

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

**TEXT PROBLEM
WITHIN THE
BOOK ONLY**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU 198955

UNIVERSAL
LIBRARY

OUP-881-5-8-74-15,000

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No **K83** Accession No **K 4097**
K9A

Author

Title

This book should be returned on or before the date last marked below

~~19 MAR 1987~~ **73**

~~_____~~

~~7 OCT 1983~~

~~*[Signature]*~~

~~10 OCT 79~~

~~19 JAN 1983~~ **269**

ಶ್ರೀಮತಿ

ಶ್ರೋಮತಿ

(ಕಾದಂಬರಿ)

ಆನಂದ್ ಬ್ರದರ್ಸ್
ಬೆಂಗಳೂರು-೨.

ಮೊಪಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ : ಆಗಸ್ಟ್ ೧೯೫೨

[All Rights Reserved By the Author]

ಬೆಲೆ : ೪—೧೨—೦

ಮುದ್ರಣಕಾರರು :

ವಿ. ರಾಮಯ್ಯ ಮತ್ತು ಸೋದರರು
ಶ್ರೀ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಪ್ರೆಸ್
೬೩, ಗಾಡನಪೇಟೆ :: ಬೆಂಗಳೂರು ೨.

ಮುನ್ನುಡಿ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಯೂ ಒಂದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಜಾಡು ಹುಡುಕಿ ಕನ್ನಡದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ನಾಡಿರುವ ಸೇವೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ಜನತೆಯ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡದತ್ತ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಕಾದಂಬರಿಯೇ ಎಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಈ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಗತಿ ಉಳಿದ ಭಾರತ ಭಾಷಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಯಾವ - ವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾದುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಭಾಷಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಕ್ರಿಯಾ ಸಿದ್ಧಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ರಿಯಾಸಿದ್ಧಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಬಹುಭಾಷಾವಿಶಾರದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯ ಪ್ರಗತಿ ಸಣ್ಣ ಕಥೆ, ಪ್ರಬಂಧ, ಹರಟೆ, ಭಾವಗೀತೆಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸಿರುವ ವಿಷಯವೂ ನಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಮರೆಯಾಗಬಾರದು. ಇದಕ್ಕೆ ಓದುಗರ, ಪ್ರಕಾಶಕರ, ಸಾಹಿತಿಗಳ ಅಭಿರುಚಿಯೇ ಕಾರಣ.

ಕಾದಂಬರಿಯ ಗುರಿಯೇನು? - ಅದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಗುರಿಯೋಗ್ಯವಾದುದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಂದು ಹಲವರ ಮನಸ್ಸು ಕಲಕಿದೆ.

ಕಥಾನಿರೂಪಣೆಯೇ ಕಾದಂಬರಿಯ ಉದ್ದೇಶ ಎಂದು ಸಾಮರ್‌ಸೆಟ್ ಮಾಮ್ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ; ಇತಿಹಾಸದ ಸಜೀವಚಿತ್ರಣವೇ ಕಾದಂಬರಿಯ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ಲಾಲಸ್ವಾಯಿನ ಅಭಿಮತ, ಮನಸ್ಸಿನ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಬಗೆಬಗೆಯ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ಕಾದಂಬರಿಯ ಕೆಲಸವೆಂದು ಸ್ಟೆಂಡಾಲ್ ಅಭಿಪಾಯವಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ; ಚಿತ್ರಫಲಕದ ಮೇಲೆ ಮೂಡುವ ಚಿತ್ರಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣವೇ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂದು ಜೇಮ್ಸ್ ಜಾಯ್ಸ್

ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಮದ ವಾಹಕ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂದು ಆಧುನಿಕ ರಷ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರ ನಿರ್ಣಯ. ಬೇರೆಬೇರೆ ಸಂವೃದ್ಧಿಯಾದವರು ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗವೇ ಸರಿಯೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನವನ ನಿರ್ಹೇತುಕ ಜೀವನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಸಾರ್ವೈ - ಸಂಪ್ರದಾಯವೂ ಆಶಾವಾದಿತನವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವ ಅಸ್ಟೆನ್ ಸಿಂಕ್ಲೇರ್ ಸಂಪ್ರದಾಯವೂ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ.

ಈ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಮನೋಭಾವದ, ವಾದ ವಿವಾದದ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಭಾರತೀಯ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಸಂಧಿಗ್ಧಮನಸ್ಕನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಕಾದಂಬರಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಹಾರಸಾಧನವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಂಕೋಚಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕಥಾವಸ್ತು ಹಾಗೂ ನಿರೂಪಣೆಯೇ ಕಾದಂಬರಿಯ ಜೀವಜೀವಾಳ. ವಸ್ತು, ತಂತ್ರ ಹಾಲು ಸಕ್ಕರೆಯಂತೆ ಬೆರೆತು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ರಾಗ - ರಸದಂತೆ ಮೇಳವಿವಬೇಕು. ಸತ್ಯಾರ್ಥನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅದು ಇತಿಹಾಸವೂ ಆಗುತ್ತದೆ, ಸತ್ಯಾರ್ಥದ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಹೇಳುವಾಗ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸಾರ್ವೈಯ ನಿರಾಶಾವಾದ, ರಷ್ಯಾ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರ 'ಸರ್ಕಾರದ ಬ್ಲಾ - ಬುಕ್' ವಾದ ಮಾತ್ರ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಆಗಂತುಕರಾಗುತ್ತವೆ. ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ಜೀವಾಣುವನ್ನರಸಿ ಅದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಾಹಕ ಯಂತ್ರದ ಮೂಲಕ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತೋರಿಸುವುದೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕಲಾವಿದನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುವಾಗ ಸಾರ್ವೈಯ ನಿರಾಶಾವಾದವನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಲಾದ್ರೋಹವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲಾವಿದನಾದ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರಿಕನೂ ಹೌದು - ಅಂತರ - ರಾಷ್ಟ್ರಿಕನೂ ಹೌದು. ರಾಷ್ಟ್ರಜೈತನ್ಯದ ಪ್ರಜೋದನೆಗೆ ಅವನ ಕಲೆ ಮಿಶ್ರವಾಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವನ ಅಭಿಮಾನ ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಬಾರದು. ತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಕಲೆಯನ್ನು ತೊಡಿಸುವ ದರ್ಜೆಯಿಲ್ಲ ಕಲಾವಿದ. ಅವನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಕಲೆಗೆ - ತತ್ತ್ವ ಗೌಣಸ್ಥಾನದಲ್ಲರಬೇಕು. ತತ್ತ್ವಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಅವನು ಕಲೆಯನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದಲ್ಲ, ತತ್ತ್ವಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವನು ಕಲೆ

ಯನ್ನು ಪಯೋಗಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಕಲೆ, ತತ್ತ್ವ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೊವು - ಪರಿಮಳದಂತೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕಲೆ, ತತ್ತ್ವದ ಮಧುರ ಸಮ್ಬಂಧವನ್ನು ನಾಧಿಸಲು ನನ್ನ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿವೆ. ಆ ಪ್ರಯತ್ನ 'ಶ್ರೀಮತಿ'ಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟರೂಪ ತಳೆದಿರುವುದನ್ನು ಓದುಗರು ಕಾಣಬಹುದು.

ವ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ ಹೇಗೆ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ವಸ್ತುವಾಗಬಲ್ಲುದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅವಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸವೂ ವಸ್ತುವಾಗಬಲ್ಲದು. 'ಶ್ರೀಮತಿ'ಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅವಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಪುಟದ ಕಡೆಗೆ ಓದುಗರ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸೆಳೆದಿದ್ದೇನೆ. ಪೂರ್ವ - ಪಶ್ಚಿಮಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ಹೊಸ ರಾಜಕೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು, ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಾನ್ವಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರೀತಿನೀತಿಗಳೂ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ರುದ್ರಲಾಸ್ಯವಾಡುತ್ತಿವೆ. ಎರಡು ಶತಮಾನಗಳ ದಾಸ್ಯ ನೀಗಿಕೊಂಡು ನಾವು ಉಸಿರು ಸಡೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈ ನಾಡನ್ನು ಮತ್ತೆ ರಾಜಕೀಯ ದಾಸ್ಯ, ಆರ್ಥಿಕ ದಾಸ್ಯ, ವಿಚಾರ ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಡವಬೇಕೆಂದು ಎರಡು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಹವಣಿಸುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವು ರಾಷ್ಟ್ರಿಕರೇ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಗತಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಡೆಗಾಣಿಸಿ ಪರರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಭಟ್ಟಂಗಿಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ವಕ್ಷನೊಂದು ತೊಡಗಿರುವುದೂ ನಮಗೆ ಸುಪರಿಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತಜೀವನ ಇಂದು ಅಂತರ - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಮೆರಿಕಾ, ರಷ್ಯಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಜೀವನವೂ ಅಂತರ - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿದೆ. ಅಮೆರಿಕ, ರಷ್ಯಾ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಕೊಂಡು ಪರರಾಜ್ಯಕಾರಣದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ನೆಲೆಯನ್ನು, ಬೆಲೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ಅಂತರ - ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಮರೀಚಿಕೆ. ಹೊರಗಿನವರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ನಾವು ಭಾರತವನ್ನು ಬಲಿಕೊಡಬಾರದೆಂಬುದೇ 'ಶ್ರೀಮತಿ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಸಂದೇಶ.

ಈ ಕೃತಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರಲು ನೆರವಾದ ಮೆಸರ್ಸ್ ಆನಂದ್ ಬ್ರದರ್ಸ್, ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೂ, ಮುಖಚಿತ್ರ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕಲಾವಿದ ಶ್ರೀ ರಮೇಶ್ ಅವರಿಗೂ, ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿರುವ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಒಡೆಯರಾದ ಶ್ರೀ ಎ. ರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೂ ನನ್ನ ನೆನಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

“ಅನ್ನಪೂರ್ಣ”

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಪುರಂ.

ಬೆಂಗಳೂರು-೪.

೩೧-೮-೧೯೫೨.

ಶ್ರೀ ಮ ತಿ

ಶ್ರೀ ಮತಿ

—*—

೧

ಘಟಿಕೋತ್ಸವ ಮುಗಿದು ಅರ್ಘ್ಯಗಂಭೀಯಾಗಿತ್ತು. ಸ್ಥಾನಪತಿಗಳು, ಉಪಸ್ಥಾನಪತಿಗಳು, ಮಾನ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸ್ನಾತಕರಿಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದ ಸಭ್ಯಗೃಹಸ್ಥರು ಎಲ್ಲರೂ ಜಗನ್ನೋಹನ ಬಂಗಲೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರ ತಂಡಗಳು ಆ ಸ್ಥಳ ಬಿಡುವುದನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಬಂಗಲೆಯ ಆಳುಗಳು ಆಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಶಂಸೆ, ಮುಂದಿನ ನಿಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಂಗಲೆಯ ಒಳಗೆ, ಹೊರಗೆ ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಉತ್ಸಾಹಪೂರಿತ ಓಡಾಟದಲ್ಲಿ ಅವರ ಗೌನುಗಳು ಕಂಠಕ್ಕೆಗಳ ರೆಕ್ಕೆಗಳಂತೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರ ಒಂದು ಗುಂಪು ಸುನಂದೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಬಿ. ಎ. ಆನರ್ಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸುನಂದೆಗೆ ಫಸ್ಟ್‌ಕ್ಲಾಸ್ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದರು. ಅವಳ ಬದಲು ವೇರಿ ಪುಷ್ಪಂಗೆ ಫಸ್ಟ್‌ಕ್ಲಾಸ್ ಬಂದಿತ್ತು. ತನಗೆ ಫಸ್ಟ್‌ಕ್ಲಾಸ್ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಸುನಂದ ಎಷ್ಟು ಸಂತೋಷ ವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಳೋ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಕ್ಕೂ ಅಷ್ಟೇ ಸಂತೋಷ ತಳೆದಿದ್ದಳು.

ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸುನಂದಾ, ಪುಷ್ಪಂ, ಶಾಂತಾ, ರಾಜಮಣಿ ಇವರ ಗುಂಪು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಸುನಂದಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಡಿಬೇಟರ್ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿವಳು, ಪುಷ್ಪಂ ಕರ್ತವ್ಯದಕ್ಷತೆ ಗಂಡಸರನ್ನು ನಾಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಶಾಂತಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವೀಣೆ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು, ರಾಜಮಣಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಾಲೇಜಿನ ವಾಡ್ಯಗೋಷ್ಠಿಯ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಶಾಂತಾ, ರಾಜಮಣಿಯರೇ ಕಾರಣ ರಾಗಿದ್ದರು. ಇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಮುಸುಕಿದ ಅಸೂಯೆಯಿಂದ

ಇವರನ್ನು 'ದಿ ಡಿಸ್ಟಿಂಗ್ವಿಷ್ಡ್ ಫೋರ್' (The Distinguished Four) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗೆಳತಿಯರಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಮನೆ ಸೇರಿದರೆ ಸಾಕಲ್ಲಾ ಎಂದು ಸುನಂದಾ ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಇಂಥ ಮಹೋತ್ಸವದ ದಿನದ ನೆನಪು ಉಳಿಯುವಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಫೋಟೋ ತೆಗೆಸಬೇಕೆಂಬ ಸಲಹೆ ರಾಜಮಣಿಯಿಂದ ಬಂದಿತು. ಪುಷ್ಪಂ, ಶಾಂತಾ ಅವಳ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದರು. ಸುನಂದೆಯ ಮೌನ ಕಂಡು ಪುಷ್ಪಂ

“ನಡೆಯಿರಿ, ಈಗಲೇ ಸ್ಟುಡಿಯೋಗೆ ಹೋಗಿಬರೋಣ.”

“ಹೊತ್ತಾಯಿತಲ್ಲೀ. ಅಮ್ಮ ಕಾದಿರುತ್ತಾರೆ.”

“ಸ್ಟುಡಿಯೋ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತೇನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.”

“ನಿಮಗೆ ಯಾವದಾದರೂ ಸ್ಟುಡಿಯೋ ಗುರುತೇನಿಲ್ಲ?”

ಎಂದು ಶಾಂತಾ ಕೇಳಿದಳು.

“ವೀನಸ್ ಸ್ಟುಡಿಯೋ ಗುರುತಿದೆ. ಮೊನ್ನೆ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿಗಳೊಬ್ಬರ ಮನೆಯ ಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಫೋಟೋ ತೆಗೆದರು.”

ಪುಷ್ಪಂ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ವೀನಸ್ ಸ್ಟುಡಿಯೋಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದಳು. ನೂತನ ಪದವೀಧರರು ಸ್ಟುಡಿಯೋಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದರು. ಸ್ಟುಡಿಯೋ ಯಜಮಾನ ಗೆಳತಿಯರ ಫೋಟೋ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೂಡಲೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಪುಷ್ಪಂ, ಸುನಂದಾ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ಶಾಂತಾ, ರಾಜಮಣಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ ನಿರ್ಧರವಾಯಿತು.

ಫೋಟೋ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಗಿಯುವ ವೇಳೆಗೆ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಜೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸುನಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಗೆಳತಿಯರು ಗೃಹಾಭಿಮುಖರಾದರು.

ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಮಗಳ ಬರುವನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳು ಬಂದಕೂಡಲೆ,

“ಯಾಕಮ್ಮ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು?”

ಶ್ರೀಮತಿ

“ಎಲ್ಲರೂ ಫೋಟೋ ತೆಗೆಸಬೇಕೆಂದು ಗಲಾಟೆ ಹೆಚ್ಚಿದರು. ಸ್ವಾಡಿಯೋಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕಾಯಿತು.”

“ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು. ನಿನಗೊಂದು ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಬಂದಿದೆ ಸುನಂದಾ”
 “ಟೆಲಿಗ್ರಾಮೇ?”

ತಾಯಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಸುನಂದಾ ಒಡೆದು ನೋಡಿದಳು.

“ದೇವರು ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡಲಿ. ಬರಲಾಗುವಿದ್ದಕ್ಕೆ ವಿಷಾದಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಬರುವನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ”

— ಸುಂದರ.

ಸುನಂದೆಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಹನಿಗೂಡಿಸುವಷ್ಟು ಕಂಡು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ

“ಏನಾಯಿತೇ ಸುನಂದಾ, ಯಾರದು ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ಅವರದೇಮ್ಮ.”

ಎಂದು ಟೆಲಿಗ್ರಾಮಿನ ತಾತ್ಪರ್ಯ ತಾಯಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು.

“ಸದ್ಯ ದೇವರ ದಯದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾರಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಬೇಕೇ - ಹುಚ್ಚಿ.”

“ಇವತ್ತು ಕಾನ್‌ವೋಕೇಷನ್ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಇದ್ದರು. ಅವರು ಇರಲಿಲ್ಲ.”

ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ನಕ್ಕು

“ಎಳು ಊಟಮಾಡು, ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರು ಬಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ.”

ಮಗಳು ಬಿ.ಎ. ಆನರ್ಸ್ ಡಿಗ್ರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರಿಗೆ ಪರಮ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತ. ಪತಿಯ ನಿಧನಾನಂತರ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಹಲವಾರು ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿ ಹಣ್ಣಾಗಿದ್ದರು. ದೊಡ್ಡಮಗಳು ಜಾನಕಿಯ ಸಂಸಾರದ ದಾರುಣಕಥೆ ಅವರನ್ನು ಅರೆಜೀವ ಕೊರೆಜೀವ ಮಾಡಿತ್ತು. ಮನೆಯ ಸಮಸ್ತ ಜವಾಬುದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು, ತಾಯಿ, ತಂಗಿಯರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಹಿರಿಯಳುಗಳ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಇಂಗ್ಲೆಂಡು, ಅಮೆರಿಕಾಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆವಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಇಂದಿರಮ್ಮ

ಶ್ರೀಮತಿ

ನವರ ಆಶೆಯ ಗೋಪುರಗಳೆಲ್ಲಾ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದರೂ ಅವರು ನಿರಾಶಾವಾದಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುನಂದೆಯ ಜೀವನವಿಕಾಸ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿಯ ಶುಷ್ಕಕಾಷ್ಠವನ್ನು ಕೊನರಿಸಿತ್ತು.

ಸುನಂದೆ ಪದವಿ ವಡೆದ ಸಂಭ್ರಮದ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಯಿಸದ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿ ಬಡಿಸಿದರು. ಸುನಂದೆ ಅಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ

“ಎಮಲಾ ಊಟವಾಯಿತೇ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಅಯಿತು. ಎಲ್ಲೋ ಆಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ”

“ಜಗದೀಶ. ...”

“ಕಾನ್ಪ್ಲೀಕೇಷನ್ ಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲವೇ ?”

“ಆ ಜನಜಂಗುಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗಮ್ಮ ಕಾಣಬೇಕು, ಬಂದಿರಬಹುದು. ಊಟಮಾಡಿ ಹೋದನೇ ?”

“ಅವನಿಗೆ ಮನೆಯೂಟ ಏಕೆ ಬೇಕಮ್ಮ. ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಎಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಪುರುಷಾರ್ಥ ತೀರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

ಊಟಮುಂದುವರಿದು ಪಾಯಸದ ಸರದಿ ಬಂತು. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಪಾಯಿಸ ತುಂಬಿದ ಎರಡು ಬಟ್ಟಲನ್ನು ತಂದು ಸುನಂದೆ, ಜಾನಕಿಯ ಎಲೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಪಾಯಿಸ ರುಚಿ ನೋಡುತ್ತ ಸುನಂದೆಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಮಿಡಿಯಿತು.

“ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ ಕಣೆ ಸುನಂದಾ” ಎಂದು ಜಾನಕಿ ನುಡಿದಳು.

“ಏಕೆಕ್ಕಾ ?”

“ಏಕೆ ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕುತ್ತಿರುವೆ ಹೇಳು ?”

“ಏಕೋ ಕಾಣೆ - ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂತು.”

“ಕಾರಣ ನೀನೂ ಬಣ್ಣ - ನಾನೂ ಬಣ್ಣ. ಇವತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿನಗೆ ವ್ಯಥೆ.”

ಶ್ರೀಮತಿ

“ಅವರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಗಾಡಿಗೆ ಬಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಆಗಿತ್ತು.”

“ಎನ್ನೋ ಕೆಲಸವೋ ಕಾರ್ಯವೋ ಇರಬಹುದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬರಬೇಡಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರೇನೇ?”

ಎಂದು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರ ಮಧ್ಯೆ ಬಾಯಿಹಾಕಿ ನುಡಿದರು.

“ನೀನು ಅವರನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಮ್ಮ. ಈ ಗಂಡಸರ ಹಣೇ ಬರಹವೇ ಇಷ್ಟು. ಕೈಹಿಡಿದ ಹೆಂಡತಿಯರಾದ್ರೆ ಕಾಲಿನ ಕಸದ ಸಮಾನ.”

ಎಂದು ಜಾನಕಿ ಕಟುವಾಗಿ ನುಡಿದಳು. ಜಾನಕಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಹೇಳಿದರೆ ವಿನಾಕಾರಣ ಅಪಶಬ್ದಗಳು ಹೊರಬೀಳಬಹುದೆಂದು ಹೆದರಿ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು

“ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆಯೇ ಸುನೂ?”

“ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಬರಬಹುದಮ್ಮ.”

“ತುಂಡಿ ಏನು ಮಾಡಲಿ?”

“ಏನು ತೋರತ್ತೋ ಮಾಡಮ್ಮ.”

“ಪಾಯಿಸ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. ಜತೆಗೆ ಕೇಸರಿಭಾತ್, ಬೊಂಡ, ಹೆಣ್ಣು ಸಾಕೋ?”

“ಕಾಫಿ!”

“ಕಾಫಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಅದರ ಮೇಲೇ ನಿಮ್ಮ ಜೀವ. ನೀವು ಓಡುವುದೂ ಸಾಕು - ಈ ಕಾಫಿ ಕಾಸಿ ನಿಮಗೆ ಹುಯ್ಯುವುದೂ ಸಾಕು. ಮಂತ್ರಕ್ಕೆಂತ ಉಗುಳು ಹೆಚ್ಚು ಎಂದಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ಓದಿಗಿಂತ, ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯೋದೇ ಹೆಚ್ಚು.”

“ಪುಸ್ತಕದರಿಗೆ ಈ ಮಾತು ನೀನಾಡಿದ್ದರೆ ಅವಳು ವ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು.”

“ನೀನೇನು ಕಮ್ಮಿ.”

“ಸರಿ ಅವಳ ಮುಂದೆ ನಾನೆಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು. ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜ್ ಕ್ಯಾಂಟೀನಿಗೆ ‘ಪುಷ್ಪ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್’ ಎಂದು ನಾನುಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಪೌಡರ್ ಹಾಲಿನ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಸಿ ಕುಡಿಸಿ ಉಡುಪಿ ವ್ಯಾಸರಾಯ ಬದುಕಿ ಹೋದ.”

“ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನರು ಇನ್ನೇನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಸುನಾ”

ಎಂದು ತಟಕ್ಕನೆ ಜಾನಕಮ್ಮ ಕೇಳಿದಳು.

“ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತೀ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.”

“ನೀನೇ ಹೋಗಬೇಕಂತೇನು? ಅವರೇ ಬಂದು ಕರೆಮಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇನೋ?”

ಸುನಂದ ಅಕ್ಕನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡದೆ ಊಟ ಮುಗಿಸಿಯೆದ್ದಳು. ಇಂದಿರಮ್ಮ ಮಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಅವಳ ರೂಮಿಗೆ ಹೋದರು. ಸುನಂದ ಆಳುವುದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಲು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಮಗಳ ಮೈದಡವಿ

“ಜಾನಕಿ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತೇಯಿದೆಯಮ್ಮ. ಅವಳು ಆಡಿದ ಮಾತಿಗೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಿದರೆ ಕೊನೆಮೊದಲೆಲ್ಲಿ ಹೇಳು.”

“ಅವರ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅಕ್ಕ ಹೀಗೇ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.”

“ಅವರ ವಿಷಯನೇಕೆ - ಯಾರ ವಿಷಯ ಬಂದರೂ ಹೀಗೇ ಅವಳ ಮಾತು. ಯಜಮಾನರಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಅವರನ್ನೇ ಬಂದು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸು.”

“ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ. ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ”

“ಕಣ್ಣು ಒರಸಿಕೊಂಡು ತಲೆಬಾಚಿಕೋ. ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತಿಯರು ಬರುವ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಮನೆಯ ಮಾತು ಬೀದಿರಂಪ, ಹಾದಿರಂಪವಾಗ ಬಾರದು.”

“ನೀನು ಊಟಮಾಡು ಹೋಗಮ್ಮ”

“ನೀನು ಸಮಾಧಾನವಾಗಿರುತ್ತೇನೆಂದರೆ ನನ್ನ ಗಂಟೆಲಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ.”

“ಸಮಾಧಾನವಾಗಿರುತ್ತೇನೆ, ಹೋಗಿ ಊಟಮಾಡು.”

ತಾಯಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸುನಂದ ತನ್ನ ರೂಮು ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡಿ, ಗಳತಿಯರು ಕೂಡಲು ಎಡೆಮಾಡಿದಳು.

ಜಗದೀಶ ಮನೆಗೆ ಬಂದುದು ಅವನ ಸಿಳ್ಳಿನಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಂದವನು ನೇರವಾಗಿ ಸುನಂದೆಯ ರೂಮಿಗೆ ಬಂದು

“ಇದೇನು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಚ್ಚುಗಟ್ಟು. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರ ಸವಾರಿ ದಯಮಾಡಿಸುತ್ತೇನು ?”

“ತಮ್ಮ ಸವಾರಿ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಎಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿತ್ತು ?”

“ನಿನ್ನ ಕಾನ್ ವೊಕೇಷನ್ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ನನಗೆ ವಾರ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟರು.”

“ನೀನೋ ನಿನ್ನ ವಾರ್ಟಿಯೋ ? ಉಪವಾಯಿತೇನೋ ?”

“ಆಯಿತು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ - ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಆಯಿತು.”

“ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳು. ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ್ಣು, ಹೂವು ತರಬೇಕು. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರು ಬರುತ್ತಾರೆ.”

“ಸ್ನೇಹಿತೆಯರೇ ಬರುವುದು !”

ಜಗದೀಶ ಕೊಂಕುಮೋರೆ ಮಾಡಿದ. ಸುನಂದ ಹುಸಿಮುನಿಸಿನಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊರಗಟ್ಟಿದಳು.

ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಪುಷ್ಪ ಬಂದಳು. ಅವಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಲಾಂತಾ, ರಾಜಮಣಿ ಬಂದರು.

ಪುಷ್ಪನ ಕಣ್ಣು ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಸುನಂದ, ಅವಳ ಯಜಮಾನರ ಭಾವಚಿತ್ರದ ಕಡೆ ಹೋಯಿತು. ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದ್ದ ಹೂವು ಕಂಡು

“ನಿಮ್ಮ ಜನ ಗಂಡನ ಪೂಜೆ ವರ್ಷಕ್ಕೊಂದೇ ದಿನ ಮಾಡುತ್ತಾರಂತೆ. ಇವತ್ತು ಗಂಡನ ಪೂಜೆಯ ದಿನವೇನು ?”

“ಭೀಮನ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ದೂರ ಇದೆ ಕನ್ಯಾ ಪುಷ್ಪಾ” ಎಂದು ಲಾಂತಾ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು.

“ನಮ್ಮ ಸುನಂದನಿಗೆ ನಿತ್ಯ ಭೀಮನ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

ಅವಳ ಕುಹಕನುಡಿಗೆ ಸುನಂದೆಯ ಮುಖ ಕೆಂಪೇರಿತು. ತನ್ನ ದುಮ್ಮಾನ ತೋರಗೊಡದೆ ನಸುನಗುತ್ತಾ

“ನಿಮಗೂ ಮದುವೆಯಾಗಲಿ ತಡೆಯಿರಿ. ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಲ ನೀವು ಭೀಮನಮಾವಾಸ್ಯೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ”

ಎಂದಳು. ಶಾಂತಾ, ರಾಜಮಣಿ ಗೊಳ್ಳೆಂದು ನಕ್ಕರು. ಪುಷ್ಪ ವಿಶೇಷ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ

“ನಿಮ್ಮದು ಮೆಜಾರಿಟಿ - ನಾನು ಮೈನಾರಿಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೆ ನಾನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗಂಡನ ಅಡಿಯಾಳಾದರೆ ತಾನೇ ಮಾತು?”

“ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡಾಕ್ಷಣ ಗಂಡನ ಅಡಿಯಾಳಾಗಬೇಕೇನು?” ಎಂದು ಸುನಂದ ಕೇಳಿದಳು.

“ನಿಮ್ಮ ಸಮಾಜವೇ ಹಾಗಿದೆಯಲ್ಲೇ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳಿವೆ. ಎಫ್‌ಐಸಿಗೆ ಪುನರ್ವಿವಾಹವ ಹಕ್ಕಿರುವ ಹಾಗೆ ವಿಧವೆಗೂ ಇದೆ.”

“ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ. ಸಂತೋಷದ ದಿವಸ ಎಫ್‌ಐಸಿ ವಿಧವೆ ಮಾತು ಏಕೆ?” ಎಂದು ರಾಜಮಣಿ ಬೇಸರ ಸೂಚಿಸಿದಳು.

“ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ದಾಂಪತ್ಯವಿಚ್ಛೇದನ ಹಕ್ಕಿದೆ. ಪುನರ್ವಿವಾಹವೆ ಅನುಕೂಲವಿದೆ. ಆದರೆ ದಂಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುತ್ತದೆಯೇನು ಪುಷ್ಪಾ. ಅವರೂ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಶಾಂತಾ ಕೇಳಿದಳು.

“ಸುಲಿಗೆಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗದಂಥ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.”

“ನನ್ನನ್ನು ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಪುಟ್ಟಿ ಎಂದು ನೀವು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಭಾವನೆ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜೀವನ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗಡಿಯಾರವ ಯಂತ್ರ ಇದ್ದಹಾಗೆ. ಅವರ ಒಳಗೆ ಹಲವಾರು ಚಕ್ರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದೊಂದೂ ಸ್ವತಂತ್ರ. ಆದರೆ ಆ ಚಕ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಭಾವನೆಯನ್ನಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇತರ ಚಕ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವಿರುವ ರಿಂದ ಗಡಿಯಾರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರ - ನನಗೆ ಬೇರೆಯವರ ಸಂಪರ್ಕ ಬೇಡ ಎಂದು ಒಂದು ಚಕ್ರ ಕುಳಿತರೂ ಗಡಿಯಾರ ನಿಂತುಹೋಗುತ್ತದೆ.”

“ನೀವು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದು ನಿಸ್ಸಾರ್ಥಕ ಕಣ್ಣೇ ಶಾಂತಾ.”

“ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದಿದವರೆಲ್ಲಾ ಇಬ್ಬನ್ನನ ನೋರಾಗಳಾಗಬೇಕೇನು?”

“ಆಗಬಾರದು. ಸೀತಾ, ಸಾವಿತ್ರಿ, ದಮಯಂತಿಯರಾಗಬೇಕು.”

“ಅದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲೇ ವುಷ್ಟ. ಗಂಡನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿ ಕೊಂಡು ನೋರಾನಂತೆ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು ಸುಲಭ - ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಗಂಡನಿಗಾಗಿ ತಪಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಗಂಡನ ಸುಖ ದಲ್ಲಿ, ಅಭ್ಯುದಯದಲ್ಲಿ, ವೈಭವದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಸುಲಭ - ಅವನ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ, ಅವನತಿಯಲ್ಲಿ, ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವುದು ಕಷ್ಟ. ಸುಖ ವನ್ನನುಭವಿಸುವ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದಲೇ ಕಷ್ಟವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿ ಸಲು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿವೆ.”

“ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪುರಾಣಯುಗಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಪಂಚ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ.”

“ಏನು ಹೋಗಿದೆಯೋ - ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದೆಯೋ ನಾನಂತೂ ಕಾಣಿ ನಮ್ಮ.”

ವುಷ್ಟ, ಶಾಂತಾ ಇವರ ಸಂವಾದ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಘರ್ಷಣೆಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ರಾಜಮಣಿ

“ಇವತ್ತು ಯಾವದಾದರೂ ಸಿನೀಮಾಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ” ಎಂದಳು.

“ಒಳ್ಳೆಯ ಸಲಹೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಮರ್ಪಕ ವಾಗಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾನನ್ ಮಾಡಿರುವ ‘ಡಾಕ್ಟರ್’ ಚಿತ್ರವಿದೆ, ಹೋಗೋಣ”

ಎಂದು ಸುನಂದಾ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನಿತ್ತಳು.

“ನಾನು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನಮ್ಮ. ವುಡ್‌ಲಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಮೆಹತಾಬ್ ಮಾಡಿರುವ ‘ಚಿತ್ರಲೇಖ’ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ” ಎಂದು ವುಷ್ಟ ಸೂಚಿಸಿದಳು.

“ಸಿನೀಮಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಲೇಬೇಕೇ?”

ಶಾಂತಾ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅವಳ ಮುಖ ನೋಡಿದರು. ಸುನಂದಾ ಅವಳನ್ನು ಒಲಿಸಲು

“హోగోగోణ్రి - ఇవత్తోందు దివస - నాళీయింద నమ్మ దారి గళి బేరియాగుత్తవే.

“అదక్కే నాను సినిమా బేడవేందుదు. మనేయల్లియే సుఖ వాగి ఠరటి ఠోడేదరి ఊన్నా గిదుత్తదే.”

“ఠాంతా ఠేళువుదూ నిజ కన్రీ . . సినిమా ఇఠ్ఠే ఇదే” ఎందు రాజమణి అనుమోదిసిదళు. ఎల్లరూ అభిప్రాయ బదలిస బేరాగి బంతు. ఠాంతా సూజనేయంతే మనేయల్లి కుళీతు ఠరటి ఠోడేయువుదేందు నిశ్చయవాయితు.

“అదక్కే నన్నదు ఒందు కండిషన్ ఠాంతా” ఎందు సునంద ఠేళిదళు.

“ఏన్రి నిమ్మ కండిషన్.”

“నివు విణి నుడిసబేకు, రాజమణి ఠాడబేకు.”

“విణి ఇల్లవల్లా!”

“నాను తరిసికొడుత్తేనే.”

“రాజమణి ఠాడలి. ఇవత్తు నన్న విణావాదన బేడ్రి. విణి ముట్టి ఎమ్మో దివసగళాదవు.”

“విణి లక్ష్మీనారణప్పనవర శిష్యరాగి నివే ఠిగే ఠేళిదరి గురుగళిగే అసమానమాడిదంతాగుత్తదే. కాఫి తందుకొడుత్తేనే.”

“బరి కాఫియేన్రి - ఫిస్ట్ ఇల్లవేను?” ఎందు పుష్ప కేళిదళు.

“కాఫి జతేగే ఏనాదరూ తిండి అమ్మ మాడిరబకుదు” ఎందన్నుత్తా సునంద ఒళిగే జారిదళు.

జగదిశన సఠాయదింద సునంద తిండితట్టిగళన్ను తందు గేళతి యర ముందిట్టిళు. ఇందిరమ్మనవరే కాఫియ లోటిగళన్ను తందిట్టి ఎల్లఠిగా ఠుపజార ఠేళిదరు.

పుష్పం బోండ్ క్యేగేత్తికొండు మేల్లుత్తా

“నిమ్మ సిస్టర్ బరువుదిల్లవేను?”

“ಇಲ್ಲ - ಅವರಿಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ.”

“ಯಾವಾಗ ಕೇಳಿದರೂ ಹೀಗೇ ಹೇಳುತ್ತೀರಲ್ಲೀ . . ನಮ್ಮ ಜತೆ ಸೇರ ಬಾರದೆಂದು ಅವರ ಸಂಕಲ್ಪವೇನು ?”

“ಹಾಗೇನಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಮಾತು ಮರೆಸಲು ಶಾಂತನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ
“ಎಣೆ ಬಂದಿದೆ ಕಣ್ರೀ. ಈಗ ನೀವು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ”
ಎಂದಳು. ಶಾಂತ ನಸುನಗುತ್ತಾ

“ಆಗಲಮ್ಮ - ನನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ - ದೇವರೇ ಗತಿ.”

ಉಸಾಹಾರ ಸೇವನೆ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಪುಷ್ಪಂ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ನಾಗಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಕಪ್ಪು ಕಾಫಿ ಮುಗಿಸಿ ತೃಪ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಳು.

ಕಾಫಿ ತಿಂಡಿಯ, ತಟ್ಟೆ ಲೋಟಿಗಳನ್ನು ಸುನಂದ ಹೊರಗೆ ಸಾಗಿಸಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎಣೆಯದೆಲೆ ತಟ್ಟೆ ಹಿಡಿದುಬಂದಳು ಜಗದೀಶ ಎಣೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ.

ಗೆಳತಿಯರು ಬಾಯಿಗೆ ಅಡಿಕೆಹಾಕಿಕೊಂಡು ಎಣೆಯದೆಲೆಗೆ ಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿತೊಡಗಿದರು. ಪುಷ್ಪಂ ಎಣೆಯದೆಲೆಗೆ ಕೈ ನೀಡದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜಮಣಿ

“ಎಕೆ ಪುಷ್ಪಂ, ನೀವು ಎಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೇ ?”

“ಅವರು ಹಾಗೆಲ್ಲ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಮ್ಮಾ ?” ಎಂದು ಶಾಂತಾ ಕೆಣಕಿದಳು.

“ಹಾಗಂದರೆ . . . ”

“ಅವರ ಯಜಮಾನರು ಮಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರೇ ಅವರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ?”

“ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಎಲೆ ಮಡಿಸಿಕೊಡುವುದು ಯಾವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶಾಂತಾ !”

“ಆದು ಇಬ್ಬನ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ.”

ಪುಷ್ಪಂ ಮುಖ ಕೆಂಪೇರಿತು. ಅಸಮಾಧಾನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರೆ ಮಾತು ಬೆಳೆದು ಸರಿಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಪುಟಗೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಅವಳೂ ನಕ್ಕು ಸುಮ್ಮನಾದಳು.

ಸುನಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ "ಛಾಂತಾ - ವೀಣೆ ಬಂದಿದೆ" ಎಂದಳು.

ಛಾಂತಾ ಕೈಗೆ ವೀಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶ್ರುತಿಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳು ವೀಣೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ಮೀಟು ಕೇಳಿ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಬಂದು ಬಾಗಿಲಾಚೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

ಛಾಂತಾ ನುಡಿಸಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿ ರಾಜಮಣಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ

"ಯಾವ ಕೀರ್ತನೆ ಹಾಡುತ್ತೀರೀ?" ಎಂದಳು.

ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದ ರಾಜಮಣಿ ಗಂಟೆಲು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ರಾಗದಲ್ಲಿ 'ವಿನಾಯಕುನಿ' ಕೀರ್ತನೆ ಹಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ವೀಣೆಯ ಸುಮಧುರನಾದವೈಖರಿಗೆ ರಾಜಮಣಿಯ ಮಂಜುಳಶಾರೀರ ಸೊಗಸಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿತು.

ನಾಲ್ವಾರು ಕೀರ್ತನೆಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಛಾಂತಾ "ಸಾಕ್ಷೇ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಹೊಸಲಿನಾಚೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು "ಎರಡು ದೇವರನಾಮ ನುಡಿಸೇ ತಾಯಿ" ಎಂದರು.

ಹಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜಮಣಿ ಎರಡು ದೇವರನಾಮ ಗಳಿಗೇ ತೃಪ್ತಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ದೇವರನಾಮಗಳಾದುವು, ಎರಡು ವಿಾರಾ ಭಜನೆಯಾಯಿತು.

ಛಾಂತಾ ವೀಣೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸುತ್ತಾ

"ಹೊತ್ತು ಎಷ್ಟಾಯಿತೋ?"

"ಹೊತ್ತು ಹೋದುದು ಗೊತ್ತೇ ಆಗಲಿಲ್ಲೀ"

ಎಂದು ಸುನಂದ ಉಪಚಾರ ಹೇಳಿದಳು.

"ಇನ್ನು ಹೊರಡಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುವಿರಾ?"

ಎಂದು ರಾಜಮಣಿ ಕೇಳಿದಳು.

ಸುನಂದಾ ಒಳಗೆದ್ದು ಹೋಗಿ. ಕುಂಕುಮದ ಭರಣಿ ತಂದು ಎಲ್ಲರ ಹಣೆಗಿಟ್ಟು ಮುಡಿಯಲು ಹೂವಿತ್ತು, ಫಲ ತಾಂಬೂಲವಿತ್ತುಳು. ಸಿರೆತ್ತದೆ ವುಷ್ಣಂ ಕೂಡ ಹಣೆಗಿಡಿಸಿಕೊಂಡವನ್ನು ಕಂಡು ಛಾಂತಾ

“ಇದೇನೀ ಅನಾಥಯ, ಪುಷ್ಪಂ ಜಾತಿ ಕೆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?”

ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ಪುಷ್ಪಂ ಮುಖ ಕೋಪದಿಂದ ಗಂಟಿಕ್ಕಿತು.
ಅವಳು ಸಂಯಮ ತಂದುಕೊಂಡು

“ರೋಮಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ರೋಮಕರಂತಿರಬೇಕಮ್ಮ” ಎಂದಳು.

ಗೆಳತಿಯರು ಹೊರಡಲು ಎದ್ದು ನಿಂತರು. ರಾಜಮಣಿ ಮೆಲ್ಲನೆ

“ನಿಮ್ಮದು ಯಾವಾಗ ಪ್ರಯಾಣ ಸುನಂದಾ?”

“ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಮ್ಮ ಎರಡು ಮೂರು ದಿವಸ ಕಳೆದು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ.”

“ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತೀರಿ ತಾನೇ!”

“ಬರದೇ - ನಿಮಗೆ ಹೇಳದೇ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಯೇ?”

‘ಬಯ್ಯಾ, ಬಯ್ಯಾ’ ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರು.

ಗೆಳತಿಯರು ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮರೆಯಾಗದ್ದ ನಿರ್ವಿಣ್ಣತೆ
ಸುನಂದೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಬಂದು ಮಗಳನ್ನು
ಊಟಕ್ಕೆಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು

“ನನಗೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲಮ್ಮ, ಊಟ ಬೇಕಿಲ್ಲ.”

“ಸೇರಿದಷ್ಟು ಮಾಡುವೆಯಂತೆ ಎಳು - ಹುಚ್ಚಿ! ಇಷ್ಟು ಸಣ್ಣವಿಷಯಕ್ಕೆ
ನೀನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಪ್ಪೊಂದು ವ್ಯಥೆ ತಂದುಕೊಂಡರೆ ನಾಳೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡು
ವುದು ಹೇಗೆ ಹೇಳು?”

ತಾಯಿಯ ಜತೆ ಸುನಂದ ಚರ್ಚಿಸಲು ಇಚ್ಛೆಪಡಲಿಲ್ಲ. ಮರು
ಮಾತಾಡದೆ ಎದ್ದುಹೋಗಿ ಎಲೆಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಊಟದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿಸಿ
ತನ್ನ ದೂಮು ಸೇರಿ ವಿಚಾರಪರವಶಕಾದಳು.

ಅಲಸ್ಯದಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಉರುಳಿಸಿದಳು. ಸುಕ್ಕಾಗಿದ್ದ ಮಗ್ಗಲಾಸಿಗೆ
ಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಸರ. ದೀಪ ತುಂಬಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ
ಕುಳಿತಳು. ಅನೈಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಅವಳ ಕೈ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ನೇವರಿಸಿತು. ದುಃಖ
ತುಂಬಿ ಬಂತು. ದಿಂಬಿನ ಮೇಲೆ ತಲೆಯಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದಳು. ‘ಇವತ್ತು
ಅವರು ಬರಬಾರದಾಗತ್ತೇ?’ ಎಂದು ಸುನಂದೆಯ ಮನಸ್ಸು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟಿತು.
ಗಟ್ಟಿಯಾಗೆ ಅತ್ತು ದುಃಖಭಾರವನ್ನು ಅವಳು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿರ

ಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಗೆ ತಿಳಿದು, ಅವರು ಬಂದು ಎಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸುವರೋ ಎಂಬ ಭಯ.

ದುಃಖ ಅಳುವಿನ ಗಡಿ ದಾಟಿತು. ಸುನಂದೆ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪವಡಿಸಿ, ತಲೆಯ ಕೆಳಗೆ ಅಂಗೈಕೊಟ್ಟು ವಿಚಾರಮಾಡತೊಡಗಿದಳು.

‘ನನಗಿಂತ ಅವರ ವ್ಯಾಸಂಗ - ಲ್ಯಾಬರೇಟರಿ (Laboratory) ದೊಡ್ಡ ದಾಯಿತೇ?’

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸತತವಾಗಿ ಸುನಂದೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಉತ್ತರ ಪಡೆಯದೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಸುನಂದೆಯ ನೆನಪು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಅದೇ ಅವಳು ಇಂಟರ್‌ಮೀಡಿಯೇಟ್ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಹೊಂದಿದ್ದಳು. ಮದುವೆಯಾಗಿ ಆರೇ ತಿಂಗಳಾಗಿತ್ತು. ಬೇಸಿಗೆಯ ರಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತದ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಆಯಿತು. ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ವಾಸವಾಯಿತು.

‘ಓದಿದ್ದು ಸಾಕು - ಮಗಳು ಸಂಸಾರಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಲಿ’ ಎಂದು ಇಂದಿ ರಮ್ಮನವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರು.

ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಲ್ಲದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ ಯಜಮಾನರು ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯ ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಹಣ ಗಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು, ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಏಕಕಂಠರಾಗಿ ‘ನಿಮಗೆ ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆ ಮೈಗೂಡಿ ಬರಲಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೂ ಆ ಮಾತು ಅಕ್ಷರಶಃ ನಿಜವೆನಿಸಿತ್ತು. ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರ ಸತ್ಯಸಂಧತೆ ಇಡಿಯ ಖಾತೆಗೇ ತೊಂದರೆಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ತಾನಾಗಿಯೇ ಲಂಚಕ್ಕೆ ಕೈಯೊಡ್ಡುವ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ - ಮಾಮೂಲನ್ನು ಕೂಡ ಅವರು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಖಾತೆಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟತ್ತು ವರ್ಷ ದುಡಿದಮೇಲೆ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡ್ ಹುದ್ದೆ ಸಿಕ್ಕಿತು.

ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅವರ ಪರಂಪರೆಯೂ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಅವರದು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದ ಮನೆ, ಹತ್ತಾರು ಜನಕ್ಕೆ

ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಅನ್ನವಿಟ್ಟು ವಂಶ. ಹಿರಿಯರಿಗಿದ್ದ ಅನುಕೂಲವಿರದಿದ್ದರೂ ಹೃದಯವೈಚಾಲ್ಯ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರಲ್ಲಿ ರಕ್ತಗತವಾಗಿ ಬಂದಿತ್ತು.

ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತಪ್ರಿಯರಾದ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಅವುಗಳಿಗೆ ಹಣವ್ಯಯವಾಡಲು ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಖೂನಿ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ತನಿಖೆ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ನಿರ್ಲಿಪ್ತರಾಗಿ 'ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ' ಹಿಡಿದು ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾವು ಆಸ್ತಿಯಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿವಿಾರಿ ಅವರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಜಾನಕಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಯೋಚಿಸಲು ಕಾರಣವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅವಳು ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಳು.

ಮೊಟ್ಟ ಮಗ - ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಡಿಗ್ರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ರಿಟೈರ್ ಆಯಿತು. ಇದ್ದ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನ ಭವಿಷ್ಯತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಅವರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಟವಾಯಿತು. ನಾಲ್ವರು ಗೆಳೆಯರು, ಅಭಿಮಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ, ಎರಡು ವರ್ಷಕಾಲ ಮಗನನ್ನು ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಓದಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು.

ಯಜಮಾನರ ನಿರ್ಧಾರ ಕೇಳಿ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರಿಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದಂತಾಯಿತು.

"ಇದೇನೊಂದ್ರೆ ನಿಮ್ಮ ಹುಚ್ಚು?"

"ಹುಚ್ಚೇನು ಬಂತೇ?"

"ನಾವು ಅಂದರೇನು, ಮಗನನ್ನು ಲಂಡನ್ನಿಗೆ ಕಳಿಸೋಣಂದ್ರೇನು? ಸಾಲಸೋಲಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಲಂಡನ್ನಿಗೆ ಕಳಿಸಿದರೆ ಸುನಂದೆ ಗತಿಯೇನು? ಅವಳಿಗಿನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು."

"ಸಾಲ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ - ಸುನಂದೆಯನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ."

"ದುಡ್ಡು . . . ?"

"ಮನಸ್ಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗವಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ."

"ಮನಸ್ಸಿದೆ - ಆದರೆ ಮಾರ್ಗ?"

“ನನ್ನ ಪೆನ್‌ಷನ್ ಕಮ್ಯೂಟ್ (commute) ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನಾಲ್ಕೈದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ, ಉಳಿದದ್ದಕ್ಕೆ ಹೇಗೋ ಮಾಡಿದ ರಾಯಿತು.”

ಗಂಡನ ನಿರ್ಧಾರದ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕೋಪ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ತಿಳಿದು ಸುಮ್ಮನಾದರು. ಆದರೆ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

“ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಎಂ.ಎ, ಪಿ ಎಚ್‌ಡಿ. ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಅನನಿಗೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ್‌ಷಿಪ್ ಬಂದಿತ.” ಎರಡು ವರ್ಷ ನಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೇನು? ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ನಾವು ಕಷ್ಟಪಡದೆ ಇನ್ನು ಯಾರು ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕು.”

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಬಂದು ತಾಯಿತಂಗಿಯರ ಪೋಷಣೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲಿ ಎಂಬುದು ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಕಾಲ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಮಗನಿಗಾಗಿ ಆ ಮಹಾತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ತಂದೆಯ ಕಣ್-ಅಸುವಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ಸುಂದರವದನ, ವಿಶಾಲನೇತ್ರಗಳು, ಗುಂಗುರು ಕೂದಲು, ತುಸು ದೊಡ್ಡದಾದರೂ ನಸುನೀಳವಾಗಿದ್ದ ಮೂಗು, ಚಾಣಾಕ್ಷಬುದ್ಧಿ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆಯ ತರಂಗಗಳನ್ನೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮಗ ಒಂದೊಂದು ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದಾಗಲೂ ಮಹಾಸಮಾರಾಧನೆ ಮಾಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ನಿರ್ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಸಾರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಗ ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಖರ್ಚಿನ ಪ್ರಸಂಗ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಒದಗಿತು. ಸುನಂವೆಯ ಮದುವೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು.

“ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗುವವರೆಗೆ ತಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಬೀಗರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು”

“ಅವರು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ . . . ಈಗಲೇ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಸೂಚಿಸಿದುದನ್ನು ಮರೆತಿರೇನು?”

“ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ಬಿಡಲಿ. ಸುನಂದನಿಗೆ ಬೇರೆ ವರ ಹುಡುಕಿದರಾಯಿತು.”

“ವರಗಳು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತವೆಯೇ? ಇದೇಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡು ವರಿ. ಅಣಿಯಾದ ಕಡೆ ಭಾಂಧವ್ಯ ಒದಗಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಬೇರೆ ಹುಡುಕುವುದು ಏವೇಕದ ಲಕ್ಷಣವೇ? ಅವರನ್ನು ಸುನಂದಾ ಮೆಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡಿ. ನಾವೇ ನಮ್ಮ ಹುಡುಗಿಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಎತ್ತಿ ಹಾಕಬಾರದು?”

“ಒಪ್ಪಿದೆ. ನನ್ನ ಏನು ಮಾಡೂಂತ ಹೇಳುತ್ತೀ?”

“ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದೆ: ಮಗನನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಕಳಿಸುವ ಉತ್ತಾಹದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಮಾತು ಬೀಳಲಿಲ್ಲ.”

“ಆದದ್ದೆಲ್ಲಾ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕೇ ಆಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡುವುದು ಹೇಳು?”

“ಶತಾಯಗತಾಯ ಸುನಂದೆಯ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕು.”

“ನನ್ನ ದೇನೂ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ದುಡ್ಡು . . .”

“ನಾನೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ - ಕೇಳುತ್ತೀರೋ?”

“ಹೇಳು.”

“ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವಿರಿ. ನಾವು ಕೊಂಡಾಗ ಸರ್ವರ ಬೆಲೆ ಹದಿಮೂರು ರೂಪಾಯಿತ್ತು, ಈಗ ಎಂಭ ತೈದಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಚಿನ್ನದ ಒಡವೆಗಳ ಹಾಗೇ ಕಾಣುವ ನಕಲಿ ಒಡವೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ನಾನು ಕಾಲ ತಕ್ಕುತ್ತೇನೆ.”

ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ ಸಲಹೆ ಕೇಳಿ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಅವಾಕ್ಯಾ ದರು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಕೇಳದೆ ನಿರ್ವಾಹವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಂದು ಚಿಂತಾಕೀಟ ಕೊರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು.

“ಇದ್ದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೀಗೆ ಖರ್ಚುಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ನಾಳೆ ಇಂದಿರಿಯ ಗತಿ ಯೇನು?”

ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಮನಸ್ಸು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿತು. “ಚಂದ್ರಶೇಖರ

ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ತನ್ನ ತಾಯಿ, ತಂಗಿಯರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಅಸನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ”

ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಹೆಚ್ಚು ವಿಚಾರಮಾಡದೆ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ ಸಲಹೆಯನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಸುನಂದೆಯ ಮದುವೆಯೂ ಆಗಿಹೋಯಿತು. ಹೆಂಡತಿಗಾದ ಅನ್ಯಾಯ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರ ಕರುಳನ್ನು ಒಳಗೇ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ದುಃಖ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಚಂಪ್ರೇಬರ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಕೂಡಲೆ ಸರಿಹಾರವಾಗುವವೆಂದು ಅವರು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದರು

ಮಗನಿಂದ ಕಾಗದ ಬಂದ ದಿನ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಮಹೋತ್ಸವ. ಕಾಗದವನ್ನು ತಾವು ಹತ್ತಾರು ಸಲ ಓದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅಭಿಮಾನ ದಿಂದ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹತ್ತಾರು ಸಲ ಓದಿಹೇಳಬೇಕು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಜೆ ಪೇಟೆಕಡೆ ಹೋದಾಗ ಕೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಗದ ಇರಲೇಬೇಕು. ಯಾರಾದರೂ ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ‘ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಜಿನ್ನಾಗಿದ್ದಾರೆಯೇ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಸಾಕು. ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಉಪನ್ಯಾಸಮಾಡಿ, ಪತ್ರವನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೆಸೆಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಓದುತ್ತಿದ್ದರು ಗಂಡನ ಅವಿನೇಕ, ಅತಿಮೋಹ ಕಂಡು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಬೇಸರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಗಂಡನ ಮನಸ್ಸು ನೋಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ನಿಂತರೆ ಕುಳಿತರೆ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಮಗನ ಧ್ಯಾನ, ಚಿಂತೆ ಒಂದೊಂದು ಸಂಜೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದಿರಮ್ಮ ಬಂದು ಹರಟೆಗೆ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದರು.

“ಇವತ್ತೇಕೋ ಚಂದ್ರೂ ಕಾಗದವೇ ಬರಲಿಲ್ಲ ನೋಡು”

“ಕಾಗದ ಬಂದು ಮೂರೇ ದಿನವಾಯಿತಲ್ಲವೆಂದೆ. ನಿತ್ಯ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ಪುರಸತ್ತಿರುತ್ತದೆಯೇ?”

“ನಿಜ. ನೀನು ಹೇಳುವುದು ನಿಜ. ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಮಂಕು ಕವಿಯುತ್ತಿದೆ. ಚಂದ್ರೂ ಎಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿದ್ದಾನೆಯೋ ಎನೋ?”

“ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಬೆಳೆಯಬಹುದು ಹೇಳಿ... ಅವನನ್ನು ಬಡ್ಬಿಂಟಗನಾಗಿ ಲಂಡನ್ನಿಗೆ ಕಳಿಸಬಾರದಾಗಿತ್ತೇನೋ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.”

“ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಕಳಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು?”

“ಜತೆಮಾಡಿ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದಲ್ಲ. ವಿಲಾಯಿತಿಗೆ ಕಳಿಸುವುದರ ಮುಂಚೆ ನಮುವೆ ಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ದೂರ ದೇಶ - ಹೊಸ ಹೊಸ ಪರಿಚಯ ಗಳು - ಯಾವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಹೇಳುವವರು ಯಾರು?”

“ನನ್ನ ಮಗ ಅಂಧವನಲ್ಲ ಕಣೀ.”

ಮಗನ ಪಕ್ಷ ವಹಿಸಿ ವಕೀಲಿ ಮಾಡುವಾಗ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರ ಹೃದಯ ಉಬ್ಬುತ್ತಿತ್ತು. ಗಂಡ ಎಷ್ಟೇ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಲಿ ಇಂದಿರಮ್ಮ ನವರಿಗೆ ಒಳಗಿನ ತೊಳಲಾಟ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಗದಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ‘ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಕಾಲ’ ಎಂದು ಒಂದು ಸಲ ಕಾರಣಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ವಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಮಗನ ವರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿಯುವ ದಿನ ಕಾಯುತ್ತ ಅವನ ಕಾಗದವನ್ನು ಚಾತಕಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಗನ ಕಾಗದ ಬಂದಕೂಡಲೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಅವರೆದುರಿಗೆ ಓದುವುದು ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿತ್ತು ಒಂದು ದಿನ ಕಾಗದ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸುವ್ಮನಾದರು ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂದಿರಮ್ಮ ನವರಿಗೆ ಅಂಚೆಯಾಳು ಬಂದು ಹೋದುದು ಗೊತ್ತಾಗಲೂ ಇಲ್ಲ. ಮಾರನೆಯ ದಿನದವರೆಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವ್ಯವಧಾನವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದು

“ನಿನಗೆ ಹೇಳುವುದು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿ ಇಂದಿರಾ - ನಿನ್ನ ಚಂದ್ರಾ ಕಾಗದ ಬಂದಿತ್ತು.”

“ಏನೋ ಬಹಳ ಸಡಗರದಲ್ಲಿ ಓದಿಯಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ಹೇಗಿದ್ದಾನಂತೆ?”

“ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಚಳಿಗಾಲ ಆರಂಭವಾಗಿದೆಯಂತೆ. ಕೆಲವು ಉಣ್ಣೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಬೇಕೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದ.” -

“ದಡ್ಡು ಬೇಕಂತ ಬರೆದಿದ್ದ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿ.”

“ದುಡ್ಡುಕೊಡದೆ ಬಟ್ಟೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಅಂಗಡಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಯೇ?”

“ಎಷ್ಟು ಕಳಿಸಿದಿರಿ?”

“ఒందే సావిర.”

“శ్వేయల్లి బిడిగాసూ ఇరలిల్లవల్లాంచే - ఎను నూడిదిరి ?”

“సూవ్యేటియల్లి సాలకూట్టరు.”

“ఱిగాదరే పూర్వేసువుదు ఱేగే ?”

“లండన్నిన చళియేవరే ఎనూత తిళ్ళొండిద్దీ ? ఎష్టోజున చళి తడేయలారదే సత్తుయోగుత్తారే. చంద్రా ఆరూగ్యవాగి లూరిగే బందుబిట్టరే సాకు.”

“ఈ నవ్ష సునందా జూనియర్ ఇంటిరింద సినియరిగే ఱోగుత్తాళి. ఫీసూ ఱేళ్ళుమాడిద్దారంతే.”

“ఇదొందు నవ్ష ఱేగావరూ నూడి ఓదిసూణ. ముందే ఆనళుంటు - ఆనళణ్ణ లుంటు.”

“మదువేయూద కుడుగి. ఆదక్కొందు ఱోస సిరి కూడ తేగేను కేట్టల్లవల్లాంచే.”

“బల్లీ - ఎను నూడువుదు ఱేళు ఈ నవ్ష ఱేగావరూ తళ్ళి బిట్టరే చంద్రా బంచుబిడుత్తానే.”

చంద్రశేఖరన కాగదగళు మత్తప్ప విళుబవాగుత్త బందితు. ఆదక్కూ పట్టాభిరామయ్యనవరు సమాధాన ఱేళికోళ్ళుత్తిద్దరు

“చంద్రా ఈ వల ఫస్ట్-ఇన్-ఫస్ట్ క్లాస్ బరుత్తానే కణ్ణి కణ్ణిగే లుణ్ణి బిట్టుకేండు ఓదుత్తా ఇద్దానే. నాను బొంబాయి తనక ఱోగి ఆననన్ను జతేయల్లి కరేదుకేండు బరుత్తేనే.”

“ఱాగే నూడువిరంతే”

ఎందు ఇందిరమ్మనవరు ఱేళుత్తిద్దరు. గండన ఆసే, నిరిక్సే, కనసు ఒమ్మోమ్మి ఇందిరమ్మనవరిగే భయనన్నుంటునూడుత్తిద్దవు కండ కండ దేవరిగే క్వేముగదు ఱరకే ఱోరుత్తిద్దరు.

పట్టాభిరామయ్యనవరు ఎరడు నవ్షగళింద నిరిక్సేసుత్తిద్ద సుదిన సవూసగతనాయితు. చంద్రశేఖర తప్పదే కాగద బరియుత్తిద్ద. ఆదరే ఒందు కాగదవల్లియూ తాను ఱందిరుగున ప్రస్తాపనూడిరలిల్లు.

ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಆ ವಿಷಯ ಸೂಚಿಸಿದಾಗಲೂ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರ ಮನಸ್ಸು ಧಾವತ್ತಿಗೊಂಡಿತು. ಕೂಡಲೆ ಒಂದು ಕೇಬಲ್‌ಗ್ರಾಫ್ರಾಂ ಕಳಿಸಿ 'ಯಾವಾಗ ಹಿಂದಿರುಗುವೆ - ತಿಳಿಸು' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಎರಡು ವಾರಗಳ ತರುವಾಯ ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಂದ ಒಂದು ಏರ್ ಮೇಲ್ ಪತ್ರ ಬಂತು. ಆ ಕಾಗದ ನೋಡಿ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಭೂಮಿ ಗಿಳಿದುಹೋದರು.

“ತೀರ್ಥರೂಪರವರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ. ಅನೇಕ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು.

ನೀವು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಕಾಗದಗಳು, ಕೇಬಲ್‌ಗ್ರಾಫ್ರಾಂ ತಲುಪಿ ದವು. ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿದಕೂಡಲೆ ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೆ. ಅದರೆ ನನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಗಳೊಬ್ಬರ ತಂದೆ ಆಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ಆಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ತಂದೆಯವರ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಗೆಳೆಯರು ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪರಿಚಯದಿಂದ ನನ್ನ ಭವಿಷ್ಯ ಬಹಳ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಮಗೆ ಈ ಕಾಗದ ತಲುಪುವ ವೇಳೆಗೆ ನಾನು ಆಮೇರಿಕಾ ಮುಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ನಿಮಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಊರಿಗೆ ನಾನು ಬೇಗ ಬರಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಬೇಡಿ. ವಿಲಾಯತಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಗ್ಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಜನ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ವಿಶ್ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಾತೃಶ್ರೀಯವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ತಿಳಿಸಿ. ಜಾನಕಿ, ಸುನಂದನಿಗೆ ನನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸ ತಿಳಿಸಿ.

ಇಂತು “ ಚಂದ್ರಶೇಖರ. ”

ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ತೊಟೆತೊಟೆನೆ ಹನಿಗಳುದುರಿದವು. ಇಂದಿರಮ್ಮ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಓಡಿಬಂದರು. ಕಾಗದದ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಅವರಿಗೆ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳುವ ವೇಳೆಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಸಾಕುಸಾಕಾಗಿಹೋಯಿತು

“ಆಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದಿನಸ ಇರುತ್ತಾನಂತೆ ?”

‘ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ’ ಎನ್ನುವಂತೆ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ತಲೆಯಲ್ಲಾ ಡಿಸಿ ದರು.

“ಮಗ ದೊಡ್ಡವನಾದಾದ್ರೆ!”

“ಬಹಳ ದೊಡ್ಡವನಾದ.”

“ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಅವನಿಗಿರುವಂತಿಲ್ಲ ಆಲ್ಲಿನ ಜನ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ವಿಶ್ವಾಸ ತಳೆದಿದ್ದರಂತೆ! ವಿಲಾಯಿತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಗ್ಗಿದೆ ಯಂತೆ!!”

“ಇಂದಿರಾ, ನಿನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳದೆ ನಾನು ಅವಿವೇಕಿಯಾದೆ ಈ ಮಗ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಚಿಪ್ಪು ಕೊಟ್ಟಿ - ನಾನು ಪಾಪಿ - ಪಾಪಿ.”

“ಛೆ! ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಿ! ಎಂಥಾ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ ನಮಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಮಾಡಿರುವಿರಿ?” - ಆರು ತಿಂಗಳೋ ವರ್ಷವೋ ಬಿಟ್ಟು ಚಂದ್ರ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಸ್ಥಳ, ಮನೆ, ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಅಕ್ಕ, ತಂಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಯಾವದೋ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವನೇನು ಮೂಢನೇ?”

“ಬರುತ್ತಾನೆ - ಬರುತ್ತಾನೆ - ಅವನು ಬಂದಾಗ, ಬೊಂಬಾಯಿಯವರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ನಾನಿರುವುದಿಲ್ಲ.”

ಗಂಡನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ರುಝ್‌ರೂಝ್‌ಹೋದರು.

ಕೈತುಂಬ ಕೆಲಸ, ಮೈತುಂಬ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರಿಗಿತ್ತು ಯಜಮಾನರ ನಿರ್ವಿಣ್ಣತೆ ಅವರ ಜೀವನವನ್ನು ಕೊರೆಯುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಮಗನ ವಿಷಯ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಸ್ಯಾನ್‌ಫ್ರಾನ್‌ಸಿಸ್ಕೋಯಿಂದ ತಂದೆಗೆ ಒಂದು ಎರ್‌ನೇಲ್ ಕಾರ್ಡು ಬರೆದಿದ್ದ. ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಎವರಗಳಿರಲಿಲ್ಲ ಒಂದೇ ಪಂಕ್ತಿ. ‘ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದೇನೆ’ - ಜತೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಫ್ರೆಸ್ಕೋ ವಿಳಾಸ ತಿಳಿಸಿದ್ದ.

ಅಂದೇ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಮಗನಿಗೆ ಮಾಯತ್ತರ ಬರೆದು ತಮ್ಮ ಹೃದಯ ತೋಡಿಕೊಂಡರು.

“ಚಿ|| ಚಂದ್ರನಿಗೆ - ಅನೇಕ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು,

ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಡು ಕೈಸೇರಿತು ಅಮೇರಿಕೆಯಿಂದ ನೀನು ವಿಶದವಾಗಿ ಬರೆಯುವೆಯೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ವ್ರಾಯಶಃ ನೀನಿಗೆ ಪುರನತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲವೇನೋ ?

ನೀನು ಎಲ್ಲಿರುವೆ - ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ - ನಿನ್ನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವರು ಯಾರು ಒಂದೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಸಾವಿರಾರು ವೈಲಿಗಳಾಚೆ ಇರುವ ನಿನ್ನ ವೃದ್ಧ ತಂದೆ - ತಾಯಿ ಸದಾ ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನ ದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡ.

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು ನೀನು ಊರಿಗೆ ಬಂದುಬಿಡುವೆಯೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂವ ಈ ಎರಡು ವರ್ಷ ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಬಂದೆ ಒಂದೊಂದು ದಿನವೂ ಒಂದೊಂದು ಯುಗವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಕಡೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೀನು ನನ್ನ ಬಳಿಯಿರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಬಯಸುವುದು ತಪ್ಪೇ?

ನೀನು ಯಾವಾಗ ಹಿಂದಿರುಗುವೆಯೆಂಬುದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನೀನು ಹಿಂದಿರುಗುವ ಸಂಭವವಿದೆಯೆಂದು ನನಗನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇವು ವರೆಗೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದವು, ಬರೆಯದಿರುವ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯ ಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಪ್ರಿಯವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬರೆದೇನೆಂದು ಅಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಈ ಕಾಗದವನ್ನು ಶಾಂತ ವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಸಲ ಓದಿ ನಿನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮ ಹೇಗೆ ಹೇಳುವುದೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡು.

ನಿನ್ನನ್ನು ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡಿಗೆ ಕಳಿಸಲು ಹಣಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಿದೆ ಬಲ್ಲೆಯಾ? ನನ್ನ ಪೆನ್‌ಷನ್ ಹಣ ಕಮ್ಯೂಟ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಎಂಭತ್ತು ರೂಪಾಯಿ, ಇದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಂಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ಸುನಂದೆಯ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಯಾಯಿತು. ನೀನು ಮಧ್ಯೆಮಧ್ಯೆ ಹಣಕ್ಕೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ ನಾನು ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ಕೂಡ ಕೆಲವು ಸಲ ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಾಲ ಎರಡೂವರೆ ಸಾವಿರ ಸೊಸೈಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತಿದೆ.

ನಾನು ಶ್ರೀಮಂತನಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ನನ್ನ ತೀರ್ಥ ರೂಪರು ನನಗೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಆಸ್ತಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಅವರು ನನಗೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಆಸ್ತಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋದರು, - ಅದೇ ಅವರ ದಿವ್ಯವಾದ ಹೆಸರು, ಪರಿಶುದ್ಧ ಜೀವನಾರ್ಥ. ನಾನು ಪೋಲೀಸ್ ಡಿವಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಶೀಲವನ್ನು ಕಾಯ್ದು, ನನ್ನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ

ಉಳಿಸಿದುದು ಅವರ ನಿರ್ಮಲ ಜೀವನಾದರ್ಶ. ನಾನೂ ಇತರರ ಹಾಗೆ ಲಂಚ, ರುಷುವತ್ತುಗಳಿಗೆ ಕೈಚಾಚಿ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಆಸ್ತಿ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪರರ ಎಂಜಲಿಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಚಾಚಲಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಆಸ್ತಿ ಬಿಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ಬಿಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಇಂದು ನಾನು ಲೋಕದ ಮುಂದೆ, ಭಗವಂತನ ಮುಂದೆ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲೆ. ನನ್ನ ಮಗ - ಮೊಮ್ಮಗ - ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಆಸೆ. ನೀನು ದೊಡ್ಡ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡು, ದೊಡ್ಡ ಪದವಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಮೇಲೂ ನಾಚಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಸಣ್ಣ ನೌಕರನಾಗಿದ್ದರೂ - ಗೌರವಸ್ಥನಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡು.

ನೀನು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವಳ ನೆರವು, ತ್ಯಾಗ, ಉದಾತ್ತದೃಷ್ಟಿಯ ಸಹಾಯ ನನಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಶೀಲವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸ್ವಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು - ಈಗ್ಗೆ ಬಹಳ ದಿನಗಳ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು. ನನಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಮಧುಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸ್ ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರಾಗಿದೆ. ಮಾಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಖೂನಿ ನಡೆಯಿತು. ತನಿಖೆಗೆ ನಾನೇ ಹೋಗಿದೆ. ಪ್ರಬಲರಾದ ಇಬ್ಬರು ಗೌಡರ ಮನೆತನದ ವ್ಯಾಜ್ಯ - ಪ್ರತೀಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಖೂನಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಆಪಾದಿತನ ಕಡೆಯವರು ಬಂದು ನನಗೆ ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಲಂಚ ನೀಡಿದರು. ಕ್ಷಣಕಾಲ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ವಿಶೋಭನೆ ಗೊಳಗಾಯಿತು. ಮದುವೆಯಾದಾರಭ್ಯ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಒಂದು ಒಡವೆ ನಾನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕೈಗೆ ಬಂದರೆ ಇಂದಿರೆಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಒಡವೆ ಮಾಡಿಸಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಒಂದು ದಿನ ಇಂದಿರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆ.

‘ಇಂದೂ, ನಾಚ್ಯೆಳೆ ಸರ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ನಿನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಒಪ್ಪುವುದಲ್ಲವೇ?’

ಶ್ರೀಸಹಜನಾವ ಸಂಶೋಷ, ಕುತೂಹಲದಿಂದ 'ಮಾಡಿಸುವಿರಾ' ಎಂದಳು.

'ಹೂ - ಸರ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಜತೆ ಬಳೆಯಿದೆ. ಅದರ ಜತೆಗೆ ಕೆಂಪಿನ ಬಳೆ ಮಾಡಿವಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ'

ಅರಳಿದ್ದ ಅವಳ ಮುಖ ತಕ್ಷಣ ಮುಮುಡಿಕೊಂಡಿತು-

'ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕು'

'ಹೂ! ಬೇಕು'

'ದುಡ್ಡೆಲ್ಲಿಂದ ತರುವಿರಿ?'

ಮಾಸ್ತಿಯ ಖುಸಿ ನೊಕ್ಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ವಿವರಿಸಿದೆ. ಅವಳ ಮುಖ ಕಪ್ಪಿಟ್ಟಿತು. ಹುಬ್ಬು ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡು

ನನಗೆ ಒಡವೆ ಬೇಡ' ಎಂದಳು.

ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನಂತೆ ಬೆವರಲಾರಂಭಿಸಿ ನಾನು

'ಮೂರು ಸಾವಿರ ದಿನವೂ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ ಇಂದೂ. ತಾನಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ದೂಡಬಾರದು.'

'ಇವೆಂಥ ಲಕ್ಷ್ಮಿ - ದರಿದ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮಿ. ವಾಸದ ಹಣ ಈ ಹೊಸಿಲೊಳಗೆ ಬರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸತ್ತು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಮಾವನವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ನೀವು ಅಪಚಾರಮಾಡಬೇಡಿ. ಕಷ್ಟವೋ ಸುಖವೋ ಮರ್ಯಾದೆಯಾಗಿ ಜೀವನ ಮಾಡೋಣ. ದೇವರು ಕೊಟ್ಟಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ನಾಲ್ಕು ಒಡವೆ ನಾನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮೆರೆಯದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಸಂಜೆ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೇ. ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ಜತೆ ಬರುವುದು ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯದ ಫಲವೇ ವಿನಾ ಒಡವೆ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲ'

ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ದೇವರ ಮುಂದೆ ಎಳೆದೊಯ್ದು 'ಎಂದೆಂದಿಗೂ ವಾಸದ ಹಣ ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿಸಿದಳು. ತಂದೆಯ ಜತೆಗೆ, ಹೆಂಡತಿಯೂ ನನ್ನ ಗುರುವಾದಳು.

ಇಂದು ನಾನು ನನ್ನ ಗೃಹಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಿಸಿ, ಸಾಲ ಹೇರಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಾನು ನಿನಗೆ ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರಮಾಡಿರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀನು ಮನೆಯ ಹಿರಿಯನು - ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ. ಕರ್ತವ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ನಿನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಬೀಳಲಿ ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಚಂದ್ರಾ - ನಾನು ಹಿಂದೆ ಬಾಳಿದಷ್ಟು ದಿನ ಮುಂದೆ ಬಾಳಲಾರೆ. ನನ್ನ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗ ಹತ್ತಿರವಿರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಬಯಸುವುದು ತಪ್ಪೇ? ನೀನು ಬರುತ್ತೀನೆಂದು ಬರೆದರೆ ಸಾಕು. ಅದೇ ನನಗೆ ಸಂಜೀವನವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾ ಚಂದ್ರಾ - ಬೇಗ ಬಾ!

ಇಂತು ನಿನ್ನ ಒಲವಿನ ತಂದೆ 'ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯ.'

ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಚಿಂತೆಗೆ ಮನತೆತ್ತು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವೈಶಾಖಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸುನಂದೆಯ ಪ್ರಸ್ತು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ - ಹಣ ಹೊಂದಿಸುವುದಕ್ಕೆ - ಅವರು ಎಮ್ಮೆ ಓಡಿಯಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಸ್ತುದ ಶುಭಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಂದರ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ.

ಸುನಂದೆ ತನ್ನ ಮನೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ನೂತನ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ತೊರ್ಮನೆಯ ತಾಪತ್ರಯ ಮರೆತಿದ್ದಳು.

ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸುನಂದೆಯ ಪರಿಶ್ರಮ ಫಲಿತಾಂಶ ಹೊರಬಿತ್ತು. ಸುನಂದಾ ಫಸ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದ್ದಳು. ಹೆಂಡತಿಯ ವಿಜಯ ಸುಂದರನಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಸುನಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಜಯೋತ್ಸಾಹ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸದಿದ್ದರನ್ನು ಕಂಡು ಸುಂದರನಿಗೆ ಕ್ಲೇಶವುಂಟಾಯಿತು.

“ಎಕೆ ಸುನೂ - ನಿನಗೆ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಬಾರದಾಗಿತ್ತೇನು ?”

“ಹೂ! ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ... ..”

“ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೀವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳು.”

“ತೇರ್ಗಡೆಯಾದರೇನು ಮುಂದೆ ಓದುವುದಂತೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ಎಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ?”

“ಓದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಕೆಂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಾನು ಬಂದ
ಮೇಲೆ ಓದಿನ ಯೋಚನೆಯಿಲ್ಲ ನ್ನು ಅಲ್ಲ.”

“ಒಂದು ವೇಳೆ - ನೀನು ಏಕೆಂದು ಎಂದು ನಾನು
ಹೇಳದರೆ ಓದಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುವೆಯಾ ?

“ಓದಬಹುದೇ ?”

“ಏಕಾಗಬಾರದು ?”

ಪುನಃ ಸುನಂದೆಯ ಮನಸ್ಸು ನಿರಾಲಿಂಗೊಂಡಿತು ಅವಳ ಹೃದಯದ
ಭಾವನೆ ಮುಖವ ಮೇಲೆ ಅಚ್ಚಿತ್ತಿದಂತೆ ಮಾಡಿತ್ತು.

“ಇನ್ನೂ ಏನು ಚಿಂತೆ ? ಹೇಳಬಾರದೇ ?”

“ಯೋಗಲಿ ಬಿಡಿ - ಆ ಮಾತು ಬೇಡ. ನಿನಗೆ ಮುಂದೆ ಓದುವ
ಬೇಕಿಲ್ಲ ನಾನು ಡಿಗ್ರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯಾವ ರಾಜ್ಯ ಆಳಬೇಕಾಗಿದೆ.”

“ರಾಜ್ಯವಾಳುವುದಕ್ಕಲ್ಲ ಡಿಗ್ರಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ನಿನಗೆ ಓದಲು
ಮನಸ್ಸಿರುವಾಗ ಓದಬೇಕು. ತಂದೆ ಓದಿವದಿದ್ದರೆ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ - ನಾನು
ಓದಿಸುತ್ತೇನೆ ”

“ನಾನು ಆನರ್ಸ್ ಕೋರ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಮೂರು ವರ್ಷವಾಗು
ತ್ತದೆ. ನೀವು ಒಬ್ಬರೇ ಇರಬೇಕಲ್ಲ.”

“ಶನಿವಾರ ಭಾನುವಾರ ಬರುತ್ತೀನೆ. ರಜೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲೇ
ಕಳೆಯುತ್ತೀನೆ ”

“ಸುಮ್ಮನೆ ಎರಡು ಕಡೆಯೂ ಖರ್ಚು.”

“ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಖರ್ಚಿನಿದೆ ಹೇಳು ಡಿ.ಎ. ವೇರಿ ಕೈಗೆ ನೂರ
ತೂಂಬತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಮನೆಬಾಡಿಗೆ ಮೂವತ್ತು ಹೋದರೆ
ನೂರ ಅರವತ್ತು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಿನಗೆ ಎಂಭತ್ತು ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

ಸುನಂದೆಯ ಹೃದಯ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ತಂಭಿತು. ಅವಳ ಬಾಯಲ್ಲಿ
ಮಾತು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ.

ಸುಂದರನೇ ಸುನಂದೆಯನ್ನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕರೆತಂದುಬಿಟ್ಟ. ಅವಳು
ಕಾಲೇಜ್ ಸೇರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಂದುವರಿಸಿದಳು.

ಸುನಂದೆ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಆಗ ಮೈತ್ರಿಯವರಿಗೆ ಹೊಸ ಜೀವ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಆಗ ಮೈತ್ರಿಯವರು ಕೆಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದು ಚಿಂತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಜಾನ್ ಮೈತ್ರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಡಕು ಸುದ್ದಿಗಳು ಮೈಸೂರು ಮುಟ್ಟಿಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದವು. ಆ ಸುದ್ದಿಗಳು ಯಜಮಾನರ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳದಂತೆ ಮಾಡಲು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಸಾಹಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಾಹಸ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಚಾಮರಾಜನಗರದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದವರು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆಂಡತಿ ಕೊರಗುತ್ತಾಳಲ್ಲಾ ಎಂದು ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯೇ ಅಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ ಮೈತ್ರಿಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ದುಃಖ ಉಕ್ಕಿ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ತೀರ ತಡೆಯದಾದಾಗ

“ಜಾನಕಿ ಗತಿಯೇನು ಇಂದಿರಾ ?”

“ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲೇನಿದೆ ಹೇಳಿ. ಭಗವಂತ ಹೇಗೆ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಹಾಗಾಗಲಿ.”

“ಅವಳ ವಿಚಾರ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿದ್ದೆ-”

“ಈಗಲೂ ನೀವು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿರಬೇಕು.”

“ಎಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿನ್ನೆನ್ನೆಬ್ಬಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಲೇ ? ಚಂದ್ರಾ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಯೋಚನೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಾನೆ-”

“ಜಾನಕಿ ಗಂಡ ತುಂಬ ಯೋಗ್ಯ ಎಂದಿದ್ದೆ.”

“ಅವರು ಯೋಗ್ಯರೇ - ಆದರೆ ಇದೊಂದೇ ಕೊರತೆ.”

“ಸಾವಿರ ಚಿತ್ತಾರ ಒಂದು ಮನುಷ್ಯನು ಎಂದ ಹಾಗೆ ಇದೊಂದು ಸಾಲದೇ ?”

“ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಜಗಳ ನಾವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಅವರ ವೈಮನಸ್ಯ ತಾನೇತಾನಾಗಿ ಬಗೆಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆಯವರು ಕೈಹಾಕಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತದೆ-”

“ನಜ . ನೀನು ಹೇಳುವುದು ನಿಜ.”

ಅಳಿಯನ ಗುಣವಿಮರ್ಶೆಯ ಮಾತನ್ನು ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿಸಿದರೂ ಅವರ ಸ್ಮೃತಿಪಟಲದಿಂದ ಅಳಿಯನ ಚಿತ್ರ ಅಳಿಸಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ರಂಗಣ್ಣನ ಹುಂಬತನ, ಸುಂದರನ ಸುಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕತ್ತಲೆ ಬೆಳಕಿನಂತೆ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತವು.

ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಸುಂದರನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶ್ವಾಸ ತಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವನ ಗುಣವಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಸುನಂದೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ವಿಶೇಷ ಮಮತೆಯೂ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು.

ಸುಂದರ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಯಾವ ಕಾರ್ವಣ್ಯವನ್ನೂ ತೋರದೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಳೆಯನ್ನು ಮಾವನವರ ಜತೆ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಪ್ರಾವೀಣ್ಯವಡೆದಿದ್ದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತನ್ನೊಲವಿನ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಎಲ್ಲರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇರಿ ಅವರಿಗೆ ಬೇಸರವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಚಟ ಸುಂದರನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತ ಆಸಕ್ತಿ, ವಿಶಾಲ ಅಭಿರುಚಿಗಳೇ ಸುಂದರನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ ಅವನ ಒಲವಿನ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಲಲಿತಕಲೆಗಳು, ರಾಜಕಾರಣವನ್ನೂ ಅವನು ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಷ್ಟೇ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೂ, ಸುಂದರನಿಗೂ ಹಾರ್ದಿಕವಿಶ್ವಾಸ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವನ ‘ಕೇಳಿಶಕ್ತಿ’ಯೇ ಮೂಲಕಾರಣ. ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರ ಅನುಭವ, ಜೀವನದ ಕಷ್ಟಸುಖ, ಸೇವಾವೃತ್ತಿಯ ಇತಿಹಾಸ, ಅವರ ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸೇವಕವರ್ಗ ಇವರ ವಿಚಾರ, ಅವರ ಗೆಳೆಯರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತುಂಬಿದಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಅವನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ.

ಯಾವ ವಿಷಯ ಆರಂಭಿಸಿದರೂ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಕೊನೆಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದುದು ತಮ್ಮ ಮಗ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ. ಅವನ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತುಗಳು, ಆಟಪಾಟಗಳನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನ

ರೂಪ, ಗುಣ, ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ, ವಿವೇಕದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರೇಖೆಯನ್ನೂ ಸಟ್ಟಾಭಿ ರಾಮಯ್ಯನವರು ಬಿಡಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸುಂದರ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬೇಸರಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಪಟ್ಟಾಭಿ ರಾಮಯ್ಯನವರ ಉತ್ಸಾಹ ಉಕ್ಕೇರಿ ಅವರ ವರ್ಣನೆ ಕಾವ್ಯದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿ ದಾಗ ಸುಂದರನೂ ಒಂದು ಸವಿಮಾತು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ. ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹರ್ಷಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷಾಗದ ವನ್ನೂ ಸುಂದರನ ಕೈಗಿತ್ತು ಹಲವುಬಾರಿ ಓದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಂದೆಯ ಹೃದಯ ದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದ ಈ ಅಂಥಸ್ರೇಮವನ್ನು ಕಂಡು ಸುಂದರನಿಗೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ವ್ಯಾಕುಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಕೃತಿ ತಂದೊಡ್ಡಿದ್ದ ಮಾಯಾಜಾಲಕ್ಕೆ ಅವನು ಬೆಕ್ಕಸ ಬೆರಗಾಗಿದ್ದ.

ಗಂಡನ ತಾಳ್ಮೆ, ಸಹನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಸುಂದರ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

“ನೀವು ಕೇಳಿದಷ್ಟೂ ಅವರ ಉತ್ಸಾಹ ಏರುತ್ತದೆ!”

“ಹೌದು! ಕೇಳಬಾರದು ಎನ್ನುವೆಯೇನು?”

“ಛೆ! ಛೆ! ಮಾವ ಅಳಿಯ ಇಷ್ಟು ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಅಸೂಯೆಪಡುತ್ತೇನೆಯೇ? ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳಿ ಅವರು ನಿಮಗೆಲ್ಲಿ ಬೇಸರವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವರೋ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ಅವರು ಹೇಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವಾಗ ಬೇಸರ ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ?”

“ಬೇಸರಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು ನಿಮ್ಮ ಮೊಡ್ಡಗುಣ ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಬೇಕೆಂದರೆ ಅವರ ‘ಚಂದ್ರ ಪುರಾಣ’ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ನಮಗೇ ಬೇಸರವಾಗಿದೆ.”

“ಬೇಸರಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಸುನೂ. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸೌಖ್ಯ ಉಳಿದಿದೆ ಹೇಳು. ಮಗನ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾ, ಅವನ ಗುಣವರ್ಣನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರ ಜೀವ ಹಗುರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ - ನಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಬಿಡಿಕಾಸು ಖರ್ಚುಮಾಡದೆ ಒಂದು

ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸೌಖ್ಯಕೊಡುವುದು ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಾವೇಕೆ ಕಾರ್ಪಣ್ಯ ತೋರಿಸಬೇಕು.”

ನತಿಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಪಕ್ಕತೆ ಕಂಡು ಮೂಬೆರಗಾದ ಸುಷಂದಾ ಮರು ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ಸುಂದರನ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳ ವಿಚ್ಛಾಸ ಇನ್ನುಡಿಂತಿತ್ತು.

ಸುಂದರ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಭಾಗ ಸುನಂದೆ ತಾಯಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಗಳಿಂದ ಹಣ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾಗ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ ಕೈ ಬೆಂದುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕಾಲೇಜಿನ ಯಾಸ ವರ್ಷ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಸುನಂದೆಯ ಉತ್ಸಾಹವೇ ಉತ್ಸಾಹ !

ಅಂಚೆಯಾಸು ಬಂದು ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಕೂಗಿದಾಗ ಅವರೇ ಎದ್ದು ಓಡಿಹೋಗಿ, ಅವನಿತ್ತ ನೀಲಿ ಲಕೋಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಸಂತೋಷದ ಉದ್ವೇಗದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೈ ಧರಧರನೆ ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು.

“ಇಂದಿರಾ, ಇಂದಿರಾ” ಎಂದು ಕೂಗಿದರು.

ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಓಡಿಬಂದರು. ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ

“ಚಂದ್ರಾ ಕಾಗದ ಬಂದಿದೆ ಕಣೀ. ನನ್ನ ಕನ್ನಡಕ ಎಲ್ಲಿದೆ ನೋಡು”

ಎಂದರು. ಇಂದಿರಮ್ಮ, ಸುನಂದಾ ಇಬ್ಬರೂ ಕನ್ನಡಕ ಹುಡುಕಿದರು. ಅದು ಸಿಕ್ಕದಿರಲು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು

“ಸುನಂದೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಗದ ಕೊಡಿ. ಅವಳು ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ”

ಎಂದರು. ಸುನಂದೆ ಕಾಗದವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಓದಲಾರಂಭಿಸಿದಳು :

“ತೀರ್ಥರೂಪರವರ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ. ಅನೇಕ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು,

ನಿಮ್ಮ ಕಾಗದ ಬಂದು ತಲುಪಿತು. ನೀವು ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಅದನ್ನು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಹಲವು ಸಲ ಓದಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆ ನನಗೆ ಪರಮಾರ್ಥವು ವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಹಣದ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ನೋಡಿ ವಿಷಾದವಾಯಿತು. ನೀವು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹಣಕ್ಕೆ ನಾನು ಅರ್ಹನಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದಾದರೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ನನ್ನ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯ ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಭವಿಷ್ಯ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿದೆ. ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಡ ಸ್ಕೂಲ್ ಮಾಸ್ಟರಾಗಿ ಬಾಳ್ವೆ ಮಾಡುವುದು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಮೇಲೆ - ಇನ್ನು ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ತರುವಾಯ - ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ 'ಬಾ - ಬಾ' ಎಂದು ನೀವು ಬರೆಯಬೇಡಿ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ನೀವು ನನ್ನ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಊರಿಗೆಲ್ಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುವಿರೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದವರೊಬ್ಬರು ನಿಮ್ಮ ಹುಚ್ಚಾಟಿ ವನ್ನು ಚಿತ್ರವತ್ತಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದರು. ನನಗೆ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ಇಂಥ ಅವಿವೇಕ ನಿಲ್ಲಿಸಿ.

ನಿಮ್ಮ

"

ಕಾಗದವನ್ನೋದುತ್ತಿದ್ದ ಸುನಂದೆಯ ಕಣ್ಣು ಮಂಜಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಕಾಗದವನ್ನೋದಲಾರದೆ ಅದನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಒಗೆದು ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ, ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಾಗದವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮಡಿಸಿ ಒಂದೆಡೆಯಿಟ್ಟರು. ಕಣ್ಣಿನೆ ದಾಟಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಧುಮುಕಲು ಧಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರಿಗೆ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ತಮ್ಮ ಚಿತ್ತಬಲದಿಂದ ಅಣೆಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿದರು.

ಸಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಸ್ತಂಭೀಭೂತರಾಗಿದ್ದರು. ಮೂರು ನಿಮಿಷ ದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಮುಪ್ಪುಡಿಸಿತ್ತು.

ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಏನಾದರೂ ಮಾತು ಆಡಲೇಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಏನಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಯೋಚಿಸಿ ಬಗೆಹರಿಯದೆ

"ಚಂದ್ರಾಿಗೆ ಏನುತ್ತರ ಬರೆಯುವಿರಿ?"

ಸಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಹೆಂಡತಿಯ ನೋಟದಲ್ಲಿ ನೋಟಿವಿಟ್ಟು

"ನಾನು ಅವಿವೇಕಿ - ನನ್ನ ಹುಚ್ಚಾಟಿ ನನ್ನ ಮಗನ ಮರ್ಯಾದೆ ಹಾಳುಮಾಡಿದೆ - ನಾನು ಲೋಭಿ - ನನ್ನ ಹಣ ನನ್ನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಎಸೆಯಲು ಚಂದ್ರಾ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ - ನಾನು - ನಾನು . . .'

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಸ್ಮೃತಿತಪ್ಪಿ ಬಿಮ್ಮ ಬಿಟ್ಟರು.

ರೋಗಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಡಾಕ್ಟರು ಗಂಭೀರವದನರಾದರು. ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಏನು ಹೊರಡುವುದೋ ಎಂದು ತಾಯಿಮಗಳಿಬ್ಬರೂ ಕಾತುರ ರಾದರು.

“ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು! ಈ ನಾರಿಯ ಹೊಡೆತ ಬಲವಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರಬೇಕು.”

“ಕೈಕಾಲು ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ?”

“ಬರುತ್ತದೆ - ಬಹಳ ದಿವಸ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ರೋಗಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಉದ್ದೇಗವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎರಡನೆಯ ಹೊಡೆತ ಪ್ರಾಣಾಪಾಯ ಮಾಡಬಹುದು”

ಯಜಮಾನರು ಉದ್ದೇಗದ ಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು, ಅವರಿಗೆ ಉದ್ದೇಗವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆಂಬುದೇ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಯಿತು.

ತಂದೆಯ ಕಾಹಿಲೆ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿಯೂ ಜಾನಕಮ್ಮ ಬರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಯಜಮಾನರು ಹೋಗಲು ಅಡ್ಡಿಮಾಡಿದರು.

ಮಾವನವರ ಕಾಹಿಲೆಯ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದೊಡನೆಯೇ ಸುಂದರ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ಹೆಂಡತಿಗೂ, ಅತ್ತೆಗೂ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದ. ಅದೇ ಕಾಲೇಜ್ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ನಿಲ್ಲುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದವರು ಹೀಗಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು?”

ಎಂದು ಸುಂದರ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ.

ಸತ್ಯಸಂಗತಿ ಗಂಡನಿಗೆ ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸುನಂದೆಯ ಮನಸ್ಸು ಒಡಂಬಡಲಿಲ್ಲ.

“ಅಣ್ಣನಿಗಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.”

“ಅವರು ಏನು ಬರೆದರು?”

“ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಬರೆದರು.”

ಇಷ್ಟೇ ಕಾರಣವಿರಲಾರದು - ಇನ್ನೂ ಏನೋ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಸುಂದರನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕೆದಕಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಅವನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಗೆ ಒಂದು ಕಟ್ಟು ನೋಟು ಕೊಟ್ಟು

“ಔಷಧೋಪಚಾರದ ಖರ್ಚಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೋ. ಇನ್ನೂ ಬೇಕಾದರೆ ನನಗೆ ಬರಿ. ನಾನು ದುಡ್ಡುಕೊಟ್ಟು ಹೋದುದಕ್ಕೆ ಬೇಸರಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಅತ್ತಿಮ್ಮನವರಿಗೆ ತಿಳಿಸು. ನಾನೂ ಅವರ ಮಗನೇ. ಅವರ ಕಷ್ಟಸುಖದಲ್ಲಿ ನನಗೂ ಭಾಗವಿದೆ.”

ಸುನಂದೆಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರುಕ್ಕಿ ಬಂತು. ಗಂಡನನ್ನುಪ್ಪಿ ‘ನನ್ನ ದೇವರೇ’ ಎಂದಳು.

ಸುಂದರ ಊರಿಗೆ ಹೋದಮೇಲೆ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಮಗಳಿಗೆ

“ಅವರು ಹೊರಡುವ ಮೊವಲು ಒಂದು ವಾಯಿಸ ಕೂಡ ಮಾಡಿ ಬಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಮಂಕು ಕವಿದಿದೆ. ನೀನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಬಡಿಸಬಾರದಾಗಿತ್ತೇ?”

“ಎನೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲಮ್ಮ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸಂತೋಷ ತುಂಬಿದೆಯೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು.”

ಕೆಲವು ದಿನವಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಡಾಕ್ಟರು ಒಂದು ದಿನ ಹಣ ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು, ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ಸುನಂದ ತಾಯಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟಳು. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಮಗಳ ಮುಖ ನೋಡಿ

“ನಿನ್ನ ಎಳೆಯ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯ ಗಂಟು ಬಿತ್ತು”

“ನಿನಗೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಹೇಳಲೇ?”

“ಹೇಳಮ್ಮ.”

“... ನಾನು ದುಡ್ಡುಕೊಟ್ಟು ಹೋದುದಕ್ಕೆ ಬೇಸರಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಅತ್ತಿಮ್ಮನವರಿಗೆ ತಿಳಿಸು. ನಾನು ಅವರ ಮಗನೇ - ಅವರ ಕಷ್ಟಸುಖದಲ್ಲಿ ನನಗೂ ಭಾಗವಿದೆ.”

“ನಿಜ ಸುನಂದ. ಯಾವದೋ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವರು ನನ್ನ ಮಗನಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಸತತ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾದ ತರುವಾಯ ಪಬ್ಬಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ತೊವಲಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು

ಸ್ವಲ್ಪ ಅತ್ತಿತ್ತ ಚಲಿಸಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ರೋಗಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಸುಧಾರಣೆ ನೋಡಿ ಡಾಕ್ಟರು ಹೆಮ್ಮೆಗೊಂಡರು.

“ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿ ಓಡಿಬರಲು ಮನಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಸರ್.”

ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಬಹು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ

“ಎಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ದಯೆ - ಭಗವಂತನ ಕರುಣೆ” ಎಂದರು.

“ನಿಮ್ಮ ಮನೋಬಲ ಅದ್ಭುತ ಸರ್. ಜೇರಿಯವರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಗುಣವಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ಒಂದು - ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು.”

ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ದುರ್ಬಲ ಶಿರುನೇತ್ರಗಳನ್ನು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಅತ್ತಿತ್ತ ಹೊರಳಾಡಿಸಿ, ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ ಕಡೆ ನೋಡಿದರು. ಇಂದಿರಮ್ಮ, ಕತ್ತು ತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತರು. ‘ರೋಗಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿರ್ಗತಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದು’ ಎಂದು ಯಜಮಾನನು ಮೃತ್ಯುವಿನೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಜೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರು. .

‘ಭಗವಂತ, ನನ್ನ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಉಳಿಸಿಕೊಡು’

ಎನ್ನುವ ಮೊರೆ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ನೆಲೆಸಿತು.

ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ತಿರುಗಾಡುವಂತಾಗಲು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾಯಿತು. ನಾಲಗೆಯ ತೊದಲೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ಕೋಲಾರಿಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಓಡಿಯಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಗವಂತನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೊರೆ ಮುಟ್ಟಿತೆಂದು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಸಂತೋಷಿಸಿದರು.

ಕೈಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಚೇತನ ಬಂದಕೂಡಲೆ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಒಂದು ನೋಟ್ ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದು, ಸದಾ ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಾದದೂ ಗುರುತು ಹಾಕುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಇಂದಿರಮ್ಮ ಒಂದು ದಿನ

“ಈಗಲೇ ನೀವು ಕೆಲಸಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ತೆಪ್ಪಗಿರಬಾರದೇ? ಸುಮ್ಮನೆ ಆಯಾಸಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಿರಿ.”

“ಇಲ್ಲ ಇಂದಿರಾ - ಆಯಾಸಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ದುಃಖವಡಬೇಡ.”

ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕರುಳು ಕಿತ್ತು ಬರುವಂತಾಯಿತು. ಹತ್ತೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ ಗುರುತೇ ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ತಲೆಗೂವಲು ಅರ್ಧ ನರೆತಿತ್ತು ಕಣ್ಣುಗಳು ಗುಣಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಮುಖ ಸುಕ್ಕಾಗುವವಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿತು. ಹೃದಯ ಒಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಗಂಡನಿಗೆ ತಮ್ಮ ದುಃಖ ತೋರಗೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು ಪಕ್ಕವಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು

“ಇಂದಿರಾ, ನಾನೂ ನೀನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರಬೇಡಿ ಬಾಳಿ ಮಾಡುವೆ ವಲ್ಲವೇ?”

“ಏಕೆ ಹಾಗೆ ಕೇಳುವಿರಿ ? ಆದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇನಿದೆ?”

“ನಾನು ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದಾಗ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ - ಈಗ ನನಗೆ ತಾರುಣ್ಯ, ಇಂದಿರೆಗೂ ತಾರುಣ್ಯ ಅವಳು ಸುಂದರಿ. ನಾಳೆ ನನಗೆ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಬಂದಾಗ, ಇಂದಿರಾ ಅಜ್ಜಿ, ಮುಕ್ತಜ್ಜಿಯಾಗಿ ಮುಪ್ಪಿನ ಮುದುಕಿಯಾದಾಗ ನಾನು ಹೀಗೆ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆಯೇ ?”

“ನಿರ್ಣಯ.”

“ನಿರ್ಣಯ . ಹಾಗೆ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದು ಪ್ರೇಮ ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಸಂದೇಹಪಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದೊಂದು ಬಗೆಯ ಮೋಹಾ ಕರ್ಷಣೆ - ದೇಹಾಕರ್ಷಣೆ. ಈಗ ಪ್ರೇಮದ ಸ್ವರೂಪ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದೆ - ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಷ್ಟ - ನನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ - ನನಗಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ನಿರ್ಗತಿಕಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಒಂದು ದಿನ ನೀನು ಅಯ್ಯೋ ಎನ್ನುತ್ತಿಲ್ಲ. ಗಂಡ ಬಡವ - ದುರ್ಬಲ - ರೋಗಿ ಎಂದು ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯ ಒಬ್ಬರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಿಸಲಿಲ್ಲ.”

“ನೀವು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಡಿ - ನಾನು ಕೇಳಲಾರೆ.”

“ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಕೇಳು ಇಂದಿರಾ. ನಿನ್ನೆದುರಿಗೆ ಆಡದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಹೃದಯ ಬಿರಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ. - ಮಗ ಮನೆಗೆ ಚೆನ್ನದ ಕಳಶ ಹಾಕಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ನಿನ್ನ ಕೈಗೆ ಭಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರೆ ಕೊಟ್ಟಿ - ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು -

ಅಮಂಗಳ ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ನನ್ನ ಕಾಹಿಲೆ ಎಂಥಮು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಹಿಂದೆ ಆದಂತೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಆದರೆ ನಾನು ಬದುಕುವ . . . ”

“ಅಯ್ಯೋ! ಹಾಗನ್ನಬೇಡೀಂದ್ರೆ - ನಿಮ್ಮ ದಮ್ಮಯ್ಯ.”

“ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಇಂದಿರಾ. ನಾವಿನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿ ಈ ದೇಹ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಏನಾಗುವುದೋ ಹೇಳಬಲ್ಲವರು ಯಾರು? ಈ ನೋಟ್ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಮಸ್ತ ಆಸ್ತಿಯ ವಿವರ, ಸಾಲದ ವಿವರ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಜೋಪಾನವಾಗಿಟ್ಟುಕೋ.”

“ನನಗೆ ಬೇಡೀಯಂದ್ರೆ. ನಿಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕ ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲೆ.”

“ಹುಚ್ಚಿ - ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಈ ಪುಸ್ತಕ ಭದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೋ - ನಾನು ಪೂರ್ಣಗುಣ ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ನನಗೇ ಕೊಡುವೆಯಂತೆ.”

ಸುನಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದುವನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಕಣ್ಣೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಳಕ್ಕೆ ಎದ್ದುಹೋದರು.

ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ತರುವಾಯ ಅಂಚೆಯಾಳು ಒಂದು ಲಕೋಟಿ ತಂದಿತ್ತು. ಸುನಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ತಾನೇ ಲಕೋಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಡೆದು ನೋಡಿದಳು. ಅಣ್ಣನ ಕಾಗದ - ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿ ನೋಡಿ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರವುಲ್ಲವಾಯಿತು. ತನ್ನಂತೆಯೇ ತಂದೆಗೂ ಸಂತೋಷವಾಗುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಹೋದಳು.

ಮಗಳ ಉತ್ಸಾಹ ಕಂಡು ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಅವಳು ಯಾವದೋ ಸಂತೋಷದ ಒಸಗೆ ತಂದಿದ್ದಾಳೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದರು.

“ಯಾರದೇಮ್ಮ ಕಾಗದ ”

ಎಂದು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಕೇಳಿದರು.

“ಅಣ್ಣ ಬರುತ್ತಾನಂತೆ ! ”

“ಹಾ ”

ಎಂದು ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ಮಲಗಿದ್ದನರು ಎನ್ನು ಕುಳಿತು
 “ಕಾಗದ ಓಮ” ಎಂದರು

‘... ನನಗೆ ಯುನೆಸ್ಕೋ (Unesco) ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಭಾರತ ಪ್ರವಾಸಮಾಡಲು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಲಿರುವ ಅನೇರಿಕನ್ ಗೋಷ್ಠಿಯೊಂದಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವುದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಜುಲೈ, ಅಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ.’

ಕಾಗದದ ಓಮ ಮುಗಿಯಲು ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರ ಮುಖ ಇಳಿ ಬಿತ್ತು- ಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ

“ಪ್ರವಾಸಿಗಳ ಜತೆ ಬರುತ್ತಾನೆ - ಪ್ರವಾಸಿಗಳ ಜತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ”

ಎಂಸು ನುಡಿಮೆ ಪುನಃ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟರು.

ಆದೇ ಅವರ ವೃತ್ತ್ಯಶಯ್ಯೆಯಾಯಿತು. ಸಂಜೆಯೊಳಗಾಗಿ ಎಡ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು ಹೊಡೆಯಿತು. ಡಾಕ್ಟರು ಬರುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ಇಪಲೋಕಯಾತ್ರಿ ಮುಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು

ಸುನಂದೆಯ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ತಲುಪಿದಕೂಡಲೆ ಸುಂದರ ಹೊರಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ. ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತಾವರೆ ವರೆಗೆ ರೈಲು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಯ ಬಸ್ಸೂ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು ಅವನ ಆತುರ, ಧಾವಂತ ಕಂಡ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡಿನ ಪೋಲೀಸ್ ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್

“ರಾತ್ರಿ ರೈಲಿನಲ್ಲೇ ಹೋಗಬೇಕು ಸರ್. ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಎಥಿಯಿಲ್ಲದೆ ತಾನು ಹೊರಡಬೇಕಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ಸುಂದರ ವಿವರಿಸಿದಾಗ ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಕುತೂಹಲದಿಂದ

“ಯಾರು ಸರ್, ಅವರು”

ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಸುಂದರ ತನ್ನ ಮಾವನವರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದಾಗ ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತಂದುಕೊಂಡು

“ಕೆಲವು ಕಾಲ ನಾನೂ ಅವರ ಕೈಕೆಳಗೆ ದುಡಿದಿದ್ದೇನೆ ಸರ್. ನಾನು ಹೆಡ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್ ಆಗಿದ್ದೆ ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ - ಅವರು ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್

ಆಗಿದ್ದರು. ಧರ್ಮರಾಯ ನಮ್ಮನ್ನು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ತಡೀರಿ ಸರ್ - ನೀವು ಸ್ವಲ್ಪ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ ”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೈಗೆ ಫೋನ್ ತೆಗೆದು ಯಾರ ಸಂಗಡಲೋ ಮಾತನಾಡಿ “ಇನ್ನು ಒಂದು ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಒಂದು ಲಾರಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗತ್ತೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಿರೇನು ?”

“ಯಾವದರಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಹೋಗಿ ವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

“ಇಲ್ಲೇ ಕೂಡಿ - ಲಾರಿ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬರುತ್ತದೆ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

“ನಿಮ್ಮ ಉಪಕಾರ ನಾನು ಮರೆಯಲಾರೆ ಸರ್-ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರೇ. ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ.”

“ನನ್ನ ಹೆಸರು ಬಸಪ್ಪ ಸರ್. ಇದೆಲ್ಲಾ ಏನು ಸರ್. ನಿಮ್ಮ ಮಾವ ನವರು ನನಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಮಾಡ ಬಲ್ಲ. ಅವರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೀಪ ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

ಸುಂದರ ಹೇಗೂ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕಳೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

“ನಿಮಗೆ ಅವರೇನು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದರು ಬಸಪ್ಪನವರೇ ?”

“ನಮ್ಮ ಡಿ.ಎಸ್.ಪಿ. ಒಬ್ಬರಿದ್ದರು ಸರ್. ಅವರೂ ಲಿಂಗಾಯತರು. ನಾನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಡಿ.ಎಸ್.ಪಿ. ಸುಹೇಬರು ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸ ವಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ನನ್ನ ತಲೆ ತಿರುಗಿತು. ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಡೆ ಲಂಚ ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಮಾಡಿದೆ. ಸರ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರು - ನಿಮ್ಮ ಮಾವ ನವರು ಅನೇಕ ಸಲ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಡಿ.ಎಸ್.ಪಿ- ಸಾಹೇಬರ ಬೆಂಬಲ ಏರುವಾಗ ಯಾರೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲರು ಎನ್ನುವ ಅಹಂಕಾರ ನನ್ನ ವ್ಯಾಪಿ ಸಿತ್ತು. ಒಂದು ಸಲ ಮಾಲಾರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದರೋಡೆ ಪ್ರಕರಣ ನಡೆಯಿತು. ಖಾಸಿ ದರ್ಜೆ ಮದಾಂಥತೆ, ಜತೆಗೆ ಹಣದಾಸೆಯಿಂದ ನಾನು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಆಪಾದಿತರನ್ನು ಬಲಿಹಾಕಿಬಿಟ್ಟೆ ನನ್ನ ದುರದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅಪರು ನಿರಪರಾಧಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಮೇಲಿನ ತನಕೆ ದೂರು ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಡಿ.ಎಸ್.ಮಿಸ್ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧಾರವಾಯಿತು. ಡಿ.ಎಸ್.ಪಿ. ಸಾಹೇಬರು ಮನೆಗೆ ಕಾಲಿಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮೊದಲಿಂದಲೂ ಒಂದು

ಕಣ್ಣತ್ತು - ಅವರೂ ಕೈಬಿಟ್ಟರು. ನನಗೆ ದಿಕ್ಕೇ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೌರವವಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದರೆ ನಾನು ಪಾರಾಗಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ. ಅವರ ಹೆಂಡತಿ - ಮಹಾತಾಯಿ - ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆಮ್ಮನವರು ಎಲ್ಲಾ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಕೇಳಿ 'ಬಸಪ್ಪ - ನಿನಗೆಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು' ಎಂದರು. 'ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು, ಜತೆಗೆ ನನ್ನ ಅಮ್ಮ, ಅಕ್ಕ, ಅಕ್ಕನ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಮಕ್ಕಳು - ನಮ್ಮದು ಹತ್ತು ಜನದ ಸಂಸಾರ' ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. 'ಇರಲಿ ಹೋಗು - ದೇವರಿಂದಾನೆ' ಎಂದು ಅಭಯಕೊಟ್ಟರು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರು 'ಬಸಪ್ಪ, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಡಿ ಎಸ್. ಪಿ. ಸಾಹೇಬರ ಬಂಗ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತೀನೆ. ನೀನು ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು, ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕ, ಅಕ್ಕನ ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಡಿ.ಎಸ್.ಪಿ. ಸಾಹೇಬರ ಬಂಗ್ಲೆ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿದ್ದ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕಾದಿದ್ದೆ. ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರೂ, ಸಾಹೇಬರೂ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದರು. ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರು ಕಣ್ಣುಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಲು, ನಾನು ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದೆ. ಅವರು ಹುಬ್ಬು ಗಂಟುಹಾಕಿಕೊಂಡು

'ಇದೇನೀ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರೇ' ಎಂದರು.

'ಬಡವ ಸರ್. ದೊಡ್ಡ ಸಂಸಾರವಂದಿಗ. ಮುರಾಳ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಸಾರಿ ಇವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಕಾವಾಡಬೇಕು.'

'ಇವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸೋದೇ! ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಉಂಟೇ! ಪಕ್ಕಾ ಬದ್ಮಾಷ್. ಇವನ ಚಮಡ ಸುಲಿಸಿದರೂ ಪಾಪ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.'

'ಅವನ ತಪ್ಪಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಬೇಕಾದದ್ದು ನ್ಯಾಯ ಸ್ವಾಮಿ. ಆದರೆ ಅವನ ಸಂಸಾರಕ್ಕೇಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಬೇಕು. ಈ ಮುರಾಳನ ಅವಿವೇಕದಿಂಥ ಇಷ್ಟು ಜನ ಹೊಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲದೆ ಸಾಯಬೇಕೇ?'

ಹೀಗೆ ವಾದ ನಡೆಯಿತು. ದೊಡ್ಡ ಸಾಹೇಬರು ಜಪ್ತಿಯ ಎನ್ನಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರು

‘ನೀವು ಇವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಕಾವಾಡ.ವವರೆಗೆ ನಾನು ಅನ್ನು ನೀರು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ ಸರ್’

ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ದೊಡ್ಡಸಾಹೇಬರ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡರು. ನಾನು ಭೂಮಿಗಳಿಗಿದ್ದು ಹೋದೆ. ದೊಡ್ಡ ಸಾಹೇಬರು ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಅವರನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ‘ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾರೆ ಹೋಗಿ - ನೀವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದು ನುಡಿದು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರವರು ಇನ್ನು ಲಂಚ ರುಸುವತ್ತು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಮುಟ್ಟಿ ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿಸಿದರು. ಅಂದು ಅನರೂ, ಆ ಮಹಾತಾಯಿ ನನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದು ಕಾವಾಡದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಗತಿಯೇನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತೋ.”

ಈ ವೇಳೆಗೆ ಲಾರಿ ಬಂದ ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಬಸಪ್ಪ ಒಬ್ಬ ಕಾನ್ ಸ್ಟೇಬಲ್ ಕರೆದು ಅವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಹೇಳಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ‘ದ್ರೈವರನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆ’ ಎಂದರು ದ್ರೈವರು ಒಳಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲೇ

“ಏಕಯ್ಯಾ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದರು.

“ಕಾರ್ ಬರೇಟರ್ ತಂಟೆಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು ಸರನಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಡಬೇಕಾಯಿತು ಸ್ವಾಮಿ”

“ಸರಿಹೋಯಿತೋ? ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಾದರೂ ಕೈಕೊಡುತ್ತದೋ?”

“ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗಿದೆ ನೀವು ಬರೀರಾ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ಇಲ್ಲ - ಇವರು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು, ಬರುತ್ತಾರೆ. ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬೇಗ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಈಗ ಆರು ಗಂಟೆ - ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಸೇರಬಲ್ಲೆಯಾ?”

“ಒಂಭತ್ತಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಲ್ಲೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾರೆ - ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗಂತೂ ಸೇರುತ್ತೇನೆ.”

“ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಎಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಳಿಸು.”

ಕಾನ್ ಸ್ಟೇಬಲ್ ಹೋಟೆಲ್ ಮಾಣೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿ ಕಾಫಿ ತೆಗೆಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದ. ಬಸಪ್ಪನವರು ಬಿಡದೆ ಬಲವಂತನಾಡಿ ಸುಂದರನಿಗೆ ಉಪಹಾರ ಮಾಡಿಸಿದರು.

“ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೇನು ಸ್ವಾಮಿ - ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ.”

“ನನ್ನ ಹೆಸರು ಸುಂದರರಾವ್ ಅಂತ. ಇನ್ನೇ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಮೇಷ್ಟ್ರಾ ಗಿದ್ದೇನೆ.”

“ನನ್ನಿಂದ ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಹೇಳಿ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ಇನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲ ಬಸಪ್ಪನವರೇ - ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ಸಹಾಯಮಾಡಿರಿ. ದ್ರೈವರಿಗೆ ಏನು ಕೊಡಬೇಕು?”

“ಏನೂ ಕೊಡಬೇಡಿ. ಅವನು ನಿತ್ಯ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಾನೆ.”

ಬಸಪ್ಪನವರು ಸುಂದರನನ್ನು ಲಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ, ದ್ರೈವರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಸುಂದರ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ ತಿಳಿದಮೇಲೆ ದ್ರೈವರ್ ಲಾರಿಯನ್ನು ಫುಲ್ ಸ್ಪೀಡಿನಲ್ಲಿ ಓಡಿಸಿದ. ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ದ್ರೈವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತಿಗಾರಂಭಿಸಿದ.

“ಈ ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ್ ಹೇಗಯ್ಯಾ?”

“ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವರು ಸರ್. ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಂಥ ಮನುಷ್ಯ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಲಂಚ ಕೊಡಲಿ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ.”

ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರ ಪ್ರಭಾವ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಸುಂದರನಿಗೆ ಅತ್ಯಾನಂದವಾಯಿತು.

ದ್ರೈವರ್ ಲಾರಿಯನ್ನು ಒಂಭತ್ತಾವರೆ ಗಂಟೆಯ ಸುಮಾರಿಗೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ತಂದ. ಸುಂದರ ದ್ರೈವರ್ ಕೈಗೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಹಾಕಿ ಕೇಳಿಗಳಿದ.

ಸುನಂದಾ ಅವನನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಅವಳೇ ಬಂದು ಸ್ವಾಗತ ಬಯಸಿದಳು. ಸುನಂದೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳೆರಡೂ ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣದಂತಾಗಿತ್ತು. ಸುಂದರನಿಗೆ ದುಃಖ ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಇಬ್ಬರೂ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಬೇಕಾಯಿತು.

“ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಎನ್ನಾಯಿತು?”

“ಎರಡನೆಯ ಅಟ್ಯಾಕ್ (attack) ”

“ಕಾರಣ ?”

“ಅಣ್ಣ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವನ್ನು ಕೇಳದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ . . .”

“ಸುಮ್ಮನೆ ದುಃಖಿಸಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ಸುನೂ. ಹೋದ ವಸ್ತು ಮರಳಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

“ಆಮ್ಮ . . . ಅವರನ್ನು ಕಳವವು ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಟಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.”

ಸುನಂದೆಯ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಒಳಗೆ ಹೋದ ಕೊಠಡಿಯ ಒಂದು ಕಡೆ ಜಾನಕಿ, ಅವಳ ಮಕ್ಕಳು ಅಳುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಯಜಮಾನರ ಕಳೇಬರದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಬಲಗೈಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದರು.

ಯಾರೋ ಬಂದ ಸಪ್ಪಳವಾಗಲು ಕತ್ತಿತ್ತಿ ನೋಡಿದರ. ಸುಂದರ ಕಳೇಬರದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಮಾನವನವರ ಪಾದಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿಕೊಂಡು, ಅತ್ತಿಮ್ಮನವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತ.

ಬೇಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಜಿಂಕೆಯಂತೆ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಅಳಿಯನನ್ನೊಮ್ಮೆ ಆರ್ತತೆಯಿಂದ ನೋಡಿದರು. ಅವರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕೋಡಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಣಗುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಟಲನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಂದರ ಮೆಲ್ಲನೆ

“ನೀವು ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೀಗೆ ದುಃಖಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತರೆ ಚಿಕ್ಕವರಿಗೆ ಯಾವ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಬೇಕು. ನೀವು ಜ್ಞಾನಿಗಳು - ನಿಮಗೆ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದೇನಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಎದುರಿಗಿರುವುದು ಮಣ್ಣಿನ ಲಿಂಬೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು . . .”

“ಅಲ್ಲವು - ಅಲ್ಲ - ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ - ನನ್ನ ದೇವರು. ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವ”

ಎಂದು ಚೀರಿ ಕಳೇಬರದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು. ಸುಂದರ ಮೆಲ್ಲನೆದ್ದು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಸುನಂದೆಗೆ

“ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದುಃಖವಿದೆ ಅಷ್ಟು ತೋಡಿಕೊಂಡು ಬಿಡಲಿ. ಯಾರೂ ತಡೆಯಬೇಡಿ - ಮುಂದಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬೇಗ್ಗೆ ಮಾಡಿ

ರಾಯಿತು. ಮಹಾರಾಯ - ಹೇಗೆ ಮಲಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ನಿನ್ನ ಬಂದಿದೆ ಯೇನೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ . . .”

ಸುಂದರನ ಕೊಠಳುಬಿಟ್ಟು ಬಂತು. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮಾತು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸುಂದರನೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು ದಹನ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿಸಿದ. ಕಾಳೇಜಿಗೆ ರಜಕ್ಕೆ ಬರೆದುಹಾಕಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ವೈಕುಂಠ ಸಮಾರಾಧನೆಯವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೂ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದ.

ವೈಕುಂಠ ಸಮಾರಾಧನೆಯಾದ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಸುನಂದೆ ಸುಂದರನ ಕೈಗೆ ಒಂದು ನೋಟ್ ಬುಕ್, ಕೆಲವು ಕಾಗದಪತ್ರಗಳನ್ನು ತಂದಿತ್ತು. ಸುಂದರ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ

“ಸುನೂ - ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಇನ್‌ಷ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.”

“ಸಾಲ ಎಷ್ಟಿದೆ ನೋಡಿ.”

“ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿ ನಾಲ್ಕುವರೆ ಸಾವಿರ, ಸೊಸೈಟಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದದ್ದು ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.”

“ಇನ್‌ಷ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಾಲ ತೀರಿಸಿಬಿಡಬೇಕು.”

“ನಾನು ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ರುಜು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು. ಓರಿಯಂಟಲ್ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಐದು ಸಾವಿರ, ಗೌಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಇನ್‌ಷ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಾವಿರ - ಎರಡನ್ನೂ ನಾನು ವಸೂಲುಮಾಡಿ ತಂದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

“ಇನ್ನೂ ಏನಾದರೂ ಸಾಲವಿದೆಯೇ ನೋಡಿ.”

“ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಇನ್ನೇನು ಹೇಳಿದರು?”

“ಓಟ್‌ಹಾಸಿನಲ್ಲಿ ನಾವಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಈ ಮನೆ ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ.”

“ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೇ ನನಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೇ ಹೋಗಿಬಿಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು - ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿಯಬೇಕಲ್ಲ.”

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತು, ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಡ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಹಿರಿಮೆ ಕಂಡು ಸುನಂವ ಅಪ್ರತಿಭಳಾದಳು.

“ನೀವು ಈ ಮನೆ ಅಳಿಯನಲ್ಲ. ಅಮ್ಮ ಹೇಳಿದಂತೆ ಯಾವದೋ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಗನಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು.”

“ನಾನು ತಾಯಿಯನ್ನೇ ಕಾಣೆ ಸುನೂ. ಹತ್ತು ದಿನವದ ಮಗುವಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವರು ತೀರಿಕೊಂಡರಂತೆ. ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಲೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಅವರನ್ನು ತಾಯಿಯೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಇದ್ದಾರೆಂದು ನೀನರಿಯೆ”

ಎಂದು ಬಸಪ್ಪನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ.

ಸುಂದರ ಹೆಚ್ಚಾದಿನ ನಿಲ್ಲಲು ಸಾವ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ರಜಾ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಪಾಯಕರವಾಗಿತ್ತು, ಅಮಂಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಂದವರು ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆಯುವಂತೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ

ಸುಂದರ ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ಸುನಂದೆಯ ಗೆಳತಿಯರು ಪುಷ್ಪಂ, ರಾಜಮಣಿ, ಶಾಂತಾ ದಿನವೂ ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ತಂದೆಯ ಸಾವು ಸಂಚಯನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಜಾನಕಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ನಿಂತಳು. ‘ಆ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಪುನಃ ಕಾಲಿಡುವುದಿಲ್ಲ’ ಎಂಬ ಶಪಥಮಾಡಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಪತಿವಿಯೋಗದ ದುಃಖ, ಮಗನ ಅವಿವೇಕ ವರ್ತನೆಯ ಜತೆಗೆ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಜಾನಕಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು.

೨

ಪುಟ್ಟು ಪಂಡಿತರು ವೈದ್ಯವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿದುದು ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳು. ಆದರೆ ಆ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಸ್ತಿ ಕೀರ್ತಿ ಎರಡನ್ನೂ ಗಳಿಸಿದರು. ಚಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ವೈದ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪಂಡಿತರು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಏಳಿತ್ತು ಕಾರಣವಿತ್ತು.

ಪಂಡಿತರ ಹಸ್ತಗುಣದ ಪ್ರಭಾವವೋ, ಹೃದಯಗುಣದ ಪ್ರಭಾವವೋ ಅವರು ಹಿಡಿದ ಕೇಸುಗಳು ಸುನುಖವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಪಂಡಿತರ ಕೈಸೋಂಕಿ

ದರೆ ಸತ್ತವನು ಕೂಡ ಎದ್ದು ಕೂಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಚಾಮರಾಜನಗರ, ನಂಜನಗೂಡು, ವೈಸೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪಂಡಿತರು ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ, ಕೊಯಮತ್ತೂರು, ಸೇಲಂ, ಈರೋಡ್ ಮೊದಲಾದ ಊರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಖ್ಯಾತಿ ಬೆಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ವೈದ್ಯವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಕೈತುಂಬ ಹಣ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಹಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವೃತ್ತಿಯನ್ನವರು ಅವಲಂಬಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ರೋಗಿಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಅವನಿಗೆ ಗುಣವಾಗುವ ವರೆಗೂ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ನೆಮ್ಮದಿಯಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ, ವ್ರತಮಾಡಿ ರೋಗಿಯನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಂತಃಕರಣ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಒಗ್ಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ರೋಗಿಗಳ ಎಲ್ಲ ಕಾಹಿಲೆಗಳನ್ನೂ ತಾವೇ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿ ಅನುಭವಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಕಾಲ ವೃತ್ತಿ ಸಾಂಗವಾಗಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಮನೆಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಈ ವೃತ್ತಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಲಿ ಎಂದು ಪಂಡಿತರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಹದಾಕಾಂಕ್ಷೆ. ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ವೈದ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅಭಿರುಚಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಲವಂತವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಈ ವೃತ್ತಿಗೆ ತಳ್ಳಿ ಅನರಜೀವನ ಹಾಳುಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಅವರನ್ನು ನಂಬಿ ಬರುವ ರೋಗಿಗಳ ನಾಶಕ್ಕೂ ಹೊಣೆಗಾರರಾಗಲು ಪಂಡಿತರು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ,

ಒಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದವರೇ ಸ್ನಾನ, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮುಗಿಸಿ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸಿ ಭಗವಂತನ ಮುಂದೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತರು. ಪಂಡಿತರಿಗೂ ಭಗವಂತನಿಗೂ ನಡೆವ ಸಂಭಾಷಣೆ ಇತರರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪಂಡಿತರ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸೂಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಂದೇ ಪಂಡಿತರು ನಂಜನಗೂಡಿನ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ತಂದೆ ರಾಮನಾಶ್ವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ವೈದ್ಯವಾರವಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಆಸ್ತಿಗೆ ಗುರುಪುತ್ರನೇ ಯೋಗ್ಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯೆಂದು ಪಂಡಿತರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು.

ಒಳ್ಳೆಯ ಮುಹೂರ್ತ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಊರಿನ ಸಮಸ್ತರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಉಪಕರಣಗಳು, ಔಷಧಗಳು, ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಕುಪ್ಪಿ

ಮಾತ್ರಿಗಳು, ಭಸ್ಕರು, ತಾಳೇಗರಿಯ ಹವ್ಯಾಸಿಗಳು - ಇವುಗಳ ಜತೆಗೆ ಕಿಕ್ಕೇರಿಮಗ್ಗದ ಒಂದು ಜತೆ ರೇಷ್ಮೆ ಸಂಜೆ, ಒಂದು ಜತೆ ಶಾಲು ಇರಿಸಿ ದಾನಮಾಡಿ ವೃತ್ತಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದುಬಿಟ್ಟರು. ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದ ಊರ ಸಂತರ್ಪಣೆಯೂ ಆಯಿತು.

ಪಂಡಿತರ ವಿಚಿತ್ರ ನಡವಳಿಕೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನಗಳಿಗೆ ಆಸ್ವರ್ಯ, ಕೋಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರೂ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಲು ಶಾಂತಿ, ಸೌಖ್ಯ ವನ್ನಿತ್ತಿತು. ವೃತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟ ತರುವಾಯ ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು, ತೋಟದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಶೃಷ್ಟಿಯ ರಾಂತಭಾಗನ್ನು ಬಾಕಲೂ ರಂಭಿಸಿದರು.

ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅವರ ಹಿರಿಯ ಮಗ ರಂಗಣ್ಣ ವೈನೋದಿನಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಎನ್.ಎಲ್.ಸಿ. ವಾಸು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಊರು ಸೇರಿದ. ರಜಾ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಮಗ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಂದು ವರಿಸಬಹುದೆಂದು ಪಂಡಿತರು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು ರಂಗಣ್ಣ ತಾನು ಮುಂದೆ ಓದುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಊರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ತಂದೆಗೆ ನೆರವಾಗುವುದಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಸಿದ. ಮಗ ಮನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಯ ಮಾಡುವುದು ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಬೇಡವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ಬಲವಂತಮಾಡಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಅಟ್ಟಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ರಂಗಣ್ಣ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತಂದೆಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೊಡ್ಡ ಸಹಾಯ ವಾಯಿತು. ರಂಗಣ್ಣ ಸ್ವಲ್ಪ 'ಅಡಾತೀಡಾ' ಬೆಳೆದಿದ್ದ, ನಾಲ್ಕು ಆಳು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಒಬ್ಬನೇ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತೋಟದ ಕೆಲಸದ ಸಮಸ್ತ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಅವನ ಮುಂದೆ ಮೈಗಳ್ಳತನ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಕುಗಳು ಹದರುತ್ತಿದ್ದರು.

ತೋಟದ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ರಂಗಣ್ಣ ತನ್ನ ಗೆಲೆಯರ ಬಳಗದೊಂದಿಗೆ ಇವ್ವೇಟೆಗೆ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿದ್ದ ಎರಡು ಅಸಕ್ತಿಗಳೆಂದರೆ, ಇಸ್ಪೀಟ್ ಆಡುವುದು, ಕಂಠಪೂರ್ತಿ ಹೊಡೆಯುವುದು

ರಂಗಣ್ಣನ ಊಟತಂಡಿಯ ಏತರಣಿ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾತಾಯಿತು. ಒಂದು ಸೇರು ರವೆಯ ಉಸ್ತಿಟ್ಟು, ಒಂದು ಸಲಕ್ಕೆ ಮುಗಿಸುವುದು ಅವನಿಗೆ

ಮೊದಲ ವಿಷಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಲ ಲಾಯರ್ ಶಾಮರಾಯರ ಮನೆಯ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಪೈಪೋಟಿ ಬಿತ್ತು. ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಕ್ಷವಾಯಿತು. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಪುರೋಹಿತ ಸುಬ್ಬಾ ಭಟ್ಟನ ಭಾಗವಹಿಸಿ 'ಪಾಪ! ರಂಗಣ್ಣ ಏನು ತಿಂದಾನು, ಸುಬ್ಬಾ ಭಟ್ಟ ಸೊಗಸಾಗಿ ಊಟಮಾಡಿ ಮೇಲೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಾಡು ತಿನ್ನು ಬಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ರಂಗಣ್ಣನ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಸೋಲನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ 'ರಂಗಣ್ಣ ಊಟ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಮೂವತ್ತು ಲಾಡು ತಿನ್ನು ಬಲ್ಲ' ಎಂದರು. ಈವರೆಗೆ ತೆಪ್ಪಿಗೆ, ಮಜಿಗೆ ಹುಳಿಯಲ್ಲದಿದ್ದ ಆಂಬೊಡೆ ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭಟ್ಟ 'ಆಹಾ! ತಿನ್ನ ಬಲ್ಲ - ಅನನ ತಲೆ!' ಎಂದು ಮೂದಲಿಸಿದ. ರಂಗಣ್ಣನ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಧಕ್ಕೆ ತಗುಲಿತು. ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕಿಡಿಕಾರುತ್ತ 'ಎ ಭಟ್ಟ - ಎಷ್ಟು ತಿನ್ನ ಬಲ್ಲೆಯೋ ನೀನು-ನೀನು ಎಷ್ಟು ಲಾಡು ತಿನ್ನುತ್ತೀಯೋ ಅದರ ಮೇಲೆ ಹತ್ತು ಲಾಡು ನಾನು ತಿನ್ನ ಬಲ್ಲೆ' ಎಂದು ರಂಗಣ್ಣ ಹೇಳಿದ. ಭಟ್ಟ ಬೆದರಿಕೆಗೆ ಜಗ್ಗುವ ಆಸಾಮಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ರಂಗಣ್ಣನ ಪಣವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಶಾಮರಾಯರು ಲಾಡು ಒದಗಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತರು

, ಊಟ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ತಾಂಬೂಲಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತರು ಭಟ್ಟ - ರಂಗಣ್ಣನ ಲಾಡು ಸ್ಪರ್ಧೆ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಮದುವೆ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿದರು. ಶಾಮರಾಯರು ನೂರು ಲಾಡುಗಳ ಒಂದು ಬುಟ್ಟಿ ತರಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಡಿಸಿದರು.

ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ರಂಗಣ್ಣನ ಸ್ನೇಹಿತ ಅನಂತ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಹತ್ತು ಹತ್ತು ಲಾಡು ಕೊಟ್ಟು 'ಆರಂಭಿಸಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಮೊದಲನೆಯ ಸರ್ತಿ ಮುಗಿಯಿತು. ಎರಡನೆಯ ಸರ್ತಿಯ ಹಂಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ರಂಗಣ್ಣ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿದ. ಭಟ್ಟ ಸ್ವಲ್ಪ ಎದೆ ನೀವಿಕೊಂಡು ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿದ. ಮೂರನೆಯ ಸರ್ತಿಯ ಹಂಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ನಾಲ್ಕು ಲಾಡು ತಿನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟನಿಗೆ ಸಾಕುಸಾಕಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆದುವರೆಗೆ ತಿಂದಿದ್ದ ಲಾಡುಗಳೂ ಗಂಟೆಲಿಗೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ರಂಗಣ್ಣ ತನ್ನಲ್ಲಿಿದ್ದ ಮೂರನೆಯ ಸರ್ತಿಯ ಹತ್ತು ಲಾಡುಗಳನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿ ಮೇಲೆ ಐದು ಲಾಡು ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿದ. ಭಟ್ಟನ ಲೆಕ್ಕ ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕಕ್ಕೂ ರಂಗಣ್ಣನ ಲೆಕ್ಕ ಮೂವತ್ತೈ

ದಕ್ಕೂ ನಿಂತಿತು. ಭಟ್ಟ ರಂಗಣ್ಣನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಹಾಕಿ ತನ್ನ ಸೋಲನ್ನೆತ್ತಿ ಪಿಕ್ಕೊಂಡ.

ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭಟ್ಟ ಅರ್ಜಿ ರೋಗದಿಂದ ನರಳಿ ಮೂರುವಾರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕೆಂದು ಹೆಟೆ ತೊಟ್ಟು ಬದುಕಿಕೊಂಡ, ರಂಗಣ್ಣನ ದೈತ್ಯದೇಹ ಅಲುಗಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನಿಂದ ಊರಿನವರು ಯಾರೂ ರಂಗಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಭಯ, ಭಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಪಂಡಿತರ ಎರಡನೆಯ ಮಗ ಸಂಜೀವ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ರಂಗಣ್ಣ ವಯಸ್ಕನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನ ಮದುವೆ ಮುಗಿಸಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಪಂಡಿತರು ಕನ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಅಕ್ಕೀಹೆಬ್ಬಾಳಿನಿಂದ ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ವರ್ಗವಾಯಿತು. ಅವರ ದೊಡ್ಡಮಗಳು ಜಾನಕಿ ಮದುವೆಗೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದಳು.

ಪಂಡಿತರ ಹತ್ತಿರ ಮದುವೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ತಡವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಉಭಯ ಮಿತ್ರರು ಸಹಾಯಮಾಡಿ ಸಂಬಂಧ ಸಾಧಿಸಿದರು. ಅದೇ ವರ್ಷ ಚೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ ರಂಗಣ್ಣ, ಜಾನಕಿಯ ಏನಾಹ ಎಜ್ಜಂಭಣೆಯಿಂದ ನೆರವೇರಿತು.

ಮೂರು ವರ್ಷದ ಒಳಗಾಗಿಯೇ ಪಟ್ಟಾಭಿರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಚಾಮರಾಜನಗರದಿಂದ ಕೋಲಾರಕ್ಕೆ ವರ್ಗವಾಯಿತು. ತಾವು ಚಾಮರಾಜನಗರ ಬಿಡುವ ಮುನ್ನ ಮಗಳ ನಿಷೇಕಪ್ರಸ್ತುತಾಪ್ತ ಮುಗಿಸಿ, ಅವಳನ್ನು ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ತಾವು ಸಂಸಾರ ಸಮೇತ ಕೋಲಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದರು.

ಜಾನಕಿ ಪಂಡಿತರ ಮನೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು. ಪಂಡಿತರ ಮನೆಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಧುರಸ್ವರ್ಶ ತಪ್ಪಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಹೆಂಡತಿ ತೀರಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಪಂಡಿತರು ಪುನರ್ವಿವಾಹದ ಯೋಚನೆಮಾಡದೆ, ಮಕ್ಕಳ ಅಭ್ಯಾಸದ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ

ಕೊಟ್ಟರು. ಜಾನಕಿ ಪಂಡಿತರ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೊಸೆಯೂ ಅವಳು, ಮಗಳೂ ಅವಳು.

ಪಂಡಿತರ ನಿರ್ಮಲಸಂತೋಷ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ರಂಗಣ್ಣನ ಸ್ವಭಾವ, ಅವನ ಸಿಡುಕು, ಅವನ ಶೀಘ್ರಕೋಸ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಯೋಚನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಸಂಜೀವ ಪೆದುಗಷ್ಟ, ಹಾಲುಹೆಸುಳೆ ರಂಗಣ್ಣನ ಕೈಗೆ ಸಂಜೀವ ಬಿದ್ದರೆ ಏನು ಗತಿ ಎನ್ನುವ ಯೋಚನೆ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಕಾಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ತಾವು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಮದುವೆನಾಡಿ, ಅವನ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಜಾನಕಿ ಮಾನವನುನೆ ಸೇರಿದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಪ್ರಸವಿಸಿದಳು. ಮೊಮ್ಮಗನ ಲಾಲನೆ ವಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರು ಅೋಕವನ್ನೇ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟರು.

ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ಜಗದೀಶನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟವರೂ ಪಂಡಿತರೇ. ತಮ್ಮ ಮೊಮ್ಮಗ ಜಗದೀಶನಾಗಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಪಂಡಿತರು ಮೊಮ್ಮಗನ ಜತೆ ಆಡುತ್ತ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಳೆ ಕುಳಿತುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಮಿ ನೋಳಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಬಂದ ರಂಗಣ್ಣ ಹಂಡತಿಯನ್ನು ಕರದು ಪಂಡಿತರ 'ಬಾಲಕ್ರೀಡೆ' ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ವುತ್ತೋತ್ತಮ ರಂಗಣ್ಣನಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾರ್ಪಾಟುಮಾಡಿತ್ತು. ಗಟ್ಟಿ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಇನ್ವೆಟ್ ಆಟವನ್ನು ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಅವನು ಒಂಭತ್ತು ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯ ವೇಳೆಗೆ ಮನೆಗೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಮಗನನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ರಂಗಣ್ಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನಗಿದ್ದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಪಂಡಿತರು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಚೊಚ್ಚಿಲು ಬಾಣಂತನ ಜಾನಕಿಯನ್ನು ದುರ್ಬಲಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಪಂಡಿತರು ನಂಜನಗೂಡಿನಿಂದ ಶ್ರೀಕಂಠ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಬರಸ್ಸೂಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಜಾನಕಿಗೆ ಔಷಧೋವಚಾರ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಜಾನಕಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಗೆಲುವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಕಾಡು ಪಂಡಿತರಿಗೆ ತಂಬ ವಿಷವವಾಯಿತು. ಮಗನನ್ನು ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಕರೆದು

“ಯಾಕೋ ರಂಗಣ್ಣ ಜಾನಕಿ ಹಾಗಿದ್ದಾಳೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ಹೇಗಿದ್ದಾಳೆ? ಈಗ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದಾಳಲ್ಲಾ!”

“ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ದೇಹದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವಿರಬೇಕಾದರೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಆರೋಗ್ಯವಿರಬೇಕು. ಲೇಹ್ಯ, ಗುಟಿಕಾ, ಕಷಾಯಗಳಿಂದ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಗಣವಾಗುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಗಂದಿಗೆ ಅಂಗಡಿಯವರೆಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೀನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತೀಯೋ ಇಲ್ಲವೋ?”

“ವಿಚಾರಿಸದೆ ಇರುತ್ತೀನೆಯೇ?”

“ಏನು ವಿಚಾರಿಸಿದ್ದೀಯೋ! ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಹಸೀ ಬಾಣಂತಿ. ಈಗ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಏನಾದರೂ ದುಃಖ ತಂದುಕೊಂಡರೆ ನಾಳೆ ಪರಿಣಾಮ ವಿಪರೀತವಾಗಬಹುದು. ಅವಳಿಗೆ ಬೇಸರವಾಗಿದ್ದರೆ ನಾಲ್ಕು ದಿನವ ಮೈಸೂರಿಗೋ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೋ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಾ.”

“ಬಾಳೆಯ ಗೊನೆಗಳು ಹಣ್ಣಿಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಿವೆ. ಈಗ ನಾನು ತೋಟ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೆ ಫಸಲು ಫೈಸಲ್ ಆಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ”

“ಹೋಗಲಿ - ಅವಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ದಿನವ ತೊರುಮನೆಗಾದರೂ ಕಳಿಸಿಕೊಡು.”

“ಆಗಲಿ ಕೇಳಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಅವಳು ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದರೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತೇನೆ.”

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ರಂಗಣ್ಣನೇ ಪಂಡಿತರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ‘ಜಾನಕಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ನಾನೆಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು’ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ತಂದೆ, ಮಗನ ಮಧ್ಯೆ ಆದ ಮಾತುಕತೆ ಜಾನಕಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಜಗದೀಶನಿಗೆ ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳು ತುಂಬುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜಾನಕಿ ಪುನಃ ಗರ್ಭ ತಳೆದಳು. ಆ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಪಂಡಿತರ ಚಿಂತೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಈ ಬಾರಿ ಜಾನಕಿ ಮೈಕಳೆದು ಬದುಕಿಬಂದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವೆಂಬುದು ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಬಗೆ

ತಿಳಿಯದಾಯಿತು. 'ಬಲವಂತದಿಂದ ಜಾನಕಿಯನ್ನು ತೊರುಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ರಂಗಣ್ಣನಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಬಹುದು. ಈ ಅಸಮಾಧಾನ ಬೆಳೆದು ಬಲಿತು ದಂಪತಿಗಳ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಗೇ ಭಂಗತರಬಹುದು' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ತಮ್ಮ ಮನೋವ್ಯಗ್ರತೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಾಣದೆ ಸಂಜೀವನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುವ ನೆಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಂಡಿತರು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಸಿದರು.

ಸಂಜೀವನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರು ಮನೆ ಮಾರುಕ ನಾಗಪ್ಪನ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಸಿದರು ಪಂಡಿತರು ನಾಗಪ್ಪನೊಂದಿಗೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟಕ್ಕಿದ್ದ ಮನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತ ಬಂದರು. ಜಯ ನಗರ, ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಪುರ, ಚಾಮುಂಡಿ ಬಡಾವಣೆ, ಆನೆಕರೋಟಿ, ಸೀತಾ ವಿಲಾಸ ಅಗ್ರಹಾರದ ಮನೆಗಳು ಯಾವವೂ ಪಂಡಿತರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಅವು ತೃಪ್ತಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ನಾಗಪ್ಪ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಒಂಟಿಕೊಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿವಿದ್ದ ಒಂದು ಮನೆ ತೋರಿಸಿದ ಅಚ್ಚು ಕ್ರಾನ್ ಕ್ರೇಟ್ ಕಟ್ಟಡ. ಮುಂದೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಆವರಣ. ಟೆಟ್ ಹಾಸಿನ ಭಾಗ ಮಾತ್ರ ಕಟ್ಟಿ ಮುಂದೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಲನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ಜಾಗ ಬಿಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆರು ರೂಮುಗಳು - ಒಂದು ಗಾಡಿಯಖಾನೆ. ಸಂಜೀವ ಮನೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಕೊಂಡ. ಮನೆಯ ಮಾಲಿಕರು ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ನಾಗಪ್ಪ ತಿಳಿಸಿದ. ಪಂಡಿತರು ವ್ಯಾಪಾರಮಾಡಿ ಮನೆಯ ಧಾರಣೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ, ನಾಗಪ್ಪನ ಕಮಿಷನ್ ಐದು ನೂರು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಪಂಡಿತರು ಕೇಳಿದ ಬೆಲೆಗೆ ನಾಗಪ್ಪ ಮನೆಯನ್ನು ಕೊಡುರಿಸಿದ. ಪಂಡಿತರು ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಜೀವನ ಹೆಸರಿಗೇ ಮಾಡಿ, ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿ ಬಾಡಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಾಡಿಗೆಯಿದ್ದವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

ಊರಿಗೆ ಬಂದಕೂಡಲೆ ತಾವು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪಂಡಿತರು ರಂಗಣ್ಣನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ತರುವಾಯ ಒಂದು ದಿನ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ

ತಿಳಿಸಿದರು. ರಂಗಣ್ಣನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಊಟ ನಾಗಲಿಲ್ಲ. ರಂಗಣ್ಣನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಅವನ ಮನ ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಪಂಡಿತರು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ರಂಗಣ್ಣ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ರೇಗಿ, ಮಗನ ಮೇಲೆ ಚೀರಾಡಿ ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು.

ರಂಗಣ್ಣನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೋವಾಗ್ನಿ ಸಂಜೀವ ಬೇಸಿಗೆಯ ರಜೆಗೆ ಊರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿತು. ಸಂಜೀವನ ಬಾಳು, ಬಮಕು ಅಪಹರಣಿಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ರಂಗಣ್ಣ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಅವನ ಕುಹಕ, ಕೊಂಕು, ಕಟುಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವಲ್ಲದೆ ಜಾನಕಿಗೂ ಬೇಸರವಾಯಿತು. ಮೈದುನನ ಪರವಾಗಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನಾಡಿದ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಜಾನಕಿ ಗಂಡನಿಂದ ಎಟು ತಿನ್ನು ಬೇಕಾಯಿತು.

ಸಂಜೀವ ರಜ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಅಭ್ಯಾಸದ ನೆಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿವ.

ಇನ್ನು ತಾವು ತಾಟಸ್ಥ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ನುಸರಿಸುವುದು ಅಪಾಯಕರವೆಂದು ಪಂಡಿತರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ನಂಜನಗೂಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಪರಿಚಯದ ಲಾಯರ್ ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರನ್ನು ಸಲಹೆ ಕೇಳಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿರ, ಚರ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ವಿಭಾಗಮಾಡಿ ಎಲ್ಲು ಬರೆದರು. ಪಂಡಿತರ ಮನೋಭಾವ ಸೋಮ ಶೇಖರರಾಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಲಾಯರ ಸಂದಿಗ್ಧಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡು ಪಂಡಿತರೇ

“ಎಕೆ ಸ್ವಾಮಿ - ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿರಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ನಿಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.”

“ಮಕ್ಕಳು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಅವರಿಗೆ ಸೇರಬೇಕಾದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಿರಿಯರು ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟು, ಅವರ ಅಭ್ಯುದಯ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಿಸಬೇಕಾದುದು ಕರ್ತವ್ಯ.”

“ಸಂಜೀವನ ಓದೇ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ.”

“ಅವನು ಮುಗಿಸುವವರೆಗೆ ನಾನು ಬದುಕಿರುವುದೇ ಸಂದೇಹ.”

“ನಿಮಗೆಲ್ಲೋ ಹುಚ್ಚು. ವಯಸ್ಸಾಗಿದ್ದರೇನು - ಹೇಗಿದ್ದೀರಿ ನೋಡಿ.”

“ಬಿದಿರು ಹೊರಗೆ ಬಲು ಚಿಂವ - ಒಳಗೆ ಬಂೀ ಟೊಳ್ಳು ಸೋಮಶೇಖರ ರಾಯರೇ.”

“ಆಸ್ತಿವಿಭಾಗದ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ಇಷ್ಟು ಆತುರಪಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ.

“ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯ ನನುಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ. ರಂಗಣ್ಣನನ್ನು ಬಲ್ಲಿ ರಷ್ಟೆ!”

“ಬಚ್ಚೆ.”

“ಅವನು ಘಾತುಕ, ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ಅವನು ನುಂಗಬೇಕು. ಸಂಜೀವ ನನ್ನು ಅವನ ಕೈಗೆ ಹೇಗೆ ಹಾಕಿಹೋಗಲಿ ಹೇಳಿ.”

“ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು”

“ಬದುಕಿದ್ದರೆ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿಮ್ಮ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ವಿಲ್ಲಿಗೆ ನೀವೇ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟರ್ ಆಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ?”

“ನಿಮಗಾಗಿ ನಾನು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಪಂಡಿತರೇ”

ಎಂದು ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರು ಭರವಸೆಯಿತ್ತರು.

ಪಂಡಿತರು ಭವಿಷ್ಯಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ವರ್ಷ ತುಂಬು ವುದರೊಳಗಾಗಿ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಮಲಗಿದರು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಳಿ, ಜ್ವರ. ಸಂಜೀವನೂ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಬಂದ ಶ್ರೀಕಂಠ ಪಂಡಿತರೇ ಚಿಕಿತ್ಸೆಮಾಡಲು ಬಂದರು.

ಶನಿವಾರ ಸಂಜೆ ಪುಟ್ಟಪಂಡಿತರು ಆಳು ಕಳುಹಿಸಿ ನಂಜನಗೂಡಿ ನಿಂದ ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅವರೆದುರಿಗೆ ತಮ್ಮಿಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು

“ರಂಗಣ್ಣ, ಸಂಜೀವ, ಆಸ್ತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಸೂಕ್ತವೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಲ್ ಬರೆದು ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರ ಹತ್ತಿರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಅದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕು. ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಕೋರ್ಟು ಕಛೇರಿ ಹತ್ತಿ ನನ್ನ ಮಾನ ಬಯಲಿಗೆಳೆಯಬಾರದು” ಎಂದರು.

ತಂದೆಯ, ಮಾತ, ಕೇಳಿ ಸಂಜೀವ ದುಃಖಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತ. ರಂಗಣ್ಣನ ಮುಖವು ಗಾಢವಾದ ಚಿಂತೆ ಗೆರೆಹೊಡೆಯಿತು.

“ಏಲ್ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಮುಟ್ಟಿ ಪ್ರವಾಣವಾಡಿ” ಎಂದು ಪಂಡಿತರು ವ್ಯಕ್ತಗಳಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ವಿಧಿಸಿದರು. ಸಂಜೀವ ತಂದೆ ಪಾದ ಮುಟ್ಟಿ ಪ್ರವಾಣ ಮಾಡಿದ, ರಂಗಣ್ಣ ಅವನನ್ನು ನುಸರಿಸಿದ.

ಪಂಡಿತರ ಜೀವ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಬೆಳಗ್ಗೆಯವರೆಗೆ ತುಯ್ಯಲಾಡಿತು. ಭಾನುವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಗನ ಸಹಾಯವಡೆದು ಸ್ನಾನವಾಡಿ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಗೆ ಕುಳಿತರು. ಸಾವಿರ ಗಾಯತ್ರಿ ಜಪವಾಡಿ ಏಳಬೇಕೆಂದೇ ಅವರ ಸಂಕಲ್ಪ. ಸಾವಿರ ಮುಟ್ಟುವವರೆಗೆ ಗಾಯತ್ರಿದೇವಿ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮಧ್ಯೆಯೇ ಅವರು ತಾಯಿಯ ಪಾದ ಸೇರಿದರು.

ಶ್ರೀಕಂಠಪಂಡಿತರೂ, ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರೂ ಅಶೌಚ ಕಳೆಯುವವರೆಗೆ ಚಾಮರಾಜನಗರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಯಿತು. ಸಂಜೀವನನ್ನು ಸಂತ್ಸೈಸುವ ಹೊಣೆ ಬೇರೆ ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು.

ಕರ್ನಾಟಕರ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರು ರಂಗಣ್ಣ, ಸಂಜೀವ, ಶ್ರೀಕಂಠಪಂಡಿತರೆದುರಿಗೆ ‘ಏಲ್’ ಓದಿದರು. ‘ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಂಗಣ್ಣ ಕಿಡಕಿಡಿಯಾದ ತಂದೆಯ ವಿಷಯ ರಂಗಣ್ಣ ಅಡವ ಅನಾಚ್ಯ ರಬ್ಬಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂಜೀವನೂ ರೇಗಿಸಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನ ವಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರಿಗೆ ಸಾಕುಸಾಕಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

“ಈ ಏಲ್ ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತೇನೆ”

ಎಂದು ರಂಗಣ್ಣ ಘರ್ಜಿಸಿದ. ಶ್ರೀಕಂಠಪಂಡಿತರು ಮೆಲ್ಲನೆ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರವಾಣವಚನದ ನೆನಪುಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ರಂಗಣ್ಣನ ಆಟೋಪ ನೋಡಲಾರದೆ ಜಾನಕಿ ಹೊರಬಂದು

“ಮಹಾರಾಯರು ನಮಗೇನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ - ಏಕೆ ಹೀಗೆ ನೀವು ರೇಗಾಡುತ್ತೀರಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಗಂಡಸರ ಮಾತಿಗೆ ನಿನ್ನ ಯಾರು ಕರೆದನರು?”

“ಯಾರೂ ಕರೆಯಲಿಲ್ಲ ನೀವೇ ಕರೆದಿರಿ. ಮೌನವನ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ಅಡವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಹಿಸುವುದು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ

ನೀವು ಹೇಗೆ ಮಗನೋ ಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮನೂ ಮಗನಲ್ಲವೇ? ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ವಿತರಣೆಯಿಂದ ಅವರು ಹಂಚಿದ್ದಾರೆ ನೋಡಿ - ಅವರ ವಿಚಾರ ನೀವು ಕೆಟ್ಟಮಾತು ಆಡಬೇಡೀಂದ್ರೆ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ರಂಗಣ್ಣನ ಸೊಲ್ಲು ಅಡಗಿಹೋಯಿತು. ಶ್ರೀಕಂಠ ಪಂಡಿತರು ಸುಮ್ಮನಿರದೆ

“ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ ಕಣೀ ತಾಯಿ” ಎಂದು ಜಾನಕಿಯನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.

ಅವರ ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಜಾನಕಿ ನಾಲ್ಕು ಎಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಿನ್ನ ಬೇಕಾಯಿತು.

ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರು ಎಲ್ಲಿಗೆ ರಂಗಣ್ಣ, ಸಂಜೀವನ ಸಹಿಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಹೋದರು. ಸಂಜೀವನ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೊರಡಲು ಅಣಿಯಾದ.

ಅವನು ಊರಿಗೆ ಹೊರಡುವುದನ್ನು ತಿಳಿದೇ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ರಂಗಣ್ಣ ತೋಟದ ಕಡೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದ. ಅಳಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನನ್ನು ಸ್ವೇಷನ್ನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಸಂಜೀವನ ಅತ್ತಿಗೆಯ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆಯಲು ಬಂದ.

ಮೈದುನನ್ನು ನೋಡಿ ಜಾನಕಿಗೆ ದುಃಖ ಉಮ್ಮಳಿಸಿ ಬಂತು. ಸಂಜೀವನ ಜಾನಕಿಯ ಪಾದಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ.

“ರಜಾ ಬರುತ್ತಲೇ ಬಾಪ್ಪ” ಎಂದಳು.

“ಇನ್ನು ಏಕೆ ಬರಲಿ ಅತ್ತಿಗೆ. ನನಗೆ ಇರುವ ಒಬ್ಬ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ನಾನು ಶತ್ರುವಾದೆ. ಆಸ್ತಿಯ ಪಾಲು ನನಗೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ನಾನು ಬಂಡಿತನಾಗಿ ತಂದೆಯವರನ್ನು ಕೇಳಿಲ್ಲ ಅತ್ತಿಗೆ.”

“ನಾನು ಬಳ್ಳೆ ಸಂಜೀವನ. ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನವರ ಸ್ವಭಾವ ತಿಳಿದೇ ಮಾನವನರು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಮಾಡಿದುದು ನೇರವೇ ಆಯಿತು.”

“ಈಗಲೂ ನನ್ನ ಭಾಗದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅಣ್ಣನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರೆದು ಕೊಡಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಅತ್ತಿಗೆ.”

“ಸುಮ್ಮನಿರು ಸಂಜೀವನ, ನೀನು ಹುಡುಗ. ಲೋಕದ ಕಷ್ಟಸುಖ ತಿಳಿಯದ ಹಾಲುಹಸುಕೆ. ಮಾವನವರು ಮಾಡಿರುವುದೇ ಸರಿ.”

“ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಾಗದ ಬರೆಸುವಿರಾ?”

“ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಬರೆಯದಿದ್ದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ? ”

“ಅವನನ್ನು ನೋಡದೆ ಹೋಗಬೇಕಲ್ಲ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬ ವ್ಯಥೆಯಾಗಿದೆ.”

“ರಜಕ್ಕೆ ಬಾಪ್ಪ, ಅವರ ಕೋಪ ತಾನೆ ಎಷ್ಟು ದಿನವಿರಲು ಸಾಧ್ಯ ? ”

“ಅಣ್ಣ ಬಂದು ಕರೆಯುವವರೆಗೆ ನಾನು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಅತ್ತಿಗೆ.”

“ಜಗದೀಶ, ವಿಮಲ ಇವರನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ”

ತಾಯಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಧ್ವನಿಕೊಟ್ಟಂತೆ ವಿಮಲ ಬಂದು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳೆಂದು ತೋಳು ಚಾಚಿದಳು. ಸಂಜೀವ ಅವಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಪದೇಪದೇ ಮುದ್ದಿ ಸಿದ. ಅವನ ಕಣ್ಣಲ್ಲ ಧಾರಿಧಾರಿಯಾಗಿ ನೀರು ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು

“ಯಾಕೆ ಪ್ಲಪ್ಪ - ಅಕ್ತ ” ಎಂದು ವಿಮಲಾ ಕೇಳಿದಳು.

ಸಂಜೀವನಿಂದ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ಬರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ವಿಮಲಾ

“ಅಪ್ಪ ಬಯ್ಯು ಹೊಡ್ಡು ಮಾಡಿದ್ದಾ ”

ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಜಾನಕಿ ಕೋಪ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ

“ಸಾಕು, ಅಡಿಕೋ ಹೋಗೇ - ಹುಚ್ಚು ಗೈನೆ ” ಎಂದಳು

ರೈಲಿನ ಸೀಟೆ ಕೇಳಿ ಬಂತು. ಸಂಜೀವ ಮೆಲ್ಲನೆ ವಿಮಲೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ

“ಬರೀನಿ ಅತ್ತಿಗೆ. ರಂಗಣ್ಣ ಎಷ್ಟಾದರೂ ನನಗಿಂತ ದೊಡ್ಡವನು. ಅವನು ಒಂದು ಮಾತು ಅಂದರೇನಂತೆ ”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ರೈಲ್ವೆಸ್ಟೇಷನ್ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿದ.

ರೈಲು ಹೊರಟ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನೊಳಗಾಗಿ ರಂಗಣ್ಣ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಯಜಮಾನರ ತನಿಖೆ ಆರಂಭವಾಗುವುದೆಂದು ಜಾನಕಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರವರು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ಅವಳು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಉಪಕರಣ ತೊಳೆಯುವ ನೆವನಾಡಿಕೊಂಡು ಜಾನಕಿ ಭಾವೀಕಟ್ಟಿ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಳು.

ರಂಗಣ್ಣ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ವಿಮಲನ ಸಂಗಡ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದ. ಜಾನಕಿ ಮುಖ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬಂದು

ಮಹಾಪರಾಧಿನಿಯಂತೆ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತಳು. ರಂಗಣ್ಣ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಜಾನಕಿಯೇ ಮೆಲ್ಲನೆ

“ಬಾರೆಂದು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದರಂತೆ!”

“ಹೌದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದೆ. ಮಹಾರಾಣಿ ನೀನು - ವಾಲಗಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇಡಬೇಕು.”

“ಉಪಕರಣೆ ಹಾಗೇ ಬಿದ್ದಿತ್ತು.”

“ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಡಿವಾರವಾಡಬೇಡ . . . ಸಂಜೀವ ಹೋದನೋ?”

“ಹೋದ. ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿಹೋಗಬೇಕೂಂತ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ದಾರಿ ನೋಡಿದ.”

“ನನಗೆ ಹೇಳಿ ಹೋಗುವುದೇನಿತ್ತು? ನಿನಗೆ ಹೇಳಿ ಹೋದನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು.”

“ಆಗುವುದು ಆಯಿತಲ್ಲಾ! ಇನ್ನೇಕೆ ವೃಥಾ ವೈಷಮ್ಯ.”

“ನನಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀಯೇನು?”

“ಅಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯತೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದ ವಿಷಯವಲ್ಲ.”

“ಅವನೆಂಥ ತಮ್ಮ - ನಾನೆಂಥ ಅಣ್ಣ!!”

“ಮಾವನವರು ನಮಗೆ ಯಾವದಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.”

“ಯಾವದಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಜೀವ ಮರೆಯಬೇಕು, ಈ ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಾಯಬೇಕು.”

“ನಿಮ್ಮ ಬಾಕಿಯ ತೋಟ, ತೆಂಗಿನ ತೋಟ ಸ್ಮಶಾನವೇ?”

“ಹೆಗಲು ಮುರಿಯಾ ದುಡಿಯೋನಿಗೆ ಅವರ ಕಷ್ಟ ಗೊತ್ತು. ಕೂತು ತಿನ್ನೋ ನಿಮಗೇನು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ. ನೋಡಿದವರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಘನವಾದ ಆಸ್ತಿ. ಬೆಳಗ್ಗೆಯಿಂದ ಸಂಜೆಯವರೆಗೂ ರಟ್ಟಿ ಮುರಿದುಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ನೇಣು.”

“ಕಷ್ಟ ಇದೆ - ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ”

“ವಯಸ್ಸಾದರೆ ವಿವೇಕವಿರೋದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ನಿಜ. ಮೆಟ್ಟಿ ಸಂಜೀವ,

ಅಪ್ಪ ವಾಮಾಲಾಗಿ ನನಗೆ ವಗ ಹಾಕಿದರಲ್ಲ ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ'

"ವರ - ನಿಸುಗೆ ಸದಾಕಾಲವೂ ಅದೇ ಧ್ಯಾನ. ಭಗವಂತ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಂತೋಷವಾಗಿರುವುದು ನಿಸ್ಸ್ಮ ಜಾಯನೂಸಕ್ಕೇ ಬರಲಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಅಡಿಗೆ ಕಲವ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ - ಬೇಕಾದರೆ ಕಾಫಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಕೂಡಿಸು ನಿಸ್ಸ್ಮ ಕಲವದ ಮೇಲೆ ಯೋಗಿ ಬನ್ನೆ."

ಎಂದವಳೇ ಒಕ್ಕು ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ರಂಗಣ ಇಂಗು ತಿಂದ ಮಂಗಳಂತೆ ಕುಂತ ಜಾನಕಿ ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ಕಾಫಿ ಕುಡಿದು ಉಸಿರಿತ್ತದೆ ತೋಟದ ಕಡೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಲ ವಾವವೆದ್ದಾಗಲೂ ಹೀಗೇ ಮುನಿಯವನು ಸಾಯಿಯ ಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಜಾನಕಿ ಎಷ್ಟೇ ತೂಕವಾಡಿ ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡಿದರೂ, ಯಾವದೋ ಮಾತು ರಂಗಣನನ್ನು ಕರಳಿಸಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಗಂಟೆಲು ತಾರಶ್ರುತಿಗೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಹೂಲೆ ಬಯ್ಯಾಗ - ಸುರಿಸುಳಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಂಗಣ್ಣ ಯೆಡತಿಯೆ ತವರುಮನೆಯವರ ದನವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ ಆಗ ಜಾನಕಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ತನ್ನ ಆತ್ಮಗೌರವ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ರಂಗಣ್ಣನಿಗೆ ಬಲವ್ರಯೋಗವ ಮಾರ್ಗ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಯೆಡತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ದನ ಬಡಿದ ಹಾಗೆ ಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಕಣ್ಣಿನ ಕೋಡಿ ಅವನ ಕೋವಾಗ್ನಿಯನ್ನು ರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬ್ಹಾಯಿಗ ಬಂಧಂತೆ ಬಯ್ಯುಕೊಂಡು, ಹಗಲ ಮೇಲೊಂದು ಟವಲಳವಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ.

ಆದರೆ ಊಟವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವರಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ರಂಗಣ್ಣ ಧಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು ಸಿಕ್ಕ ಊಟಕ್ಕ ಕೂಡುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲ ಜಾನಕಿ ತಟ್ಟಿಹಾಕಿ, ಚಂಬು ಲೋಟಿ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಡಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜಾನಕಿಯ ಗ್ರಹಚಾರ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಡಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಕಷ್ಟ ತಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬರಬರುತ್ತ ಗಂಡನ ಕೋಪತಾನ, ಬಯ್ಯಾಗಳು, ಹೂಡತ - ಎಲ್ಲವೂ ಜಾನಕಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅವಳು ಬೆಲ ಕೊಡುವುದನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಗಂಡನ ನಲ್ಮೆ, ವಿರಾವ ಅವಳಿಗೆ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನುಂಟು

ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಗಂಡನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಅಡಿಗೆಮಾಡಿ ಊಟಕ್ಕಿಕ್ಕುವುದೂ ಅವಳಿಗೆ 'ಕುತ್ತು' ಆಗುತ್ತ ಬಂತು.

೩

ಅಕ್ಕ, ತಂಗಿಯರಿಗೆ ಮೊದಲನಿವಲೂ ಕೂಡಿಬರಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆ ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸುನಂದೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆಯೆನ್ನುವ ಕಾರಣವನ್ನು ಜಾನಕಿ ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆ ತೀರಿಕೊಂಡ ಮೇಲೂ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಿನ್ನಿಪು ಮಾಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುನಂದೆ ಗಂಡನಿಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು, ಅವನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮಗ್ನಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದುದೂ, ಅವನು ಬಂದಾಗ ಅವಳ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಜಾಗ್ರತವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಜಾನಕಿ ಹೃದಯವನ್ನು ಕಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ತಾಯಿ ಕೂಡ ಸುನಂದೆಯನ್ನೇ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಅವಳು ಅಸಮಾಧಾನಗೊಂಡಿದ್ದಳು.

ಸಂಸಾರ ನಿರ್ವಾಹಣಕ್ಕೆ ಸುನಂದೆಯ ಪತಿ ಹಣಕೊಡುವುದಕ್ಕಾರಂಭ ಮಾಡಿದ ಮೇಲಂತೂ ಅವಳ ಅಸೂಯೆ ಅಸಮಾಧಾನ ಮುಗಲು ಮುಟ್ಟಿ ಕೈರಿತು. ತನ್ನ ಗಂಡನ ಕೈತುಂಬ ಹಣವಿದ್ದರೂ ತಾನು ತೌರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬಾಳಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಕೊರಗು ಕೋಪದ ರೂಪ ತಾಳಿತ್ತು.

ತೌರುಮನೆಗೆ ಹೋದ ಹೆಂಡತಿಯ ದಾರಿ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ರಂಗಣ್ಣ ಬೇಸತ್ತು. ಅವನ ಕಾಗದವೊಂದಕ್ಕೂ ಮಾರುತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ. 'ಬನ್ನಿ' ಎಂದು ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಲಿ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅವಳ ತೌರುಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬರುವುದು ತನಗೆ ಗೌರವವಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯೂ ಅವನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಂಗಣ್ಣನಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ತುಂಬ ತೊಂದರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಬೆಳಗಾಗ ಎಮ್ಮೆ ತಾನೇ ಒಲೆ ಉರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನೀರು ಕಾಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕಾಫಿ ಒಲೆ ಹಚ್ಚಿ ಕಾಫಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹೆಂಡತಿ ಮಾಡಿ ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರುಚಿರುಚಿಯಾದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಅವನ ಜಿಹ್ವೆ ಬಯಸತೊಡಗಿತು.

ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ರಂಗಣ್ಣ ಒಲೆ ಹೊತ್ತಿಸುತ್ತ ಹೊಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಆನಂತ ಬಂದವನೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ನೋಡಿ ರಂಗಣ್ಣನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದ

“ಎನೋ ಇದು ಅವಸ್ಥೆ.”

“ಪಿಂಡ ಬೇಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀನಯ್ಯಾ.”

“ಶ್ರೀಮತಿಯವರು ಬರುವುದು ಯಾವಾಗ ?”

“ಹೊಲೆ . . . ಅವಳಿಲ್ಲ ಬರುತ್ತಾಳೆ ಹೇಳು. ಹೊಲೆ ಊದ ಊದಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಇಂಗಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಾಳೇನೋ ?”

“ನೀನು ಕೆಟ್ಟವಾತು ಆಡೋವನ್ನು ಯಾವಾಗ ಬಿಡುತ್ತೀಯೋ ರಂಗಣ್ಣ.”

“ನಾಲ್ಕು ಹೆಗಲು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಲ್ಲಾ ಆವಾಗ.”

“ಇರಲಿ - ಬಾ. ಇವತ್ತಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದ್ದೀನಿ - ನಿನ್ನ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲೆಂದೇ ಬಂದೆ.”

ರಂಗಣ್ಣ ಒಂದು ಚೆಂಬು ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಲೆಯೊಳಗೆ ಸುರೆದು ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಬಂದ.

ರಂಗಣ್ಣನಿಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬನೇ ಆಪ್ತಮಿತ್ರ ಆನಂತ. ಅವನಿಗೂ ರಂಗಣ್ಣನ ‘ದೂರ್ವಾಪ ಕೋಪ’ ಜೇಸರ ಬರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಔದಾರ್ಯದಿಂದ ಸಹಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ.

“ನಿನ್ನ ಪಾಡು ನೋಡಿದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ನನಗೆ ನಗುಬರುತ್ತದೆ ರಂಗಣ್ಣ.”

“ಊರೆಲ್ಲಾ ನಗುತ್ತಿರುವಾಗ ನೀನೇಕೆ ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಕು. ನೀನೂ ನಕ್ಕುಬಿಡು.”

“ಇದೇನು ನಿನ್ನ ಅವಸ್ಥೆ.”

“ಯಾವದು ?”

“ಯಾವದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಮರೆಮಾಜವೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವೆಯೋ ?”

“ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ನಾನು ಯಾವುದನ್ನು ಬೈಚಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಅನಂತೂ.”

“ಜಾನಕಮ್ಮನ್ನ ಬರಬೇಡಿ ನಿಜವಾಗಿ ಕಾಗದ ಬರೆದೆಯೋ?”

“ಒಂದಲ್ಲಯ್ಯ - ಹತ್ತು ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ.”

“ಉತ್ತರವೇನು ಬಂತು?”

“ಉತ್ತರವೇ ಇಲ್ಲ.”

“ಅನರಿಗೂ ನಿನಗೂ ಏನಂದರೂ ಅಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತೇ?”

“ಏನೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ.”

“ಹಾಗಾದರೆ . . . .”

“ಹೆಂಗವರು ಮನಸ್ಸು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು.”

‘ನೀನೇ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಏಕೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬರಬಾರದು’

“ಅವಳು ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ದಿನಾಕುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರ. ನಾನು ಅವಳ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೇ?”

“ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳುವುದು, ಕೈ ಮುಗಿಯುವುದು ಯಾವ ದೊಡ್ಡಮಾತು ರಂಗಣ್ಣ. ಗಂಡನಿಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ ಇದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಣ್ಣು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಜಾನಕಮ್ಮ ತೌರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರಬಹುದು.”

“ಹಾಗೇಂತೀಯಾ ಅನಂತೂ.”

“ಎದುರಿಗೆ ನೀನು ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಕಮಲವದನ ತೋರಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಜಾನಕಮ್ಮ ಬರಬೇಡಿ ಇರುತ್ತಾರೆಯೇ?”

“ಅವಳು ಒಳ್ಳೆಯವಳು ಕನೋ. ನಾನೇ ಶುದ್ಧ ಮೊಂಡು . . . . ಮಗ. ಅವಳನ್ನು ದನ ಬಡಿದ ಹಾಗೆ ಒಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ನೀನೂ ಒಳ್ಳೆಯವನೇ ರಂಗಣ್ಣ - ಆದರೆ ಮುಂಗೋಪಿ.”

“ಈಗ ನನ್ನ ಏನು ಮಾಡೋಂತಿ”

“ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನಾಲ್ಕು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನಾಡಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.”

“ನೀನೂ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೀಯಾ?”

“ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಜಗಳ ಪರಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೂರನೆಯವರು ಏಕೋ ರಂಗಣ್ಣ. ಎರಡು ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆಯಾಗಿ ಅವಿವೇಕದ ಮಾತು ಆಡುತ್ತೀ ಯವ್ವಾ”!

“ನೀನು ಬರುವ ಹಗಿದ್ದರೆ ಹೊರಡುತ್ತೇನವ್ವಾ.”

ಅನಂತ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೆ ನಿರ್ವಾಹವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಅಂದು ಮಂಗಳವಾರವಾಗಿತ್ತು. ದಿನ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಬುಧವಾರ ರಂಗಣ್ಣನ ಸಾಲದ ಬಾಕಿ ಹರಿಸಲು ಪಟೇಲ್ ಸಿದ್ಧೇಗೌಡ ಬರುವನನ್ನಿತ್ತು. ಗುರುವಾರ. ದಿನವೂ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಅಂದೇ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುವುದೆಂದು ಇಬ್ಬರೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು.

ಈ ದೂತಯಾತ್ರೆ ಫಲಕಾರಿಯಾಗುವುದೆಂದು ಅನಂತ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ರಂಗಣ್ಣ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ಹಲವು ಸಂದೇಹಗಳು ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ರಂಗಣ್ಣ ನೇರವಾಗಿ ಮಾವನಮನೆಗೆ ಹೋಗದೆ ಮಾಡರ್ನ್ ಹಿಂದೂ ಹೋಟೆಲಿನ ಕಡೆ ಹೊರಟಿದ್ದು ಕಂಡು ಅನಂತನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ ಆಯಿತು.

“ಈಗ ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅವರು ಅಡಗ ಆರಂಭಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅನಂತಾ. ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಊಟ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಹೋಗೋಣ.”

“ಆಗಬಹುದು. ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ಮನೆ ಇಲ್ಲೇ ಇರುವಾಗ ಹೋಟೆಲಿಗೆ ಯಾಕೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.”

ರಂಗಣ್ಣ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಅನಂತನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿನೋಡಿ

“ನಿನಗೇನು ತಲೆಕೆಟ್ಟಿದೆಯೋ? ಆ ಸಂಬಂಧ ತೊರೆದು ಹೋದದ್ದು ಗೊತ್ತಿದ್ದೂ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುವೆಯಲ್ಲಾ!”

“ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಬೇಡವೆಂದರೆ ಬೇಡ. ಆದರೆ ಸಂಬಂಧ ತೊರೆದುಹೋಗುವ ಮಾತು ಸುಳ್ಳು.”

ಅನಂತನೊಂದಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಲಾಭವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ರಂಗಣ್ಣ ಸುಮ್ಮನಾದ.

ಸುಸೂರು ಮೂರು ಮೂರು ಗಂಟೆಯ ವೇಳೆಗೆ ರಂಗಣ್ಣ ಅನಂತ ನೊಂದಿಗೆ ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಬಯಸಿದಳು ಸುನಂದಾ. ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು

“ಎಲ್ಲರೂ ಆರೋಗ್ಯವೇ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಆರೋಗ್ಯ, ನೀವು ಬರುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ ಭಾವಯ್ಯ.”

“ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ವೃತ್ತ ಕೋರ್ಟು ಕೆಲಸವತ್ತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಹೊರಟು ಬಿಡಬೇಕಾಯಿತು. ಜಗದೀಶ, ವಿವಾಲಾ ಎಲ್ಲಿ?”

“ಸ್ವಲ್ಪಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ”

ಸುನಂದಾ ಕಾಫಿ ತರಲು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದಳು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಬಾಗಿಲು ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು

“ಕ್ಷೇಮವೇ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ಇಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ . . . ಜಾನಕಿಯಿಂದ ಕಾಗವ ಕೂಡ ಬರಲಿಲ್ಲ.”

ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಉತ್ತರ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಸುನಂದಾ ತಂದಿಟ್ಟ ಕಾಫಿ ಮುಗಿಸಿ ರಂಗಣ್ಣ ಮೆಲ್ಲನೆ

“ನಿಮ್ಮಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಸುನಂದಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿ ಭಾವಯ್ಯ”

ಎಂದು ಸುನಂದ ರಂಗಣ್ಣನನ್ನು ಜಾನಕಿಯ ರೂಮಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಕುಳಿ ರ್ತಿಸಿದಳು.

ಒಳಗೆ ಪಿಸಿಸಿನ ಮಾತು ನಡೆದಿತ್ತು ರಂಗಣ್ಣ ಆಲೈಸಲೆತ್ತಿಸಿದ ಮಾತು ತೀರ ಅಪ್ಪವಾಗತ್ತು. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಮಗನನ್ನು ಅಂಗಲಾಚು ತ್ತಿದ್ದಂತಿತ್ತು. ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷ ಕಳೆದಿರಬಹುದು. ಜಾನಕಿ ಬಂದು ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತಳು.

ಜಾನಕಿಗೂ ರಂಗಣ್ಣನಿಗೂ ಮಿಂಚಿನವೇಗದಲ್ಲ ಮಾತು ನಡೆದಿತ್ತು. ನಾಲ್ಕು ನಿಮಿಷ ಕಳೆಯುವುದರೊಳಗೆ ರಂಗಣ್ಣ ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗಿ ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಬಂದು

‘ನಡೀ ಅನಂತ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಇಬ್ಬರೂ ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ನಡೆದ ಮೇಲೆ ಅನಂತ

“ಎನಾಯಿತು ರಂಗಣ್ಣ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ದುಃಖದ ಕಟ್ಟಿಯೊಡೆದಂತಾಯಿತು. ರಂಗಣ್ಣ ಸಹಾಯರೊನ್ಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ರೋಧಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಅನಂತ ಅವನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಸಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ತೋಟಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು

“ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿಕೋ ರಂಗಣ್ಣ. ಎನಾಯಿತು ಹೇಳು.”

“ಎನಾಯಿತೂಂತ ಹೇಳಲಿ ಅನಂತೂ. ಅಸಿಷ್ಟ . . . ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.”

“ಬರುವುದಿಲ್ಲ! ಹಾಗಂದರೇನಯ್ಯ?”

“ನನ್ನ ಜತೆ ಸಂಸಾರಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಂತೆ - ನಾನು ಶುದ್ಧ ಆಯೋಗ್ಯನಂತೆ - ಭಿಕ್ಷವಾದರೂ ಬೇಡುತ್ತಾಳಂತೆ - ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕಾಲೆಡುವು ದಿಲ್ಲವಂತೆ!”

“ನೀನು ಯದ್ವಾತದ್ವಾ ಮಾತನಾಡಿದೆಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

“ಇಲ್ಲವ್ವಾ. ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದೇ ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ”

“ನಿಮ್ಮ ದಾಂಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಿಡಿಲುಬಡಿಯಿತು ರಂಗಣ್ಣ. ಇಷ್ಟು ವೈಮನಸ್ಯ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಕಾರಣವೂ ಪ್ರಬಲವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಜಾನಕಮ್ಮನವರ ಮನಸ್ಸು ಕೆಡುವುದಕ್ಕೆ ಎನಾಯಿತು?”

ಅನಂತನಿಗೆ ಏನು ಉತ್ತರಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದು ರಂಗಣ್ಣನಿಗೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಆಲೋಚಿಸಿ

“ನಾನು ಹೊಡೆದು ಒಡೆದೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನೇ ಅವಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ.”

“ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು.”

“ಹೇಳಿದ ಇರುತ್ತೇನೆಯೇ?”

ನಿಜವಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ರಂಗಣ್ಣ ಮರೆಮಾಚುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಅನಂತನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಖಚಿತವಾಯಿತು. ಅವನ ದಾಂಪತ್ಯರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕೆಡಕಿನೋಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಅವನು ತೆಪ್ಪುಗಾಡ.

“ಸಂಜೆ ಗಾಡಿಗೇ ನಾನು ಊರಿಗೆ ಹೊರಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಅನಂತೂ. ನೀನು . . . .”

“ಬಂದ ಕೆಲಸ ಆಗುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದು ನನಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಕೆಲಸ ಹಾಳಾಯ್ತು. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಹೆಂಗಸಿಗೇ ಇಷ್ಟು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಿರುವಾಗ ನನಗೆಷ್ಟಿರಬೇಕು. ಇನ್ನು ಅವಕಾಶವೇ ಬರುತ್ತೇನೆಂದರೂ ನಾನು ಮನೆ ಸೇರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಮಕ್ಕಳ ಗತಿ?”

“ಅವರು ಬರುತ್ತೇನೆಂದರೆ ಬೇಡವೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಗೇ ಜೋತು ಬೀಳುವ ಹಾದ್ದರೆ ಅದೂ ಒಳ್ಳೆಯದೇ.”

ಎಂದು ಎದ್ದ. ಅನಂತ ಸ್ಟೇಷನ್‌ವರೆಗೆ ರಂಗಣ್ಣನ ಜತೆ ನಡೆದು

“ನೀನು ಹೋಗು ರಂಗಣ್ಣ. ನಾನು ಎರಡು ದಿನ ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಹೇಗೂ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದದ್ದಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಸ್ವಲ್ಪ ಇದೆ ಅದನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬರುತ್ತೇನೆ”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಂಗಣ್ಣನನ್ನು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದ.

ರೈಲು ಹೊರಟಮೇಲೆ ಅನಂತ ಒಂದು ಗಾಡಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೇರವಾಗಿ ಒಂಟಿಕೊಪ್ಪಲಿಗೆ ಬಂದು ಇಳಿದ.

ಸಂಜೀವನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿತ್ತು. ಬೀಗಮುದ್ರೆ ಬಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದ. ಒಳಗಿನಿಂದ ಸಂಜೀವನೇ ಹೊರಬಿದ್ದ

“ಓಹೋ! ಅನಂತಯ್ಯನವರೇ - ತಡೀರಿ ಬಂದೆ”

ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಅತಿಥಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅನಂತನನ್ನು ಒಳಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಸಂಜೀವನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ಅತಿಥಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯೆಂಬುದನ್ನು ಅನಂತ ಗಮನಿಸದಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಯಾವಾಗ ಬಂದಿರಿ ಅನಂತಯ್ಯನವರೇ.”

“ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬಂದೆನಪ್ಪಾ.”

“ಕ್ಷೇಮವಷ್ಟೆ. ಅಣ್ಣ ಚನ್ನಾಗಿವೆಯೇ?”

“ಅವನೂ ಬಂದಿದ್ದ.”

“ಈಗಲ್ಲಿದಾನೆ.”

“ಸಂಜೆ ಗಾಡಿಗೆ ಊರಿಗೆ ಹೋದ.”

“ವೈಷೂರಿಗೆ ಬಂದೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆಹೋದನೇ? ನೀವಾದರೂ ಅವನನ್ನು ಕರೆತರಬೇಕಾಗಿತ್ತು.”

“ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. ನಿಮ್ಮಣ್ಣನ ಸ್ವಭಾವ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ನನ್ನ ಮಾತೂ ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದ.”

ಸಂಜೀವನ ನಿಟ್ಟುಸಿರ್ಗರೆದು

“ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೀವಾದರೂ ಬಂದಿರಲ್ಲ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು”

“ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಂದಿಲ್ಲ ಸಂಜೀವ. ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಒಂದಿ ದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ.”

“ನನ್ನಿಂದಲೇ - ಹೇಳಿ”

“ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ, ಅತ್ತಿಗೆ ಸಂಸಾರ ನೇರಮಾಡುವುದು ನಿನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ.”

“ಅನಂತಯ್ಯನವರೇ, ನೀವೇನು ಹೇಳುತ್ತಿದುವಿರಿ. ನಮ್ಮಣ್ಣನ ಯಾವದೇ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಾದರೂ ನಾನು ಕೈಹಾಕಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?”

“ಕಷ್ಟವೆಂಬುದನ್ನು ನಾನೂ ಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ ನೀನೀಗ ಹಿಂದೆಗೆದರೆ ಕೆಲಸ ಕಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತದೆ.”

“ನನ್ನಿಂದೇನಾಗಬೇಕು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ - ಮುಂದೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದರಾಯಿತು.”

“ಶತಾಯ ಗತಾಯ ಈ ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ನೀನು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

“ನನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಸಂಸಾರ ಚೆನ್ನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಶಕ್ತಿಮಾಂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ - ಫಲಾಫಲಗಳಿಗೆ ನಾನು ಹೇಗೆ ಹೊಣೆ?”

“ಆಮೆ ಸರಿ.”

“ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ಎಷ್ಟೇ ಕಾಗವ ಬರೆದರೂ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆ ಉತ್ತರವೇ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಊರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಇವತ್ತು ನನ್ನ ಜತೆ ಬಂದ. ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮಾತುಕತೆಯೂ ಆಯಿತು?”

“ಅವರೇನು ಹೇಳಿದರು?”

“ಎನುಮಾಡಿದರೂ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಜತೆಬಂದು ಸಂಸಾರಮಾಡುವದಿಲ್ಲ
ವೆಂಮ ಹೇಳಿದರಂತೆ!”

“ಆ! ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರೇ!! ಕಾರಣ?”

“ಅದೇ ಚಿದಂಬರಹಸ್ತವಾಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನೂ ಆ ವಿಷಯ
ಬಾಯಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.”

“ಈಗ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು ಸ್ವಾಮಿ.”

“ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಯ ಜತೆ ಮಾತನಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ
ಕಳಿಸಿಕೊಡುವ ಭಾರ ನಿನ್ನದು.”

“ನಾಳೆಯೇ ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ.”

ಅನಂತನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಸೆಯುಂಕುರಿಸಿತು.

ಸಂಜೀವ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದು

“ಎಳೆ ಸ್ವಾಮಿ. ಊಟ ಮಾಡಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ ” ಎಂದ.

ಅನಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಅವನ ಕಡೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿನೋಡಿ.

“ಅಡಿಗೆ ಯಾರಯ್ಯಾ ಮಾಡಿದರು.”

“ಉಡುಪಿ ಮಾವ.”

ಇಬ್ಬರೂ ತಾವೇ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡು ಊಟ ಮುಗಿಸಿದರು. ಸಂಜೀವ
ಹೋಟೆಲ್-ಬೀಡಾ ಅನಂತಯ್ಯನ ಕೈಗತ್ತ. ಅನಂತಯ್ಯ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಡ
ಹಾಕಿಕೊಂಡು

“ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ದಿವಸವಪ್ಪಾ ಈ ಉಡುಪಿ ಮಾವನ ಸುಗ್ರಾಪ
ಭೋಜನ ”

“ಅವನ ಅನ್ನದ ಪುಣ ತೀರುವವರೆಗೆ.”

“ಅದು ತೀರುವುದು ಯಾವಾಗ?”

“ನಿಮ್ಮಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ದಯೆ ಬಂದಾಗ.”

“ನೀನು ಹೂ ಅನ್ನು ಸಂಜೀವ, ನಾಳೆ ವೈಶ್ಯಾಖವಲ್ಲಿ ಲಗ್ನ ಇಡಿಸಿ
ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.”

“ವಧುವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಸುವಿರಾ?”

“ವಧುಗಳಿಗೇನೂ ಬರವಿಲ್ಲಯ್ಯಾ. ನೀನು ಹೂ ಅವರೆ ಸಾಕು.”

“ಈ ವರ್ಷ ಕಳೆಯಲಿ - ಮುಂದೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆಯಲ್ಲಾ.”

“ಸಂಜೀವ, ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಋಣ ಬಹಳ ತಿಂದಿದ್ದೀನಪ್ಪಾ. ಮಹಾರಾಯರು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಬದುಕಿರೋವರೆಗೂ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಇಸ್ಪತ್ತು ದಿನಸ ನನ್ನ ಊಟ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.”

“ಅದೆಲ್ಲಾ ಲೋಕಾರೂಢಿ. ನಮ್ಮದೇನು ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ ಅನಂತಯ್ಯ ನವರೇ.”

“ಹಾಗಲ್ಲಪ್ಪಾ. ಕಾಲ ಬಹಳ ನಾಜೂಕಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಜಲು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಗೆ ಓಡುವುದಕ್ಕೆ ಜನ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ - ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನನಗೂ ಸೇರಿದ್ದು ಅನ್ನೋದಿಕ್ಕೆ ಈ ಮಾತು ಹೇಳಿದೆ.”

“ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇನು? ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬಿಡಿ.”

‘ನಿನಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ-’

ಸಂಜೀವ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟ.

ತಾನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂಜೀವ ಲಘುವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುದಕ್ಕೆ ಅನಂತಯ್ಯನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

“ಈಗ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋದವಳು ಯಾರಿರಬಹುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಿರಲ್ಲವೇ ಅನಂತಯ್ಯನವರೇ.”

“ಆಕೆ ಯಾರು?”

“ನನ್ನ ಕ್ಲಾಸ್ ಮೇಟ್. ವಾರದ ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆಮಾಡಲು ಆಕೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ.”

“ನಮ್ಮ ಜನದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.”

“ನಮ್ಮ ಜನವಲ್ಲ - ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್.”

“ಕಿರಿಸ್ತಾನರವಳೇ!”

“ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಜನರ ಜತೆ ಮಾತನಾಡುವುದೂ ತಪ್ಪೇನು?”

“ಹಾಗೇನಿಲ್ಲ - ಲೋಕದ ಕಡೆ ನೋಡಬೇಕಪ್ಪ. ನೀನು ವಯಸ್ಸಾದ ತರುಣ - ಅವಳು ವಯಸ್ಸಾದ ತರುಣಿ. ನಿನ್ನ ರೂಮಿಗೆ ಅವಳು ಬಂದು ಹೋಗುವುದನ್ನು ಜನ ಕಂಡರೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.”

“ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಬಾಯಿಗೆ ಬುಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಲಾಗುವುದೇ?”

“ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಸರಿ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಆದಕ್ಕೆ ಅನುಕಾಶವೇತಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕು.”

“ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಾವದ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ನಾನೇತಕ್ಕೆ ಹೆದರಬೇಕು?”

“ಜನ ಅಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಸಂಜೀವ ಎತ್ತು ಈತು ಎಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟು ಎಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ”

ವಾದ ಬೆಳಸಿ ಸುಖವಿಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡು ಸಂಜೀವ ಸುಮ್ಮನಾದ.

“ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಬೆಳಗ್ಗೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುವೆಯಾ?”

“ಜತೆಯಲ್ಲಿ ನೀವೂ ಬನ್ನಿ.”

“ನಾನೇತಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿನಗೆ ಕಾದಿರುತ್ತೇನೆ. ನೀನೇ ಹೋಗಿ ಬಾ.”

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇಗನೊಡ್ಡು ಸಂಜೀವನೇ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನೀರು ಕಾಸಿ ಕಾಫಿ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದ. ಎಂಟೊವರೆಯ ಮೇಲೆ - ರಾಡುಕಾಲ ಕಳೆದು ಹೋಗಲು ಅನಂತಯ್ಯ ಅನನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ

ಸಂಜೀವ ಬಂದಾಗ ಅವನಿಗೆ ನ್ಯಾಗತ ಬಯಸಿದವನು ಸುನಂದಾ. ನಸುನಗುತ್ತಾ

“ಈಚೆಗೆ ಬಹಳ ಅಪರೂಪವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿರಿ” ಎಂದಳು.

“ಕೈತುಂಬ ಕೆಲಸ. ಈ ಕಡೆ ಬರಲಾಗಲಿಲ್ಲ”

“ವುಷ್ಟನನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದಿರಾ?”

“ನಿನ್ನೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಅದೇ ಯೊತ್ತಿಗೆ ಅಣ್ಣನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಅನಂತಯ್ಯ ನವರೂ ಬಂದರು.”

“ವಾಟಿಸವಾಲಾಯಿತೋ?”

“ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಆಯಿತು. ನಾನೆಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಘನುವೆಯಾಗಿ ಬಿಡುವೆನೋ ಎಂದು ಅನಂತಯ್ಯನವರು ಹೆದರಿವರು.”

ಸುನಂದ ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕು

“ಆಗಲಿ ಬಿಡಿ. ಅಂಧರ - ಜಾತೀಯ ವಿವಾಹ ಈಗ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ.”

“ನಾನು ಮದುವೆ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಬಂದೆ.”

“ನೀರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ, ಬರುತ್ತಾಳೆ. ನಿನ್ನ ಭಾವಯ್ಯ, ಅನಂತಯ್ಯನವರು ಬಂದಿದ್ದರು.”

“ತೀಳಿತು. ಅತ್ತಿಗೆಮ್ಮ, ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದ ರಂತೆ!”

“ಹೂ! ಅಕ್ಕನಿಗೂ ಭಾವಯ್ಯನಿಗೂ, ಬಿರುವಾಗಿಯೇ ಮಾತುಕತೆ ಯಾಯಿತು”

“ಹೀಗೆ ಅವರು ಹಟ ಹಿಡಿಯುವುದರ ಕಾರಣ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ?”

“ಕಾರಣ ತೀಳಿದ ಬೇಕೆಂದು ನಾನೂ ನನ್ನ ತಾಯಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆವು. ಆ ವಿಷಯ ಕೇಳಬೇಡಿ ಎಂದು ಅಕ್ಕ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು”

“ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಈ ವಿರಸ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯ.”

“ನಿನ್ನಂಥೇದವಾಗಿ ನೀವು ಅಕ್ಕನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿ.”

ಜಾನಕಮ್ಮ ತೈಲಾಭ್ಯಂಜನ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಒದ್ದೆಯ ತಲೆಯನ್ನು ಒರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಳು.

“ಇಷ್ಟು ದಿನವದ ಮೇಲಾದರೂ ಅತ್ತಿಗೆ ಜ್ಞಾಪಕ ಬಂತೇ ಸಂಜೀವ.”

“ನಾನು ಮರೆತಿದ್ದರೆ ತಾನೆ ಜ್ಞಾಪಕಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು”

“ನೀನು ಬಂದು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತೇ?”

“ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ನಿನ್ನೆ ಅಣ್ಣ ಬಂದಿದ್ದನಂತೆ!”

“ಹೂ! ಬಂದಿದ್ದರು. ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೇನು?”

“ಅವನು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತಯ್ಯ ಬಂದಿದ್ದರು ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದರು. ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುವಿರಿ?”

ಜಾನಕಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಮುಖ ಗಂಭೀರವಾಯಿತು.

ಚಿತ್ತಫಲಕದ ಮೇಲೆ ಹಿಂದಿನ ಅನುಭವಗಳ ಚಿತ್ರ ಮಾಡಿತು ಅವಳ. ಕಣ್ಣಂಚಿನಲ್ಲಿ ಹನಿಯೂರಿತು.

“ಈ ವಿಷಯ ನಿಮಗೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಿಯವಾದುದಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಬಲ್ಲೆ.”

“ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ಕೇಳುವೆಯಲ್ಲಾ!”

“ಅಣ್ಣನ ಸ್ವಭಾವವೆಂಥದೆಂಬುದನ್ನು ಇಬ್ಬರೂ ಬಲ್ಲೆವು. ತನ್ನ ಕೋನ ತನ್ನ ದವಡೆಗೆ ಮೂಲವೆಂಬುದನ್ನು ಅವನು ಅರಿಯ.”

“ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೀನೇನು ಕಡಿಮೆ ಅನುಭವಿಸಲಿಲ್ಲ ಸಂಜೀವ.”

“ಮಾತು ಬಂತು, ಮಾತು ಹೋಯಿತು - ಅದನ್ನು ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.”

“ಅದು ನಿನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಗುಣವನ್ನೇ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.”

“ನಿನ್ನೆ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದಿರಿ?”

“ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ.”

“ನಾನು ಹುಡುಗ, ಅನನುಭವಿ. ನಿಮಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ. ಆದರೂ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಲು ಧೈರ್ಯಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.”

“ಏನದು ಹೇಳು.”

“ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರಲ್ಲಿ ವೈಮನಸ್ಯ ಹುಟ್ಟುವುದೂ, ಸರಿಹೋಗುವುದೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಲ್ಲವೇ? ಗಂಡ ಒಮ್ಮೆ ಸೋಲಬೇಕು - ಹೆಂಡತಿ ಒಮ್ಮೆ ಸೋಲಬೇಕು. ಈಗ ರಂಗಣ್ಣನೇ ಸೋತು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ ನೀವು ಹಟ ಹಿಡಿಯುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ?”

“ಲೋಕಾಚಾರದಂತೆ ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಸೀತಾ, ಸಾವಿತ್ರಿ, ದಮಯಂತಿ ಮೊದಲಾದ ಆದರ್ಶಮಹಿಳೆಯರು ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಆದರ್ಶಮಹಿಳೆಯಲ್ಲ. ನಾನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿ. ಕಷ್ಟ ಬಂದಾಗ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ - ಸುಖ ಬಂದಾಗ ಹಿಗ್ಗುತ್ತೇನೆ.”

“ಪ್ರಯತ್ನ ಶೀಲತೆ ಮಾನವನ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲವೇ?”

“ಅದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಮಿತಿಯಿದೆ.”

“ಮಿತಿ ಈಗ ಮಾರಿಹೋಗಿದೆಯೇ?”

“ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಲ್ಲುಮಾಡಿದ ಕಾರಣ ಪ್ರಬಲವಾದುದಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕಲ್ಲವೇ?”

“ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಾನು ದೋಷಾರೋಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ರಂಗಣ್ಣ ನುಂಗೋಸಿ, ದುಡುಕು. ಅವನನ್ನು ನೀವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನು ಯಾರು ದಾರಿಗೆ ತರಲು ಸಾಧ್ಯ?”

“ಬ್ರಹ್ಮಸಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ಮಕ್ಕಳ ಗತಿಯೇನು?”

“ಅವರ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಬರೆದಿದೆಯೋ ಅದೇ ಆಗುತ್ತದೆ.”

ಮನಸ್ಸಿನ ನೋವು ಸಂಜೀವನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡಿ ದುದನ್ನು ಜಾನಕಮ್ಮ ಕಂಡುಕೊಂಡು

“ನಾನೆಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟವಳು ಎಂದೆನಿಸುವುದೇ?”

“ಏಕೆ ಹಾಗೆನ್ನುವಿರಿ ಅತ್ತಿಗೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ?”

“ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೀದಿವಾಲು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ರಟ್ಟಿಮುರಿಯ ದುಡಿಮೆ ಅವರನ್ನು ಸಾಕುತ್ತೇನೆ.”

“ಜಗದೀಶ ನನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿರಬಹುದು.”

“ಈಗ ಬೇಡ. ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ನಿನ್ನ ಹರಿದು ತಿಂದುಬಿಟ್ಟಾರು.”

“ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ವೈಮನಸ್ಯದ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳಬಹುದೇ?”

“ಅದೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಾನು ಉತ್ತರಕೊಡಲಾರೆ ಸಂಜೀವ, ಕ್ಷಮಿಸು.”

ಜಾನಕಮ್ಮನ ಕಣ್ಣುತುಂಬ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಲಾಗದೆ ಒಳಗೆ ಎದ್ದುಹೋದಳು. ಸಂಜೀವನೂ ಕಣ್ಣೀರೈರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಮನದೊಗೆ ವ್ಯಾಕುಲವಾಯಿತು.

“ಅಕ್ಕನ ಮನಸ್ಸು ಇಷ್ಟು ಕಲ್ಲಾಗಬಹುದೆಂದು ನಾನೆಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಬೇಡಿ. ಒಂದು ಹುಲುಪ್ರಾಣಿಗೂ ಅವರು ಹಿಂಸೆ ಬಗೆಯುವರಲ್ಲ.”

“ಹೆಣ್ಣಾಗ ಹುಟ್ಟಿದವಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಓರ್ವಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು.”

“ಓರ್ವಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾಗದ ಸ್ಥಿತಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಬರುತ್ತದೆ.”

“ನೀವೂ ಅತ್ತಿಗೆಯ ಪರ ವಾದವಾಡಿದರೆ ನಿಮ್ಮಣ್ಣನ ಪರ ವಾದ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು?”

“ಅವನು ಅಸಹಾಯಶೂರ - ಅವನಿಗೆ ಯಾರ ನೆರವೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ.”

“ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಬಿಡಬಾರದು. ಹೇಗಾದರೂ ಈ ಸಂಸಾರ ಉಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು.”

“ಮಾಡದೆ ಉಂಟೇ? ಅತ್ತಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗದಂತೆ ಅವರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವುದು ನಿಮ್ಮ ಭಾರ.”

“ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.”

ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಸಂಜೀವ ಹೊರಡಲನುವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು

“ನಿಮಗೆ ಕಾಫಿ ಕೂಡ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ.

“ಈಗೇನೂ ಬೇಡಿ. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬರುತ್ತೇನೆ.”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬೈಸಿಕಲ್ ಹತ್ತಿ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟ.

ಸಂಜೀವ ಒಪ್ಪಿಸಿದ ವರದಿ ಕೇಳಿ ಅನಂತಯ್ಯ ಅನಾಕ್ವಾದ.

“ಈಗೇನು ಮಾಡುವುದು ಸಂಜೀವ.”

“ಹುಣ್ಣು ಮಾಗಲೆಂದು ಬಿಡುವುದೇ ಜಾಣತನ.”

“ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ಬೇರೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ!”

“ಇನ್ನೊಂದು ನಿರವರಾಧಿ ಕನ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಕಲ್ಲು ಎತ್ತಿ ಹಾಕದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ನಿಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ.”

ಅನಂತಯ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ.

ಜಾನಕಮ್ಮ ಊಟದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿ ಎಮ್ಮೆಬಿಟ್ಟಳು. ಹಳೆಯ ಅನುಭವವೆಲ್ಲಾ ಮರುಕಳಿಸಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಚಾಪೆ ಹಾಸಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಸುನಂದೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಅಕ್ಕನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಳು. ಯಾವದೋ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಸುನಂದೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುತ್ತಿತ್ತು. ಜಾನಕಿಯ ಮನಸ್ಸು ಕನಿಕರವನ್ನು ವೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸುನಂದೆ ಅಕ್ಕನ ತಲೆ ನೇವರಿಸಿ

“ಅಳಬೇಡ ಅಕ್ಕ. ನೀರು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೀ. ಮೈ ನಂಜಾದೀತು.”

ಜಾನಕಮ್ಮನಿಗೆ ದುಃಖ ಉಮ್ಮಳಿಸಿ ಬಂತು. ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತುಬಿಟ್ಟಳು.

“ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರೆ ಹಗುರವಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಏನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಸುನಂದಾ.”

“ಭಾನ ತುಂಬ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ?”

“ಅದು ನಿತ್ಯ ರಾಮಾಯಣ. ಅವರ ಬಿರುಸು ಮಾತುಗಳು, ಹೊಡೆತ ಬಡತಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಮೈ ಜಡ್ಡು ಬಿದ್ದುಹೋಗಿದೆ. ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.”

ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಗಂಭೀರವಾಯಿತು.

“ಇನ್ನೇತಕ್ಕೆ ವಿರಸ ಹುಟ್ಟಿತು.”

“ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀನು ಮಾತುಕೊಡಬೇಕು”

“ಆಗಲಿ - ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಅಮ್ಮನಿಗೂ ಹೇಳಕೂಡದು.”

“ಅವಳಿಗೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.”

ಜಾನಕಮ್ಮ ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಗಂಟುಕಟ್ಟಿದಳು. ಅವಳ ಮುಖ ಗಂಭೀರವಾಯಿತು.

“ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ನೀನು ಕಳೆದ ಮೊದಲನೆಯ ರಾತ್ರಿಗೂ ನಾನು ಕಳೆದ ಮೊದಲನೆಯ ರಾತ್ರಿಗೂ ತುಂಬ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.”

“ಏನದು?”

“ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಿನಗೂ ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೂ ಬಳಕೆ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಇಬ್ಬರೂ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರಿ - ವಾಕಿಂಗ್ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿರಿ - ಸಿನೀಮಾಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ವಯಸ್ಸೂ ಆಗಿತ್ತು.”

“ಹೌದು. ಅದು ನಿಜ.”

“ನೀನೂ ಓದಿದವಳು. ಅವರೂ ಓದಿದವರು. ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ಒಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದಿರಿ.”

“ಹೌದು.”

“ನನ್ನ ಯಜಮಾನರಿಗೆ ಎದ್ದದ ಗಂಧವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ವಿಧ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೂ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಕ್ತಾಯವನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಪ್ರಸ್ತದ ರಾತ್ರಿಯ ಪೊದಲು ನಾನು ಗಂಡನ ಮುಖ ನೋಡಿದ್ದುದು ಮೂರೇ ಸಲ. ಅಂದು ಅಮ್ಮನೇನೋ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿದ್ದಳು. ರಾತ್ರಿಯನ್ನಂತೂ ಕಳೆದೆ. ಅಂದಿನ ಅನುಭವ ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ ಇಂದಿಗೂ ಮೈಮೇಲೆ ಮುಳ್ಳೇಳುತ್ತದೆ. ಕ್ರಮಕ್ರಮೇಣ ಭಯ ತೊಲಗಿತು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡೂ ಇದ್ದೆವು. ಮಾವನವರು ಬದುಕಿರುವವರೆಗೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಮೇಲೆ ನನ್ನ ಯಜಮಾನರ ನಿಜರೂಪ ಬಯಲಿಗೆ ಬಿತ್ತು.”

“ಎನಾಯಿತು ?”

“ಅ ಹೊಲಸುಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಲೇಕೆ ಬಯಸುವೆ ?”

“ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ಹೇಗೆ ?”

“ಯಜಮಾನರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತೋಟದಕಡೆ ಹಾಗೆ ಹೋಗಿ ಹೀಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆಗೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಅನುಮಾನಿಸಿದರೆ ಮೈಮುರಿಯ ಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಎಂಟು ಹತ್ತು ಸಲ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ವಿಮಲಾ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಮಗು ಜಗದೀಶನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ತುಂಬುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಆಗ ನನ್ನ ಯಜಮಾನರಿಗೆ ಹೊಸರೋಗ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು.”

“ರೋಗ ! ಯಾವ ರೋಗ ! !”

“ಬಹಳ ಜನ ಕಂಡು ಕೇಳಿರೆಯದ ರೋಗ. ಅವರ ಮುಂದೆ ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಶ್ಯಕಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರೂ ವಿವಶ್ಯಕ ರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಸೀರೆ ಕುಪ್ಪಸಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟೋ ದಿನ ನಾನು ಮಗ್ಗಲುಹಾಸಿಗೆಯನ್ನೋ, ಶಾಲನ್ನೋ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾನ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವಿವೇಕ ಹೇಳಿದೆ. ನನ್ನ ಮೈಮೂಳೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಪುಡಿಪುಡಿಯಾದವು. ಅವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ

ಮಾತ್ರ ಬರಲಿಲ್ಲ ಅವರ ವಿಚಿತ್ರ ಉನ್ಮಾದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬಾಳುವುದು ನನಗೆ ಅಶಕ್ಯವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ. ಅದೇ ಬಾಳಿಗೆ ಹೋಗು ಎಂದರೆ ಹೀಗೆ ಹೋಗಲಿ. ಅವಕ್ಕಿಂತ ಕೆರೆಯೋ ಭಾವಿಯೋ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಲೇಸು.”

ಅಕ್ಕನ ನುಡಿಕೇಳಿ ಸುನಂದ ಅವಾಕ್ಯಾದಳು ಅವಳ ಮುಖ ಕಂಗೆಟ್ಟಿತು. ತುಟಿಯ ಮೇಲಣ ದ್ರವ ಆರಿಹೋಯಿತು. ಭೂತಗ್ರಸ್ತಳಂತೆ ಕುಳಿತ ತಂಗಿ ಯನ್ನು ನೋಡಿ ಜಾನಕಮ್ಮ

“ಎಕೆ ಹೀಗೆ ಕುಳಿತೆ ಸುನಂದಾ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ”

“ಎನು ಯೋಚನೆ. ನಿನ್ನದು ಇದೇ ಚಿಗುರುತ್ತಿರುವ ಸಂಸಾರ. ಈ ಹಾಳು ಕಥೆ ಮರೆತು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿರು. ಈ ಕಥೆ ನಿನಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನೇಕೆ ಹಿಂಜರಿದೆಯೆನ್ನುವುದು ಈಗ ತಿಳಿಯುತ್ತಲ್ಲವೇ?”

“ನಿನ್ನ ವಿಷಯ ನಾನು ತುಂಬ ತಪ್ಪುತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಕ್ಷಮಿಸು ಅಕ್ಕಾ. ನಿನ್ನ ವೈದಾನ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಭಕ್ತಿ ನೋಡಿ ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು.”

“ಸಂಜೀವ ಚಿನ್ನದಂಥ ಹುಡುಗ. ಅವನ ಬಾಳನ್ನೂ ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸಲು ನನ್ನ ಯಜಮಾನರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಮಾವನವರ ಜಾಣ್ಮೆ ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿತು.”

“ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ನನ್ನ ಜತೆ ನೀನೇಕೆ ಬರಬಾರದು.”

“ನನ್ನ ಅನಿಷ್ಟಕರ್ಮ ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಬೇಕೇ? ನಾನು ಬಂದರೆ ಇಲ್ಲ ಅಮ್ಮನ ಜತೆಗಾರು?”

ಸುನಂದೆಯ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚು ಮಾತು ಹೂರಡಲಲ್ಲ. ಅರಿಮೂಕಳಂತೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಳು. ಜಾನಕಮ್ಮ ಹೇಳಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತೂ ಅವಳ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಟಿಯಂತೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ‘ಇದು ಜೀವನವೇ’ ಎಂದಕೊಳ್ಳುವಳೊಮ್ಮೆ. ಅಲ್ಲಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಅರಿವಾಗಬಾರದೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸತೊಡಗಿದಳು.

೪

ಸುಂದರರಾಯನ ವಿದ್ಯಾಚರಿತ್ರೆ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾಗಿತ್ತು. ಲೋವರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಎಂ.ಎಸ್‌ಸಿ ವರೆಗೆ ಅವನಿಗೆ ಸೋಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದುವುದಷ್ಟೇ ಅವನ ಗುರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರದ (Chemistry) ಮೇಲೆ ಸುಂದರರಾಯನಿಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅಭಿರುಚಿ. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗಿದ್ದ ಪರಿಣಿತಮತಿ ಕಂಡು ಅವನ ಪ್ರೌಢವದುಗಳು ಬೆರಗಾಗಿದ್ದವು.

ಸುಂದರರಾಯನ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ ಗ್ರಂಥ ಈವಾ ಕ್ಯಾರಿ ಬರೆದ ಮ್ಯಾಡಾಂಕ್ಯಾರಿಯ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಸುಂದರನಿಗೆ ಇಂಟರ್ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕವಾಗಿದ್ದ ಆ ಗ್ರಂಥ ಅವನ ವಿಚಾರಸರಣಿಯನ್ನು ಜೀವನದ ಧೈಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಿತ್ತು. ನೂರೆಂಟು ಅಡಿ ಆತಂಕಗಳು ಬಂದರೂ ಅಂಜದೆ ಅಳುಕದೆ, ಸ್ವಂತ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆ (Laboratory) ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಕ್ಯಾರಿ ದಂಪತಿಗಳು ಅನೇಕ ವರ್ಷ ಸತತವಾಗಿ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ರೇಡಿಯಂ ಶೋಧಮಾಡಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಹೋಪಕಾರ ಮಾಡಿದ ದಿವ್ಯಚರಿತ್ರೆ ಅವನ ಹೃತ್ಪಟಲದ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಯಿತು. 'ಸುಮ್ಮನೆ ಬದುಕಿ, ಹೊಟ್ಟೆಹೊರೆಕೊಂಡು, ಒಂದು ದಿನ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟರೆ ಏನು ಸಾರ್ಥಕ. ಶಾಶ್ವತವಾದ ಯಾನದಾದರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಲೋಕೋಪಕಾರಮಾಡಬೇಕು' ಎಂಬ ನಿರ್ಧಾರ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೂಡಿತು. ಲೀವೆನ್ ಹೋಕ್, ಸ್ಪಲಾನ್ ಜನಿ, ಪಾಶ್ಚ್ಚೈಡ್, ಕೋಷ್, ಡೂ ಮತ್ತು ಬೆಹ್‌ರಿಂಗ್, ಮೆಚ್‌ನಿಕಾಪ್, ಧಿಯೋಬಾಲ್ಡ್‌ಸ್ಮಿತ್, ಬ್ರೂಸ್, ರಾಸ್, ವಾಲ್ಟರ್ ರೀಡ್, ಎರ್‌ಲಿಕ್ ಮೊದಲಾದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ, ಸಾಧನ ಯೋಗ ಅವನಿಗೆ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳಾದವು.

ಮಗನ ಉತ್ಸಾಹ, ವಿದ್ಯಾಭಿಮಾನ, ಸೇವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗೆ ಪುಟಗೊಟ್ಟವರು ಅವನ ತಂದೆ ಹರಿಯಪ್ಪನವರು. ಮಗ ಸ್ವಂತ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ತಂದೆ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಗಾಡಿಯಾನೆಯೇ

ಸ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಯಂತ್ರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಗಾಜಿನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡುದೂ ಆಯಿತು.

ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರಕಾನರಾಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹರಿಯಪ್ಪನವರು ಅಂಡರ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಹುದ್ದೆಯವರೆಗೇರಿ ನಿವೃತ್ತರಾದರು. ಉದ್ಯೋಗಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯಪ್ಪನವರು ಅಧಿಕಥನ ಸಂಗ್ರಹಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಮಿತವ್ಯಯದಿಂದ ಸುಖಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟುನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದರು. ಬಸವನಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಗಲೆ, ಇನ್‌ಷ್ಯೂರನ್ಸ್ ಹಣ, ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ನಗದು ಹಣವನ್ನು ಮಗನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದರು. ಸುಂದರನಿಗೆ ಸೋದರ ಸೋದರಿಯರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ತಂದೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಆಸ್ತಿ ಅವನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸಂಪತ್ತೇ ಆಯಿತು. ಸುಂದರನ ತಾಯಿ ಅವನ ಆರನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡು ರಿಂದ ಅವರ ನೆನಪೂ ಸ್ವಪ್ನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹರಿಯಪ್ಪನವರು ಎರಡನೆಯ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿ ಹೋದಕೂಡಲೆ ಕಲಸದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಪಡೆದ ಮಗನ ಲಾಲನೆಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದರು.

ತನ್ನ ವ್ಯಾಸಂಗ, ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯನ್ನುಳಿದ ಪ್ರಪಂಚದ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುಂದರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಟವಲ್ಲಂತೂ ಸುಂದರನಿಗೆ ಅಭಿರುಚಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಜಯರಾಮನ ಭರ್ತೃನೆ ಕೂಡ ಸುಂದರನನ್ನು ಆಟದ ಬಯಲಿಗೆಳೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜೀಸರವಾವರೆ ಸುಂದರ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಕೊಳಲು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು ಲಾಲ್ ಬಾಗಿನಾಚೆಗೋ, ಅರಮನೆಯ ಸೇವಿನತೋಟದ ಕಡೆಗೋ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ತುಟಿ ನೋವು ಬರುವವರೆಗೆ ಕೊಳಲಾದಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ.

ಕೊಳಲು ಅಭ್ಯಾಸ ಸುಂದರನಿಗೆ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಒದಗಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಹರಿಯಪ್ಪನವರೂ ಕೊಳಲು ವಿದ್ವಾನ್ ನರಸಿಂಗರಾಯರೂ ತುಂಬ ಗೆಳೆಯರಾಗಿದ್ದರು. ನರಸಿಂಗರಾಯರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಹರಿಯಪ್ಪನವರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮಗನನ್ನು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನರಸಿಂಗರಾಯರ ಕೊಳಲುವಾದನ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ತಾನೂ ಕೊಳಲು ನುಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಸುಂದರನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿಸದೆ ತಾನೇ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಕೊಳಲು ಕೊಂಡು ತಂದೆ. ನರಸಿಂಗರಾಯರು ನುಡಿಸಿದುದನ್ನು ತನ್ನ ಕೊಳಲಲ್ಲಿ ತರಲು ಯತ್ನಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಒಂದು ದಿನ ಸುಂದರನ ಕಳ್ಳತನ

ಬಯಲಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಹರಿಯಪ್ಪನವರನ್ನು ಕಾಣಬಂದ ನರಸಿಂಗರಾಯರು ಕೊಳಲಿನ ಧ್ವನಿಕೇಳಿ ಹೊರಗೇ ಆಲೈಸುತ್ತ ನಿಂತರು. ತಮ್ಮ ನುಡಿಕೆಯನ್ನನುಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಕುತೂಹಲವಾಯಿತು. ಒಳಗೆ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ - ಸುಂದರ! ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದ ಕಳ್ಳನಂತೆ ಸುಂದರ ಮುಜುಗರಪಟ್ಟುಕೊಂಡ. ನರಸಿಂಗರಾಯರು ಸುಂದರನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅವನ ತಲೆ ನೇವರಿಸುತ್ತ

“ಕೊಳಲುವಾದನ ಕಂಡರೆ ನಿನಗಿಷ್ಟು ಪ್ರೀಮವೇ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಸುಂದರ ನಾಚಿಕೊಂಡು

“ನಿಮ್ಮ ಕೊಳಲುವಾದನ ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಸರ್.”

“ಕೊಳಲು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಯಾಗುತ್ತದೆಯೇ?”

“ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಣ್ಣಾ ಏನನ್ನುವರೊ ಎಂದು ಭಯ.”

“ಅವರೇಕೆ ಆಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತಾರೆ.”

“ಓಸುಬಿಟ್ಟು ಕೊಳಲು ಕಲಿಯುವವಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ ಎಂದು ಅವರು ಬಯ್ಯಬಹುದು.”

“ಓದಿಗೆ ವಿಘ್ನವಾಗವಂತೆ ಕೊಳಲು ಕಲಿಯಬಲ್ಲೆಯಾ?”

“ಕಲಿಯಬಲ್ಲೆ ಸರ್. ನನಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುವವರು ಯಾರು?”

“ನಾನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ನಾದಕಟ್ಟಿದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಬಲಬೇಕು, ಸಾಧನೆಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ವಾಷ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಕೊಳಲು ಕಷ್ಟ.”

“ನಾನು ಕಷ್ಟಪಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಸರ್.”

“ಸಿದ್ಧೆ ಕಲಿಸಲು ನಾನೂ ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಮಗೂ”

ಎಂದು ನರಸಿಂಗರಾಯರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಂದರನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಕೊನೆಮೊವಲಿಲ್ಲವಾಯಿತು. ನರಸಿಂಗರಾಯರಿಗೆ ವಿನಯದಿಂದ

“ಒಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸರ್.”

“ಹೇಳು ಸುಂದರ್.”

“ಈ ವಿಷಯ ನನ್ನ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಕೂಡದು.”

“ಅವರೇನೂ ಬಯ್ಯುವುದಿಲ್ಲಪ್ಪ. ಹೆವರಬೇಡ.”

“ಅದಕ್ಕಲ್ಲ ಸರ್. ನಾನು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿತು ಆವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.”

“ಹಾಗಾದರೆ ಆಗಬಹುದು.”

ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಪಾರವೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಾಗಿತು. ಶಿಷ್ಯನ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿ ಕಂಡು ನರಸಿಂಗರಾಯರು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ಎರಡು ವರ್ಷ ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೆ ನರಸಿಂಗರಾಯರು ಕೈಲಾಸವಾಸಿಗಳಾದರು. ಸುಂದರ ಕೊಳಲು ಅಭ್ಯಾಸಬಿಡಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸದಲಿಲ್ಲ.

ನರಸಿಂಗರಾಯರ ಮರಣ ಹರಿಯಪ್ಪನವರ ಅವಸಾನಕ್ಕೆ ಪೀಠಿಕ ಹಾಕಿತು. ಗೆಳೆಯನ ದಹನಸಂಸ್ಕಾರ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡುಬಂದು ಹರಿಯಪ್ಪನವರು ಮಗನಿಗೆ

“ನನ್ನ ಕಾಲವೂ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂತೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ ಸುಂದರೂ. ನರಸಿಂಗರಾಯನದು ನನ್ನದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಹ - ಆವರೆ ಆತ್ಮ ಒಂದೇ.”

ಎಂದರು. ಸಾವಿನ ನೆಳಲು ಬಿದ್ದೆಡೆ ಜನ ಇಂಥ ವೈರಾಗ್ಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಸುಂದರ ತಂದೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆವರೆ ವರ್ಷ ತುಂಬುವುದರೊಳಗೆ ಹರಿಯಪ್ಪನವರೂ ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯನ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದರು.

ಹರಿಯಪ್ಪನವರು ಬದುಕಿದ್ದಾಗಲೇ ಸುನಂವೆಯನ್ನು ಸುಂದರನಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದರು. ಜಾತಕಾನುಕೂಲವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಮಾತುಕತೆಗಳೂ ಮುಗಿದಿದ್ದವು. ಸುಂದರ ತಂದೆಯ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಏನಾಹವಿಧಿಯೂ ಪೂರೈಸಿತು.

ಸುಂದರನ ಮನಸ್ಸು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗುವುದರ ಕಡೆಗಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ರ್ಯಾಂಕ್ (Rank) ಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಇಡೀ ಕುಲೇಜೇ ನಂಬಿತ್ತು. ಲ್ಯಾಬೋರೆಟರಿ ಆಳು ಗರ್ಲರ್ ಕೂಡ ಸುಂದರನಿಗೆ ರ್ಯಾಂಕ್ ಬರುವುದೆಂದೂ ಮುಂದೆ ಅವನು ಅದೇ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಾಗುವನೆಂದೂ ನಂಬಿದ್ದ.

ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ನಾಯಿಡು ಅವರು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಸುಂದರನಲ್ಲಿ ಎಶ್ವಾಸ ತಳೆದಿದ್ದರಿಂದ ರ್ಯಾಂಕಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಿರ್ಣಯವಾದ ಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತು.

ಪರೀಕ್ಷೆಯೂ ಆಯಿತು. ಬೇಸಿಗೆಯ ರಜಾ ಕಳೆದಮೇಲೆ ಫಲಿತಾಂಶವೂ ಹೊರಬಿತ್ತು. ಸುಂದರನಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ರ್ಯಾಂಕ್ ದೊರೆತಿತ್ತು, ಅವನ ಸಹಪಾಠಿ ಜಯರಾಮ್‌ಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ರ್ಯಾಂಕ್ ದೊರೆತಿತ್ತು.

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರನಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಗಘೂರ್‌ನಂತೂ

“ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಸಾಫ್ ಇಲ್ಲ ಸಾಮಿ” ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟ.

ನಾಪಾಸಾಗಿದ್ದರೆ ಸುಂದರನಿಗೆಷ್ಟು ಬೇಸರವಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟೇ ಬೇಸರ ಈ ಎರಡನೆಯ ರ್ಯಾಂಕ್ ಬರಿಸಿತ್ತು. ಜಯರಾಮ್ ಪಾಸಾಗುವುದೇ ದುಸ್ತರವಾಗಿದ್ದಾಗ ಮೊದಲನೆಯ ರಾಂಕ್ ಬಂದುವಂತೂ ಸುಂದರನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತು. ಒಂದುದಿನ ಸುಂದರನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದ ಗಘೂರ್ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ.

“ನೀವು ಯೋಚ್ಛಿಮಾಡ್ಬೇಡಿ ಸರ್ಕಾರ್. ಜಯರಾಮ್ ಏನೇ ಮಾಡಿದರೂ ನಿಮ್ಮ ದರ್ಜೆಗೆ ಬರಲಾರು.”

“ಜಯರಾಮ್ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕಿಚ್ಚಿಲ್ಲ ಗಘೂರ್. ಆದರೆ ನಾನು ಅವನಿಗಿಂತ ಕಡೆಯಾದೆನಲ್ಲ ಎಂದು ವ್ಯಥೆ.”

“ಇದರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಇಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರ್. ದಗಲ್ವಾಜಿ ನಡೆದಿವೆ.”

“ಏನಾಗಿದೆ ಗಘೂರ್.”

“ನಾಯಿಡು ಪ್ರೊಫೆಸರು ಜಯರಾಮ್ ಅವರನ್ನು ದಾಮೂವ್ (ಅಳಿಯ) ಮಾಡಿಕೊಳ್ತಾರೆ ಸರ್ಕಾರ್. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ಬಿಸ್ಪಿಲ್ಲಾ ಮಾಡಿ ರೋದು.”

“ದೊಡ್ಡವರ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದ್ದು ಸಲ್ಲದ್ದು ಹೇಳಬಾರದು ಗಘೂರ್.”

“ಸರ್ಕಾರ್, ನಾನು ಕುಕ್ ಸಾಹೇಬರ ಕಾಲದಿಂದ ಈ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರೊಫೆಸರುಗಳು ಬಂದು ಹೋದದ್ದನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ ನಾಯಿಡು ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಏಷಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೇ ಈ ಮಾತಾಡಿಸೆ ಸರ್ಕಾರ್. ಮಾಫ್ ಮಾಡಿ.”

ಗಫೂರ್ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವರ್ಷ ಜಯರಾಮ್‌ಗೆ ಕಾಲೇಜಿನ ಲೆಕ್ಚರರ್ ಪದವಿಯೂ ಸಿಕ್ಕಿತು, ನಾಯಿಡು ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮಗ ಕೊಂದಿಗೆ ಲಗ್ನವೂ ಆಯಿತು.

ಪ್ರೊ. ನಾಯಿಡು ಸುಂದರನನ್ನು ಕರೆಸಿ

“ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಲೆಕ್ಚರರ್‌ಷಿಪ್ ಖಾಲಿ ಇದೆ. ನೀನು ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್ ಹಾಕಿದರೆ ಕೆಲಸ ನಿನಗೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು.

ನಾಲ್ಕು ಜನ ಹಿತ್ತೈಸಿಗಳ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಸುಂದರ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್ ಹಾಕಿದ. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ನಾಯಿಡು ಅವರೇ ವೈನ್‌ಛಾನ್ಸಲರನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡಿಸಿದರು.

ಸುಂದರ ಕೆಲಸ ನಂಬಿ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ. ಹಗಲಿರುಳೂ ತನ್ನ ಶೋಧಗಳ ಕಡೆ ಗಮನವಿತ್ತ. ಗಫೂರನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಶೋಧಗಳನ್ನು ಕಲ್ಕತ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ.

ಕಲ್ಕತ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ನಾಯಿಡು ಪ್ರೊಫೆಸರು ಇರಲಿಲ್ಲ ವಾದ್ದರಿಂದ ಸುಂದರನಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ತರಗತಿಯ ಎಂ.ಎಸ್‌ಸಿ ಡಿಗ್ರಿ ದೊರಕಿತು.

ಜಯರಾಮ್ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆಲ್ಲ ಜ್ಯೋತಿಬರುವುಲೋ ಎಂದು ಹೆದರಿ ನಾಯಿಡು ಪ್ರೊಫೆಸರು ತಾವೇ ನಡೆಸಿದ ಶೋಧವನ್ನು ಅವನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮದರಾಸಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅವನಿಗೂ ಒಂದು ಎಂ.ಎಸ್‌ಸಿ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಸುಂದರ ತಲೆಯೆತ್ತದಂತೆ ಮಾಡಲು ನಾಯಿಡು ಪ್ರೊಫೆಸರು ಕಂಕಣ ಬದ್ಧರಾದರು. ಕಾಲೇಜ್ ವೇಳೆ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿ ತೆಗೆದಿರಕೂಡದು ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ವಿಧಿಸಿದರು. ಸುಂದರ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿಯನ್ನೇ ಸುಧಾರಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಸುರಿದು ತನ್ನ ಶೋಧಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತ ಬಂದ.

ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸುಂದರನಿಗೆ ಕಿರುಕುಳವಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸುಂದರನಿಗೆ ಕೆಲಸ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಅಪರಾಧವಾಯಿತೆಂದು ಪ್ರೊ. ನಾಯಿಡು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಕ್ಕೆ ಹಲವು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ

ಯನ್ನೂ ಚರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು ಪರೀಕ್ಷಕರ ಸ್ಥಾನ (Examiner's Posts) ಗಳೆಲ್ಲಾ ಜಯರಾಮ್ ಪಾಲಾಗುತ್ತ ಬಂದವು.

ತನ್ನ ಪಾರ ಪ್ರವಚನಗಳಿಂದ ಸುಂದರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗೌರವವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನೇ ವಿನಾ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ಕೆಮಿಸ್ಟ್ರಿ ಲೆಕ್ಚರರ್ ಶುದ್ಧ ಕ್ರ್ಯಾಕ್ (Crack) ಎಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಇಡಿಯ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು.

ಕ್ಲಾಸ್ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ತನಗಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಜಯರಾಮ್ ಆಟದ ಬದುಲಿನಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಟೆನಿಸ್, ಫುಟ್ ಬಾಲ್, ಹಾಕಿ, ಬ್ಯಾಸ್ಕೆಟ್ ಬಾಲ್ ನೊದಲಾದ ಆಟಗಳನ್ನು ಜಯರಾಮ್ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ, ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಟದಲ್ಲಿ ಅವನ ಬ್ಯಾಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಬೌಲಿಂಗ್ ಎರಡೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಜಯರಾಮ್ ಸ್ವಭಾವತಃ ದುಷ್ಟನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಸುಂದರರಾಯನ ಮೇಲೆ ಅವನ ಚಕಾರ ಶಬ್ದವನ್ನಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ತನಗಿಂತಲೂ ಸುಂದರ ದಕ್ಷನೆಂಬುದು ಜಯರಾಮ್ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು ಆದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಜಯರಾಮನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಲು ಸುಂದರರಾಯನ ಬಗ್ಗೆ ಅಣಕವಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ತೆಗಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಗೋಜಿಗೂ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ನಡತೆ ಅವರ ಅಣಕಕ್ಕೆ ಮೌನಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಸುನಂದೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಫಲಿತಾಂಶ ಹೊರಬೀಳುವ ದಿನ ಸುಂದರ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖನಾಗಿದ್ದ. ಸುನಂದೆಯ ರಿಸಲ್ಟ್ ತಿಳಿದು ಬರಲು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಗುರುಗಳನ್ನು ಸುಂದರ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆತಂಕ ಮೂಡಿತ್ತು 'ಸುನಂದೆ ವಾಸಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂವೇಹವೇನು' ಎಂದು ತನಗೆ ತಾನೇ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವನು. 'ಅವಳಿಗೆ ಫ಼್ಯಾಕ್ಲಾಸ್ ಸಿಕ್ಕುವಾಗ ವ್ಯಾಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಬೇಕೇ' ಎಂದು ಮನಸ್ಸನ್ನು ರಮಿಸುವನು. ಕ್ಷಣಕಾಲ ಶಾಂತವಾದ ಮನಸ್ಸು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅಧೀರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು 'ಒಂದುವೇಳೆ ಫೇಲ್ ಆಗಿದ್ದರೇ?' ಸುನಂದೆ ಫೇಲ್ ಆದರೆ, ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ

ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸುವನು. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ ಮನಸ್ಸಿಗಾಗುತ್ತಿದ್ದ ನೋವಿನ ಚಿತ್ರ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. 'ಸುಸಂದಾ ಫೇಲಾದರೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವರ್ಷ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಳು ಕೂಡಲೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ಮೂಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಗಫೂರನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಫಲಿತಾಂಶ ಅಮೃತಾಕ್ಷರಗಳೆಂದ ಬರೆದಂತೆ ಮೂಡಿತ್ತು. ಸುಂದರ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ

"ಎನಾಯಿತು ಗಫೂರ್" ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

"ನೋಡಿ ಸರ್ಕಾರ"

ಎಂದು ಕಾಲೇಜ್ ಕ್ಲರ್ಕ್ ಕಪ್ಪಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟಿದ ಕಾಗದವನ್ನು ಗಫೂರ್ ಕೊಟ್ಟ.

"ಎರಡನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ!"

"ವಾಸಾದರಲ್ಲಾ ಬಿಡಿ ಸರ್ಕಾರ"

"ವಾಸಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಗಫೂರ್. ಆದರೆ ಸೆಕೆಂಡ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಬಂದಿರುವುದು ನನಗೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ."

"ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಗಾಡಿಗೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಾ ಸರ್ಕಾರ."

"ಏಕೆ?"

"ಅಮ್ಮಾನರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದು."

"ಮೊದಲು ಒಂದು ವೈರ್ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಕಾಗದ ಬಂದಮೇಲೆ ಮುಂದಿನ ಮಾತು."

ಒಂದು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಸಂವೇಶ ಗುರುತು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ.

ತಂತಿವಾರ್ತೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದ ಗಫೂರ್ ವೆಚ್ಚುಮುಖ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಿಂತುದನ್ನು ಕಂಡು ಸುಂದರನಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು.

"ಎನಾಯಿತು ಗಫೂರ್."

"ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರ. ನನಗೆ ರಿಟೈರ್ ಆಡರ್ ಆಗಿದೆಯಂತೆ."

"ಯಾರು ಹೇಳಿದರು."

"ಕಪ್ಪಣ್ಣಸಾಮಿ."

“నిలను కాల్చేజా బిట్టుయోదరె నన్న ఎ క్స్ పే రి మేం ట్స్ (Experiments) గతియోను గవూర్.”

“నానూ బుడ్డ ఆగ్నిట్టి - రిట్టిర్ ఆగ్నేకల్ల సకార్.”

“ప్రోఫెసర్ హత్తిర మాతనాడి నోడలే.”

“అవరేనూ మాడోదిల్ల - సువ్వి నిమ్మే కేట్టియేసరు.”

“వంధేను మాడబేకేందిమవే గవూర్.”

“కులిసాపేటిలి నన్న అణ్ణన మక్కవ్వే. అల్లి యోగిబిడ్డిని.”

“నిలను యోదరె నన్న క్యేయే మురిదుయోగుత్తదల్లా గవూర్”

సుందరన అభిమాన గవూరన హృదయదల్లి తళమళవన్నంట్టు మాడితు. కణ్ణకొటియన్న తిక్రమిసి యోగే ధావిసలు యత్తిసిద్ద అశ్రుబిందుగళన్న తడగట్టి

“నిలను యోగే యోదరె హాగే మాడుత్తేనే సకార్”

“నిలనూ ఇమవవను ఒట్టు. ఇల్లియే బదు ఇద్దుబిడు.

నినగేను సంబళబేకొ నాను కేడుత్తేనే”

గవూరన అంతఃకరణ లుక్కి బంతు. సుందరన కాబుఱిడిమ

“నిలవేనూ కేడుబేడి మాబావ్ నాను సంతోషవాగి

నిమ్మ చాకరి మాడికొండు యోగుత్తేనే.” ఎందు ఆశ్చర్యసనవిక్త.

“అమ్మాజి యావాగ బరుత్తారే.”

“ఈగ తానే అవర రిసల్వ్ బందిదే.”

“నిలవే యోగి అవరన్న కరెదుకొండు బరదిద్దరే అమ్మాజి నారాజ్ ఆగుత్తారే.”

“హాగేనిల్ల గవూర్. ఇతర యేంగసరంత్ల నన్న సునందా.

నన్న కేలపద జనాబ్బారి అవళగే జేన్నాగి గొత్తివే.”

‘దోడ్డి విజ్ఞాని. లొకిక జ్ఞాన మాత్రవిల్ల ఎన్నవంతే గవూరన ముఖదల్లి తేళునగేయొందు తేలి తక్షణ మాయవాయుతు.

మనేయన్న అజ్ఞుగట్టుమాడి ‘అమ్మాజి’ సప్రగతకే సిద్ధతే నాడువ పూర్ణ జనాబ్బారి గవూర్ తానే వఱిసికొండ. గోడే

ಗಳಿಗೆ ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣವಾಯಿತು, ಒಡೆದುಹೋಗಿದ್ದ ಕಿಟಕಿಯ ಗಾಜುಗಳು ಬವಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು, ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೆ ತೆರೆಗಳು ಬಂದವು.

ಗಫೂರನ ಅಭಿರುಚಿ, ಆಸ್ಥೆ, ಕರ್ತವ್ಯವಕ್ಷತೆ ಕಂಡು ಸುಂದರನಿಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು

“ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಿ ಕಲಿತೆ ಗಫೂರ್.”

“ಯಾವವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ್ - ಮನೆ ಅಲಂಕಾರನಾಡುವುದನ್ನೇ!”

“ಹೌದು.”

“ನಾನು ಟೀಚ್ ಸಾಹೇಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕಿದ್ದೆ ಮೆಮ್ ಸಾಹೇಬರ (Mem Sahab) ಹತ್ತಿರ ಎಲ್ಲಾ ವಾರವಾಗಿವೆ ಸರ್ಕಾರ್.”

“ಹಾಗಾದರೆ ನಿನಗೆ ಅಡಿಗೆಯೂ ಬರುತ್ತದೆ.”

“ಬರುತ್ತದೆ - ಆದರೆ ನನ್ನ ಅಡಿಗೆ ನಿನಗೇ ಪ್ರಿಯೋ ಜನ ಎಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರ್.”

“ಎಕೋ!”

“ನನ್ನವಲ್ಲಾ ಲಾಲ್ ತರಕಾರಿ ಅಡಿಗೆ * ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ನಾನು ಮಾಡಿದರೆ ನೀವು ತಿನ್ನುವಿರಾ ಸರ್ಕಾರ್ - ಅನುಜ್ಞೆ ಮುಟ್ಟುತ್ತಾರೆಯೇ?”

“ಲಾಲ್ ತರಕಾರಿ ತಿನ್ನುವುದು ನಾಭ್ಯವಿದ್ದಿದ್ದರೂ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಅಡಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೇನು ತಪ್ಪು ಗಫೂರ್.”

ಸುಂದರನ ಮುಗ್ಧ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಗಫೂರನಿಗೆ ನಗೆ ಬಂದಿತು. ಹಿಂದೂ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಮನೆಗಳಲ್ಲೆಯೂ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಅವನಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಿತ್ತು. ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ, ಅವರ ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿಯರ ಕಟುಧರ್ಮದ ಪರಿಚಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಡೆದಿದ್ದ ಗಫೂರ್, ಸುಂದರನ ಆಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ದೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಸುಂದರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಗಫೂರ್ ವಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ನಿಕಟವೇಹ ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಗಫೂರ್ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಆಗಿದ್ದ ದಲ್ಲದೆ ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟೂ ಆಗಿದ್ದ. ಅವನೇ ಹೋಗಿ ಹೋಟೆಲಿನಿಂದ ಒಂದು ಟಿಫನ್ ಕ್ಯಾರಿಯರ್‌ನಲ್ಲಿ ಊಟ ತರುತ್ತಿದ್ದ ಸುಂದರ, ಗಫೂರ್ ಇಬ್ಬರೂ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಊಟ ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ರಾತ್ರಿ ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತರೆ ಸುಂದರನಿಗೆ ಹೊತ್ತೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಂಟೆಗೊಮ್ಮೆ ಬಂದು ಗಫೂರ್ ವೇಳೆ ತಿಳಿಸಿ ಮಲಗಲು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೆ ಸುಂದರ ಕೆಲಸವಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ಗಂಟೆ, ಎರಡು ಗಂಟೆ ವೇಳೆಗೆ ಗಫೂರ್ ಬಲವಂತದಿಂದ ಸುಂದರನನ್ನು ಮಲಗಲು ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಒಂಪೊಂದು ರಾತ್ರಿ ಸುಂದರನಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತುವವರೆಗೆ ಗಫೂರ್ ಅವನ ಪಾದಗಳನ್ನೊತ್ತುತ್ತಿದ್ದ.

“ಇದೇನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಗಫೂರ್.”

“ಎನು ಸರ್ಕಾರ್.”

“ನೀನು ಹಿರಿಯ ಮನುಷ್ಯ - ನನ್ನ ಪಾದ ಮುಟ್ಟುವುದೇ.”

“ತಮ್ಮ ಪಾದವೇವೆ ಮಾಡೋದು ನನ್ನ ನಸೀಬು ಸರ್ಕಾರ್. ನೀವು ಪಡೋ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾನು ಮಾಡೋ ಸೇವೆ ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಅಲ್ಲ.”

“ನನ್ನ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆರಿಮೆಂಟ್ ಉರ್ಜಿತವಾಗಬೇಕು ಗಫೂರ್ - ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಕೀರ್ತಿ ಬರುವುದಂತೂ ಖಂಡಿತ ಆದರೆ ನಾನು ಕೀರ್ತಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ.”

ಸುಂದರನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಗಫೂರನಿಗೆ ಅತ್ಯನಂದವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತನಗೆ ಪರಿಚಯವಿದ್ದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಅಮರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸುರುತ್ತಿದ್ದ.

“ಅವರೂ ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೇ ಇದ್ದರು ಸರ್ಕಾರ್. ಅನ್ನ, ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೈನ್ಯ ಪರಂಗಿಯೋರ ಗುತ್ತಿಗೆಯಾಗಿದೆ - ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ನಾವೂ ಶೋಧವಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಓದಾ ಅವರಿಗೆ ತುಂಬ ಆಯಸ್ಸು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.”

“ಯಾರವರು ಗಫೂರ್”

“ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಎಂ. ಜಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು.”

“ದೊಡ್ಡವರು. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಹೋಲಿಸುವೆ ಗಫೂರ್.”

“ನೀವು ಅವರ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. . . . .

ಗುಲಾಮ ಏನೇನೋ ಮಾತಾಡ್ತಾನೆ ಎಂದು ಕೋಪಮಾಡಿಕೋ ಬೇಡಿ ಸರ್ಕಾರ್.”

“ನಿನ್ನನ್ನ ಗುಲಾಮನೆಂದು ಕರೆದವನೇ. ವರಮಗುಲಾಮ ”

ಎನ್ನುತ್ತಿರುವಂತೆ ಸುಂದರನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಗಫೂರ್ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಎದ್ದು ರಗತೆಗದು ಸುಂದರನ ಮೇಲೆ ಹೊದಿಸಿ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಅವನ ಮುಖವನ್ನೂ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ತಾಯೊಲವನ ಆ ಶುಭ್ರಸೌಂದರ್ಯ ನೋಡಲು ಸುಂದರ ನಿವ್ರಯಶ್ಚಿ ಮಗ್ನನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಬೇರೆ ಯಾರದೋ ಅದೃಶ್ಯನೇತ್ರಗಳು ಆ ದಿವ್ಯನೋಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದವು

ಸುನಂದಾ ಊರಿಗೆ ಹೊರಡುವ ದಿನ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಗಂಡನಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದಳು. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಮಗಳನ್ನು ಕರೆತಂದು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು

ರೈಲಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಜಾನರಮ್ಮ ತಂಗಿಯನ್ನಪ್ಪಿ ಕಣ್ಣೀರಿ ಗರಿದಳು. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ದುಃಖಕ್ಕೆ ವಾರನೇ ಇರಲಿಲ್ಲ

“ನಿನಗೆ ಹೊಸಸೀರೆ ಉಡಿಸುವಷ್ಟೂ ನನಗೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು” ಎಂದು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ದುಃಖ ತೋಡಿಕೊಂಡರು

ಸುನಂದೆಯ ಕಾಗದ ನೋಡಿ ಸುಂದರ ಅವಾಕ್ಯಾಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟ. ಅವನ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ ಏನೋ ಕೆಟ್ಟನುಡ್ಡಿ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಗಫೂರ್ ಭಾವಿಸ ಬೇಕಾಯಿತು

“ಏನಾಯಿತು ಸರ್ಕಾರ್, ಕಾಗದವಲ್ಲ ಏನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.”

‘ಇವತ್ತು ಬರುತ್ತಾರಂತೆ!’

“ಋದಾ - ಪರವರ್ತಿಗಾರ್ ”

ಎಂದು ಗಫೂರ್ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟ

ರಾತ್ರಿಗೆ ಹೊರಟೇ ಆತನ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಊಟ ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದೆಂದು ಸುಂದರ ಗಫೂರನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ.

ಸ್ವೇಷನ್ನಿಗೆ ಗಫೂರನೇ ಹೋಗಿ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರನ್ನೂ ಸುನಂದನನ್ನೂ ಕರೆತರಬೇಕಾಯಿತು.

ಮನೆಯ ಆಚ್ಚುಗಟ್ಟು ಸುನಂದೆಗೆ ಅನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಮಾತು ಗಾಣದೆ ತೊಳಲುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಡನನ್ನು

“ಸ್ವೇಷನ್ನುಗೆ ನೀವೇ ಭುದಿದ್ದರೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ಬರಬೇಕೊಂತಿದೆ. ಆದರೆ.....”

ಸುನಂದ ಅವನ ಅವಸ್ಥೆ ನೋಡಿ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟಳು.

ಮುಖಮಾರ್ಜನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುನಂದೆ ಗಂಡನಿಗೆ ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಾನು ತಂದಿದ್ದ ತಿಂಡಿ ಸಾಮಾನು ಕೊಡುತ್ತಾ

“ಅಮ್ಮ, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ” ಎಂದಳು.

“ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆ ಸಾಮಾನೇ ಇಲ್ಲ ಸುನಂದಾ. ಅದೆಲ್ಲಾ ನಾಳೆ ಯಾಗಲಿ. ಹೊಟೇಲಿನಿಂದ ಊಟ ತರಿಸಿಟ್ಟಿದೇನೆ.”

“ಅಮ್ಮ, ಹೊಟೇಲು ಊಟ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ.” ಎಂದಳು.

ತನ್ನ ಅವಿವೇಕಕ್ಕೆ ಸುಂದರ ನಾಚಿ

“ಹಾಲು, ಹಣ್ಣು ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಪಾರಾದ.

ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಿಂದ ಸುಂದರನ ಕ್ರಮವಾದ ಸಂಸಾರ ಆರಂಭ ವಾಯಿತು.

ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಕಳೆಯಲು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಆತುರರಾದರು.

“ಇದೇನಿಷ್ಟು ಅವಸರ”

“ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವಂತೆ”

“ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ?— ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಇಲ್ಲೇ ಏಕೆ ಇರಬಾರದು.”

“ಆ ವಿಷಯ ನಾನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ. ಅವಳು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿರಲು ಆಸೆಪಡುತ್ತಾಳೆ.”

“ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಇದ್ದು ಹೋಗಿ ಎಂದಾದರೂ ಹೇಳು.”

“ಅವಳಿಷ್ಟೇ ಹಗರಣಮಾಡಿದರೂ ನಾಳೆ, ನಾಡಿದ್ದು ಕಳಿಸಿಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾನುವಾರ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಲಿ.”

“ನಾನೂ ನೀನೂ ನೀರಿ ಆವರಿಗೆ ಔತಣಮಾಡಬೇಕು ಸುನಂದಾ.”

“ಅಡಿಗೆ ನೀವು ಮಾಡುವಿರಾ?”

“ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆನೇ ಆವರೆ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಊಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮಾನಿಸಬಾರದು.”

“ನೀವು ಕಷ್ಟವಡಬೇಡಿ. ನಾನೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

“ನನಗೆ ಅಡಿಗೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದೇ?”

“ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತೀರಿ. ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ?”

“ಬಿ.ಎ ಆನರ್ಸ್ ಮಾಡುವವರು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದು ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕಡಿವೆಯೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.”

“ನಾನು ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ನನಗೆ ಅಡಿಗೆ, ಕೆಲಸ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.”

“ನನಗವು ಮಯೋಪಕಾರಮಾಡಿದರು.”

“ಏಕೆ?”

“ನನಗೆ ಅಡಿಗೆ ಬರದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಸೌಟು ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.”

“ಎಲ್ಲರ ಹಾಗೆ ನೀವೂ ವಿದ್ಯೆಕಲಿತ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಅಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ?”

“ನಾನು ಅಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ ಸುನಂದಾ. ಜನ ಅಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಹುಡುಗಿಯರು ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದೆ.”

“ಅಮ್ಮ ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ . . . .”

“ಏನಾಗಬೇಕು.”

“ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಡಬೇಡವೇ?”

“ಹೌದು ಹೌದು ಹಾಗೇ ನಿಮ್ಮಕ್ಕನಿಗೆ, ಅವರ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎನಾದರೂ ಕಳಿಸಿಕೊಡು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಈ ವಿಷಯಗಳೊಂದನ್ನೂ ಕೇಳಲೇ ಬೇಡ ಸುನಂದಾ. ಗಫೂರ್ ಸಂಬಳ ತಂದು ನಿನ್ನ ಕೈಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ - ಅದನ್ನು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಖರ್ಚುಮಾಡಿಕೋ.”

ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಸಂತೋಷದ ಭರದಲ್ಲಿ ಸುನಂದೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಾಯಿಗೆ

ವರದಿನೂಡಿದಳು. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಆನಂದಭಾಷ್ಯಗಳು ಉಕ್ಕಿ ಹರಿದವು.

“ನಿನ್ನ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಜಾನಕಿಯ ದುಃಖ ಮರೆಯಬೇಕಾಗಿವೆ ಸುನಂದಾ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಮೊದಲೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದಂತೆ ಭಾನುವಾರ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಹೊರಟು ನಿಂತರು. ಸುನಂದಾ ಬಲವಂತದಿಂದ ಉಡುಗೊರೆಯ ಸೀರೆ, ಜಾನಕಿಗೆ ತಂದಿದ್ದ ಸೀರೆ, ಮಕ್ಕಳ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಾಯಿಯ ಟ್ರಂಕಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಬೇಕಾಯಿತು.

ಸುನಂದಾ, ಸುಂದರ ಇಬ್ಬರೂ ಸ್ವೇಷನ್ನುಗೆ ಹೋಗಿ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರನ್ನು ಗಾಡಿ ಹತ್ತಿಸಿ ಬಂದರು.

ಮನೆಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಸುನಂದಾ ಮೌನವಾಗಿ ಕುಳಿತಳು. ಅವಳ ಅಳಲನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಂದರ

“ಇವತ್ತಿನಿಂದ ನೀನೇ ಅಡಿಗೆ ಕೆಲಸ ಆರಂಭಿಸಬೇಕು,”

ಸುನಂದಾ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಡಿಸಿದಳು.

“ಇವತ್ತು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಬೇಡ ಸುನೂ. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೊಟೀಲಿನಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಿ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಮ್ಯಾಟಿ ಪಿಕ್ಚರ್ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರೋಣ. ರೆಕ್ಸನಲ್ಲಿ ‘ಫಾರ್ ಎವರ್ ಆಂಬರ್’ (For Ever Amber) ನಡೆಯುತ್ತಿರ ಬಹುದು.”

ಗಂಡನ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಸುನಂದಾ ತಲೆದೂಗಿದಳು.

“ಗಫೂರ್ ಊಟ.”

“ಅವನೂ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೊಟೀಲಿನಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡಿಬರಲಿ. ನಮ್ಮ ಸವೈ ಊಟ ಅವನಿಗೂ ಬೇಸರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.”

“ಲಾಲ್ ತರಕಾರಿ . . . .”

ಎನ್ನ ತ್ತಾ ಸುನಂದಾ ನಕ್ಕಳು.

೫

ಆನಂತಯ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದ ಕೆಲಸ ನಿರರ್ಥಕವಾಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಕೊರಗಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಜೀವನ

ಪ್ರಣಯ ಪ್ರಸಂಗ ಅವನ ಮನಶ್ಚಾಂತಿಯ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿ ನಡೆಸಿತ್ತು. ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವನು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಲೊಟಕಿಕೊಂಡ 'ಅಣ್ಣನದು ರಾಮಾಯಣ. ತಮ್ಮನದು ಮಹಾಭಾರತ. ಸಂಡಿತರು ಬದುಕಿದ್ದರೆ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಲು ಹುಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.'

ನಂಜನಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುವ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸ್ಟೇಷನ್ ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ಇವನು ನೇರವಾಗಿ ಲಾಯರ್ ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರ ಮನೆಗೆ ಹೋದ. ಲಾಯರ್ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ನಾನ, ಊಟ ಮುಗಿಸಿ,

“ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆಲಸವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಸ್ವಾಮಿ.” ಎಂದ.

“ಹೇಳಿ ಅನಂತಯ್ಯನವರೇ.”

“ರಂಗಣ್ಣನ ವಿಷಯ ಕೇಳಿರಬಹುದು.”

“ಕೇಳಿದೆನಪ್ಪಾ ಕೇಳಿದೆ. ಎಷ್ಟು ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಳು ಜಾನಕಮ್ಮ, ಅವಳಿಗೇಕೆ ಈ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿತು”

“ಎನು ದುರ್ಬುದ್ಧಿ?”

“ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗುವುದು.”

“ರಂಗಣ್ಣನಂಥ ಗಂಡನಜತೆ ಯಾರು ಬಾಳುವಾಡಲು ಸಾಧ್ಯಸಾರಾ. ಆ ಮನುಷ್ಯ ದನಕ್ಕಿಂತ ಕಡೆ.”

“ಅವನನ್ನೇ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಏನು ಚೆನ್ನ ಹೇಳಿ. ನೋಡಿದವರು ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪುಹೊರಿಸುತ್ತಾರ.

“ಆಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ತಾಯಿಯ ಮಗಳು ಸ್ವಾಮಿ ಇಲ್ಲದ ತಪ್ಪು ಹೊರಿಸ ಬಾರದು.”

“ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಪರಿಹಾರಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ?”

“ಅದಕ್ಕೇ ನಾನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಿದೆ.”

“ಏನಾಯಿತು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ.”

“ಎಫಲವಾಯಿತು.”

“ಮುಂದೆ . . . .”

“ದೇವರು ಮಾಡಿಸಿದ ಹಾಗಾಗಲಿ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಿರುವುದು.”

“ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದಿರಾ? ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾನೆಯೇ?”

“ಜಿನ್ನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಂದದ್ದು.”

“ಅವನಿಗೆ ಬೇಗ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಿಬಿಡಬೇಕವ್ವಾ. ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಂಡಿತರು ನನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ.”

“ಅವನ ಭಾಗದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಹಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರಾ?”

“ಹೋದವರ್ಷವೇ ವಹಿಸಿಬಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಾ. ಮದುವೆಗೇಂತ ಅವರ ತಂದೆ ವದುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ನಗದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದು ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ.”

“ಅವನು ಬಂದು ಕೇಳಿದರೆ ನೀವು ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಕೊಡದೇ ಉಂಟೇ. ಅವನ ಹಣ ನಾನು ಎಷ್ಟುದಿವಸ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರಲಿ. ಆದರೆ ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಯವಾದರೆ ಹಣ ಕೊಡುವುದು.”

“ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಸ್ವಾಮಿ - ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.”

“ಸಂತೋಷ. ಯಾರು ಹೆಣ್ಣು.”

“ಒಬ್ಬ ಕಿರಿಸ್ತಾನರವಳು.”

“ಹಾ! ಕಿರಿಸ್ತಾನರವಳೇ. ಚಿನ್ನದಂಥ ಹುಡುಗನ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲದ್ದು ಸಲ್ಲದ್ದು ಹೇಳುವಿರಲ್ಲಾ ಅನಂತಯ್ಯ.”

“ನುನೇ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡೆ. ಅವನನ್ನೇ ಕೇಳಿದೆ. ನನ್ನ ಕ್ಲಾಸ್ ಮೇಟು ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಬುದ್ಧಿಯೂ ಹೇಳಿದೆ.”

“ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ಏನಂದ?”

“ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಬಾಯಿಗೆ ಬುಟ್ಟಿಕಟ್ಟಲಾಗುವುದೇ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಅದರ ಮೇಲೆ ನೀವೇ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ.”

“ಆಕೆ ಕ್ಲಾಸ್ ಮೇಟೇ ಆಗಿರಬಹುದು”

“ಎಲ್ಲಾ ಹಾಗೇ ಸ್ವಾಮಿ ಆರಂಭವಾಗುವುದು - ಚಿನ್ನದಂಥ ಹುಡುಗ - ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದಾನೆ - ಉಣ್ಣುವುದಕ್ಕೆ ಉಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ಇಂಥ ಹಕ್ಕು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಯಾವ ಗಿಡುಗ ಬಿಡತ್ತೆ ಹೇಳಿ. ಕಿರಿಸ್ತಾನರು ನಮ್ಮನರನ್ನು ಜಾತಿ ಕೆಡಿಸೋದೇ ಹೀಗೆ - ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕು ಘೊಬಿಟ್ಟು, ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಶುವನ್ನು ಕೆಡವಿಕೊಳ್ಳುವುದು.”

“ಹಾಗೇಂತೀರಾ ?”

“ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಅನುಮಾನವಿದ್ದರೆ ನೀವೇ ಹೋಗಿ ವರಾಂಬರಿಸಿ ಬನ್ನಿ.”

“ಕಾಲ ಎಲ್ಲೆಗೆ ಬಂತು ಅನಂತಯ್ಯನವರೇ. ವಂಡಿತರು ಪುಹಾ ಪ್ರೋತ್ಸೀಂಸುರು. ಅವರ ಮಗ ಕಿರಿಸ್ತಾನರವಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರೆ ಏನು ಗತಿ ?”

“ಗತಿಯೇನು - ಹಿಂದೂಧರ್ಮ ನಾಶವಾಗಿಹೋಗತ್ತೆ.”

“ನನ್ನ ಏನು ಮಾಡಾಂತೀರಿ.”

“ಶತಾಯಗತಾಯ ಈ ಸಂಬಂಧ ತಪ್ಪಿಸಿ, ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿ ಲಗ್ನ ಕೂಡಲೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.”

“ನಾನು ಅವರ ಮನೆ ಲಾಯರೇ ವಿನಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನಲ್ಲ ಅನಂತಯ್ಯ. ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಸಂಜೀವ ಬೆಲೆಕೊಡುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಗಿ ಹೇಳುವುದು.”

“ನೀವು ಅವನ ತಂದೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಎದುರಿಸುವಷ್ಟು ಹುಡುಗನಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ ಕಿರಿಸ್ತಾನರವಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಐದುಸಾವಿರ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಡಿ.”

“ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಅನಂತಯ್ಯ. ಆ ಹಣ ಸಂಜೀವನ ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗವಾಗಬೇಕೆಂದು ಪಂಡಿತರು ವಿಲಾಸಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿ ಹಿಂದುವೇ ಅಗಿರಬೇಕೆಂದು ಕಡ್ಡಾಯವಿಲ್ಲ. ಹಣಕ್ಕೆ ಸಂಜೀವ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಾವಾಮಾಡಿ ವಸೂಲ್ಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು”

“ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವೇನೆಂಬುದನ್ನು ನೀವೇ ಆಲೋಚಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿ. ದೊಡ್ಡ ಲಾಯರು, ನಿನಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿಕೊಡುವುದೇನಿದೆ.”

“ರಂಗಣ್ಣನ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹಾಕಿದರೆ.”

“ಹಾಕಿದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ. ಸಮುದ್ರ ಹಾರಿದ ಹನುಮಂತ ರಾಯನ ಹಾಗೆ ಅವನು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆಯುತ್ತಾನೆ - ಮನೆ ಸೂರು ಕಿತ್ತುಬರುವ ಹಾಗೆ ಕಿರಿಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.”

“ಅತ್ತಿಗೆ ಕಂಡರೆ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ತುಂಬ ಗೌರವ. ಜಾನಕಮ್ಮನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿಸಿದರೆ . . . .’

“ಅವರ ಸಂಸಾರವೇ ಡೊಂಕಾಗಿರುವಾಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸಂಸಾರ ತಿವ್ವಲು ಅವರು ಬರುತ್ತಾರೆಯೇ ?”

“ನಿಜ. ಏನು ಮಾಡುವುದು ನೀವೇ ಹೇಳಿ.”

“ನೀವೇ ಯಜಮಾನ್ಯನಹಿಸಿ ಸಂಜೀವನ ಕಿವಿಹಿಂಡಬೇಕು.”

ಕಿವಿಹಿಂಡುವುದಕ್ಕೆ ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರು, ಹಿಂಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಜೀವ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಾನೆಯೇ ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಅವರನ್ನು ಮುತ್ತಿತು. ರಾಯರು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತ

“ಆಗಲಿ ಅನಂತಯ್ಯನವರೇ, ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು.

“ನಿಮ್ಮ ನೂರೆಂಟು ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆತುಹೋಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದು ಕಾಲಾವಕಾಶ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರವೂ ಅಲ್ಲ. ಈ ವಾರ - ಮುಂದಿನ ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ನೀವು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿಯೇ ಬರಬೇಕು ಸ್ವಾಮಿ.”

“ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ”

ಎಂದು ಅವರು ಆಶ್ವಾಸನ ಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ ಅನಂತಯ್ಯ ಆ ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದದ್ದು.

ಅಂದೇ ಚಾಮರಾಜನಗರ ನೇರಿದರೂ ಅನಂತಯ್ಯ ಕೂಡಲೆ ರಂಗಣ್ಣನನ್ನು ನೋಡಲೆತ್ತಿಸಲಲ್ಲ. ಮಾರನೆಯ ದಿವಸ ಸಾವಕಾಶನಾಗಿ ರಂಗಣ್ಣನ ಮನೆಯ ಕಡೆಹೋದ. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಆದ ಅನುಭವದಿಂದ ರಂಗಣ್ಣ ಭೂಮಿಗಳಿದು ಹೋಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅನಂತಯ್ಯ ಎಣಿಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ರಂಗಣ್ಣ, ಎಂದಿನಂತೆ ನಿತ್ಯಗೆಲವದತ್ತಿ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಹರ್ಷಚಿತ್ತನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ. ‘ಇದು ಪಶು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ’ ಎಂದುಕೊಂಡೇ ಅನಂತಯ್ಯ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ.

“ಯಾವಾಗ ಬಂದೆ ಅನಂತೂ”

“ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಬಂದೆನಪ್ಪಾ.”

“ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನೋ ?”

“ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಆ ಕಡೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ”

ಎಂದು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಅನಂತಯ್ಯ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ

“ಮೈಸೂರಿಗೆ ನಾವು ಹೋದದ್ದು ತೀರ ಅಷ್ಟು ಆಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ ಯೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ರಂಗಣ್ಣ.”

“ಇನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಗೂಬೆಕೂರಿಸಿ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಶಂಬಿ ಬಾರಿಸುತ್ತಾರೆ”

“ಜಾನಕಮ್ಮನವರ ಮನಸ್ಸು ಅಷ್ಟು ಕಠಿಣವಾಗುವುದರ ಕಾರಣ ವೇನು?”

“ಹೋಗಲಿ ಬಿಡೋ - ಏನು ಹಾಳುಮಾತು.”

“ಅವರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಬಿಟ್ಟೇಬಿಡುವೆಯೋ?”

“ಏನು ಮಾಡೆನ್ನುವೆ - ನೀನು ಹೇಳದಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆ - ಅವಳ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲದ ಬಿಗುಮಾನ ಅವಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ. ಆಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಉದಾಸೀನವೇ ಮದ್ದು.”

“ಸ್ವಯಂಪಾಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎಷ್ಟು ದಿನವ ಕಾಲ ಹಾಕುತ್ತೀಯೋ ರಂಗಣ್ಣ. ಊಟ ತಿಂಡಿಯೆಂದರೆ ನಿನಗೆ ವಂಚಪ್ರಾಣ.”

“ಬೇರ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿದ್ದೀನಿ ರಂಗಣ್ಣ”.

“ನಿನ್ನ ಮೊದಲನೆಯ ಮದುವೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿದೂ ನಿನಗೆ ಯಾರು ಹೆಣ್ಣುಕೊಡುತ್ತಾರೆ.”

“ಅಯ್ಯೋ ಹುಚ್ಚೆಷ್ಟೆ. ಯಾವ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ನೀನು. ನನಗೆ ಹೆಣ್ಣುಕೊಡುವವರಿಗೆ ಅಭಾವವೇ. ಮಂದಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರೇ ಒಬ್ಬರು ವಾನುಭೋಗರಿದ್ದರು. ಅವರು ಹರಹರಾ ಎಂದರು. ಅವರ ಮಗಳು ಬೆಳೆದ ಹುಡುಗಿ ಒಂದಿದೆ - ವಯಸ್ಸು ಹತ್ತೊಂಭತ್ತೋ ಇಪ್ಪತ್ತೋ ಆಗಿದೆಯಂತೆ. ಹುಡುಗಿ ತಾಯಿ ಕೂಲಿ ನಾಲಿ ಮಾಡಿ ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳಂತೆ - ನಿಂತ ಗಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಾಳೆ.”

“ಈ ಸಂಬಂಧ ಹೇಗೆ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದ.”

“ಹುಡುಗಿ ಸೋದರ ಮಾವ ಒಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆ. ಈಗವನು ಚನ್ನರಾಯ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಕೂಲ್ ಮೇಷ್ಟ್ರು. ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಇದ್ದಾಗ ಅವನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ - ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ನಾನು ಬರುವಾಗ ಕಡಕೊಳ

ಸ್ವೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಅವನೂ ರೈಲು ಹತ್ತಿದ. ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ. ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಕ್ಕನನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಾಗದ ಬರೆಯುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು ಅವನ ಕಾಗದ.” ಎಂದು ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿಯ ಮಣ್ಣುಬೊಂಬೆಯ ಹಿಂದಿಟ್ಟಿದ್ದ ಕಾಗದವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅನಂತಯ್ಯನ ಕೈಗಿತ್ತ

ಮಂದಗರಿ

“ಮು||ರಾ|| ರಂಗಣ್ಣನವರ ಸ||ಕ್ಕೆ. ದೇವರಯ್ಯ ಮಾಡುವ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗಳು. ಉಭಯಕ್ಷೇಮ. ಸಾಂಪ್ರತ.

ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ನನ್ನ ಮು||ಶ್ರೀ|| ಅಕ್ಕನವರಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿದೆ. ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧ ಫಲಿಸಿ ಈ ದಾಂಪತ್ಯ ಕೈಗೂಡಿದರೆ ನಾವು ಬಹಳ ಪುಣ್ಯವಂತರು. ತಮ್ಮ ಉತ್ತರವನ್ನು ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣಕ್ಕೇ ಬರೆಯ ಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಇಂತೀ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗಳು.

ಅನಂತಯ್ಯನ ಉಸಿರೇ ಕಟ್ಟಿಹೋಯಿತು. ಮಧುರಿಸಿಕೊಂಡು - ಸಾವ ಕಾಶವಾಗಿ

“ಇಷ್ಟು ಅವಸರ ವಡ್ಡೋಡ ರಂಗಣ್ಣ ಕಾರ್ಯ ಕೈನುಂಚಿಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಅನಿಸಲೊಲ್ಲದು. ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ ಕಳವರೆ ಜಾನಕಮ್ಮ ತಾವೇ ದಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ.”

“ಅವಳಿಗೆ ವಿವೇಕ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನನ್ನ ತಿಥಿ ಆಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ ನಾನೇಕಯ್ಯ ಅವಳ ಮರ್ಚಿ ಕಾಯಬೇಕು.”

“ಮೈನರ್ ಮಗ ಅವರ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡ”

“ಅವರಜ್ಜನ ಆಸ್ತಿ ಅವನಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೇನೆ.”

“ಮನೆ ಜಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನ. ಅದು ಬೀದಿ ಹಗರಣವಾದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಹಿತ ಹೇಳು”

“ನಿಜ ಅನಂತ. ನಿನ್ನ ಮಾತು ಒಪ್ಪಿದೆ. ಬೀದಿ ಹಗರಣವಾಡುತ್ತಿರುವವನು ನಾನೋ ಜಾನಕಿಯೋ?”

“ಅವರ ಪೊಂಡುತನ ನಾನೊಪ್ಪಿದೆನೆಂದು ಹೇಳಿದನೇ?”

“ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆಯೇ ಆಗಲಿಪ್ಪಾ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ ಅದರ ಹಣೇಬರಹ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ವಿಷಯ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆಗಬಹುದೋ?”

“ಆಗಬಹುದು ಕಾಗದ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಬರೆಯಬೇಕು.”

“ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಚಿತ್ರ ಸ್ನೇಹಿತ ಗಂಟುಬಿದ್ದೆಯಯ್ಯಾ. ಹೇಳು - ಏನು ಬರೆಸುತ್ತೀಯೋ.”

“ಕಾಗದ, ವೆನ್ ತೆಗೆದುಕೋ.”

ರಂಗಣ್ಣ ಕಾಗದ, ವೆನ್ ಜತೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಕುಳಿತ.

“ಒಕ್ಕಣೆ ನೀನು ಬರೆಯುವ ಹಾಗೆ ಬರ.”

“ಒಕ್ಕಣೆ ಇರಲಿ - ಮುಂದಿನದು ಹೇಳು.”

“ನಾನೂ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ರಂಗಣ್ಣನೂ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದು ಹೋದದ್ದು ಏನಿಗೆ ನೆನಪಿರಬಹುದು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಏನುಗಷ್ಟು ಕೋಪವಿದ್ದರೂ ಮುಖ ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಅದನ್ನು ಮರೆಯುವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನ ಕೋಪ ಇನ್ನೂ ಆರಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ಹಳೆಯ ಕಥೆ ಮರೆತು ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸಂಸಾರಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದಿದ್ದೇವೆ. ಅದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು, ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೀನು ಕೋಪ ಬಿಡುವುದೊಳ್ಳಯದು. ಸಮಾಧಾನಚಿತ್ತಳಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧಕ ಬಾಧಕಗಳನ್ನೂ ಆಲೋಚಿಸಿ ಕೂಡಲೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯುವೆಯೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.—’

ಇಷ್ಟೇ ಸಾಕು.”

“ಸಾಲದು ಅನಂತೂ - ಸಾಲದು. ಮುಂದೆ ನಾನು ಬರೆಯಬೇಕಾದದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ಇದೆ. ಅದನ್ನೂ ಕೇಳು.

“ನಿನ್ನ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಒಂದುವಾರ ಕಾಯುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಒಂದು ವಾರದೊಳಗೆ ನೀನು ಬರೆಯದಿದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ವಿಚಾರಮಾಡಲು ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಏನುಗಾಗಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಲಿ ಯಾವ ಹಕ್ಕೂ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ಚರ, ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯೂ ಸೇರುತ್ತದೆ.’”

“ಆದು ನನಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗದಿದ್ದರೆ . . . .”

“ನೀನೇ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಿ ತಿಳಿಸು. ಮನೆತನಸ್ಥರ ಮನೆ ಹುಡುಗಿ ಯಾಗರಲಿ - ನಿಮ್ಮ ಜಾತಿಯದೇ ಆಗಲಿ. ಮುಸ್ಲಿಮರು, ಕ್ರೈಸ್ತರು, ವಿಲಾಯತಿಯವರು - ಇವರ ಬೀಗತನ ಬೇಡ.”

“ಅನಂತಯ್ಯನವರು ಕೀಟಲೆ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ.”

“ಕೀಟಲೆ ಎನಲ್ಲ - ನೀನು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳ ಜತೆ ಬಹಳ ಸಲಿಗೆಯಾಗಿದ್ದೀ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.”

“ಅವಳನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ಆದರೂ ಆಗಬಹುದು ಎಂದರು.”

“ತುಂಬ ಉಪಕಾರಮಾಡಿದರು.”

“ಏಕೆ? ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಸುಳ್ಳೇ?”

“ಸುಳ್ಳೂ ಅಲ್ಲ - ನಿಜವೂ ಅಲ್ಲ.”

“ಆಕೆ ನಿನ್ನ ಕ್ಯಾನ್ಸಮೇಟ್ ಅಂತೆ?”

“ಸ್ಯೂಲ್ಮೇಟ್.”

“ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾಳಂತೆ.”

“ಹೌದು.”

“ಈ ವಿಧವಾದ ಬಳಕೆ ಅವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.”

“ಅಪಾರ್ಥ ಈಗ ಆಗಿಯೇ ಇದೆಯಲ್ಲ”

“ನಾನು ಯಾವ ಆಪಾದನೆಯನ್ನೂ ಹೊರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಸಂಜೀವ - ನೀನು ಹುಡುಗ - ಲೋಕದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳ ಪರಿಚಯ ನಿನಗಿಲ್ಲ - ಯಾವದಾದರೂ ಚಂಡಾಲ ಹೆಣ್ಣು ನಿನ್ನ ಅಡ್ಡದಾರಿಗೆ ಎಳೆದೀತು ಎಂದು ಎಚ್ಚರಕೊಡ ಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಲ್ಲವೇ?”

“ನೀವು ಯಾವ ಹೆಣ್ಣಿನ ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರೋ ಅದನ್ನು ನೋಡ ಬಯಸುವಿರಾ?”

“ಅಕೆಯನ್ನು ನಾನೇಕೆ ನೋಡಬೇಕು.”

“ಅವಳು ‘ಚಂಡಾಲ ಹೆಣ್ಣು’ ಹೌದೇ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ.”

“ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಸಂಜೀವ.”

“ಇವರಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು ಸಾರ್. ಒಂದುವೇಳೆ ನಾಳೆ ಅವಳನ್ನೇ ನಾನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರೆ, ನೀವು ಮೊದಲೇ ನೋಡಿದ್ದರಿ ಎನ್ನುವ ಸಮಾಧಾನ ನನಗಿರುತ್ತದೆ.”

“ಅನಂತಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದ ವಿಷಯ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ನೀನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವ ಹಾಗಿದೆ.”

“ಜಯದೇವ ಅಗವರವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನಂತೆ, ಜಗನ್ನಾಥ ಪಂಡಿತ ಮುಸ್ಲಿಮ ಕನ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾದನಂತೆ, ಬಾಜೀರಾಯ ಮುಸ್ಲಿಮ ಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ಸಂಸಾರವನ್ನೇ ಮಾಡಿದನಂತೆ - ನಾನೇಕೆ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬಾರದು.”

“ಕಾವ್ಯಶೃಂಗಾರಕ್ಕೂ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯಪ್ಪ.”

“ಜಯದೇವ, ಜಗನ್ನಾಥ ಪಂಡಿತ, ಬಾಜೀರಾಯ ಕಾವ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ - ಜೀವಿಸಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು.”

‘ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಹುಡುಗಿಯ ಕೈಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ದೂರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆಯಾ?’

“ಎಲ್ಲರೂ ಎಂದರೆ ಯಾರು?”

“ನಿನ್ನ ಬಂಧು - ಬಳಗ - ಮಿತ್ರರು.”

“ನನ್ನ ಬಂಧು ಬಳಗಕ್ಕೂ ನನಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ ಇರುವ ಒಬ್ಬ ಅಣ್ಣಕೂಡ ಬದುಕಿರುವೆಯಾ, ಸತ್ತೆಯಾ ಎಂದು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮಿತ್ರರು - ಅವರಿಗೂ ನನ್ನ ಗೃಹ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ.”

“ಇದು ವಾದದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ ಸಂಜೀವ. ಪರಂಪರಾಗತ ಆಚರಣೆಗಳು, ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟುಕಾಯಿದೆಗಳು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ, ತಿಳಿಯದಂತೆ ಪ್ರಭಾವ ಮಾಡಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎದುರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೋಗುವುದು ವಿನೇಕಿಯ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ.”

“ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಈಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು ನಾನು ಬೇರೆಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?”

“ಇದೇನು ಮಾಡಿಕೊಂಡೆಯೇ ಜಾನಕಿ”

ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳು ಅವರ ಹೃದಯವನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಹೊರಬಂದವು. ಜಾನಕಿ ಮುಖವಲ್ಲಿ ಕಾರಿಣ್ಯ ಮೂಡಿತು - ಧ್ವನಿ ಗಡಸಾಯಿತು.

“ನಿನಗೆ ಅಪಕೀರ್ತಿ ಬರುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ನಾನು ಹೋಗಿ ಇರುತ್ತೇನಮ್ಮ”

“ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಜಾಗವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಜಾನಕಿ.”

“ಅವರ ಜತೆ ನಾನು ಇನ್ನು ಸಂಸಾರಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ಆ ಮಾತು ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಿರುವೆಯಲ್ಲಾ” ಎಂದು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ನುಡಿದು ಒಳಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಹೋದರು.

೬

ಮೈಸೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೋಮಲೇಖರರಾಯರಿಗೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಅವರು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಸಲ ತಾವು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬರುವುದನ್ನು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋದರು. ಸಂಜೀವ ಕೋರ್ಟಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕಾದಿದ್ದ ರಾಯರನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ.

ಹೋಟೆಲ್ ಕಾಫಿ, ಉಪಾಹಾರದ ಆತಿಥ್ಯವಾದ ಮೇಲೆ

“ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ವಿಷಯ ಬಹಳ ಇದೆ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದರಲ್ಲಾ ಏನು ಸ್ವಾಮಿ ಸಮಾಚಾರ.”

“ನಿಮ್ಮಣ್ಣನ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯಿತೇನು?”

“ಈಚೆಗೆ ಏನಾಗಿದೆ?”

“ಅವನು ಬೇರೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನಿಮ್ಮ ಆತ್ತಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

“ಅವರನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.”

“ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲಿನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಬಿಡಿ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾ ರಂತೆ.”

“ನ್ಯಾಯವೇ - ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಕೂಸು ಮೆತ್ತಗಾಗಬೇಕೇನು ? ಈ ವಿಷಯ ಸರಿಯಾಗಿ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಬೇಕಾದರೆ ನೀವೇ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಸ್ವಾಮಿ ”

“ಈಗಲೂ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ರಾಜಿಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ?”

“ಅನಂತಯ್ಯನವರು ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸಿಬಹುದು. ನಾನೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ನೋಡಿದೆ ಅತ್ತಿಗೆ ಜಪ್ಪಯ್ಯ ಎಂದರೂ ಜಗ್ಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.”

“ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ದಾರಿಗೇ ಬಂದಿದ್ದಾನಂತೆ !”

“ಅವನದು ಯಾವ ಲೆಕ್ಕ ಸ್ವಾಮಿ. ನಾಯಿಬಾಲಕ್ಕೆ ದೆಬ್ಬೆಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ”

“ಈ ಪ್ರಸಂಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೆಟ್ಟಹೆಸರು ತರುತ್ತದೆ ಸಂಜೀವ.”

“ಅದನ್ನು ಬಲ್ಲೆ ಸಾರಾ” ಏನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ ? ಬಂದದ್ದು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು.”

“ನಿನ್ನ ವಿಷಯ ಏನುಮಾಡಿದೆ ?”

“ಯಾವುದು ?”

“ನಿನ್ನ ಭವಿಷ್ಯ ”

“ಹಣೆಗೆ ಡಿಗ್ರಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸರಿ. ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.”

“ನಿನ್ನ ಮದುವೆಯ ವಿಷಯ.”

“ಅದಕ್ಕೆ ಈಗೇನು ಅವಸರ.”

“ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರಲ್ಲವ್ವಾ.”

“ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ನೀವು ದಕ್ಷರೆಂದೇ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ಭಾರ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ.”

“ನೀನೂ ಸಹಕರಿಸಿದರೆ ತಾನೆ ನನ್ನ ದಕ್ಷತೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುವುದು.”

“ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು ಹೇಳಿ.”

“ನಾನು ಗೊತ್ತುಮಾಡುವ ಹೆಣ್ಣು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

“ಕೊನೆಯ ವ್ಯಾಘ್ರಾ ಬೇಡವೋ ರಂಗಣ್ಣ.”

“ಅದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಹುಚ್ಚು . . . ಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಕಣಯ್ಯಾ.”

“ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಪ್ಪಾ.”

“ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ವರ್ತಿಸಿದರೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಹೊರಿಸುವೆ ಯಲ್ಲಾ ಅನಂತೂ - ಇದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ.”

“ದುಂಡಾವರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ, ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ರಂಗಣ್ಣ - ಆ ವಿಷಯ ನಿನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲ್ಲ ಹೋಗಲಿಬಿಡು ”

ಎಂದು ಬೇಸರದಿಂದ ಹೇಳಿದ.

ಅಂಚೆಯಾಳು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ಡ್ ಕಾಗದವನ್ನು ಜಾನಕಮ್ಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಒಡೆದು ಓದಿಕೊಂಡಳು ಅವಳ ಮುಖವ ಬಣ್ಣ ಬವಲಾಯಿಸಿ ದುದನ್ನು ಕಂಡ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು

“ಯಾರದೇ ಜಾನಕಿ ಕಾಗದ ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ನನ್ನ ಯಜಮಾನರದಮ್ಮ. ನೋಟೀಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ”

“ನೋಟೀಸ್ !”

“ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಂತೆ.”

“ಬೇರೆ ಮದುವೆ !”

“ಅನಂತರ ಅವರ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನನಗಾಗಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಲಿ ಯಾವ ಹಕ್ಕೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ !”

“ಉತ್ತರ ಬರೆಯುತ್ತೀಯಾ ?”

“ಬರೆಯದೆ ಉಂಟೇ ?”

“ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಬರಿ ಜಾನಕಿ.—ಮದುವೆಯಾದ ಗಂಡನನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುವುದು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗೌರವವಲ್ಲ ”

“ನೀನೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವೆಯಾ ?”

“ಸ್ವಲ್ಪ ಮನಸ್ತಾಪ ಬಂದಕೂಡಲೆ ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರು ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದರೆ ಸಂಸಾರ, ಮನೆ ಉಳಿಯುವುದು ಹೇಗೆ ?”

“ಇದು ಸ್ವಲ್ಪ ಮನಸ್ತಾಪದ ವಿಷಯವಲ್ಲಮ್ಮ. ನನಗೂ ಅವರಿಗೂ ವಿರಸ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣ ಕೇಳಿದರೆ ನೀನು ಏನನ್ನುವೆಯೋ?—ಉತ್ತರ ಬರೆದು ನಿನಗೆ ತೋರಿಸಿ ಅಂಚೆಗೆ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ.”

“ಏಚಾರನಾಡಿ ಬರೆಯಮ್ಮ. ಸಂಬಂಧ ಮುರಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ತುಂಬ ಅಸಖ್ಯಾತಿಬರುತ್ತದೆ.”

ಜಾನಕಿ ಮನಸ್ಸು ಗಟ್ಟಿನಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾಗದ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಳು.

ನೈಸೂರು

ಮು||ರಾ|| ರಂಗಣ್ಣ ನವರ ಸು||ಕ್ಕೆ. ಅನೇಕ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು,

ನಿಮ್ಮ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ಡ್ ಕಾಗದ ಕೃಪಿಸಿತು. ನೊಡಲು ನಯನಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ.

ನಾನು ಚಾಮರಾಜನಗರ ಬಿಟ್ಟುಬಂದ ಸಂದರ್ಭವೆಂದದು ಎಂಬುದನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ನೀವು ಮುಚ್ಚಿಡುತ್ತಿರುವುದು ಅಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಕೀಳು ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಸಂಸಾರ ಮಾಡುವುದು ಯಾವ ಹೆಣ್ಣುಪ್ರಾಣಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾನೂ ಮನುಷ್ಯಳು - ಪಶುವಲ್ಲ.

ನಾನು ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಂಸಾರನಾಡುವುದು ಸುಳ್ಳುಮಾತು. ನೀವು ಬರೆದಿರುವಂತೆ ‘ಮುಂದಿನ ಯೋಚನೆ’ ನೀವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಿಮ್ಮ ಕೈಹಿಡಿಯಲು ಕಾದಿರುವ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಹೆಣ್ಣಿಗಾಗಿ ನಾನು ದುಃಖಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಆಸ್ತಿಯ ವಿಷಯ. ನನಗಾಗಿ ಒಂದು ಕುರುಡು ಕವಡೆಯನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮಗ, ಮಗಳ ವಿದ್ಯೆ, ವಿವಾಹ, ಜೀವನ ಸಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆ ಖರ್ಚುಗಳಿಗಾಗುವಷ್ಟು ಹಣ ತಗದಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀವು ಮನಸ್ಸು ಬಂದಂತೆ ವಿಲೇವಾರಿಮಾಡಬಹುದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ವರ್ತಿಸದೆ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ನಾನು ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದ ಕೋರ್ಟಿನ ಮರೆಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಾನಕಮ್ಮ.”

ಮಗಳು ಓದಿದ ಕಾಗದವ ವಿಷಯ ಕೇಳಿ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯೊತ್ತು ಕುಳಿತುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರು.

“ಸಮಾಜದ ಹಿತದ ಮುಂದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಿತ ಗೌಣ.”

“ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಮಾಜವಾಗುತ್ತದೆಯೇ?”

“ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅನುಭವದ ಫಲವೇ ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಳೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತದೆ.”

“ಅನುಭವವೂ ಕಾಲಾನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?”

“ಅನುಭವ ಬದಲಾದರೂ ಸಮಾಜದ ಹಿತ - ಅಹಿತ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಸಮಾಜದ ಹಿತವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿ ನೋಡುವುದೆಷ್ಟು; ಅವಶ್ಯಕವೋ ಅಷ್ಟೇ ಸಮಾಜವೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಿತವನ್ನು ನೋಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಲ್ಲವೇ?”

“ನಿನ್ನಂಜೇಹವಾಗಿ”

“ನನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆಯ ಹಿತವನ್ನು ಯಾವ ಸಮಾಜ ಲಕ್ಷಿಸಿದೆ. ನಾಳೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅವರ ಮೇಲೇ ಅಲ್ಲವೆ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳ ಹೊರೆ ಹೊರಿಸುವುದು”

“ನಿರ್ದೋಷಿಗಳನ್ನು ಯಾರು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ?”

“ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಈ ಸೌಲಭ್ಯವಿದೆಯೇ?”

“ಇಲ್ಲವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಕರ್ತವ್ಯ.”

“ಗಂಡಿನ ಪಾಳೆಯಗಾರ ಪ್ರಭುತ್ವ ನಡೆದಿರುವಾಗ ಹೆಣ್ಣು ಹೇಗೆ ತನ್ನ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.”

“ಇಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದೀವೆ - ಕರ್ತವ್ಯ ಯಾರಿಗೂ ಜೇಡವಾಗಿದೆ.”

“ಕರ್ತವ್ಯ - ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಕೂಗುವವರು ಅದಕ್ಕೆ ನಾನಾರ್ಥ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕರ್ತವ್ಯಪರರಾಗಬಹುದು.”

“ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ, ನಿನ್ನವರನ್ನು ದೂರತಳ್ಳಲು ನೀನು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

“ಅವಶ್ಯ ಕಂಡು ಬಂದರೆ.”

“ನಾನಿನ್ನು ಮಾತನಾಡಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ನೀನು ಜೊಡ್ಡವನಾದೆ - ವಿದ್ಯಾವಂತನಾದೆ - ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದು.”

“ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೋಪವೇ?”

“ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳೇ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರ ಮಾತು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ - ನೀನೇಕೆ ಕೇಳಬೇಕಪ್ಪಾ.”

“ಮಡುಕಿ ನಾನು ಮಾತನಾಡಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿ. ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ - ಆದರೆ ಯಾರನ್ನೋ ಮೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಬೇಡದ ಹೆಜ್ಜೆನೊಂದಿಗೆ ಸಂಸಾರಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೆ.”

“ನಿನ್ನ ಮಮವೆಗೆಂದು ಪಂಡಿತರು ಐಮನಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಡಗಂಟು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಬೇಕಾದಾಗ ನೀನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.”

“ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದ

ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರು ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕಿದ ಮುಖಯಾತ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಂದರು ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಲು ಸಂಜೀವ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ

ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರು ಬಂದುಹೋದುದು ಸಂಜೀವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿಷ್ಣುವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿಸಿತ್ತು, ಅವರು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಘಾತಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ‘ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ವ್ಯವಹಾರ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಇವರಿಗೆ ಆಗಬೇಕಾದುದೇನು - ನಾನು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರ ಹುಡುಗಿಯನ್ನೋ ಹರಿಜನರ ಹುಡುಗಿಯನ್ನೋ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಇವರ ಗಂಟು ಏನುಹೋಗುತ್ತದೆ’ ಎಂದು ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಾ ಅವರ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಲಿತ್ತಿಸಿದ ತನ್ನ ತಂದೆಗೂ ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರಿಗೂ ಇದ್ದ ಮೈತ್ರಿ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತು - ಪಂಡಿತರ ಆರೋಪಗಳನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ರಾಯರು ಪೂರೈಸಿದುದು, ಅವರ ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ರಾಯರು ತೋರಿಸಿದ್ದ ಆವ್ಯಾಜ ಅಂತಃಕರಣವೂ ಸ್ಮೃತಿಗೆ ಬಂದಿತು ‘ನನ್ನ ಹಿತ್ತಿಷಿಗಕಾದ ರಾಯರ ಮನಸ್ಸು ನೋಯಿಸಿದನೇ? — ಅವರಾದರೂ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದ ಹದ್ದುಮಾರಿ ಇಲ್ಲಸಲ್ಲದ ಆರೋಪಮಾಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು’ - ಎಂದು ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಬಂದಿದ್ದ ಪುಷ್ಪ, ಸಂಜೀವನನ್ನು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಳೆ.. ತಾನು ಬಂದಿರುವುದು ಸಂಜೀವನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದನ್ನು ಅವಳು ಅರಿಯಲು ಬಹಳಕಾಲ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಯೋಗಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಸಂಜೀವ ಯಾವಾಗ ಬಹುಮುಖನಾಗುವನೆಂಬುದನ್ನು ಕುತೂಹಲ ದಿಂದೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ನಿಂತಳು.

ಸಂಜೀವ ಅತ್ತ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಪುಷ್ಪ ಕೈಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲು ವಾಡ ಬರಗಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದಳು ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬ್ಯಾಗ್ ತೂಗಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳು ನಿಂತ ಭಂಗಿಗೆ, ಬಾಗಿಲುವಾಡ ಚೌಕಟ್ಟು ಹಾಕಿ ದೃಶ್ಯವಿತ್ತು.

ಸಂಜೀವ ಪುಷ್ಪನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಸೆಳೆದುದು ಅವಳ ನಿರ್ದೋಷ ಅಲಂಕರಣ ದೇಹಕ್ಕೊಪ್ಪುವಂತ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪ ಸಿದ್ಧಪಡೆದಿದ್ದಳು. ಆದರಿಂದು ಅವಳ ಸಿದ್ಧಿ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆ ದೆಸೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತ್ತು.

ಪುಷ್ಪ ರೂಪವತಿಯೇ ಆಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಹುಟ್ಟಲು ಅಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. ಅವಳ ಎಣ್ಣೆಗೆಂಪು ಬಣ್ಣ, ತುಸು ನೀಳವಾದ ನಡುಪ್ರದೇಶ, ವಯೋಧರ್ಮ ಮಾರಿ ಮುಂದೆ ಹಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಕುಚಗಳು, ಪ್ರಮಾಣವನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸಿದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವಳ ತಿದ್ದಿದ ಮುಖ, ಕಡದ ಮೈ, ಕಮಲದ ಎಸಳುಗಳಂತೆ ಅರಳಿದ್ದ ಬೆರಳುಗಳು ಅವಳ ಪರ ವಾದಮಾಡುವವರಿಗೆ ಗ್ರಾಸ ಒದಗಿಸಿದ್ದವು.

ತನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೊಪ್ಪುವಂತೆ ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕರ ಪುಷ್ಪನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿತ್ತು. ಮೈ ಬಣ್ಣಕ್ಕೊಪ್ಪುವ ನೀರೆ, ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಕುಪ್ಪಸ ವನ್ನವಳು ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಆರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ, ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಬ್ಯಾಗ್ ಚಪ್ಪಲಿಗಳ ನ್ನಾಯುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಅಷ್ಟೇ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಅಂದು ಪುಷ್ಪ ವಿಶೇಷ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತಿತ್ತು. ತನ್ನ ನಮನೀಳವಾದ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಎರಡು ಜಡೆಗಳಾಗಿ ಹೆಣೆದು ಅವುಗಳನ್ನು ನಾಗಬಂಧದಂತೆ ಸುತ್ತಿ ಗಂಟುಹಾಕಿದ್ದಳು. ಹೆಳಲನ್ನು

ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಹೂವಿನ ಎಳೆ ಆವರಿಸಿತ್ತು. ಹೆಳಲು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕೆಂಪು ಗುಲಾಬಿ ಮೊಗ್ಗಿಯನ್ನು ಮುಡಿದಿದ್ದಳು. ಒಡಲಿಗೆ ಕಪ್ಪುರೇಷ್ಮೆಯ ಜಾಜಿಮೊಗ್ಗಿನ ನೆಯ್ದಿದ್ದ ಕಿತ್ತಲೆಬಣ್ಣದ ಸೀರೆ, ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಕಾವಿನರ್ಣದ ಕುವ್ವನ ಅವಳಿಗೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಎರಡು ಕೈಗಳ ತಂಬ ತಂತಿಯಂತಿದ್ದ ಬಂಗಾರದ ಬಳೆಗಳು, ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡೆಳೆಯ ಚಿನ್ನದ 'ಜೈನ್' ವಸ್ತ್ರನೆಯ ಒಂವೇ ಬಿಳಿ ಹರಳಿನ ಓಲೆಗಳು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

ವುಷ್ಪ ವೈಗೆ ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸೀರೆ, ಕುವ್ವನ ಧರಿಸಿದ್ದುದು ಸಂಜೀವನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯಿತು ದೇಹದ ರೇಖಾವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅವಳು ಧರಿಸಿದ್ದ ವಸ್ತ್ರ ಮರೆವಾಚದೇ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ತೋರಿದಂತಿತ್ತು 'ಇದಿಷ್ಟು ಸಿಂಗಾರ ನನಗಾಗಿ' ಎಂದು ಸಂಜೀವ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳದಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಯಾವಾಗ ಬಂದೆ ವುಷ್ಪ”

ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಎದ್ದು ಅವಳ ಕೈಹಿಡಿದು ಕರೆತಂದು ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದ.

“ಬಿಸಿಲು ಕೂಡ ನೋಡದೆ ನಾನಿಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಯ ಎಲ್ಲೋ ಹೋಗಿತ್ತು.”

“ಹೌದು ನಾನು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ”

“ಏನು ಯೋಚನೆ ಎಂದು ಕೇಳಬಹುದೇ”

“ನೀನು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ವ.ತ್ತೆ ಅದನ್ನೇ ಏಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಕೆನ್ನುವೆ.”

“ನನಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾತೇ!”

“ಹೌದು”

“ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ಹೇಳಲೇಬೇಕು.”

“ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುಹೋಗುವಾಗ ಒಬ್ಬರು ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆಯೇ?”

“ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆ”

“ಆ ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಲ್ಪ ಪುಳ್ಳಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.”

“ಆತ ಏನು?”

“ನನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಸ್ನೇಹಿತ.”

“ಅವನ್ನು ನೀವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ರಾಡಿಯು ಲೇಪವಾಗಬಾರದೆಂದು ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ.”

“ಇನತ್ತು ಯಾರಾದರೂ ಬಂದಿದ್ದರೇ?”

“ನನ್ನ ತಂದೆಯವರ ಸ್ನೇಹಿತರು ಒಬ್ಬರು ಬಂದಿದ್ದರು. ಜಾತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮುಂದೆನಾಡಿದರು. ನಾನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿರುಸಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡಿದೆ. ಅಸಮಾಧಾನನಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎಷ್ಟುಹೋದರು - ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು. ಹಾಳು ಮಾತು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಾವೇಕೆ ವ್ಯಥೆವಡಬೇಕು.”

ಆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಬೆಳಸುವುದಕ್ಕೆ ವುಸ್ಪನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಮನಸ್ಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಜೀವನೇ ಅದರ ಮುಕ್ತಾಯ ಸೂಚಿಸಲು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು.

“ಕಾಫಿ ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

“ಇಲ್ಲಿ ಬೇಡ ಏಳಿ - ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕುಡಿಸರಾಯಿತು.”

“ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು?”

“ನೀವು ಬೇಗ ಡ್ರೈನ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೇ?”

“ಎಂಗೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ (Engagement) ಇಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ನೀನು ಬಂದಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

“ಹೌದು - ಸೊಗಸಾದ ಪಿಕ್ಚರ್ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.”

“ಓಹೋ! ಪಿಕ್ಚರೇ! ಯಾವ ಪಿಕ್ಚರ್?”

“ರತ್ನನ್.”

“ಅವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆಯೆಂದು ಹಿಂದೆ ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಜ್ಞಾನಕ.”

“ನಿಮ್ಮ ಜತೆ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಆಸೆ.”

“ಹಾಳು ಪಿಕ್ಚರ್‌ಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದನ್ನು ಬಿಡಲೊಲ್ಲೆಯಾ?”

“ಪಿಕ್ಚರ್‌ಗಳನ್ನು ನೋಡಬಾರದೇ?”

“ಯಾವಾಗಲಾದರೊಮ್ಮೆ ನೋಡಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ದಿನವೂ ಅದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದೇ?”

ವುಷ್ಟ ಮುಖ ಚಿಕ್ಕಮ ಮಾಡಿಕೊಂದು,
 "ಪಿಕ್ಚರ್ ನೋಡೋದಿಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ನಿಮ್ಮ ಜತೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು
 ಅರ್."

"ಆಗಬಹುದು. ಪಿಕ್ಚರ್ ಬೇಡ. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ವಾ ಕಿಂ ಗ್
 ಹೋಗೋಣ."

ತನ್ನ ಮಾತಿನ ಬಲಿಯಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಸಿಕ್ಕುಹಾಕಿಕೊಂಡಂತಾಯಿತು
 ಪುಷ್ಟಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನ ಸೃಷ್ಟಿಸಡಿರುವುದು ಅಲೌಕಿಕವೆನ್ನುವುದನ್ನು
 ಅವಳು ತಕ್ಷಣ ಗ್ರಹಿಸಿ ನಸುನಗುತ್ತಾ

"ನೀವು ಹೇಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಹಾಗಾಗಲಿ. ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ನಾನು ಅಡ್ಡಿ
 ಬರುತ್ತೇನೆಯೇ? ಆದರೆ ಒಂದು ಕಂಡಿಷನ್ (Condition)."

"ಏನು ಕಂಡಿಷನ್ "

"ನೀವು ಸೂಟ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು."

"ಇಲ್ಲೇ ವಾಕಿಂಗ್ ಹೋಗಿಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸೂಟ್ ಏಕೆ? ಟೈ ಕಾಲರ್
 ಎಲ್ಲಾ ಬಿಗಿಮಾಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ಗೊಟಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು
 ನಿನಗೆ ಹೊತ್ತುಗುತ್ತದೆ."

"ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದೇದೆ - ಸ್ವಲ್ಪ ಲೇಟಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ."

"ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಕುಳಿತಿರಬೇಕಲ್ಲ."

"ಮ್ಯಾಗಜಿನ್ ಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ - ರೀಡಿಯೋ ಕೇಳುತ್ತಿರು
 ತ್ತೇನೆ."

"ಬೇಗ ಬರುತ್ತೇನೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಂಜೀವ ಹೋದ.

ಪುಷ್ಟ ಎದ್ದು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ 'ಇಲ್ಲಸ್ಟ್ರೇಟೆಡ್ ವೀಕ್ಲಿ' (Illus-
 trated Weekly) ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದಳು. ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಮಗುಚುತ್ತಾ
 ನೂತನ ಏವಾಹಿತ ದಂಪತಿಗಳ ಫೋಟೋಗಳಿದ್ದ ಪುಟವನ್ನು ಎಪೆಯಿಕ್ಕದೆ
 ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಳು. ಚಿತ್ರಗಳು ಮಸಕು ಮಸಕಾಗಿ ಕಲಸಿಹೋದವು. ಕಲಸಿ
 ಕ್ರಮಕ್ರಮೇಣ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ಪುಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಂಟು ದಂಪತಿಗಳ
 ಚಿತ್ರಗಳೂ ಮಾಯವಾದವು. ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರ ಚಿತ್ರ.
 ಪುಷ್ಟ ಅದನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಎತ್ತರದ ಬೆನ್ನಿನ ಸೂಗರ್ಸಾ'

ಕೆತ್ತನೆಯ ಕುರ್ಚಿ - ಅದರ ಮೇಲೆ ತಾನು ಸರ್ವಾಲಂಕಾರಭೂಷಿತಳಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸೂಟ್ ಧರಿಸಿ ಸಂಜೀವ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಬಲಗೈ ತನ್ನ ಬಲಭುಜ ಬಳಸಿದಂತಿದೆ. ಹರ್ಷಾತಿರೇಕದಿಂದ ಪುಷ್ಪನಿಗೆ ರೋಮಾಂಚವಾಯಿತು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ರೇಡಿಯೋ ತಿರುಗಿಸಿದಳು. ಮದರಾಸಿನ ಎ.ಐ.ಆರ್ ಸ್ಟೇಷನ್ - ಸುಮಧುರ ಪ್ರೀಕಂಡ. 'ರಾಧಾಸಮೇತ ಕೃಷ್ಣ.' ಹಾಡು ಮಾಡಿದ್ದ ಚಿತ್ರನನ್ನು ಚಿತ್ರಭಿತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಅನುರಾಗ ಕುಂಚದಿಂದ ಪುಷ್ಪ ಬರೆದಳು. ಹೌದು! ತಾನೇ ರಾಧೆ, ಸಂಜೀವನೇ ಕೃಷ್ಣ. ಹಾಡು ಕೇಳುತ್ತ ಮೈಮರೆತಳು. ರೇಡಿಯೋ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಗಿದು ಯಾರೋ ಗೊಗ್ಗರು ಫ್ಲನಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಅವಳ ಸಮಾಧಿಗೆ ಭಂಗ ಬಂದಂತಾಗಿತ್ತು, ಸುತ್ತ ಕಣ್ಣು ಹೂರಳಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಎನೋ ಗಂತೋಷ - ತೃಪ್ತಿ - ಆಲೆ ಹೃದಯವನ್ನು ತುಂಬಿತು. 'ಇವೆಣ್ಣಾ ನನ್ನಮ. ಈ ಮನೆ - ಈ ರೇಡಿಯೋ - ಈ ಮನೆಯ . . . .'

ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಸಂಜೀವ ಅಲಂಕಾರ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು 'ರೆಡಿ' ಎಂದ.

'ವಾಕಿಂಗ್ ಜೇಡ, ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಬಿಡೋಣ' ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಹೇಳಬಾರದೇ ಎಂದು ಪುಷ್ಪ ತವಕಪಟ್ಟಳು. ಸಂಜೀವನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಆ ಮಾತು ಬರುವ ಲಕ್ಷಣ ಕಾಣಬರಲಿಲ್ಲ. ಪುಷ್ಪ ಅವನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಟೈ ಸರಿ ಮಾಡುವ ನೆವದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಳು. ಅಷ್ಟು ಅವಳಿಗೆ ನಾಲದೆನಿಸಿತು.

"ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂಂಬ್ (Comb) ಕೊಡಿ."

ಒಳಗಿನಿಂದ ಸಂಜೀವ ಬಾಚನಿಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟ. ಪುಷ್ಪ ಅವನನ್ನು ಸೋಫಾ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಅವನ ಕ್ರಾಪು ಕಡಿಸಿದಳು

"ಎನು ಮಾಡಿದೆ ಪುಷ್ಪ" ಎಂದ.

"ಎನೂ ಇಲ್ಲ, ಕ್ರಾಪು ಸರಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ."

"ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಬಾಚಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ."

"ನಿಮ್ಮ ಬೈತಲೆ ಹೇಗಿತ್ತು ಬಲ್ಲರಾ?"

"ಹೇಗಿತ್ತು?"

“ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜೋರ್ಡ್ ರೋಡ್ ಇದ್ದ ಹಾಗಿತ್ತು.”

ಸಂಜೀವ ಗಡಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕ. ಪುಷ್ಪ ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ತಲೆ ನೇವರಿಸುತ್ತ ನಾವಕಾಶವಾಗಿ ಬಾಚಿದಳು

“ಗಂಡಸರಿಗೆ ತಲೆಬಾಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ.”

“ಅದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಿಳಿದ ಸತ್ಯ. ನಮ್ಮ ಸೌಂದರ್ಯ ನೋಡಿ ಯಾರು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

“ನಾವು. ಹಂಗಸರಿಗೆ ಸೌಂದರ್ಯಾನುಭೂತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವಿರಾ?”

“ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿನಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನಲ್ಲ.”

“ಇನ್ನೇನನ್ನು?”

“ವಾರುಷ, ವಿದ್ಯೆ, ಸಂಪತ್ತು, ಔದಾರ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ.”

“ಅವುಗಳ ಜತೆಗೆ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಗಂಡನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಲು ಹೆಣ್ಣು ಹೇಗೆ ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೋ ಹಾಗೇ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಲು ಗುಂಡೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.”

“ಹಾಗೇನು! ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಗುಂಡೂ ಮುಖಕ್ಕೆ ಪೌಡರ್ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ತುಟಿಗೆ ಕೆಂಪು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

“ಹಾಗಲ್ಲ. ಗಂಡು ಹೆಂಗಸಿನ ಹಾಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮುಖ - ದೇಹಲಕ್ಷಣ ಕಾಣುವಂತೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

“ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೇವಲ ಅರಿವಿನಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ”

ಎಂದು ಸಂಜೀವ ನಕ್ಕ. ಪುಷ್ಪನೂ ಅವನ ಜತೆ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟಳು. ಪುಷ್ಪನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸಂಜೀವ ನೇರವಾಗಿ ಬಾಂಬಾಯಿ ಹೊಟೆಲಿಗೆ ಬಂದುಕುಳಿತು ಮಾಣಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಖಾರ, ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿಯನ್ನೂ ಕಾಫಿಯನ್ನೂ ತರಹೇಳಿದ.

“ಈಗೇಕೆ ತಿಂಡಿ”

“ಬರೀ ಕಾಫಿ ಕುಡಿದರೆ ಮೈಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವಂತೆ.”

ಉಪಾಹಾರ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬೀಡ ತರಿಸಿ ಪುಷ್ಪನಿಗಿತ್ತು ತಾನೂ ಸೇವಿಸಿದ. ಬಿಲ್ ಕೊಡುವ ಮುನ್ನ ಅರ್ಥವ್ಯಾಕೆಟ್ 'ಗೋಲ್ಡ್ ಫ್ಲೇಕ್' ಸಿಗರೇಟ್ ತರಿಸಿ, ಒಂದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹಚ್ಚಿದ.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತ ಪುಷ್ಪ ಕೇಳಿದಳು

“ನೀವು ಸಿಗರೇಟ್ ಸೇವಿಸುವುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ”

“ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಂದೇ ಇವತ್ತು ಸಿಗರೇಟ್ ಹಚ್ಚಿದೆ.”

“ಎಷ್ಟು ದಿವಸದಿಂದ ಈ ಅಭ್ಯಾಸ.”

“ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಒಂದೊಂದು ಸೇರುತ್ತೇನೆ.”

ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಓಡಾಟ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಬಸ್ಸು, ಗಾಡಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಯಥಾಕ್ರಮದಂತೆ ಓಡಿಯಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬಿರುಗಾಳಿಯಂತೆ ಒಂದೊಂದು ಮೋಟಾರು ಅತ್ಯುಗ್ರವೇಗದಲ್ಲಿ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಇಬ್ಬರೂ ರಸ್ತೆ ದಾಟುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೋಟಾರು ರಭಸವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವರ ಮೇಲೆ ಘಾಳಿನ ರಾಶಿ ತೂರಿತು ಪುಷ್ಪ ಕರವಸ್ತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣು ಮೂಗು ಒರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ

“ಸ್ಪೀಡಿಗೆ (Speed) ಹೋಗುವವರ ಮೇಲೆ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

“ಹೋಗಲಿಬಿಡು. ಅವರ ಆತುರ ಅವರಿಗೆ.”

“ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವರಿಗೂ ಆತುರವೇ !”

“ಅವರು ಕನ್ನಂಬಾದಿಗೆ ಮಧುಚಂದ್ರ (Honeymoon) ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಮರೆತಿರುವೆ.”

“ಮಧುಚಂದ್ರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಕನ್ನಂಬಾದಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೇನು ?”

“ಅಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಸೌಕರ್ಯವಿದೆ - ಬಾರ್ (Bar) ಇದೆ.”

“ಹಾಗೇನು !”

ಎಂದು ರಾಗವೆಳೆದು ಪುಷ್ಪ ನುಡಿದಳು. ಮಾತು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಸಂಜೀವನಿಗೆ ತೋರಿತು.

“ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ.”

“ವಾಕ್ ಹೋಗೋಣವೆಂದಿರಿ.”

“ಕುಕ್ಕನಹಳ್ಳಿ ಕೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗೋಣ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಕೂಡಬಹುದು.”

ಇಬ್ಬರೂ ಕುಕ್ಕನಹಳ್ಳಿ ಕೆರೆಯ ಎರ ಮುಟ್ಟುವ ವೇಳೆಗೆ ಹೆಪ್ಪು ಗಟ್ಟಿದಂತೆ ಸಂಜೆ ಕವಿದಿತ್ತು. ಚಂದ್ರೋದಯ ಸೂಚನೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಸೂಕ್ಷ್ಮನಾದ ಬೆಳಕುಬೆರೆತ ಮಧುರಕತ್ತಲೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು.

ಕೆರೆಯ ಎರೆಯ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಲತಾಮಂಟಪಗಳಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಲತಾಮಂಟಪಗಳಲ್ಲಿ ಗೆಳೆಯರು ಕುಳಿತು ಹರಟಿಕೊಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹಚ್ಚಿದ್ದ ಸಿಗರೇಟಿನ ಕುಡಿಬೆಳಕು ದೂರಕ್ಕೆ ಮಿಂಚಿಹೋದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಲತಾಮಂಟಪವನ್ನೂ ಯಾರೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಜೀವ, ಪುಷ್ಪ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು.

“ಸಿನಿಮಾ ಮಂದಿರದ ಕತ್ತಲೆಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡುವುದು ಲೇವಲ್ಲವೆ?”

“ಹೌದು . . . . . ನೀವೇಕೆ ಮನಸ್ಸುಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಯಾವ ವಿಷಯ?”

“ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನೂ ನನಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ನಾನು ಅರ್ಹಳಲ್ಲವೇ?”

“ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಆ ಭಾವನೆ ಬರಲು ನಾನು ಯಾವ ಅಪರಾಧವನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ.”

“ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಉತ್ತರಕೊಡುವಿರಾ?”

“ಕೇಳು.”

“ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವಿರಿ?”

“ಅದೇ ನನಗೂ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ನೌಕರಿ ನೇರುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲ. ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವೆ.”

“ವ್ಯಾಪಾರವೇ?”

“ವ್ಯಾಪಾರದ ಅನುಭವ ನನಗಿಲ್ಲ. ಸರಿಯಾದ ಜತೆಗಾರರು ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.”

ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಬಹುದು. — ಮುಂದೆ ನೀನೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವೆ
ವುಷ್ಪಾ.”

“ನನ್ನದೂ ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೇ ಅಸ್ತಿತ್ವ. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರು ಎಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಒತ್ತಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೀನೇ ಹೇಳಿ - ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ”

“ನಿನ್ನ ಮನೆಯ ವಿಷಯವೇ ತಿಳಿಯದೆ ನಾನೇನು ಹೇಳಲಿ.”

“ನಿಮಗದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳದೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ”

“ಹೆಂಗವರು - ನಿಮ್ಮ ತರ್ಕದ ವೈಖರಿಯೇ ವೈಖರಿ”

“ಏಕೆ?”

“ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಎಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟೆ ನೋಡು.”

“ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ. ನನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೇ ತಪ್ಪು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳು,
ತ್ತೀನೆ. ನನ್ನ ಮನೆಯವರು ಆಷ್ಟು ಅನುಕೂಲಸ್ಥರಲ್ಲ ನನ್ನ ತಂದೆ
ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಇ.ಎಲ್.ಎಸ್ ಸೊಸೈಟಿಯ (E L S Ecclesiastical
Literature Society) ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಆಗಿದ್ದರು.
ಆಲ್ಲಿಯೇ ಈಗ ಫೋರಮನ್ (Foreman) ಆಗಿರುವ ಮಿ. ಸಾಮ್ಯುಯಲ್
ಆವರಿಗೇ ನನ್ನ ಅಕ್ಕ ಜ್ಯೂಡಿ (Judy) ಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನ ಆಗಿದೆ.
ಅಕ್ಕನಿಗೆ ನನಗೆ ಓದಿಸಿದ ಖರ್ಚಿನ ಬಹಳ ಬಂತು: ಈಗ ನಾನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ
ಸೇರಬೇಕೆಂದು ತಂದೆ ಒತ್ತಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

“ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಯ ಪರಿಚಯ ನನಗೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟೇ ಇಲ್ಲ.”

“ಆದಕ್ಕೇನು - ಇಂದೇ ಬರುವಿರಾ?”

“ಇವತ್ತು ಬೇಡ.”

“ನಾನು ಏನುಮಾಡಲಿ ಹೇಳಿ.”

“ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಏಕೆ ಸೇರಬಾರದು.”

“ನನಗೆ ಕೆಲಸ ಸೇರಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ”

ಎಂದು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು.

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಚಂಪ್ರ ಮೂಡುತ್ತಿದ್ದ. ಕೆರೆಯ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ
ಮೃದುವಾಗಿ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕು ಪಸರಿಸಿತ್ತು. ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನೀರು ಹಾಲು
ಹೊಳೆಯಂತೆ ಕಾಣಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡು ಕಮಲವ ಮೊಗ್ಗುಗಳು ಮಂದಾನಿಲನ

ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತೆಕ್ಕೆಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾಯು ವೇಗ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಅವು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಂಜೀವ ಅವುಗಳ ಚೆಲ್ಲಾಟ ನೋಡುತ್ತ ಮೈಮರೆತಿದ್ದ.

“ನಿಮ್ಮ ಯೋಚನೆ ನಿಮಗೆ - ನಾನಿರುವುದೂ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿರುವಿರಿ.”

“ಮರೆತಿಲ್ಲ ಪುಷ್ಪಾ - ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು.”

ಪುಷ್ಪಾ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಸಂಜೀವ ಅವಳಿಗೆ ಕಮಲ ಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ಪುಷ್ಪನ ಕೆನ್ನೆ ಸಂಜೀವನ ಕೆನ್ನೆಗೆ ತಗುಲಿತು. ಅವಳೇ ಮೆಲ್ಲನೆ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಸಂಜೀವನ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟಳು. ಸಂಜೀವ ಅದನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದ.

“ಕಮಲಗಳು ಕೂಡುತ್ತಲ್ಲವೇ .”

“ಬೆಳಗ್ಗೆಯ ವೇಳೆಗೆ ಅವು ಅರಬುತ್ತವೆ. ಆಗ ಬಂದು ನೋಡು.”

ಆ ನಸುಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಪುಷ್ಪನ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳು ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪ ಗಳಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಪುಷ್ಪ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸಂಜೀವನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಕುಳಿತಳು. ಸಂಜೀವನೂ ಅವಳ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿದ. ಅವನ ಎಡತೋಳು ಅವಳ ಸಾಂಟಿನನ್ನು ಬಳಸಿತು.

ಪುಷ್ಪ ಕುತ್ತಿಗೆಯೆತ್ತಿ ಸಂಜೀವನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾ

“ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಿರಾ?”

“ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೇ!”

“ನನ್ನೊಡಕೆ ದೂರ ನಿಲ್ಲುವಿರಿ?”

“ನವಿಾಸದಲ್ಲೇ ಇರುವೆನಲ್ಲಾ !”

“ಈಗಲ್ಲ - ಮಿಕ್ಕ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ!”

“ಮನಸ್ಸು ಧಾರ ನಿಂತಿಲ್ಲ.”

ಪುಷ್ಪ ತನ್ನ ಬಲತೋಳಿನಿಂದ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಸ್ಪಂದಿಸಿದಳು.

ಹಡೆ ತುಳಿಸಿಕೊಂಡ ಹಾವು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವಂತ ಸಂಜೀವನ ಸುಪ್ತಶಕ್ತಿಯೆದ್ದು ನಿಂತಂತಾಯಿತು. ಪುಷ್ಪನನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಆಸ್ಪಿ ಅವಳ ತುಟಿಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ತುಟಿ ಕೂಡಿಸಿದ.

ಅರನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಮೃತಿಯನ್ನು ಕೊಡವಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಸಂಜೀವ

“ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಪುಸ್ತಕ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಎದ್ದು ನಿಂತಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣದವರೆಗೆ ಬಂದು ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವ ಬಸ್ ಹತ್ತಿದರು.

ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿನ ಬಸ್ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಇಳಿದು ಚಾಮುಂಡಿ ವಿಷ್ಣುರಥಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಬಸ್ಸಿನ ದಾಂ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತರು.

ಬಸ್, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಬರಲು ಚೌಕ ಬಳಸಿತು. ಪುಸ್ತಕ ಮೆಲ್ಲನೆ “ನನ್ನನ್ನು ಕನ್ನಂಬಾಡಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಿರಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ‘ಹೋಗೋಣ’ ಎಂದಷ್ಟೇ ಸಂಜೀವ ಉತ್ತರಿಸಿದ ಅವಳನ್ನು ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ತಾನು ಕಿಟಕಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತ.

“ನಿಮ್ಮ ಒಂಟಿಕೊಪ್ಪಲು ಬಸ್ ಕಾದಿದೆ” ಎಂದಳು

“ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಡೆವೇ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ.

ಚಾಮುಂಡಿ ವಿಷ್ಣುರಥದ ಬಸ್ ಆಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟಿತು. ಬಸ್ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದು ಕಾಲ್ನಡಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಜೀವ ಒಂಟಿಕೊಪ್ಪಲಿನ ಕಡೆ ಹೊರಟ

ಆಗವನನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಕಂಡಿದ್ದರೆ ಕಳ್ಳಂಗಡಿಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾ ನೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಜೀವನ ನಡಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥೈರ್ಯವೇ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

೭

ಸುಂದರ ಹತ್ತುಗಂಟಿಗೆ ಊಟನಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ, ಸಂಜೆ ಅವನು ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವವರೆಗೆ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯುವುದೇ ಸುನಂದೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತು. ಉಳಿದಿದ್ದ ಮನೆಗೆಲಸ ಮುಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಗಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು, ಸ್ವಲ್ಪ ‘ಓದುವ ಶಾಸ್ತ್ರ’ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಯಾದಮೇಲೆ ಗಫೂರನಿಗೂ ಬಡಿಸಿ, ತಾನೂ ಊಟ ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಊಟ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸುನಂದಾ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಷಾ ಕಡ್ಡಿ, ದಾರ ಹಿಡಿದು ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಗಫೂರ್ ಬಂದು ದೂರ, ಬಾಗಿಲು ಬಳಿ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದ. ‘ಅಮ್ಮಾಜಿ’ ಬೇಸರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ.

ಕಾಲೇಜಿನ ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸ, ಹಿಂದಿದ್ದ ಪ್ರೌಢವರುಗಳ ವಿಷಯ, ಕಾಲೇಜಿನ ರಾಜಕಾರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವರದಿ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ

ಗಫೂರನ ಜೀವನ ಕಾಲೇಜಿನೊಂದಿಗೆ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು ಎರಡುಮೂರು ದಿನವಕ್ಕಾದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಕಾಲೇಜ್ ಕಡೆ ಹೋಗಿ 'ಕಷ್ಟಣ್ಣಾಸ್ವಾಮಿ'ಯನ್ನು, ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿಯ ಆಳುಗಳನ್ನು, ತನ್ನ ಪರಿಚಯದ ಲೆಕ್ಕರುಗಳನ್ನು ಕಂಡುಬಂದರೇ ಸಮಾಧಾನ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಚಾ - ಚಾ ತವ್ವದೆ ಸುನಂದೆಗೆ ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗಾಗಿ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿಷಯ ಸುಂದರನಿಗಿಂತಲೂ ಸುನಂದೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

ಒಂದು ದಿನ ಗಫೂರ್ ತಿಳಿಸಿದ ಸುದ್ದಿ ಸುನಂದೆಯನ್ನು ಖಿನ್ನಳನ್ನಾಗಿ ಸಿತ್ತು.

"ಇವರ ಮೇಲೆ ಏಕೆ ನಾಯಿಡು ಪ್ರೌಢವರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ದ್ವೇಷ."

"ದ್ವೇಷವಲ್ಲ ಅಮ್ಮಾಜಿ. ಆಳೆಯನನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಇವರನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ."

"ಪ್ರೌ. ನಾಯಿಡು ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾದರೆ ಇವರಿಗೆ ಉಳಿಗಾಲವೇ ಇಲ್ಲ."

"ಇವರನ್ನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲರು ಅಮ್ಮಾಜಿ "

"ಜೀವಮಾನವೆಲ್ಲಾ ಲೆಕ್ಕರರಾಗಿಯೇ ಕೊಳೆಯಬೇಕಲ್ಲ ಗಫೂರ್."

"ಜಾಲಿಗಿಡದಲ್ಲೂ ಮುಳ್ಳು ಇರತ್ತೆ, ಗುಲಾಬಿ ಗಿಡದಲ್ಲೂ ಮುಳ್ಳು ಇರತ್ತೆ ಅಮ್ಮಾಜಿ."

ಗಫೂರನ ಕಾಪ್ಯಮಯವಾಣಿಗೆ ಸುನಂದಾ ನಕ್ಕರೂ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಮಾಧಾನವಿರಲಿಲ್ಲ

ಸಂಜೆ ಸುಂದರ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನಿಗೆ ಕಾಫಿ ಉಪಾಹಾರವಿತ್ತು

"ಇವತ್ತು ಏಕೆ ಇಷ್ಟು ಬೇಸರಗೊಂಡಿರುವಿರಿ" ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

"ಬೇಸರವೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಆಯಾಸವಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಸೀರಿಯಡ್ ನನಗೇ ಬಿದ್ದಿತ್ತು."

"ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಏನು ವಿಶೇಷ ಸಮಾಚಾರ?"

“ವಿಶೇಷ ಸಮಾಚಾರವೇನು ಇರುತ್ತದೆ.”

“ನೀವೇಕೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮರೆಮಾಜುತ್ತಿವಿರಿ.”

“ಯಾವ ವಿಷಯ?”

“ಇನ್ನು ಯಾವ ವಿಷಯ - ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಲೇಜಿನ ವಿಷಯ.”

“ಮರೆಮಾಜುತ್ತಿಲ್ಲ ಸುನೂ. ನನಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯ ಕಂಡು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗಿದೆ.”

“ಪ್ರೊ. ನಾಯಿಡು ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಾಗುವುದು ನಿಜವೇ?”

“ನಿನಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಗಫೂರ್ ಹೇಳಿವನೋ?”

“ಹೂ! ಹೇಳಿದ.”

“ಪ್ರಿಯರ್ ಟು ರಿಟೈರ್‌ಮೆಂಟ್ (Prior to retirement) ಈಗಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು ರಜೆಯಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರೊ. ನಾಯಿಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರೊ. ನಾಯಿಡು ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಕೇಶವಯ್ಯ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಸ್ಥಾನ ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ನನಗೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜಯರಾಮ್‌ಗೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರೊ. ನಾಯಿಡು ಭೂಮಿ ಆಕಾಶ ಅಲುಗಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

“ನಿಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಸಂಭವವಿದೆಯೇ?”

“ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಇಲ್ಲ. ರಿಟೈರ್ ಆಗುವ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಮಾತು ಯಾವು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸೆನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೊ. ನಾಯಿಡು ಅವರ ಪ್ರಭಾವ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ — ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜಾತಿಯ ಕಂಟಕ ಒಂದಿದೆಯಲ್ಲ.”

“ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡುವ ಯಾವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವೂ ಹಿಂದೂ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ಇರಬಹುದು.”

“ಕೆಲಸಕ್ಕೆಕೆ ನೀವು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬಾರದು. ಉತ್ತರದ ಯಾವ ದಾದರೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕೇ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ.”

“ಆದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ ಸುನೂ. ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಶುದ್ಧ ಸೆಂಟಿಮೆಂಟಲ್ ಫೂಲ್ (Sentimental fool) ಎಂದು ಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವಾದುದೆಲ್ಲಾ ಈ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ. ನನಗೇನಾದರೂ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವಿದ್ಯೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಅದು ಪ್ರೊ. ನಾಯಿಡು ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದದ ಸ್ತುತಿ. ಈ ಕಾಲೇಜಿನ ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡಸಿ ಕೃತಕೃತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಅವಿಲಂಬಾರತದ ಖ್ಯಾತಿ - ವಿಶ್ವದ ಖ್ಯಾತಿ ಬರುವುದೆನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ಫಲಿಸುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆದರ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಲೇ? ನನ್ನನ್ನು ಸಾಕಿ ನಲಹಿ, ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸಿ, ಬುದ್ಧಿಗೊಟ್ಟಿ ಈ ಮಾತೃಮಂದಿರಕ್ಕೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆಯಲೇ? ಇಂದು ನನಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತಿದೆ ನಿಜ - ನನ್ನನ್ನು ಸಾಕಿದ ಪ್ರೊ. ನಾಯಿಡು ಅವರೇ ನನಗೆ ಅನ್ಯಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಾಳೆ ಇವರೇ ನನ್ನನ್ನು ಆದರಿಸುವರೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಲೋಕ ಹೊಗಳುವುದು ಒಂದು ತೂಕವಾದರೆ ನನ್ನ ಗುರುಗಳು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು ಆಡುವುದು ಹೆಚ್ಚಿನ ತೂಕವಲ್ಲವೇ?”

“ಇದು ನನ್ನ ಗಂಟಲು ಒಳಗಿಳಿಯದ ವಾದಸರಣಿ. ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ದೌರ್ಬಲ್ಯದ ಲಕ್ಷಣ.”

“ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅನ್ಯಾಯ ಗಾಂಧೀಜಿ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು - ಅದೂ ದೌರ್ಬಲ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವೇ?”

“ಅಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ - ಬ್ರಿಟಿಷರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸೈನ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ - ಫೈನುಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ನೋಡಿಕೊಂಡೇ ಗಾಂಧೀಜಿ ‘ಅಹಿಂಸೆ’ಯ ಯುಕ್ತಿಹೂಡಿದ್ದು.”

“ಭಾರತ ಅಷ್ಟು ದುರ್ಬಲವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಸುನೂ, ಭಾರತಾಧ್ಯಂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ದಕ್ಕುರಿಯಂತೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು. ಗೆರಿಲಾ ಕದನಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಭಾರತೀಯರು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು - ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ಸೈನ್ಯದ ಸಿಪಾಯಿಗಳು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ದಂಗೆಯೇಳಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರು. ಗಾಂಧೀಜಿ ಹಿಂಸಾನಾರ್ಗವನ್ನು ವಲಂಬಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರಿಗೆ,

ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮಾರಣ ಹೋಮವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ದೆಲ್ಲಿ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ವ್ರಾಂತ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಗಳ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ನೌಕರರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಬೀಳಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಜವಾನ್, ಜರ್ಮನಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಹಾಯ ನೀಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದವು. ಸುಭಾಷರು ಸೈನ್ಯಸಮೇತರಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬ್ರಿಟಿಷರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಸುದ್ದಿಯೂ ಹರಡಿತು. ಭಾರತ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಲು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಒಬ್ಬರು ಅದನ್ನು ಅನೀತಿಯೆಂದು ಸಾರಿದರು. ಹಿಟ್ಟರನಂಥ ಲೋಕಶತ್ರುವನೊಂದಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಭಾರತ ಆನರ ಅಸಹಾಯಕತೆಮು" ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುವುದು ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧವೆಂದು ಸಾರಿದರು. ಇದರಿಂದ ಭಾರತದ ಖ್ಯಾತಿ ಕುಂದಿತೇ? ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎರಡು ವರ್ಷ ತಡವಾಗಿ ೧೯೪೭ ರಲ್ಲಿ ಬಂತು. ಬ್ರಿಟಿಷರೇ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಈ ದೇಶ ಬಿಟ್ಟುಹೋದರು. ಭಾರತ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ಗಳ ಮೈತ್ರಿ ನಿಕಟವಾದುದಲ್ಲದೆ, ಭಾರತದ ಕೀರ್ತಿ ಅಜರಾಮರವಾಯಿತು. ರಕ್ತ ಚೆಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಸಿದ ದೇಶ ಇಡೀಯ ವಗಾನವೇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಭಾರತವೊಂದೇ ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿ ದಕ್ಕಿತು. ಇದು ನಮ್ಮ ದೌರ್ಬಲ್ಯದ ಪ್ರಭಾವವೋ ಸುಬಲದ ಪ್ರಭಾವವೋ?"

“ಬ್ರಿಟಿಷರು ಗಾಂಧೀಜಿಯರನ್ನು ಆದರಿಸಿದಂತೆ ವೋ. ನಾಯಿಡು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಆದರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿರುವಿರಾ?”

“ಎಕಾಗಬಾರದು?”

“ಬ್ರಿಟಿಷರ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದಂಶ ವೋ. ನಾಯಿಡು ಅವರಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವರು ನಿಮಗೆ ಅನ್ಯಾಯಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.”

“ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯ ತಪ್ಪಿನಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ತಿಳಿದೂ ತಪ್ಪುಮಾಡುತ್ತಾನೆ - ತಿಳಿಯದೆಯೂ ತಪ್ಪುಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಸರಿ ಪಡಿಸಲು ಅವನಿಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಡಬೇಕು.”

“ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲ. ಲೆಟ್ ಅಸ್ ಅಗ್ರಿ ಟು ಡಿಸ್ ಅಗ್ರಿ (Let as agree to disagree)”

ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಸುಂದರ ಮಾತು ಮುಂದುವರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸುನಂದಾ ಕ್ರೋಷಾಕಡ್ಡಿ, ದಾರ ಕೈಗೆತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಸುಂದರ ಎದ್ದು ತನ್ನ ಲಘುಬೊರೆಟಿರಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟ.

ಸುನಂದೆಯ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಉಡುಗಿ ಹೋದಂತಾಗಿತ್ತು. ವಿಚಿತ್ರ ಅನೈಸರ್ಗಿಕ ಅತ್ಯಸ್ತಿ ಅವಳನ್ನು ಆವರಿಸಿದಂತಾಗಿತ್ತು. 'ಜೀವಮಾನವೆಲ್ಲಾ ಹೀಗೇ ಕಳೆಯಬೇಕೇ' ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ಗಂಡನ ಅನಾಸಕ್ತಿಯೋಗ ಅವಳಿಗೆ ಅಲೌಕಿಕವೂ ಅಯುಕ್ತವೂ ಆದುದಾಗಿ ಕಂಡುಬಂತು. 'ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದವರನ್ನು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದರೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಗಾಂಧೀವೇದಾಂತ ಉವಚೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ' ಎಂದು ಕನಲಿದಳು.

ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಕೊಳಲಿನ ಸಾವ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಸುನಂದಾ ಅವನ್ನೇ ಆಲಿಸಿ ಕೇಳಿದಳು. ಕೊಳಲಿನ ವ.ಝರ ನಾದಲಹರಿ ಅವಳ ಹೃದಯವನ್ನು ಮೃದುಗೊಳಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು.

ಒಮ್ಮೆಲೇ ನಾವಲಹರಿ ಸಂತೇ ಹೋಯಿತು ರಾಗಾಲಾಪ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ವೀಣೆಯ ತಂತಿ ಕಡಿದುಹೋದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗಾಗುವ ಬೇಸರ - ವೇದನೆ, ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗಾಯಿತು. ತನ್ನ ಕೃಪೆಯಾದ ಯಾವದೋ ತಂತಿಯೇ ಕಡಿದು ಹೋಯಿತೇನೋ ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸುನಂದೆಯ ಚಿತ್ತ ಪರದೇಶಿ ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನೂರಾರು ವಿಚಾರಗಳು - ಒಂದೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಚಿತ್ತಫಲಕದ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಸುನಂದೆಗೆ ಅಕ್ಕ ಜಾನಕಿಯ ನೆನಪಾಯಿತು. ಆ ರಾತ್ರಿ ಜಾನಕಿ ತನ್ನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ದಾಂಪತ್ಯಜೀವನದ ದುರಂತಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು ಸ್ಮೃತಿಪಧಕಕ ಬಂತು. ಮೈನಡುಗಿ ಬೆವರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

'ಜಾನಕಿಯನ್ನು ಇಂದೇಕೆ ನಾನಿಷ್ಟು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ' ಎಂದು ಸುನಂದಾ ತನ್ನನ್ನೇ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ವಿಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾನಕಿಯ ದುರಂತಕಥೆಯ ನೆನಪಾದುದಕ್ಕೆ ಅವಳು ವಿಷಾದಪಟ್ಟುಕೊಂಡಳು.

ರಾತ್ರಿ ಒಂಭತ್ತಾಯಿತು - ಹತ್ತು ಕಳೆಯಿತು. ಸುಂದರ ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರುವ ಚಿನ್ನೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. 'ರಾಯರನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಎಬ್ಬಿಸು' ಎಂದು ಗಫೂರನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದಳು. ಗಫೂರ್ ಸುಂದರನ ಚಿತ್ತೈಕಾಗ್ರತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬಂದು 'ರಾಯರನ್ನೆ ಮಾತುಡಿಸೋಕೆ ಆಗಾಕಿಲ್ಲಮ್ಮಣ್ಣೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಸುಂದರನೇ ಎದ್ದು ಬಂದು ತನಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಲಿ ಎಂದು ಹೆಣ್ಣು ಹೃದಯ ಬಯಸಿತು. ಅಹಂಕಾರವೆಂದು ಬಗೆಯಬಹುದಾದ ಆ ಬಯಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಸಹಜವಾದ ಪ್ರೇಮಾಕಾಂಕ್ಷೆಯೂ ಅಡಕವಾಗಿತ್ತು.

ಸುಂದರನ ಮನಸ್ಸು ಲವಣವಿಚ್ಛೇದನದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನವಾಗಿತ್ತು. ಅಹಂಕಾರವನ್ನತ್ತ ತಳ್ಳಿ ಸುನಂದೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿಯ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬಂದು ನಿಂತಳು - ಸುಂದರನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಅತ್ತ ಹೊರಳಲಿಲ್ಲ - ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಕಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ (Microscope) ವಜ್ರದ ತುಂಡುಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಲವಣ ಕಣಗಳು ಅವನ ಕಣ್ಣು ತುಂಬಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು.

ಸುನಂದೆ ಬಾಗಿಲಬಿಟ್ಟು ಸುಂದರನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಳು. ಅವಳು ಬಂದುದು ನಿಂತುದು ಎರಡೂ ಸುಂದರನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸುನಂದೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸುಂದರ ಭುಜಮುಟ್ಟಿದಳು. ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದ ಅವನು ಕತ್ತಿ ನೋಡಿದ.

ಸುನಂದೆಯ ಕಣ್ಣು ಹನಿಗಣ್ಣಾಗಿತ್ತು. ದೈನ್ಯದಿಂದ

"ಹತ್ತಾವರೆಯಾಯಿತು. ಊಟಕ್ಕೆ ಏಳುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅನ್ನವೆಲ್ಲಾ ಆರಿ ತಂಗಲಾಗಿದೆ." ಎಂದಳು.

ಸುಂದರ ಮರುಮಾತುಡದೆ ಎದ್ದು ಬಂದ.

ಊಟದ ಏಧಿ ಎರಡೇ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿದು ಹೋಯಿತು. ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಂಡೆದ್ದು ಬಂದು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತ.

ಗಫೂರನಿಗೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಡಿಸಿ, ತಾನೂ ಊಟಮಾಡಿ, ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪುಹಾಕಿ, ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯ ದೀಪ ಅರಿಸಿ ಸುನಂದಾ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು.

ಸುಂದರನ ಮನಸ್ಸು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟುಹೋಗಿತ್ತು. ಸುನಂದಾ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸುಂದರನ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವನ ಕ್ರಾಸಿನ ಮುಂಗುರುಳನ್ನು ಬೆರಳಿಂದ ಆಡಿಸಿವಳು. ಸುಂದರ ಕತ್ತಿತ್ತಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ.

“ಮಲಗುವುದಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ನೀನು ಮಲಗುಹೋಗು. ನನಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.”

“ದಿನವೂ ಹೀಗೆ ನಿದ್ರೆಗೆಡಬಾರದು. ಮೈಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ.”

ಸುಂದರ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಕೊಡದೆ ಎದ್ದು ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟ.

ಸುನಂದೆಗೆ ದುಃಖ ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನೇ ಕಿತ್ತು ಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಕಂಬನಿಪ್ರವಾಹ ಉಕ್ಕಿಬಂತು. ತೊಟ್ಟಿಯ ದೀಪ ಆರಿಸಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ದೊವ್ವನೆ ಬಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಹೃದಯ ಅಪಾರ ದುಃಖದಾವೇಗದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಣಿಸಿತು. ನೋವಿನ ಜತೆಗೆ ಭಯ. ‘ಇವರು ನನ್ನನ್ನು ಮರೆಯಲಿತ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ?’ ಎಂದೊಮ್ಮೆ ಕೇಳುವಳು. ಮುರುಕ್ಷಣವೇ ತಾನೇ ‘ಇವರ ಸಂಶೋಧನೆಯೇ ನನ್ನ ಪ್ರಬಲಶತ್ರು - ಅದೇ ನನ್ನ ಸವತಿ. ಆ ಹೆಣ್ಣು ಕರೆಯಿತೆಂದರೆ ನನ್ನನ್ನು - ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ’ ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ಸುಂದರನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಅವನ ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ವಾನ್ವಯ ಅಸೂಯೆ ಅಂಕುರಿಸಿತು.

‘ಈಗ ಬರಬಹುದು - ಆಗ ಬರಬಹುದು’ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ, ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಸುನಂದಾ ಮಲಗಿದ್ದಳು. ತೊಟ್ಟಿಯ ಗಡಿಯಾರದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಹೊಡೆದದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು - ಒಂದು ಹೊಡೆದದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು - ಚಿಂತಾ ಪರನಶಳಾಗಿದ್ದ ಸುನಂದಾ ಹಾಗೇ ನಿದ್ರಾಧೀನಳಾದಳು.

೮

ನೋಮುಖೇಖರಶಾಯರ ಆತ್ಮಗೌರವಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಲ ಧಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ‘ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಹುಡುಗ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕಸಕ್ಕೆ ಕಡಿಯಾಗಿ ಕಂಡನಲ್ಲಾ’ ಎಂದು ಮುಸುಗುಟ್ಟಿದರು. ‘ಹುಡುಗ ಸಹವಾಸ. ಈ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಕೈ ಹಾಕಿದುದೇ ತಪ್ಪಾಯಿತು’ ಎಂದು ತಮ್ಮನ್ನೇ ಹಳಿದುಕೊಂಡರು.

ಅನಂತಯ್ಯ ತಿಳಿಸಿದ್ದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಸಂಜೀವನೇ ಸಮರ್ಥಿಸಿ ದಂತಾಗಿತ್ತು. 'ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹಾಕಾಗಿ ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಿರಲೇ' ಎಂದು ವಿಚಾರಮಾಡಿವರು. 'ನನ್ನ ಗೌರವವೇನಾಯಿತು. ಇಷ್ಟತ್ತು ವರ್ಷ ವಕೀಲಿ ಮಾಡಿವನನು ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನ ಮಾತಿಗೆ ಸೋತ ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಗತಿಯೇನು?—ನನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿದ್ದ ಪಂಡಿತರಿಗೂ ನಾನು ದ್ರೋಹ ಬಗೆದಂತಾಗುತ್ತದೆ' ಎಂದುಕೊಂಡರು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಳಿದು ಸುರಿದು ನೋಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಅನಂತಯ್ಯನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವನ ಜತೆ ಆಲೋಚಿಸುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು.

ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರ ಕಾಗದ ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಅನಂತಯ್ಯ ನಂಜನಗೂಡಿಗೆ ಹೊರಟು ಬಂದ. ತಮಗೂ ಸಂಜೀವನಿಗೂ ನಡೆದ ಮಾತು ಕತೆಯನ್ನು ಅನಂತಯ್ಯನಿಗೆ ರಾಯರು ವಿವರಿಸಿದರು.

"ಅವನು ಸಸೇವಿಯಾರನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಸ್ವಾಮಿ. ನಿಮಗೂ ಗುಟುಕು ನೀರೇ - ನನಗೂ ಗುಟುಕು ನೀರೇ."

"ಈ ಗೇನು ಮಾಡುವುದು ಅನಂತಯ್ಯನವರೇ?"

"ಇರುಳು ಕಂಡ ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಬೀಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೋಗುವವರಿಗೆ ನಾವೇನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ ಸ್ವಾಮಿ. ನಾನು ಹೇಳಿ ನೋಡಿದೆ - ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ; ದೊಡ್ಡವರು - ನೀವು ಹೇಳಿದಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿಗೂ ಅವನು ಬೆಲೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅನುಭವಿಸಲಿ ಬಿಡಿ."

"ನಾವು ಹಾಗೆ ಕೈ ಕೊಡವಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲವು. ಪಂಡಿತರು ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ"

"ಏನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ನೀವೇ ಹೇಳಿ ಸ್ವಾಮಿ."

"ಶತಾಯಗತಾಯ ಈ ಅನಿಷ್ಟ ಸಂಬಂಧ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು."

"ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಏಷಯದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ."

"ನೀವು ಎಂಟು ಹತ್ತು ದಿನ ಪುರಸತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ?"

"ನೀವು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಪುರಸತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕು. ಏಕೆ?"

“ನೀವು ಹೋಗಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಆ ರಂಭೆ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಅವಳ ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸ ಗೊತ್ತಾದರೆ ನಮ್ಮ ದಾಳ ಉರುಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಅದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಜೀವ ಮೋಹಾಂಧನಾಗಿರುವಾಗ ಅವಳ ವಿಷಯ ನಾವು ಏನೇ ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ಅವಸ್ತುಚಾರ ಎಂದವನು ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ.”

“ಅವನು ಏನಾದರೂ ಭಾವಿಸಲಿ, ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನೀವು ಇಷ್ಟು ಕೆಲಸಮಾಡಿ. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವಳ ಚಲನವಲನ, ಮನೆ ವಿಷಯ, ಬಂಧು ಬಳಗದ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ನನಗೆ ತಂದುಕೊಡಿ. ನೀವು ಮೈಸೂರಿ ನಲ್ಲಿರುವುದರ ಸೂಚನೆ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬೇಡಿ - ಯಾವದಾದರೂ ಅಭ್ಯಾಕ್ತ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹೊಟೀಲಿನಲ್ಲಿ ಇಂ ಖರ್ಚಿಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡಿ - ಸಂಜೀವನ ದುಡ್ಡೇ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಅವನ ಕೆಲಸಕ್ಕೇ ಬಳಸಿದ ರಾಯಿತು.”

“ಕೆರಿಯ ನೀರನು ಕೆರೆಗೆ ಚೆಲ್ಲಿ . . . .”

“ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬೇಗ ಹೊರಡಬೇಕು. ಕಾಲ ವಿಳಂಬವಾದಿದರೆ ಕೆಲಸ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತದೆ.”

“ನನಗೇನು ಸ್ವಾಮಿ. ಗುಂಡುಗೋವಿ. ಇವತ್ತೇ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದ.

ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೂರು ರೂಪಾಯಿಯಿಟ್ಟು

“ಹಣ ಸಾಲದೆ ಬಂದರೆ ತಿಳಿಸಿ - ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು.

ಅನಂತಯ್ಯ ಅಂದೇ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿ, ಸೋಮಶೇಖರ ರಾಯರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪುರದಲ್ಲಿದ್ದ ಉಡುಪಿ ಹೊಟೀಲೊಂದರಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ.

ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರು, ಅನಂತಯ್ಯ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಕೂಡಲು ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಬಂಧ ಸೂತ್ರವಿಲ್ಲ

ದಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿದುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಬಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು.

ಸಂಜೀವನ ತಲೆಯ ತುಂಬ 'ಪುಷ್ಪ' ತುಂಬಿದ್ದಳು. ಅವಳ ನಿಲುವು, ಚೆಲುವು, ಒಲವು ಅವನ ಮನಸ್ಸು, ದೇಹಾದ್ಯಂತವನ್ನೂ ವ್ಯಾಸಿಸಿತ್ತು.

ಕುಕ್ಕನಹಳ್ಳಿ ಕೆರೆಯ ಎರೆಯ ಮೇಲೆ ವಾಕಿಂಗ್ ಹೋದ ದಿನದ ಪ್ರತಿ ಯೊಂದು ಚಲನವಲನ, ಮಾತು, ಮುಖಭಾವವನ್ನೂ ಅವನು ನೂರಾರು ಸಾರಿ - ಸಾವಿರಾರು ಸಾರಿ - ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಮೆಲಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಈ ಅನುಭವ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಯಾವದೋ ಅವ್ಯಕ್ತವಾದ, ಅನಂತ ಪ್ರಮಾಣದ ವಿಶ್ವದ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿತ್ತು. ಅವನ ನರನಾಡಿಗಳಿಗೆ ನವಜೈತನ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. 'ನನಗೇನು ಆಗಿದೆ' ಎಂದು ತನ್ನನ್ನೇ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಒಂದೇ ದಿನದ ಅನುಭವ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಅದ್ಭುತ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದುದನ್ನು ಅವನು ಬಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಅನುಭವದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಕಾರಣ ಅವನಿಗೆ ಭಾಸವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಶುದ್ಧ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆಬಾಚುವ ನೆಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪುಷ್ಪ ತನ್ನನ್ನು ಸ್ವರ್ತಿಸಿದ್ದಳು. ಆಗಲೇ ದೇಹದಲ್ಲಿ ವಿಮ್ಯುಕ್ತಚಾರನಾದಂತಾಗಿತ್ತು. ತರುವಾಯ ಕೆರೆಯ ಎರೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಲತಾಮುಟಿಪವಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ಅವಳು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಮೈಗೆ ಮೈ ತಾಕಿತು — ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಅವಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಾಡಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಧೈರ್ಯವಾಗದು. ಪುಷ್ಪ ವಿದ್ಯವತಿ - ಸ್ನೇಹಪರಳು - ಸಲಿಗೆಯಾಗಿ ಇರುವುದು ಅವಳ ಸ್ವಭಾವ. ಅವಳ ಸತ್ - ಶೀಲದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬ ಧರ್ಮದೃಷ್ಟಿ ತನ್ನನ್ನು ತಡೆಯಿತು. ಧರ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿರಬಹುದೆಂಬ ಪರಿವೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೇಕೆ? ಅವಳು ತನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿನಂತೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು ತಾನೂ ಹಾಗೇ ಅವಳನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹಂಬಲ - ಬಯಕೆ ಹುಟ್ಟಿತೋ ಹಾಗೇ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಬರಲು ಬಹಳ ವೇಳೆ ಕಾಯಬೇಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎರಡು ಜೀವದ ಆಸೆ - ಬಯಕೆ ಮೇಳವಿಸಿತು.

ಲೊಲ್ಲದ್ದು. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತೀರಿ. ಏನುಮಾಡುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಯೋಚಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ.

ಇದು ನನ್ನ ಪ್ರಥಮ ಪತ್ರ. ನನ್ನ ಕೈ ನಡುಗುತ್ತಿದೆ. ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಿ.

ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ನೀವು ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿರಿ. ನಾನೊಬ್ಬಳೇ ಬಸ್ ನಲ್ಲಿ ಮನೆಬಂದು ಸೇರಿದೆ. ಬಸ್ ಇಳಿದು ಮನೆ ಹೇಗೆ ಸೇರಿದೆನೋ ಹೇಳಲಾರೆ. ದೇಹ - ಮನಸ್ಸು ಎರಡೂ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗುಂಡಿನಂತೆ ಭಾರವಾಯಿತು.

ಆಯ್ಯೋ! ಆದೇಕೆ ಕರೆಯ ಏರಿಯ ಮೇಲೆ ನಾವು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಆಷ್ಟು ಬೇಗ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟಿರಿ. ಆದೇಕೆ ಆಷ್ಟು ಅವಸರದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರಿ. ನಾನು ನಿಮಗೆ ಬೇಡವಾದೆನೇ ?

ಕರೆಯ ಏರಿಯ ಮೇಲೆ ನಾವು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಅಡವಿ ಮಾತುಗಳು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಶಾಸನದಂತೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅದನ್ನು ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಕ್ಕೂ ಮರೆಯಲಾರೆ. ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಸ್ವಾಮಿ. ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಿಟ್ಟಿರಿ. ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಹಲೋಕ ವ್ಯಾಸಾರವನ್ನೇ ಮರೆಸಿಬಿಟ್ಟಿರೆ - ಅದರೆ ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಈ ನಿರಸ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಎಳೆತಂದಿರಿ. ಪ್ರಭೂ - ನನ್ನ ಮೇಲೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಆಗ್ರಹ !

ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಅಕ್ಷೋಲಕಕ್ಷೋಲವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಗದವೂ ಬೇಗ ನಿಮ್ಮ ಕೈಸೇರಿ ಉತ್ತರ ತರಲೊಲ್ಲದ್ದು. ನಾಳೆ ನಾನೇ ಅತ್ತ ಬರಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಬಂಧುಗಳೊಬ್ಬರ ಲಗ್ನ - ಚರ್ಚೆಗೆ ಹೋಗಿರಬೇಕು. ನಾಡಿದ್ದು ಅವನ ಮನೆಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ನಾಡಿದ್ದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡದೆ ನಾನು ಆತಿಥಿಗಳು ಊಟ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯ ವೇಳೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಾನು ಐದು ಗಂಟೆಯ ವೇಳೆಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಭುವಿನ ಪ್ರೇಮಮಂದಿರ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನನ್ನ ನೆನಪುಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕಾಗದ,

ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಿಯಾಗಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ

ಕಾಗದವನ್ನು ಸಂಜೀವ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಸಾರಿ ೬ ಭಾರ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಇಳಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಮನಸ್ಸು ; ನಾಲ್ಕುಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು - 'ಇನ್ನೇನು, ಪುಷ್ಪ ಬರುವ ಒಂದು ಪರಟು ಧರಿಸಿ ಬೈಸಿಕಲ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊಟೀಲಿನ ತಿಂಡಿಯ ಸಾಮಾನು, ಅ ಎಳೆಯದೆಹಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನು ಮ.

ಯಾಗತ್ತು. ತಾನೇ ಎರಡು ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಟ್ಟೆ ತೆಗೆದು ಒಂದರಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿಯ ಸಾಮಾನನ್ನೂ, ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೂವು, ನೀಳೆಯದೆಲೆ ಅಡಿಕೆಯನ್ನೂ ಅಣಿ ಮಾಡಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಸ್ಟೋವ್ (Stove) ಹೊತ್ತಿಸಿದ. ಕಾಫಿಯ ಫಿಲ್ಟರ್‌ಗೆ ಬಿಸಿ ನೀರು ಹಾಕಿ ಕಾಫಿ ಕಷಾಯ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ. ಹಾಲು ಕಾಸಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು. ಸ್ಟೋವ್ ಆರಿಸಿ ಬಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಪುಷ್ಪನ ಕಾಗದ ಓದುತ್ತ ಕುಳಿತ. 'ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಿಟ್ಟಿರಿ - ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇಹ ಲೋಕ ಎಫ್ರಪಾರವನ್ನೇ ಮರೆಸಿಬಿಟ್ಟಿರಿ - ಆದರೆ ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಈ ನೀರಸ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಎಳೆತಂದಿರಿ' - ಈ ಸಂಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ ನೆಟ್ಟು ಹೋಯಿತು.

ಪುಷ್ಪ ಬರುವವೇಳೆಗೆ ತಾನು ಆತುರ ವ್ಯಕ್ತನಾದಬಾರದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ. ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಕಾಲುಚಾಚಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ಕೈಯಲ್ಲಿ 'ರೀಡರ್ಸ್ ಡೈಜೆಸ್ಟ್' (Readers Digest) ಹಿಡಿಸಿ. ಒಂದೆರಡು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೊಡೆವೆಬ್ಬಿಸಿದಂತಾಯಿತು.

ಅದೇ ಐಸುಗಂಟಿ ಹೊಡೆಯಿತು 'ಇನ್ನೂ ಪುಷ್ಪ ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಸ್ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬಸ್‌ಗೆ ಏಕೆ ಕಾಯಬೇಕು - ಒಂದು ಗಾಡಿನಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರಾಗದೇ?' ಪುಷ್ಪ ತನ್ನ

ಇದು ಏನಯ ಹೇಳಿದ್ದು ನೆನವಾಯಿತು. 'ಪಾಪ! ಅವಳಲ್ಲೋ ಇಲ್ಲವೋ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಒಳಗೆಹೋಗಿ ಒಂದು ಖಾಲಿ ಕೆಲವು ನೋಟುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಲಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಸಿಟ್ಟು.

ಕುಂಟಿಕೊಂಡು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದೊಂದು ನಿಮಿಷವೂ ಇವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತ್ತು. ಸಂಜೀವ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಗೆ ಸುಕ್ಕು ಹಾಲುಸಕ್ಕರೆ ಬೆರಸಿ ಒಂದು ಬಾರಿ ಸೇವಿಸಿದ.

ಉ ತಟ್ಟಿದಂತಾಯಿತು.

ದಲೇ 'ಬನ್ನಿ' ಎಂದ.

ದುಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು.

ವಳನ್ನು ಆಪಾದಮತ್ತೆಕ ನೋಡಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ಸುಂಬಿದ್ದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಆ ನಗೆ ಹೊರಗಡವತು.

“ಬಸ್ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಸ್ವಾಕಂಡಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವೆಪ್ಪಿ ಗಲಾಟೆಯಿತ್ತು. ಒಂದು ಬಸ್ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ . . . ನನ್ನ ಕಾಗದ ಬಂದಿತೇ?”

“ಇವೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬಂತು. ಮದುವೆ ಗಲಾಟೆ ಮುಗಿಯಿತೇ? - ಇವತ್ತು ಅತಿಥಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಗಂಟೆಗೆ ಹೋದರು.”

“ಮೂರು ಗಂಟೆಗೇ ಹೋದರು. ಮನೆಗೆಲಸ ಸ್ವೆಪ್ಪಿವತ್ತು. ಮುಗಿಸಿ ಬರುವವೇಳೆಗೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾಯಿತು.”

“ಅಂತೂ ಬಂದೆಯಲ್ಲಾ . . . ”

“ಬರದೇ ಉಂಟೇ?”

“ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಏನುಏನೋ ಬರೆದುಬಿಟ್ಟಿರುವೆ . . . . ತಡೀ ಬಂದೆ . . . ಕಾಫಿ ತರುತ್ತೇನೆ . . . ಆರಿಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ.”

ಸಂಜೀವ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲು ಪುಷ್ಪನೂ ಎದ್ದುನಿಂತು

“ನಾನೂ ಬರಬಹುದೇ - ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ . . . ”

ಸಂಜೀವ ಅವಳ ಕೈಹಿಡಿದು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ಸಜ್ಜಾಗಿದ್ದ ಉಪಹಾರ, ಹೂ, ವೀಳೆದಲೆಯ ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಪನೋಡಿ

“ಇದೆಲ್ಲಾ ಏನು? ಯಾವಾಗ ತಂದಿರಿ?”

“ನಿನ್ನ ಕಾಗದ ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ”

“ನನ್ನಿಂದ ನಿಮಗೆ ತುಂಬ ತೊಂದರೆ . . . ”

ಪುಷ್ಪ ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಡ್ಡ ಟೀವಾಯ್ ಮೇಲೆ ತಂದಿಟ್ಟಳು. ಸಂಜೀವ ಕಾಫಿ ಬೆರೆಸಿ ಎರಡು ಕಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದ.

“ನನಗೆ ಔತಣದ ಊಟವಾಗಿದೆ - ಕಾಫಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

“ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಔತಣದ ಊಟಮಾಡಿದೆಯಲ್ಲವೇ?”

“ನನ್ನ ಗಂಟೆಲಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಇಳಿಯಿತೆಂದುಕೊಂಡಿರುವೆರಾ?”

“ಹಾಗಾದರೆ ತಿಂಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಭ್ಯಂತರವಿರಬಾರದು.”

“ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿದಿರಿ.”

ಸಂಜೀವ ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿ ಅವಳು ಅರ್ಧ ತಿನ್ನುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಇಬ್ಬರೂ ಕಾಫಿ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ತಟ್ಟೆ, ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಪುಷ್ಪನೇ ಒಯ್ದು ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬಂದಳು.

ಸಂಜೀವ ಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚಲು ಕೈಗೆ ಎಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ.

“ಅದು ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸವಲ್ಲ - ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಿ”

ಎಂದು ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕು ಎಲೆಗೆ ಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿ, ಅಡಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಜೀವನಿಗಿತ್ತಳು. ಅವನು ಎರಡು ಎಲೆಯನ್ನು ಅಡಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದ. ತಾಂಬೂಲಚರ್ವಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪುಷ್ಪ ಹೂವಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿ

“ನನಗೇ ತಾನೇ” ಎಂದಳು.

“ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಹೂ ಮುಡಿಸುಕೊಳ್ಳಬಾರದಂತೆ” ಎಂದ.

ಪುಷ್ಪ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಅವನ ಕೈಗೆ ಹೂಗಳನ್ನಿತ್ತಳು. ಹೂ ಮುಡಿ ಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಜೀವನ ಕೈಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಪ ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದಳು. ಹೂ ಮುಡಿಸಿದ್ದು ಮುಗಿಯಲು ಸಂಜೀವ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಪಡಿಸಿದ

ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರು. ಪರಸ್ಪರ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಬಳಸಿದರು. ಸಂಜೀವ ಮೃದುವಾಗಿ

“ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ನಿಮಗೆ . . .”

“ನಿನ್ನೇ ನೀನು ಬಂದೇ ಬರುವೆಯೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆ.”

“ಏನುನಾಡಲಿ - ಮನೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನಿನಗೇಕೆ ಅನುಮಾನ ಬಂದಿತು?”

“ಅನುಮಾನ ತೋರಿಸಿರುವೆನೇ?”

“ನೀನು ತೋರಿಸದಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಕಾಗದ ತೋರಿಸಿದೆ.”

“ಅದೇ! . . . ನೊನ್ನೆ ಏಕೆ ಅಷ್ಟು ಅವಸರವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರಿ?”

“ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು.”

“ಲೋಕಕ್ಕೆ - ನಮಗಲ್ಲ.”

“ನಿಜ ಹೇಳಲೇ . . . ”

“ನೀವು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ನನಗೆ ನಿಜವೇ. ಹೇಳಿ.”

“ನಾನು ಅಧೀರನಾದೆ.”

“ಏಕೆ?”

“ಅಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಲು ಮನಸ್ಸಿಗರಲಿಲ್ಲ.”

“ಆದರೂ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರಲ್ಲಾ! ಎಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿ ಮನಸ್ಸು ನಿಮ್ಮದು.”

“ಅಂದು ನಾನು ದುರ್ಬಲನಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನಿಂದ ಮಹಾಪರಾಧವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.”

“ಅವರಾಧವೇ, ಏನದು?”

“ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ನಾನು ನಿಮ್ಮವಳಲ್ಲವೇ?”

“ಹೌದು - ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧ ಸಣ್ಣ ದಾರಿ ಹಿಡಿಯಬಾರದೆಂದು ನನ್ನ ಆಸೆ.”

“ನಿಮ್ಮವಳಾದ ನಾನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಅದು ಸಣ್ಣ ದಾರಿಯೇ?”

“ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಏನನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.”

“ನನ್ನ ಸುಖಕ್ಕೆ ಅವರು ಅಡಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಇರಬಹುದು - ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಸೌಜನ್ಯದ ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸುವುದು ನನಗೆ ತರವಲ್ಲ.”

“ದುರುಪಯೋಗವೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು? ನನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.”

“ನಾನೂ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಪುಷ್ಪಾ - ಆದರೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಕಟ್ಟಳೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನಾವು ಪಾಲಿಸಬೇಕು.”

ಈ ಮಾತು ಸದ್ಯ ಬೆಳಸುವುದು ಅಪಾಯಕಾರಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಪುಷ್ಪ ಆರಿತು ನೀರವವಾದಳು.

“ನಿನ್ನೆ ಮದುವೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಯಿತೇ?”

“ಆಯಿತು....ನಿಮಗೆ ಶಕುನಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆಯೇ?”

“ಏಕೆ?”

“ಇದು ನಮಗೆ ಶುಭಶಕುನವಲ್ಲವೇ?”

“ಹೌದು.”

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಪುಷ್ಪನ ಮುಖ ಗಂಭೀರವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಸಂಜೀವ ಅವಳ ತಲೆಯನ್ನು ಮೃದುವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಸೇರಿಸಿ ನೋಡಿ

“ಪುಷ್ಪಾ - ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಲ್ಲೇಕೆ ನೀರು.”

ಪುಷ್ಪ ಅವನ ಎದೆಯಮೇಲೆ ತಲೆಯಿಟ್ಟಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಂದ ನಾಲಫಾರು ಹನಿಗಳು ಮಿಡಿದವು.

“ಎನಾಯಿತು ಪುಷ್ಪಾ. ಹೇಳು - ಅಳಬೇಡ.”

“ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಾರೆ.”

“ಬಿಟ್ಟಿರು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ - ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸ ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಾಧಾನ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

“ಹೊಟೇಲ್ ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು, ನೀವೇ ಕಾಫಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲಾರೆ.”

“ನನಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಏನೂ ಹಿಂಸೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.”

“ನನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿರಿ.”

“ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ.....ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ತಿರುಗಾಡಿಕೊಂಡು ಬರೋಣ ಏಳು”

ಎಂದು ಎಬ್ಬಿಸಿದ. ಕಣ್ಣೀರಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟಿದ್ದ ಅವಳ ಮುಖ ನೋಡಿ

“ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಡೋಸ್ (Dose) ಕಾಫಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

ಪುಷ್ಪ ಎದ್ದು ಬಚ್ಚಲ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ಸಂಜೀವ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆ ಸೇರಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಕಾಫಿ ಕಷಾಯವನ್ನು ಸ್ಟ್ರಾನ್ ಮೇಲಿಟ್ಟ.

ಪುಷ್ಪ ಮುಖಕ್ಕೆ ಸೋಪು ಹಚ್ಚಿ ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಟವಲಿಗೆ ಹುಡುಕಿದಳು. ಟವಲು ಕಾಣದಾಗಲು ಒದ್ದೆ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು

“ಟವಲು ಎಲ್ಲಿದೆ” ಎಂದಳು.

“ಬೆಡ್ ರೂಮಿನಲ್ಲಿರಬಹುದು ನೋಡು - ತಡೀ ನಾನೇ ಬಂದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

“ಬೇಡಿ - ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ”

ಎಂದು ಬೆಡ್‌ರೂಮಿಗೆ ಹೋದಳು. ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್ (Stand) ಮೇಲಿದ್ದ ಬರ್ಕಿ ಟವಲೆಳೆದುಕೊಂಡು ಮುಖ ಒರಸಿಕೊಂಡು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಪೌಡರ್ ಸಿಂವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು.

ಪುಷ್ಪ ಇದ್ದೆಡೆಗೇ ಸಂಜೀವ ಕಾಫಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವಳ ಕೈಗೊಂದು ಲೋಟವಿತ್ತ.

ತನ್ನ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಲೋಟವನ್ನು ಪುಷ್ಪ ಸಂಜೀವನ ಬಾಯಿ ಹತ್ತಿರ ಹಿಡಿದಳು.

“ನನ್ನ ಲೋಟವೂ ತುಂಬಿದೆ.”

“ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಡಿದು ಕೊಡಿ”

ಸಂಜೀವ ಅವಳ ಲೋಟವಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಡಿದು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಲೋಟದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಡಿಸಿದ. ಇಬ್ಬರೂ ಕಾಫಿ ಮುಗಿಸಿ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಲೋಟ ಗಳನ್ನುಟ್ಟರು.

ಸಂಜೀವ ಹೊರಗೆ ಹೊರಡಲುಧ್ಯಕ್ತನಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಪುಷ್ಪ ಅವನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗಿ ತಾನು ಹೋಗಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು. ಸಂಜೀವ ಅನೈಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ನುಸರಿಸಿ ಹೋಗಿ ಅವಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ. ಪುಷ್ಪ ಅವನನ್ನು ಬಂಧುರಾಲಿಂಗನದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಳು. ಅವಳ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿದು

“ಬೇಡ ಪುಷ್ಪಾ.” ಎಂದ.

“ನೀವು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ತುಂಬಾ ನೋಯಿಸುತ್ತಿರುವಿರಿ.”

“ಇಲ್ಲವೆನ್ನಲಾರೆ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವ ಗಾಲ ಮುಂದಿದೆ.”

“ಯಾವಾಗ?”

“ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಯೇಚನೆ ಮಾಡೋಣ.”

“ನಾನು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯೆ.”

“ಎಕೆ ಹಾಗನ್ನುವೆ.”

“ನಿಮಗೂ ನಾನು ಬೇಡವಾಗುತ್ತಿರುವೆನಲ್ಲಾ.”

“ನೀನು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆ - ಈಗ ಬೇಡ, ಈ ವಿಷಯ ಮತ್ತೆ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಮಾತನಾಡುವ ”

ಎಂದೆದ್ದು ಹೊರಗೆ ಬಂದ. ಪುಷ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು. ಕಣ್ಣೀರರೆದು ಬಂದಿದ್ದು ವ್ಯಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

“ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೋ.”

“ಇನ್ನು ನಾನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬಹುದೇ?”

“ಕಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಬರಬಾರದೇ?”

“ನಿಮಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದೇನೋ?”

ನಸುನಗುತ್ತ ಕೋಟು ಧರಿಸಿ ಸಂಜೀವ ಅವಳೊಂಧಿಗೆ ಹೊರಬಿದ್ದ.

ರಸ್ತೆ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಎದುರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಷಹಪಸಂದ್ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಾಡಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ. ಇಬ್ಬರೂ ಗಾಡಿ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತರು. ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಂತೆ

“ನಾಳೆ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತೀ ಪುಷ್ಪ.”

“ನಿಮಗೆ ಬೇಡದ ಮೇಲೆ ನಾನೇಕೆ ಬರಲಿ.”

“ತಪ್ಪು ಮಾತಾಡಬಾರದು. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬರುವೆ ಹೇಳು.”

“ನೀವೇ ಹೇಳಿ.”

“ನಾಲ್ಕುಗಂಟೆಗೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?”

“ಅಷ್ಟು ಬೇಗ.”

“ಕನ್ನಂಬಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರೋಣ.”

“ನಿಜವೇ.....”

“ನಿಜ....ಡಾರ್ಲಿಂಗ್ (Darling)”

“ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಂಡುದಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ.”

“ನಾನು ನಿನ್ನ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಬೇಕಾಗಿದೆ.... ಈಗ ಸಮಾಧಾನ ವಾಯಿತೇ?”

“ಆಯಿತು. ನಾನು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದವಳು . . . . ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪುಮಾಡಿದರೆ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಕ್ಷಮಿಸಿ.”

“ಸ್ನೇಹ - ಪ್ರೇಮವಿದ್ದ ಕಡೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಬರುವುದೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಅದನ್ನು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿರುವುದೇ ಸ್ನೇಹ - ಪ್ರೇಮದ ಸಹಜ ಲಕ್ಷಣ.”

“ನಿಮ್ಮದು ಅಸಾಧಾರಣ ತಿಳಿವಳಿಕೆ.”

“ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದವಳು ಉಳಿದವರು ನನ್ನನ್ನು ಶುದ್ಧ ಅವಿವೇಕಿ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.”

“ಯಾರು? ಅವತ್ತು ಬಂದಿದ್ದರಲ್ಲಾ ಅವರೇ?”

“ಅವರೂ ಹಾಗೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.”

“ನನ್ನ ದೊರೆಯ ಯೋಗ್ಯತೆ ಅವರೇನು ಬಲ್ಲರು.”

“ಕೂಡಿದವರಿಗೆ ಕೋಡಗ ಮುದ್ದು ಎಂದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಾದೆಯಿದೆ.”

“ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ?”

“ನೀನು ಕರೆದೇ ಇಲ್ಲ.”

“ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಯುವಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯತೆ ನನಗಿವೆಯೇ! ಬಡವರ ಮನೆ - ಬಡತನದ ಸಂಸಾರ.”

“ನಾನು ಲಕ್ಷಾಧೀಶ್ವರನಲ್ಲವೇ? ಯಾವಾಗ ಬರಲಿಹೇಳು.”

“ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೂ ನನಗೆ ಬಾಯಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಏಕೆ?”

“ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಸ್ವಭಾವ ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು - ಅವರು ಯಾವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗಿರುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ತುಂಬ ಕೋಪಿಷ್ಟರೇ?”

“ನಿಜ ಹೇಳಲೇ?”

“ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗದಿದ್ದರೆ ಹೇಳು.”

“ಅವರು ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ.”

“ಅದರಿಂದ ನಮಗೇನು ಬಾಧಕ.”

“ಬುದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಹತೋಟಿ ತಪ್ಪಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸು ಬಂದರೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ : ಬೇಡವಾದರೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಬಯ್ಯಬಿಡುತ್ತಾರೆ.”

“ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು - ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವವೇಕೆ?”

ಗಾಡಿಯವನು ‘ಎಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲಿ ಸ್ವಾಮಿ’ ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಪುಸ್ತಕ ‘ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಪಿನ ಬಳಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲಿ. ಅಲ್ಲಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಹತ್ತಿರ.’ ಎಂದಳು. ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಪಿಡ್ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಯವನು ಗಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಸಂಜೀವ, ಪುಸ್ತಕ ಇಬ್ಬರೂ ಇಳಿದರು.

“ನೀವು ಮನೆ ಮುಟ್ಟುವುದು ಹೇಗೆ?”

“ಇದೇ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.”

“ನಾನು ಬರಲೇ.”

“ತಡಿ”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕನಯಿಂದ ಒಂದು ಲಕೋಟಿ ತೆಗೆದು ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟ.

“ಏನಿದು?”

“ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಒಡೆದು ನೋಡಿಕೋ. ನಿನ್ನ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಉತ್ತರ ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಾಳೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ಮರೆಯಬೇಡ”

“ಇಲ್ಲ”

ಎನ್ನುತ್ತಾ ಪುಸ್ತಕ ಲಕೋಟಿಯನ್ನು ಕುಪ್ಪನದೊಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ಪುಸ್ತಕ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವವರೆಗೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದು ಗಾಡಿ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತ.

“ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಡೆಯಲಿ ಬುದ್ಧಿ”

“ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಡಿ”

ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಹೇಳಿದ

೯

ಮಂದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಮದುನೆ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಿರ್ಗತಿಕ ಪುಟ್ಟತಾಯಮ್ಮ ತನ್ನ, ತನ್ನ ಮಗಳ ಹೊಟ್ಟಿಯಪಾಡು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ

ಕಷ್ಟವಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಗಳ ಮದುವೆಮಾಡುವ ವಿಷಯವಂತೂ ದೂರ ಉಳಿಯಿತು. ಮಗಳ ಮದುವೆಯೆಂದಿದ್ದರೆ ಊರಿನವರು ಅಷ್ಟೋ ಇಷ್ಟೋ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಆ ಭರವಸೆಯ ಮೇಲೆ ಪುಟ್ಟತಾಯಮ್ಮ ಮದುವೆ ಕಲಾವ ಮಂದಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ದೇವರಯ್ಯ ಬಂದು ಅಕ್ಕನಲ್ಲಿ ರಂಗಣ್ಣನ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿದಾಗ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರೇ ಬಂತು. 'ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರ ಈಗಲಾದರೂ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದನಲ್ಲಾ' ಎಂದಳು.

“ಮದುವೆ ವಿಷಯ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀ ಅಕ್ಕಾ”

ಎಂದು ದೇವರಯ್ಯ ಕೇಳಿದ.

“ನಾನೇನು ಹೇಳಲಪ್ಪಾ. ನೀನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

“ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆಯಲ್ಲಾ.”

“ಗೊತ್ತಿದೆ. ನೀನೂ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗ. ಸುಬ್ಬಾನೂ ನಿನ್ನ ಮಗಳೇ ಅಲ್ಲವೇ.”

“ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಅಕ್ಕ. ಆದರೆ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ಬರೋ ನಲವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಜನರ ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ನನಗೆ ಸಾಕು ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.”

“ಯಾವ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲಿ ದೇವೂ. ನನಗೂ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೀ. ಈ ಕನ್ಯಾಸರೆ ಒಂದು ಹೇಗಾದರೂ ಬಿಡಿಸಿ ಪುಣ್ಯಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಪ್ಪ.”

“ಇದಕ್ಕೊಂದೇ ಮಾರ್ಗ. ನೀನು ಒಪ್ಪಿದರೆ ರಂಗಣ್ಣನವರಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ.”

“ಏನು ಹೇಳು.”

“ಮದುವೆ ಖರ್ಚು ನೀವೇ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಬಿಡಬೇಕು.”

“ಅವರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆಯೇ?”

“ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಹೆಂಡತಿ ಜಗಳ ಕಾಮಕೊಂಡು ತೌರುಮನೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದಾಳಂತೆ.”

“ನಾಳೆ ಉಪಳಾ ಬಂದು ಒಕ್ಕರಿಸಿದರೆ.”

“ಅಂಥ ಸಂಭವ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಗೆ ರಾಜಿಯಾಗುವ ಲಕ್ಷಣ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಪಾಲಿನ ಆಸ್ತಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ನೀವು ಬೇಕಾದದ್ದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಆಕೆ ಬರೆದಿದ್ದಾಳಂತೆ.”

“ಮದುವೆ ಖರ್ಚಿನ ವಿಷಯ ಬರೆದು ನೋಡಪ್ಪಾ.”

“ನೀನೂ ಸುಬ್ಬಾ ನನ್ನ ಜತೆ ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಿಡಿ. ಒಂದುವೇಳೆ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ರಂಗಣ್ಣನವರು ಬಂದರೂ ಬರಬಹುದು.”

ಪುಟ್ಟತಾಯಮ್ಮ ತಮ್ಮನ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದಳು.

ದೇವರಯ್ಯ ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣದಿಂದಲೇ ರಂಗಣ್ಣನಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಮದುವೆಯ ಖರ್ಚಿನ ವಿಷಯನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿದ. ರಂಗಣ್ಣ ತಾನೇ ಬರುವುದಾಗಿ ಉತ್ತರವಿತ್ತ.

ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದ ತಾರೀಖಿಗೆ ರಂಗಣ್ಣ ಚಾಮರಾಜನಗರ ಬಿಟ್ಟುಹೊರಟು ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣ ಸೇರಿದ. ತಾನು ಚನ್ನರಾಯ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ವಿಷಯ ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಯಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ದೇವರಯ್ಯ ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ರಂಗಣ್ಣನನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದ. ಪಾಯಿಸದಡಿಗೆ ಊಟಿ ನಾಯಿತು. ಪ್ರಯಾಣದ ಆಯಾಸ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಂಗಣ್ಣ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮಲಗಿದ.

ರಂಗಣ್ಣ. ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದ ಮೇಲೆ ದೇವರಯ್ಯ ಅವನಿಗೆ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಕಾಫಿ ತಂದಿತ್ತು ಮಾತಿಗೆ ಕುಳಿತ.

“ನಮ್ಮ ವಿಷಯವೆಲ್ಲಾ ನಿರ್ವಂಚನೆಯಾಗಿ ಅರಿಕೆಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ರಂಗಣ್ಣ ನವರೇ. ನೀವು ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಈ ಶುಭ ಕೆಲಸ ಆಗುಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕು.”

“ಖರ್ಚಿನ ವಿಷಯ ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಡಿ ದೇವರಯ್ಯ. ಹೇಗೋ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯ ಮಾತ್ರ ತುಂಬ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿಡಬೇಕು.”

“ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆ ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸುವುದು ಬೇಡವೇ?”

“ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಿ. ಮದುವೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಟಿಪಾಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ. ಎಲ್ಲರ ಕೈಗೂ ಮದುವೆಯ ದಿನವೇ ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆ ತಲುಪಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಾರದು.”

“ಯಾರಾದರೂ ಆಕ್ಷೇಪವೆತ್ತುವ ಸಂಭವವಿದೆಯೇನು?”

“ಮೊದಲೇ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ಹೆಚ್ಚು ಕಲಾಪ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ - ಕಾಶೀಯಾತ್ರೆ, ಉರುಟಣೆ, ಔವಾಸಕ್ಕೆ ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಜ್ಯಮಾಡಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಕೃತವೋ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಒಂದೇ ದಿನವೆಲ್ಲ ಮದುವೆ ಮುಗಿಸಿಬಿಡಿ.”

“ಆಗಬಹುದು. ನಾನೂ ಸ್ಥಳೀತನಲ್ಲ. ನನಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಂಧ ಸೂತ್ರಗಳಿಲ್ಲ.”

“ಲಗ್ನವಾದ ಮಾರನೆಯ ದಿನನ ನಾನೂ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಊರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಸುತ್ತೇವೆ ಅತ್ತಿಮ್ಮನವರು ಇಲ್ಲಿಯೋ ಇರುತ್ತಾರೋ ಹೇಗೆ?”

“ಅವರದೇನೂ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಲ್ಲ.”

“ಅವರಿಗೆ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಜತೆ ಬರಲಿ. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೂ ವಿಕಲ್ಪಗುತ್ತದೆ.”

“ಆಗಬಹುದು - ಮದುವೆಯಾದ ಕೂಡಲೇ ಹೊರಡಬೇಕೆನ್ನುವಿರಲ್ಲಾ !”

“ಅದರಲ್ಲೇನು ತಪ್ಪು.”

“ಪ್ರಸ್ತವ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗದೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕಳೆಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿಲ್ಲ.”

“ಮದುವೆಯ ರಾತ್ರಿಯೇ ಆ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿಬಿಡಿ.”

“ಪುರೋಹಿತರು ಒಪ್ಪಬೇಕಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ಇಷ್ಟತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚು ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟರಾಯಿತು.”

“ಮಹಾರ್ತ ಯಾವಾಗ ಇಡಿಸಲಿ.”

“ನಾಳೆಯೇ ಇಡಿಸಿದರೂ ನಾನು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

“ಅಷ್ಟುಬೇಗ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ನಿಮ್ಮ ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಬರಮಾಡಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಲಗ್ನ ಯಾವುದಿವೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ.”

“ಅವರನ್ನು ಇತ್ತೀ ಕರೆಸುತ್ತೇನೆ ನಿಮ್ಮ ಎದುರಿಗೇ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಲಿ” ಎಂದು ತನ್ನ ಮಗನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತ ಶಾಮಭಟ್ಟರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ.

ಪುಟ್ಟತಾಯಮ್ಮ ತಮ್ಮನನ್ನು ಕರೆದು ಕಿವಿಯಲ್ಲೇನೋ ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿವಳು ದೇವರಯ್ಯ ಹೊರಗೆ ಬಂದು

“ಕನ್ಯಾ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತೋರಿಸು ಎಂದು ಅಕ್ಕ ಹೇಳಿದರು.”

‘ಆಗಬಹುದು’ ಎನ್ನುವಂತೆ ರಂಗಣ್ಣ ತಲೆದೂಗಿದ

ದೇವರಯ್ಯನ ಹಿರಿಮಗಳು ವೆಂಕಮ್ಮ, ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಗೋಡೆಯ ವೃದ್ಧಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು

ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸ್ವರದ್ರೂಪಿಯಾಗಿದಿದ್ದರೂ ಕುರೂಪಿಯಾಗದಿಲ್ಲ ಬಡತನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮೈಕೈ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ದೃಢ ಪ್ರಾಯಳಾಗಿದ್ದಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕನ್ನಿನ ಒಡೆ ನಾಲ್ಕತ್ತಿದ್ದ ಬೂದುಬಣ್ಣ, ಎತ್ತರವ ಆಳು. ಕಣ್ಣು ಮೂಗು ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದವು ದೇವರಯ್ಯನ ಹೆಂಡತಿ ತಮ್ಮದೇ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸೀರೆ ಉಡಿಸಿದ್ದರು.

“ಹಾಡು ಹನೆ ಬರುತ್ತವೆಯೋ” ಎಂದು ರಂಗಣ್ಣ ಕೇಳಿದ.

“ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡು ಹನೆ”

“ಹೇಳಲಿ ನೋಡೋಣ” ಎಂದ.

ದೇವರಯ್ಯ ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿ ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಹಾಡು ಹೇಳಿಸಿದ.

ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಕರೆಯಲು ಹೋಗಿದ್ದ ಹುಡುಗ ಬಂದು ‘ಉಪಾದ್ಯಾ ಬರತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಿ, ದೇವರಯ್ಯ ಮಗಳು ವೆಂಕಮ್ಮ ಒಳಕ್ಕೆ ಎದ್ದುಹೋದರು.

ಶಾಮಭಟ್ಟರಿಗೆ ರಂಗಣ್ಣನ ಪರಿಚಯ ದೇವರಯ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ

“ನಮ್ಮ ಸುಬ್ಬನ ತಮಕೊಳ್ಳೋಕೆ ದೊಡ್ಡಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಉವಾದ್ಯ ಹತ್ತಿರದ ಲಗ್ನ ಯಾವದಿವೆ ನೋಡಿ.”

“ಜಾತಕಗಳು ಬೇಕಲ್ಲ.”

ಒಳಗಿನಿಂದ ಪುಟ್ಟತಾಯಮ್ಮ ಮಗಳ ಜಾತಕವು ವ್ರತಿ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು. ರಂಗಣ್ಣ ತನ್ನ ಕಿವಿಯಿಂದ ಜಾತಕ ತಗೆದು ಭಟ್ಟರ ಕೈಯಲ್ಲಟ್ಟಿ ಜಾತಕಗಳನ್ನು ಭಟ್ಟರು ನೋಡುತ್ತಿರಲು

“ಗ್ರಹಬಲ ಹೇಗಿದೆ ಭಟ್ಟರೇ.” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ವ್ರತವಾಗಿದೆ. ಸಮಾವದ ಲಗ್ನವೆಂದರೆ ಇನ್ನು ಹದಿನೈದು ದಿವಸಕ್ಕೇ ಒಂದು ಲಗ್ನವಿವ ಆಗಬಹುದೋ.”

“ಆಗಬಹುದು” ಎಂದು ರಂಗಣ್ಣ ಹೇಳಿದ.

ಮೇತಲ್ಲಿಂದಲೇ ದೇವರಯ್ಯ ಅಕ್ಕನನ್ನು ಕೂಗಿ

“ಹದಿನೈದು ದಿವಸಕ್ಕೇ ಲಗ್ನವಿದೆ ಎಂದು ಉವಾದ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ”
ಎಂದ.

“ಮಹಾರ್ತ ಚೆನ್ನಾಗಿವರೆ ಇಡಿಸಿಬಿಡವ್ವಾ”

ಎಂದು ಪುಟ್ಟತಾಯಮ್ಮ ಹೇಳಿದಳು.

“ಲಗ್ನವಾದ ಮೂರನೆಯ ದಿವಸವೇ ಹುಡುಕಿಯನ್ನು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಊರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ಉವಾದ್ಯ.”

“ವ್ರತವು ರಾತ್ರಿಯ ಮುನೆಯ ರಾತ್ರಿಯೇ ಮುಗಿಸಿಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಹೌದು” ಎಂದು ರಂಗಣ್ಣ ಸೂಚಿಸಿದ.

“ಆಗಬಹುದು. ಹಾಗೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡೋಣ.”

ಎಂದು ಭಟ್ಟರು ಒಪ್ಪಿಕೊಟ್ಟರು. ಭಟ್ಟರ ಬಗ್ಗೆ ರಂಗಣ್ಣನಿಗೆ ಗೌರವ ಹುಟ್ಟಿತು

“ಲಗ್ನವತ್ರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ತಾವು ಊರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುವುದು ತಾನೇ.”

“ಇಲ್ಲ ನಾನು ನಾಳೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೊರಡಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮನುವ ಕಾಲದಲ್ಲೆಯೇ ಆ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿದರಾಯಿತು.”

“ಹಾಗೂ ಮಾಡಬಹುದು” ಎಂದು ಭಟ್ಟರು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಭಟ್ಟರು ಹೊರಡುವ 'ನೃಪಹನುಡಲು ದೇವರಯ್ಯ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಎರಡು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಇಟ್ಟು ತುಂಬಲು ತಂದ. ಅವನ ಶಕ್ತ್ಯನುಸಾರ ಐದು ರೂಪಾಯಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯೂ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ರಂಗಣ್ಣ ದೇವರಯ್ಯನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು ಅವನ ಕೈಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಲ್ಯ ಕಂಡು ಭಟ್ಟರ ಮುಖವರಳಿತು.

"ನೀವೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಾ ಸಾಂಗವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಡಬೇಕು ಭಟ್ಟರೇ"

ಎಂದು ರಂಗಣ್ಣನೂ ಉಪಚಾರ ಹೇಳಿದ. 'ಆಗಬಹುದು ಸ್ವಾಮಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಭಟ್ಟರು ನೋಟುಗಳನ್ನು ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದರು.

ಭಟ್ಟರು ಹೋದ ವೇಳೆ ರಂಗಣ್ಣ "ನಿಮ್ಮ ಭಟ್ಟರು ವರನಾಗಲ್ಲ ದೇವರಯ್ಯ ಸಮಯ ಸಂದಭಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ"

"ಅವನು ಪ್ರಚಂಡ ಸ್ವಾಮಿ. ಆ ವ ಟು ಡೇಟ್ (Up to Date) ಪುರೋಹಿತ."

"ಮದುವೆ ಖರ್ಚಿಗೆ ಹಣ ಎಷ್ಟುಬೇಕಾಗಬಹುದೆ.."
 "ನಾನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಿ ತಾವು ಎಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸು ಎಂದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ."

"ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಕಾಗಬಹುದೇ?"
 "ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಹುಡುಗಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಒಳ್ಳೆಯ ಸೀರೆ ಬೇಡವೇ? - ಮಾಂಗಲ್ಯ ಮಾಡುವಬೇಕು"

"ಒಡನೆ ವಸ್ತ್ರ ಎಲ್ಲಾ ನಾನು ತರುತ್ತೇನೆ. ಮಿಕ್ಕ ಏಷಯ ನೀವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ತಂದಿದ್ದೇನೆ ಅವನ್ನು ಮಾಂಗಲ್ಯ, ಊಟದ ಖರ್ಚಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ನಾಳೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ - ನಾಡಿದ್ದಿನ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕಳಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಒಟ್ಟು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂರಾಯಿತು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿದರೆ ಸಂತೋಷ - ಸಾಲದೆ ಬಂದರೆ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆಗಬಹುದೋ?"

“ಧಾರಾಳವಾಗಿ” ಎಂದು ದೇವರದೈ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಏಳುವವರೆಯ ಬಸ್ಸಿಗೆ ರಂಗಣ್ಣ ಊರಿಗೆ ಹೊರಡಲು ನಿರ್ದಯಿಸಿದ. ಪುಟ್ಟತಾಯಮ್ಮ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಐದು ಗಂಟೆಗೇ ಎದ್ದು ನನ್ನ ಸ್ವ ಸೀರು ಕಾಯಿಸಿ, ಕಾಫಿ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಟ್ಟಳು.

ರಂಗಣ್ಣ ಎದ್ದವನೇ ನನ್ನ ನಮಗಿಸಿಕೊಂಡು ಉವಾಹಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ. ಬಸ್ಸಿಗೆ ಅವನು ಹೊರಡಲನುವಾದಾಗ ದೇವರದೈ ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಕರೆದು ರಂಗಣ್ಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿಸಿದ.

ಚನ್ನರಾಯವಟ್ಟಣ ಬಿಟ್ಟುಹೊರಟ ರಂಗಣ್ಣ ವೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಲೆ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟ. ಅವನು ಊರಿಗೆ ತಲುಪಿದಾಗ ಮೂರು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸೂಸೈಬಿಡುಳ್ಳಿದ್ದ ತನ್ನ ರೆಲಿಂಟ್ ಲಕಾಂಟಿ ನಲ್ಲಿ ಎದು ಸಾವಿರ ರೂವಾಯಿ ಪಡೆದು ವೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ದೇವರದೈನಿಗೆ ಸಾವಿರ ರೂವಾಯಿ ಕೊಡಿ ಉಳಿದ ಹಣಕ್ಕು ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೈನು, ಕೈಗೆ ಬಂಗಾರದ ಬಳಿ ಮಾಡಲು ಹಾಕಿದ. ಅದೇ ಸಂಜೆಯ ಗಾಡಿಗೆ ಹೊರಟು ರಾತ್ರಿ ಊರು ಸೇರಿದ.

ಮದುವೆಗೆ ಮೂರು ದಿನನ ಮುಂಚೆಯೇ ರಂಗಣ್ಣ ಊರುಬಿಟ್ಟು ವೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯಿಂದ ಒಡವಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜನಳಿ ಬಿರಿದನು. ತನಗೆ ನಂಕಲಿಕೆ ದಂಚೆ, ದೇವರದೈನಿಗೆ ಪ್ರಯೋಹಿತರಿಗೆ ದಂಚೆ ಜತೆಗಳು, ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಎರಡು ಧರ್ಮಾವರದ ಸೀರೆ, ಎರಡು ಸಾದಾ ಸೀರೆ, ದೇವರದೈನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಒಂದು ಧರ್ಮಾವರದ ಸೀರೆ, ದೇವರದೈನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಟ್ಟೆಬರೆಯನ್ನು ನಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡ. ಮದುವೆಯ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯೇ ಚನ್ನರಾಯವಟ್ಟಣ ಸೇರಿ ಒಡವೆವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ದೇವರದೈನ ವರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ಮದುವೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮುದ್ದಾಗಿ ಪರಿಮರ್ಶಿಸಿದ.

ಬುಧವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ರಂಗಣ್ಣ, ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ವಿವಾಹ ಚನ್ನರಾಯವಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಗುರುಹಿರಿಯರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿತು.

ಅಂದೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಟಿವಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು, ವೈಸೂರು, ನಂಜನ ಗೂಡು, ಚಾಮರಾಜನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಕೈಗೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾತ್ರಿಕೆಗಳು ತಲುಪಿದವು.

ಗುರುವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೊಡತಿ, ಅತ್ತೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ರಂಗಣ್ಣ ಊರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ ಮೂವರನ್ನೇ ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಡಿಸಬಾರದೆಂದು ದೇವರಯ್ಯನೂ ಮೈಸೂರಿನವರೆಗೆ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ

೧೦

ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸ್ವಪ್ನ ಗಾಡಿಯಿಂದಿಳಿದುಸನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಜೀವನಿಗೆ ಆನಂದ, ಆರೈಯಗಳೆರಡೂ ಆವವು. ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಾವುಗತ ಬಯಸಿ

“ನಿನಗೆ ಟೈಮ್ ಸೆನ್ಸ್ (Time Sense) ಇವೆಯೆನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ ಪುಷ್ಪ.”

“ಡ್ಯಾಡಿ (Daddy) ಮೂರು ನಲವತ್ತರ ರೈಲಿಗೆ ಹೊರಟರು. ನಾನೂ ಅವರ ಜತೆ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್‌ವರೆಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಗಾಡಿನೂಡಿಕೊಂಡು ಬಂದೆ.”

“ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು.”

“ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ.”

“ಇವು ಕೈದ್ದಂತೆ ಅವರು ಹೊರಟ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

“ಹೌದು. ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವೈದ್ಯರ ಬಂತು - ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟರು.”

“ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯೂ ಹೊರಡಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ಅದು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ, ವಾಲಿಟಿಕ್ಸ್ (Politics) ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕ ಭಾವನಿಗೆ ಮಮ್ಮಿಯನ್ನು (Mummy) ಕಂದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಗೆ ಹಾಗೇ.”

“ಓಹೋ! ನೀನು ಮಮ್ಮಿಯನ್ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್ (Mummy's Darling) ನನ್ನು ಅಕ್ಕ ಡ್ಯಾಡೀಸ್ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್ (Daddy's Darling).”

“ಮಮ್ಮಿಯನ್ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್ ಯಾಕಾದೀನು?”

“ಇನ್ನು ಯಾರ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್ ಹಾಗಾದರೆ . . . .”

“ನೀವೇ ಹೇಳಿ”

ಎಂದು ನಗೆಬಾಣ ಪ ಯೋಗಿಸಿದಳು.

“ಹೌದು ಸ್ವೀಟ್ (Sweet) - ನೀನು ನನ್ನ ಡಾಲ್ಫಿಂಗ್ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ”

“ಕನ್ನಂಬಾಡಿ ಮನ್ನಾ ಆಯಿಶೇನು?”

“ಯಾಕಾಗಬೇಕು. ಪ್ರೋಗ್ರಾಫಿಂ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ನನ್ನ ಜಾಯ ಮಾನಕ್ಕೇ ಬಂದವಲ್ಲ.”

“ಹೊರಡಿ ಹಾಗಾದರೆ.”

“ರೈಲು ಐದುಗಂಟೆ ಇವತ್ತು ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ - ಏನನ್ನೂ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಇದೆ.”

“ಇಲ್ಲಿಂದ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡವೇ?”

“ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಗುಡ್ ಓಲ್ಟ್ ಟಾಂಗಾವಾಲಾ (Good olde Tongawalla) ಕೆಲವುಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ”

“ನನ್ನದೊಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಇದೆ - ಹೇಳೋ.”

“ಹೇಳು - Our Father which art in Heaven - ಓ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದವ ನನ್ನ ತಂದೆಯೇ . . . .”

‘ಹೋಗಿ ನಿಮಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಾಸ್ಯವೇ!’

“ಇಲ್ಲ ಹೇಳು - ಗಂಭೀರವಾಗಿರುತ್ತೀನೆ.”

“ನಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತೀನೊಂದು ನೀವು ವಾಗ್ದಾನಮಾಡಬೇಕು.”

“ವಾಗ್ದಾನಮಾಡಿ ತಪ್ಪಿದರೆ?”

“ತಪ್ಪಲೇ ಕೂಡದು.”

“ಅದೇನವ್ವಾ ಅಂಥ ಘನವಾದ ವಿಷಯ.”

“ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೀನೆ.”

“ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರ ನಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕೋ - ಫಾದರ್, ಸನ್, ಹೋಲಿ ಸ್ಪಿರಿಟ್ (Father, Son, Holy Spirit) ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕೋ?”

“ಹುಡುಗಾಟಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಬಿಡಿ - ನಾನು ಹೇಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ.”

“ಇಲ್ಲ ಹೇಳು - ಪ್ಲೀಸ್ (Please)”

“ನಾಳೆ ಸಂಜೆ ರವ್ವದೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮನೆಗೆ ಓಗಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಮಮ್ಮಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ”

“ನಮ್ಮ ವಿಷಯವೆಲ್ಲಾ ಮಮ್ಮಿಗೆ ತಿಳಿದಿವೆಯೇನು?”

“ನಾನೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ”

“ಅವರು ಏನಂದರು?”

“ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಬರುತ್ತೀರಾ - ಬಡವರ ಮನೆ ಎಂದು ಉದಾಸೀನ ಮಾಡುತ್ತಿರೋ.”

“ನಿನ್ನ ಜತೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರದೆ ಇರುತ್ತೇನೆಯೇ?”

“ಈಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಯಿತು. ಈ ವಿಷಯ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೇಳೋಣ ಎಂದಿದ್ದೆ - ಅವರೆ ಮನಸ್ಸು ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ”

“ಇನ್ನು ಹೊರಬೋಣ. ಹೊತ್ತಾದರೆ ರೈಲು ನಮಗೋಸ್ಕರ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಸಂಜೀವನ ವ್ರತಧರಿಸಿ ‘ಇಲ್ಲಿ ಬಾ ವುಷ್ಪಾ ಡಿಯರ್ (Dear)’ ಎಂದು ವುಷ್ಪನನ್ನು ಕರೆದು ಅವಳಿಗೆ ಒಂದು ಕಾರ್ತಿಯರ್ ಶಾಲಿತ್.

“ಇದೇಕೆ?”

“ಕೈಯಲ್ಲಿರಲಿ. ಕನ್ನಂಬಾಡಿಯದು ಕೆಟ್ಟಹವ ಗಾಳಿ ಬಡಿದು ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಲಸಿಕೆಯಾದೀತು.”

“ನಿಮಗೊಂದು ಶಾಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ.”

“ಒಂದೇ ಶಾಲಿರುವುದು - ನಾನು ಓವರ್ ಕೋಟ್ (Overcoat) ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಗಾಡಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಬ್ಬರೂ ಸ್ಟೇಷನ್ ಸೇರಿದರು ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯೊಳಗೆ ರೈಲು ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರ ಸ್ಟೇಷನ್ ಮುಟ್ಟಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ನಡೆದೇ ಕಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿದರು.

“ಆಯಾಸವಾಯಿತೇ?”

“ಏಕೆ?”

“ನಡೆಯಬೇಕಾಯಿತು.”

“ಸಂಜೆ ವಾಕಿಂಗ್ ಆದ ಹಾಗಾಯಿತು.”

“ರೆಸ್ಪುರಾದಲ್ಲಿ ಟೀ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ.”

“ಈಗಲೇ ಬೇಡಿ - ತಿರುಗಾಡಿಕೊಂಡು ಬರೋಣ. ಬಾಯಾರಿರುತ್ತೆ - ಆಗ ಟೀ ಹಚಿಸತ್ತೆ.”

“ಆಗಬಹುದು.”

“ನಾವು ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಯಾವಾಗ?”

“ಆಗಲೇ ಊರಿನ ಗಮನ ಬಂತೇ?”

“ಇಲ್ಲ - ಕೇಳಿದೆ”

“ಒಂಭತ್ತುವರೆಗೆ ಒಂದು ಷಟಲ್ ಇವೆ - ಅದರಲ್ಲಿ ಹೋಗೋಣ.”

ಇಬ್ಬರೂ ‘ಬೃಂದಾವನ’ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡತೊಡಗಿದರು. ಸಣ್ಣ ಕಾರಂಜಗಳಲ್ಲಿ, ದೊಡ್ಡ ಕಾರಂಜಗಳಲ್ಲಿ ಪುಟಪುಟನೆ ನೀರು ನೆಗೆದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ದೀವಗಳು ಅವುಗಳ ಅಪೂರ್ವ ಶೋಭೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನೀರಿಗೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣದ ದೀವಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದರು ದೀಪದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಕಂವಗೆ, ಹಸುರಿಗೆ, ನೀಲಿ ಬಣ್ಣವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ವುಳ್ಳ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಅದರ ವೇಗವನ್ನು ವರೀಕ್ಷಿಸುವಳೊಮ್ಮೆ, ಒಮ್ಮಮ್ಮೆ ನೀರನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತಿಕೊಂಡು ಅದು ವರ್ಣರಹಿತವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಪಡಿಸುವಳು.

ಕಾರಂಜಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಬಲಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದರೆ ವಿಶಾಲವಾದ ತೋಟ. ನೀವಾದ ಮರಗಳು ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದ್ದವು ಆಗಲೇ ಮಸಕು ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದಿತ್ತು. ಪುಷ್ಪ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸಂಜೀವನ ಕೈಯಿಂದ ತನ್ನ ಕೈಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲೋ ಹೋಗಿ ಅವಿತುಕೊಂಡಳು. ಸಂಜೀವ ಅವಳನ್ನು ಕೂಗೇ ಕೂಗಿದ. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ಮರದ ಹಿಂಬದಿಯಿಂದ ‘ಓ’ ಕೇಳಿ ಬಂತು. ಹೀಗೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಹಿಡಿಯುವ ಆಟವಾಗಿತ್ತು. ಕತ್ತಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಕವಿಯುತ್ತ ಬಂದಂತೆ ತುಂತುರು ಹನಿ ಬೀಳಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಸಂಜೀವ ಶಾಲುಬಿಚ್ಚಿ ಪುಷ್ಪನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊದೆಸಿ, ಓವರ್‌ಕೋಟ್ ತೆಗೆದು ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಧರಿಸಿದ. ತೋಟ ಬಿಟ್ಟು ರೆಸ್ಪುರಾ ತಲುಪುವ ವೇಳೆಗೆ ಮಳೆ ಜೋರಾಗಿ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಸಾಕಷ್ಟು ನೆನೆದುಕೊಂಡೇ ರೆಸ್ಪುರಾ ಸೇರಿದರು.

ಸಂಜೀವ ಪುಷ್ಪನ ಶಾಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಹರವಿದ.

ಕಿಸೆಯಿಂದ ಕರವಸ್ತ್ರ ತೆಗೆದು ಅವಳ ಕೈಗಿತ್ತ. ಇಬ್ಬರೂ ರೆಸ್ಟುರಾಂಟದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕಾಫಿ, ಬಿಸ್ಕತ್ತಿಗೆ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದರು.

ಮಳೆ ಕ್ರಮಕ್ರಮೇಣ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಫಿ, ಬಿಸ್ಕತ್ತು ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸಂಜೀವ ಸಿಗರೇಟ್ ತರಿಸಿ ಹಚ್ಚಿ ನೇಮತ್ತ ಕುಳಿತ.

ಗಂಟಿ ಒಂಭತ್ತಾಯಿತು. ಮಳೆ ನಿಲ್ಲುವ ಸಂಭವ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಹೊರ್ಟೆಲ್ ಬಾಯ್, ಬಂದು "ಡಿನ್ನರ್ ಬೇಕೆ ಸಾರ್" ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಸಂಜೀವ ಬೇಡವೆಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ.

"ಒಂಭತ್ತಾವರೆ ಗಾಡಿ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ಈ ಕೂಡಲೆ ಹೊರಡಬೇಕು ಪುಷ್ಪಾ."

"ನಡೆಯಿರಿ ಹೊರಟುಬಿಡಿರಿ."

"ಈ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ...."

"ಈ ಕೂಡಲೆ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದಿರಿ."

"ರೈಲಿನ ವಿಷಯ ಹೇಳಿ."

"ಮುಂದಿನ ಯೋಚನೆ"

ಸಂಜೀವ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ಮ್ಯಾನೇಜರನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿ ಬಂದ. ಅವನ ಜತೆ ಕೀಲಿಯ ಗೊಂಚಲು ಹಿಡಿದು ಒಬ್ಬ 'ಬಾಯ್' ಬಂದ. ಸಂಜೀವನ ಕಣ್ಣನ್ನೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಪುಷ್ಪ ಎದ್ದು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟಳು.

ಬಾಯ್ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರೆದೊಯ್ದು ವೆಂಟಲನೆಯ ಅಂತಸ್ಥಾನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೂಮ್ ತೆಗೆದು ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದ.

ರೂಮ್ ಸಾಧಾರಣದ ರೂಮ್ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿಶಾಲವಾದ ಹಜಾರ ವಾಗಿತ್ತು. ನಾಲ್ಕು ಸೊಗಸಾದ ಮಂಚ, ಹಾಸಿಗೆಗಳು, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಟೀ ಪಾಯ್, ಕನ್ನಡಿ ಹಾಕಿದ ಮೇಜುಗಳು, ಬಟ್ಟೆ ಸ್ಟಾಶಿಯಂಡ್, ಸೋಫಾ ಸೆಟ್ ಇದ್ದವು. ನೆಲಕ್ಕೆ ರತ್ನ ಗಂಬಳಿ ಹಾಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಬಾಯ್ ಡಾಮಿನಲ್ಲಿದ್ದ ದೀಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಚ್ಚಿ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದು ಸ್ನಾನದ ಮನೆ ತೋರಿಸಿ ಕೈಗೆ ಊಟದ ವಿವರದ ಕಾರ್ಡ್ (Menu Card) ಕೊಟ್ಟು

"ಡಿನ್ನರ್ ಏನು ಬೇಕು ಸಾರ್" ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಸಂಜೀವ ಮೆನುಕಾರ್ಡು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನ್ನು ನೋಡಿ,
ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾ

“ಎನುಬೇಕೋ ಹೇಳು” ಎಂದ

“ನೀವೇ ಹೇಳಿ”

“ಆಪ್ಲೆಟ್ಸ್ ಆಗಬಹುದಲ್ಲವೇ?”

“ನೀವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿರಾ?”

“ಆಪ್ಲೆಟ್ಸ್ ಅಭ್ಯಾಸವಿದೆ - ಬಾರ್ಸ್ . . .”

“ನಾರ್ಸ್”

“ಎರಡು ಆಪ್ಲೆಟ್ಸ್ - ಬಿಸ್ಕತ್ತು ಕಾರ್ಸ್ - ಹಣ್ಣಿನವು?”

“ಟಿನ್ ಫ್ರೂಟ್ಸ್ (Tin Fruits) ಇವ ನಾರ್ಸ್.”

“ಪೀಚ್ಸ್”

“ರೈಸ್ ಅಂಡ್ ಕರಿ (Rice and Curry)”

“ಬೇಕೇ ಪುಷ್ಪ.”

“ಅಯ್ಯೋ ಎಷ್ಟು - ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ”

“ಬೇಡ - ಇಷ್ಟೇ ಸಾಕು ಬೇಡ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಯೇನಯ್ಯ”

“ದಕ್ಕದ ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲೆ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತೇನೆ ನಾರ್ಸ್.”

ಬಾರ್ಸ್ ಆರ್ಟರ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಂಜೀವ

“ಕನ್ನಂಬಾಡಿ ಆಪ್ಲೆಟ್ಸಿನ ಋಣ ಇವತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

“ವಿಷಾದವಾಗಿದೆಯೇ?”

“ವಿಷಾದ ಪಡಲು ಏನಾಗಿದೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಳೆಬಂತು.”

“ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದಿರಿ. ಅವರ ಮಹಿಮೆ ಈಗ ನಿನಗೆ
ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ.”

“ಎನೆಯೆ ವ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೆ”

“ದೇವರೇ, ಹೇಗಾದರೂ ಇವತ್ತು ನಾವು ಇಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಾಡು ಎಮ್ಮ.”

“ನಿಜವಾಗಿ ಸ್ವೀಟ್ (Sweet)”

“ಸತ್ಯವಾಗಿ.”

“ನನಗೆ ಒಂದೇ ಯೋಚನೆ.”

“ಇವತ್ತಾದರೂ ನೀವು ಯಾವ ಯೋಚನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಕೂಡದು.”

“ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ?”

“ನಾನು ಬರುವುದು ತುಂಬ ಹೊತ್ತಾಗಬಹುದು. ಕನ್ನಂಬಾಡಿಯಿಂದ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಯೇ ಬಂದೆ.”

“ಮಳೆಯನ್ನೂ ಸಂಗಡಲೇ ಕರೆತಂದೆಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

“ಭಗವಂತ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ.”

“ಯಾರ ಜತೆ ಹೋಗುತ್ತೀ ಎಂದು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ಕೇಳದರು.”

“ಏನು ಹೇಳಿದೆ.”

“ನಿಮ್ಮ ಜತೆ ಹೋಗುತ್ತೀವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ... ಹಾಗೆ ಹೇಳಬಾರದಾಗಿತ್ತೇ?”

“ನುಳ್ಳಿ ಕೆ ಹೇಳಬೇಕು ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ಹೇಳಿ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡಿದೆ.”

“ಡಾರ್ಲಿಂಗ್, ನಿಮಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ.”

“ಏಕೆ ಅಸಮಾಧಾನ.”

“ಹೀಗಾಯಿತಲ್ಲ ಎಂದು.”

“ಅಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ - ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನಗಿಷ್ಟು ನ್ಯಾತಂತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಹೆಚ್ಚೇ.”

“ನಮ್ಮ ತಂದೆ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದನಲ್ಲ. ಕೆಲಸದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಕುಡಿತ ಹತ್ತೋಟಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ರಿಟೈರ್ ಆದಮೇಲೆ ಮಿತಿಯಾದಿತು. ತಂದೆ ಸ್ವಧಾನತಃ ಒಳ್ಳೆಯವರು ಆದರೆ ಕುಡಿದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಮೇರೆ ತಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಪಡಬಾರದ ಕಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ನನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರು. ನನ್ನ ಭಾವ ಒಳ್ಳೆಯವನಲ್ಲ - ತುಂಬ ಕೋಪಿಷ್ಟ. ಒಂದು ದಿನ ಕುಡಿದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಭಾವವನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಬಯ್ಯರು. ಭಾವ ರೇಗಿಕೊಂಡು ತಂದೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಹೋದ. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಬಂದು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ತಾಯಿಗೂ ಭಾವನಿಗೂ ಬಿಸಿಗೂದ

ಮಾತಾಯಿತು. ಭಾವ ಕೋವನಾಡಿಕೊಂಡು ಅಕ್ಕನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದ. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಮವರೆಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೇ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಈಗಲೇ ತಂದೆ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು. ಈ ಅನುಭವ ತಾಯಿಯನ್ನು ಹೆಣ್ಣುಮಾಡಿತು. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಗಳಾದರೂ ಸುಖವಾಗಿರಲಿ ಎಂದು ನನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಟ್ಟರು. — ಆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಾನು ದುರುಪಯೋಗವಡಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ.”

“ಈ ಕಥೆ ಕೇಳಿ ನನಗೆ ತುಂಬ ದುಃಖವಾಗುತ್ತದೆ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್. ಈ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ನಿನಗೆ ಜೀವನದ ಕಾರಿಣ್ಯದ ಪೂರ್ಣ ಪರಿಚಯವಾಗಿದೆ.”

“ತಂದೆ ಎಷ್ಟೋ ತಿಂಗಳು ಮನೆಗೆ ಮೂರುಕಾಸು ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಾನು ಕಾರ್ಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮನೆಯ ಖರ್ಚಿಗಾಗಬೇಕು - ನನ್ನ ಕಾಪೀಜ್ ಖರ್ಚಿಗಾಗಬೇಕು. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ಕಸೂತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಸೂತಿ ಹಾಕಿ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಮನೆ ಖರ್ಚು - ನನ್ನ ಖರ್ಚು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಜನ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಆಡಿಕೊಂಡರು. ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟರು.”

“ಈಗ?”

“ಈಗ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿಯಿತು - ಖರ್ಚೂ ಉಳಿಯಿತು ತಂದೆಯೂ ಮನೆಗೆ ಹಣಕೊಡುತ್ತಾರೆ.”

“ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮನಸ್ಸಿಗೇನೂ ತಿಳಿಮಕಾಳ್ಕು ಬೇಡ”

“ಇಲ್ಲ - ಕೇಳಿ.”

“ನಿನ್ನ ಮಮವೆ ವ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ನಡೆಯಿತು. ನಮ್ಮವರೇ ಇಬ್ಬರು - ಅ ಮ ಲ್ತಾ ರ ರಾ ಗಿ ದ್ವಾರಿ - ಪ್ರೊಪೋಸಲ್ (Proposal) ಕಳಿಸಿದರು ಆತನಿಗೆ ಕೈತುಂಬ ಸಂಬಳವೂ ಬರುತ್ತಿತ್ತು - ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಲಿ ಎಂದು ನನ್ನ ತಾಯಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ನಾನೇ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.”

“ಏಕೆ?”

“ತಾಯಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕಲ್ಲಾ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣ ಒಂದು , ಎ ರ ಡ ನೆ ಯ ದಾ ಗಿ ಆತನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ, ಮೂರನೆಯದು ಹೇಳಲೇ....”

“ಹೇಳಿಬಿಡು”

“ನೀವೇಕೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕದ್ದಿರಿ?”

“ಯಾವಾಗ.”

“ಅಂದು ನೀವು ನನ್ನ ಗೆಳತಿ ಸುನಂದಾ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಿರಿ. ಅವರಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಯಂತೆ! ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತ ಸಂತಿದ್ದಿರಿ. ನಾನೂ, ತಾಂತ್, ರಾಜಮಣಿ ಸುನಂದನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿದ್ದೆವು. ನೀವು ಹೊರಡುವುದರಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸುನಂದಾ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು. ಎಲ್ಲಾ ಮರೆತುಹೋಯಿತೇನು?”

“ಮರೆತಿಲ್ಲ - ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋವು.”

“ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ನೋಡಿದ್ದೆ - ಪರಿಚಯ ವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಪರಿಚಯ ಬೆಳೆದುದು ನಿಮಗೇ ಗೊತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ.”

“ವಿಧಿಯೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುವುದು ಸಜನೆಂದಿನಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಹುಡುಗಿಯರಿವ್ವರೂ ಸಿನಗೂ ನನಗೂ ವಿಭಾವ ಬೆಳೆಯ ಬೇಕೇ?”

“ನಿಮಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾವನಾಗಲಿವಷ್ಟೆ.”

“ಆಗಿದ್ದರೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ಬಾಯ್ ಎಷ್ಟುಹೊತ್ತು ಹೋದ”

ಎಂದು ಎದ್ದುಹೋಗಿ ‘ಬಾಯ್’ ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ‘ಬಂದೇ ಸಾರ್’ ಎಂದು ಬಾಯ್ ಉತ್ತರವಿತ್ತ.

ಬಾಯ್ ಟ್ರೀಗಳಲ್ಲಿ ಉವಾಹಾರದ ವದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಂದು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಅಣೆಮಾಡಿಟ್ಟ.

“ಬೀಡಾನೂ ತಂದಿರುವೆ - ಸಾರ್.”

‘ಗುಡ್’ ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಸಂತೋಷ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದ.

ಮಳೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿತ್ತು.

ಸಂಜೀವ, ಪುಷ್ಪ ಇಬ್ಬರೂ ಉವಾಹಾರ ಮುಗಿಸಿದರು. ಬೀಡಾ ತಟ್ಟೆಯನ್ನೂ ಸಂಜೀವ ವ್ರತೈಕವಾಗಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟ. ತಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟಲುಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಾಯ್ ಬಂದಾಗ

“ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರಕ್ಕೆ ಗಾಡಿ ಎಷ್ಟುಪೊತ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಬಾಯ್.”

“ಯಾವ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಸಾರ್.”

“ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗುವುದು”

“ಎಲವರೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.”

“ಆ ವೇಳೆಗೆ ನಮಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಬಿಸಿನೀರು ಕೊಡುತ್ತೀಯಾ.”

“ರೆಡಿ (Ready) ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಸಾರ್. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಚೋಟಾ - ಹಾಜರಿ (Chota-Hazari) ಏನು ತರಲಿ?”

“ಟೋಸ್ಟ್- ಕಾಫಿ.”

ಬಾಯ್ ಬಾಗಿಲು ಮುಂದಕ್ಕಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಂಜೀವ ಸಿಗರೇಟ್ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ವೆರಾಂಡದಲ್ಲಿ ಬಿಂದು ಸುತ

ಮಳೆ ಸಿಲುಗಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು

ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೊಂಡ ವ್ರತೃತಿ ನವಯಾವನದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಳಕಿನ ಮುಂದೆ ಹನಿಹನಿಯಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಳೆನೀರು ಮುತ್ತಿನ ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತಿತ್ತು. ಮೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾವೇರಿಯ ರೇಂಕಾರ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಅಪೂರ್ವ ಗಭೀರತೆಯನ್ನಿತ್ತಿತ್ತು.

ಪ್ರಕೃತಿಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿ ಸಂಜೀವ ನಿಂತಿದ್ದ. ಪುಷ್ಪ ಬಂದು ತೋಳು ಮುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ಎಚ್ಚರ.

“ನನ್ನನ್ನು ಮರತೇಬಿಟ್ಟಿರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

“ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು ಪುಷ್ಪ - ಮಳೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಬೃಂದಾವನದ ಪ್ರಕೃತಿನೋಟ ಎಷ್ಟು ರಮ್ಯವಾಗಿದೆ”

“ನೀವು ಕವಿಗಳೆಂಬುದು ನಗಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನೂ ಕವಿಯೇ. ಪ್ರಕೃತಿ ನುಡಿಪಲನುಕೂಲಿಸು ನಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಹೃದಯವಿಣೆಯನ್ನು ಶ್ರುತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

“ಬೀಡಾ ಬೇಡವೇ?” ಎಂದಳು.

ಕ್ಷಣಕಾಲ ಸಂಜೀವನ ಮನಸ್ಸು ಅಸಂತುಷ್ಟಿಗೊಳಗಾಯಿತು. ಮುಖವ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ನೋವಿನ ಗೆರೆಯನ್ನು ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಅಳಿಸಿ ನಗೆ ಮೊಗದಿಂದ

“ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ - ಕೊಡು” ಎಂದ.

ಪುಷ್ಪ ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ಬೇಡಕೊಟ್ಟು, ತಾನೊಂದನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು.

“ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ತುಂಬ ಕೋಪ ಬಂದಿದೆ.”

“ನಾನೇನು ಅಪರಾಧಮಾಡಿದೆ.”

“ಕಾಗದವೆಂದು ಹೇಳಿ ನೀವು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಲಕ್ಷೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಏನಿಟ್ಟಿದ್ದಿರಿ?”

“ಅದೇ! - ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ವಿಸಯ ಹೇಳು.”

“ಹಾಗೇಕೆ ಮಾಡಿದಿರಿ?”

“ನಿನ್ನ ಖರ್ಚಿಗೆ ನಾನು ಹಣ ಕೊಡಬೇಡವೇ?”

“ನೀವೇ ಇರುವಾಗ ನನಗೆ ಹಣವೇಕೆ?”

“ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಖರ್ಚಿಗೆ ಹಣ ಬೇಕಾದರೆ ನೀನೇ ಕೇಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಿಂಕ, ಬಿಗುಮಾನ ತೋರಿದರೆ ನನಗೆ ಕೋಪ ಬರುತ್ತದೆ.”

“ನನಗೆ ಹಣ ಬೇಡ - ನಿಮ್ಮ ಶಾಶ್ವತ ವಿರವ್ವನ ಬೇಕು.”

“ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಚ್ಯುತಿ ತರುವುದಿಲ್ಲ ಪುಷ್ಪ”

ಎಂದವಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿದ.

ಮಳೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಂತುಹೋಗಿ ಆಕಾರ ತಿಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಮಿನುಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಸಂಜೀವ, ಪುಷ್ಪ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಲಲಿತ ಲಾವಣ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತರು. ಎಷ್ಟುಹೊತ್ತು ಕಳೆದಿರಬಹುದೆನ್ನುವುದು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಪುಷ್ಪ ನಡುಗದಳು.

“ಚಳಿಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ?”

“ಹೂ! ಧಂಡಿ ಗಾಳಿ.”

ಇಬ್ಬರೂ ರೂಮಿನೊಳಗೆ ಬಂದು ಹೊರಗಿನ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿದರು. ಸಂಜೀವನ ಸೂಸು, ಕಾಲುಚೀಲ ಬಿಚ್ಚಿ, ಕೋಟು ಟೈ ತೆಗೆದು ಸ್ವಾಚ್ಛಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ. ಪುಷ್ಪ ತಲೆಗೆ ಧರಿಸಿದ್ದ ಕೆಲವು ಹೇರ್‌ಸಿನ್‌ಗಳನ್ನು (Hairpin) ತೆಗೆದು ಮೇಜಿನಮೇಲಿಟ್ಟಳು.

ಸಂಜೀವನ ಎದ್ದು ತಾಂಬೂಲ ಉಗುಳಿ ಬಾಯಿ ಮುಕ್ಕಳಿಸಿ ಬರಲು ಸ್ನಾನಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಪುಷ್ಪ ಬಾಗಿಲ ಮೇಲಿದ್ದ ಒಂದು ದೀಪ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದುದನ್ನಾ ರಿಸಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ರಗ್ ಎಳೆದುಕೊಂಡಳು. ದೀಪದ ಬೆಳಕು ಕಣ್ಣು ಚುಚ್ಚದಿರಲೆಂದು ಕಣ್ಣುಗಳಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಲಗಿದ್ದಳು.

ಸಂಜೀವನ ಅರೆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರ್ಥನಾಡಿಕೊಂಡ. ದೀಪ ಆರಿತ್ತು. ಮಲಗಿದ್ದರೂ ಪುಷ್ಪ ಬೆರಳುಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವಳೆಂದು ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಸಂದಿಗ್ಧಕ್ಕೊಳಗಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತ. ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪ ಮಲಗಿದ್ದ ಮಂಚವಲ್ಲದೆ, ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿದ ಮೂರು ಮಂಚಗಳಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನೂ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದ. ಕಣ್ಣು ಹಾಗೆಯೇ ಪುಷ್ಪನ ಕಡೆ ಹೊರಳಿತು. ದಪ್ಪ ರಗ್ ಹೊದೆದು ಅವಳು ಮಲಗಿದ್ದರೂ ಅವಳ ದೇಹವಿನ್ಯಾಸ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಮೂಗಿನ ಮೇಲಣ್ಣು ಕೈಗಳಿಂಪು ಮರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕೆಳಭಾಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಅವಳ ತುಟಿಯತ್ತ ಹೋಯಿತು. ರಾಗರಂಜಿತ ತುಟಿಗಳು - ಈಗವಕ್ಕೆ ತಾಂಬೂಲ ರಾಗವೂ ಸೇರಿದೆ - ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನುರಾಗ ಲೇವನಾಗಿದೆ. ಹೃದಯದ ಆಸೆಯನ್ನು ತುತ್ತೂರಿಯಂತೆ ಪುಷ್ಪನ ತುಟಿಗಳು ಮೊಳಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಅದೃಶ್ಯಶಕ್ತಿಯೊಂದು ಸಂಜೀವನನ್ನು ಪುಷ್ಪನ ಮಂಚದ ಬಳಿಗೆಳೆ ದೊಯ್ಯಿತು. ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಮೃದುವಾಗಿ ಅವಳ ತಲೆ ನೇವರಿಸಿದ. ಪುಷ್ಪ ಕಣ್ಣಿನ ಮೇಲಿಂದ ಕೈಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಸಂಜೀವನ ಕುತ್ತಿಗೆ ಬಳಸಿ 'ಬನ್ನಿ - ದೊರೆ' ಎಂದಳು.

ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬಾಯ್ ಬಂದು ಎಬ್ಬಿಸಿದಾಗಲೇ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರ. ಇಬ್ಬರೂ ನ್ನಾನ ಮುಗಿಸಿ, ಜೋಟಾ - ಹಾಜರಿ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸಂಜೀವನ

ಹೋಟೆಲ್ ಬಿಲ್, ಬಾಯ್‌ಗೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ 'ಭಕ್ಷೀಸ್' ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರೂ ಸ್ವೇಷನ್ನಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದರು.

ರೈಲು ಯಥಾಕ್ರಮದಂತೆ ಕಾಲುಗಂಟಿ ತಡವಾಗಿ ಬಂತು. ಇಬ್ಬರೂ ಮೈಸೂರು ಸೇರುವ ವೇಳೆಗೆ ಎಂಟೊವರೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಸಂಜೀವ ಸಹ - ಸಸಂದ್ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ. ಗಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಪುಷ್ಪ ಕೇಳಿದಳು.

“ಸಂಜೆ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತೀರಿ.”

“ನೀನೇ ಹೇಳು.”

“ಬೇಗ ಬನ್ನಿ - ನನ್ನನ್ನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಾಯಿಸಬೇಡಿ.”

ಸಂಜೀವ ಉತ್ತರಕೊಡದೆ ಮಂದಹಾಸ ಬೀರಿದ. ಪುಷ್ಪ ಹುಸಿಮುನಿಸಿ ನಿಂದ

“ಹೋಗಿ - ನಾನು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ನಗುವಿರಿ.”

“ಇಂದು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಜಗತ್ತೇ ನಗುತ್ತಿದೆ ಪುಷ್ಪಾ - ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ನಗಬೇಡವೆನ್ನುವೆ.”

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸಂಜೀವನ ಸಹಪಾಠಿಗಳಾಗಿದ್ದವರು ಕೆಲವರು ಅವನಿಗೆ 'ನಮಸ್ತೇ' ಹೇಳಿದರು. ಅವರ ಶುಭಾಶಯಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ.

ಚಾಮುಂಡಿ ವಿಸ್ತರಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಮುಂದಕ್ಕೇ ಪುಷ್ಪ ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಸಿದಳು.

ಗಾಡಿ ನಿಲ್ಲಲು ಇಬ್ಬರೂ ಇಳಿದರು. ಪುಷ್ಪ ಮೆಲ್ಲನೆ

“ಮನೆ ಗುರುತು ಸಿಕ್ಕುವುದಲ್ಲವೇ? ಈಗ ಕವಿಗಳಾಗಿದ್ದೀರಿ. ಎಲ್ಲಿ ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತೀರೋ ಎಂದು ಭಯ.”

“ಕವಿಗಳಿಗೆ ಬೇಡವಾದುದಷ್ಟೇ ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಬೇಕಾದುದು ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದ.

ಪುಷ್ಪ ತಾನು ಹೊಡೆದಿದ್ದ ಶಾಲು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಹೋದಳು.

“ಇದು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ

ಪುಷ್ಪ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗುವವರಿಗೆ ಕಾದಿವ್ವು ಗಾಡಿಹತ್ತಿದ. ಗಾಡಿ ಕಣ್ಣುರೆಯಾಗುವವರೆಗೂ ಪುಷ್ಪ ತಲೆಬಾಗಲಿನಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದಳು.

ಗಾಡಿ ಸಂಜೀವನ ಮನೆಮುಟ್ಟಿತು. ಗಾಡಿಯವನು ಬೇಡಿದುದು ಕ್ಷಿಂತಲೂ ಎಂಟಾಣೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಕೊಟ್ಟು ಸಂಜೀವ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಸೋಫಾ ಮೇಲೆ ಓವರ್ ಕೋಟ್ ಒಗೆದು ಸೋಫಾಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ.

ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಸುಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ಯಾವದೋ ಹಾಡನ್ನು ಕುರುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಟ್ಟೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಕಾಫಿ ಮಾಡಿ ಕುಡಿದ.

ಉದ್ದೇಶರಹಿತನಾಗಿ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ 'ನಾನಾ' ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ. ಪುಟಗಳ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಓಡಿತೇ ಏನಾ ಒಂದು ಶಬ್ದವೂ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅತ್ತಸರಿಸಿ ಗಡಿಯಾರ ನೋಡಿದ. ಹತ್ತರ ಬಳಿಗೆ ಗಂಟೆಯ ಮುಳ್ಳು ತೆವಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಸಂಜೀವನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ವಿಚಾರ ಹೊಳೆಯಿತು. ಎದ್ದವನೇ ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಚೆಕ್ ಬುಕ್ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೈಸಿಕಲ್ ಹಿಡಿದುಹೊರಟ.

ರಸ್ತೆಗೆ ಬರಲು ಮತ್ತೆ ಏನೋ ನೆನಪಾಯಿತು. ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಬೈಸಿಕಲ್ ಇಟ್ಟು ನಡೆವೇ ಹೊರಟ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಸ್ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಿತು. ನ್ಯಾಯಾಂಡಿನ ಬಳಿ ಓಡಿಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದ.

ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಬಳಿ ಸಂಜೀವ ಬಸ್ ಇಳಿದು ನೇರವಾಗಿ 'ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಲ್'ಗೆ ಬಂದ. ಅಂಗಡಿಯವನು ಅನುವಾನಿಸುತ್ತ

"ಏನು ಬೇಕು ಸಾರ್" ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

"ಒಳ್ಳೆ ರೇಷ್ಮೆಯ ಸೀರೆಗಳು ತೋರಿಸಿ."

"ಧರ್ಮಾವರದದ್ದು ಬೇಕೋ - ಮೈಸೂರು ಸಿಲ್ಕ್ ಬೇಕೋ ಸಾರ್."

"ಎರಡೂ ತೋರಿಸಿ"

ಅಂಗಡಿಯವನು ಕವಾಟಿನಿಂದ ರಾಶಿರಾಶಿ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಸಂಜೀವನ ಮುಂದೆ ಗುಡ್ಡಿಹಾಕಿದ. ಸಂಜೀವ ಯೋಚಿಸಿ ಯೋಚಿಸಿ ಎರಡು ಧರ್ಮಾವರದ ಸೀರೆಗಳೂ, ಒಂದು ಮೈಸೂರು ಸೀರೆ, ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪುವ ಕಣ ಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿದ.

"ಇನ್ನೇನೂ ಬೇಡವೇ ಸಾರ್."

“ಟವಲು, ಬೆಡ್‌ಷೀಟ್ಸ್ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು.”

“ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿ ಸಾರ್.”

ಅಂಗಡಿಯನು ನೂಲಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳೆದ್ದ ಒಳ ಅವರಣಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿಯ್ಯಲು ಸಂಜೀವ ಅಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಟರ್ಕಿಟವಲು, ಒಂದು ಜತೆಗೆ ಸೊಲ್ಲಾ ಪುರದ ಮಿಲ್ಲಿನ ಬೆಡ್ - ಸ್ಪ್ರೆಡ್ (Bed Spread) ಆಯ್ದ.

ಗಿರಾಕಿ ‘ಶುದ್ಧ ಎಸಪು’ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಂಗಡಿಯವನು ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ.

“ಹೂಸ ಸ್ಟಾಕು ಆರ್‌ಗಂಡಿ ಸೀರೆಗಳು ಬಂದಿನೆ ನೋಡುತ್ತೀರಾ ಸಾರ್ ”

“ಬೇಡಿಯಪ್ಪ ”

“ನೋಡಿ ಸಾರ್. ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ.”

ಎಂದು ಅಂಗಡಿಯವನು ಬಗೆಬಗೆಯ ನಮೂನೆಯ ಆರ್‌ಗಂಡಿ ಸೀರೆ ಗಳನ್ನು ಸಂಜೀವನ ಮುಂದೆ ಪಸರಿಸಿದ. ಒಡಲೆಲ್ಲಾ ಹೂವಿನ ನಮೂನೆ ಇದ್ದ ಒಂದು ಸೀರೆ, ಸೊಗಸಾದ ಮೊಡ್ಡ ಬಾರ್ಡರ್ ಇದ್ದ ಒಂದು ಸೀರೆ ಸಂಜೀವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ಚೆಲುವಾಗಿ ಕಂಡವು.

“ಇವುಗಳನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಡಿ ” ಎಂದ.

ಅಂಗಡಿಯವನು ಎಲ್ಲಾ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಮೂಟೆಕಟ್ಟಿ ಮುನ್ನೂರ ಹದಿನೇಳು ರೂಪಾಯಿ, ಹದಿನೈದು ಆಣೆಗೆ ಬಿಲ್ ಹಾಕಿದ. ಸಂಜೀವ ಬಿಲ್ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿ ಕಿಸೆಯಿಂದ ಚೆಕ್‌ಬುಕ್ ತೆಗೆದ. ಅಂಗಡಿಯವನು ನಯವಾಗಿ

“ಕ್ಯಾಷೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಾಗಿತ್ತು ಸಾರ್.”

“ಕ್ಯಾಷ್ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೇ ನಾನೂ ಬಂದೆ. ಬ್ಯಾಂಕು ತೆಗೆಯುವ ವೇಳೆಯಾಗಿಲ್ಲ ಬಟ್ಟೆ ಗಂಟು, ಬಿಲ್ ಇಟ್ಟಿರಿ. ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯಾಪಾರವಿದೆ. ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ”

“ಯಾವ ಬ್ಯಾಂಕೆಂದು ಸಾರ್ ಚೆಕ್ಕು.”

“ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕಿನದು.”

“ಕೊಡೀ ಸಾರ್ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ.”

ಸಂಜೀವ ಚೆಕ್ ಬರೆಯುವಾಗ ಅಂಗಡಿಯವನು ಮೆಲ್ಲನೆ

“ಚೆಕ್ಕಿನ ಹಿಂದೆ ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ತಿ ಅಡ್ರೆಸ್ ಬರೆದು ಬಿಡಿ ಸಾರ್ ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಅವನು ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟು, ಗಂಟನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಸಂಜೀವ, ಸಯ್ಯಾಜಿರಾವ್ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮೈಸೂರು ಡ್ಯಾಂಕಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಚೆಕ್ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ಇನ್ನೂ ರೈವತ್ತು ರೂವಾಯಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೇರವಾಗಿ ಲಾನ್ಸ್‌ಡೌನ್ ಬಜಾರಿಗೆ ಬಂದ.

‘ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ ವಾಚ್ ಮಾರ್ಟಿನ್’ನ ಮುಂಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗಾಜಿನ ಬೀರುವಿನಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಗಡಿಯಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆಟ್ಟಿದ್ದರು. ಸಂಜೀವ ಅವುಗಳನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡು ಮೂರು ಗಡಿಯಾರಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆಸಿದ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಸೆಳೆಯಿತು. ಬಿಡಿಕಾಸಿನಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣ - ಚಪ್ಪಾಕವಾಗಿತ್ತು - ಉಬ್ಬಿದ ಗಾಜು - ಅತ್ತಿತ್ತ ಕುಣಿಕೆಗಳಿಗೆ ರೇಷ್ಮೆಯ ಹುರಿ. ಅಂಗಡಿಯವನೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿ ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ರೂವಾಯಿ, ಹನ್ನೆರಡಾಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವನ್ನೂ ಕೊಂಡ. ಸೊಗಸಾದ ಪುಟ್ಟ ಭರಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಡಿಯಾರವನ್ನಿಟ್ಟು ಅಂಗಡಿಯವನು ಸಂಜೀವನ ಕೈಗಿತ್ತ.

ಇನ್ನು ಉಡಿದ್ದು ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಂದೇ. ಮೊದಲು ಹೊಸ ಬುಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಹಣ್ಣುಗಳು, ಆರು ಕುಚ್ಚು ಹೂವು, ಒಂದು ಘನವಾದ ಹಾರ, ಒಂದು ಕಟ್ಟು ಚಿಗುರು ವೀಳೆಯ ದೆಲೆ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡ. ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಮುಂದೆಯೇ ಗಾಡಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಬಟ್ಟೆಯ ಅಂಗಡಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಗಂಟನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮನೆ ನೇರುವ ವೇಳೆಗೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಸಂಜೀವ ಊಟದ ರಾತ್ರಿ ಮುಗಿಸಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯಲೆತ್ತಿಸಿದ. ರಾತ್ರಿಯೂ ನಿದ್ರೆಯಿರಲಿಲ್ಲ, ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರೆ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ - ಬಗೆ ಬಗೆಯ ನನಸುಗಳು. ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯ ಅನುಭವ ಒಂದು ಕಡೆ - ಮುಂದೆ ಆಗುವ ಅನುಭವದ ಸುಂದರ ಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ. ಮಧುರ ವಿಸ್ಮೃತಿ ಸಂಜೀವನನ್ನು ದೇಹಾತ್ಮತ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಕಾಡಿದ್ದ ಅಯಿತೇ ವಿನಾ ನಿದ್ರೆಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಮೂರು ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಯಿತು. ಸಂಜೀವ ಎದ್ದವನೇ ಕಾಫಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಕುಡಿದು, ಮುಖಸ್ನಾನಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಮುಖಕ್ಕೆ ತೆಳುವಾಗಿ ‘ಬೂಜನ್ಸ್’ ಪೌಡರ್ ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬೀರು ತೆಗೆದು ತನ್ನ ನೀಲಿ ಸರ್ಜ್

ಸೂಟ್ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದ. ಅವಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಎಣ್ಣೆಗೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಟೈ ಆಯ್ದು ಕೊಂಡು, ಟೈಗಂಟು ನೈಶಿಷ್ಟ್ಯದಿಂದ ಮೆರೆಯುವಂತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ.

ಸೂಟ್ ಧರಿಸಿದ್ದು ಮುಗಿಯಲು ಕೋಟಿನ ಎರಡು ಕಿವೆಗಳಿಗೆ, ಷರಾಯಿಯ ಎರಡು ಕಿವೆಗಳಿಗೆ 'ಪಿರಮಿಡ್' ಕರವಸ್ತ್ರ ತುರುಕಿ, ಕೋಟಿನ ಮೇಲುಕಿವೆಯಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕರವಸ್ತ್ರವೊಂದನ್ನು ಗೋಪುರವಂತೆ ಮಡಿಸಿಟ್ಟ.

ತಲೆಗೆ ಬೈಲ್ ಕ್ರೀಮ್ ಬಳಿದುಕೊಂಡು, ಕೂದಲನ್ನು ಮಾಟವಾಗಿ ಬಾಚಿಕೊಂಡ. ಬಟ್ಟೆಯ ಬೀರುವಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದ ನಿಲುಗನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ತಾನೇ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ.

ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ಹೊಡೆದಿತ್ತು. 'ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಪುಷ್ಪ ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ಗಾಡಿ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ. ಗಾಡಿಯವನು ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನೂ, ಬಟ್ಟೆಯ ಗಂಟನ್ನೂ ಒಯ್ದು ಗಾಡಿಗಿಟ್ಟ - ಸಂಜೀವ ಗಡಿಯಾರದ ಸಂಪುಟವನ್ನು ಕಿವೆಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಗಾಡಿ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತ.

ಸಂಜೀವನ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಗಾಡಿಯವನು ಕುದುರೆಯನ್ನೋಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅವನೆಷ್ಟು ಅವಸರಪಟ್ಟರೂ ಪುಷ್ಪನ ಮನೆ ತಲಪುವ ವೇಳೆಗೆ ಐದು ಗಂಟೆಯ ಸಮೀಪವಾಗಿತ್ತು.

ಪುಷ್ಪ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಗಾಡಿಯವನು ಬುಟ್ಟಿ, ಗಂಟನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದು ಪುಷ್ಪನ ಮನೆಯ ಹಜಾರದ ಮಧ್ಯೆಯಿದ್ದ ದುಂಡುಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು, ಬಾಡಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ.

"ಪುಷ್ಪ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ - ನೀವು ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಬರುವವರಲ್ಲವೇ?"

"ಸಾರಿ, ಮೈ ಡಿಯರ್ (Sorry my dear) - ನಾನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದೇ ಒಂದು ಗಂಟೆಯಾಯಿತು."

"ಊಟ ಮಾಡಿದರೋ ಇಲ್ಲವೋ?"

"ಮಾಡದೆ ಉಂಟೇ. ಮಮ್ಮಿ ಎಲ್ಲಿ?"

"ಒಳಗಿದ್ದಾರೆ - ಬರುತ್ತಾರೆ"

ಎಂದು ಗಂಟನ್ನು ನೋಡಿ “ಇವೇನು” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ನೋಡು.”

ಪುಷ್ಪ ಗಂಟಿನ ದಪ್ಪದಾರ ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಿದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣನ್ನು ಅವಳೇ ನಂಬದಾದಳು.

“ಇದೇನೀ - ಇಷ್ಟೊಂದು.”

ಸಂಜೀವ ಒಂದು ಧನುರ್ವರದ ಸೀರೆ, ಒಂದು ಮೈಸೂರು ಸೀರೆ, ಅವುಗಳ ಕಣಗಳನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು

“ಇದು ನಿನಗೆ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್ - ಇನ್ನೊಂದು ಸೀರೆ, ಕಣ ನನ್ನ ಮಮ್ಮಿಗೆ”

“ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾರು ತರಹೇಳಿದವರು”

ಎನ್ನುತ್ತಾ ‘ಮಮ್ಮಿ’ ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. ಪುಷ್ಪನ ತಾಯಿ ಹೆಲನ್ ಬರಲು, ಸಂಜೀವ ಎದ್ದುನಿಂತು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ. ಸ್ವಚ್ಛ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ‘ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ’ ಎಂದು ಆಕೆ ಹೇಳಿದಳು. ಪುಷ್ಪ ಎರಡು ಕೈಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಾಯಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾ

“ಇದು ನಿನಗೆ - ಇದು ನನಗೆ ಮಮ್ಮಿ” ಎಂದಳು.

ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ

“ಏಕೆವ್ವಾ ತೊಂದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರಿ.” ಎಂದಳು.

“ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಕ್ಕೆ (Engagement) ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಂಗುರಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ - ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸೀರೆ, ಕಣಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ.”

“ಪುಷ್ಪ ನಿಮ್ಮ ವಿಸಯಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಮಾತು ಅಕ್ಷರಶಃ ಸತ್ಯವೆಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ.”

“ನಿಮಗೆ ನಾನು ಧ್ಯಾಂಕ್ಸ್ (Thanks) ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.”

“ಏಕೆ?”

“ನೀವು ತೋರಿಸಿರುವ ಔದಾರ್ಯಕ್ಕೆ.”

“ನನ್ನ ದೇನು ಔದಾರ್ಯ!”

“ಪುಷ್ಪ, ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರಲು ಅವಕಾಶಕೊಟ್ಟಿರಿ.”

ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ಅವಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಪುಷ್ಪ ಬುಟ್ಟಿಯ ಕಡೆ ಕೈತೋರಿಸಿ

“ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ನೋಡು ” ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಹೇಳಿದ.

ಪುಷ್ಪ ಬುಟ್ಟಿಯಿಂದ ಹೂವು, ವೀಳೆಯದೆಲೆ ತೆಗೆದು ಮೇಜನ ಮೇಲಿಟ್ಟು

“ಎಷ್ಟು ಹೂ ತಂದಿರುತ್ತಿರಿ. ಹೂವು ಎಂದರೆ ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಮೋಹ ”

ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹಾರದ ಪೊಟ್ಟಣ ಬಿಚ್ಚಿ ಅದನ್ನು ಸಂಜೀವನ ಬಳಿಗೆ ತಂದು ಅವನಿಗೆ ಹಾಕಲೆತ್ತಿಸಿದಳು. ಸಂಜೀವ ಅವಳ ಕೈತಡೆದು, ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಯೇಸೂ ಸ್ವಾಮಿಯ ‘ವನಿತ್ರ ಹೃದಯ’ (Sacred Heart) ಚಿತ್ರ ತೋರಿಸಿ

“ಅಲ್ಲಿ ಹಾಕು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಚಿಮ್ಮಿತು ಪುಷ್ಪ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಅವರ ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಹಾರಹಾಕಿದಳು

ಹಲನ್ ಅಮ್ಮ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ

“ನಮ್ಮ ಯೇಸುಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆಷ್ಟು ಭಕ್ತಿಯಿದೆ!”

“ಯೇಸುಸ್ವಾಮಿ ಇಡಿಯ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. ಎಲ್ಲರ ವಿಶ್ವಾಸ, ಗೌರವ, ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಅವನು ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.”

“ಬೈಬಲ್ ಓದಿರುವಿರಾ?”

“ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಓದಿದೆ. ಅದರ ದಿವ್ಯಲಿಲೆ ನನಗೆ ತುಂಬ ಹಿಡಿಸಿತು. ಅನಂತರ ಹತ್ತಾರು ಸಲ ಸ್ವಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಓದಿದೆ.”

“ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಷ್ಟು ಬೈಬಲ್ ನಮಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಮಮ್ಮಿ”

ಎಂದು ಪುಷ್ಪ ಸೇರಿಸಿ

“ಮಮ್ಮಿ - ನಮಗೆ ಕಾಫಿ ಕೊಡುತ್ತೀಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ”

ಎಂದಳು. ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ಎದ್ದು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದಳು ಪುಷ್ಪ ಬುಟ್ಟಿ, ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒಳಗಿಟ್ಟುಬಂದು

“ನನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲೇ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯೋಣ.”

“ಮಮ್ಮಿ ಏನಾದರೂ ಅಂದುಕೊಂಡಾರು.”

“ಏನೂ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ”

“ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ನನಗೆ ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇನು?”

“ನಮ್ಮದೇನು - ಬಡವರ ಮನೆ - ನಿಮ್ಮ ಎದುರಿಗಿರುವುದೇ ಡ್ಯಾಡಿಯ ರೂಮ್ - ನಿಮ್ಮ ಹಿಂದಿರುವುದೇ ನನ್ನ ರೂಮ್ - ಒಳಗಡೆ ಹಾಲ್, ಅದೇ ನಮ್ಮ ಡೈನಿಂಗ್ ಹಾಲ್ (Dining Hall) - ಡ್ಯಾಡಿ ರೂಮ್ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಮಮ್ಮಿರೂಮ್ - ಅದರಾಚೆ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆ, ಸ್ನಾನದ ಮನೆ.”

“ಮನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಸ್ವಂತದ್ದೇ?”

“ಹೌದು - ತಂದೆಗೆ ಬಂದ ಪ್ರಾವಿಡೆಂಟ್ ಹಣದಲ್ಲಿ ಮನೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರು - ಏಳೆ”

ಎಂದು ಕೈಹಿಡಿದೆಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ರೂಮಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದಳು. ಸಂಜೀವ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪೊಡೆ ಅವಳನ್ನು ಭರದಿಂದ ಅಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಿಟ್ಟ.

“ಹ್ಯಾಪಿ - ಡಾರ್ಲಿಂಗ್ (Happy, Darling)”

“ವೆರಿ ಹ್ಯಾಪಿ - ಸ್ವೀಟ್ (Very happy, Sweet)”

ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ

“ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂಡಿ - ನಾನು ಕಾಸಿ ತರುತ್ತೇನೆ”

ಎಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೈಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದಳು.

ಸಂಜೀವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ರೂಮಿನ ಸುತ್ತ ಸಂಚರಿಸಿದವು. ‘ಹೊವು ಎಂದರೆ ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಮೋಹ’ ಎಂದು ಪುಷ್ಪ ಹೇಳಿದ್ದು ಅಕ್ಷರಶಃ ದಿಟವಾಗಿತ್ತು. ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ವಟಗಳಿಗೆ, ಮಂಚದ ಭತ್ತಿಗೆ ಹೂನಾಲೆಗಳನ್ನೂ ತೂಗುಹಾಕಿದ್ದಳು. ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಹೂಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆರಿಸಿದ ಗುಲಾಬಿ ಹೂಗಳು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು

ಪುಸ್ತಕ ರೂಮ್ ವಿಶಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ನೆರಾಂಡದಿಂದ ಬಾಗಿಲಿ ದ್ದುದಲ್ಲದೆ ಒಳಗಡೆಯೂ ಒಂದು ಬಾಗಿಲಿತ್ತು. ರೂಮ್ ಪ್ರವೇಶನಾಡಿ ದೊಡನೆಯೇ ಬಲಗಡೆ - ಗೋಡೆಯ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮೇಜು - ಮೇಜಿನ ಒಂದು ಬದಿಗೆ ಸಾಧಾರಣ ಕುರ್ಚಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಬದಿಗೆ ಆರಾಮ ಕುರ್ಚಿ ಗಳಿದ್ದವು. ಮೇಜಿನ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಯಿತ್ತು. ಬಾಗಿಲು ಎದುರಿಗೆ

ಫರದೆ ಹಾಕಿದ ಮಂಚ. ಮಂಚದ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಬೀರು. ಬೀರು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ನಿಲುಗನ್ನಡಿ. ನಿಲುಗನ್ನಡಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟಿಯ ಸ್ವಾಂಟ್. ಎರಡು ಬಾಗಿಲುಗಳ ಮಧ್ಯೆ, ಮಂಚದಂದು ಹಾಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೇಜು. ರೂಮಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಟೀಪಾಯ್.

ಸಂಜೀವನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸೆಳೆದುದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಫರ್ನೀಚರುಗಳ ಸೌಂದರ್ಯ. ಎಲ್ಲದರ ಮೇಲೆ ಮೈಸೂರು ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟಿನ ಒಳಸರಿತ್ತು. ಫರ್ನೀಚರುಗಳು ಸೊಗಸಾದ ಕರಿಮರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕುಶಲ ಕೆಲಸದ ಗಯ ಕಲಾನೈಪುಣ್ಯವನ್ನು ಸಾರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಅಲಂಕಾರದ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಬ್ರಷ್, ಬಾಚಣಿಗೆಗಳು, ಸ್ವಾಪ್ಪಿಕ್ ಕಂಪೆನಿಯ ಸುಗಂಧದ ಕೊಬ್ಬರಿಯಣ್ಣೆ, ಲಿಪ್‌ಸ್ಟಿಕ್, ಪಾಂಡ್ ಸ್ನೋ, ನೈಟ್‌ಕ್ರೀಮ್, ಪಾಡರ್‌ಗಳಲ್ಲದೆ ಹೇರ್‌ಕ್ರೀಮ್, ಡೆಟ್ಟುಲ್ ಶೀಷೆಗಳೂ ಇದ್ದವು.

ಪುಷ್ಪನ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸ್ವಾಂಟಿನಲ್ಲಿ (Stand) ಎರಡು ಸಾಲು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಒಂದು ಸಾಲು ಪುಷ್ಪನ ಪತ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು, ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಲು ಇತರ ಪುಸ್ತಕಗಳು. ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಂಜೀವ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಿದ - ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು ಪೆಂಗ್ವಿನ್, ಪಾಕೆಟ್ ಬುಕ್, ಚಿವ್‌ರಾನ್, ಬ್ಯಾಂಟಮ್, ಏನನ್, ಜೈಕೊ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದ ಡಿ.ಎಚ್. ಲಾರೆನ್ಸ್, ಕ್ಯಾಥಲೀನ್ ನಾರಿಸ್, ಪರ್ಲ್‌ಬಕ್, ಜೋಲಾ, ಫ್ಲಾಬೋ, ಗಾರ್ಕ್, ದಾದೊ, ಮಾರಿಸ್ ಡೆ ಕೋಬ್ರಾ, ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಜತೆಗೆ ಷಾ ಮತ್ತು ವೆಲ್ಸ್ ಇವರ ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳಿದ್ದವು. ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕಪಾಟಿನ ಮೇಲೆ ಸೊಗಸಾದ ಮೊರಾಕೋ ಚರ್ಮದ ಹೊದಿಕೆ ಹಾಕಿದ 'ಹೋಲಿ ಬೈಬಲ್' (Holy Bible).

ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲಿದ್ದ ಚಿತ್ರಗಳು ಸಂಜೀವನ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿದವು. ಸುಮಾರು ಮೂರು ಅಡಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಲಾರ್ಡ್ ಲೇಟಿನ್ನನ — ಎರಡು ಚಿತ್ರಗಳು ಕಣ್ಣು ಕೋರೈಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಡ್ರೆಸಿಂಗ್ ಟೀಬಲ್ ಇದ್ದ

ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಲಿಯೊನಾರ್ಡೊ ವಿಂಚಿಯ 'ಲಾಸ್ಟ್ ಸಪ್ಪರ್' (Last Supper) ಚಿತ್ರ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತನದೇ ಹಲವು ಭಾವಭಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಚಿತ್ರಗಳು. ಪುಸ್ತಕ ಬೈಸಿಕಲ್ ಹಿಡಿಸು ಕನ್ನಡಕ ಧರಿಸುವಂತೆ - ವಂಜಾಬಿ ಪೈಜಾಮು, ಜುಬ್ಬ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ - ಲಂಗ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ - ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವಂತೆ - ಮತ್ತೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೂ ಕುಂಡಗಳ ಜತೆ ನಿಂತಿರುವಂತೆ - ಮಗಮೊಂದರಲ್ಲಿ ಮೇಜಿನ ಮುಂದೆ ಓದುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಗಳಿದ್ದವು.

ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಸಂಜೀವ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುಗಳ ಟ್ರೇ (Tray) ತಂದು ಪುಸ್ತಕ ಟೀಪಾಯ್ ಮೇಲಿಟ್ಟಳು. ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ ಸಂಜೀವ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿದ.

“ನನ್ನ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿರುವಿರಾ?”

“ಇಲ್ಲ - ಸಂತೋಷವಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

“ತಡೆಯಿರಿ - ಬಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ”

ಎಂದು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಟ್ರೇ ಹಿಡಿದು ಬಂದಳು. ಅದನ್ನೂ ಟೀಪಾಯ್ ಮೇಲಿಟ್ಟು

“ಏನು - ಹೀಗೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿರಿ.”

“ಏನುಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು?”

ಪುಸ್ತಕ ಅವನ ಸವಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವಾಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಬಲವಂತದಿಂದ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಅವನ ಸೂಸ್ ಬಿಚ್ಚಲಾರಂಭಿಸಿದಳು.

“ಇದೇನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್.”

“ಸೂಸು ಬಿಚ್ಚಿ.”

“ನಾನು ಬಿಚ್ಚುತ್ತೇನೆ - ನೀನು ಬಿಡು”

ಎಂದು ಅವಳ ಕೈಬಿಡಿಸಿ, ಸೂಸ್ ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟು. ಪುಸ್ತಕ ಅವನ ಬೈ ಬಿಚ್ಚಿ ಸ್ವಾಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿ, ಕುರ್ಚಿಗಳನ್ನು ಟೀಪಾಯ್ ಬಳಗೇಳಿದು, ಸಂಜೀವ ತಂದಿದ್ದ ಹೊಸ ಟವಲುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನ್ನೂ ಕುರ್ಚಿಗಳ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದಳು.

ಸಂಜೀವ ಖಾಲ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿ

“ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಸಾಕೇ. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನಾನು ಬರಬಾರದೆಂದು ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ದಿನವ ತಂದಿರುವೆಯಾ?”

“ನಿಮಗೆಷ್ಟು ಬೇಕೋ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ”

ಎಂದು ಒಂದು ಜಪಾನೀ ಕೇಕನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡ - ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ಪುಸ್ಪ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಾನು ಭುಜಿಸಿದಳು.

ಉನಾಹಾರ ಸಾಗಿದಂತೆ ವುಷ್ಪ ಕೇಳಿದಳು

“ಮಮ್ಮಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಮಗೇನು ಅನಿಸಿತು.

“ಷಿ ಈಸ್ ಎ ಬ್ಯಾಟಿಫುಲ್ ವುಮನ್ (She is a beautiful Woman) - ಅವರ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು.

ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಏನು ಹೇಳಿದರು.”

“ಹೇಳಲೇ?”

“ಹೇಳು”

“ನಿಮಗೆ ಜಂಬ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತದೇನೋ?”

“ಜಂಬ ಬಂದರೂ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಾತು ಕೊಡುತ್ತೀನೆ.”

“ನನ್ನ ಯಜಮಾನರು ಅವೋಲೋ ದೇವರಿಂದ ಹಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.”

ಆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಆವ್ಯಯಮಾನವಾಯಿತು.

“ನನ್ನ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಏಕೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದಿರಿ?”

“ನಿನ್ನ ವಂಜಾಬಿ ಉಡುಪಿನ ಚಿತ್ರ ನೋಡಿ ನಗು ಬಂದಿತು - ಸಿನೀಮಾ ಪ್ರಭಾವವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

“ನನ್ನ ಹುಚ್ಚುಗಳಲ್ಲಿ ಅದೂ ಒಂದು.”

“ಹೂವು - ಸಿನೀಮಾ - ಫೋಟೋ ಮೂರಾಯಿತು, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಇದೆ ಈಗಲೇ ಹೇಳಬಿಡು.”

“ಇನ್ನೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಹುಚ್ಚು ಇದೆಯಲ್ಲಾ!”

“ಯಾವದವು ?”

“ನೀವು !”

ಉಪಾಹಾರ ಸಾಕೆಂದು ಸಂಜೀವ ಕಾಫಿ ಕೇಳಿದ. ಅವನಿಗೆ ಕಾಫಿ ಕೊಟ್ಟು ತಾನೂ ಕುಡಿದು ಪುಷ್ಪ ಪ್ರೀತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೆ ಇಟ್ಟುಬರಲು ಎದ್ದಳು. ಸಂಜೀವ ಮೆಲ್ಲನೆ

“ಸ್ವೀಟ್ - ಹೊಸ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೇ ?” ಎಂದ

“ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ - ಯಾವದು ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿ.”

“ಮೈಸೂರ್ ಸಿಲ್ಕ್ ಸೀರೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಯಿತೇ ?”

“ಮಂದ ಹಸುರಿನ ಮೈಸೂರ್ ಸಿಲ್ಕ್ ಸೀರೆ ಉಡಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ಅದನ್ನೇ ಉಟ್ಟುಕೋ ”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವಳು ಬರುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಕೋಟಿನ ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪುಟವಲ್ಲದ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡ.

ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಕಳೆಯಿತು. ಪುಷ್ಪ ಸೀರೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು, ಮೈಸೂರು ಸಿಲ್ಕ್ ಸೀರೆ ಧರಿಸಿ ತಲೆತುಂಬ ಹೂನುಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಳು. ಸಂಜೀವ ಅವಳನ್ನೇ ಕಣ್ಣು ತುಂಬುವಂತೆ ನೋಡಿ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು

“ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೋ ಡಾನ್ಲಿಂಗ್.”

“ಏಕೆ”

“ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬೇಡ.”

“ಪುಷ್ಪ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಸಂಜೀವ ಅವಳ ಎಡಗೈ ಒಡಿದು ಗಡಿಯಾರ ಕಟ್ಟಿದ. ಪುಷ್ಪ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಸಂತೋಷವನ್ನು

“ಓ! ವಂಡರ್‌ಫುಲ್ (Oh! Wonderful !)”

ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಅಪ್ಪಿದಳು.

“ಕೈಗೊತ್ತುತ್ತದೆಯೇ ?”

“ಮನಸ್ಸು ತುಂಬಿರುವಾಗ ಬಾಯಿಕಟ್ಟುತ್ತದಂತೆ - ಏನು ಹೇಳಲಿ ? ಈಗಲೇ ಗಡಿಯಾರ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಸರವಾಗಿದ್ದದ್ದೇನು ?”

“ನಿನ್ನ ಟೈಮ್ ಸ್ಪಿರಿಟ್‌ಗೆ (Time - Spirit) ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಬೇಕಾದುದು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ.”

ಪುಷ್ಪ ಮತ್ತೆ ಹೊರಗೆ ಹೊರಡಲನುವಾಗಲು ಸಂಜೀವ ಅವಳ ಕೈಹಿಡಿಸು

“ಪುನಃ ಹೊರಟಿರುವೆಯಲ್ಲಾ”

“ಜೇಗ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಮಮ್ಮಿ ಕನಕಮ್ಮನವರ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ.”

“ಕನಕಮ್ಮ ಯಾರು ?”

“ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನರ್ಸ್ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ತುಂಬ ಸ್ನೇಹಿತರು.”

“ಮಮ್ಮಿ ತುಂಬ ಇಂಗಿತಜ್ಞರು” ಎಂದ.

ಪುಷ್ಪ ಹೊರಗೆ ಹೋದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ರೂಮ್ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು

“ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಬರುವವರೆಗೆ ಇರುವಿರಷ್ಟೆ.”

“ಇರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಹೇಳಿದ.

“ಸಂಕೋಚಪಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ - ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ.”

“ಹಾಗೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನಮ್ಮ.”

ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ತಾನು ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಧರ್ಮಾವರದ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ಸಂಜೀವ ಗಮನಿಸದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದು,

“ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಕಾಫಿ ಮಾಡಿಕೊಡು. ನಾನೂ ಜೇಗ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದರು.

ಪುಷ್ಪ ಹೊರಬಾಗಿಲು ಚಿಲಕ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ವೆರಾಂಡಾ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿಸಿ, ರೂಮಿನೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟಬಾಣದಂತೆ ಬಂದವಳೇ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸಂಜೀವನ ತೊಡೆಯೇರಿ

“ಗಡಿಯಾರ ಮಮ್ಮಿಗೆ ತೋರಿಸಿ.”

“ಎನು ಹೇಳಿದರು ?”

“ಅವರನ್ನು ಸುಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದೆಯಲ್ಲಾ ಎಂದರು.”

“ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಲಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು.”

“ಮಮ್ಮಿ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಸೀರೆ ನೋಡಿದಿರಾ?”

“ನೋಡಿದೆ - ಹೊಸ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ನೀನೇ ಹೇಳಿದೆಯೇನೋ?”

“ಛೇ! ಛೇ! ನಾನು ಏಕೆ ಹೇಳಲಿ. ಅವರೇ ‘ನನ್ನ ಅಳಿಯಂದಿರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸೀರೆ ನಾನು ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡವೇ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಮಗೆ ತೋರಿಸಲೆಂದೇ ಬಾಗಿಲುವರೆಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದದ್ದು. - ಏನು ಹೇಳಿದರು?”

“ನೀನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ಇಲ್ಲ - ನಾನು ಒಳಗಡೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ.”

“‘ಸಂಕೋಚವಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ - ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.”

“ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಿರಾ ದೊರೆ”

“ತಿಳಿದುಕೊಂಡೇ ಇರುವೆನಲ್ಲಾ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಈ ರಾಮನ್ನು ನನ್ನದು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವೆ - ಇಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿವೆ. — ನಿನ್ನ ಫರ್ನಿಚರ್ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಪುಷ್ಪ. ಇವುಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದೆಯಾ?”

“ನಾನೆಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸುವುದು. ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಕೆ. ಜಿ. ಎಫ್‌ನಲ್ಲಿ (Kolar Gold Fields) ಗಣಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟರು. ಅವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ - ನನ್ನ ಕಂಡರೆ ತುಂಬ ಪ್ರೀತಿ.”

“ನಿನ್ನ ಕಂಡರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ ಪುಷ್ಪ.”

“ನಿಮ್ಮೊಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು . . . .”

ಎಂದು ಅವನ ತೊಡೆಯಿಂದ ಇಳಿದು, ಕೈಹಿಡಿದು ಅವನನ್ನು ಮಂಚದ ಬಳಿಗೆ ಎಳೆದೊಯ್ದಳು.

ಪುಷ್ಪ, ರಾಮ್ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದಾಗ ಎಂಟು ಗಂಟೆ ಹೊಡೆದಿತ್ತು. ‘ಮಮ್ಮಿ ಇನ್ನೂ ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ’ ಎಂದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ

ಹೊತ್ತಿಸಿ ಕಾಫಿಗೆ ನೀರು ಇಟ್ಟಳು ನೀರು ಮರಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜಡೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಮತ್ತೆ ಬಾಚಿಕೊಂಡು, ನಲುಗಿ ಹೋಗಿವೆದ್ದ ಹೂವನ್ನು ಕಿತ್ತಿನೆದು ಹೊಸ ಹೂವು ಮುಡಿದಳು.

ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದಳು. ಪುಷ್ಪನೇ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಲು ಇಬ್ಬರೂ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ಮಗಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಬದಲಾವಣೆ ಗ್ರಹಿಸಿ

“ಹೊರಟುಹೋದರೇ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಇಲ್ಲ ಇದ್ದಾರೆ.”

“ಕಾಫಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆಯಾ?”

“ಹೂ.”

“ನನಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಡು.”

“ನಿನ್ನ ಲೆಕ್ಕ ಹಿಡಿದೇ ಡಿಕಾಕ್ಷನ್ (Decoction) ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ ಮಮ್ಮೀ.”

“ಮದುವೆ ವಿಷಯವೇನಾದರೂ ಮುತನುಡದೆಯಾ?”

“ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನಾನಾಗಿಯೇ ಹೇಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಲಿ.”

“ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿಬಿಡು. ಬೇಗ ಸಿವಿಲ್ ಮ್ಯಾರೇಜ್ (Civil Marriage) ಆಯಿತು ಅನ್ನಿಸಿಬಿಡುವುದೊಳ್ಳೆಯದು.”

“ಅವರಲ್ಲಿ ಅವನಂಬಿಕೆಯೇ ಮಮ್ಮೀ”

“ಅಸನಂಬಿಕೆ ಮಾತಿಗಲ್ಲವೇ ಹುಚ್ಚು ಹುಡುಗಿ - ಯಾರಾದರೂ ಆಗದವರು ಅಡ್ಡಬಂದರೆ ಮುಂದೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ - ಇಂಟರ್ - ಕಮ್ಯುನಲ್ ಮ್ಯಾರೇಜಸ್ (Inter - Communal marriages) ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ಆಗುವ ಕಾಲವನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ.”

ಪುಷ್ಪ ಹಾಲು ಬಿಸಿಮಾಡಿ ಮೂರು ಕಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ಕಾಫಿ ಸರಿಮಾಡಿ, ಒಂದನ್ನು ತಾಯಿಯ ಕೈಗಿತ್ತು, ಉಳಿದಿದ್ದ ಎರಡು ಕಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಳು. ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ಕಾಫಿ ಸವಿಯುತ್ತಾ

“ಈಗ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರಂತೇನು?”

“ನಾನು ಬಿಟ್ಟಿರಲ್ಲವೇ ಅವರು ಹೋಗುವುದು.”

“ಇಲ್ಲೇ ಊಟಕ್ಕೆಬ್ಬಿಸು - ಬೇಗ ಅನ್ನ ಸಾರು ಮಾಡಬಿಡುತ್ತೇನೆ.”

ಪುಷ್ಪ ಆನಂದತುಂದಿಲಕಾಗಿ ಕಾಫಿ ಕಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ರೂಮಿಗೆ ಬಂದಳು.

“ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್ ”

“ಸಿಮಗೆ ಕಾಫಿ ಮಾಡಲು ಹೋದೆ - ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಮ್ಮೀ ಬಂದರು.”

ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೇ ತಾನೇ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಸುತ್ತಾ

“ಸಿಮ್ಮನ್ನು ಇಷ್ಟೇ ಊಟಕ್ಕೆಬ್ಬಿಸಲು ಮಮ್ಮೀ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.”

“ಇಷ್ಟು ತಿಂಡಿತಿಂದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಊಟವೇ ?”

“ಮಹಾ ತಿಂದಿರಿ - ಎಲ್ಲಾ ನನಗೇ ಗಿಡುಗಿಬಿಟ್ಟು . . . . .”

“ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರೂ ದಿಟದ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಹೊಡೆದ ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀ ಸ್ವೀಟ್ ”

“ಹೌದು ನಾನು ಸುಳ್ಳುಗಾತಿ.”

“ಕೋವಬಂತೇನು? ಕೋವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ವ್ಯಾಜ್ಯ ಕಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬಹಳ ಅವಕಾಶ - ಅನುಕೂಲವಿದೆ.”

“ನೀವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋವಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿರಾ ?”

“ಏಕೆ ?”

“ಎತಕ್ಕಾದರೂ . . . . .”

“ನಿಷ್ಚಾರಣವಾಗಿ ಕೋವಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

“ಸಕಾರಣವಾಗಿಯೂ ಕೋವಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ದೊರೆ. ಅದು ನಮ್ಮ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು.”

“ಇದು ಸಮತಿಯಕಾಲ - ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಹಕ್ಕು.”

ಸಂಜೀವನ ವಿಪರೀತವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಕೇಳಿ ಪುಷ್ಪನಿಗೆ ಹಿಡೆ-ಲಾರಡಪ್ಪು ನಗೆ ಬಂದಿತು.

“ಕೊನೆಗೂ ನಾನು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ನೀವು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿಲ್ಲ.”

“ಏನು ಕೇಳಿದೆ.”

“ಊಟದ-ವಿಷಯ.”

“ಕಾಫಿ ಕುಡಿದಾಯಿತು . ಹೋಗು ಎಂದು ಹೇಳುವೆಯೇನು?”

“ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಆ ಮಾತು ನನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ದೊರೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅರಗಳಿಗೆ ನಾನಿರಲಾರೆ.”

ಸಂಜೀವ ಅವಳನ್ನು ಬರಸೆಳೆದು ಹತ್ತಿರಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡ.

“ನೀವು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾತುಕೊಟ್ಟರೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.”

“ಹಾಸ್ಯಮಾಡದಿರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ - ಹೇಳು.”

“ಹೋಗಿ - ನಾನು ಹೇಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ ”

“ಹೇಳು - ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಮದುವೆಗೆ ನನ್ನ ಗ್ಯಾಂಗ್ (Gang) ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

“ನಿನ್ನ ಗ್ಯಾಂಗಿನಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ.”

“ಸುನಂದಾ, ರಾಜಮಣಿ, ಶಾಂತಾ. ಜತೆಯಲ್ಲಿರುವವರೆಗೆ ನಾವು ನಾಯಿ ಬೆಕ್ಕುಗಳ ಹಾಗೆ ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಈಗ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ.”

“ಸುನಂದಾ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ - ಉಳಿದವರು!”

“ಶಾಂತಾ ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ - ರಾಜಮಣಿ ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ.”

“ಆಗಲಿ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್ - ಹದಿನೈದು ದಿವಸ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ ”

“ಲಗ್ನ ನಿಶ್ಚಯಿಸದೆಯೇ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ?”

“ಗುರುಹಿರಿಯರ ಸಮ್ಮತಿ ಪಡೆದು ತಾನೇ ಲಗ್ನ ನಿಶ್ಚಯಿಸಬೇಕು.”

ಪುಷ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಾಬರಿಗೊಂಡು

“ನೀವು ಯಾವ ಗುರುಹಿರಿಯರ ಸಮ್ಮತಿ ಪಡೆಯಬೇಕು.”

“ಅದೇ ವಿಷಯ ನಾನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದೆ. ನಿನ್ನ ಬಾಸಾ ಫ್ರೆಂಡ್ ಸುನಂದಮ್ಮನ ಅಕ್ಕ ಜಾನಕಮ್ಮ ನನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆಯಾಗಬೇಕು ಗೊತ್ತೇ?”

“ಗೊತ್ತು - ಸುನೂ ಹೇಳಿದ್ದಳು.”

“ನಾಳೆ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹಾಕಿ ಬರೋಣ.”

“ಅವರು ಏನೋ ಒಂದು ತರಹಾರಿ! ಸುನಂದನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಮಾತೇ ಆಡಿಮತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಅವರೂ ಬಹಳ ನೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಪುಷ್ಪ. ಪ್ರಸಂಚನೇ ಅವರಿಗೆ ಬೇಸರ ವಾಗಿದೆ.”

“ನಾನೂ ಬರಬೇಕೇ?”

“ನೀನು ಬರದೆ . . . .”

“ನಾಳೆ ನನ್ನ ಕೆಲಸವೊಂದು ನೀವು ಮಾಡುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಬರುತ್ತೇನೆ.”

“ಹೇಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಕರಾರುಗಳೇತಕ್ಕೆ?”

“ನೀವೂ ನಾನೂ ಇರುವ ಫೋಟೋ ಒಂದೂ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ.”

“ಫೋಟೋ ತೆಗೆಸಬೇಕು ತಾನೆ.”

“ಹೌದು. ಹಾಗೇ ನೀವು ಒಬ್ಬರೇ ಇರುವ ಫೋಟೋನೂ ಬೇಕು.”

“ಇಷ್ಟೇ ತಾನೆ - ಆಗಬಹುದು.”

“ಸ್ವಾಡಿಯೋಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೋಗೋಣ.”

“ಮೂರು ಗಂಟೆಗೆ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಅತ್ತಿಗೆಮ್ಮನವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಾಡಿಯೋಗೆ ಹೋಗೋಣ. ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ - ಸಂಜೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಡ್ರೈವ್ ಹೋಗಿಬರಬಹುದು.”

“ನಮ್ಮದೇ ಒಂದು ಕಾರ್ ಇದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನು.”

“ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ ಸುಮ್ಮನಿರು - ಕಾರಿನವೇನು ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯ.”

ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ಒಳಗಿನಿಂದ ಮಗಳನ್ನು ಕೂಗಿದರು. ಪುಷ್ಪ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದು ಸಂಜೀವನನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದಳು.

ಹೆಜಾರದಲ್ಲಿ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅನ್ನ, ಸಾರು, ಆಲುಗೆಡ್ಡೆ ಉಪ್ಪೇರಿ, ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ, ಹಾಲು ಮೊಸರು ಗಳಿಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಿಂಗಾಣೆ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗಿತ್ತು. ಸಂಜೀವ, ಪುಷ್ಪ ಇಬ್ಬರೂ ಕುಳಿತು ತಾವೇ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡು ಊಟ ಮುಗಿಸಿದರು.

ಸಂಜೀವ ಊಟ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ರೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಒಂದು ಸಿಗರೇಟ್ ಹಚ್ಚಿದ. ತಾಯಿಯ ಊಟ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಒಳಗಿದ್ದು, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ತಟ್ಟೆ, ಹಾಲಿನ ಲೋಟಿ ಹಿಡಿದು ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

೧೧

ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ ಹೆಸರಿಗೆ ಕೆಂಪು, ನೀಲಿಬಣ್ಣಗಳ ಚೌಕಟ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದ 'ಎರ್ ಮೇಲ್' (Air Mail) ಕಾಗದವೂ, ಜಾನಕಮ್ಮನ ಹೆಸರಿಗೆ ಹಳದಿ ಹಚ್ಚಿದ ಒಂದು ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಯೂ ಬಂದಿತು. ಜಾನಕಮ್ಮ ಸಡಗರದಿಂದ ತಾಯಿಯ ಬಳಿಗೆ ಕಾಗದವನ್ನೊಯ್ದು

"ಎರ್ ಮೇಲ್ ಕಾಗದ - ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿಗಮ್ಮ - ಅಣ್ಣನಿಂದ ಬಂದಿರಬಹುದು."

"ಒಡೆಮ ಓದು ಜಾನಕಿ" ಎಂದರು.

ಜಾನಕಿ ಒಡೆಮ ಓದಿದಳು. ಅವಳ ಊಹೆ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಮುಂಬಯಿಯಿಂದ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದ. ನಾಲ್ಕೇ ಪಂಕ್ತಿಗಳು. 'ಮುಂದಿನ ಶನಿವಾರ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ನಿಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ' ಸಂತೋಷ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಾ

"ಅವರುನವರೆಗೆ ಮಗ ಬಂದಾನೆ ಎಂದು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು. ಮಗ ಈಗಲಾವರೂ ಬಂದನಲ್ಲ."

"ಅವನು ಒಂದೆರಡು ದಿನವೂ ನಿಲ್ಲುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲಮ್ಮ"

"ಶನಿವಾರದ ವೇಳೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ ಎಂದು ಸುನಂದನಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆ ಜಾನಕಿ. ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಣ್ಣಾತುಂಬ ನೋಡಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ."

"ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬ ನೋವಾ ಗುವುದಮ್ಮ."

"ನನ್ನ ಕಾಲವೂ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂತು ಜಾನಕಿ. ನಿನ್ನ ಸಂಸಾರ ಒಂದು ನೇರವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. - ಆ ಕಾಗದ ಯಾವದು? ಯಾರದೋ ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಯಿದ್ದ ಹಾಗಿದೆ."

ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಗದವನ್ನು ಜಾನಕಿ ಮರೆತೇ ಇದ್ದಳು. ತಾಯಿ ಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಲು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಅವಳ ಎದೆ ಧವಕೈಂದಿತು. 'ಅಮ್ಮಾ... ' ಎಂದು ಚೀರಿ ಲಗ್ನ ವತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತಾಯಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟಳು. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ ಬಾಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಜಾನಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

"ಇದೂ ಆಗಿಹೋಯಿತೇ?" ಎಂದರು.

"ಇನತ್ತೇ ಮದುವೆ - ಎಂಥಾ ಮೋಸ - ಎಂಥಾ ಅನ್ಯಾಯ." "

"ವಿಧಿಲಿಖಿತಕ್ಕೆ ಯಾರೇನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ ಜಾನಕಿ."

"ವಿಧಿಗಷ್ಟು ಬೆಂಕಿಯಿಟ್ಟರು."

"ಈಗ ವಿಧಿ ನನಗೆ ಬೆಂಕಿಯಿಟ್ಟಿದೆ."

"ಅವರ ದಾರಿ ಅವರು ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ನಿನ್ನ - ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯ ಏನುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನಾದರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ."

"ಅವರದು ಕುರುಡು ಕವಡೆ ಮುಟ್ಟಿವುದಕ್ಕೂ ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ."

"ನಾಳೆ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳೇ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿಬೀಳಬಾರದು ಜಾನಕಿ. ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತೆಗಾಗಬಾರದು. ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನರ ಲಾಯರು ಇದ್ದಾರೆಲ್ಲಾ ನಂಜನಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಆವರಿಗೊಂದು ಕಾಗದ ಬರೆ."

ತಾಯಿಯ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೆ ಜಾನಕಿಗೆ ನಿರ್ವಹವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

"ಜಗದೀಶನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಾನೇ ಒಂದು ದಿನ ನಂಜನಗೂಡಿಗೆ ಹೋಗಿಬರಲೇ?"

"ಮೊದಲು ಕಾಗದ ಬರೆ. ಅವರು ಬಾರಂದರೆ ಹೋಗಿ ಬಾ."

ಎಂದರು. ಜಾನಕಿ ತನ್ನ ರಾಮಿಗ ಹೋಗಿ ಕಾಗದ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಳು.

ಮಗನ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಹೊರಗೇ ನಿಂತರು. 'ಮನೆಗೆ ಮೊದಲು ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣ ಮಾಡಿಸಬೇಕು - ಯಜಮಾನರ ರೂಮ್ ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡಿಸಿ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲಮಾಡಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ನಿಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯ

విల్లవేందు బరేదిద్దానల్లా ' బరేయలి - ఇల్లి బంచ మేలే అవనన్ను బిట్టరల్లవే హోగువుదు ' ఎందుకొండరు.

సంజీవ ట్యాక్సీయన్ను ఘోరగే నిల్లిసి పుష్పనొందిగే ఒళగే బంద. పుష్ప, సంజీవ జతేగూడి బందుదన్ను కండు ఇందిరమ్మ నవరిగే ఆశ్చర్యవాదరూ, అవన్నవరు తోరగూడదే విశ్వాసదించ స్వాగత బయసించు. యారో మాతనాడిద ధ్వని కేళి జానకీయూ ఘోరగే ఎమ్మ బంచు. అవళ ఆశ్చర్య ముఖద మేలే అజ్ఞోతి దంతే నింతితు

“పుష్పా నిను ' . . . . ఇదేను సంజీవా . . . . ”

“హేళుత్తేనే అత్తిగే, అవక్కే బందిరువుసు.”

పుష్ప జానకమ్మనిగూ ఇందిరమ్మనవరిగూ కాలుముట్ట నమస్కార మాడిదళు. సంజీవనూ ఇబ్బరిగూ నమస్కరిసెద.

జానకమ్మ బిక్కపబెరగాగి నింతుకొండుబిట్టళు.

“ఆశీర్వాద మాడువుదిల్లవే అత్తిగే.”

“నాను ఘోసదాగి ఆశీర్వాద మాడబేకేనప్పా. దేవరు యావాగలూ నినగే ఒళ్ళేయదన్ను మాడలి.”

“నానూ పుష్పా మదువే మాడికొళ్ళలు నిల్లయిసిద్దేవే అత్తిగే.”

జానకమ్మ బాయల్లి 'సంతోష' ఎందు హేళిదరూ ఆ మాతు అవళ కృపయదించ బరలిల్ల.

బిక్కట్టు పరిహరిసలు ఇందిరమ్మనవరు

“సునందా లూరిగే ఘోదమేలే నిను నమ్మ మసే కడేనే బరలిల్ల పుష్పా.” ఎందరు.

“పురసత్తా గలిల్లమ్మా” ఎందవళు వనమృతేయించ నుడిదళు.

“స్తల్లి ఒళక్కే బా, సంజీవ ”

ఎందు అవనన్ను జానకమ్మ ఒళక్కే కరెదొయ్దళు. ఇందిరమ్మ నవరు పుష్పనొందిగే మాతనాడుత్త కుళితరు.

ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕುಳಿತ ಮೇಲೆ

“ಇದೇನು ಸಂಜೀವ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಪ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿಸಿ ಆತ್ತಿಗೆ. ನನಗೆ ‘ಅಯ್ಯೋ’ ಎನ್ನುವವರು ನೀವೊಬ್ಬರು - ನಿಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದವೇ ನನ್ನ ರಕ್ಷಣೆ.”

“ಪುಷ್ಪನ ವಿಷಯ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಸಂಜೀವ. ಸುನಂದಾ ಜತೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ನನ್ನ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ನಾನಿದ್ದುದರಿಂದ ಸುನಂದೆ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೂ ನನಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ. — ಈ ಸಂಬಂಧ ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಸಂಭವಿಸಿತು ಸಂಜೀವ.”

“ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆವು.”

“ಅದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲ.”

“ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಗಾದೆ ಕೇಳಿರುವಿರಲ್ಲವೇ?”

“ಅದು ಅಕ್ಷರಶಃ ಸತ್ಯವನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.”

“ನಿಮಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.”

“ನನ್ನ ಸಮಾಧಾನ, ಅಸಮಾಧಾನ ಅಲ್ಪ ವಿಷಯ. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಸುಖವಾಗಿರಬಲ್ಲರಾ?”

“ಏಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ - ಅವಳು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವಳೆಂದು ಅನುಮಾನ ವಡುವಿರಾ?”

“ಜಾತಿ ನನಗೇನು ಮಾಡಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ನೀನೂ ಬಲ್ಲೆ. ಪುಷ್ಪನ ಸ್ವಭಾವ, ನಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವ ಕೂಡುತ್ತದೆಯೇ? ಬರೀ ಸಿನೀಮಾ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದ ಹುಡುಗಿ ಅದು - ಯಾರ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಬಾಳಿದವಳು.”

“ಸಂಸಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಮೇಲೆ ಹುಡುಗತನ ತಾನಾಗಿ ತಾನೇ ಹೋಗುವುದಲ್ಲವೇ?”

“ನಿಜ - ನನಗೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ನಾನು ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ಲವ್ ಎಟ್ ಫಸ್ಟ್ ಸೈಟ್ (Love at First Sight) ಎಂದು ಕೇಳಿರುವಿರಲ್ಲವೇ ಆತ್ತಿಗೆ.”

“ಲವ್ ಮ್ಯಾರೇಜಸ್ (Love marriages) ವಿಫಲವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾವೇ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.”

“ಹಾಗೇ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮದುವೆಗಳು ವಿಫಲವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.”

“ಮದುವೆ ಎನ್ನುತ್ತಲೇ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಾತು - ಇವತ್ತು ನಿನಗೂ ಒಂದು ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆ ಬಂದಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ?”

“ಯಾರದು?”

ಜಾನಕಮ್ಮ ಯಾರದೆಂದು ಹೇಳದೆ ತನಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಜೀವನ ಕೈಗಿತ್ತುಳು. ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆ ನೋಡಿದವನೇ ಸಿಡಿಬೆರಗದಂತೆ ಸಂಜೀವ ಕುಕ್ಕುರಿಸಿಬಿಟ್ಟು. ಅವನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಹೊರಟಿತು.

“ಏಕೆ ದುಃಖಪಡುತ್ತೀ ಸಂಜೀವ. ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಆಗಿರುವುದು. ಅವರು ಸುಖವಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು.”

“ನಮ್ಮಣ್ಣ ಎಂಥ ಅವಿವೇಕಿ ಅತ್ತಿಗೆ. ನಿಮ್ಮಂಥ ಹೆಂಡತಿ ಅವನಿಗೆ ಏಳು ಜನ್ಮಹೊತ್ತರೂ ಸಿಕ್ಕಬೇಕಲ್ಲ. ಚಾಮರಾಜನಗರದ ಋಣ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೀರಿದಂತೆ ಆಯಿತು. ಅಣ್ಣನಿಗೂ ನಿಸುಗೂ ಎಂದಾದರೂ ರಾಜಿಯಾಗ ಬಹುದು ಎನ್ನವ ಭ್ರಾಂತಿಯಿತ್ತು. ಅದೂ ಹೋದಂತಾಯಿತು. ಮುಂದೆ...”

“ಮುಂದೇನು?”

“ಮಕ್ಕಳ ಗತಿ.”

“ಅವರ ಭಾಗದ ಆಸ್ತಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರಂತೆ. ನೀನು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಾನು ಲಾಯರ್ ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ನಾನೇನು ಮಾಡಬಹುದು ಹೇಳಿ ಅತ್ತಿಗೆ - ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಗೆ ಸದಾಸಿದ್ಧ.”

“ನೀನೇನೂ ಮಾಡಬೇಡವ್ವಾ. ಅತ್ತಿಗೆಯೆಂದರೆ ವಿಶ್ವಾಸ, ಗೌರವ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು.”

“ಪುಷ್ಪನಿಗೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯಮಾತು ನೀವು ಆಡದಿದ್ದರೆ ಅವಳು ತುಂಬ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.”

ದುಃಖ ತುಂಬಿದ ಜಾನಕಮ್ಮನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಎಳೆನಗೆಯೊಂದು ಸುಳಿಯಿತು. ಸಂಜೀವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಪುಷ್ಪನ

ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಎದ್ದು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

ಜಾನಕಮ್ಮ ಪುಷ್ಪನ ಮುಂವಲಿ ನೇವರಿಸಿ ಅವಳ ಕೆನ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮೃದುವಾಗಿ ಕೈಯಾಡಿಸಿ

“ತಾಯೀ, ನಮ್ಮ ಹುಡುಗನನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದೀವೆ. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ನೋಯದಂತೆ, ಜೀವನ ಚೆನ್ನಾಗುವಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿನ್ನ ಭಾರ”

ಎನ್ನುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಣ್ಣುತುಂಬಿ ಕಂಬನಿ ಹರಿಯಿತು.

“ಹಾಗೆ ಮಾತು ಕೊಡುವೆಯಾ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಕೊಡುತ್ತೇನೀ” ಎಂದು ಪುಷ್ಪ ಕ್ಷೀಣಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು.

“ಯಾವಾಗ ಮದುವೆ ಸಂಜೀವ”

“ಇನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಲ್ಲ.”

“ನನ್ನನ್ನೂ ಮದುವೆಗೆ ಕರೆಯುತ್ತೀಯಷ್ಟೇ?”

“ಮದುವೆ ಮಾಡುವವರೇ ನೀವು - ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಕರೆಯಬೇಕೇ ಅತ್ತಿಗೆ.”

“ಅಣ್ಣ ಬರುವ ಏಷಯ ಗೊತ್ತಾಯಿತೇ?”

“ಇಲ್ಲ - ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತಾರೆ.”

“ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ - ಮುಂದಿನ ವಾರ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಸುನಂವನಿಗೂ ಕಾಗವ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ಸುನಂದಾ ಬರುತ್ತಾರೆಯೇ?”

ಎಂದು ಉತ್ತಾಹದಿಂದ ಪುಷ್ಪ ಕೇಳಿದಳು.

“ಬರಬಹುದಮ್ಮ”

ಎಂದು ಜಾನಕಮ್ಮ ಉತ್ತರವಿತ್ತಳು.

ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಫಿ ತಂದಿತ್ತರು. ಕಾಫಿ ಕುಡಿದಾದ ಮೇಲೆ ಸಂಜೀವ, ಪುಷ್ಪ ಎದ್ದುನಿಂತರು.

“ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಹೊರಡಬೇಕೇ?”

“ಇನ್ನೆಲ್ಲೋ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಅತ್ತಿಗೆ - ಮತ್ತೆ ಬರುತ್ತೇವೆ.”

“ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ನೀನು ಬಂದರೆ ಬರೀ ಕಾಫಿ ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲವ್ವಾ ಪುಷ್ಪನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಊಟಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತೀ?”

ಎಂದು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಕೇಳಿದರು.

“ನೀವು ಕರೆದಾಗ ಬರುತ್ತೇನಮ್ಮಾ”

ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಹೇಳಿದ. ಜಾನಕಮ್ಮ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಫಲ ತಾಂಬೂಲ ತಂದು, ತಾನೇ ಪುಷ್ಪನಿಗೆ ಹಣೆಗಿಟ್ಟು ತಾಂಬೂಲವಿತ್ತಳು. ಪುಷ್ಪ ಜಾನಕಮ್ಮ ನಿಗೂ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದಳು.

ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯವರಿಗೆ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು, ಜಾನಕಮ್ಮ ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಜಾನಕಮ್ಮ ಮನೋವೇದನೆ ಸಹಿಸಲಾರದೆ

“ಇವತ್ತು ಎದ್ದ ಹೊತ್ತೇ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲಮ್ಮ - ಬರೀ ಕೆಟ್ಟ ಸುದ್ದಿಗಳೇ - ಸಂಜೀವನ ಪಾಡೂ ಹೀಗಾಗಬೇಕೇ” ಎಂದಳು.

ಮಗನ ಧ್ಯಾನಪಲ್ಲವ್ವ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರಿಗೆ ಜಾನಕಮ್ಮನ ಮಾತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತದೂ ನೀರವನಾಗಿದ್ದ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಪುಷ್ಪ

“ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡರೆ ಎಷ್ಟು ಎಚ್ಚಾಸ - ಎಷ್ಟು ನಂಬಿಕೆ.”

“ಹೌದು. ಅವರು ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯದ ದೇವತೆ.”

“ಒಳಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದರು? - ನನ್ನ ವಿಷಯ ಏನು ಬಂತು?”

“ನಮ್ಮಣ್ಣನಿಗೆ ಇವತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆ ಚೆನ್ನ ರಾಯಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂದೇ ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆ ಕೈಗೆ ಬಂದಿದೆ.”

“ಅದೇಕೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರು?”

“ಅವನು ಮಾಡುವ ಅವಿವೇಕಗಳಿಗೆ ಇತಿಮಿತಿ ಎಲ್ಲಿವೆ ಹೇಳು.”

“ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇವತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಲ್ಲ.”

“ಏಕೆ ಹಾಗನ್ನುವೆ.”

“ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ಹೀಗಾಯಿತಲ್ಲ ಎಂದು ವ್ಯಸನವಾಗಿದೆ ಇವತ್ತು ಝಡಿಯೋಕ್ಕೆ ಹೋಗೋದು ಬೇಡ.”

“ಛೆ! ಛೆ! ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಉಂಟೆ? ಸ್ವೂಡಿಯೋದವನಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.”

“ಹಾಗಾದರೆ, ಒಂದು ಕೆಲಸಮಾಡೋಣ. ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದುಗಳಿಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದು ಹೋಗೋಣ.”

ಸಂಜೀವನ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಪುಷ್ಪನ ಸಲಹೆಗೆ ರೂಡಲೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅವಳ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಭಿವಂದಿಸಿದ.

ಮಗಳು, ಭಾವೀ ಅಳಿಯ ಮನೆಗೆ ಬೇಗ ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡು ಹೆಲನ್ ಆಮ್ಮನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

“ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಫೋಟೋ ತೆಗೆಸಿದ್ದಾಯಿತೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಇಲ್ಲ ಮಮ್ಮೀ - ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಸ್ವೂಡಿಯೋಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಪಿ ಕೊಡು.”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ರೂಮಿನೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಸಂಜೀವ ವಿಷಣ್ಣವದನ ನಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಲೆತ್ತಿಸಿದಳು.

“ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಳಿತುಕೋ ಪುಷ್ಪ. ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಮಾತನಾಡ ಬೇಕಾಗಿದೆ.”

ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಹೇಳಲು ‘ಏನು ಕಾದಿದೆಯೋ’ ಎಂದುಕೊಂಡು ಪುಷ್ಪ ವಿನಮ್ರಳಾಗಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕುಳಿತಳು.

“ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಘಟ್ಟ ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಪುಷ್ಪಾ.”

“ಹೌದು.”

“ನನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಬಂಧು ಬಳಗವನ್ನೂ ನಾನು ತೊರೆದು ಹೊರಗೆ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ - ನೀನೂ ಹಾಗೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ನಿಂತ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಪ್ರಬಲ ಸಮಾಜಗಳು ಹೋರಾಟ ಹೂಡುತ್ತವೆ.”

“ಹೊಡಿದರೆ ಹೊಡಲಿ. ಆವರಿಂದ ನಮಗಾಗುವ ನಷ್ಟವೇನು?”

“ಮನುಷ್ಯ ಸಂಘಜೀವಿ. ತನ್ನದೇ ಒಂದು ಸಮಾಜವನ್ನು ಅವನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸಮಾಜವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.”

“ನೀವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವಾಗ ನನಗೇನು ಭಯ.”

“ನೀನು . . . ?”

“ನಾನೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

“ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ವಿಶ್ವಾಸ ಮುರಿಯಲು ಬಹಳ ಮಂದಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.”

“ಅವರ ಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ನಾವು ಅವಕಾಶಕೊಡದಿದ್ದರಾಯಿತು.”

“ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ವಿಶ್ವಾಸ ಕುಂದದಿದ್ದರೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯ.”

“ಏಕೆ ಕುಂದುತ್ತದೆ ದೊರೆ.”

“ಪರಸ್ಪರ ವಿಶ್ವಾಸದೊಂದಿಗೆ ವರಪುರ ಗೌರವವೂ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದೆ.”

“ನನ್ನ ದೊರೆಯನ್ನು ನಾನು ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ.”

“ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭಾವನೆಯೂ ಇವೇ ಆಗಿದೆ.”

“ಇನ್ನೂ ಭಯವೇತಕ್ಕೇ?”

“ಇಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಭಾವನೆಯೇ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಬೆಳೆಯಬೇಕು.”

“ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ.”

“ನಾನೊಂದು ನೇರವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬಿಡಲೇ ಸ್ವೀಟ್ - ನೀನು ಯಾವುದನ್ನೂ ಮರೆಮಾಜದೆ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು.”

“ಕೇಳಿ - ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮರೆಮಾಜುವುದೇನಿದೆ?”

“ನನ್ನಿಂದ ನೀನು ಯಾವುದನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿಡುತ್ತಿಲ್ಲವೇ?”

“ಮುಚ್ಚಿಡುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ತಂದೆ ಕುಡಿಯುವ ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನೇ - ಜನ ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟ ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನೇ - ನನ್ನ ಭಾವನಿಗೂ ನಮಗೂ ಇರುವ ವೈಮನಸ್ಯದ ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನೇ?”

“ಅದು ಸರಿ - ನಿನ್ನ ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲವೇ?”

“ಕೇಳುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿ.”

“ಈ ಮೊದಲೇ ನನಗೆ ಯಾರ ಮೇಲೂ ವಿಶ್ವಾಸವಿರಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ನನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು - ವರ ನನ್ನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ, ನಾನು ಅವನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮಾತು ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಏನಾದರೂ ಅನುಮಾನವಿದೆಯೇ?”

“ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹ ತೋರಿಸಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ, ಅದೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಂದು ಚಿಂತೆಯಾಗಿದೆ.”

“ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಗೂ ನಮಗೂ ಅಷ್ಟಷ್ಟೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಲ್ಲರಾ?”

“ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅವರು ಅಸಂತೋಷಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವೇನು?”

“ಸುನಂದೆಗೂ ಅವರಕ್ಕನಿಗೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ. ನಾನೂ, ಶಾಂತಾ, ರಾಜಮಣಿ, ಸುನಂದೆಯ ಗೆಳೆತಿಯರು. ನಮ್ಮ ಮೇಲೂ ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ. ಸುನಂದೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.”

“ಅವರ ಚಿಂತೆ ಅವರಿಗೆ”

“ಒಪ್ಪಿದೆ. ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ.”

“ಈಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಯಿತು.”

ಪುಷ್ಪನ ಮನಸ್ಸಿನ ನೆಮ್ಮದಿಗೆ ಭಂಗವುಂಟಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ದುಃಖಾಶ್ರುಗಳು ಸುರಿದವು. ಸಂಜೀವ ಅವಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ರಮಿಸಿದ. ಅಳುವಿನ ಮಧ್ಯೆ ಪುಷ್ಪ ಹೇಳಿದಳು

“ಈಗಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ದೊರೆ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ - ಸಂತೋಷವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಯೋಚನೆ ದೂರಮಾಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಹಿತದ ಸಲುವಾಗಿ, ನಾನು ನಿಮ್ಮಿಂದ ದೂರ ನಿಲ್ಲಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

“ಹೀಗೆಕೆ ಹೇಳುವೆ ಪುಷ್ಪಾ. ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಮದುವೆಯಾದ ದಂಪತಿಗಳಂತೆ ಬಾಕಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಮರೆತುಹೋಯಿತೇ?”

“ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ

ನನ್ನಂಥ ದುಃಖಿಗಳಿಗೆ ಕಾನ್‌ವೆಂಟ್‌ನ (Convent) ಬಾಗಿಲು ಸದಾ ತೆಗೆದೇ ಇರುತ್ತದೆ.”

“ನನ್ನನ್ನೂ ಕಾನ್‌ವೆಂಟ್‌ಗೆ ವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.”
ಸಂಜೀವನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಪುಷ್ಪನಿಗೆ ತಡೆಯಲಾರದಷ್ಟು ನಗು ಬಂದಿತು.

“ಹೋಗಿ ದೊರೆ - ಏನೇನೋ ಮಾತನಾಡಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಾಕಿಸುತ್ತೀರಿ.”

“ಇಲ್ಲ ಸ್ವೀಟ್ - ಇನ್ನು ಅಂಥ ಅಪರಾಧ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಏಳು ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು - ಸ್ವಾಡಿಯೋ, ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಎಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ದಾರಿ ನೋಡುತ್ತಿವೆ.”

“ಕಣ್ಣೀರಿನ ಪಟ್ಟಿ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ನಾನು ಮತ್ತೆ ಮುಖ ತೊಳೆದು ಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾಯಿತು.”

“ಬೇಗ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಪುಷ್ಪ ಮುಖತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಮುಖಕ್ಕೆ ಹೊಸ ದಾಗಿ ಪೌಡರ್ ಸಿಂಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ತುಟಿಯ ಮೇಲೆ ತೆಳುವಾಗಿ ತುಟಿಗೆಂಪು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಲೋಟಾಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಂದಳು.

“ಈಗ ಸರಿಹೋಯಿತು.”

ಎಂದು ಸಂಜೀವ ತನ್ನ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ.

ಇಬ್ಬರೂ ಕಾಫಿ ಮುಗಿಸಿ ಸ್ವಾಡಿಯೋಗೆ ಹೊರಟರು.

‘ಮೋಹನ್ ಆರ್ಟ್ ಸ್ಟುಡಿಯೋ’ (Mohan Art Studio) ಮಾಲಿಕ ಜನಾರ್ಥನ್ ಅವರ ದಾರಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ.

“ಹೊತ್ತಾಯಿತಲ್ಲಾ ಸಾರ್. ಆರು ಗಂಟೆಗೆ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಸಿಟ್ಟಿಂಗ್ (Sitting) ಇದೆ.”

“ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿಬಿಡಿ ಜನಾರ್ಥನ್.”

ಸಂಜೀವ ಪುಷ್ಪ ಇಬ್ಬರೂ ಇರುವ ಒಂದು ಚಿತ್ರ; ಸಂಜೀವ ಒಬ್ಬನೇ ಇರುವ ಒಂದು ಚಿತ್ರ, ಪುಷ್ಪ ಒಬ್ಬಳೇ ಇರುವ ಒಂದು ಚಿತ್ರ - ಮೂರೂ

ತೆಗೆವದ್ದಾಯಿತು. ಪ್ಲೇಟುಗಳನ್ನು ಒಳಗಟ್ಟು ಬರಲು ಜನಾರ್ಥನ್ ಹೋದಾಗ
 “ಕಾಪಿಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಾಡಿಸೋಣ ಪುಷ್ಪಾ” ಎಂದು ಸಂಜೀವ
 ಕೇಳಿದ.

“ಸಣ್ಣ ಸೈಜಿನದು ಎಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಮೂರು ಮೂರು ಪ್ರತಿಬೇಕು. ದೊಡ್ಡ
 ಸೈಜಿನದು ಎರಡು ಸೆಟ್ - ಒಂದು ನಿಮ್ಮ ರೂಮಿಗೆ - ಇನ್ನೊಂದು ನನ್ನ
 ರೂಮಿಗೆ.”

ಜನಾರ್ಥನ್ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಲೇ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತಿಗಳ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿ
 “ಕಾಪಿಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗ ಕೊಡುವಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಇವತ್ತು ಬುಧವಾರ - ಶನಿವಾರ ಕಾಪಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ -
 ಎನ್‌ಲಾರ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್ಸ್ (Enlargements) ಮುಂದಿನ ಶನಿವಾರ ಕೊಡು
 ತ್ತೇನೆ ಸಾರ್. ನಾಳೆ ಬಂದರೆ ವ್ರೋಫ್ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

“ಆಗಬಹುದು. ಎನ್‌ಲಾರ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್ಸ್‌ಗೆ ನೀವೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ
 ಹಾಕಿಸಿಕೊಡಿ.”

“ಬಜಾರ್ ಕಟ್ಟಾದರೆ ಬೆಲೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕಠಿಣರದ
 ಕಟ್ಟಾದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಒಳ್ಳೆಯ ಕಠಿಣರದ್ದೇ ಹಾಕಿಸಿಯಪ್ಪ.”

“ಎನ್‌ಲಾರ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್ಸ್ ಯಾವ ಸೈಜು ಬೇಕು ಸಾರ್.”

“೧೨ x ೧೬”

ಸ್ವೂಡಿಯೋ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಇಳಿದು ಬರುತ್ತಾ ಸಂಜೀವ ಕೇಳಿದ

“ಎಲ್ಲೀಗೆ ಹೋಗೋಣ ಪುಷ್ಪಾ.”

“ನೀವು ಎಲ್ಲೀಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅಲ್ಲೀಗೆ.”

“ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಡ್ರೈವ್ ಹೋಗಿಬರೋಣ.”

“ಆಗಬಹುದು - ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮಮ್ಮಿ
 ಯನ್ನು ಕರೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು.”

“ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಂದು ದಿನಸ ಹೋಗೋಣ -
 ಇವತ್ತು ನೀನೂ ನಾನೂ . . . .”

ಪುಷ್ಪ ಮುಗುಚ್ಚಿಗೆ ನಕ್ಕಳು.

ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕಾಂತ್ಯ ರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿಯ ದೇವಾಲಯದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಸಂಜೀವ, ಪುಷ್ಪ ಇಬ್ಬರೂ ನಡೆದು ಹೊರಟರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ 'ದರಿಯಾ ದಾಲತ್' ಅರಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಹಸಿರುಹಾಸಿನ ಇಬ್ಬರೂ ಕುಳಿತರು. ಯೋಚನಾಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಪುಷ್ಪ

“ಬಹಳ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಈ ಅರಮನೆ ನೋಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಮನಸ್ಸು ಮುದುಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜಲಸಾಗಳು, ಬೈಟಕ್ಕುಗಳು, ಕಛೇರಿಗಳು, ನಾಚ್ - ನೃತ್ಯಗಳೂ ನಡೆದಿರಬಹುದು - ಎಂಥಂಥ ರಾಜಕಾರಣದ ಮಾತುಕತೆಗಳು ಸುಗರಬಹುದು. ಇಂದು - ಇದೊಂದು ಹೊಳೆ ಮನೆ. ಕುತೂಹಲಿಗಳಾಗಿ ಬರುವ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಒಂದು ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ವಸ್ತು.”

“ಹಳೆಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಹೋದರಲ್ಲವೇ ಹೊಸ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತುವುದು. ಹಳೆಯದು ಹೊಸದಕ್ಕೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು.

“ಹೌದು - ಸತತ ವಿಭ್ರಮಣದ ಶಿಶುವೇ ಜೀವನ. ಈ ವಿಭ್ರಮಣ ನಿಲ್ಲುವುದು ಯಾವಾಗ?”

“ಪ್ರಳಯ ಬಂದಾಗ.”

“ಈ ವಿಭ್ರಮಣದ ಗುರಿಯೇನು? ನಾವು ಹೇಳುವಂತೆ ಭಗವಂತನ ಲೀಲೆಯೇ?”

“ಏಕಾಗಿರಬಾರದು.”

“ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಯಾವ ಸುಖವಿದೆ. ಭಗವಂತ ಸ್ಯಾಡಿಸ್ಟ್ (Sadist) ಅಲ್ಲವಲ್ಲ!”

“ಭಗವಂತನ ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿದವರು ಯಾರು?”

“ಹಾಗಾದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ಧರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೆಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳೇ?”

“ಸುಳ್ಳು ಎಂದು ಭಾವಿಸುವವರಿಗೆ ಸುಳ್ಳು, ನಿಜವೆಂದು ಭಾವಿಸುವವರಿಗೆ ನಿಜ. ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮ ಹೇಳುವಂತೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ನಂಬಿಕೆಯೇ (Faith) ಮುಖ್ಯ.”

“ನಂಬಿಕೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ವಸ್ತು ಯಾವದು?”

“ಪ್ರೇಮ - ಪ್ರೇಮವನ್ನೇ ದೇವರೆಂದು ಯೇಸುಸ್ವಾಮಿ ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ.”

“ನನ್ನನ್ನು ಮತಾಂತರಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವಿಯಾ ಪುಷ್ಪ.”

“ಯೇಸು ಎನ್ನಲು ಕಷ್ಟವಾದರೆ ಕೃಷ್ಣ ಎನ್ನಿ.”

“ಯೇಸು - ಕೃಷ್ಣರಲ್ಲಿ ನಾನು ಭೇದವೆಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಪುಷ್ಪಾ. ಇಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಆರಾಧ್ಯಮೂರ್ತಿಗಳು.”

“ಪ್ರೇಮಕ್ಕಿಂತ ಪವಿತ್ರವಾದುದು ಯಾವದಿದೆ?”

“ಪ್ರೇಮ - ಕಾಮ ಈ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ನಾವು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಅವುಗಳ ನಿಸ್ಪಷ್ಟ ಅರ್ಥ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ?”

“ನೀವು ವಿಷಯವನ್ನು ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡುತ್ತೀರಿ. ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ವಶುವಿಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ‘ಎವೇಚನೆ’ ಅಲ್ಲವೇ?”

“ಹೌದು.”

“ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲೇಬೇಕು.”

“ಏಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಬಹಳ ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಶೀಲತೆಯಿಲ್ಲ.”

“ಪ್ರೇಮ - ಕಾಮದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು?”

“ನೀನು ಹೇಳು ನೋಡೋಣ.”

“ಒಂದು ಮಾನಸಿಕ - ಇನ್ನೊಂದು ದೈಹಿಕ.”

“ದೈಹಿಕ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದೂ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ರೂಢಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?”

“ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?”

“ತನ್ನನ್ನು ‘ದೇವವಧು’ (Bride of God) ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ

ಕೊಂಡಾಗ ಯೇಸು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಭಕ್ತ ಕವಿಗಳು ಅವನ ಕಂಡ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.”

“ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮವೇ ಅವುಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥ ಕೊಟ್ಟಿದೆಯಲ್ಲಾ.”

“ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮವೆನ್ನುವುದು ಕ್ರಿಶ್ಚನ ಧರ್ಮವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದು ಪಾದ್ರಿಗಳ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾಮಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತಿಗೆ ಅಪಾರ್ಥಕವೆನಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರು ನಿಸ್ಸೀಮರು.”

“ನೀವು ಹೇಗೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡುವಿರಿ.”

“ಯೇಸು ಸ್ವಾಮಿಯ ರಹಸ್ಯೋಪವೇಶ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ದರ್ಶನಗಳ ಮರೆ ಹೋಗಬೇಕು. ದೈಹಿಕಕ್ರಿಯೆ ಪಾಪಕರವಾದದ್ದು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಕ್ರಿಶ್ಚನ ತರುವಾದ ಕ್ಯಾಲ್ವಿನಿಸ್ಟರಿಂದ (Calvanist) ಬಂದದ್ದು ಕೆಲವು ರೋಮನ್ ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್ ಮಠಗಳು ವಿವಾಹ ಕೂಡ ಪಾಪಾಚರಣೆ ಎಂದು ಸಾರಿದವು. ಹಿಂದೂಧರ್ಮ ಮಾನವನ ಪರಿಣಾಮಚಕ್ರವನ್ನು (Cycle of Evolution) ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಾ ಮೊದಲು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಅನಂತರ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಕಾಮ, ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಮೋಕ್ಷ ಧರ್ಮದ ಅಸ್ತಿಭಾರದ ಮೇಲೆ ಅರ್ಥ, ಕಾಮ ಸಾಧಿಸುವವನಿಗೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂದು ಸಾರಿತು. ಇದರಿಂದವರು ಕಾಮ ಪಾಪಕರವಾದುದೆಂದಾಗಲಿ, ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅನವಶ್ಯಕವೆಂದಾಗಲಿ ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮಾನವ ತನ್ನ ಅಲ್ಪತನದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಮವನ್ನೂ ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡ. ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಅಧರ್ಮವಾಯಿತು; ಕಾಮ ವಿಕೃತ ಕಾಮವಾಯಿತು; ಮೋಕ್ಷ ಅವನ ಕೃಪಾಪಶೇಷವಾಯಿತು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸಂಬಂಧ ಪಡೆದಿರುವುದರಿಂದ ಕಾಮ ಅಪವಿತ್ರವಾದುದಾದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ, ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವೂ ನಿರ್ಮಾಣವಾದುದೇಕೆ? ಅಪವಿತ್ರ ವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷ ಸಮ್ಮಿಳನದಿಂದ ಯೇಸು, ಲಿಯೋನಾರ್ಡೊ ವಿಂಚಿ, ರೆಮಬ್ರಾಂಟ್, ಬೀರೊವನ್, ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್, ಕಾಳಿದಾಸ ಜನ್ಮತಳೆದಿಸುವಾಗ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದಾದುದನ್ನು ಪವಿತ್ರ ಪ್ರೇಮ ಸಾಧಿಸಿರುವುದೇ?”

“ಮಾನವ ಪ್ರಗತಿಗೆ ದೇಹಕ್ರಿಯೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವೆನ್ನುವಿರಾ?”

“ಯಾವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೂ ಮಂಡಿಸಲು ನಾನು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ದೈಹಿಕಕ್ರಿಯೆ ಯಾವ ಅನುಭವವನ್ನು ಬಹುಮಂದಿಗೆ ತಂದುಕೊಡಬಲ್ಲದೋ ಅದರರಾಹಿತ್ಯ ಕೆಲವರಿಗೆ ಅದೇ ಅನುಭವ ತಂದುಕೊಡಬಲ್ಲದು.”

“ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?”

“ನಾವು ಕಠಿಣವಾದ ಒಂದು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಕೂಡುವುದು, ಕಳೆಯುವುದು, ಗುಣಾಕಾರ, ಭಾಗಾಕಾರ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ರಾಮಾನುಜಂ, ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್‌ರಂಥ ಗಣಿತಜ್ಞರು ಕ್ರಮಾಗತವಾಗಿ ಹತ್ತಬೇಕಾದ ಈ ಹಂತಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗೆಯ ದೈವಿಕಸಿದ್ಧಿಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೂ ಒಂದು ದಾರಿ ; ಕ್ರಮಾಗತವಾದ ಹಂತಗಳನ್ನೇರಿ ಹೋಗುವುದೂ ಒಂದು ದಾರಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದು, ಕೆಟ್ಟದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಮು ಕೆಟ್ಟದನ್ನವನು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಶಕ್ತಿಯನ್ನರಿಯದವರು.”

“ಕಾಮುವೂ ಪ್ರೇಮದಷ್ಟೇ ಪವಿತ್ರವೆನ್ನವಿರಾ?”

“ನಿನ್ನಂದೇಹವಾಗಿ.”

“ಹೇಗೆ?”

“ದೇಹವನ್ನೇ ಸಾಧನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನೊದಲು ಮಹಾನುಭಾವ ಪತಂಜಲಿ ಯೋಗಮಾರ್ಗ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ. ಮೂಲಾಧಾರದಲ್ಲಿ ಹಾವಿನಂತೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಜಡವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಧಕ ಹೊಡೆ ದೆಬ್ಬಿಸಿ ತಲೆಗೆ ತಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಯುವಾಗ ಶಕ್ತಿ ದೇಹದ ಹಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತುನಿಂತು ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ದೇಹದಲ್ಲಿದ್ದೂ ದೇಹಾ ತೀತವಾಗುವ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಸಿಕ್ಕದಿರುವ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಪತಂಜಲಿಮುನಿ ಬೋಧಿಸಿದ. ಅರಿವಿಗೆ ನಿಲುಕದೆ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಿಯಾಡುವ ಶಕ್ತಿಸಂಚಯನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅರಿವಿಗೆ ನಿಲುಕುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದೊಳ್ಳಿಯದು ಎನ್ನುವುದು ಅವನ ಯೋಗದ ಧ್ಯೇಯ. ಏಷಯ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಕೊಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಸ್ತ್ರೀವುರುಷ ಸಂಯೋಗ ದೇಹವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದು ತಾನೆ.”

“ಹೌದು.”

“ಸಂಯೋಗಾನಂತರ ಅವರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ತಿರಸ್ಕಾರ, ಅಸಹ್ಯ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅದು ದುರಂತತಾನು; ಅವರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಗೌರವ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಕೃತಜ್ಞತೆ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅದೇ ಸುಕುಮಾರ ಪ್ರೇಮ. ಒಂದೇ ಕ್ರಿಯೆ ಎರಡು ಭಾವನೆಗಳನ್ನೂ ಕೆರಳಿಸುತ್ತದೆ”

“ಕಾಮದ ಸ್ಥಾನ ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದೇ?”

“ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ತಪ್ಪು. ಕಾಮದ ಸ್ಥಾನ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಮೋಕ್ಷವಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡದು. ಒಬ್ಬ ತಂದೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೆ ಅವನು ಯಾವನಾದ ರೊಬ್ಬನಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವನನ್ನು ಜನ ಅವಿವೇಕಿಯೆನ್ನುವುದಲ್ಲವೇ - ತಮಗೆ ದೊರೆಯಬೇಕಾದ ನ್ಯಾಯವಾದ ಭಾಗ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಉಳಿದವರು ಮುನಿದು ತಂದೆಯ ಮೇಲೆ ಹಗೆಮಾಡುವರಲ್ಲವೇ ಹಾಗೇ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನಧರ್ಮಾಚರಣೆ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದುದಕ್ಕೂ ಕಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಯೋಗ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಿಸಬೇಕಾದುದು ವ್ಯಷ್ಟಿ, ಸಮ್ಯಷ್ಟಿಗಳೆರಡರ ಹಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ.”

“ಸಂತಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ಕಾಮದ ಗುರಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಕ್ರಿಶ್ಚ ಮತಗುರುಗಳು ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.”

“ಮನು, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ, ಶುಕ್ರ ಮೊದಲಾದ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಅದೇ ಆಗಿದೆ. ಇವರು ಮಾನವನನ್ನು ಪಶುವಿನ ಪಂಕ್ತಿಗೇ ಸೇರಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕದೃಷ್ಟಿ ಈ ಮತವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ *

---

* It may not be too much to say that while biologically procreation remains the primary function of Sex in human life, psychologically its primary function has come to vivify, enrich and develop love. Those who still insist upon animal analogy as a guide for human conduct, holding that sex union is justifiable only for the purpose of procreation, are in fundamental error. They fail to appreciate the great contribution Sex has to make to the spiritual life of man. In human beings Sex serves the end of love, independent of procreation.”

Dr. M. J. Exner

ಮಾನವನ ಸಹಜವೆಂದನೆ ಕಾಮ. ಆದರೆ ಅಂತಿಮ ಗುರಿ ಸಂತಾನ ಸೃಷ್ಟಿಯೆಂಬುದು ನಿಜವಾದರೂ ಅದರ ರಸವಂತಿಗಳಿಂದ ಮಾನವ ಜೀವನವೇ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮಾನವನ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಕ್ರತು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು, ದೈಹಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು, ರಸಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅಮೃತತ್ವವನ್ನು ಕಾಮ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೂ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ರತಿ, ಕಾಮರು ಚಿರಂಜೀವಿಗಳು. ಶಿವನಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥ ಕಾಮಪ್ರಚೋದನೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ತಾರಕಾಸುರ ಲೋಕವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಶಿವ ಕಾಮನನ್ನು ಸುಟ್ಟರೂ ಕಾಮನೆಯನ್ನು ಸುಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮನ್ಮಥ ದೇಹ ನೀಗಿಕೊಂಡರೂ ಮನಸಿಜನಾಗಿ ಅಮರನಾದ.”

ಕ್ಷಣಕಾಲ ಪುಷ್ಪ ಅರಿಮೂಕಳಾಗಿ ಕುಳಿತಳು. ಅವಳ ಮಾನಕಂಡು ಸಂಜೀವ

“ಎನಾದರೂ ಮಾತನಾಡು ಪುಷ್ಪ, ಏಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತೆ.”

“ಎನು ಮಾತಾಡಲಿ ದೊರೆ - ನನ್ನ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಿಯೋಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ಳ್ಲಭ್ಯನ ಯಾವಾಗಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಿ? ಇಮವರೆಗೆ ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದುದು ನಿಮ್ಮ ಒಂದೇ ಮುಖವನ್ನು - ಈಗ . . .”

“ಎಷ್ಟು ಮುಖ ಕಂಡುಬಂತು. ದತ್ತಾತ್ರೇಯನಿಗೆ. ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮುಖವಂತೆ, ಗಣಪತಿಗೆ ಐದು ಮುಖವಂತೆ, ಷಣ್ಮುಖನಿಗೆ ಆರು ಮುಖವಂತೆ, ರಾವಣನಿಗೆ ಹತ್ತು ಮುಖವಂತೆ - ನನಗೆಷ್ಟು ಮುಖ.”

“ಈಗಲೇ ಹೇಳಲಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನ ಕಳೆದ ನೀಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

“ಗಂಟಿಯೆಷ್ಟು ನೋಡು.”

“ಎಂಟೊಕಾಲಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ.”

“ಹೊರಡೋಣ - ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.”

ಕಾರಿನ ಬಳಿಗೆ ನಡೆದು ಬರುವಾಗ ಪುಷ್ಪ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದಳು.

“ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅಭ್ಯಾಸ ಯಾವಾಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಿ ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ.”

“ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ - ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಯಾರ್ಜಿತ. ನನ್ನ ತಾಯಿ ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ನಾನು ಬಹು ಸಣ್ಣವನು. ಅವರ ಮುಖದ ನೆನಪೂ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ತುಂಬ ನಿಷ್ಠಾವಂತರು, ಪೂಜಾಪ್ರಿಯರು

ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಲಲಿತಾ ಔವಾಸಕರಾಗಿದ್ದರಂತೆ. ತಂದೆಯ ವಿಷಯ ನಿನಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹೇಳಿಯೇ ಇದ್ದೇನೆ - ಅವರೂ ಪರಮನಿಷ್ಠರು, ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು. ತಂದೆಯವರು ಆಯುರ್ವೇದ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದ ಸಂಗತಿ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಯಾರಾದರೂ ರೋಗಿಗಳಿಂದ ಕರೆಬಂದರೆ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. 'ರೋಗಿಗಳ ಸೇವೆಯೇ ಭಗವಂತನ ಸೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಸೇವೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಮ್ಮವ್ರ ಅಲ್ಲಿ ರೋಗಿಯಾಗಿ ಮಲಗಿ ಸೇವೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊನೆ ಕೊನೆಗೆ ಪಂಡಿತವೃತ್ತಿಗೇ ಶರಣುಹೊಡೆದರು. ಅವರಿಬ್ಬರ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಲಭಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮಣ್ಣನಿಂದಲೂ ಸಹಾಯವಾಯಿತು ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ."

“ಅಣ್ಣನಿಂದಲೇ ಸಹಾಯ - ಹೇಗೆ?”

“ಅವನ ರೀತಿನೀತಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಮಾನವ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ನಂಬಿಕೆ ಹೋಗುತ್ತ ಬಂತು. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ನರಜನ್ಮ ಹೊತ್ತೂ ಮನುಷ್ಯ ಪಶುವಿನಂತೆ ವರ್ತಿಸುವುದೇ ಎನಿಸಿತು. ಅಣ್ಣನ ಮನೋಭಾವದ ಕಾರಣ ಹುಡುಕುವ ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟಿತು. ಆಗ ನನ್ನನ್ನು ಕಾವಾಡಿದುದು ಅತ್ತಿಗೆಯ ಸಾತ್ವಿಕ ವೃತ್ತಿ. ಅವರನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದರೆ ನನ್ನ ಕೋಪವೆಲ್ಲಾ ಕರಗಿ ನೀರಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದೆ - ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ಎವೇಕಾ ನಂದರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ದಿವ್ಯಗ್ರಂಥ 'ರಾಜಯೋಗ' ಅದನ್ನು ಇವ್ವತ್ತು ಮೂವತ್ತು ಸಲ ಓದಿದೆ. ಆಶ್ರಮದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿದೆ - ನಾನೇ ವಿಚಾರಮಾಡಿದೆ. ನನ್ನ ವಿಚಾರಗಳೇ ತಿಳಿಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದವು - ಆದರನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಬಗ್ಗಡವಿದೆ - ಶೋಧಿಸಬೇಕು, ತುಂಬಾ ಶೋಧಿಸಬೇಕು.”

ಇಬ್ಬರೂ ಕಾರು ಸಮೀಪಿಸಿ ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಡ್ರೈವರು ಹಿಂದಿನ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಸಂಜೀವ ಅರೆಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವನ ನಿದ್ರಾ ಭಂಗಮಾಡಿದ.

ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಪುಷ್ಪ ಸಂಜೀವನ ಒತ್ತಿಗೆ ಕುಳಿತು ಅವನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ತಲೆಯನ್ನೊರಗಿಸಿದಳು. ಸಂಜೀವ ಅವಳನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಅಪ್ಪಿ

“ಚಳಿಯಾಗುವುದೇ ಸ್ವೀಟ್ - ಶಾಲು ತರಬೇಕಾಗಿತ್ತು.”

“ಈಗ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ”

ಸಂಜೀವ ತನ್ನ ಬ್ರೌನ್ ಬ್ಲೇಜರ್ (Brown Blazer) ಕೋಟು ಕಳಚಿ ಅವಳಿಗೆ ಹೊದಿಸಿದ.

“ಮಧುಚಂದ್ರನಿಗೆ (Honeymoon) ನಾವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು.”

“ನೀನು ಹೇಳಿದಲ್ಲಿಗೆ - ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ಹೋಗಿ ಬರೋಣ.”

“ಈಗೇಕೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಟ್ರಿಪ್ (Trip) ಮಾಡಬಾರದು?”

“ಆಗಬಹುದು - ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ.”

“ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರೋಣ. ನೀವೂ ನಾನೂ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ದೃಂತಿಯೇ ಆಗಿಲ್ಲ. ನೀವು ಯಾವಾಗಲೋ ಬರುತ್ತೀರಿ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ.”

“ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ?”

“ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗೋಣವೇ?”

“ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ”

“ಯಾವಾಗ.”

“ನಾಳೆ ಬೇಕಾದರೂ ನಾನು ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧ.”

“ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯವರೇ ನೀವು.”

ಎಂದು ಮೃತ್ಯು ಅವನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ಕಾರು ಮೈಸೂರು ತಲುಪಿತು. ಪುಷ್ಪನನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಲು ಬಂದು ಸಂಜೀವ

“ಇನ್ನು ಹೋಗಲು ಅಪ್ಪಣೆಯೇ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು?”

“ಮನೆಗೆ.”

“ಇದು ಮನೆಯಲ್ಲವೇನೋ?”

“ನಾನೀಗ ನಿಂತರೆ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ವೃಧಾ ತೊಂದರೆ. ಅವರು ಮೊದಲಿನಿಂದ ಅಡಿಗೆಗಾರಂಭಿಸಬೇಕು.”

“ಏನಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೊರಡುವಾಗಲೇ ಮಮ್ಮಿ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅಡಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.”

“ನಾಳೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಇದ್ದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಸುಮ್ಮನಿರು. ಒಂಟಿಕೊಪ್ಪಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವ ಕಷ್ಟವಾದರೂ ತಪ್ಪುತ್ತವೆ.”

“ಈಗ ಮೊದಲು ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯವನನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಬನ್ನಿ.”

ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯವನ ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಸಂಜೀವ ಕಳಿಸಿ ಬಂದ. ಪುಷ್ಪ ಬೀರು ತೆಗೆದು ಅವನ ಕೈಗೆ ಎಂಟು ಮೊಳದ ಸೊಗಸಾದ ಫಿನ್‌ಲೇ ಮಿಲ್ಲಿನ ಹೊಸ ಪಂಚೆಯೊಂದನ್ನಿತ್ತಳು. ಸಂಜೀವ ನಸುನಗುತ್ತಾ

“ನೀನು ಬಲೆ ಮಾಯಗಾತಿ ಪುಷ್ಪ”

“ಏಕೆ?”

“ಬಟ್ಟೆ ಬದಲಾಯಿಸುವ ನೆಪ ಹಾಕಬಹುದೆಂದು ಪಂಚೆಯನ್ನೂ ತರಿಸಿಟ್ಟಿರುವೆಯಲ್ಲಾ.”

“ನನ್ನ ಯಜಮಾನರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲವೇ?”

ಏನ್ನುತ್ತಾ ಪುಷ್ಪ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಬಂದು ಸಂಜೀವನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದಳು.

ಸಂಜೀವ ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮನೆಗೆಹೋದ.

೧೨

ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ತನಗಾವ ಆನ್ಯಾಯ ಕಂಡು ಸುಂದರನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ದಿನವ ಜೀಸರವಾಯಿತು. ರಜಕ್ಕೆ ಬರೆದು ಹಾಕಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಬಿಡಲೇ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ. ವ್ರೌ. ನಾಯಿಡು ಅವರ ಗುಂಪಿನವರು ತನ್ನ ನಡತೆಯ ಮೇಲೆ ವಿವರೀತಾರ್ಥ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ರಜದ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ. ಸುಂದರನ ನಿರ್ವಿಣ್ಣತೆ ಹೋಗಲು ಬಹಳ ದಿನ ಬೇಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಅನೇಕ ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು - ಜತೆಗೆ ಕೊಳಲು ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು.

ಸುಂದರ ಮರೆತಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸುನಂದಾ ಮರೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲೇಜಿನವರು ಮಾಡಿದ ಅನ್ಯಾಯ - ಸುಂದರನ ಮೌನಪದ್ಧತಿ ಎರಡೂ ಅವಳ ಹೃದಯದ ಮೇಲೆ ಬಲವಾದ ಬರಿಗಳನ್ನೆಳೆದಿದ್ದವು. ಗಂಡನ ಜತೆ ವಾದವಿನಾವಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ಅವಳು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಹಟಮಾರಿತನ ಸುಂದರನ ಮನಸ್ಸನ್ನಿರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಥ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಾದ ಬೆಳೆಸಿ, ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಸಂತುಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವನ್ನೊದಗಿಸಬಾರದೆಂದು ಅವನು ಎಷ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಸುನಂದೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯೆಲ್ಲದು ಮಹಾಪರಾಧವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 'ಇವರಿಗೆ ನಾನು ತಾಳಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಇವರಿಗೆ ಕೃಣಸಮಾನ' ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿತು.

ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಸುಂದರ ಗಮನಿಸದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನ ನೀಡಬೇಕೆಂಬುದು ಅವನ ಉತ್ಕಟೇಚ್ಛೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೇ ಮಾರ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಮಾಡಿದುದೆಲ್ಲಾ ಅವಳಿಗೆ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ, ವಿರೋಧವಾಗಿ, ತಪ್ಪಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಂದು ದಿನ ಟಿಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಜಾನಕಮ್ಮನ ಕಾಗದ ಸುನಂದೆಯನ್ನು ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಮನಸ್ಸು ಕ್ರೋಧಪರವಶವಾಯಿತು. ದುಃಖಾತಿರೇಕವನ್ನು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಕುತೂಹಲ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಮುದ್ದೆಗೊಂಡು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕಾಗದವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಓದಿಕೊಂಡಳು. 'ಈ ಹಾಳು ಗಂಡಸು ಜಾತಿಯನ್ನು ದೇವರು ಏಕೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಿದನೋ' ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

ಆಕಾಶದ ಮನೋಹರ ನೀಲವರ್ಣವನ್ನು ಕಾರ್ವೋಡಗಳು ಅವನ ಕುಂಠನ ಹಾಕಿದಂತೆ ಮುಚ್ಚಿದ್ದಾಗ ಮಧ್ಯೆಯೊಂದು ಮುಂಚಿನಬಳ್ಳಿ ಸುಳಿದು ಬೆಳಗಿಸಿತ್ತು. ಅಣ್ಣ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದದನ್ನೂ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಬರೆದು, 'ನೀನೂ ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನರೂ ಬರಬೇಕೆಂದು ಅಮ್ಮ ಬಯಸುತ್ತಾಳೆ' ಎಂದು ಸೇರಿಸಿದ್ದಳು 'ಅಣ್ಣ - ಅಣ್ಣ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಣ್ಣ ಬರುತ್ತಾನೆ' ಎಂದು ಅವಳ ಹೃದಯ ಹರ್ಷದಿಂದ ಬಿರಿಯಿತು.

ಅಣ್ಣ ಬರುವ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಜಾನಕಮ್ಮನ ಕಾಗದ ಅವಕಾಶಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ದೇವರಯ್ಯನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿವ್ವ ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ ಜಾನಕಮ್ಮ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಳು - ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಯೇ ರಂಗಣ್ಣನಾಗಿ ಆಗ ಸುನಂದೆಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರೆ ಶಿವನ ಫಾಲಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಮದನ ಉರಿದುಹೋದಂತೆ ಉರಿದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ.

ಕಾಗದಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಒಂದೆಡೆಯಿಟ್ಟು ಕ್ರೋಷಾಹಿಡಿದು ಕುಳಿತಳು. ಪ್ರಸುಪ್ತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯಂತಾಗಿತ್ತು ಅವಳ ಸ್ಥಿತಿ. ಗಫೂರ್ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ಬಳಿ ಕುಳಿತುದನ್ನೂ ಅವಳು ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ನೂತನಾಡಿಸಲು ಗಫೂರ್ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. 'ಅಮ್ಮಾಜಿ'ಯವರ ಶೂಲದೃಷ್ಟಿ ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ಗಫೂರ್ ಮೆಲ್ಲನೆದ್ದು ಹೊರಟುಹೋದ.

ಬಿ. ಆರ್. ವಿ. ಥಿಯೇಟರಿನಲ್ಲಿ (B R. V. Theatre) ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಜಾರ್ಲ್ಸ್ ಬಾಯಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದ್ದ ಒಂದು ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಸುನಂದೆಯನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಬೇಕೆಂದೇ ಸುಂದರ ಮನೆಗೆ ಬೇಗ ಬಂದ. ಸುನಂದಳಿಗೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವುದು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲೊಪ್ಪಿ ಸಿದ್ಧಳಾದಳು. ಅಕ್ಕನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಕಾಗದದ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದೂ ಸದ್ಯ ಅವಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಚಿತ್ರ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಗಂಡಹೆಂಡತಿಗೆ ಬೊಡ್ಡ ಹೆಗರಣವಾಯಿತು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ರೋಗಿಷ್ಟಿಯಾದ ಪತ್ನಿ ಸದಾ ಪತಿಯನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಮಕ್ಕಳು ಕೂಡ ಅವಳ ಕೋಪಾನ್ನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ತಾವ ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಮಕ್ಕಳ ದಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದವಳಲ್ಲಿ ಗಂಡನಿಗೆ ಅನುರಾಗ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಹುಯ್ದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯರಲ್ಲಿ ವೈಮನಸ್ಯ ಬೆಳೆದು ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಕೆಂಡನೂಕುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೋಲಿನಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಸಾಯಬಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಕೋಟುರ್ ಅವನನ್ನು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಮರಣದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸುಂದರ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ತನ್ನನ್ನು ಈ ಚಿತ್ರ ನೋಡಲು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದನೆಂದು ಸುನಂದಾ ಭಾವಿಸಿದಳು. ಮನೆಗೆ ಬಂದು

ಊಟ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸುನಂದಾ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಷಾಧಾರ, ಕಡ್ಡಿ ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತಳು. ಲೋಕಾಭಿರಾಮನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಸುನಂದಾ ಕೇಳಿದಳು

“ಚಿತ್ರ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯಿತೇ?”

“ಅಭಿನಯ, ದಿಗ್ದರ್ಶನ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಬಾಯೆ ದೊಡ್ಡ ಕಲಾವಿದ.”

“ಅಭಿನಯದ ವಿಷಯವಲ್ಲ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದು. ಕಥಾವಸ್ತುವಿನ ವಿಷಯ. ಕಥಾನಾಯಕನ ನಡತೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ?”

“ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ರೋಗಿಷ್ಟಿಯಾದ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಪಿರುಚಲು (Peevishness) ಹಿಡಿಯುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವಳು ತೋರುವ ಕೋಪತಂಪ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಅವನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಇದು ಆದರ್ಶವಾದ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಸರ್ಗವಾದದ ಮುಖರನ್ನೂ ನಾವು ನೋಡಬೇಕು

“ಯಾವದು ಅದು?”

“ಗಂಡನ ಸಹನೆಗೂ ಒಂದು ಮಿತಿಯಿಲ್ಲವೇ? ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಯವರೆಗೂ ಹೆಂಡತಿ ಚಟಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಗಂಡ ಹೇಗೆ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

“ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು - ಮಕ್ಕಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದ ದಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮೋಸಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕಾಮ ದಾಹ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

“ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಯಕನಿಗೂ ದಾದಿಗೂ ಕಾಮಸಂಬಂಧ ಕಟ್ಟಿಸಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಇದ್ದ ವಿಶ್ವಾಸವೇ ಅವರನ್ನು ಹತ್ತಿರ ತಡುತ್ತದೆ.”

“ಮಕ್ಕಳ ನೆಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ದುರ್ವ್ಯವಾರ ನಡೆಸುವುದು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಾಪವಲ್ಲವೇ?”

“ನಾಯಕ, ದಾದಿ ಇಬ್ಬರೂ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದುರ್ವಾರ್ತೆ ಪ್ರವರ್ತಕರಾಗಿಲ್ಲ ಸುನಂದಾ. ವರಿಸ್ಥಿತಿ ಅವರನ್ನು ವಾಪದ ಹಾದಿ ತುಳಿಸಿತು.”

“ಈ ಮಧ್ಯೆ ಕಾಹಿಲೆ ಮಲಗಿ ಸಾಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಯ ಗತಿಯೇ ನೆಂಬುದು ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡವೇನೋ?”

“ಅವಳನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗಂಡ ಎಷ್ಟಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾನಲ್ಲ.”

“ಸರಿ. ಚಿತ್ರ ಮಾಡುವನೂ ಗಂಡವೇ. ಗಂಡನು ಏನು ಮಾಡಿದನು ಸರಿಯೆಂದು ತೋರಿಸುವುದೇ ಚಿತ್ರವ ಉದ್ದೇಶ.”

“ನೀನು ಇಲ್ಲದ ಅಪಾರ್ಥ ಕಲ್ಪನೆಮಾಡಿದರೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ.”

“ಗಂಡಸರೆಲ್ಲರ ಹಣೆಯಬರಹವೂ ಒಂದೇ ಆಯಿತು. ನಿಮ್ಮ ಭೋಗ ಲಾಲಸೆಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗುವುದು ಬಿಟ್ಟು ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಜೇರಿ ಕೆಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಿರಿ.”

“ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸುವವನನ್ನು ಯಾರೂ ಗೌರವಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಸುನಂದಾ. ಜಾರ್ಜ್ ಸ್ಯಾಂಡ್ (George Sand), ಇಬ್ಸನ್ (Henrik Ibsen) ಮರ ಅಭಿವ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಂದು ಭಾರತೀಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಸಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ವಿಲಾಯತಿಯವರ ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ ಅವರ ಧರ್ಮ, ವಂಶಸ್ಥತಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಹಾಗೇ ನಮ್ಮ ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ, ವಂಶಸ್ಥತಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಜೀವನಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಇಬ್ಬರೂ ಸಹಯೋಧರು (Comrades) ಎಂದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಹೇಳಿದೆ. ಗಂಡನು ಹೊರಗೆ ದುಡಿದು ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾನೆ; ಹೆಣ್ಣು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಓರಣವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮನೆ ಕಂಪಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವನೂ ದುಡಿಯುತ್ತಾನೆ - ಅವಳೂ ದುಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ವರಪುರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂತೋಷವನ್ನೊದಗಿಸುತ್ತದೆ.”

“ನಿಮ್ಮ ಸೂತ್ರವನ್ನು ನನ್ನ ಅಕ್ಕ ಜಾನಕಿಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿ.”

“ಅವರಿಗೆ ಗಂಡ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿಬಹುದು . . .”

“ಅನ್ಯಾಯಮಾಡಿಬಹುದೆಂದೇಕೆ ಅನುಮಾನಿಸುವಿರಿ. ಇಲ್ಲಿನೋಡಿ.”

ಎಂದು ಜಾನಕಮ್ಮನ ಕಾಗದವನ್ನು ಸುಂದರನ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟಳು. ಸುಂದರನ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು

“ರಂಗಣ್ಣನವರು ಯೋಗ್ಯರು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ.”

“ಬಂಡವಾಳ ಹೊರಗೆ ಬರುವವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಯೋಗ್ಯರೇ! - ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗುವ ವಿಷಯ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ.”

“ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ ಸುನಾ. ಕಾಲೇಜಿನ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ರಜಾ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಯೇ?”

“ನಾನು ಹೋಗಿ ಬರಬಹುದಷ್ಟೆ?”

“ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬಾ. ಗರ್ಘಾ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಾನೆ.”

“ನಾನು ನಾಳೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಸುಂದರ ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿಗೆ ಬಂದು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕೈಹೊತ್ತು ಕುಳಿತ ದುಃಖ ಉಕ್ಕಿಬಂತು. ಮೇಜಿನ ಅಂಚಿಗೆ ಮುಖವಿಟ್ಟು ಮಲಗಿದ. ಷರಟ್ಟಿನ ಕೊನೆಗಳು ಕಣ್ಣೀರಿನಲ್ಲಿ ತೊಯ್ದವು. ಮಾತೃಹಸ್ತ ಅವನ ಭುಜ ನೇವರಿಸಿ

“ತಿಳಿದವರು ಹೀಗೆ ದುಃಖಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ಸರ್ಕಾರ” ಎಂದಿತು.

ಸುಂದರ ಗರ್ಘಾರನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮುಖವಿಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ರೋಧಿಸಿದ.

೧೩

ಇವತ್ತೆಂದಂತೆ ಬಂದಿಳಿದ ಸುನಂದೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಆಶ್ಚರ್ಯಪ್ರಕೃತಮಾಡಿದರೂ. ತಂಗಿ ಬಂದುದು ಜಾನಕಮ್ಮನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು.

“ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನರು ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ಸುನಂದಾ”

ಎಂದು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಕೇಳಿದರು.

“ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ರಜಾ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲಂತಮ್ಮ”

“ಶನಿವಾರ - ಭಾನುವಾರವಾದರೂ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು.”

“ರಿಸರ್ಚ್ (Researches) ಬಿಟ್ಟು ಅವರಿಗೇನೂ ಬೇಡವಾಗಿದೆಯಮ್ಮ”

ಎಂದು ಸುನಂದಾ ಹೇಳಿದಳು. ಸುನಂದೆಯ ಮನಸ್ಸೂ ವಿಹ್ವಲವಾಗಿದೆ ಯೆಂಬುದನ್ನು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಅರಿಯಲು ತಡವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಹಲವು ತಿಂಗಳ ವಿಯೋಗ ಸುನಂದೆಗೂ ಜಾನಕಮ್ಮನಿಗೂ ಅನ್ಯತ್ವ ಮಧುರಬಾಂಧವ್ಯ ಬೆಳೆಸಿತ್ತು.

“ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನರು ತೀರ ಇಷ್ಟು ಅನ್ಯಾಯಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೆಂದು ನಾನು ಕನಸು ಮನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ಅಕ್ಕ.”

“ಅನ್ಯಾಯವೇನಾಯಿತು ಸುನಂದಾ.”

“ಬೇರೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ?”

“ಅವರ ಮನೆಗೊಬ್ಬಳು ಗೃಹಿಣಿ ಬೇಕಲ್ಲ.”

“ನಿನ್ನ ಮನೆಗೂ ಗೃಹಸ್ಥ ಬೇಕಲ್ಲ - ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆಯೇನು?”

“ಬೇಡ ತಾಯಿ - ಅವಕಾಶವಿದ್ದರೂ ಬೇಡ - ಜನ್ಮಜನ್ಮಕ್ಕೂ ಆ ನರಕ ಖೇಡ.”

“ಮಕ್ಕಳಿಗಾದರೂ ಆಸ್ತಿಯ ವಾಲು ಕೊಡುತ್ತಾರಂತೋ ಇಲ್ಲವೋ?”

“ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಬಿಡುವವರು ಯಾರು? ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರಿಗೆ ಗದ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷಸುದ್ದಿ ಹೇಳುವುದಿವೆ . . . .”

“ಏನದು?”

“ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತಳು ಪುಷ್ಪಾ - ಅವಳಿಗೆ ಮದುವೆ.”

“ಮದುವೆ! ಕತ್ತಿ ನನಗೂಂದು ಕುಗಡ ಕೂಡ ಬರೆದಿಲ್ಲ ನೋಡು. ಗಂಡ ಯಾರು?”

“ಯಾರಿರಬಹುದು ಊಹಿಸು”

“ಅವರ ಸಂಬಂಧವರೇ ಯಾರಾವರೂ ಇರಬಹುದು.”

“ಅವರ ಸಂಬಂಧವರಲ್ಲ - ನನ್ನ ಸಂಬಂಧವವರು.”

“ಯಾರಕ್ಕೂ?”

“ನಮ್ಮ ಸಂಜೀವ - ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪಾ ನನ್ನ ವಾರಗಿತ್ತಿ.”

“ಹಾ! ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆಯಾ?”

“ಇಲ್ಲ ಸುನೂ - ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಇಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು.”

“ಪುಷ್ಪ ಘಾಟಿ - ನಾನು ಏನೋಂತಿದ್ದೆ - ಆದರೆ . . . .”

“ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿನಗೆ ಸಂತೋಷವಾದಂತಿಲ್ಲ.”

“ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಸಂತೋಷವಾಗಿಲ್ಲ. ಸಂಜೀವ ತುಂಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗ - ಮರ್ಯಾದಸ್ಥ. ಪುಷ್ಪನ ಜತೆ ಅವನು ಪೂರೈಸುತ್ತಾನೆಯೇ?”

“ಏಕೆ?”

“ಅದು ಶುದ್ಧ ಚೆಲ್ಲು.”

“ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತಳನ್ನು ನೀನೇ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವೆಯಾ?”

“ಅವಳು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತಳಾಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದೆವು. ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಸ್ನೇಹಿತರು ಎನಿಸಿಕೊಂಡ ನಾವೇ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅವಳ ಮನೆಗೆ ನಾನು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಹೋದದ್ದು ನೋಡಿದೆಯಾ? ಅವಳ ಮನೆಯ ಕೀರ್ತಿಯೂ ಅಷ್ಟೇನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ.”

“ನೀನು ಹೇಳುವುದು ಕೇಳಿದರೆ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ ಮನಸಾ.”

“ಆವರ ಸಂಬಂಧ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂದಿದೆ?”

“ಮದುವೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಡೆದಿರಬಹುದು.”

“ಸರಿ - ಇದೂ ಒಂದು ದುರಂತ” ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟಳು.

“ಅಣ್ಣ ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತಾನೆ.”

“ನಾಳೆ ನಾಡಿದ್ದು ಬರಬಹುದು.”

“ನಾನು ಪುಷ್ಪನನ್ನು ನೋಡಬೇಕಕ್ಕಾ.”

“ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೆ.”

“ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದರೆ ಇಲ್ಲೇ ಬರುತ್ತಾಳೆ”

“ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ - ಅವನೇ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ಜಾನಕಮ್ಮ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಧ್ಯಾನವೇ ಆಯಿತು. ಅವನ ರೂಮ್ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುವುದು, ಅವನಿಗೆ ಬಟ್ಟೆಬರೆ ಹೊಂದಿಸಿಡುವುದು, ಬಗೆಬಗೆಯ ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ವ್ಯವಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೇಳಿದ್ದ ತಾರೀಖಿಗೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬರಲೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಬರುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೇ ಅಮೆರಿಕಾಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಾನೋ

ಎಂದು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಚಿಂತಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವ ಕೆಲಸವೂ ಸುನಂದೆಗೆ ಗಂಟುಬಿತ್ತು.

ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಪುರಸ್ಕಾರಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಳಿದವೇಳೆಗೆ ಫೋಟೋ ಗ್ರಾಫರ್ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಎನ್‌ಲಾರ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಫೋಟೋ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಅವನು ತಿಳಿಸಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ವರಾತ ಹಚ್ಚಿ, ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಸುವುದೇ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ ವಾಯಿತು.

ಶನಿವಾರ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಫೋಟೋ ಗ್ರಾಫರ್ ತಿಳಿಸಿದ್ದ. ಸಂಜೀವ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ಅವನ ಸ್ಟುಡಿಯೋಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತ. ಎನ್‌ಲಾರ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳು ಕಟ್ಟುಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಅವನ್ನು ತರಲು ಒಬ್ಬ ಆಳು ಕಳುಹಿಸಿ ಜನಾರ್ದನ್ ಉಡದ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಮೆಂಟ್ ಹಾಕಲು ಕುಳಿತ. ಮೆಂಟ್ ಹಾಕುವ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯುವ ವೇಳೆಗೆ ಎನ್‌ಲಾರ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳೂ ಬಂದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಸಂಜೀವ ಮನೆ ತಲುಪುವ ವೇಳೆಗೆ ಅಪರಾನ್ದವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಐದೇ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ, ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಶಯ್ಯಾಗೃಹದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾಟವಾಗಿ ಕಟ್ಟಲು ನಿಂತ. ಅತ್ತ ಇತ್ತ ತನ್ನ ಪುಷ್ಪನ ಬಿಡಿಯ ಚಿತ್ರಗಳು - ಅವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಇರುವ ಚಿತ್ರ. ಗೋಡೆಗೆ ನೊಳೆಯೊಡೆದು, ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ದಾರ ಬಿಗಿಯುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪ ಬಂದಳು.

“ಬಾ ಸ್ವೀಟ್ - ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದೆ”

ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ಪುಷ್ಪನ ಅನಂದ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

“ನಿಮ್ಮದು ಎಷ್ಟು ಸ್ವಾರ್ಥ?”

“ಸ್ವಾರ್ಥವೇ?”

“ಅಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು. ಚಿತ್ರಗಳು ನನಗೆ ತಂದುಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ನಿಮ್ಮ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ?”

“ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾಯಿತು ಡಾರ್ಲಿಂಗ್. ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವನಿದ್ದೆ.”

“ನಾನೂ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ನೋಡಿದೆ - ನೀವು ಬರಲಿಲ್ಲ - ಮನಸ್ಸು ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ - ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ. ಬರಬಾರದಾಗತ್ತೇ?”

“ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ನೀನು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನದೇನು ಅಡ್ಡಿ?”

ಪುಷ್ಪನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಂಜೀವ ಗೋಡೆಗೆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅವಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರಕ್ಕೆ ಕರೆಸೊಯ್ದು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತ. ಇಬ್ಬರೂ ಪರವಶರಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಯಾರೋ ಬಾಗಿಲು ಬಡಿದಂತಾಯಿತು. ಸಂಜೀವ ಮುಖ ಕಹಿಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದ. ಒಳಗೆ ಜಾನಕಮ್ಮನ ಮಗ ಜಗದೀಶ ಬಂದ.

“ಏನು ಜಗದೀಶ - ಅವರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ.”

“ಅಮ್ಮ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾಳೆ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ.”

“ಏನು ಸಮಾಚಾರ.”

“ನೀನು ಪುಷ್ಪಕ್ಕನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸಾಯಂಕಾಲ ಕಾಫಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬರಬೇಕಂತೆ.”

“ಪುಷ್ಪ ಇದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೇ ಹೇಳಿಬಿಡು.”

ತನ್ನ ಹೆಸರಿತ್ತಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪುಷ್ಪ ಒಳಗಿನಿಂದ ಬಂದಳು. ಜಗದೀಶ ಅವಳಿಗೂ ಆಹ್ವಾನ ನೀಡಿದ.

“ಏನು ಜಗದೀಶ, ಸಮಾಚಾರ?”

“ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಪುಷ್ಪಕ್ಕನನ್ನು ನೋಡಬೇಕಂತೆ.”

“ಸುನಂದನೇ! ಯಾವಾಗ ಬಂದಳು.”

“ಬಂದು ಮೂರು ದಿನವಾಯಿತು. ಬರುತ್ತೀರಷ್ಟೆ.”

“ಕೂತುಕೊಳ್ಳೋ ಜಗದೀಶ್ - ಕುದುರೆ ಮೇಲೆ ಬಂದಹಾಗೆ ಆಡುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲ.”

“ಬೈಸಿಕಲ್ ಮೇಲೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ. ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೀವು

ಬರುವುದನ್ನು ಅಮ್ಮನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ನಾನು ಸಿನೀಮಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತೀರೆಂದು ಹೇಳಲಿ.”

“ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಬರುತ್ತೇವಷ್ಟು.”

ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಹೇಳಿ ಒಳಗಿನಿಂದ ಐದು ರೂಪಾಯಿ ತಂದು ಜಗದೀಶನ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟು. ಜಗದೀಶ ಹೋದಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪಾ ಕೇಳಿದಳು

“ಜಗದೀಶ ಯಾವ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ.”

“ಅವನೇ ಹೇಳಿದನಲ್ಲ - ಸಿನೀಮಾ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ.”

“ಹುಡುಗ ಚೂಟಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ - ಅವನನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಲೇಕೆ ಬಿಡಿಸಿದರು?”

“ಗಾಡೆ ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ - ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಕೂಸು ಮತ್ತೆ ಗಾಯಿತು. ಅವನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನನಗಿರಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅತ್ತಿಗೆಮ್ಮ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.”

ಪುಷ್ಪನ ಚಿತ್ತವಿದ್ದುದು ಬೇರೆ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ. ಅವಳು ಲೋಕಾಭಿಮಾನವಾಗಿ ಜಗದೀಶನ ಮಾತು ತೆಗೆದಿದ್ದಳು.

“ಸುನಂದಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.”

“ಏಕೆ? ನೀನೇನು ತಪ್ಪುಮಾಡಿದುವೆ?”

“ನಮ್ಮ ಮದುವೆ ವಿಷಯ ಅವಳಿಗೆ ನಾನೂ ತಿಳಿಸಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.”

“ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.”

“ನಮ್ಮ ಫೋಟೋ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟು ತಿಳಿಸುವ ಎಂದಿದ್ದೆ - ಅವಳೇ ಬಂದವಳು ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು. ಫೋಟೋಗಳಲ್ಲಿ ನಾನೆಷ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ.

“ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೋ.”

“ಬಿಡಿ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂರು ಮೂರು ಪ್ರತಿ ಎನ್‌ಲಾಜ್‌ಮೆಂಟುಗಳನ್ನು ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ನೀವು ಬೇರೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.”

“ಹಾಗೇ ಆಗಬಹುದು.”

“ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟು ಸುನಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ,”

“ಕಾಫಿ ಕುಡಿದು ಹೋಗೋಣ.”

“ಬೇಡ - ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಡಿಯೋಣ ”

ಆಗಬಹುದೆಂದು ಸಂಜೀವ ಡ್ರೆಸ್‌ವಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಗಾಡಿ ಗೊತ್ತುವಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ. ಇಬ್ಬರೂ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡರು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆನ್‌ಅಮ್ಮ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಮಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟಳು. ಎನ್‌ಲಾರ್ಜ್‌ಮೆಂಟುಗಳನ್ನು ವೆರಾಂಡದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಎಂದು ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಅವು ತನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಪುಷ್ಪ ಹಟ ಹಿಡಿದಳು.

ಪುಷ್ಪ ಒಳಗೆ ಯಾವದೋ ಪಟಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಮೂರು ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು, ದಾರದೊಂದಿಗೆ ತಂದಳು. ಅವಳೂ ಸಂಜೀವ ಮೂರು ದೊಡ್ಡ ಪಟಗಳನ್ನೂ ಮಂಚದೆದುರಿಗೆ, ಡ್ರೆಸ್ಸಿಂಗ್ ಟೇಬಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದರು.

ಪುಷ್ಪ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಮತ್ತೆ ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಪೌಡರ್ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಬರುವಾಗ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ, ಬಿಸ್ಕತ್ತು ಹಿಡಿದು ಬಂದಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಕಾಫಿ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು.

ಸುನಂದಾ ಪುಷ್ಪನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿದಳು. ಎಲ್ಲರೂ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ತಿಂಡಿ ಕಾಫಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ನಿಂತರು. ಸಂಜೀವ ಸುನಂದೆಯನ್ನು

“ಸಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾರೆಯೇ?”

“ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾರೆ.”

“ಅವರೇಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.”

“ರಜಾ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ನೀವೂ ಪುಷ್ಪಾ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತೀರಿ.”

“ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಬರುತ್ತೀವೆ.”

“ಸಮ್ಮ ಮನೆಗೇ ಬರಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಕೂಡದು.”

ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು, ಜಾನಕಮ್ಮ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಂಡಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟರು. ವಿಮಲಾ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ತಂದಿಟ್ಟಳು. ಸಂಜೀವ ಅವಳನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು ಅಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಾಡಿದ.

ತಿಂಡಿ, ಕಾಫಿಯಾದಮೇಲೆ ಸುನಂದಾ ಪುಷ್ಟನ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ರೂಮಿಗೆ ಕರೆಸೊಯ್ದಳು. ಸಂಜೀವ ಅತ್ತಿಗೆಯ ಜತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತ.

ಪುಷ್ಟ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಂತೆ ಸುನಂದೆಯ ಮೊದಲನೆಯ ಮಾತೇ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯ ದಾಗಿತ್ತು. ಮದುವೆ ವಿಷಯ ತನಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಸಮಾಧಾನ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದಳು.

“ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಬಹಳ ದಿನವ ಆಗಲಿಲ್ಲ. . . . ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಎಂದೇ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ. . . .”

ಎಂದು ಫೋಟೋ ಸುನಂದೆಯ ಕೈಗಿತ್ತು.

“ಇದನ್ನು ಕಳಿಸಿ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದಿದೆ” ಎಂದಳು

ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಸುನಂದಾ ಕೆಣಕುಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ

“ಮದುವೆಯೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಿದ್ದಿರಿ?”

“ಹೌದು - ನನಗೆ ಬೇಕಾದವರು ಸಿಕ್ಕುವವರೆಗೆ.”

ಸುನಂದಾ ನಗುತ್ತಾ

“ಎಷ್ಟು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತೀರೀ ನೀವು. ಈಗ ನಿತ್ಯ ಭೀಮನಮವಾಸ್ಯೆ ಗಂಡನ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವವಳು ನಾನೋ ನೀವೋ.”

“ನನ್ನ ಮಾತಿರಲಿ - ನಿಮ್ಮದು ಹೇಳಿಲ್ಲ - ಇದೇನು ಈ ಸಲ ಒಬ್ಬರೇ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿರಿ.”

“ಅವರಿಗೆ ರಜಾ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದನಲ್ಲ.”

“ಅದಲ್ಲ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದು. ಸುಂದರ್ - ಮೈನರ್ (Sunder-Minor) ಎಲ್ಲಿಯೆಂದು?”

“ಮೈನರೂ ಇಲ್ಲ ಮೇಜರೂ ಇಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ನಿಮ್ಮ ಮೈನರ್ ಗೇಟಿವಿಟಿಗೆ (Nativity) ಮರೆಯದೆ ನನ್ನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ.”

“ಆಗಬಹುದು. ದೇವರ ಇಚ್ಛೆ ನಾವು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?”

“ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸ್ನೇಹ ಎಷ್ಟು ಗುಟ್ಟಾಗಿಟ್ಟಿರಿ. ಇಬ್ಬರೂ ಪಕ್ಕಾಕಳ್ಳರು.”

“ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲರಿ ಸುನಂದಾ. ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧ ಸ್ನೇಹದ

ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಒಹಳ ದಿವಸವಿತ್ತು - ಕ್ರಮೇಣ ಅದೇ ಪ್ರೇಮವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು.”

“ಮದುವೆ ಯಾವಾಗ?”

“ಇನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಲ್ಲ.”

“ಅವನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಡುವಿರಾ?”

“ಇಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲ. ನೀವು ಬರದೆ ನಾನು ಖಂಡಿತ ಮದುವೆನಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಪ್ರಾಮಿಸ್ (Promise)”

“ಪ್ರಾಮಿಸ್ (Promise)”

“ಈಗ ಸಂಜೀವ ಇರುವುದೆಲ್ಲಿ—ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲೋ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೋ?”

“ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆ - ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ . . . . ಈಚೆಗೆನು ಒಡವೆಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಿ ಸುನಂದಾ.”

“ನಾನೇನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿವ್ವು - ಬಡ ಸ್ಕೂಲ್ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಹೆಂಡತಿ. ನಿಮ್ಮಹಾಗೆ ದೊಡ್ಡ ಜಹಗೀರದಾರರ ಕೈಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆಯೇ?”

“ನಮ್ಮ ಎಂಗೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ (Engagement) ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯೇ?”

“ಏಕೆ ಹಾಗೆ ಕೇಳುವಿರಿ.”

“ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಕಾವರು ಅಷ್ಟು ಸಂತೋಷವಟ್ಟಿ ಹಾಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನೀವು . . . .”

“ಅಕ್ಕನ ವಿಷಯ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇಯಿದೆಯಲ್ಲ - ನನಗಂತೂ ತುಂಬ ಸಂತೋಷ. ನಿಮಗೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬಹುದೇ ಪುಷ್ಪಾ.”

“ಹೇಳಿ.”

“ನೀವಿಬ್ಬರೂ ನಿಮ್ಮ ಸಮ್ಮ ಸಮಾಜನಿಯಮಗಳನ್ನ ತಿಕ್ಕಮಿಸುತ್ತಿರುವಿರಿ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಅಕ್ಷೇಪಣೆ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರೇಮ, ಗೌರವವಿದ್ದೆ ಕುಲ, ಜಾತಿ ನೋಡಬಾರದೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಜೀವನ ಅಷ್ಟು ಸುಗಮವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ. ಸಮಾಜ ಪ್ರತೀಕಾರ ಬಯಸು

ತ್ತದೆ. ಹತ್ತು ಜನ ಹತ್ತು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಚಿಕಿತ್ಸೆ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ವಿಶ್ವಾಸ ಕುಂದಬಾರದು - ಗೌರವ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಾರದು.”

“ನಿಜ ಸುನಂದಾ - ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಬಹು ನಿರ್ಮಲ. ಅವರು ಸೇವಕಂಠವರು. ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಧುಖವಾಗಿರಲು ಶಕ್ತಿವಿಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.”

“ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. — ಇಬ್ಬರೂ ಒಮ್ಮೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬನ್ನಿ.”

ಪುಷ್ಪ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿತ್ತಳು.

ಇಬ್ಬರೂ ಎಮ್ಮೆಬಂದು ಉಳಿದವರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡರು. ಜಾನಕಮ್ಮ ಛಿಹಾಸ್ಯದಿಂದ

“ನಿಮ್ಮ ಗುಟ್ಟು ಮುಗಿಯಿತೋ?”

ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಗುಟ್ಟಿನೂ ಇಲ್ಲ”

ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸುನಂದಾ ಪುಷ್ಪನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ

“ನೋಡ್ರೀ - ಶಾಂತಾ, ರಾಜಮಣಿ ಕಾಗದವೇ ಬರೆದಿಲ್ಲ”

“ನನಗೂ ಬರೆದಿಲ್ಲಮ್ಮ” ಎದಳು.

ಸಂಜೀವ ಪುಷ್ಪನನ್ನು ದ್ದೇಶಿಸಿ

“ಅತ್ತಿಗೆಮ್ಮನ ಅಣ್ಣಂದಿರು ಬರುತ್ತಾರಂತೆ. ಆಗಲೇ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರಂತೆ.”

“ಅವರನ್ನು ನನಗೂ ತೋರಿಸಿರಿ.”

ಎಂದು ಪುಷ್ಪ ಸುನಂದನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

ಸಂಜೀವ, ಪುಷ್ಪ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲು ಸುನಂದಾ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ತಾಂಬೂಲ ತಂದು ಕೈಗೆ ಕುಂಕುಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು

“ಇಡಬಹುದೋ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಇಡು ಸುನಂದಾ” ಎಂದು ಜಾನಕಮ್ಮ ಹೇಳಿದಳು.

ಪುಷ್ಪನಿಗೆ ಕುಂಕುಮವಿಟ್ಟು, ಹೂ ಮುಡಿಸಿ ಸುನಂದಾ ತಾಂಬೂಲ
ವಿತ್ತಳು.

“ಪುನಃ ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತೀರಿ.”

“ನಿಮ್ಮಣ್ಣು ಬಂದಮೇಲೆ ಬರುತ್ತೇನೆ.”

ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಹೇಳಿದ. ಅವರು ದೋದಮೇಲೆ ಸುನಂದಾ ವೋಟೋ
ತಂಪು ಅಕ್ಕನಿಗೂ ತಾಯಿಗೂ ತೋರಿಸಿ

“ಸಂಜೀವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಣ್ಣುರಚಿದ್ದಾಳೆ ಅಕ್ಕ.”

“ಏನು ಹೇಳಿದಳು.”

“ಅವನು ದಾನಾನುದಾಸನಾದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

“ಲಸರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸದಾ ಅವಳನ್ನು
ಹಿಂಬಾಲಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿದೆಯಾ? ಅವಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸೌಂದರ್ಯ
ಕಾಣುತ್ತಾನೆ? ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು . . . ಮದುವೆ ಮುಗಿಸಿ
ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೋ?”

“ಅಸಂಭವವಲ್ಲ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವನೂ ಒಬ್ಬಂಟಿಗ - ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಅವಳು ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರಳು.”

“ಅನುಕೂಲ ದಾಂಪತ್ಯಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರಕ್ಕೂ ಋಣಾನುಬಂಧ
ಕೂಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ”

ಎಂದು ಜಾನಕಮ್ಮ ನೋಂದು ಕುಡಿದು, ಪಟ್ಟಿನೆ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು

“ನಿನ್ನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಈ ಮಾತು ಅನ್ವಯಿಸಲ್ಲ ಸುನಂದಾ”

ಎಂದಳು. ‘ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ’ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಸುನಂದೆಯ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು.

೧೪

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಒಬ್ಬಂಟಿಗನಾಗಿ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ
ಜತಿಯಲ್ಲಿ ಯುನೈಟೆಡ್ ಅಧಿಕಾರವರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಲ್ಫ್ ಗಾರ್ಡನರ್ (Ralph
Gardner), ಅವನ ಕೆಂಡತಿ ಈವಾ (Eva) ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕಾದ ಪ್ರಕಟನಾ
ಶಾಖೆಯ ‘ವಿದೇಶಿ ಸಮಿತಿ’ಯ (Foreign Department) ಜಾರ್ಜ್

ಬುಚ್ (George Butch) ಬಂದಿದ್ದರು. ಯುನೆಸ್ಕೊ ಈ ಮೊದಲೇ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಿಯೋಗ ಗೋಷ್ಠಿ'ಯೊಂದಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದ. ಆದರೆ 'ವಿದೇಶ ಸಮಿತಿ' ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕನ್ನರಲ್ಲವವರು ಇರಕೂಡದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಅವನಿಗೆ ಅವಕಾಶ ತಪ್ಪಿಹೋಯಿತು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ನಿರಾಶಗೊಂಡು ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಭಾರತದ ಋಮಸ್ಯೆಗಳು, ರಾಜಕಾರಣ, ಜನಜೀವನ, ಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅಮೆರಿಕನ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅಮೇರಿಕಾದ ಕೆಲವು ಕಥಾಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೂ ಸ್ಥಾನ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ವರ್ತುಲಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ದೊರೆತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕೆಲಕಾಲ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಅಮೆರಿಕನ್ ರಾಯಭಾರಿ' (American Embassy) ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾನ್ ಹ್ಯಾಮಿಲ್ಟನ್ (John Hamilton) ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ 'ಲೈಫ್' (Life) ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಒಂದು ಲೇಖನ ಬರೆದ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಭಾರತವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದ. ಲೇಖನ ಭಾರತದ ರಾಜಕಾರಣ, ಭಾರತೀಯರ ಜೀವನ, ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತುದಾಗಿದ್ದರೂ, ಭಾರತವನ್ನು ಹೊರಗಿನವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ 'ಪಿರಾಟಿ ಪಟ್ಟಣ'ವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುದೇ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಹ್ಯಾಮಿಲ್ಟನ್‌ನ ಲೇಖನದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು.

“ಭಾರತದ ಪ್ರಧಾನಾಚಾರ್ಯ ಪಂಡಿತ ನೆಹ್ರೂ ಅವರ ರಾಜನೀತಿ ಇನ್ನೂ ಶೈಶವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾದ ವಿಶ್ವಾಸವೇನು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಅದೇ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಸೋವಿಯೆಟ್ ರಷ್ಯಾ ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾಶ್ಮೀರ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನೆಹ್ರೂ ಸರ್ಕಾರ ತಳೆದಿರುವ ಧೋರಣೆ ಪ್ರಜಾಸ್ವಾಮ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಖಚಿತವಾದ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗದ ಯಾವಾಗಲೂ ವಿನಾಸ ಮೇಷ ಎಣಿಸುವುದು ನೆಹ್ರೂ ಅವರ ವಿಶೇಷ ದೌರ್ಬಲ್ಯ. ಅಮೇರಿಕಾದ ರಾಜಕಾರಣದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸೋವಿಯೆಟ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅಮೇರಿಕಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಶರ ಡಾಲರುಗಳ ಸಹಾಯ

ಒದಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಶೋಚನೀಯವಾಗಿದೆ. ಅಮೇರಿಕಾ ಬೇಡ, ಆದರೆ ಅಮೇರಿಕಾದ ಡಾಲರು ಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಭಾರತದ ರಾಜನೀತಿಯನ್ನು ಅಮೆರಿಕನ್ ಮತದಾರರು ಒಪ್ಪಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ಭಾರತ ಪ್ರಪಂಚ ಶತ್ರುವಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರಬೇಕಾದುದು ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ (United Nations) ಆದ್ಯಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ಇಪ್ಪತ್ತೆ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿರುವ ಅಜ್ಞಾನ, ಅಂಧಕಾರ, ಅಶುಚಿ ಆದರ ಅನಾಗರಿಕಾವಸ್ಥೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ಸಾರುತ್ತವೆ. ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯದೈ ಹೆಗ್ಗಣಗಳು, ನಾಯಿಗಳು ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿರುತ್ತವೆ. ಕೇಳುವವರಿಲ್ಲ. ಅವಳಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಡೆಲುಗಳು. ಜನ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಉಪಾಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.”

“ತ್ರಿಂಗಿಕ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಅನಾಯಕವಾಕ್ಯವಾಗಿದೆ. ಎಂಟು ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಕನ್ನೆಯರು ಎರಡು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಪುರುಷನ ಜನನೇಂದ್ರಿಯವನ್ನೇ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ ದೇವರೆಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೋಷ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಜನನೇಂದ್ರಿಯ ಚಿನ್ನಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೈವ್ಯಾಳಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಜನನೇಂದ್ರಿಯ ಚಿನ್ನ ಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.”

“ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ತುಂಬ ಹಿಂದುಳಿದಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಮತಗಳಿವೆ. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ, ಮುಸಲ್ಮಾನ ರಲ್ಲಿ ಹಲವು ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಮತಗಳಿವೆ. ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಲೆ, ಲೂಟಿ, ಕಳ್ಳತನ, ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮಾಡುವುದು ತಪ್ಪೆಂದು ಭಾರತೀಯರು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

ಸತ್ಯಪ್ರೇಮಿಗಳಾದ ಪ್ರಾಗತಿಶ ಅಮೇರಿಕನ್ನರೇ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಹ್ಯಾಮಿಲ್ಟನ್‌ನ ಲೇಖನವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದರು. ಪರ್ಲ್ ಬಕ್, ಪಾಲ್ ರೋಬ್‌ಸನ್, ಹೌವರ್ಡ್ ಫಾಸ್ಟ್, ಅಪ್ಟನ್ ಸಿಂಕ್ಲೇರ್ ಮೊದಲಾದ ಸಾಹಿತಿ ಗಳು, ಕಲಾವಿದರ ಖಂಡನೆಗಳಿಗೆ ಅಮೇರಿಕನ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಡೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸಭೆಗಳ ಮೇಲೆ ಜನತೆ ಹಾಗೂ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಅತ್ಯಾಚಾರಮಾಡಿದರು.

ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಭಾರತದ ನಾಯಕರು, ವಿವ್ವನ್ಮಣಿಗಳು ಹ್ಯಾಮಿಲ್ಟನ್‌ನ ದ್ವೇಷ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಲೇಖನ ಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬರೆದರು.

ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಉತ್ತರದೊಪವಾಗಿ, 'ತಿಪ್ಪೆನಾರಿಸಿ' ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದ. ಭಾರತ ಅಮೆರಿಕಾಯಿಂವ ಕಲಿಯಬೇಕಾದುದು ಬಹಳವಿದೆಯೆಂದೂ, ಅಮೇರಿಕನ್ನರ 'ಮಾರ್ಷಲ್ ಪ್ಲಾನ್'ನ (Marshall Plan) ಸಹಾಯ ಒದಗದಿದ್ದರೆ ಭಾರತ ತಲೆಯೆತ್ತುವುದೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ.

ಈ ಹೊಲೆಗಲಿಸದಿಂದ ಭಾರತದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮುಸಿ ತಾಗಿದರೂ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಭವಿಷ್ಯ ಸುಗಮವಾಯಿತು. 'ಸಿಂಡಿಕೇಟೆಡ್' (Syndicated) ಅವ ಅವನ ಲೇಖನಗಳು ವಿಶೇಷ ವರಮಾನ ತಂದುರೂಟ್ಟು. ನೋಡಿ ಭಾರತೀಯರೇ ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ' ಎಂದು ಅಮೆರಿಕನ್ ಅಗ್ನಿ ಭಕ್ಷಕರು ಮಿಸ ತಿರುವಿದರು.

'ವಿವೇಶೀ ಇಲಾಖೆ'ಯ ವೃಥಾವದಿಂದ, ಅಮೆರಿಕದ ಸ್ಪೆಷಲ್ ಪ್ರಕಾಶಕರೊಬ್ಬರು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಅಧಿಕೃತ ಗ್ರಂಥ ಬರೆಸುಕೊಡಲು ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ಅವನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಗಾರ್ಡನರ್ ಮತ್ತು ಬುಚ್ ಹೊರಟು ನಿಂತರು.

ಮುಂಬಯಿಯ ಸಾಂಬಾಕ್ರೂಸ್ ಏರಿಯೋಡ್ರೋಮಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಇಳಿದ ಹೊತ್ತಿನಿಂದಲೇ ಭಾರತದ ಸರ್ಕಾರದ ಅತಿಥಿಗಳಾದರು. ತಾಜಮಹಾಲು ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡಾರವಾಯಿತು. ಮುಂಬಯಿ ಗವರ್ನರೊಂದಿಗ ಚಹಾ ಸೇವನೆಯಾಯಿತು. ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಜುವಾನಿಯಾಯಿತು. ಮುಂಬಯಿ ವತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂದೇಶ, ಸಂದರ್ಶನವಾರ್ತೆಗಳು ಸಚಿತ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾದವು. 'ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಖ್ಯಾತಿವೆತ್ತ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತಿ'ಯಾಗಿ (An Indian Writer of American Reputation) ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಮತ್ತು ಗುಂಪು ಡೈಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿಂವ ಹೊರಟು ಅರಸೀಕೆರೆ ತಲುಪಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ವೈಸರಾಯ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರುಗಳು ಅವರಿಗಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದು, ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕರೆತಂದವು. 'ಹೊಟೆಲ್ ಮೆಟ್ರೊಪೊಲಿ'ನಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಿಡಾರವಾಯಿತು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನೂ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೊಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅಮೆರಿಕನ್ ಮಿತ್ರರನ್ನು ಊರು ನೋಡಲು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಚಂದ್ರಶೇಖರ ತಾಯಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದ.

ತಾಯಿ, ಮಗ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕ್ಷಣಕಾಲ ನೋಡಿದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಬಾಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತು ಹೊರಡದು. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ತಾಯಿಯನ್ನಸ್ಪಿದ. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಮಗನ ತಲೆನೇವರಿಸುತ್ತಾ ಅದಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರು.

ಸುನಂದಾ, ಜಾನಕಮ್ಮ, ಜಗದೀಶ, ವಿಸುಲಾ ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಿವರು. 'ಉಭಯಕುಶಲೋಪರಿ' ಯಾದ ಮೇಲೆ

"ನಿನ್ನ ನಾಮಾನೆಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಾ" ಎಂದು ಇಂದಿರಮ್ಮ ಕೇಳಿದರು.

"ನಾನು ಹೊಟೇಲಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಬೇಕಾಯಿತಮ್ಮ. ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಅಮೆರಿಕನ್ ಮಿತ್ರರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮೆಯಿನ್ ಹೌಸ್ (Main House) ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರೇನು?"

"ಹೂ! ನಮಗೇಕೆ ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮನೆ."

ಮಗನನ್ನು ನೂರಾರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಸೆ. ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಾಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಮರೆತೇ ಹೋದವು. ಅವನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟರು.

ಸುನಂದನನ್ನು ನೋಡಿ ಹರ್ಷದಿಂದ ಚಂದ್ರಶೇಖರ

"ಸುನೂ ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾಳೆ. ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನರು ಬರಲಿಲ್ಲವೇ?"

"ಇಲ್ಲ - ಅವರಿಗೆ ರಜಾ ಸಿಪ್ಪಲಿಲ್ಲ"

"ಒಳಗೇ ಬಾ ಚಂದ್ರಾ"

ಎಂದು ತಾಯಿ ಕರೆದರು. ಅವರನ್ನು ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗಲು ಜಾನಕಮ್ಮ ಮೆಲ್ಲನೆ 'ಮೂನ್ ಬಿಚ್ಚಿಬಿಡು ಅಣ್ಣಯ್ಯ' ಎಂದಳು. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ತಾಯಿಯ ಜತೆಗೆ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದ. ಮನೆ ಹಾಕಿ ಅವನನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನ ಸುತ್ತ ಕುಳಿತರು.

ಇಂದಿರಮ್ಮ ಕಾಫಿ ಬಿಸಿ ಮಾಡಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು

“ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು.

“ಜೇಡ. ಈಗ ತಾನೆ ಬ್ರೆಕ್‌ಫಾಸ್ಟ್ (Breakfast) ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.”

“ಊಟಕ್ಕೆ ಎಳುವೆಯಷ್ಟೆ.”

“ಇವತ್ತು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವವರು ಕಾಯು ಕ್ಷಿರುತ್ತಾರೆ. ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಚಿತ್ರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕಾಣುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.”

“ಯಾರೋ ಬಂದಹಾಗೆ ಬಂದು ನೀನು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರೆ . . .”

ತಾಯಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಕಟವನ್ನೂ ಚಂದ್ರಶೇಖರ

“ಇವತ್ತು ಪ್ರೀಮನೃಹಾರಾಜರ ಇಂಟರ್‌ವ್ಯೂ (Interview) ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ರಾತ್ರಿ ತುಂಬಾ ಕೂತನಾಡಬಹುದು . . . ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಿ ಬಹಳ ದಿವಸ ವಾಯಿತಮ್ಮ.”

“ನಿನಗೆ ಮಾಡಿಹಾಕುವ ಪುಣ್ಯ ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ ಚಂದ್ರೂ”

“ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಊಟ ತಿಂಡಿ ಹೇಗಿರತ್ತಿ ಆಣ್ಣಯ್ಯ”

ಎಂದು ಜಾನಕಿ ಕೇಳಿದಳು.

“ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಾಂಸಾಹಾರವೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೂಡಿ. ಕೆಲವರು ಶಾಕಾಹಾರಿಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರದೇ ಕೆಲವು ರೆಸ್ಟುರಾಂಗಳೂ ಇವೆ.”

“ನೀನೇನು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಮಾವ”

ಎಂದು ಜಗದೀಶ ಕೇಳಿದ.

“ಶಾಕಾಹಾರ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಡೆ ಶಾಕಾಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ಮಾಂಸಾಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ಅಜ್ಜಿ ಜಾತಿ ಕಂಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿ” ಎಂದು ಏನುಲಾ ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದಳು.

“ಅಜ್ಜಿ ಇವತ್ತು ನಿನಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾಳೆ ಮಾವ.”

ಎಂದು ಜಗದೀಶ ಹೇಳಿದ. ಜಗದೀಶ, ವಿಮಲಾ, ಸುನಂದಾ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಅಮೇರಿಕಾದ ಬಗ್ಗೆ ನೂರಾರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರು. ಹಾಲಿವುಡ್ಡಿನ (Hollywood) ವಿಷಯ ಮಾವನಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಜಗದೀಶನ ಆತುರ.

“ನಾನು ಹಾಲಿವುಡ್ಡಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೋಗಿಲ್ಲ ಜಗದೀಶ. ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಹೋಗಿದ್ದೆ.”

“ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು ಯಾರು ಯಾರು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರು ಮಾವ.”

“ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಲಾಟನ್ (Charles Langhton) ಸರ್ ಲಾರೆನ್ಸ್ ಆಲಿವಿಯರ್ (Sir Lawrence Olivier) ವಾಲಿಸ್ ಬೀರಿ (Wallace Beery) ಮಿಕ್ಕಿ ರೂನಿ (Mickey Rooney) ಇವರನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೆ.”

“ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದು ಮಾವ ಗ್ರೇಟಾ ಗಾರ್ಬೋ, ನಾಟ್ ಸೀರರ್ ಇವರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಿರಾ?”

“ಇಲ್ವಿನ್ ವಿವಿಯನ್‌ಲೀ (Vivien Leigh) ಮತ್ತು ಗ್ರೀಯೆಡ್ ಗಾರ್ಸನ್ (Greer Garson) ಇವರ ಪರಿಚಯವಾಯಿತಷ್ಟೆ.”

ಮಾವ ‘ಯೂಸ್‌ಲೆಸ್’ (useless) ಎಂದು ಜಗದೀಶ ನಿರ್ಧರಿಸಿಬಿಟ್ಟ.

ಸುನಂದಾ ಅಮೇರಿಕಾದ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಗಳು, ಕಾಲೇಜುಗಳ ವಿಷಯ ಕೇಳಿದಳು. ಜಾನಕಮ್ಮ ಅಮೆರಿಕನ್ನರ ಸಂಸಾರ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದಳು. ಇಂದಿರಮ್ಮ ಬೇಸರಗೊಂಡು

“ಅದೆಲ್ಲಾ ಇರಲಿ - ನಿನ್ನ ವಿಷಯ ಹೇಳು ಚಂದ್ರಾ” ಎಂದರು.

“ನನ್ನ ವಿಷಯ ಏನು ಹೇಳಲಿ. ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನ್ಯೂಯಾರ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವಾಸ - ಅಮೆರಿಕಾದ ದೊಡ್ಡ ವತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

“ನಿನ್ನ ಒಂದು ಲೇಖನದ ವಿಷಯ ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬೊಬ್ಬಾಟವಾಯಿತು ಅಣ್ಣಯ್ಯ” ಎಂದಳು ಸುನಂದಾ.

“ನನ್ನ ಲೇಖನ ಇಲ್ಲಿನ ವತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತೇ?”

“ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದೂ - ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ವತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಬ್ಬಸ್ತು ಪ್ರಕಟ

ವಾಗಿತ್ತು. ರಜನಿ ಪಾಮ್ ದೌ ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು.”

ಅವನೊಬ್ಬ ರಷ್ಯನ್ ಏಜೆಂಟ್ . . . . ನನ್ನ ಲೇಖನ ನೋಡಿ ಇಲ್ಲಿನ ಜನ ಏನಂದರು.”

“ಕಟುವಾಗಿಯೇ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದರು.”

“ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನರು.”

“ಪೂರ್ತಿ ಲೇಖನ ನೋಡದೆ ಏನೂ ಹೇಳಬಾರದು ಎಂದೂ ಹೇಳಿದರು.”

“ಅಲ್ಲಿ ಮನೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆಯೇ ಚಂದ್ರಾ” ಎಂದೂ ಇಂದಿರಮ್ಮ ಕೇಳಿದರು.

“ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ - ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಯೂ ಫ್ಲಾಟ್ ಸಿಸ್ಟಂ (Flat System) - ನ್ಯಾಯಾರ್ಕನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮನೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಬಾಡಿಗೆಗೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ನಾನಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ಜಾಗ. ನಾಲ್ಕು ಕೋಮಿನ ಫ್ಲಾಟ್.”

“ಬಾಡಿಗೆಯೆಷ್ಟು?”

“ವಾಕೈ ಇಪ್ಪತ್ತು ಡಾಲರು - ಸುಮಾರು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ.”

“ತಿಂಗಳಿಗೆ ನಾನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವೆಯಾ?”

“ಅಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟವೇ ಬಹಳ ಮೇಲಿದೆಯಮ್ಮ. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗಾಗುವ ಬ್ರೈಕ್ ಫಾಸ್ಟಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಒಂದೂಟವೆಂದರೆ ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ಡಾಲರಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಅಲ್ಲಿಯ ಒಪ್ಪತ್ತಿನೂಟವ ಬೆರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಸಂಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರಲ್ಲವಾ.”

“ಅಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಾಳಮ್ಮ.”

“ಇಲ್ಲಿಯೂ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಾಳೆ ಅಣ್ಣಯ್ಯ - ದಂದಿಲಕ್ಷ್ಮಿ”

ಎಂದು ಸುನಂದ ನ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನುಡಿದಳು.

“ನನ್ನ ಪುರಾಣವರಲಿ - ಮನೆ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡಿ.”

ಎಂದು ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕೇಳಿದ.

“ನೀನು ಹಕ್ಕಿಯ ಹಾಗೆ ಕುಸ್ವಳಿಸಿದರೆ ಏನು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯ. ಸಂಜೆಗೆ ಬರುವೆಯಲ್ಲಾ ಆಗ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಮಾತನಾಡೋಣ.”

ಎಂದು ಜಾನಕಮ್ಮ ಹೇಳಿದಳು.

“ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಬಹಳ ‘ಹಿಂದುಳಿದವರು’ ಎಂದು ನೀನು ಭಾವಿಸುವೆಯಲ್ಲವೇ?”

“ಯಾಕೆ ಹಾಗೆ ಕೇಳುತ್ತೀ ಸುನಂದಾ.”

“ನಾವೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ನಿನಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಆತುರವಡುತ್ತಿದೆ.”

“ಹೇಳು.”

“ಜಾನಕಮ್ಮನ ಮೈದುನ ಒಬ್ಬ ಇದ್ದ - ಸಂಜೀವ ಎಂದು - ಜ್ಞಾನವಿವಿಧವಿದೆಯೇ?”

“ನೋಡಿರಬಹುದು - ಜ್ಞಾನಪಕವಿಲ್ಲಮ್ಮ.”

“ಅವನಿಗೂ ನನ್ನ ಕ್ಲಾಸ್ಮೇಟ್ ಪುಸ್ತನಿಗೂ ಮದುವೆ”

“ಅದರಲ್ಲಿ ಏನು ಆಶ್ಚರ್ಯ?”

“ಆಶ್ಚರ್ಯವಿದೆ - ಪುಸ್ತ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್.”

“ಹಾಗೇನು. ಸ್ಪೆಂಡಿಡ್ (Splendid)”

“ನಿನ್ನ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆಸೆಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

“ಬರಹೇಳು. - ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ ಹೇಗೂ ನನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿದೆ. ನಾಳೆ ಸಂಜೆ ನಾನೇ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ.”

ಹೊತ್ತಾಯಿತೆಂದುಕೊಂಡು ಚಂದ್ರಲೇಖರ ಎದ್ದ. ಅವನನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಬರಲು ಕಾರಿನವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೋದರು. ಮಗ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಮೇಲೆ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಅವನ ಬಳಿ ನಾರಿ ಅವನ ಭುಜನೇವರಿಸಿ

“ಸಂಜೆ ಎಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತೀ” ಎಂದರು.

“ಆರು ಗಂಟೆಗೆ ಬರುತ್ತೇನಮ್ಮ” ಎಂದ.

ಕಾರು ಹೊರಟುಹೋದರೂ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಆ ಸ್ಥಳ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಮಗ ಹೋದ ಹಾದಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತರು. ಸುನಂದಾ ಮೆಲ್ಲನೆ ‘ಒಳಗೆ ಹೋಗೋಣವೇ ಆಮ್ಮ’ ಎಂದಳು.

ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಜಾನಕಮ್ಮ ಸುನಂದನನ್ನು ಕೇಳಿದಳು

“ಅಣ್ಣಯ್ಯನ ಭಾಷೆ ಎಷ್ಟು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ ನೋಡಿದೆಯಾ ಸುನಂದಾ.”

“ಕನ್ನಡದ ಸಂಪರ್ಕ ತಪ್ಪಿ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷವಾಗಿದೆ - ಭಾಷೆ ಸ್ವಲ್ಪ
ಪುರತಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು.”

“ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷ ಕಲಿತ ಭಾಷೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮರೆತುಹೋಗು
ದೇನೇ?”

“ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಕಾಲಜೇಕು ಅಕ್ಕಾ, ಮರೆಯುವುದಕ್ಕೆ
ಲ್ಪಕಾಲ ಸಾಕು.”

“ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಇಲ್ಲೇ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ, ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಅಮೇರಿ
ಕೈ ಹೋಗುತ್ತಾನೋ?”

“ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಯಾರೋ ಬಂದಿದ್ದಾರಲ್ಲ. ಅವನು ಇಲ್ಲೇ
ರುವ ಹಾಗೆ ಕೊಣಲಿಲ್ಲ.”

“ಅವನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕೊಂತ ಅಮ್ಮ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.”

“ಈಗಾಗಲೇ ಏನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾನೋ!”

“ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾತನಾಡು ಅಕ್ಕ - ಅಮ್ಮನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದೀತು” ಎಂದಳು.

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು
ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿತ್ಯ ರೂಢಿಯಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ಊಟ
ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.
ಜಾನಕಮ್ಮ ಬಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಸುನಂದಾ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ತಾಯಿಯ
ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು.

ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಸಾರು ಅನ್ನು ಕಲಸಿಕೊಂಡು ಎರಡು ತುತ್ತು ಬಾಯಿ
ಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ‘ಅನ್ನು ಹಾಕಿ ಮಜಿಗೆ ಹಾಕು ಜಾನಕಿ’
ಎಂದರು.

“ಇದೇನೇ ಅಮ್ಮ - ಹೀಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ಕೈಕಾಲು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರು
ತ್ತೇನೇ?”

ಎಂದು ಜಾನಕಮ್ಮ ಕೇಳಿದಳು. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಮಾತನಾಡದೆ ಮಜ್ಜಿಗೆಯನ್ನು ಕಲಸಿಕೊಂಡು, ಒಂದು ತುತ್ತು ಬಾಯಿಗಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಅನ್ನ ಸೇರಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣುಗಳು ತುಂಬಿದವು.

“ಮಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನೊಬ್ಬಳೇ ಹಾಳು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದಂದು ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟರು.

ಜಾನಕಮ್ಮ, ಸುನಂದಾ ಒಬ್ಬರ ಮುಖ ಒಬ್ಬರು ನೋಡಿಕೊಂಡರು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬರುವವರೆಗೆ ಗಡಿಯಾರ ನೋಡುವುದೇ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ ಕೆಲಸವಾಯಿತು. ಐದು ಗಂಟೆ ಹೊಡೆದ ಮೇಲಂತೂ ಅವರ ಜೀವ ತಳಮಳಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಗೇಟಿನ ಬಳಿಗೆ ಹತ್ತಾರು ಸಲ ಹೋಗಿಬಂದರು. ಜಾನಕಮ್ಮ ಒಮ್ಮೆ ತಾಯಿಯನ್ನು ಗವರಿಸಿಕೊಂಡು ‘ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರಮು ನಿನ್ನ ವ್ರೇಮಕುಮಾರ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಓಡಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬರುತ್ತಾನೆ ಎಂದಳು. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ ಕಿವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಳ ಮಾತು ಬೀಳಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಆರು ಗಂಟೆ ಹೊಡೆದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬಂದಿಳಿದು ಕಾರನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಮಗನ ಜತೆ ಕುಳಿತು ‘ಇವತ್ತು ಅಡಿಗೆ ನೀನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೇ ಜಾನಕಿ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಸುನಂದಾ ವಿವರವಾಗಿ ಜಾನಕಿಯ ಸಂಸಾರದ ಕಥೆಯನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದಳು. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಸುನಂದೆಯ ಗಂಡನ ವಿಷಯ ಕೇಳಿದ. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಹಳೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ‘ಅವರು ನನ್ನ ಅಳಿಯ ಇದ್ದ ಹಾಗಿಲ್ಲವ್ವಾ - ಮಗ ಇದ್ದ ಹಾಗಿದ್ದಾರೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಳುಕವುಂಟಾಯಿತು.

ಮಾತಿಗೆಮಾತು ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಸಾಗರಲು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು

“ಮದುವೆ ವಿಷಯ ಏನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೀ ಚಂದ್ರಾ”

ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ತಾಯಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅರ್ಥವಾದರೂ ಅರ್ಥವಾಗ ದಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡು

“ಯಾರ ಮದುವೆ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಯಾರದೇನು? ನಿನ್ನದು.”

“ನನ್ನ ಮದುವೆ ಆಗಿದೆಯಲ್ಲಾ.”

“ಆಗಿದೆಯಲ್ಲಾ ! ಯಾವಾಗ?”

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ತನ್ನ ಪರ್ಸ್ ತೆಗೆದು ಅವರಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿವಿಟ್ಟು ನಣ್ಣು ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ತಾಯಿಯ ಕೈಗಿತ್ತ. ಸುನಂದೆಯೂ ತಾಯಿಯ ಮುಖವ ಬಳಿ ಮುಖವಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಳು

“ನನಗೊಂದು ಮಾತು ಬರೆಯಬಾರದಾಗಿತ್ತೇ ಚಂದ್ರಾ.”

“ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಹಳ ದಿವಸವಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ನಾನೇ ಹೋಗುವೆನಲ್ಲ ಹೇಳುವ ಎಂದಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಯಾಣ ಮುಂದೆ ಬಿತ್ತು, ಅವರ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ.”

“ಈಕೆ ಯಾರು ?”

“ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ತಂಗಿ - ನನ್ನ ಜತೆ ಯುನೈಸ್ಕೂವಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೇಗಿದ್ದಾಳಮ್ಮ.”

“ಗೌರಮ್ಮ ಇದ್ದ ಹಾಗಿದ್ದಾಳೆ.”

ಸುನಂದಾ ತಾಯಿಯ ಕೈಯಿಂದ ಚಿತ್ರ ಕಸುಗೊಂಡು ಜಾನಕಮ್ಮನಿಗೆ ತೋರಿಸಲು ಒಳಗೆಯ್ದು ಹೋದಳು.

“ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬಾರದಾಗಿತ್ತೇ ?”

“ಇನ್ನೇನಮ್ಮ - ನಾನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತಿ ಮುಂದಿನ ಸಾರಿ ಬರುವಾಗ ಖಂಡಿತ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ”

“ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿರಬೇಕಾಗತೆ ಎಂದರೆ ಈಗ ಹೊರಡಬೇಕೇನು ?”

“ಹೂ! ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ ಪ್ರವಾಸಮಾಡಿ ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ಬರುತ್ತೇನೆ.”

“ನಿನ್ನ ಬಿಟ್ಟರಲಾರೆ ಚಂದ್ರಾ - ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತ ಲವನೂ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ನಾನೂ...”

“ಅಮೇರಿಕಾ ಈಗ ಬಹಳ ದೂರವಿಲ್ಲಮ್ಮ. ಫ್ಲೇನಿಸ್‌ಲಲ್ಲಿ ನೆನಸಿಕೊಂಡಾಗ ಬರಬಹುದು.”

“ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬರುವುದು ಯಾವಾಗ?”

“ಇಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವ್ರಚಾರಕಾಂಡ್ಯ ಬಲವಡಿಸಬೇಕೆಂದು ‘ವಿದೇಶೀ ಸಮಿತಿ’ ಯವರು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಕೈಗೂಡಿಸರೆ ನನ್ನನ್ನೇ ಡೈರೆಕ್ಟರಾಗಿ ಕಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೊಂಬಾಯಿ, ಮುಂಬಯಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಈ ಮೂರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕಛೇರಿ ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಇಚ್ಛೆ.”

“ನಿಜವಾಗಿ ಬೇಗ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೀಯಾ?”

“ಋಂಡಿರ ಬರುತ್ತೇನಮ್ಮ - ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡ.”

ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ದಾಲೆದಂದಂತಾಯಿತು. ಮಗನ ಎರಡು ಕೆನ್ನೆಗಳನ್ನೂ ನೇವರಿಸಿ ನಟಕೆ ಮುರಿದವು.

ಸುನಂದಾ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ತಣ್ಣಗೆ ಕೊಂಡು ಊಟಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚಿಸಿದಳು. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು

“ಹಣಕಾಸಿನ ತಾವತ್ರಯವಿಲ್ಲವೇ ಚಂದ್ರಾ”

“ಏನೂ ಇಲ್ಲಮ್ಮ.”

“ದೂರದೇಶ - ತಾವತ್ರಯವಾದರೆ ತಿಳಿಸು.”

“ನನಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ನಿನಗೆ ಏನಾದರೂ ಕಳಿಸಿಕೊಡಲೇ?”

“ಏನೂ ಬೇಡವು - ಮಹಾರಾಯರು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಾನೂ ತಿಂದು ನಾಲ್ಕು ಜನಕ್ಕೆ ಹಾಕುವಷ್ಟು ಸಂವಾದಿಸಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ತನ್ನದ ಮುಟ್ಟುಗುದಾದರೂ ಕಾಗದ ಬರಿ ಚಂದ್ರಾ... ಅಷ್ಟು ಉಪಕಾರ ಮಾಡು.”

ತಾಯಿಯ ಮಾತು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಚಂದ್ರದೇವರನಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ‘ತನ್ನದೆ ಬಲೆಯತ್ತೇನಮ್ಮ’ ಎಂದು ಊಟಕ್ಕೆ ಎದ್ದು. ಎಲ್ಲರ ಊಟ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಜಗದೀಶ, ವಿಮಲಾ ಮಲಗಲು ಹೋದರು. ಸುನಂದಾ ಮತ್ತೆ ಅಮೇರಿಕಾದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದಳು.

‘ನೀಗೋ ಜನರನ್ನು ಆಲ್ಲ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರಂತೆ - ನಿಜವೇನಣ್ಣಾ?’

“ఎల్లా కడెయిల్లియూ అల్ల - కలివు కడె ఆవరిగి హింసే యాగుత్తిదే.”

“కూ క్లక్స్ క్ల్యాన్ (Ku Klux Klan) దావళి బహళవంతే, శాంతిప్రసారకే వాలారోబ్బన్ సేరిసివ సభేయన్ను జేదురిసి, రోబ్బన్ననన్ను ఆవన కడెయవరన్ను యోడెదరంతే.”

“శాంతియి హేపరినల్లి రోబ్బన్ కమ్యూనిసం ప్రజార మాడుత్తిద్ద అదు జనకే బేడవాయితు. అమేరికా విరోధిగళు నిగ్రో మ్యోగి విపరిత అర్ధకొట్టెద్దారే. బళి హుడుగియరన్ను అపహరిసలు నిగ్రోగళు ప్రయత్నిసువుదు - ఆవర దురాజారగళూ జనతేయన్ను దళసుత్తవే.”

“మనేయల్లి ఇదే మాతు బందితు. నానూ నిన్ను దాగి వాద దాడిదే - ఆవరు మారనేయ దినన ఒంసు పుస్తక తందుకొట్టెరు. ఇదన్న ఓదిద మేలే నిగ్రోగళు నిర్రోషిగళిందేనిశితు.”

“పుస్తక బరెదిరువనను యారు? యావనో ఘ్రంజ్ లేరుక ఇరబకుదు. ”

“దాదు - ఘ్రంజ్ లేరుకనే - ఆవన దేపరు దేస్సి జాంప్లి (Henry Champly) ఆవన పుస్తక ‘వైట్ వుమెన్ కలర్డ్ మెన్’ (White Women Coloured Men) నిగను ఓదిరబకుదు.”

“నాను ఓదిల్ల. ఆవనేను దేళుత్తానే.”

“బాల్యద దురాజారగళింద, యుద్ధదిందాద పరిణామదింద, సామాజికజీవన సంయమరహితనాదుదరింద అమేరికాద పురుషరు నిర్వియోరాగిద్దారే. అదకే పురుషసింహగళంతిరువ అమేరికేయ నిగ్రోగళిన్ను శ్రేతకన్యేయరు బయసి, ఆవరన్ను హింబాలిసుత్తారే. ఇదన్న సహిసలాగద జన నిగ్రోగళు శ్రేతకన్యేయర మేలే అత్యజారనాడలు యత్నిసిదరేందు ఆవాదిసి ఆవరన్ను జేత్రుహింసేగి గురినాడుత్తారే.”

“ಅವನೊಬ್ಬ ನೀಗ್ರೋಗಳ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿ ಮಹಾಪುರುಷ ಇರಬೇಕು - ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಬಾಕರ್. ಟಿ. ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್ (Booker. T. Washington)”

“ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಚಾಂಸ್ಲಿ ಪ್ರೇತಕನ್ಯೆಯರ ವಕ್ಷಸ್ತನ್ನು ಹಿಡಿದೇ ವಾದ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರೇತಕನ್ಯೆಯರು ಭೂಮಿಗಳೆಂದು ಬಂದಿರುವ ರಂಭಿ, ಉರ್ವಶಿ, ಮೇನಕೆಯರೆಂದೂ ಅವರನ್ನೂ ಅನಾಗರಿಕರಾದ ನೀಗ್ರೋಗಳು ಬಯಸುತ್ತಾರೆಂದೂ ನಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೇತಕನ್ಯೆಯರು ಪೂರೈಸುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.”

“ಅಂಥ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಯಜಮಾನರೇ ನಿನಗೆ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೇ ?”

“ನತ್ಯಾರ್ಥ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಯಾರೂ ಹಿಂಜರಿಯಬಾರದೆಂದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.”

“ಅಮೇರಿಕಾ ಜರಿಯುವುದು ಈಗ ಒಂದು ಫ್ಯಾಷನ್ ಆಗುತ್ತಿದೆ.”

“ಅಮೇರಿಕಾದವರಷ್ಟು ಆ ಕೆಲಸ ಉಳಿದವರು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಿಸ್. ಮೇಯೋ ಪುಸ್ತಕ ಓದಿರುವೆಯಲ್ಲ - ಬುಲೆಟ್ ಲೇಖನ ಓದಿರುವೆಯಲ್ಲ - ಮೊನ್ನೆ ತಾನೇ ಪ್ರಕಟವಾದ ಜಾನ್ ಹ್ಯಾಮಿಲ್ಟನ್‌ನ ಲೇಖನ ನೋಡಿರುವೆಯಲ್ಲ.”

“ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಮ್ಮ. ಯಾವ ಯಾವದೋ ನಿಷಯ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಏಕೆ ತರಕೊಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆ. ನನಗೂ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿದೆ.” ಎಂದೆದ್ದ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದ ರೂಮಿಗೆ ಅವನನ್ನೊಯ್ದು ಬಿಟ್ಟು ಸುನಂದಾ, ಜಾನಕಮ್ಮ, ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಮಲಗಲು ಹೋದರು.

ಅರ್ಧ ಮುಕ್ಕಾಲು ಗಂಟೆ ಕಳೆದಿರಬಹುದು. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಮೆಲ್ಲನೆದ್ದು ಬಂದು, ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಗನನ್ನು ಎವೆಯೆಕ್ಕದೆ ನೋಡಿ ಹೊರಗಡೆ ಬಂದು ಕುಳಿತರು. ಜಾನಕಮ್ಮನಿಗೂ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದಳು. ತಾಯಿಯ ಹುಚ್ಚು ಕಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಮರುಕವಾಯಿತು.

“ಎಳಮ್ಮ... ರಾತ್ರಿ ಹೀಗೆಯೇ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಿದ್ರೆ ಮಾಡೇಳು”

ಎಂದು ತಾಯಿಯನ್ನೆ ಬ್ಬಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು.

ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಮಲಗಿವರು ಆದರೆ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ‘ಚಂದ್ರೂ ಆಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಾನಲ್ಲ’ ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ಅವರ ಶರಣೆಯನ್ನು ಕೊರೆಯತೊಡಗಿತು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬಂದ್ರಶೇಖರ ಎಪ್ಪು ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಕಾಫಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ವೇಳೆಗೆ ಡ್ರೈವರ್ ಬಂದು ‘ಕಾರು ಬಂದಿದೆ’ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ. ಬಂದ್ರಶೇಖರ ಹೊರಟುನಿಂತ

“ಸ್ವಾನ, ತಿಂಡಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗು”

ಎಂದು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಹೇಳಿದರು.

“ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತದಮ್ಮ. ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದವರನ್ನು ಕೂತ್ಸಾರಮಾಡಿಂತಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಎಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತೀ ಅಣ್ಣಯ್ಯ”

ಎಂದು ಸುನಂದ ಕೇಳಿದಳು.

“ಇವತ್ತು ನಿನ್ನ ಫ್ರೆಂಡ್ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಲ್ಲವೇ - ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೇ ಬರುತ್ತೇನೆ.”

“ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ ಚಂದ್ರೂ”

ಎಂದು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಕೇಳಿದರು.

“ಅವರ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನನಾದರೂ ನಾನೂ ಇರಬೇಡವೇ?”

“ಆವರನ್ನೂ ಇಲ್ಲೇ ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.”

“ನೋಡುತ್ತೇನೆ”

ಎಂದಷ್ಟೇ ಹೇಳಿ ಹೊರಟ.

“ಅಮೇರಿಕಾದ ಕುಬೇರರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಬಡತನ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಇಷ್ಟಪಡಲ್ಲಮ್ಮ”

ಎಂದು ಜಾನಕಮ್ಮ ಹೇಳಿದಳು.

“ಚಂದ್ರೂ ಅಂಥಾವನಲ್ಲ ಕಣೀ ಜಾನಕಿ”

ಎಂದು ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ಮಗನ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವ ಮಾತು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೂ ತಾಯಿಯ ಮನಸ್ಸು ಸಿಡ್ಡವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಸರಿ - ಇವತ್ತೂ ನಿನಗೆ ಏಕಾದಶಿ ತಾನೇ?”

“ಏಕೆ - ಇವತ್ತಿನ್ನೂ ನನಮಿ ಅಲ್ಲವೇನೇ?”

“ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ನನಮಿ - ನಿನಗೆ ಮಾತ್ರ ಏಕಾದಶಿ. ಮಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀನು ಹೇಗೆ ಊಟಮಾಡುತ್ತೀ.”

ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹಳೆಯ ಯಾವದೋ ಅನುಭವವನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು

“ಇಸತ್ತು ಅವರ ತಂದೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಮಗನನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮೆರೆಸುತ್ತಿದ್ದರು”

ಎಂದು ಉಮ್ಮೈಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ನುಡಿದರು.

೧೫

ಅನಂತಯ್ಯ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ನಂಜನಗೂಡಿಗೆ ಹೋದ. ಅವನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ವರದಿ ನೋಡಿ ಸೋಮಲೇಖರಾಯರು ಆಶ್ಚರ್ಯವಟ್ಟರು.

“ನೀವು ಸಿ.ಐ.ಡಿ. ಡಿವಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ (C I D, Department) ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಅನಂತಯ್ಯ. ಅವಳ ಮನೆಯ ವಿಷಯ ಹೇಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದಿರಿ.”

“ಚಾಮುಂಡಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆನ್‌ಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪನ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ನಮ್ಮ ವೆಂಕಟಾಚಲನ ಚಿಲ್ಲರೆ ಅಂಗಡಿಯಿದೆ.”

“ವೆಂಕಟಾಚಲ - ಯಾವ ವೆಂಕಟಾಚಲ?”

“ನಮ್ಮೂರಿನ ವೆಂಕಟಾಚಲ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಅವನನ್ನು ವಾಯಿದೆ ವೆಂಕಟಾಚಲ ಎಂದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಯಾವದಕ್ಕೂ ವಾಯಿದೆ ಹೇಳದೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೇ ಅವನಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಊರು ಸೇರಿ ಅವನು ಭಾರಿಹುಳವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿರುವ ಕೆಲವು ಮನೆಗಳ ವರ್ತನೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವರ ಮನೆಗೆ ರೇಷನ್ ಸಾಮಾನು ಮೊದಲು

ಗೊಂಡು ಸಮುತ್ತನನ್ನೂ ಸರಬರಾಯಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ದಿನ ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಬಸ್ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಪುಷ್ಪನನ್ನು ನೋಡಿದೆ - ಅವಳನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ಅಮ್ಮಾನರ ಸವಾಳಿ ಸಂಜೀವರಾಯರ ಮನೆಗೆ ದಯೆಮಾಡಿಸಿತು. ಸಂಜೀವನ ಮನೆ ಸಮೀಪದ ಒಂದು ಮರ - ವೆಂಕಟಾಚಲನ ಅಂಗಡಿ ಎರಡೂ ನನ್ನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು. ಅವಳು ಸಲಿಸಾಗಿ ಅವನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತಾಳೆ - ಅವನೂ ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತಾನೆ. ಇಬ್ಬರೂ ರಾಜಾಧೀನವಾಗಿ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಿಯಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಂಜೀವನ ಪುಷ್ಪನನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯ ಚಾಮುಂಡಿ ಕ್ಯಾಟಿನ್‌ನನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾತಾಗಿದೆ.”

“ಇದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಅವಳ ಮನೆಯ ವಿಷಯ ಏನು ಗೊತ್ತಾಯಿತು?”

ಪುಷ್ಪನ ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕ, ಭಾವ ಎಲ್ಲರ ವಿಷಯವನ್ನೂ ನಿರೂಪಿಸಿ ಪರಿಚಯ,

“ಕೆ. ಜಿ. ಎಫ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗಣಿ ಕಂಪ್ರೈಸ್ಸರ್ ಇದ್ದಾನಂತೆ ಸ್ವಾಮಿ. ಅವನಿಗೂ ಪುಷ್ಪನಿಗೂ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದಲೂ ಗಳಿಸ್ಯ ಕಂಠ್ಯ. ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳಂತೆ. ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದರೆ ಅವನು ಪುಷ್ಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಳಿಮಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನಂತೆ ಅವನ ಜತೆ ಅವಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಊರೂರು ಸುತ್ತಾಡಿದ್ದಾಳೆ.”

“ಇದು ಹೇಗೆ ಪತ್ತೆಮಾಡಿದಿರಿ.”

“ಮುಂಡೇಗಂಡ ವೆಂಕಟಾಚಲ, ಮಹಾವ್ಯಾಪಿ. ಅವನ ವರ್ತನೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ನರ್ಸ್ ಕನಕಮ್ಮನದು. ಆ ಕನಕಮ್ಮನಿಗೂ ಪುಷ್ಪನ ತಾಯಿಗೂ ತುಂಬ ಸ್ನೇಹ. ಪುಷ್ಪನ ಮನೆ ವಿಷಯ ಕನಕಮ್ಮನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ವೆಂಕಟಾಚಲ ಅವಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾಲಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಪುಷ್ಪನ ಹೂರಣವೆಲ್ಲಾ ಕನಕಮ್ಮ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದ್ದಾಳೆ.”

“ನಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ವಿಷಯ ಯಾವುದಾದರೂ ಇದೆಯೋ?”

“ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ. ಕನಕಮ್ಮನೇ ಪುಷ್ಪನಿಗೆ ಎರಡು ಸಲ ಗರ್ಭ ಇಳಿಸಿದ್ದಾಳಂತೆ.”

“ಹಾ!”

ಎಂದು ಸೋನುಶೇಖರರಾಯರು ಕುರ್ಚಿಯಿಂದ ಜಿಗಿವರು.

“ಇದು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಎವಿಡೆನ್ಸ್ (Evidence) ಅನಂತಯ್ಯ.”

“ಇವರೇನು ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ಈಗ ಆ ಕೆ. ಜಿ. ಎಫ್‌ನವನು - ಅವನ ಹೆಸರೇನೆಂದಿರಿ . . . ?”

“ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯ.”

“ಅವನು ಇಸಳೆ ಕೈಬಿಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಾನೆಯೇ? ಈ ವಿಷಯ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ತಿಳಿದಂತಿಲ್ಲ.”

“ಪುಷ್ಪನಿಗೂ ಸಂಜೀವನಿಗೂ ಬೇಗ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಪುಷ್ಪನ ಅಮ್ಮವರಾತ ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ - ಸಂಜೀವನೇ ಏಕೋ ಸತಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನಂತೆ.”

“ಬೆಕ್ಕಿನ ಕೈಗೆ ಗಿಣಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆಯಲ್ಲ ಅನಂತಯ್ಯ, ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ - ತನ್ನ ಮದುವೆ ಖರ್ಚಿನ ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸಂಜೀವನ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ”

“ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ದುಖಲೆ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತಲ್ಲ. ಹಣ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಕ್ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬರೆದು ಬಿಡಿ ಸ್ವಾಮಿ”

“ಹಾಗೆ ನಾನು ಮಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಅನಂತಯ್ಯ. ಅದು ಟ್ರಿಸ್ಟ್ ಹಣ. ಸಂಜೀವನ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಗುಜರಾಯಿಸಿದರೆ ಅವರು ಪ್ರೊಫೆಷನಲ್ ಮಿಸ್‌ಕಾಂಡಕ್ಟ್‌ಗೆ (Professional misconduct) ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಬಹುದು.”

“ಈಗೇನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ಹಣ ಕಳುಹಿಸಿ, ‘ಮದುವೆಗೆ ಅವಸರಪಡಬೇಡ’ ಎಂದು ಬರೆದು ತ್ತೀನೆ.”

“ಮುಂದೆ ನಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದೇನು?”

“ಬಹಳ ಇದೆ ಅನಂತಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕೆಲಸ ನೀವು ಮುಂದು ವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಈ ಹಣವಂತೂ ಹೋಗುತ್ತದೆ - ಹೋವರೆ ಸೀಡೆ ಕಳೆದುಹೋಯಿತು. ಈಗಲೂ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕಾನಾಡಬಹುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನನಗಿದೆ.”

“ಅದೇನು ಯಕ್ಷಿಣಿ ಮಾಡುತ್ತೀರೋ ಮಾಡಿ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ನೀವು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೂ, ಕೆ. ಜಿ. ಎಫ್‌ಗೂ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅನಂತಯ್ಯ”

“ಇಳಿದು ಮುಳುಗಿದವನಿಗೆ ಚಳಿಯೇನು ಗಾಳಿಯೇನು?”

“ರಂಗಣ್ಣನ ಹೊಸ ಹೆಂಡತಿ ನೋಡಿದಿರಾ?”

“ನೋಡಿದೆ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ಹೇಗಿದ್ದಾಳೆ.”

“ಬಿಡಿ ಸ್ವಾಮಿ. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಹಾಗಿದ್ದ ಹೆಂಡತಿ ಹೊರಟುಹೋದಳು - ~~ನಾನು~~ ಚಾರಕ್ಕೆ ಹಳ್ಳಿಮುಕ್ಕನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.”

“ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಇಬ್ಬರೂ ಕುಂಭಲಗ್ನದವರೇ ಇರಬೇಕೋ.”

“ಯಾಕೆ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ಅವರು ಮಾಡೋದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೇ ಇಲ್ಲ.”

“ಅವರಿಗೇ ತಿಳಿಯಲ್ಲ - ಬೇರೆಯರಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ನಾನು ~~ನನ್ನ~~ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೊರಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ.”

“ಹೊರಡುವೆ - ಅಲ್ಲಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಬೆಂಗಳೂರು, ಕೆ. ಜಿ. ಎಫ್‌ಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೆ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ.”

“ಸಂಜೀವನಿಗೆ ನೀವು ಯಡ್ತುಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ ನನ್ನ ಖರ್ಚಿಗೆನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಸ್ವಾಮಿ. ಕನಕಮ್ಮನ ಕೈ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಾಡಬೇಕಂತ ವೆಂಕಟಾಚಲ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

“ಪೂರ್ತಿ ಹಣ ನಾನು ಕಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅನಂತಯ್ಯನವರೇ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಖರ್ಚಿಗೆಷ್ಟು ಬೇಕೋ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಿ. ಹೇಗಾದರೂ ಈ ಕೆಲಸ ನೀವು ಸಾಧಿಸಲೇ ಬೇಕು.”

“ನೋಡೋಣ - ದೇವರಿಚ್ಛೆ ಹೇಗಿದೆಯೋ”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅನಂತಯ್ಯ ಅಂದೇ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟ.

ನೋಮಶೇಖರರಾಯರು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಚೆಕ್‌ನ್ನು ತನ್ನ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ, ಸಂಜೀವ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಪೂರ್ತಿ ಹಣ

ಎಳೆ ಕಳಿಸಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಯೋಚನೆಯ ಜತೆಗೆ ರಾಯರ ಕಾಗದದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಪಂಕ್ತಿಗಳು ಅಪನ ಶಾಂತಿಗೆ ಭಂಗತಂದಿದ್ದವು.

“ನಾನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ನಿನಗೆ ನಾ ಕ್ರೀ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಗಳನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಉಳಿದ ಹಣಕ್ಕೆ ನೀನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನಾನೇ ಕೈಯಾರೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಮೊತ್ತವಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ವಿತರಣೆಯಿಂದ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಾದರೂ ಹಿರಿಯನಾದ ನಾನು ಸೂಚಿಸಿದರೆ ಇವು ಭಾವಿಸಲಾರೆಯೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ನಿನ್ನ ಮದುವೆಯ ವಿಷಯ ನನಗಾಗಲಿ ನಿನಗೆ ಸಂಬಂಧವಟ್ಟು ಇತರರಿಗಾಗಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸದೆ ವಿಧಿಯಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಕೈಹಿಡಿಯಲು ಕಾತುರಳಾಗಿರುವ ಮಿಸ್. ಪುಷ್ಪಾ ಸ್ವಜಾತೀಯಳೆಲ್ಲ ವೆನ್ನುವ ಅಭಿಮತವಿದ್ದು ಇದೆ. ಇಂಥ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಅಂಶ ನಿನಗೂ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂವಿನ ಸಂವ್ರದಾಯಗಳು, ಹಿಂದಿನವರ ಸದ್ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುವುದು ಜಾಣರನವಲ್ಲ. ವ್ಯವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ, ಎರಡು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪೂರ್ಣಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ವಿಷಯ. ಗಂಭೀರ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಜೋಡಿ, ವಿದ್ಯಾ, ಬುದ್ಧಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಅಭಿರುಚಿ, ಮನೆತನಗಳು ಹೊಂದಿಕೊಂಡರೆ ಮದುವೆ ಮಧುರಫಲಗಳನ್ನೀಯುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾದರೆ ಇಬ್ಬರ ಜೀವನವೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಲೋಕವಿರೋಧಿಗಳಾಗುವುದು ಮಾತ್ರ ಪಲ್ಲನೆ ತನುಗ ತಾವೇ ಶತ್ರುಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದಿರುವ ಹುಡುಗಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಏನು ಹೇಳಲೂ ಸಿದ್ಧನಾಗಿಲ್ಲ. ಕಂಡವರ ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು ಅಡುವುದು ಶುದ್ಧ ನೀಚತನ. ಆದರೆ ಈ ಹುಡುಗಿಯ ಮನೆತನ, ಬಂಧುಬಳಗದ ವಿಷಯವನ್ನೂ ನೀನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಂದು ಯಾವದೋ ಹುಚ್ಚು ಮೋಹದಲ್ಲಿ ಆತುರವಟ್ಟು ಮದುವೆಯಾಗಿ ನಾಳೆ ಸಾಮಕಾರವಾಗಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡಬಾರದು.

ನನ್ನ ಹಿತೋಕ್ತಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿದು ನಿನಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಬಹುದೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಅದರೂ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ

ನಿನಗೊಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತು ಹೇಳುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಹೇಳಬೇಕಾದುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ - ದೇವರು ಬುದ್ಧಿ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಇಂತು ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು. ಸೋಮಶೇಖರರಾಯ.”

‘ರಾಯರೇಕೆ ಹೀಗೆ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಮನೆತನ - ಮನೆತನ ಎಂದು ಕಂಠಬಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮನೆತನ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನನಗೆ ಆಗಬೇಕಾದುವೇನು ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಪುಸ್ತನನ್ನೇ ವಿನಾ ಅವಳ ಮನೆತನವನ್ನಲ್ಲ ನಲ್ಲ. ಅವಳ ಮನೆಯವರು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ನನಗೇನು? ಅವಳೇ ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ - ತಾನೇ ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ, ತಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಅಪಖ್ಯಾತಿಯಿದೆ - ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಹೋಗಿ ಪುಸ್ತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಅವಳು ಬಂದು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವಾಗ ಅವಳ ಮನೆಯರ ರೀತಿ ನೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾನೇಕೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು - ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರು ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ ಮೇಲೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನವಶ್ಯಕ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೇ - ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಉದ್ದೇಶವೇನಿರಬಹುದು.’

ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದ. ರಾಯರ ಕಾಗದವನ್ನು ಪುಸ್ತನ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅವಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿತು. ಮರುಕ್ಷಣವೇ ‘ಮೊದಲೇ ನೊಂದಜೀವ. ಬೀದಿಯವರು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತು ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವಳ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಯಾತನೆಯುಂಟುಮಾಡಲೇ’

ಎಂದು ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಿತ್ತೊಗೆದ.

ರಾಯರ ಕಾಗದವನ್ನು ಸುಲ್ಪಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು - ಮರೆಯಬೇಕೆಂದು ಸಂಜೀವ ಪ್ರಯತ್ನಿಸದಷ್ಟೂ ಅದು ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ವಿಕಟಾಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ಮರೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಪುಸ್ತ ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಅರಳಿತೆಂಬುದನ್ನು ಕಣ್ಣುಗಳು ಸೂಸಿದವು.

“ನೋಡಗಳು ಚದುರಿದವು ಸ್ವೀಟ್” ಎಂದ.

“ನೋಡಗಳು! ತಲೆ ಸಿಡಿದು ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಬಿಸಿಲು ಸುಡುತ್ತಿದೆ.”

“ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೋಡಗಳ ವಿಷಯ.”

“ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಮೋಡಗಳೇ!”

“ಹೌದು!”

“ನನ್ನಿಂದೇನಾದರೂ ಅಪರಾಧವಾಯಿತೇ?”

“ಇಲ್ಲ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್ - ಅಪರಾಧಿ ನಾನು.”

“ನಿಮ್ಮ ಅಪರಾಧವೇನು ಹೇಳಿ.”

“ಮದುವೆ ತಡಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು.”

“ಆಗತ್ತೆ? - ಆಗಿಯೇ ಇದೆಯಲ್ಲ.”

“ಅದು ಸರಿ - ಆದರೆ ಲೋಕಾಚಾರ ಕೇಳುವ ಮದುವೆಯನ್ನೂ ಬೇಗ ಮುಗಿಸಿಬಿಡಬೇಕು.”

“ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವ ವಿಷಯ.”

“ಅದನ್ನು ತಡಮಾಡುತ್ತಿರುವವಳು ನೀನೇ.”

“ಡ್ಯಾಡಿ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಡಲಿ ಎಂದು ಕಾದಿದ್ದೇನೆ. ತನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರಬೇಕೆಂದು ಸುನಂದೆಯೂ ಒತ್ತಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.”

“ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆಯೇನು?”

“ಯಾಕಾಗಬಾರದು. ಸುನಂದಾ ನನ್ನ ಹಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತಳು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಬಂಧುವಾಗತಕ್ಕವಳು.

“ಅವರ ಯಜಮಾನರಿಗೂ ನನಗೂ ಬಳಕೆಯಿಲ್ಲ. ನಾವು ಯಾವ ದಾದರೂ ಹೊಟೀಲಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಬರೋಣ.”

“ನೀವು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ.”

ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವಂತೆ ಜಗದೀಶ ಬಂದು ‘ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಎಂದು ಕೂಗಿದ-

“ಎನು ಜಗದೀಶ್.”

“ನೋಡು ಬಾ - ಯಾರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ?”

“ಯಾರು ಯಾರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.”

“ಸುನಂದಾ, ಮಾನ, ನಿಮ್ಮ, ಅಮ್ಮ ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.”

“ಅಮ್ಮ, ಬಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ?”

ಎಂದು ಒಂದು ಷರಟು ತಗುಲಿಸಿಕೊಂಡು, ಅನರೇಚನೆಯನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಒಳಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ

ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಗೆ ಸಂಜೀವ, ಪುಸ್ತಕ ಇಬ್ಬರ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಸುನಂದಾ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಳು ಸಂಜೀವನ ಅನಂದಕ್ಕಂತೂ ಮೇಲೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

“ಇಸತ್ತು ಸುದಿನ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಬಂದುದರಿಂದ ನನಗಾಗಿರುವ ಸಂತೋಷ ವರ್ಣಿಸಲಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಅಮ್ಮ ಬಂದಿರುವುದು.”

“ಇಸರೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ಸಂಜೀವ - ನಾನೇ ಗಂಟು ಬಿದ್ದೆ” ಎಂದು ಇಂದಿರಮ್ಮನರೂ ಹೇಳಿದರು.

“ಅತ್ತಿಗೆಮ್ಮ ಬರಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಬರಬೇಕೆಂದರೆ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ವ್ರಾಣನಾಕಟ”

ಎಂದು ಸುನಂದಾ ಹೇಳಿದಳು. ಸಂಜೀವ, ಪುಸ್ತಕ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಉಪ್ಪೇರಿಸಿ ಕಾದ್ರೆಶೇಖರ

“ಕನ್ ಗ್ರಾಜುಲೇಷನ್ಸ್ (Congratulations) - ಮರೆಯದೆ ನನಗೆ ಇನ್ ವಿಟೇಷನ್ (Invitation) ಕಳುಹಿಸಿ”

“ಥ್ಯಾಂಕ್ ಯು ಸಿರ್ (Thank you, Sir) - ಅಸಹ್ಯಕವಾಗಿ ಇನ್ ವಿಟೇಷನ್ ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

ಎಂದು ಪುಸ್ತಕ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ

“ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಪುಕೊಡುವಿರ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಸುನಂದಾ ಪುಸ್ತಕ ಹೇಗಲ ಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕಿ

“ನಡೆಯಿರಿ. ನಾನಿಬ್ಬರೂ ಕಾಫಿ ಮಾಡಿ ತರೋಣ. ಮೊದಲು ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ತೋರಿಸಿ”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪುಸ್ತಕನೊಂದಿಗೆ ಹೋದಳು.

ಸಂಜೀವ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಮಡ್ಡು ತಂದು, ಜಗದೀಶನನ್ನು ಕರೆದು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣಕೊಟ್ಟು ತಿಂಡಿ, ಹಣ್ಣು, ಹೂವು, ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೆಂದು ಹೇಳಿದ. ಜಗದೀಶ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಕಾರಿನಲ್ಲಿಯೇ ವೇಟೆಯ ಕಡೆ ಹೋದ.

ಸಂಜೀವ ಬಂದು ಅತಿಥಿಗಳ ಜತೆ ಕುಳಿತು ಚಂಪ್ರಶೇಖರನಿಗೆ
 “ಇಂಡಿಯಾ ಟೂರ್ (India Tour) ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಾ?”
 “ಹೌದು.”

“ಇವತ್ತು ಕಾಲ್‌ಜ್ ಯೂನಿಯನ್ನಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮದು, ನಿಮ್ಮ ಜತೆ
 ಬಂದಿರುವವರದು ಭಾಷಣವಿತ್ತು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

“ಹೌದು. ಲವು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡೇ ಇತ್ತ ಬಂದೆ.”

“ನಿಮ್ಮ ಟೂರಿನ ವಿಷಯ ಕೆಲವು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು
 ಸರ್.”

“ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಕ ಬರೆಯುತ್ತಾನವ್ವ.”

ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಹೇಳಿದರು.

“ಹಾಗೇನು - ತುಂಬ ಸಂತೋಷ.”

“ನೀವೂ ಒಮ್ಮೆ ಯೂರೋಪ್, ಅಮೇರಿಕಾ ಟೂರ್ ಮಾಡಬೇಕು
 ಮಿ ಸಂಜೀವ ಪ್ರವಾಸಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿ ವಿಶಾಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
 ದೂರಗನವರಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕಾದುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ
 ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಜನಗಳಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ.”

“ಅದು ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಜಗತ್ತಿನ ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ
 ಸಂಜೋಡಿಯಾಗಿ ಭಾರತ ಸಿಲ್ಲಬೇಕಾದರೆ ಆತರ ಪೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು
 ಗಮನಿಸಬೇಕು ಕಲಿಯಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ
 ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಏನು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ ಸರ್.”

“ಅಲ್ಲಿನ ಜನಗಳಿಗೆ ಭಾರತದ ವಿಷಯ ಹೆಚ್ಚು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ವ್ಯತ್ಯಸತ್ರಿಕೆ
 ಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೇ ಜನ ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಆವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ
 ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡುವವರೇ ಇಲ್ಲ.”

“ನಮ್ಮ ಎಂಬಾಸಿ (Embassy) ಏನುಮಾಡುತ್ತಿದೆ?”

“ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಗೌರವ ನಮ್ಮ ಎಂಬಾಸಿ ಹಾಳುಮಾಡಿರುವುದನ್ನು
 ಯಾರೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಮಿ. ಸಂಜೀವ ಎಂಬಾಸಿಯವರಿಗೆ ಸೆಲಾನ್ ಸ್ಪೀಮ್
 ಲೈನ್ ಕಾರುಗಳು, ವಾರ್ಟಿಗಳು ಇದ್ದರಾಯಿತು ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಚಾರ

ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನೇ ಎಂಬಾಸಿಗೆ ಹಲವು ಸಲ ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಅವರಿಗೆ ಪಥ್ಯವಾಗಬೇಕಲ್ಲ!”

“ಜವಹರಲಾಲ್ ಜೀ ಬಗ್ಗೆ ಅಮೆರಿಕನ್ನರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಸರ್.”

“ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಗೌರವಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ರಾಜಕಾರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಅಮೆರಿಕನ್ನರು ಅಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಾರೆ.”

“ಅವರ ರಾಜಕಾರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಅಮೆರಿಕಾದವರ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯೇನು?”

“ಕೆಂಪು ಚೀಣಕ್ಕೆ ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮನ್ನಣೆ, ಕೊರಿಯಾ ಯುದ್ಧದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಧೋರಣೆ, ರಷ್ಯಾದ ಕಮ್ಯುನಿಸಂ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ತೋರುವ ತ್ವಿರುವ ಸೌಹಾರ್ದ.”

“ಇದು ಬಹಳ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರು ನೆಹ್ರೂ ಅವರು ರಷ್ಯಾ ವಿರೋಧಿಗಳೆಂದು, ಅಮೇರಿಕಾದ ದತ್ತವುತ್ರರಂದೂ ಟೀಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

“ನೆಹ್ರೂ ಅವರು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಧೋರಣೆ ತಳೆದು ಬೇಕೆಂದು ಭಾರತದ ಹೊರಗಿರುವ ಭಾರತೀಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಒಮ್ಮೆ ಯುನೈಟೆಡ್ ನೇಷನ್ಸ್ (United Nations) ಬೆನ್ನುತಟ್ಟುವುದು, ಒಮ್ಮೆ ಪೀಪಲ್ಸ್ ಡೆಮಾಕ್ರಸೀಸ್ (People's Democracies) ಬೆನ್ನುತಟ್ಟುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.”

“ನನಗೆ ಹಾಗೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ ಸರ್. ಇಂದು ಯುನೈಟೆಡ್ ನೇಷನ್ಸ್‌ಗೂ, ಪೀಪಲ್ಸ್ ಡೆಮಾಕ್ರಸೀಸ್‌ಗೂ ವೈಮನಸ್ಯ ಮಸೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕೊರಿಯಾ ಯುದ್ಧ, ಪರ್ಶಿಯಾದ ಎಣ್ಣೆ ಪ್ರಕರಣ, ಚೌಂಗ್ ಕೈ ಷೇಕರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚೀಣಾ ಸಮಸ್ಯೆ, ಜರ್ಮನಿಯ ಪುನರ್ - ಶಸ್ತ್ರೀಕರಣ ಮೂರನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಸ್ತಿಭಾರ ಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಏಕೆ ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಸೇರಬೇಕು? ನಮಗೆ ಅಮೇರಿಕಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ಗಳ ಸ್ನೇಹ, ಸೌಹಾರ್ದ, ಸಹಾಯ ಬೇಕು - ಹಾಗೇ ರಷ್ಯಾ, ಚೀನಾಗಳ ವಿಶ್ವಾಸವೂ ಬೇಕು. ರಷ್ಯಾ, ಚೀಣ ನಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಸ್ನೇಹ ತೋರಿಸುತ್ತಿವೆ. ನಿಷ್ಠಾರಣವಾಗಿ ನಾವು ಅವರನ್ನೇಕೆ ಶತ್ರುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

“ಅಡ್ಡಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ದೀವವಿಡುವ ನ್ಯಾಯ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಮಿ. ವೆಂಜೀವ. ಇಂಥಲ್ಲ ನಾಳೆ ಭಾರತ ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ವಕ್ಷ ಸೇರಲೇಬೇಕು.”

“ಯಾವ ವಕ್ಷ ಸೇರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.”

“ಯುನೈಟೆಡ್ ನೇಷನ್ಸ್ ವಕ್ಷ ರಷ್ಯಾವವರಿಗೂ ನಮಗೂ ಕೂಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿನ ಫೋಲೆ ತಮ್ಮ ನ್ವಾನ್ಯ ನ್ವಾಪಿಸಬೇಕೆಂದೇ ಅವರ ಉದ್ದೇಶ. ಪ್ರಜಾವ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿರುವವರು ಯಾರೂ ರಷ್ಯಾದ ಧೋರಣೆ ಗೌರವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾವ್ಯ ಸ್ವಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಅಮೇರಿಕನ್ನರೇ ವಿನಾ ರಷ್ಯಾವವರಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ವರ್ಪಿಯಾ, ಈಜಿಪ್ಟ್, ಕೊರಿಯಾ, ವಾಕಿಸ್ತಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕನ್ನರ ಚಲನವಲನ ನೋಡಿದರೆ ಈ ವಿಷಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಮಾತನ್ನು ಬೆವಾನಮಾ ಅವರ ವಕ್ಷಸವಮಾ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಅಮೇರಿಕನ್ನರ ಅತ್ಯಚಾರ ಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಕ್ಯಾಂಬೆಲ್ ಬರ ಡೀನರು, ಡಾ. ಜಾಲಿಯೆಟ್ ಟ್ರ್ಯಾಂ ರಷ್ಯಾವೇಶೀಯರಲ್ಲವಲ್ಲ.”

“ಅವರಲ್ಲ ರಷ್ಯಾದ ಏಜಂಟರು ”

“ಅಮೇರಿಕಾದ ರಾಕ್ಷಸೀಮದತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸುವವರೆಲ್ಲರೂ ರಷ್ಯಾದ ಏಜಂಟರೇನು?”

“ನೀವೇಕೆ ರಷ್ಯಾದ ವಕ್ಷ ಹಿಡಿಸು ಇಷ್ಟು ವಾದಮಾಡುವಿರಿ?”

“ವಿನಾಕಾರಣ ಅವರನ್ನು ನಾವೇಕೆ ಅಕ್ಷೇಪಿಸಬೇಕು.”

“ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ರಷ್ಯಾ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಾವಳಿ ಬಲ್ಲಿದಾ?”

“ಇಲ್ಲಿನ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರ ವಿಷಯ ತರನೇ!”

“ಹೌದು.”

“ಯೊಂದಾಗಿ ಮತಾಂತರ ಹೊಂದಿಸವನಿಗೆ ಭಕ್ತಿ ಬಹಳವಂತೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಬೇಡವಾಗಿದ್ದರೂ, ಇವರು ಪಾಕಿಸ್ತಾನವೇ ತಮ್ಮ ಮೆಕ್ವಾ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೇ ಹಾಗೇ ನಮ್ಮ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರು ಕೂಡ.”

“ವರದ್ಧಿತಿ ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿಲ್ಲ
ಮ. ಸಂಜೀವ.”

ಎಂದು ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದ. ಅತಿಥಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು
ಕಣಕುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೆಂದು ಸಂಜೀವನಿಗೆ ತೋರಿತು.

ಜಗದೀಶ ತಮಕೊಟ್ಟ ತಿಂಡಿ, ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಟ, ಸುನಂದಾ
ತಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಣವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಜೀವ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ ನೆರವಾಗಿ
ಉಪಾಹಾರ ತಂದಿತ್ತ.

ಎಲ್ಲರೂ ಉಪಾಹಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಮಾತ್ರ
ಓಂದು ಕಿತ್ತಲೆಹಣ್ಣು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು.

ಸುನಂದಾ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಂಜೀವನನ್ನೂ ಪುಷ್ಟನನ್ನೂ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ
ಆಹ್ವಾನಿಸಿದಳು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಷ್ಟು ಸಂತೋಷ ಈ ಭೆಟ್ಟಿಯಿಂದ
ಅವನಿಗೆ ಲಭಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರು ಹೊರಟಮೇಲೆ ಸುನಂದಾ ಅಣ್ಣನನ್ನು
ಕೇಳಿದಳು

“ಪುಷ್ಟ, ಸಂಜೀವ ಇವರನ್ನು ನೋಡಿ ಏನನ್ನಿಸಿತು ಅಣ್ಣಾ.”

“ನೈಸ್ ಪೀಪಲ್ (Nice People) - ಸಂಜೀವ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್?”

“ಇರಲಾರದು. ಏಕೆ ಹಾಗೆ ಕೇಳುವೆ.”

“ರಷ್ಯಾಪರ ಬಹಳ ವಾದ ಮಾಡಿದರು”

“ಕೆಲವರಿಗೆ ರಷ್ಯಾ ಭೂಲೋಕ ಸ್ವರ್ಗವಾಗಿದೆ”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ‘ಅವರ ಪರಿಚಯವಾದ ಮೇಲೆ ಏನಾಗುತ್ತದೋ’
ಎಂದು ಸಂಶಯ ತಳೆದಳು.

ಪುಷ್ಟನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಸೌಜನ್ಯ ವಿಶೇಷ
ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ತನ್ನ ಮದುವೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವನು
ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಉದಾರಭಾವನೆ ಅವಳ ಹೃದಯವನ್ನು ಗೆದ್ದಿತ್ತು.

“ಸುನಂದನ ಅಣ್ಣ ತುಂಬ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಕನ್ಯೆ” ಎಂದಳು.

ಸಂಜೀವ ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತ

* “ಇರಬಹುದು” ಎಂದ.

“ನಿಮಗೂ ಹಾಗೆ ತೋರಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ತೋರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಬೇಕಲ್ಲ.”

“ನಮ್ಮ ಮದುವೆ ವಿಷಯ ಕೇಳಿ ಎಷ್ಟು ಸಂತೋಷವಟ್ಟಿರು ನೋಡಿ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅವರೇ ಬಯಸಿದರಂತೆ.”

“ಅದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ ಆದರೆ ಅವರು ಅನೇರಿಕಾ ಟಾಮ್ ಟಾಮ್ ಮಾಡುವುದು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಸೇರಲಿಲ್ಲ.”

“ಅದೇನೋ ರಾಜಕಾರಣವಾಯಿತು. ನಾವೇಕೆ ಅದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

“ಸ್ವತಂತ್ರಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಂದಕುಮಾರ, ಮೀರ್ ಜಾಫರ್, ಮೀರ್ ಸಾದಕ್ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ನಮ್ಮವರೇ ಎಂದರೆ ಎಷ್ಟು ನಾಚಿಕೆಗೇಡು ವಿಚಾರಮಾಡು.”

“ರಷ್ಯಾದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೆ ತುಂಬಾ ವಿಶ್ವಾಸವಿರುವ ಹಾಗೆ ಅನೇರಿಕಾದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿರಬಹುದು.”

“ನನುಗಿರುವ ತುಂಬು ವಿಶ್ವಾಸ ನನ್ನ ದೇಶದ ಮೇಲೆ ಪುಷ್ಟ. ಭಾರತ ವನ್ನು ಕೇಳುವುದು ರಷ್ಯಾ, ಅನೇರಿಕಾ ಮೆರೆಸುವವರನ್ನು ನಾನು ಗೌರವಿಸಲಾರೆ.”

ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಅವನೊಂದಿಗೆ ಪಾದ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಪುಷ್ಟ ಇಚ್ಛಿಸಲಿಲ್ಲ.

೧೬

‘ಯುಗವಾಣಿ’ ಜನ್ಮತಾಳಿದ್ದು ನಾಲ್ವರು ಗೆಳೆಯರ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಫಲವಾಗಿ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಕಾಲೇಜ್ ಮುಗಿಸಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಪತ್ರಿಕಾ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಕನ್ನಡ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಯಾವದಾದರೊಂದು ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆಯಬಹುದೆಂದು ಅವನು ಧೈರ್ಯದಿಂದಿದ್ದ.

ಲೇಖನಗಳ ಕಟ್ಟು ಬಿಡಿದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ ಅವನು ಹೋದಾಗ ಅವನಿಗೆ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯು ಅರಿವಾಯಿತು. ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದ ಉತ್ತಮವರ್ಗದ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರು ಅವನನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಕಾಫಿ ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟು 'ನಿಮ್ಮಂಥವರು ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಈ ವೃತ್ತಿಗೆ ಗೌರವ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರೇ. ನಮ್ಮ ಕಛೇರಿಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತುಂಬ ಆಸೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ವರಿಸ್ಥಿತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ಸಂಪಾದಕವರ್ಗವನ್ನು ನಾವೇ ಮೊಟಕು (Retrench) ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮುಂದೆ ನೋಡೋಣ - ನಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಿದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಸಂಪಾದಕರ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವೂ ಇತ್ತು, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು, ಸಂಪಾದಕವರ್ಗವನ್ನು ಮೊಟಕೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ - ಆದರೆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನ ಸ್ವತಂತ್ರ ವೃತ್ತಿಗೆ ಸಂಪಾದಕರು ಅಂಜಿದ್ದರು. ಸರ್ಕಾರದ ಬಾಲಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನನ್ನು ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಸಿ 'ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಖಾಲಿಯಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಕಟುವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದರು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರು 'ನೋಡಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರೇ - ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಮಹೋನ್ನತ ಆದರ್ಶದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾದರು. ಇಲ್ಲಿಯ ನೌಕರಿಯನ್ನು ಅವರು ಸಂಪಾದನೆಯ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನೂ, ನೌಕರರೂ ನಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನೀವೂ ನಮ್ಮ ಜತೆಗೆ ಬರುವುದಾದರೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷ' ಎಂದರು. 'ನಾನು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಸರ್. ನನ್ನ ಊಟ, ತಿಂಡಿ, ರೂಮ್ ಬಾಡಿಗೆಗಾಗುವಷ್ಟಾದರೂ ನೀವು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಪೂರೈಸುವುದು ಹೇಗೆ?' ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಪಾದಕರ ಉತ್ತರ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. 'ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದ್ರೆ, ತಮಗೆ ಪುರಸತ್ತು ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಜಾಹಿರಾತುಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಆದಾಯದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಅವರ ಕಮಾಷನ್ ಆಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ನೀವೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದು.' ನಾನು ಲೇಖಕನೇ

ವಿನಾ ಕ್ಯಾನ್‌ವಾಸರ್ ಅಲ್ಲ ಸಾರ್. ಜಾಹಿರಾತು ತರುವ ಕಲೆಯ ಪರಿಚಯ ನನಗಿಲ್ಲ. ಸಂಪಾದಕರು ಅವನ ನಿರುತ್ತಾಹ ಕಂಡು ನಸುನಗುತ್ತಾ 'ಅದೇನು ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯವಲ್ಲಂದ್ರೆ. ನಮ್ಮ ಉಪಸಂಪಾದಕರು ಯಾರಾದರೂ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ' ಎಂದರು. ಅವರಿಗೆ ಕೈನುಗಿದು ಹೊರಬಂದ ಎಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಮತ್ತೆ ಕೆಲಸ ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಎಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ, ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ರೇವಣ್ಣನ 'ಚಂದ್ರಕಲಾ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸ್'ನಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಎಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನ ಅನುಭವ ಕೇಳಿ ಬೇಸರಗೊಂಡ ಮಾದೇಗೌಡ

“ನೀನೇ ಒಂದು ಪೇಪರ್ ಮಾಡಿಬಿಡಯ್ಯ” ಎಂದ.

“ನಿನಗೇನು ಹುಚ್ಚೇನೋ ಗೌಡ - ನಾನು ಪೇಪರ್ ಹೊರಡಿಸುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಕಂಡವರ ಮನ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಭಿಕ್ಷಾವಾತ್ಸ್ರೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಏಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ನಿನ್ನ ಪೇಪರಿಗೇನಪ್ಪಾ ಬೇಕು. ಪ್ರೆಸ್ಸು, ಪೇಪರ್ . . . .”

“ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಸಂಬಳ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡು - ನಷ್ಟ ಎದುರಿಸೋಕೆ ಛಾತಿ.”

“ರೇವಣ್ಣ ತನ್ನ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪೇಪರ್ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾರನೇ?”

“ನನ್ನದು ಸಣ್ಣ ಟ್ರಿಡಲ್ ಪ್ರೆಸ್ಸು ಗೌಡ. ಪೇಪರ್ ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಸಿಲೆಂಡರ್ ಬೇಕಾಗತ್ತೆ”

ಎಂದು ರೇವಣ್ಣ ಹೇಳಿದ. ಸಮ್ಮದ್‌ಖಾನ್ ಮಧ್ಯೆ ಬಾಯಿಹಾಕಿ

“ಒಂದು ಸಿಲೆಂಡರ್ ತಂದರಾಯಿತು. ಗೌಡ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮದೇ ಒಂದು ಪೇಪರ್ ಇರಬೇಕಯ್ಯಾ.”

“ರೇವಣ್ಣ, ಸರಿಯಾದ ಪೇಪರ್ ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಎಷ್ಟಾಗತ್ತೆ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕು.”

“ಪೇಪರಿನ ಆಕಾರ, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ಖರ್ಚು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಸದ್ಯಕ್ಕೆ 'ಪ್ರಜಾಮತ' ಸೈಜು, ನಾಲ್ಕು ಪೇಜು ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊ.”

“ವಾರವತ್ರಿಕೆಯಾದರೆ ಟ್ರಿಡಲ್ ಮೇಲೆ ನಾನೇ ಹೊಡೆದುಕೊಡಬ್ಬೆ.”

“ವಾರಪತ್ರಿಕೆ ಸುಖವಿಲ್ಲಯ್ಯ. ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು.”

“ಸಿಲೆಂಡರ್ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಸಿಲೆಂಡರ್, ಟೈಪು, ಕಾಗವ, ಮೇಲು ಖರ್ಚು ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಸ್ಯಾಕ್ಟಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರವಿಲ್ಲದೆ ಕೆಲಸ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಗೌಡ.”

“ಟೈಪು ನೀನು ನೋಡಿಕೊಂಡುಬಿಡು ರೇವಣ್ಣ - ಸಿಲೆಂಡರ್ ನಾನು ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಸಾಬರೇ. . . .”

“ನಾನೂ ಒಂದೆರಡು ಸಾವಿರ ಕೊಡುತ್ತೇನಪ್ಪಾ.”

“ಎಜಯದಶಮಿ ದಿನಸ ಪೇಪರ್ ತಂದುಬಿಡಪ್ಪಾ ”

ಎಂದು ಗೌಡ ಹೇಳಿದ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಸಂಪಾದಕ, ಗೌಡ ಮ್ಯಾನೇಜರ್, ರೇವಣ್ಣ ಪ್ರಿಂಟರ್, ಸಮ್ಮದ್ ಬಾನ್ ಜಾಹಿರಾತು ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು.

‘ಯುಗವಾಣಿ’ ಎಜಯದಶಮಿಯ ಶುಭದಿನದಲ್ಲಿ ಹೊರಬಿತ್ತು. ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಖ್ಯಾತಿಯೂ ಬೆಳೆಯಿತು. ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಪ್ರತಿಗಳವರೆಗೆ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಜಾಹಿರಾತುಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಜಾಹಿರಾತು ಕಂಪೆನಿಯವರು ‘ಹೊಸ ವೇಪರ್, ನೋಡೋಣ - ಎಷ್ಟು ದಿನಸ ಬದುಕತ್ತೋ’ ಎಂದರು. ಉಳಿದವರು ಪುಟಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಪುತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನ್ಯೂಸ್‌ಪ್ರಿಂಟ್ ಕಾಗವದ ಬೆಲೆ ಮಲೇರಿಯಾ ಜ್ವರ ಎಂದಂತೆ ಏರುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಎರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆ ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಪ್ರತಿ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಗೆಳೆಯರು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರೂ, ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹಣ ಕಾಗವ, ಮುದ್ರಣಕ್ಕೇ ಸಾಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಸಿಲೆಂಡರ್ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮಾದೇಗೌಡ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಏಳೂವರೆ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಯ ಜತೆಗೆ ನಿತ್ಯದ ಖರ್ಚು ಪೂರೈಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವನು ಹಣ ಕಕ್ಕಬೇಕಾಯಿತು. ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಳೆಯುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಗೌಡನ ಕೈಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮೂರು ಸಾವಿರಗಳಷ್ಟು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿತು.

ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬ್ಯಾತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತೇ ವಿನಾ ವರಮಾನ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆಸುವುದು ದುಸ್ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು - ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಹಾಕಿದ

ಹಣ ಹಾಳಾಗಿಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂದೇನು ಗತಿ ಎನ್ನುವ ಚಿಂತೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಾಧಿಸತೊಡಗಿತು.

ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಕಾಲ ಸಮೀಪಿಸಿದಂತೆ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಗಿರಾಕಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಕೊಂಡರು. ಸಂವಿಧಾನದ ಬೆಲೆ ಬಂದರೆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾರಬಿಡುವುದೆಂದು ಗೆಳೆಯರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು.

ಎರಡನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದಿಂದ ಪುಷ್ಟಿಗೊಂಡ ಪುರವ್ರಮುಖರಲ್ಲಿ ಸಾಹುಕಾರ್ ರಂಗಸ್ವಾಮಯ್ಯನವರೂ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಬೆಣ್ಣೆ ಧಾರಣೆಗೆ ಡಾಲ್ಟಾ ಮಾರಿ ಅವರು ಮಿಲ್ಟಿಯವರಿಂದ ನಾಕಷ್ಟು ಹಣ ಸೆಳೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಊರಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ರೇಷನ್ ಅಂಗಡಿ. ಚಿಲ್ಲರೆ ಅಂಗಡಿ, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಸಾಮಾನಿನ ಅಂಗಡಿಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ಯಿದ್ದರೆ ವ್ಯಾಪಾರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ನಾಳೆ ಎಲೆಕ್ಷನ್ನಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದೆನ್ನುವುದನ್ನು ಸಾಹುಕಾರರ ಸ್ನೇಹಿತರು ಅವರ ತಲೆಗೆ ತುಂಬಿದರು. ಎಲೆಕ್ಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಮಿಸಿಸ್ಟರ್ ಆಗುವ ಭಾನ್ಸ್ (Chance) ಇದ್ದರೆ ಒಂದು ಕೈ ನೋಡಿಬಿಡ ಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯೂ ಸಾಹುಕಾರರನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಕಾಡತೊಡಗಿತು.

ರಂಘವಯ್ಯ ಸಾಹುಕಾರರ ಆಸ್ತಸಚಿನನಾಗಿದ್ದ. ಅವರ ಒಂದು ರೇಷನ್ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಆಗಿದ್ದರೂ ಸಾಹುಕಾರರ ಅನೇಕ ವಹಿವಾಟುಗಳ ಮ್ಯಾನೇಜರಿಕೆ ಅವನಿಗೇ ಸೇರಿತ್ತು. ಸಾಹುಕಾರರ ಹಲವು ಚಟಗಳನ್ನು ಪೊರೈಸುತ್ತಿದ್ದವನು ರಾಘವಯ್ಯನೇ. ಅವನ ಮಾತೆಂದರೆ ಸಾಹುಕಾರರಿಗೆ ವೇದವಾಕ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಸಾಹುಕಾರರು ರಾಘವಯ್ಯನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು 'ಯುಗವಾಣಿ' ಖರೀದಿ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಸಿಲೆಂಡರ್, ಟೈಪುಗಳು, ಕಾಗದದ ಸ್ವಾಕು - ಜತೆಗೆ 'ಯುಗವಾಣಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಗುಡ್‌ವಿಲ್ (Good-will) ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಇಷ್ಟತ್ತು ಸಾವಿರ ಬೇಕೆಂದು ಗೆಳೆಯರು ಸೂಚಿಸಿದರು.

ಚೌಕಾಸಿ, ಹಿಗ್ಗಾಟ ಮುಗ್ಗಾಟ ಎಲ್ಲಾ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಸಾಗಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಹದಿನೈದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಗಿಟ್ಟಿಸಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿಗೆ ಸಾಹುಕಾರರು ಪತ್ರಿಕೆ, ಅದರ ಆಸ್ತಿ ಬರೆಸಿಕೊಂಡರು. ಮಾದೇಗೌಡ,

ಸಮ್ಮದ್ ಖಾನ್ ತಮ್ಮ ಹಣ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ, ರೇವಣ್ಣನಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು.

ಮಾದೇಗೌಡ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ತನ್ನ ಜಮೀನಿಗೆ ಹೋದ.

ರೇವಣ್ಣ ತನ್ನ ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರೆಸ್ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋದ.

ಸಮ್ಮದ್ ಖಾನ್ ಗೆ ಸಿನಿಮಾ ಧಿಯೇಟರೊಂದರಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿತು.

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅದೃಷ್ಟಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಹೋದ.

‘ಯುಗವಾಣಿ’ಯ ಕನಸು ಮಣ್ಣು ಗೂಡಿಹೋಯಿತು.

ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ‘ಯುಗವಾಣಿ’ ಸರ್ವಾಲಂಕಾರಭರಿತವಾಗಿ, ಹೊಸ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ದೊಡ್ಡ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿ ರಾಘವಯ್ಯನ ಸಂವಾದಕತ್ವದೊಡನೆ ಹೊರಬಿತ್ತು. ಸಾಹುಕಾರರು ಅದರ ಮೇಲೆ ಏನತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂವಾಯಿ ಸುರಿದು, ವಾರದ ಭವಿಷ್ಯ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತರು.

ಹೊಸ ‘ಯುಗವಾಣಿ’ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಮುಖವೀಣೆಯಾಯಿತು. ಮಂತ್ರಿಗಳ ಚಲನವಲನ, ಭಾಷಣಗಳು, ಗುಣವರ್ಣನೆ, ಅವರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಚಿತ್ರ ವರದಿಗಳು ಅದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗುತ್ತ ಬಂತು.

ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಸಾಹುಕಾರ್ ರಂಗಸ್ವಾಮಿಪ್ಪನವರ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋದಲನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಅವರ ಪ್ರಜಾಸೇವೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತ ಕಂಠದಿಂದ ಹೊಗಳಿ ರಾಘವಯ್ಯ ‘ಭಲೆ’ ಎನಿಸಿಕೊಂಡೆದ್ದ.

ರೇಷನ್ ಅಂಗಡಿ ಬಿಟ್ಟು ‘ಯುಗವಾಣಿ’ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಕುರ್ಚಿ ಏರಿಹೊಡನೆಯೇ ರಾಘವಯ್ಯನ ಸ್ವರೂಪವೇ ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ಟ್ರಸ್ಟರ್ ಸೂಟಿನ ಬದಲು ‘ಗ್ರೀ ಫ್ಲಾಝಿನ್‌ಲ್’ ಪ್ಯಾಂಟು, ಬ್ರೌನ್ ಬ್ಲೇಜರ್ ಕೋಟೊ, ಕೆಂಪು ಟೈ, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಫೆಲ್ಟ್ ಹ್ಯಾಟ್ ಕಂಗೊಳಿಸಿದವು. ಅವನ ರಕ್ತ ಹೀನವಾದ ನೀರಸಮುಖದ ಮೇಲೆ ವಾರ್ನರ್ ಬ್ಯಾಕ್ಸೆಟರ್ (Warner Baxter) ಮಾದರಿಯ ಕಡ್ಡಿ ಮಿಾಸೆ ಬಂದಿತು. ಗೋಲ್ಡ್ ಫ್ಲೋಕ್ ಸಿಗರೇಟ್ ಡಬ್ಬ ರಾಘವಯ್ಯ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಕೆಳಗಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಒಂದೆರಡು ಬಾಟಲು ಬೀರ್ ಕುಡಿಯದಿದ್ದರೆ ರಾಘವಯ್ಯನಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಬೀರ್ ಕುಡಿಸಿ, ಅವನಿಂದ ತನುಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಬರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರಾಜಕೀಯ ಧುರೀಣರೂ ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟ್ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ 'ಯುಗವಾಣಿ' ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವದಾ ತುಂಬಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ 'ಯುಗವಾಣಿ' ಸಂಪಾದಕೀಯದಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕನ್ನರ ರಾಜಕಾರಣದ ಪ್ರಶಂಸೆ, ರಷ್ಯಾದ ಖಂಡನೆಯಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ರಷ್ಯಾ ಪ್ರಶಂಸೆ, ಅಮೇರಿಕಾದ ಖಂಡನೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಕಾಗೋಡು ರೈತರ ಹೋರಾಟ ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ರೈತರನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ, ಜಮೀನುದಾರರ ಹಿತಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ರಾಘವಯ್ಯನಿಗೆ ಸಂಜೆ ಬೀರ್ ಯಾವು ಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ಮಾರನೆಯ ದಿನದ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಲೇಖನ ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಿದ್ದರಿಂದ ಅವನೂ ಒಬ್ಬ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾಗಿದ್ದ. ಅವನು ಬರೆದುದೆಲ್ಲಾ ಸತ್ಯವಂದೇಶ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ ಮೂಢರೂ ಇದ್ದರು.

ಅಮೇರಿಕೆಯಿಂದ ಮೂವರು ಅತಿಥಿಗಳು ಬಂದಿರುವ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ರಾಘವಯ್ಯ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಟ್ರಿಂಕ್ ಕಾಲ್ ಮಾಡಿ ಗಾರ್ಡನ್, ಬುಚ್, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಇವರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಅವನ ಸಲಹೆಯ ಮೇಲೆ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ ಯೂನಿಯನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಮೂವರೂ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲೊಪ್ಪಿದರು.

ಮೈಸೂರು ಪ್ರವಾಸ ಮುಗಿಯಲು ಅಮೆರಿಕನ್ ಅತಿಥಿಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನೂ ಅವರ ಜತೆ ಹೊರಡಬೇಕಾಯಿತು. ಸುನಂದಾ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊರಟು ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಕರೆತಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟ.

“ಒಳಗೆ ಬಂದು ಅವರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೇ”

ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಹೊತ್ತು ಆಗಿವೆ. ನಾನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ಸಂಜೆ ಬರುತ್ತೇನೆ.”

“ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಟೀಲಿಗೇ ಹೋದೆ - ಇಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಟೀಲಿ ನಲ್ಲಿಯೇ ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ?”

“ಎನು ಮಾಡಲಿವ್ವು. ನಾನು ಒಬ್ಬನೇ ಬಂದಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನೊಬ್ಬ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಇದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆಯೇ?”

ಎಂದು ತಂಗಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ‘ವೆಸ್ಟ್ ಎಂಡ್ ಹೊಟೀಲ್’ ಸೇರಿದ.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಯೂನಿಯನ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ರಾಘವಯ್ಯನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಹೊಟೀಲಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೋದ

ಬುಚ್, ರಾಲ್ಫ್, ಚಂದ್ರೇಖರ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಚರ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು

“ಇಂದು ಬೇಡ - ನಾಳೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು

ಸಭೆಗೆ ಯಾರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಯೂನಿಯನ್ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ನಾಯಿಡು ಅವರನ್ನು ಯೂನಿಯನ್ ಸಮಿತಿಯ ನಿಯೋಗ ಹೋಗಿ ಕಂಡಾಗ

“ನನಗೆ ಪುರಸತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಿ. ನಮ್ಮ ಕಾಲ ಮುಗಿದುಹೋಯಿತು. ಯಾರಾದರೂ ಕಿರಿಯರನ್ನು ನೀವು ಕೇಳಬೇಕು.”

“ಯಾರನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು, ನೀವೇ ಹೇಳಿ ಸಾರ್.”

“ನಿಮ್ಮ ಲೆಕ್ಚರರ್ ಸುಂದರಾಯರನ್ನೇಕೆ ಕೇಳಬಾರದು. ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ.”

ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು ತಮ್ಮ ಅಳಿಯನ ಹೆಸರಾಗಲಿ, ಪ್ರೊ. ಕೇಶವಯ್ಯನವರ ಹೆಸರಾಗಲಿ ಹೇಳದೆ ಸುಂದರಾಯರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದುದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

“ಅವರು ತುಂಬ ಜೂನಿಯರ್ ಆಗುತ್ತಾರೆ ಸಾರ್” ಎಂದರು.

“ಎದ್ದೆ, ಬುದ್ಧಿಗೆ ನಯಸ್ಸಿನ ಕಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು.”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು ತಮ್ಮ ಹೃದಯವೈಶಾಲ್ಯವನ್ನು ಮೆರೆಸಿದರು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೋದಮೇಲೆ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಹುಸಿನಗೆ ತೇಲಿತು. ಸುಂದರರಾಯ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾತನಾಡಿ, ಅತಿಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕಟಿಟೀಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸುವುದೆಂದು ಅವರು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿಕೊಂಡರು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷಪೀಠ ಅಲಂಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸುಂದರರಾಯ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಅತಿಥಿಗಳು ಮೂವರು ‘ಜೀವಂತ ಅಮೇರಿಕ’ (Living America) ಎನ್ನುವ ವಿಷಯವ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಾಯಿತು.

ತಂಗಿಗೆ ವಾಗ್ದಾನಮಾಡಿದ್ದಂತೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಸಂಜೆ ಆರೂವರೆಗೆ ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದ ಸುಂದರ ತನ್ನ ಭಾವನನ್ನೆದುರುಗೊಳ್ಳಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ. ಸುನಂದಾ ಗಂಡನಿಗೂ ಅಣ್ಣನಿಗೂ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಳು. ಉಭಯಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರದ ವಿಸಮಯವಾದ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರ

“ಸುನೂ ಮದುವೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ನನ್ನ ಖಾನಾ ತಂಗಿ.”

“ಬಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳ ವಿರಾಸವೂ ತುಂಬ ಗಾಢನಾದುದು.”

“ಬಡಳ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರೆಂದು ಕೇಳಿದೆ.”

“ಎನೋ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

“ನಿಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಿದೆ”

“ಅದನ್ನೂ ಸುನಂದಾ ಹೇಳಿದ್ದಾಳೇನು ?”

“ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಬರಬಾರದು ? ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಗೌರವಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಮೂಳರಾಗಿ ನಾವು ಕುಳಿತಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಏಳಿಗೆ ಯಿಲ್ಲ.”

“ಅಮೇರಿಕಾದ ಕೆಲವು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾನು ವತ್ರ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಿದ್ದೇನೆ.”

“ಅವರಿಂದ ಉತ್ತರ ಬಂದಿತೇ?”

“ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಡಮಾಡದೆ ಉತ್ತರ ಬಂದಿತು. ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಅವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಅದರ ಪೂರ್ಣ ಹಕ್ಕನ್ನು ಬರೆದುಕೊಡಬೇಕಂತೆ.”

“ನಿಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪೂರ್ಣಹಕ್ಕು ಅವರಿಗೇಕೆ?”

ಸುಂದರ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಉಪಾಹಾರ, ಕಾಫಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸುನಂದಾ ಬಂದಳು. ಮೂವರೂ ಉಪಾಹಾರದ ಸ್ವಾದ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತರು.

“ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನರ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ವಿಷಯ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ ಸುನಂದಾ. ಅದರ ಪೂರ್ಣ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅಮೇರಿಕಾದವರು ಕೇಳಿದರಂತೆ!”

“ಹೌದು - ಅದನ್ನವರು ನಿರಾಕರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು.”

“ಏಕೆ?”

“ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರೆ ಅಮೇರಿಕಾದ ಮನೋಭಾವ ಸ್ವತಃ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಆಹಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಶಕ್ತಿ ಕುಂದುತ್ತದೆ. ಆಹಾರದ ಪ್ರಮಾಣದ ಜತೆಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬೇಕು. ಆಹಾರದ ಅಭಾವ ಸರಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಒಂದು ಗುಳಿಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ಸದ್ಯ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿರುವ ವಿಟಮಿನ್ ಗುಳಿಗೆಗಳಿಗಿಂತ ಇದು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದುದು.”

“ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಅಭಾವವಿಲ್ಲ.”

“ಆಹಾರದ ಅಭಾವವಿರುವ ಕೆಲವು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅಮೇರಿಕೆಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾರತವೂ ಒಂದು.”

“ನೀವು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏಕೆ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ?”

“ಬರೆದೆ - ಅವರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾರು ಹೇಳಿ - ಒಬ್ಬ ಸಾಧಾರಣ ಕಾಲೇಜ್ ಮೇಷ್ಟ್ರು - ನನಗೆ ವಿಲಾಯಿತಿ ಡಿಗ್ರಿಗಳಿಲ್ಲ”

“ಈಗೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವಿರಿ?”

“ವಿಲಾಯಿತಿ ಮುದ್ರೆ ಒತ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹಣಿ ಹಸನುಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಲಂಡನ್ನಿನ ‘ರಾಯಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಕೆಮಿಸ್ಟ್ರಿ -

(Royal Institute of Chemistry - Great Britain) ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ನನ್ನ ಸಂತೋಷನೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ.”

“ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಗೋಳೇ?”

“ಭಾರತ ರಾಜಕೀಯವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಯಿತು. ಆವರಿನ್ನೂ ಅವರ ಚಿತ್ತದಾಸ್ಯ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಮೆರಿಕನ್ನರಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮಹತ್ವತೋಷ ಮಾಡಬಲ್ಲ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಅರಿವು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಗಿನವರು ಮುದ್ರೆ ಯೊತ್ತಿದಲ್ಲದೆ, ಅದನ್ನು ನಮ್ಮವರೇ ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ”

“ಈ ಕಾಲೇಜು - ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿವರೆ ಇವರು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಕಾರಣಜೀವ ಅಭಿಮಾನ ಇವರನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿದೆ - ಸೆಂಟಿಮೆಂಟಿಗೂ (Sentiment) ಒಂದು ಎಲ್ಲ ಇರಬೇಡವೇ?”

“ಇಟ್ಟು ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡೂ ನೀವು ಪಶುತ್ತಿರುವ ಅವಸ್ಥೆ ಕಂಡು ನನಗೆ ತುಂಬ ದುಃಖವಾಗುತ್ತದೆ ಮಿ ಸುಂವರ್. ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಬರಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರೆ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ. ನನ್ನ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಾಗುವ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

“ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾ ತುಂಬ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮಾಡಿರುವ ನೂತನ ಪ್ರಯೋಗಗಳು, ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿರುವ ಹೊಸ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಉತ್ಕಟೀಚ್ಛೆ ಇದೆ.”

“ರಾಕ್‌ಫೆಲ್ಲರ್ ಫೌಂಡೇಷನ್‌ನವರು (Rochfeller Foundation) ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಶಿಕ್ಷಣಪಡೆಯಲು ತುಂಬ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ನೀವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ನಿರಾಶೆಯಾಗಲಾರದು.”

“ಆಗಲಿ - ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಸಲಹೆಗೆ ತುಂಬ ಮಣೆಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸುನಂದಾ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಸುಂವರನೂ ಅವಳ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದ.

ಜತೆಗಾರರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಹೊರಡಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು.

“ನಾಳೆ ನಿಮ್ಮ ಕಾಲೇಜ್ ಯೂನಿಯನ್ನಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನದೂ, ನನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರದೂ ಭಾಷಣವಿದೆ” ಎಂದು ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಹೇಳಿದ.

“ಹೌದು - ಗೊತ್ತಾಯಿತು.”

“ಇವರೇ ನಾಳೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅಣ್ಣಾ”

ಎಂದು ಸುನಂದಾ ಹೇಳಿದಳು. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ದೇಶಾವರದ ನಗೆ ಬೀರುತ್ತಾ ‘ಹಾಗೇನು’ ಎಂದ.

ಸುನಂದಾ ತಾನೂ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಳು. ಸಂಜೆ ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದಾಗಿ ಮಾತುಕೊಟ್ಟು ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಹೊಟೆಲಿಗೆ ಹೊರಟ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಹೋದಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಸುಂದರ, ಸುನಂದಾ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ವಿಚಾರಲಹರಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವಂತೆ ಸುನಂದಾ ಕೇಳಿದಳು

“ಅಣ್ಣನಿಗೆಕೆ ಒರಟು ಜವಾಬುಕೊಟ್ಟಿರಿ?”

“ಒರಟು ಜವಾಬು ಎಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟೆ?”

“ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೊಂದು ದಾರಿಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವನು ಎಷ್ಟು ಆಸೆ ತೋರಿಸಿದ. ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ನೀವು ತಾತ್ಸಾರ ಮಾಡಿದಿರಿ.”

“ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿಯಲ್ಲ - ಸಕಾರಣವಾಗಿ.”

“ಏನು ಕಾರಣ?”

“ಅಮೇರಿಕಾದ ಋಣಪುತ್ರನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ ನನಗಿಲ್ಲ.”

“ಈಗ ಅಮೇರಿಕಾದ ಸಹಾಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವವರೆಲ್ಲಾ ಅವರ ಋಣಪುತ್ರರಾಗಿರುವರೇನು?”

“ಆಗದೆ ವಿಧಿಯೇ ಇಲ್ಲ ಸುನಂದಾ. ಅಮೇರಿಕಾದ ಸಹಾಯದ ಹಿಂದೆ ಅವರ ರಾಜಕಾರಣ ತಾಂಡನವಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಗೋಧಿಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾ ಹಾಕಿದ ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು

ಓವಲಿಲ್ಲವೇ? ನಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಸಲುವಾಗಿ ಅಮೇರಿಕಾದ ನೆರವು ಪಡೆದು, ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ನಾವು ದ್ರೋಹಮಾಡುವುದು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಕೆಲಸವಲ್ಲ.”

“ನಿಮಗೆ ಯಾವದೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸತ್ತ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಅಸ್ತಿ ನೀವು ಕುಳಿತಲಿ ರಿಟೈರ್ ಆಗುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಲೆಕ್ಚರರ್‌ಷಿಪ್, ಇದೇ ಸಂಬಳ ನಿಮಗೆ ಖಾಯಂ ಆಗುತ್ತದೆ.”

“ನೀನು ಬಡವನ ಕೈಹಿಡಿದೆಯೆನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ ಸುನಂದಾ.”

“ಇಲ್ಲದ ಬಡತನ ಕೋರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಿರಿ - ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಿರಿ. ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದರೂ ಬೇಡವೆಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ಹೊರ ದೂಡುತ್ತಿರುವಿರಿ.”

“ದೇಶಮಾರಿ ಶ್ರೀಮಂತನಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ವಿಷ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣಬಿಡುವುದು ಲೇಸು.”

“ಇದು ಕೈಯಲ್ಲಾಗದಿರುವವರು ಆಡುವ ಮಾತು.”

“ನಾನು ಕೈಯಲ್ಲಾಗದವನೆಂದು ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲವೇ?”

“ನೀವು ಏನು ಎನ್ನುವುದು ನಿಮಗೇ ಗೊತ್ತು”

ಎಂದು ಬಿರುಸಾಗಿ ನುಡಿದು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು. ಸುಂದರನ ಮನಸ್ಸು ಮಮ್ಮಲ ಮರುಗಿತು. ದುಃಖ, ಅಪಮಾನಗಳಿಂದ ಝರ್ಝರಿ ಸಿ ಹೋಗಿದ್ದ ದೇಹಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತ.

ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರಿಸಲೂ ಮನಸ್ಸಾಗದು - ಕೊಳಲೂ ಬೇಡವಾಯಿತು. ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿಯ ದೀಪ ಆರಿಸಿ, ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತನಾಗಿ ಕುಳಿತು ಬಿಟ್ಟ. ‘ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಬೆಳಕು, ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಅಮೃತತ್ವ, ಅಸತ್ಯದಿಂದ ಸತ್ಯ.’ ನಿಜವೇ - ನಿಜವೇ - ನಿಜವೇ ಎಂದು ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯೆದ್ದಿತು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಸಂಜೆ ‘ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಯೂನಿಯನ್’ ಸಭಾಭವನ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ಎಳ್ಳುಹಾಕಿದರೆ ಎಳ್ಳು ಸಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ. ಆರು ಗಂಟೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಮುಂಚೆಯೇ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಊರಿನ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರೂ, ಪ್ರಧಾನವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ, ಯೂನಿಯನ್ನಿನ ಅಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಸಭೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು.

ಯೂನಿಯನ್ನಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಗಂಟಿ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ರಾಲ್ಫ್ ಗಾರ್ಡನರ್, ಈನಾ ಗಾರ್ಡನರ್ ಮತ್ತು ಜಾರ್ಜ್ ಬುಚ್ ಹೊಟೇಲಿನಿಂದ ಅಗಮಿಸಿದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಸುನಂವಿಯೊಂದಿಗೆ ಬಂದ. ಅತಿಥಿಗಳ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಜತೆ ರಾಘವಯ್ಯನೂ ನಿಂತಿದ್ದ.

ಯೂನಿಯನ್ನಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಪೋಪಹಾರವನ್ನು ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಜತೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಸುನಂದಾ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಳು.

ಉಪಾಹಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಯೂನಿಯನ್ ಸಮಿತಿಯ ಸೇದಸ್ಯರ, ಕಾಲೇಜಿನ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ. ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು ಉಪಾಹಾರಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಆರು ಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು ಬಂದು ಪ್ರವಚನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯ ಪರಿಚಯ ಭಾಷಣವಾಯಿತು. ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಸುಂದರರಾಯರು ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ

“ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ, ವಿಶ್ವಮೈತ್ರಿಗೆ ಅಡಿಗಲ್ಲು ಹಾಕಿದ ರಾಷ್ಟ್ರವೆಂದರೆ ಭಾರತ. ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ನಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೇತಪತಾಕೆಯ ಮೇಲೆ ಅವರು ಬರೆದ ಬೀಜಸೂತ್ರ ‘ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ’. ಬುದ್ಧ, ಆಶೋಕ, ಅಕ್ಬರ್, ದಾರಾಷೂಕೋ ಇದೇ ತತ್ವವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು. ನಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಪೂಜ್ಯ ಗಾಂಧೀಜಿ ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ, ವಿಶ್ವಪ್ರೇಮದ ಪ್ರವಾದಿಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸ ನಮ್ಮ ಸ್ಮೃತಿಯಿಂದ ಅಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬಾಪೂ ಅವರ ಪರಮ ಶಿಷ್ಯರೂ, ಜಗತ್ತಿನ ಮಹಾ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ಆದ ನಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನಾ ಮಾತ್ಸ ಜನಹರಲಾಲ್ ಜೀಯವರು ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಹಾಪ್ರಯತ್ನ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಕಳಶವಿಟ್ಟಂತಾಗಿದೆ.

ಮಹೋನ್ನತ ಇತಿಹಾಸವುಳ್ಳ ಈ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಗೆ ಪ್ರವಾಸಿಗರಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳು ದಯೆಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಧುರ ಬಾಂಧವ್ಯ ಬೆಳಸಬೇಕೆಂದು ಭಾರತ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅಮೇರಿಕೆಯೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ನಮ್ಮ ಅತಿಥಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಲು ನಾನು ತುಂಬ ಉತ್ಸುಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಭಾರತ - ಅಮೇರಿಕೆಯ ವೈತ್ರಿಯನ್ನು ಬೆಸದು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಅತಿಥಿಗಳು ಬಹಳ ದೂರದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ”

ಎಂದರು. ತರುವಾಯ ರಾಲ್ಫ್ ಗಾರ್ಡನರ್ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಅಮೇರಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ

“ಇಂದು ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಜನಾಂಗಗಳಿವೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಮೆರಿಕನ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ ಸಮಾನವಾದ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನೊದಗಿಸಿದೆ. ವರ್ಣ, ಜಾತಿ, ಮತಗಳಿಗಿಂತ ಅಮೆರಿಕನ್ನರು ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾನ್ಯತೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.”

ನಭೆಯ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು

“ನೀಗ್ರೋಗಳ ಮಾರಣಹೋಮವಾಗುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ ಅದಕ್ಕೇನು ಹೇಳುವಿರಿ. ಪೀಕ್‌ಸ್ಕಿಲ್ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೇನು ಹೇಳುವಿರಿ ?”

ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಮೊದಲೇ ಕೆಂಪಗಿದ್ದ ಗಾರ್ಡನರ್ ಮುಖ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೆಂಪಗಾಯಿತು.

“ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನೀಗ್ರೋಸಮಸ್ಯೆ ಇದೆಯೆನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಉಳಿದ ವರ್ಣದವರಿಗೂ ಅವರಿಗೂ ಘರ್ಷಣೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ, ಸಿಸ್ತು ಮುಖ್ಯವೇ ಎನಿಸಿ ವರ್ಗಕಲಹವಲ್ಲ.”

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು

“ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತ ಪಾಲ್‌ರೋಬ್ಬನ್ನುರಿಗೆ ಅಮೇರಿಕಾ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಗೌರವ ವಿವರಿಸುವಿರಾ ?”

“ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರು ಹಾವರ್ಡ್‌ಫಾಸ್ಟ್ ಬರೆದಿರುವ ‘ಪೀಕ್‌ಸ್ಕಿಲ್ ಯು. ಎಸ್. ಎ. (Peekskill U. S A.) ದ್ರಂಧವನ್ನೊದಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಮೇರಿಕಾದಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ನಿಮಗ

ಅದರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಪಾಲ್ ರೋಬ್ಬನ್, ಹೌವರ್ಡ್ ಫಾಸ್ಟ್ ಇಬ್ಬರೂ ಅಮೇರಿಕಾ ವಿರುದ್ಧ ಚಳುವಳಿ (Un-American activities) ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸೀನುರು. ಹೊರಗಿನವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ದ್ರೋಹಬಗೆಯಲು ಹಿಂದೆಗೆದಿಲ್ಲ.”

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲವೆದ್ದಿತು. ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಯಿಂದ ‘ಷೇಮ್ - ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ - ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ’ ಮೊವಲಾದ ಉದ್ಗಾರಗಳೆದ್ದವು. ರಾಲ್ಫ್ ಅವರಿಗೆ ದೇಹಾಧ್ಯಂತ ಬೆವರೊಡೆಯಿತು. ಅವರು ಭಾಷಣ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಸಭಿಕರು ಅವಕಾಶಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ರಾಲ್ಫ್ ಬಾಯಿ ತೆಗೆದೊಡನೆಯೇ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಚಪ್ಪಾಕೆ ಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಲ್ಫ್ ಬೇಸತ್ತು ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟರು

ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸುಂದರರಾಯರು ಎದ್ದುನಿಂತು

“ನಿಮ್ಮವರ್ತನೆ ಕಂಡು ನನಗೆ ತುಂಬ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಈ ಮಹನೀಯರು ನಮ್ಮ ಅತಿಥಿಗಳು. ನಿಮ್ಮ ಯೂನಿಯನ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣವಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಅಪಮಾನಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೇ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು. ಅತಿಥಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ತಾಳ್ಮೆ ತೋರಿಸಿ. ನಿಮಗೆ ಸಂಶಯಗಳಿದ್ದರೆ ಅವರ ಭಾಷಣವಾದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬಹುದು.”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬುಚ್ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಭಾರತಕ್ಕೂ ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಬುಚ್ ವಿವರಿಸಿ, ಮಾನ್ಯ ಜವಹರಲಾಲರು ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಅಮೇರಿಕನ್ ಸರ್ಕಾರ, ಜನತೆ ತೋರಿಸಿದ ಅಪೂರ್ವ ಗೌರವವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರು.

“ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದೇ ಅಮೇರಿಕಾದ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ. ಅಮೇರಿಕಾ ಗಳಿಸಿರುವ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೂ ಹಂಚಬೇಕೆಂದು ಅದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಭಾರತಕ್ಕೆ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಅಮೇರಿಕಾ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಹಾಯ ಕುರಿತು ನಾನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ”

ಸಭೆಯ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಿಂದ ವ್ರಶ್ಚೆಗಳ ಸುರಿಮೆಳೆಯಾಯಿತು.

“ನೀವು ಕೊರಿಯಾ ಬಿಟ್ಟೀಕೆ ತೊಲಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಕೇಳಿದ.

“ಪರ್ಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿಂತಿರುವಿರಾ?” ಎಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕೇಳಿದ.

“ಭಾರತಕ್ಕೂ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೂ ಕೌಶ್ಠೀರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಲಹ ತಂದಿಕ್ಕಿರುವವರು ಯಾರು”

ಎಂದು ಮಗದೊಬ್ಬ ಕೇಳಿದ. ರಾಲ್ಫ್‌ನಂತೆ ಬುಚ್ ಅಧೀರನಾಗಲಿಲ್ಲ.

“ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ನಾನು ಉತ್ತರಕೊಡಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ ಇದು ಕಾಲೇಜ್ ಯೂನಿಯನ್. ಇಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದು ಉಚಿತವಾಗಲಾರದು.”

ಎಂದರು. ಸಭಿಕರು ಭಾಷಣ ಮುಂದುವರಿಸಲು ಅವರಿಗೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಶಾಂತಿಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಲೆತ್ತಿಸಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಪ್ರಯತ್ನ ವಿಫಲವಾಯಿತು. ಬುಚ್ ಕುಳಿತ ಮೇಲೆ ಸಭಿಕರು ಶಾಂತರಾದರು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಕೈಕಾಲುಗಳು ನಡುಗಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ‘ಭಾಷಣ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಸಭಿಕರು ತನ್ನನ್ನು ಹೇಡಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸುನಂದ, ಸುಂದರ ತನ್ನನ್ನು ದುರ್ಬಲನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣಮಾಡಲು ಹಿಂದೆಗೆದನೆಂದು ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಸುದ್ದಿ ರಾಲ್ಫ್, ಬುಚ್ ಇವರ ಮೂಲಕ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ತನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವೇ ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ. ಏನು ಮಾಡಲಿ’ ಎಂದವನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅವನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದರು. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲೇಬೇಕಾಯಿತು.

“ಈ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆಯಲು ಬಂದ ಗ್ರೀಕರು, ಹೂಣರು, ತುರುಕರು, ಮೊಘಲರು ಮೊದಲಾದವರನ್ನೇ ನಾವು ನಿರಾಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.”

ಸಭಿಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಂದ

“ಹೌದು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳ ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯ ಬೇಕಾಯಿತು.”

“ಈಗ ದಾಸ್ಯವಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ನಾವು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ನಾವು ಹೊರಗಿನವರಿಗೆ ಹೆದರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಹೆದರುವುದು ದಾಸ್ಯದ ಚಿಹ್ನೆ. ನಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವವರೆಗೆ ನಾವು ಇತರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಭಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ೧೯೯೩ ರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಮಹಾ ಪುರುಷರಾದ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಜನ ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಸ್ವಾಗತ, ತೋರಿದ ಆದರವನ್ನು ನೀವು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಮೇರಿಕದ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ರಾಜಕಾರಣದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ನಮಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಮೆರಿಕನ್ ಜನತೆ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆಂದೂ, ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವತಳೆದಿದ್ದಾರೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷವಿದ್ದ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಅಶ್ವಾಸನ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ.”

ಸಭಿಕರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ‘ಕೇಳಿ - ಕೇಳಿ’ ಎಂದರು.

“ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಅಮೆರಿಕನ್ ಮಿತ್ರರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯ ಭಾರಿಗಳಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಮೆರಿಕದ ಜನತೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದ ಜನತೆಗೂ ಅಮೆರಿಕದ ಜನತೆಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಮೈತ್ರಿ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅವರ ಉದ್ದೇಶ. ಅವರು ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟರು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಗಲಭೆ ಮಾಡಿರಬಹುದು.”

ಸಭೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಸಭಿಕ ‘ವೇನಾ’ ಎಂದ. ಅವನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಲಭೆಯಾಯಿತು. ಗಲಭೆಯಣಗಿದ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರ

“ಅಮೇರಿಕಾ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಮುಂದುವರಿದಿರುವ ದೇಶ. ಆರ್ಥಿಕದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹಳ ಸಂಪದ್ಭರಿತವಾಗಿರುವ ದೇಶ. ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಸದಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅಮೇರಿಕಾ ಪ್ರೇರಿತ ವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಸಹಕಾರ, ಸಹಾಯವನ್ನು ನಾವು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಭಾರತ ಕೂಪಮಂಡೂಕದಂತೆ ತನ್ನ ಸ್ವರ್ಗದ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಏಶ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳಿಗಿಂತ ಅಮೇರಿಕಾದ ಜನರ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟ ಮೇಲ್ದರಗತಿಯದು. ಕಾರು, ರೇಡಿಯೋ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಮನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಗೃಹ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಮೆರಿಕನ್ನರು ತುಂಬ ಬೆಲೆಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಮಾನ

ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಅಮೇರಿಕಾದ ಸ್ತ್ರೀ, ಭಾರತದ ಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ ನಿರ್ಜೀವನವನ್ನುವಾಗಿಲ್ಲ. ವಿಜ್ಞಾನ, ರಾಜಕಾರಣ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಅಮೇರಿಕಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಡೊಡ್ಡ ಸ್ಥಾನ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.”

ಸಭಿಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ‘ಅಮೇರಿಕಾದ ದಾಂಪತ್ಯವಿಚ್ಛೇದನದ (Divorce) ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳಿ’ ಎಂದ.

“ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ದಾಂಪತ್ಯವಿಚ್ಛೇದನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಮೂಲಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಾಮುಂದೆಯೇ ನಡೆದಿರುವ ಎರಡು ಮಹಾಯುದ್ಧಗಳು. ಅವರ ಜೀವನಕ್ರಮವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಾನದಂಡದಿಂದ ಅಳಿಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.”

ಸಭಿಕರಲ್ಲೊಬ್ಬ ‘ಮಿಸ್ ಮೇಯೋ, ಬುಲಿಟ್, ಹ್ಯಾಮಿಲ್ಟನ್ ಅಳಿಯಬಹುದೋ’ ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಅವರ ಅವಶ್ಯಚಾರವನ್ನು ಅಮೇರಿಕಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆಂದು ನಾವೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ? ಮಿಸ್ ಮೇಯೋ ಭಾರತೀಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿದಳೆಂದು ಕನ್ಸ್ಟ್ಯೂಟಾಲ್ ಘಾಬಾ ಅಮೇರಿಕಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿದರು. ಇಂಥ ವಾದ, ಪ್ರತಿನಾದದಿಂದ ಏನು ಸಾರ್ಥಕ? ನಮ್ಮನ್ನು ಆಯೋಗ್ಯರೆಂದು ಕರೆದವರನ್ನು ನಾವು ಆಯೋಗ್ಯರೆಂದು ಕರೆದು ತೃಪ್ತರಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ, ನಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೇ ?

ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿಂದು ಹಿರಿಯಸ್ಥಾನ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಮೇರಿಕೆಯಿಂದ ನಾವು ಕಲಿಯಬೇಕಾದುದು ಬಹಳವಾಗಿದೆ. ನಾಷಿಂಗ್ ಟನ್, ಅಬ್ರಹಾಂ ಲಿಂಕನ್, ಥಾಮಸ್ ಜಫರ್ಸನ್ ಅಮೇರಿಕೆಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ - ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪೂಜ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದ ಅಮೇರಿಕಾ ವಿಶ್ವರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯಸ್ಥಾನ ಗಳಿಸಿರುವಂತೆ ಭಾರತವೂ ಗಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ.”

ಸಭಾ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಗೊಂದಲನೆದ್ದಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸತತವಾಗಿ ಬಾಣಗಳಂತೆ ಬಂದುಬಿದ್ದವು.

“ಅಮೇರಿಕಾದಿಂದ ಭಾರತ ಕಲಿಯಬೇಕಾದುದು ಬಹಳವೆದೆಯೆಂದಿರಲ್ಲ. ಭಾರತದಿಂದ ಅಮೇರಿಕ ಕಲಿಯಬೇಕಾದುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲವೋ ?”

“ಭಾರತೀಯರಾಗ ನೀವು ಅಮೇರಿಕಾ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಬಂದಿರಿ ?”

“ಅಮೇರಿಕಾ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ಅಮೇರಿಕಾ ಏನು ಕೊಡುತ್ತಿದೆ ?”

“ಹ್ಯಾಮಿಲ್ಟನ್ ಬರೆದ ಅಯೋಗ್ಯ ಲೇಖನವನ್ನು ನೀವೇಕೆ ಸಮರ್ಥಿಸಿದಿರಿ ?”

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಅವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೆಂದರಿತು ಸುಂದರರಾಯರು ಅವನನ್ನು ತಡೆದರು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮುಕ್ತಾಯ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಂತರೂ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಮೂಡಲಿಲ್ಲ. ಸುಂದರರಾಯರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮೈಕ್ ಹಿಡಿದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ

“ನಾನು ಮಾತನಾಡಲೋ ಬೇಡವೋ ಹೇಳಬಿಡಿ” ಎಂದರು.

ಸಭಿಕರು ಶಾಂತರಾದರು. ಸುಂದರರಾಯರು ಮಾತು ಆರಂಭಿಸಿದ ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಜಿಬಿದ್ದ ಶಬ್ದ ಕೇಳುವಷ್ಟು ನಿಶ್ಯಬ್ದತೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು.

“ಈ ದಿನದ ನಡವಳಿಕೆ ನಮ್ಮ ನಗರಕ್ಕಾಗಲಿ, ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿಗಾಗಲಿ, ನಮ್ಮ ಯೂನಿಯನ್ನಿಗಾಗಲಿ ಕೀರ್ತಿ ತರುವುದೆಂದು ಹೇಳಲಾರೆ. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭೇದಗಳಿದ್ದರೂ, ಇತರರ ವಾಕ್ - ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಭಂಗ ತರುವುದು ನಾಗರಿಕತೆಯ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ. ಅತಿಥಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನಾದರ ತೋರಿಸುವುದೆಂತೂ ಅಕ್ಷಮ್ಯ. ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ಇಂಥ ನಡವಳಿಕೆ ನಿಮ್ಮಿಂದ ತೋರಿಬರದೆ ಇರಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೂ ಭಾರತಕ್ಕೂ ನಿಕಟಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬುದೂ, ಹಾಗೇ ಭಾರತಕ್ಕೂ ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೂ ಮಧುರಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬುದೂ ನಿರ್ವಿವಾದ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಎಂಬಾಸಿಗಳ (Embassy) ಮೂಲಕ ಈ ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜೀವನ ರೀತಿ ನೀತಿ ಇನ್ನೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ದಾಂಪತ್ಯವಿಚ್ಛೇದನ

ಸುನಂದ ಅತ್ತುಕೊಂಡು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದಳು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬಂದು ತಂಗಿಯನ್ನು ಡ್ರೈವ್ ಕರೆದುಕೊಂಡ. ಗಂಡ ಮಾಡಿವ ಅವಿವೇಕಕ್ಕೆ ಅವಳು ಅವನ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿದಳು

“ನಾವು ನಾಳೆ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ ಸುನಂದಾ.”

“ಎಲ್ಲಿಗೆ?”

“ಮುಂಬಯಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ದೆಹಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ.”

“ಇಂಡಿಯಾ ಬಿಡುವ ಮುನ್ನ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುವೆಯಾ?”

“ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಬರುತ್ತೇನೆ.”

“ಅವರನ್ನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೇ?”

“ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿದಂತಾಯಿತಲ್ಲ.”

“ಅದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡಣ್ಣ.”

“ಇಲ್ಲಮ್ಮ.”

“ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತಿರುತ್ತೀಯಾ?”

“ನನಗೆ ಖಂಡಿತ ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ”

“ತಪ್ಪದೆ ಅಮ್ಮನಿಗೂ ಬರೆಯುತ್ತಿರು.”

“ಹಾಗೇ ಅಗಲಿ.”

“ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬರುವಾಗ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವೆಯಾ?”

“ಖಂಡಿತವಾಗಿ - ಇಂಡಿಯಾ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಆಕೆಯೂ ಆಸೆಪಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.”

ಅಣ್ಣ ಹೊರಟುಹೋಗುವ ವಿಷಯ ಕೇಳಿ ಸುನಂದೆಯ ಮನಸ್ಸು ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಯಿತು. ಅವಳನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದುಬಿಟ್ಟ.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಚಂದ್ರಶೇಖರ, ಅವನ ಅಮೆರಿಕನ್ ಮಿತ್ರರು ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಸಿದರು. ಅವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ರಾಘವಯ್ಯ ಬಂದಿದ್ದ. ಅಮೆರಿಕಾದ ಜನಜೀವನದ ಮೇಲೆ ‘ಯುಗವಾಣಿ’ಗೆ ವಿಶೇಷ ಲೇಖನಗಳನ್ನು

ಬರೆದುಕೊಡಬೇಕೆಂದು ರಾಘವಯ್ಯ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ. ಗಾರ್ಡನ್‌ನ ಮಾತು ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾರದೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ.

ಅಂದಿನ 'ಯುಗವಾಣಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯೂನಿಯನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಭಾಷಣಗಳ ವರದಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ, ಸಂಪಾದಕೀಯ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಭಾಷಣದ ಮೇಲೆ ಕಟುಟೀಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ರಾಜಕೀಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದ ಸುಂದರರಾಯರ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸಂಪಾದಕರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು.

೧೨

ಒಂದು ದಿನ ಸಂಜೀವ, ಪುಷ್ಪನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತ ಕೂಡಲೆ ಅವಳು ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಳು. ಅವಳ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೇಳಿದ

“ಇದೇನು ಡಾರ್ಲಿಂಗ್ - ಇವತ್ತು ಇಷ್ಟು ಹರ್ಷಚಿತ್ತಳಾಗಿದ್ದೀ?”

“ಹೇಳಿ ನೋಡೋಣ”

“ನನಗೆ ಜೋತಿಯ್ಯ ಬಾರದಿಲ್ಲ”

“ಡ್ಯಾಡಿ (Daddy) ಊರಿಗೆ ಬಂದರು”

“ಅದಕ್ಕೋ ಇಷ್ಟು ಸಂತೋಷ.”

“ಅದಕ್ಕೂ ಹೌದು - ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕೆ... ಏನಿರಬಹುದು ಊಹಿಸಿ.”

“ನನಗೆ ಜೋತಿಯ್ಯ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲ.”

“ಇನ್ನು ನಾವು ಬೇಕಾದಾಗ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಯಾವಾಗ ಹೊರಡೋಣ.”

“ನಾಳೆಯೇ ಹೊರಡೋಣ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಗಾಡೀಗೆ.”

“ಆಗಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಎಂಗೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ (Engagement) ವಿಷಯ ನಿನ್ನ ಡ್ಯಾಡೀಗೆ ಹೇಳಿದೆಯಾ? ಅವರು ಏನಂದರು?”

“ಹೇಳಿದೆ. ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿ ದ್ದಾರೆ. ಬನ್ನಿ ಅವರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ,”

ಎಂಸು ತಂದೆಯ ರೂಮಿಗೆ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಕರೆಮೊಯ್ದಳು.

ಜಾನ್ ಅಪ್ಪಾಜಿಯ ರೂಮ್ ನೋಡಿ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಗಾಬರಿಯೇ ಆಯಿತು. ಎತ್ತ ನೋಡಿದರೂ ಸುಟ್ಟ ಸಿಗರೇಟ್, ಬೀಡಿ ತುಂಡುಗಳು. ಗೋಡೆಯ ವಕ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೇಜು. ಅದಕ್ಕೊಂದು ಕಾಲು ಊನವಾಗಿದ್ದ ದರಿವ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಅದರ ವಕ್ರದಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಜೋತು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಬೆತ್ತದ ಕುರ್ಚಿ. ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಣಕುಗಟ್ಟಿದ ಕ್ಯಾನ್‌ವಾಸ್ ಧರಿಸಿದ್ದ ಒಂದು ಆರಾಮಾಸನ. ತುಂಬಿದ್ದ ಎರಡು ಬೀರ್ ಶೀಷೆಗಳು - ಒಂದು ಗ್ಲಾಸ್ - ಒಂದು ಬಿರಟಿ ತೆಗೆಯುವ ಆಯುಧ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದವು. ರೂಮಿನ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರ್ ಕಂಪನಿಯ ಕಬ್ಬಿಣದ ಮಂಚ. ಮಂಚದ ಸ್ಪ್ರಿಂಗುಗಳು ಹೋಗಿದ್ದು ಹಲಗೆ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕೊಳಕು ಹಾಸಿಗೆ. ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಕೊಳಕು ಬೆಡ್‌ಸ್ಟ್ರೆಡ್ ಒಂದೆಡೆ ಮುದುರಿಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅದೇ ಆವಸ್ಥೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ರಗ್ಗಿ ಗಾಗಿತ್ತು.

ಮಂಚದ ಕೆಳಗೆ ಖಾಲಿಯಾದ ಬೀರ್ ಶೀಷೆಗಳು ಜಮಾನ್ಯಾಸಿಯಮ್ಮನ (Gymnasium) ಡಂಬ್ - ಬೆಲ್ (Dumb - bell) ಗಳಂತೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು.

ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ 'ಸಿಲುಬೆಗೆ ಹಾಕಿದ ಯೇಸು ಸ್ವಾಮಿ'ಯ ಚಿತ್ರ, ವರ್ಜಿನ್ ಮೇರಿಯ ಚಿತ್ರ, ಇ. ಎಲ್. ಎಸ್. ಸೊಸೈಟಿಯ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್.

ಜಾನ್ ರೂಮಿಗೆ ಬಂದವ್ವು ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಜನಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲದ ಹಳೆಯ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗರ್ಭಗುಡಿ ಹೊಕ್ಕಂತಾಯಿತು. ಅದೇ ಒಂದು ವಾಸನೆ, ಅದೇ ಅಶುದ್ಧ ವಾಯು, ಅದೇ ಅರೆಗತ್ತಲು.

ಪುಷ್ಪ ತಂದೆಯ ಮಂಚದ ಬಳಿಗೆ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿದಳು. ಜಾನ್ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದಲ್ಲೇ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ. ಸಂಜೀವನ ಮಾತನಾಡದೆ ಬೆತ್ತದ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನೆಳೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ.

"ನಿಮ್ಮ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥದ ವಿಷಯ ಪುಷ್ಪ - ಗರ್ಲ್ (Pushpa girl)

ಹೇಳಿದಳು. ತುಂಬ ಸಂತೋಷ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ದೇವರು ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡಲಿ.”

“ಡ್ಯಾಡಿ - ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನಾಳೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.”

“ಸಂತೋಷ - ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ. ಜ್ಯಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ.”

ಸಂಜೀವ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಕೈಮುಗಿದ. ಪುಷ್ಪ ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ರೂಮಿಗೆ ಬಂದು

“ಏಕೆ - ಡ್ಯಾಡಿಯ ಜತೆ ನೀವು ಮಾತನಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ.”

“ಹೊಸ ಪರಿಚಯದವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಔಷಧ ಸೇವಿಸಿದಂತಿತ್ತು.”

“ಹೌದು - ಅದೇ ಒಂದು ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಕುಂದು. ನಿಮಗೆ ಬೇಸರ ವಾಯಿತೇ ?”

“ಅವರ ಅಭ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಟೀಕೆ ಮಾಡಲು ನಾನು ಯಾರು ? ಅವರು ರೂಮ್ ನೋಡಿ ಬೇಸರವಾಯಿತು.”

“ಹಾಗೇ ಇರಬೇಕಂತೆ. ರೂಮ್ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.”

“ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅವಧೂತರು ಹೀಗಿರುತ್ತಾರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ... ನಾಳೆ ಹೊರಡುವ ವಿಷಯ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೀಯಾ ?”

“ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಮನೆಗೆ ಬರಲಿ, ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

“ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.”

“ಅವರ ಡಿಯರ್‌ಫ್ರೆಂಡ್ ಕನಕಮ್ಮನವರ ಮನೆಗೆ.”

“ಅವರು ಯಾರು - ನಾನು ನೋಡಿಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ?”

“ಇಲ್ಲಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ನೋಡಿಯೂ ಇರ ಬಹುದು - ಮರೆತಿರಬಹುದು.”

ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ವಾಂಕಿಂಗ್ ಹೋಗಿ ಬಂದರು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪುಷ್ಪ ಸಂಜೀವನ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಂಟಿಕೊಪ್ಪಲಿಗೆ ಹೋಗುವು

ದೊಡ್ಡದೊಂದು ನೇರವಾಗಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ರೈಲಿಗೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೋಗುವುದು
ದೊಡ್ಡದೊಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು.

ವಾರನೆಯ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸ್ಟೇಷನ್ ತಲುಪಿದ ಕೂಡಲೆ ಪುಷ್ಪ

“ಜ್ಯೂಡಿಗೆ ತಂತಿ ವರ್ತಮಾನ ಕೊಡಿ - ನಾವು ಬರುವ ವಿಷಯ.”

“ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ?”

“ಹೂ! ಆಗಬಾರದೇ?”

“ಬೇಡ - ಯಾವುದಾದರೂ ಹೊಟೀಲಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅವರ
ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರಾಯಿತು.”

ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದ.

ಮದ್ದೂರು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಉಪಾಹಾರವಾಯಿತು. ಚನ್ನವಟ್ಟಣ
ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪ ನಾಲ್ಕು ಕುಚ್ಚು ಹೂವು ಕೊಂಡಳು.

ಬೆಂಗಳೂರು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಗಾಡಿಯವರು, ಕೂಲಿ
ಯವರು, ಹೊಟೀಲಿನ ಎಜೆಂಟರು ಮುತ್ತಿದರು. ಮಾಡರ್ನ್ ಹಿಂದೂ
ಹೊಟೀಲ್ - ಶಾಸ್ತ್ರೀಸ್ ಹೊಟೀಲ್ - ಎವರೆಸ್ಟ್ ಹೋಟೆಲ್ - ಸಿಲ್ವರ್
ಹೋಟೆಲ್ - ಸನ್‌ಷೈನ್ ಹೋಟೆಲ್ ಎಂದು ಎಜೆಂಟರು ಹೇಳುತ್ತಾ,
ಹೊಟೀಲಿನ ಜಾಹೀರಾತುಗಳನ್ನು ಸಂಜೀವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತುರುಕಿದರು.
ಸಂಜೀವ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು

“ಯಾವ ಹೊಟೀಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ.” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಹೊಟೀಲುಗಳ ವಿಷಯ ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು.”

“ನನಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಿಲ್ವರ್ ಹೋಟೆಲ್ ಎಲ್ಲಿದೆಯಯ್ಯಾ.”

“ಶೇಷಾದ್ರಿ ಪುರದಲ್ಲಿ ಸಾರ್.”

“ಸನ್‌ಷೈನ್ ಎಲ್ಲಿದೆ.”

“ಗಾಂಧೀನಗರದಲ್ಲಿ.”

“ಸಿಲ್ವರ್ ಬಹಳ ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ - ಸನ್‌ಷೈನ್‌ಗೆ ಹೋಗೋಣ.”

ಪುಷ್ಪ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟಳು.

ಹೊಟೀಲಿನ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಬ್ಬರೂ ‘ಸನ್‌ಷೈನ್’ ಸೇರಿದರು.
ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಅವರನ್ನು ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕರೆದೊಯ್ದ ಕಾಮನ್‌ರೂಮ್,

ಸಿಂಗಲ್‌ರೂಮ್, ಡಬ್ಬಲ್ ರೂಮುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ಸಂಜೀವ ಒಂದು ಡಬ್ಬಲ್‌ರೂಮ್ ಆರಿಸಿ

“ಅಟ್ಯಾಚ್ಡ್ ಬಾತ್‌ರೂಮ್ (attached bath - room) ಇದೆಯೇ ?”

“ಇದೆ ಸಾರ್. ತನ್ನೇರು, ಬಿಸಿನೀರು ಸದಾ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.”

“ಈ ರೂಮ್ ಇರಲಿ. ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಿ. ರೂಮಿಗೆಷ್ಟು ಚಾರ್ಜ್.”

“ದಿನಸಕ್ಕೆ ಆರೂವರೆ ಸಾರ್. ಊಟಕ್ಕೆ ಕೆಳಗೆ ಬರುವಿರೋ - ಇಲ್ಲಿ ಕಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕೋ ?”

“ಇಲ್ಲಿ ಕಳಿಸಿಕೊಡಿ - ಅದಕ್ಕೆಷ್ಟು ಚಾರ್ಜ್.”

“ಒಂದೂಟಕ್ಕೆ ಒಂದೂವರೆ - ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಚಾರ್ಜ್. ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಇದೆ - ನೀವು ಬೇಕಾದಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.”

“ಅದಕ್ಕೆನು ಚಾರ್ಜ್.”

“ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಇಲ್ಲ - ಮೀಟರ್ ತೋರಿಸುವ ಚಾರ್ಜ್‌ಷ್ಟೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಕೊಡಬೇಕು.”

ಸಂಜೀವ ಒಂದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ನೋಟು ಮ್ಯಾನೇಜರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ

“ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಿ. ಬಿಲ್ ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಹಣ ಉಳಿದರೆ ಕೊಡುವಿರಂತೆ.”

ಎಂ.ವ. ರೂಮಿನ ಆಚ್ಚುಗಟ್ಟು, ಶುಭ್ರತೆ, ಒಪ್ಪ ಓರಣ ಕಂಡು ವುಷ್ಟನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿತ್ತು.

“ಹೋಟೆಲ್ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೇ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್.”

“ನೀವು ರಾಜಕುಮಾರರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕಾಗಿತ್ತು ದೊರೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಭಿರುಚಿ ರಾಜೋಚಿತವಾದದ್ದು.”

“ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕೈಹಿಡಿದಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ರಾಜಕುಮಾರನೇ. ಪ್ರಿನ್ಸ್ - ಕಾನ್‌ಸಾರ್ಟ್ (Prince - Consort)”

“నానోందు దరిద్రుడు - నన్నన్నేకే రాజకుమారి ఎన్నవరి?”

“ప్రేమకృత్య సరిహోలువ సంపత్తీ ఇల్ల స్వీట్. ప్రేమకృత్యుని డ్యూక్ ఆఫ్ విండ్ సర్ (Duke of Windsor) సమాప్తపదవియన్న కూడ బిట్టుబిడలిల్లవే?”

“లోక అంధవరన్న ఎనన్నవుదు బల్లిరా?”

“బల్లి - కుచ్చ ఎన్నవుదు. అంధ కేలవు కుచ్చరే లోకవ క రాళ ముఖవన్న తిద్దిరువవరు. అవరుగళ కుచ్చ నడవళకే యిల్లదిద్దరే లోకవోందు బరడుభూమి.”

“నిజవాగి నీవు కుచ్చరే!”

“అప్పు యోగ్యతే ననగిల్ల డియర్.”

హోటీల్ మాణి బండు ‘లూటి తరలే సార్’ ఎందు కేళద. సంజీవ ‘తేగేదుకొండు బా’ ఎందు కేళద. లూటి బరువప్పరల్లి పుష్ప ముఖమాడనే మాడికొండు, సిరీ బదలిసి, తలీబాచికొండు తలీతుంబ చన్న పట్టణం హూ ముడిదుకొండళు.

సంజీవ తన్న ప్రేమదధిదేవతేయన్న కణ్ణంబ నోడిద. ‘గండిన జీవ తుంబలీందల్లవే భగవంత ఠేణ్ణి నల్లి సొందయ్, లావణ్య తుంబిరువుదు’ ఎందుకొండ. ప్రయాణం ఆయాసవాగిద్దరూ పుష్పన ముఖదల్లి కళి చిమ్ముత్తిత్తు. అవళు ముఖతొళిదుకొండు, సిరీ బదలిసికొండు బంద మేలంతూ విచిత్ర ఆకర్షణి పడేదిద్దళు. తుంబ పుక్కే తేరీదుకొండు కుణియువ నవిలు కండరే యారిగి సంతోషవాగువుదిల్ల. సంజీవన కణ్ణుగళు, మనస్సు తుంబితు. ఒందు బగేయ మధురయాతనే అవన మనస్సినల్లి మూడితు. ‘ఈ జీవ తన్న సర్వస్వవన్నూ త్యాగమాడి నన్నొందిగే బందిదే. నాళి మదువే యాద మేలే తాను కుట్టి, బేళద మనెయన్నూ బిట్టు నన్న మనేగే బరుత్తదే. ప్రేమదింద - త్యాగదింద - సేవేయింద నన్న బాళు తుంబుత్తదే. ఈ మహాదానకే నాను ప్రతియాగి కౌడువుదేను? వస్తువే - ఒడవేయే - నన్న హేసరిన రక్షణియే? - ఠేణ్ణి న నిష్కల్మష,

ನಿರ್ವಾಹ, ನಿಶ್ಚಲ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ, ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಪುರುಷನೇನು ಕೊಡಬಲ್ಲ. ಪರ್ವತೇಶ್ವರ ಮಗಳಾದ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯ - ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿಯ - ಪಾರ್ವತಿಯ ಕೈಹಿಡಿದವನು ಭಿಕಾರಿ ಶಿವ. ಸ್ಮಶಾನವಾಸಿಯಾದ ರುದ್ರನಿಗಾಗಿ ಆ ತಾಯಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದಳು - ರಾಜ್ಯವೈಭವ ತೊರೆದು ಸುಡುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲಸಿದಳು - ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೂ ಬಲಿದಾನಮಾಡಿದಳು - ಪಾರ್ವತಿ ಶಿವೆಯಾದಳು - ರುದ್ರೆಯಾದಳು - ಶಿವವಲ್ಲಭೆಯಾದಳು. ಅಂದು ಮಹಾದೇವಿ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಂದೂ ಹೆಣ್ಣು ಹೋಗುತ್ತಿವೆ' ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಲು, ಪುಷ್ಪ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಳಸಾರಿ

“ಅನ್ನ ಆರಿಹೋಗುತ್ತಿದೆ ದೊರೆ” ಎಂದಳು.

ಸಂಜೀವ ತನ್ನ ಭಾವನಾಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಹೊರಬಂದು

“ಮಾಣಿ ಊಟ ತಂದಿಟ್ಟನೇ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಅವನು ಊಟ ತಂದಿಟ್ಟುಹೋಗಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು.”

ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ವಿಸ್ಮೃತಿ ನೆನೆದು ಸಂಜೀವ ನಕ್ಕು ಊಟಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದ. ಊಟ ಸಾಗಿರಲು ಪುಷ್ಪ ಕೇಳಿದಳು

“ಈಚೆಗೆ ಏನೋ ಯೋಚನೆಮಾಡುತ್ತ ಮೈಮರೆಯುತ್ತೀರಿ”

“ಹೌದು. ಮಧುಪಾನಮಾಡಿದ ಭೃಂಗದಂತಾಗಿದೆ ನನ್ನ ಪಾಡು.”

“ಭೃಂಗಕ್ಕೆ ಹಲವು ಹೂಗಳು ಬೇಕು.”

“ಹಸಿವು ಹಿಂಗಿದ ಮೇಲೆ ಎದುರಿಗೆ ಪಶುಗಳು ಬಂದರೂ ಕೇಸರಿ, ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ.”

“ಹಸಿವು ಹಿಂಗಿದ್ದರೂ ವ್ಯಾಘ್ರ ಪಶುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತ ಹೋಗುವುದಂತೆ.”

“ಕವಿಗಳು ಉತ್ತಮಪುರುಷನನ್ನು ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಾರಲ್ಲದೆ ಹುಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

“ತಪ್ಪಾಯಿತು ದೊರೆ. ಹಾಸ್ಯಕ್ಕಾಡವನಲ್ಲದೆ ನಿಜವಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಏನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಿ.”

“ನಿನಗೆ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅದರ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಹೋಗುತ್ತದೆ.”

“ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಹೋಗದಂತೆ ಹೇಳಬಲ್ಲ ಜಾಣ್ಮೆ ನಿಮಗಿದೆ.”

“ಇದು ಮುಖಸ್ತುತಿ.”

“ನೋಡಿದಿರಾ - ಏನಾಕಾರಣ ನನ್ನನ್ನು ಜಗಳಕ್ಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವಿರಿ.”

“ಒಮ್ಮೆ ಜಗಳವಾಡು ಸ್ವೀಟ್ - ನೋಡೋಣ ಹೇಗಿರುತ್ತದೋ?”

“ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಜಗಳವಾಡಿ ನಾನು ಯಾವ ಸರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ. - ಏನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಹೇಳಿ.”

“ಹೆಣ್ಣಿನ ತ್ಯಾಗಮಯ ಜೀವನವನ್ನು. ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ತನ್ನ ಪುರುಷನಿ ಗರ್ವಿಸಬಲ್ಲ ಅವಳ ಮಹಾಚೇತನವನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ನೀವು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದಿರುವಿರಿ. ಹೆಣ್ಣು ಸ್ವಾರ್ಥದ ಮುದ್ದೆ. ಒಡವೆ, ವಸ್ತ್ರ, ಆಭರಣವೆಂದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಹೇಗೆ ಬಾಯಿಬಿಡುವುದು ನೋಡಿ.”

“ಅದೂ ಅವಳ ತ್ಯಾಗಜೀವನದ ಒಂದು ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವೀಟ್. ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಂಡು, ಚೆಲುವಾಗಿ ಕಂಡರೆ ತನ್ನ ಪುರುಷನ ಹೃದಯ ಹಿಗ್ಗುವುದೆಂದು ಹೆಣ್ಣು ವಸ್ತ್ರ, ಆಭರಣಗಳೆಗಾಶಪಡುತ್ತದೆ.”

“ಕತ್ತಿಯ ಪುನರಾವತಾರವೇ ಹೆಣ್ಣು. ಕತ್ತಿ ಅಗಸನ ಮೂಟೆ ಹೊರುತ್ತದೆ, ಹೆಣ್ಣು ಅಕ್ಕಸಾರಿಯ ಚಿನ್ನ ಹೊರುತ್ತದೆ.”

“ನಿಜ - ತುನು ಹೊರುವ ಮೂಟೆಯಿಂದ ಕತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೇ ತಾನೂ ಹೊರುವ ಚಿನ್ನದಿಂದ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ.”

“ದೊರೆ - ನೀವು ಸ್ತ್ರೀಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳು.”

“ಹೆಣ್ಣಿನ ಶತ್ರು ಪುರುಷನೆಂದು ಸಫ್ರಜಿಸ್ಟರು (Suffragist) ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಶುದ್ಧ ತಪ್ಪು - ಹೆಣ್ಣಿನ ಶತ್ರು ಹೆಣ್ಣಿ!!”

ಪುಷ್ಪ ಅವನ ವಾದಕ್ಕೆ ಗಡಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕಳು. ತಟ್ಟಿ, ಬಟ್ಟಲನ್ನು ತಾವೇ ಒಯ್ದು ರೂಮಿನ ಹೊರಗಿಟ್ಟು ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದರು.

ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಬೇಗ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಗಾಢವಾದ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತಿದ್ದ ಪ್ರೇಯಸಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ. ಅವಳಿಗೆಚ್ಚರವಾಗದಂತೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಂಚದಿಂದಿಳಿದು ತನ್ನ ಪ್ರಾತರ್ - ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡ. ಕ್ಷಾರವಾಯಿತು, ಸ್ನಾನವಾಯಿತು, ಮೊದಲ ನೆಯ ಡೋಸ್ ಕಾಫಿಯೂ ಆಯಿತು. ಪುಷ್ಪ ಇನ್ನೂ ನಿದ್ರಾಧೀನಳಾಗಿದ್ದಳು.

హోత్రేరుత్త బందిత్తు. అవళన్న మృదువాగ ఆలుగాడేసి ఎబ్బిసిద. అవన కుత్తిగేగే హారదంతే తోలు సేరిసి

“ఏకే ఎబ్బిసిదిరి దోరే” ఎంపళు.

అరేనద్రేయోందుకడే, మత్తప్ప, హోత్తు మలగరబేకేంబ ఆసేయోందుకడే అవళన్న ఆవరిసిత్తు.

“హోత్తాగుత్తా బంతు - ఎళువుదిల్లవే? - పేటియ కడే కేలపవదే.”

“బన్ని - పేటిగే నిధానవాగి హోదరామితు.”

“ఎళు స్పీటో - బేగి సన్నాన ముగిసు - నాను స్వల్ప మ్యానేజరన్న నోడిబరుత్తేనే”

ఎందు హేళి మ్యానేజరన్న హుడుకేకొండు హోద.

సంజీవ హిందిరుగువప్పరల్లి పుష్ప సన్నాన ముగిసి, అలంకార మాడికొళ్ళుత్తిద్రళు. అవళు హోరడలు సిద్ధవాగిద్దవన్న కండు సంజీవనిగే తృప్తియాయుతు.

“తిండి కాఫి తేగేదుకొండు హోరటుబిడోణ. ట్యాక్సి రేడియాగదే,”

“ననగే హాసిగే బిట్టు ఎళువుదక్కే ఇష్టవరల్లిల్ల.”

“అదన్న నాను బట్టి - సోమారి”

ఎందు నసునక్క.

“ఎంథా కనసుకాణుత్తిద్రే బల్లిరా? అదక్కే భంగతందిరి.”

“కగలుగనసు నిజవాగువుదిల్లవంతే!”

“దోరే - హాగన్న బేడి”

ఎందు తల, ఎదేయ మేలే తిలుబేయ చిన్నే మాడికొండళు.

“బేకాదవరల్లి కనసిన ఎషయ హేళికొండరే నిజవాగువుదంతే!”

“హా! హా! బల్లె నిమ్మ జాణతన. నిళు ఎను మాడిదరూ నన్న కనసిన ఎషయ హేళువుదిల్ల. అదు నన్న గుట్టు.”

మాణి టువాహార తందిట్టు

“ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ ಸಾರ್” ಎಂದ.

ಇಬ್ಬರೂ ಉಪಾಹಾರ ಮುಗಿಸಿದರು. ಸಂಜೀವ ಡ್ರೈಸ್ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಹೊರಡಲನುವಾದ.

ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಆವರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ವಜ್ರದ ವ್ಯವಹಾರಿಗಳಾದ ಗಂಜಾಂ ನಾಗಪ್ಪನವರ ಅಂಗಡಿಗೆ ಕರೆತಂದಿತು. ಕಾದು ಇಳಿಯುವ ಮುನ್ನ ಪುಷ್ಪ “ಇಲ್ಲಿಗೆಕೆ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬೇಡ, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. (Ask no Questions and you will be told no lies)”

ಮಾಲೀಕರು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸ್ವಾಗತ ಬಯಸಿ

“ಸಂಜೀವರಾವ್ ನೀವೇ ಏನು ಸರ್.”

“ಹಾಡು”

“ಸನ್‌ಷೈನ್ ಹೊಟೆಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ರಾವ್ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಬನ್ನಿ ಸರ್.”

“ಒಂದು ಜತೆ ವಜ್ರದ ಓಲೆ, ಮೂಗುಬಟ್ಟು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು.”

“ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಸೈಜು ಸಾಕು, ಆಸ್ಪೇನು ದೊಡ್ಡದು ಬೇಕಿಲ್ಲ.”

ಎಂದು ಮಾಲೀಕರು ಒಂದು ಜತೆ ಓಲೆಗಾಗುವಷ್ಟು ವಜ್ರಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬಂದು ಕಾಗದದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಸಂಜೀವನ ಕೈಗಿತ್ತರು. ಸಂಜೀವ ಅವುಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಪನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದ.

“ಬೇರೆ ಕಡೆ ಬೇಕಾದರೆ ತೋರಿಸಿ ವರಿಕೊಡಿಸಿ.”

“ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯ ರಾಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರಿಗೂ ತೋರಿಸ ಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ನನಗೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ದೋಷಕಂಡುಬಂದರೆ ವರ್ಷದ ಮೇಲೆ ತಂದುಕೊಡಿ. ಹಣ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

“ನೀವೇ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.”

“ಅಗಬಹುದು. ನಿಮಗೆ ಯಾವಾಗಬೇಕು.”

“ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಆದರೆ ಆಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಾವು ಊರಿಗೆ ಬೇಗ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕಾಗಿದೆ.”

“ನಾಡಿದ್ದು ಸಂಜೆಗೆ ಓಲೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಸಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. ಮೂಗು ಬಟ್ಟು ಬೇಕೆಂದಿರಲ್ಲಾ.”

“ಹೌದು.”

ಮಾಲಿಕರು ಒಂದು ಆರಿಸಿದ ವಜ್ರ ತೋರಿಸಿದರು. ಸಂಜೀವ, ಪುಸ್ತಕ ಅವನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

“ಬೆಲೆ ಎಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ.”

ಮಾಲಿಕರು ವಜ್ರಗಳನ್ನು ತೂಗಿ, ಅವುಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಗುರುತುಹಾಕಿ “ಓಲೆಗೆ ನಾವಿರದಾರುನೂರು, ಮೂಗುಬಟ್ಟಿಗೆ ಎಂಭತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ.”

ಸಂಜೀವ ಕಿಸೆಯಿಂದ ಪರ್ಸೆಗೆದು ಮಾಲಿಕರು ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಅವರ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟ.

“ಹಣಕ್ಕೆ ಅವಸರವಿಲ್ಲ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೊಡಬಹುದು.”

“ಕೊಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುವುದೊಳ್ಳೆಯದು. ಹಣ ಕಾಯುವ ಕಷ್ಟ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ. ನಾಡಿದ್ದು ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ.”

“ನಾಡಿದ್ದು ಸಂಜೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಓಲೆ, ಮೂಗುಬಟ್ಟು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಸರ್. ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಡಿ” ಎಂದು ಮಾಲಿಕರು ಧೈರ್ಯಹೇಳಿದರು

ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತ ಮೇಲೆ ಪುಸ್ತಕ ಮೆಲ್ಲನೆ

“ಇದೇನು ದೊರೆ - ನಿಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರ” ಎಂದಳು.

“ಬರಗೈಯಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾಪರಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಸಮ್ಮತ ಸ್ಪೀಟ್” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

“ನಿಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಮುಗಿಯಿತೋ ಇನ್ನೂ ಇದೆಯೇ?”

“ಮುಗಿಯುವುದೆಲ್ಲೆಂದ ಬಂತು - ಇದೇ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ.”

ಡ್ರೈವರ್ ಕಾರನ್ನು ತಂದು ಸಜ್ಜನರಾಯರ ಚಿನ್ನದ ಅಂಗಡಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕನಿಗೆ ಎರಡು ಜತೆ ಬಳೆ, ಎರಡೆಳೆಯ ಸರಮಾಡಿ ಹಾಕಿ ಮುಂದೆ ಶಾಂತಿ ಸಿಲ್ಕಾಹಾಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜತೆ ಧರ್ಮಾವರದ ಸೀರೆ, ಒಂದು ಜತೆ ಮೈಸೂರು ಜಾರ್ಜೆಟ್ ಸೀರೆ, ಟೆನಲು, ಬೆಡ್‌ಷೀಟ್, ಕುಪ್ಪಸದ

ಸಿಲ್ಕ್, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಬ್ಯಾಗ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡ. ಪುಷ್ಪ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗಡಿಗಳ ಬಿಲ್‌ಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ಹೊಟೀಲಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಕೂಡಲೆ ಪುಷ್ಪ ಬಿಲ್‌ಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಕೂಡಿ, ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ

“ಇವತ್ತು ಎಷ್ಟು ಹಣ ನಿಮ್ಮ ಕೈಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ ಬಲ್ಲರಾ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಸಂಜೀವ ‘ಲೆಕ್ಕದ ಎಷಯ ಈಗೇಕೆ’ ಎಂಬಂತೆ

“ಎಷ್ಟು” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಸರಿಯಾಗಿ ಮೂರು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂರೈವತ್ತು.”

“ಇಷ್ಟೇತಾನೆ.”

“ಹಣ ಎಲ್ಲಿತ್ತು ದೊರೆ?”

“ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಸ್ವೀಟ್ - ನನ್ನ ಮದುವೆಗಾಗಿಯೇ ತಂದೆ ಯವರು ಐದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಮುಡುವಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ಹಣ ತರಿಸಿ ಕೊಂಡೆ.”

“ಒಡವೆ, ವಸ್ತ್ರ ಇಲ್ಲದೆ ನಾನು ಇರಬಲ್ಲೆ”

“ಅದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ - ಆದರೆ ಇರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.”

ಮಾತು ಮರೆಸುವುದಕ್ಕೆಂದು ಸಂಜೀವ

“ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಕನವರ ಮನೆಗೆ ಯಾವಾಗ ಹೋಗಿ ಬರೋಣ.” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಪುಷ್ಪ ತನ್ನ ಮುನಿಸನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು

“ಒಡವೆಗಳು ಬಂದುಬಿಡಲಿ. ಹೋಗೋಣ.” ಎಂದಳು.

ತಾನು ಆಡಿದ ಮಾತು ಸರಿಯಾಯಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಸಂಶಯ ಗ್ರಸ್ತಳಾಗಿ

“ನಾನೆಷ್ಟು ಜಂಬದವಳು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವಿರೇನೋ?”

“ಇಲ್ಲ - ಹಾಗೇಕೆ ಭಾವಿಸಲಿ.”

“ನಾನು ರಾಜಕುಮಾರನ ಕೈಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆಂಬುದನ್ನು ಅಕ್ಕಭಾವ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಆಸೆ” ಎಂದಳು.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಕಾಲ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದಾದರೂ ಸಿನೀಮಾ ಚಿತ್ರ ನೋಡಲು ಪುಷ್ಪ ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ‘ಸನ್‌ಷೈನ್’ ಹೊಟೀಲ್ ಸುತ್ತಮುತ್ತ

ಮೂವಿಲ್ಯಾಂಡ್, ಹಿಮಾಲಯ, ಗೀತಾ, ಮೆಜೆಸ್ಟಿಕ್, ಕೆಂಪೇಗೌಡ, ಸಾಗರ್, ಪ್ರಭಾತ್, ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ಧಿಯೇಟರುಗಳಿದ್ದು ಅವಳಿಗೆ ವಮಾಧಾನ ವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತ್ತು.

ಪುಷ್ಪನಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬೇಸರವಾಗಬಾರದೆಂದು ಸಂಜೀವ ನಿತ್ಯ ಒಂದೊಂದು ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಸಮಾಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ, ತಿಪ್ಪಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ, ಹೆಸರುಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಂದರು. ನಗರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿದ್ದ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬಂದರು. ಜತೆಗೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸಂಜೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಸಿನೀಮಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೇಳಿದ ದಿನ ಸರಿಯಾಗಿ ಓಲೆ, ಮೂಗುಬಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಅದನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಪುಷ್ಪನ ಕೈಗೆಕೊಡದೆ ಸಂಜೀವ ತನ್ನ ಸೂಟ್‌ಕೇಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟ. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಸರ, ಬಳೆಗಳು ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದು ತಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪುಷ್ಪನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ.

“ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲೇ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ನೀನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ನಾನು ನೋಡುವುದು ಹೇಗೆ?”

“ಈಗ ಅಕ್ಕನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರೋಣವೇ?”

“ಅಗಬಹುದು.”

“ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಹೊರಗೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕು.”

“ಏಕೆ?”

“ನಾನು ಒಡವೆ ಧರಿಸಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತೇನೆ.”

“ಹಾಗೇ ಮಾಡು”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಂಜೀವ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಿಂತ.

ಪುಷ್ಪ ಸುಸಜ್ಜಿತಳಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅರ್ಧಗಂಟಿ ಬೇಕಾಯಿತು. ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಾಗಿಲ ಅಗಣೆ ತೆಗೆದು ‘ಬನ್ನಿ’ ಎಂದಳು. ವಜ್ರದ ಹೊಳಪು, ಚಿನ್ನದ ಕಾಂತಿ, ಹೊಸ ಸೀರೆಯ ಬೆಡಗು ಸಂಜೀವನ ಕಣ್ಣು ಕೋರೈಸಿತು. ಅವಳನ್ನೇ ಆಪಾದಮಸ್ತಕ ದಿಟ್ಟಿಸಿನೋಡಿದ.

“ಈಗ ತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತೇ” ಎಂದು ಪುಷ್ಪ ಕೇಳಿದಳು.

ಸಂತೋಷವಾಯಿತೆಂದು ಸಂಜೀವ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸಾರಿಸಾರಿ ಹೇಳಿದವು. ಪುಷ್ಪನ ಕೈಹಿಡಿದು

“ಅಕ್ಕನನ್ನು ಈಗಲೇ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೇ?”

“ಬೇಗ ಬಂದು ಬಿಡೋಣ - ನಾನೂ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲ.”

ಸಂಜೀವ ಅರೆಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು, ಹೊಟೀಲ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟ.

ಕಂಟೋಸ್ಟಿಂಟಿನ ಕ್ಲೀವ್‌ಲೆಂಡ್ ಟೌನಿನ ಒಳ ಓಣಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪನ ಅಕ್ಕನ ಮನೆ ಯಿತ್ತು. ಓಣಿಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಕೂಡಲೆ ಟರ್ಕಿ ಕೋಳಿಗಳೂ ದೇಶೀ ಕೋಳಿಗಳೂ ಬಂದು ಸ್ವಾಗತ ಬಯಸಿದವು.

ಜ್ಯೂಡಿಯ ಮನೆ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದರೂ ಚೊಕ್ಕವಾಗಿತ್ತು. ಬಾಗಿಲೆದುರಿಗೆ ಯೇಸು ಸ್ವಾಮಿಯ ‘ಕೊನೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ’ಯ ಚಿತ್ರ. ವೆರಾಂಡಾದ ಮೂಲೆ ಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಎತ್ತರದ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಕಾಗದದ ಹೂ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ ಕುಂಡ. ಜ್ಯೂಡಿಯ ಮನೆ ಬಡತನದ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಪುಷ್ಪ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ ಒಳಗಿನಿಂದ ಜ್ಯೂಡಿ ಬಂದು ಪುಷ್ಪನನ್ನು ಸ್ವಿ

“ಏನೇ ಇದು - ಹೇಳವಿ ಕೇಳವಿ ಬಂದೆ - ಮಿಂಚು ಸುಳಿದ ಹಾಗೆ.” ಎಂದಳು.

“ಭಾವ ಎಲ್ಲಿ?”

“ಅಂಗಡಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ - ಕುಳಿತುಕೋ. ಈಗ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.”

“ನನ್ನ ಯಜನಾನರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೋ ಜ್ಯೂಡಿ.”

ಎಂದು ಸಂಜೀವನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ

“ಇವರೇ ನನ್ನ ಅಕ್ಕ ಜ್ಯೂಡಿ” ಎಂದಳು.

ಸಂಜೀವ ಕೈಮುಗಿದ. ಜ್ಯೂಡಿಯು ಕೈಮುಗಿದವಳು

“ಯಾವಾಗ ಬಂದೆ ಪುಷ್ಪ” ಎಂದು ಜ್ಯೂಡಿ ಕೇಳಿದಳು.

“ನಿಜ ಹೇಳಿದರೆ ಕೋಪಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆಯೋ ಏನೋ?”

“ಇಲ್ಲ ಹೇಳು.”

“ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ಇವತ್ತಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ದಿನಸವಾಯಿತು.”

“ನಾಲ್ಕು ದಿನಸದಿಂದ ಇತ್ತ ಸುಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲವೇ?”

ಎಂದು ಬಾಗಿಲಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ಯಜಮಾನರು ಮನೆಗೆ ಬೇಗ ಬಂದರೆ, ಅವರಿಗೂ ಸಂಜೀವನಿಗೂ ತಾಳೆಹಾಕಿ, ಪುಷ್ಪನನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಅರಿಯಬೇಕೆಂದು ಆತುರಳಾದಳು.

ಮಾರ್ಕೆಟ್ ವ್ಯಾಪಾರ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಸಾಮ್ಯುಯಲ್ ಹೊಸಬರು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ನೇರವಾಗಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ತತ್ತಿಗಳನ್ನು, -ತರಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದ. ಪುಷ್ಪ ಎದ್ದುನಿಂತು ಭಾವನಿಗೆ ಸಂಜೀವನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಳು.

ಎಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತೊಡನೆಯೇ ಸಂಜೀವ, ಜ್ಯೂಡಿಯನ್ನು ದ್ದೇಶಿಸಿ

“ನಿಮಗೆ ಆರೋಗ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಈಗ ಹೇಗಿದೆ?”

ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಈಗ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಜ್ಯೂಡಿ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು.

ಜ್ಯೂಡಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಸಾಮ್ಯುಯಲ್ ಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ.

“ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಎದೆನೋವು ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಸಲ ನೋವು ಬಂದಾಗಲೂ ಜೀವದ ಆಸೆಯನ್ನೇ ಬಿಡುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.”

“ನಿಶ್ಚಕ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕ್ಯಾಲ್ಷಿಯಂ, ಪೆನ್ಸಿಲಿನ್ ಇನ್ ಜಕ್ಷನ್ ಚುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ.”

“ಸರಿಯಾದ ಆಯುರ್ವೇದ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.”

“ತೋರಿಸಬೇಕು.”

“ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬನ್ನಿ - ಅಲ್ಲಿ ದಕ್ಷರಾದ ಪಂಡಿತರಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

“ತುಂಬ ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್ (Thanks) - ವಿಚಾರಮಾಡಿ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.”
ಎಂದ.

ಜ್ಯೂಡಿ ಎರಡು ನಿಮಿಷ ಅನರ ಜತೆ ಕುಳಿತ ಶಾಸ್ತ್ರನಾಡಿ ಮೆಲ್ಲನೆ, ಪುಷ್ಪನನ್ನು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಒಳಕ್ಕೆಹೋಗಿ ದೀಪದ ಕೆಳಗೆ ಪುಷ್ಪನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಆಪಾದಮಸ್ತಕ ಅವಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದಳು. ಅವಳ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮುಗಿಲುಮುಟ್ಟಿತು.

“ಎನೇ ಇಮ ನಿನ್ನ ಅವತಾರ?”

“ಅವತಾರವೇನಕ್ಕೆ?”

“ವಜ್ರದ ಓಲೆ, ವಜ್ರದ ಮೂಗುಬಟ್ಟು, ಕೈಗೆ ಬಳೆ, ಕೊವಳಿಗೆ ಸರ, ಹೊಸ ಸೀರೆ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬ್ಯಾಗ್ - ಯಾರೇ ಇವರು.”

“ನನ್ನ ಫಿಯಾನಿಸಿ (Fiancee)”

“ಸತ್ಯವಾಗಿ.”

“ಸತ್ಯವಾಗಿ - ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ - ನಿನ್ನ ಆಣೆಗೂ ದಿಟ.”

“ಇವರನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದೆಯೇ?”

ಪುಷ್ಪ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಣಯ ಕಥೆ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಲೂ ಜ್ಯೂಡಿ ಬೆಕ್ಕಸಬೆರಗಾಗಿ

“ನೀನು ಅಸಾಧ್ಯದೋಳಿ!—ಫಿಯಾನಿಸಿ ಎಂದರೆ . . . .”

“ನನ್ನ ಲಗ್ನ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದೆ.”

“ಅಂಕಲ್‌ನೇನು (Uncle) ಮಾಡುತ್ತೀ”

ಪುಷ್ಪ ‘ಶುಶ್’ ಎಂದು ಬಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟಳು.

“ನೀನು ತುಂಬ ಲಕಿ ಡಾಗ್ (Lucky Dog) ಕಣೇ!”

“ನಿನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತೇ ಅಕ್ಕ.”

“ಸಂತೋಷವಾಗಿದಿರುತ್ತದೆಯೇ? - ಬಾ, ಕಾಫಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಎಗ್ಸ್ (Eggs) ತಂದಿದ್ದಾರೆ - ಆಮ್ಲೆಟ್ ಮಾಡಿಕೊಡಲೇನೇ?”

“ಬೇಡಕ್ಕಾ - ಅವರು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಸೀತಾದೇವಿ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿ.”

“ಆಗಬೇಕಲ್ಲ.”

ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತರು.

ಹೊರಗೆ ಸಾಮ್ಯಯಲ್ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತ. ಸಾಮ್ಯಯಲ್ ಜತೆ ಏನು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಮಾತುಕತೆಯಾಯಿತು. ಆಹಾರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ - ರೇಷನ್ ಹೋಗುವ ವಿಚಾರ - ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳ - ಯುದ್ಧದ ವಿಷಯ - ಆಟಿಂ ಬಾಂಬ್ - ಕೊನೆಗೆ ಕಂಟ್ರೋಸ್ಟೆಂಟ್ ಧಿಯೇಟಿರುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಚಿತ್ರಗಳು.

ಜ್ಯೂಡಿ ಬೇಸರದಿಂವ ಪುಷ್ಪನಿಗೆ

“ಹೋಗೇ - ಹೀಗೆ ಬಂದು ಹಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀ - ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.”

“ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬಂದು ನಾಲ್ಕುದಿನವ ಇಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತೇನೆ ಸುಮ್ಮನಿರು.”

“ನಿನ್ನ ಫಿಯಾನಿಸ್ ತುಂಬ ದುಡ್ಡಿನೋಲೇನೇ ?”

“ಅದೊಂದು ವಿಷಯ ನಾನು ತನಿಖೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಲ್ಲಕ್ಕೆ. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ಮನೆಯಿದೆ. ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದುಡ್ಡು ಇವೆಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಸುಮಾರು ಮೂರೂವರೆ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮನಸ್ಸು ತುಂಬ ಧಾರಾಳ ಅಕ್ಕಾ - ಹೀಗೆ ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚುಮಾಡುವವರನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿಯೇ ಇಲ್ಲ.”

“ಇವರನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೀಯೇನೇ ಪುಷ್ಪ ?”

“ನಿಜವಾದ ಪ್ರೀತಿಯೆಂದರೇನೆಂಬುದನ್ನು ಅವರೇ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿರು ಜ್ಯೂಡಿ. ಜತೆಯಲ್ಲಿರಲು ನಾನೇ ಬಲವಂತ ಮಾಡಿವೆನಲ್ಲದೆ ಅವರು ಪ್ರಯತ್ನ ಸಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದ ದೇವತೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.”

“ನಿನ್ನ ದೇವತೆ ಎಂದು ಕರೆದವರು ಇವರೇ ಅಲ್ಲವಲ್ಲ.”

“ಅದಕ್ಕಾ ಇದಕ್ಕಾ ತುಂಬ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ ಅಕ್ಕಾ. ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಇತರರು ನನ್ನ ದೇವತೆ ಎಂದು ಕರೆದಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಇವರು ತೋರಿಸುವ ಗೌರವ ನೋಡಿ ಭೂಮಿಗಳಿದು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ‘ಬೇಡಿ - ನನ್ನ ಸಹವಾಸ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ.

ನಿಮ್ಮ ಪಾದಧೂಳಿಯನ್ನು ಹೋಲುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯೂ ನನಗಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆ."

"ಹುಚ್ಚಿ - ಅಂಥ ಅವಿವೇಕನೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮಾಡೀಯೆ. ಇಂಥ ಅವಕಾಶ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪುಷ್ಪಾ . . . ."

"ಎನಕ್ಕಾ?"

"ನೀನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ಡ್ಯಾಡಿ, ಮಮ್ಮಿಯ ಗತಿ? ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ನನಗಿಲ್ಲ - ನೀನೂ ಅವರ ಕೈಬಿಟ್ಟರೆ . . . ."

"ಅವರ ಕೈಬಿಡುವುದಿಲ್ಲಕ್ಕಾ."

ಕೈಗಡಿಯಾರ ನೋಡಿಕೊಂಡು 'ಹೊತ್ತಾಯಿತಕ್ಕಾ' ಎಂದಳು. ಜ್ಯೂಡಿ ಟ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಫಿಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಂಗಿಯ ಜತೆ ಬಂದಳು.

ಎಲ್ಲರೂ ಕಾಫಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸ್ಯಾಮುಯಲ್

"ಪುಷ್ಪಾ, ನಿನ್ನ ಫಿಯಾನಿಸಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಾಳೆ ಇಲ್ಲೇ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಾ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಸಂಜೀವ ಅವಳು ಉತ್ತರಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ

"ಕ್ಷಮಿಸಿ. ನಾವು ನಾಳೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬಂದಾಗ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ." ಎಂದ.

ಜ್ಯೂಡಿ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಸಂಜೀವನಿಗೆ

"ನೀವು ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರೇ ಆದಿರಿ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದರೆ ಹೊಟೇಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡಿ - ಬಡವರ ಮನೆಗೇ ಬನ್ನಿ" ಎಂದಳು.

ಸಂಜೀವ 'ಆಗಲಮ್ಮ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಡಲು ಎದ್ದ.

ಸ್ಯಾಮುಯಲ್ ಸಂಜೀವನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯವರೆಗೆ ಬಂದ. ಅವರ ಹಿಂದೆ ಜ್ಯೂಡಿ ಪುಷ್ಪ ಬಂದರು.

"ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರದೂ ಫೋಟೋ ತೆಗೆಸಿ ಕಳಿಸಿಕೊಡೇ."

"ತೆಗೆಸಿದ್ದೇನಕ್ಕಾ. ನಿನಗೆ ಎಂದು ಒಂದು ಕಾಪಿಯೂ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಜತೆಯಲ್ಲಿ ತರುವುದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟೆ. ಊರಿಗೆ ಹೋದಕೂಡಲೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ."

"ಮಮ್ಮಿ ಡ್ಯಾಡಿಗೆ ನನ್ನ ಲವ್ (Love) ತಿಳಿಸು."

ಪುಷ್ಪ ಜ್ಯೂಡಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯಲ್ ಸಂಜೀವನ ಕೈಕುಲುಕಿದ. ಸಂಜೀವ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೊರಡಲು ಸಾಮ್ಯುಯಲ್, ಜ್ಯೂಡಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಪುಷ್ಪ

“ನಾಳೆ ಹೊರಡುವುದು ನಿಜವೇ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್ ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯಿತಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗೋಣ.”

“ಸುನಂದನನ್ನು ನೋಡದೆ ಹೋಗುವುದೇ?”

“ಅವರನ್ನು ನೋಡಲೇಬೇಕೇನು?”

“ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಖಂಡಿತ ಬರುವುದಾಗಿ ನೀವೇ ಹೇಳಿದಿರಿ ”

“ನಾಳೆ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ನಾಡಿದ್ದು ಊರಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ”

“ನಾಳೆ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಜ್ಯೂಡಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು.”

“ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತಲ್ಲ.”

“ಭಾವನ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಫೋನ್ ಇದೆ - ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನೀವು ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಿ.”

“ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ - ಸುನಂದಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಯಾವಾಗ?”

“ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬೇಗ ಹೊರಟು, ಸುನಂದನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಜ್ಯೂಡಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ.”

‘ಆಗಬಹುದು’ ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ.

ಸಂಜೀವನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತು, ನಡತೆ ಪ್ರೇಮಸೌಧದ ಅಸ್ತಿಭಾರ ವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪುಷ್ಪನ ಹೃದಯ ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಭಾರ ದಿಂದ ತೊನೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು.

ಊಟ, ತಾಂಬೂಲಚರ್ವಣ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಸಂಜೀವ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡಾದ. ಪುಷ್ಪ ಬಂದು ಅವನೊತ್ತಿಗೆ ಕುಳಿತಳು. ಅವಳು ಮಲ್ಲನವದನಳಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಸಂಜೀವ ಮೃದುವಾಗಿ

“ಆಯಾಸವಾಯಿತೇ ಸ್ವೀಟ್ ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಕ್ಷೀಣಸ್ವರದಲ್ಲಿ ನುಡಿದು, ಪುಷ್ಪ ಅವನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಳು. ತಕ್ಷಣ ಅವಳ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರೊಡೆಯಿತು. ಸಂಜೀವ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ದಿಗ್ಗನೆದ್ದು ಕುಳಿತು, ಅವಳ ಗಲ್ಲ ಹಿಡಿದು

“ಏಕೆ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್ - ಏನಾಯಿತು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ನೀವೆಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯವರು ದೊರೆ.”

“ನಾನು ಒಳ್ಳೆಯವನು ಎಂದು ನೀನು ಕಣ್ಣೀರ್ರಿಯೆಬೀಜೇ?”

“ಅದಕ್ಕಲ್ಲ - ನಿಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ನಾನು ತಕ್ಕವಳಲ್ಲ.”

“ನಿನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಅಳಿದಿರುವವನು ನಾನು ಅದು ದೊಡ್ಡದಂದು ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ.”

ಪುಷ್ಪನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಪತ್ರಷ್ಟು ವೇದನೆಯಾಯಿತು.

“ನೀವು ಎಂದಿಗೂ ನನ್ನ ಕೈಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೇ?”

“ಕೈಬಿಡುವುದಕ್ಕಲ್ಲ ಕೈಹಿಡಿಯುವುದು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ನೀನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವುಂಟುಮಾಡುತ್ತೀ.”

“ಕ್ಷಮಿಸಿ.”

“ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಿವೆಯೆಂಬುವನ್ನಾದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳು.”

“ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅಗಲಬಾರದು”

“ಜಾತಿ, ಮತ, ಕುಲ, ಗೋತ್ರ, ಬಂಧುಬಳಗ ಯಾವುದೂ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಅಗಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಪುಷ್ಪ - ನೀನು ನಿರಾಂತಕವಾಗಿರು.”

‘ಆದದ್ದಾಗಲಿ ಎಂದು ಈಗ ಸತ್ಯಸಂಗತಿ ಹೇಳಿ ಬಿಡಲೇ’ ಎಂದು ಪುಷ್ಪ ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ‘ಗಂಡಸರ ಮನಸ್ಸು ಹೀಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇವರು ತಳೆದಿರುವ ಅಸೀಮ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಏಕೆ ಕೊಡಲಿಹಾಕಲಿ.’ ಎಂದುಕೊಂಡು, ಸಂಜೀವನ ಮುಖ ನೇವರಿಸುತ್ತಾ

“ನಿಮ್ಮನ್ನು ನನ್ನ ಹೃದಯಮಂದಿರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ ದೊರೆ. ನೀವು ಸುಖವಾಗಿರುವುದೊಂದೇ ನನಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು. ತಿಳಿಯದೆ ನಾನು ತಪ್ಪುಮಾಡಿದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಿಬಿಡಿ.”

“ತಪ್ಪು ಯಾರು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ಮಾಡುವ ತಪ್ಪುಗಳ ನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವು ಎಣಿಕೆ ಹಾಕುತ್ತ ಕೂಡಬಾರದು. ತಪ್ಪು, ಒಪ್ಪು ಒಂದು ಕ್ರೋಂದು ಹೆಣೆದುಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಬಲ್ಲವರು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಒಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ.”

ಸಂಜೀವನ ಮಾತು ಪುಸ್ತನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಸಂಜೀವಿನಿಯನ್ನೆರೆಯಿತು. ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಇ. ಎಲ್. ಎಸ್. ಸೊಸೈಟಿಯ ಪ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಸಂಜೀವ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ. ಸಾಮ್ಯುಯಲ್ ಬಂದು ರಿಸೀವರ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿದ. ಸಂಜೀವನ ಸಲಹೆ ಕೇಳಿ ಸಾಮ್ಯುಯಲ್

“ನನಗೆ ಇಂದು ಆರುಗಂಟೆಗೆ ಬಿಡುವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಓವರ್ ಟೈಮ್ ಕೆಲಸ ಬಿದ್ದಿದೆ. ನೀವು ಪುಸ್ತ ಜ್ಯೂಡಿ ಸಿಕ್ಟರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ. ಪಿಕ್ಚರ್ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರೆಸ್ ಬಳಿಬಂದರೆ ನಾನೂ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಸಂಜೀವ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಪುಸ್ತನಿಗೆ ವರದಿಮಾಡುತ್ತಾ

“ಸಾಮ್ಯುಯಲ್ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನಾವು ಪಿಕ್ಟರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅನಂತರ ಸಾಮ್ಯುಯಲ್ ಅವರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರೋಣ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಊಟಮಾಡಲಿ.”

“ಆಗಬಹುದು. ಅವರು ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದು ಹೇಗೆ?”

“ಊಟ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಬರೋಣ - ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.”

“ಸ್ಪೆಂಡಿಡ್ (Splendid)” ಎಂದು ಪುಸ್ತ ಹರ್ಷ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿ

“ದೂರೆ, ನೀವು ಒಪ್ಪುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನೊಂದು ಕೆಲಸಮಾಡ ಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ”

“ಎನು ಹೇಳು.”

“ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಪ್ರೆಸೆಂಟ್ (Present) ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಾಗಿದೆ. ನಿಮಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಹೊಸಸೀರೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

“ಈ ವಿಷಯ ನನ್ನ ಕೇಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್. ಅಕ್ಕನಿಗೆ ನೀನು ಪ್ರೆಸೆಂಟ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಡವೆನ್ನುತ್ತೀನೆಯೇ? ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಸೀರೆ ಕೊಡಬೇಡ - ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಒಂದು ಸೀರೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಕೊಂಡರಾಯಿತು.”

“ಹೇಗೂ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಬೇಗ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಅವಳನ್ನೇ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕಂಪೋಸ್ಟ್ರೆಂಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸೀರೆ ಕೊಡಿಸೋಣ.”

“ಹಾಗೂ ಆಗಬಹುದು”

ಎಂದು ತನ್ನ ಸಮ್ಮತಿ ಸೂಚಿಸಿದ.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನಾನಂತರ ಎರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಹೊರಗೆ ಹೊರಡಲು ಇಬ್ಬರೂ ಸಿದ್ಧರಾದರು.

ಪುಷ್ಪ, ಸಂಜೀವ ಬರುವ ವಿಷಯ ಸುನಂದನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪುಷ್ಪನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳು ಸಂತೋಷಯುತವಾಷ್ಣ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದಳು. ಪುಷ್ಪನ ಅಲಂಕಾರ, ಉಡುಗೆ ತೊಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಿದ್ದ ವಾರ್ಷಿಕವನ್ನು ಸುನಂದ ಕೂಡಲೆ ಗ್ರಹಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಒಳತೋಟಿಯನ್ನು ಹೊರಗೆಡವದೆ ನಗೆಮೊಗವನ್ನೇ ತಳೆದು ಸಂಜೀವನಿಗೆ

“ನೀವು ವಚನಭಂಗ ಮಾಡಿದಿರಿ” ಎಂದಳು.

“ವಚನಭಂಗವೇ!”

“ಹೌದು - ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೇ ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ಸುಮ್ಮನೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸುಂದರರಾಯರೆಲ್ಲಿ?”

“ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.”

ಸುನಂದ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರೆದೊಯ್ದು ತನ್ನ ಮನೆ ತೋರಿಸಿದಳು.

“ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣವರು ಹೊರಟುಹೋದರೇ?” ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಕೇಳಿದ.

“ಅವತ್ತೇ ನ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರು. ಈಗ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.”

“ಅವರ ಭಾಷಣದ ವರದಿಯನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿದೆ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡುತ್ತದೆ.”

“ಅಣ್ಣನಿಗೂ ಸ್ವದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿ, ಗೌರವವಿದೆ. ನಮ್ಮ ಜನಗಳ ಗೊಡ್ಡ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಅದು ಸರಿಯೇ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯತಳೆಯಬೇಕೆಂದರೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ.”

ಅಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಬೇಕಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸುವಂತೆ ಸುನಂದ ಪುಸ್ತನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ

“ಯಾವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಮಮವೆ.”

“ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಕೂಡಲೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತೇವೆ.”

“ನನಗೆ ತಿಳಿಸುವುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡಿ.”

“ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮರೆಯಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ.”

ಎಂದು ಪುಸ್ತ ಎದ್ದು ನಿಂತಳು.

“ಇಷ್ಟುಬೇಗ ಹೊರಟುಬಿಡಬೇಕೇ?”

“ಹೋಗಬೇಕಮ್ಮ. ನನ್ನ ಅಕ್ಕ ಜ್ಯಾಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು.”

“ಅವರನ್ನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೇ?”

“ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬರುತ್ತೇವೆ.”

“ನಿಮಗೆ ಕಾಫಿ ಕೂಡ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.”

ಎಂದು ಸುನಂದ ಉಪಚಾರ ಹೇಳಿದಳು.

ಜ್ಯಾಡಿಯ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾ ಕಾರನಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತ ದುಃಖತುಂಬಿದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ

“ನಾವು ಸುನಂದನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬಾರದಿತ್ತು.”

“ಏಕೆ?”

“ಅವಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಅಸೂಯೆ ತುಂಬಿವೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಅಸೂಯೆ ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.”

“ನನ್ನ ಓಲೆ, ಬಳೆ, ಸರ, ಸೀರೆ.”

“ಹೆಂಗಸಿನ ಶತ್ರು ಹೆಂಗಸೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿಲ್ಲವೇ! ಹೋಗಲಿಬಿಡು.

ಆವರ ಜತೆ ನಾವು ಇರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ!”

ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಫೋನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಂಜೀವನ ಜತೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯೆಲ್ ಮನೆಗೆ ಸುದ್ದಿ ಕಳುಹಿಸಿ, ಸಂಜೀವ, ಪುಷ್ಪ ಬರುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದ್ದ. ಜ್ಯೂಡಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿ, ಕಾಫಿ ಮಾಡಿಟ್ಟು, ಇದ್ದುದರಲ್ಲೇ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದ ಕೆಂಪುನರ್ಣದ ಬೆಂಗಾಲ್ ಸಿಲ್ಕ್ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತಬಯಸಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದಳು.

ಮಾತಿಗೆ ಕೂಡಲು ಜ್ಯೂಡೀಗೆ ಅವಕಾಶಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ಪುಷ್ಪ ಅವಸರ ಮಾಡಿ, ತಿಂಡಿ ಕಾಫಿ ಎಥಿ ಪೂರೈಸಿ, ಅವಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದಳು.

ಓ್ಯಾಕ್ಸಿ ಡ್ರೈವರ್ 'ಚಿಟ್ಟಿಹಾಲ್' ಮುಂದೆ ಕಾರು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ.

ಪುಷ್ಪ ಅಂಗಡಿಯವನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಬೀರುವಿನಿಂದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸಿ

"ನನಗೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸೀರೆ ಆರಿಸು ಜ್ಯೂಡಿ" ಎಂದಳು.

ಪುಷ್ಪ, ಜ್ಯೂಡಿ ಇಬ್ಬರೂ ಹತ್ತಾರು ಸೀರೆಗಳ ಅಂಚು, ಒಡಲು, ಧಡೂತಿ ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿ ನೋಡಿ ಕೊನೆಗೆ ವಾಚಿಬಣ್ಣದ ಮೈಸೂರು ಸಿಲ್ಕಿನ ಸೀರೆ ಆರಿಸಿದರು. ಸೀರೆಯ ಧಾರಣೆ ನೂರಿಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ರೂಪಾಯಿ ತೆತ್ತು ಸಂಜೀವ ಅದನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ.

ಪುಷ್ಪನ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಕಾರು ಮತ್ತೆ ಜ್ಯೂಡಿಯ ಮನೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಸಂಜೀವನನ್ನು ಕಾರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಹೇಳಿ ಪುಷ್ಪ ಅಕ್ಕನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಹೋದಳು.

"ಜ್ಯೂಡಿ - ಬೇಗ ಈ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟುಕೋ"

ಜ್ಯೂಡಿ ಚಕಿತಳಾಗಿ

"ನಿನಗೇನು ಹುಚ್ಚೋ ಮೇರಿ - ಸೀರೆ ವ್ಯಾವಾರಮಾಡಿದ್ದು ನನಗಾಗಿ ಎಂದು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ."

"ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ?"

"ಖಂಡಿತ ನಿನ್ನ ಜತೆ ಅಂಗಡೀಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ."

"ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಹೊರಗೆ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ಕಾಯು

ತ್ತಿದ್ದಾರೆ - ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ - ಸಿನೀಮಾ ವೇಳೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂತು."

"ನಾನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರೆಸೆಂಟ್ (Present) ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಮೇರಿ."

"ನೀನು ಸ್ವೀಕರಿಸದಿದ್ದರೆ ಪುನಃ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ನಾನು ಕಾಲಿಡುವುದಿಲ್ಲ"

"ಇದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ನಾನು ಹಿರಿಯಳು - ನಾನು ನಿನಗೆ ಪ್ರೆಸೆಂಟ್ಸ್ ಕೊಡಬೇಕು - ನಿನ್ನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ನಾಚಿಗೇಡು - ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ದ್ರಾಗಿದ್ದರೆ ಹೋಗಲಿ ಎನ್ನಬಹುದು - ಇಷ್ಟು ಭಾರಿ ಉಡುಗೊರೆ ನಾನು ಮುಟ್ಟಲಾರೆ."

"ಜ್ಯೂಡಿ - ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನೀನು ಸುಕಿದ್ದು ಮರೆತುಹೋಯಿತೇ? ನನ್ನ ಒಳ್ಳೆಯ ಅವ್ಯಷ್ಟವೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಬ್ಲೆಸಿಂಗ್ಸ್ (Blessings) ಫಲವಲ್ಲವೇ?"

ಎನ್ನುತ್ತಿರುವಂತೆ ಪುಷ್ಪನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕೋಡಿಹರಿಯಿತು. ಜ್ಯೂಡಿ ತಂಗಿಯನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಾಡಿದಳು. ಪುಷ್ಪ ತನ್ನ ದುಃಖ ನಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಎದ್ದುನಿಂತು ಅಕ್ಕನಿಗೆ ತಾನೇ ಹೊಸ ಸೀರೆ ಉಡಿಸಿದಳು. ಅಕ್ಕ - ತಂಗಿ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಲೋಕವನ್ನೇ ಮರೆತರು. ಹೊರಗೆ ಕಾರ್ ಹಾರ್ನ್ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸಿತು.

"ಯಜಮಾನರು ಅಲಾರಂ ಸಿಗ್ನಲ್ (Alaram - Signal) ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ"

ಎಂದು ಪುಷ್ಪ ಪರಿಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದಳು. ಜ್ಯೂಡಿ ಹೊಸಸೀರೆ ಧರಿಸಿ ಬಂದದನ್ನು ಸಂಜೀವ ಗಮನಿಸಿದ.

ಸಂಜೀವ, ಪುಷ್ಪ, ಜ್ಯೂಡಿಯವರ ದಾರಿನೋಡುತ್ತ ನ್ಯಾಯ್ಯಯಲ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನ ಬಾಗಿಲಿನತ್ತೇ ಕಾದಿದ್ದ. ಕಾರು ನಿಂತಕೂಡಲೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತ. ಹೆಂಡತಿ ಧರಿಸಿದ್ದ ಹೊಸ ಸೀರೆ ಗಮನಿಸಿ 'ಏನಿದು' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. 'ಮೇರಿಯ ಪ್ರೆಸೆಂಟ್' ಎಂದು ಜ್ಯೂಡಿ ಹೇಳಿದಳು.

'ಪ್ಲಾಜಾ' ಸಿನೀಮಾ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಗ್ರೀಯರ್ ಗಾರ್ಸನ್ ಅಭಿನಯಿಸಿದ್ದ 'ಮ್ಯಾಡಾಂ ಕ್ಯಾರಿ' ಚಿತ್ರ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು.

ಚಿತ್ರ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಟೇಲಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಜ್ಯೂಡಿ
 “ಅದೂ ಇದೂ ಹಾಳು ಚಿತ್ರಗಳು ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಇಂಥ ಒಂದೆರಡು
 ಚಿತ್ರಗಳು ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು” ಎಂದಳು.

ಅವಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೈತ್ರ್ವರ್ನಕವಾಗಿ ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತಾ
 ಸಂಜೀವ ತುಂಟಿತನದಿಂದ

“ಕೇಳಿದೆಯಾ ಪುಷ್ಪ” ಎಂದ.

“ಮೇರಿಗೆ ಸಿನೀಮಾ ಕಂಡರೆ ಇಷ್ಟ”

ಎಂದು ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯಲ್ ಅಡ್ಡಗೋಡೆಯ ದೀಪವಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ.

“ನೀವು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವೆ ಮಿಸಸ್. ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯಲ್”

ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಕೇಳಿದ.

“ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಶಪಥಮಾಡಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯ ಚಿತ್ರಗಳು
 ಬಂದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ನನಗೆ ಚಿತ್ರಕ್ಕಿಂತ ಸಂಗೀತ ಕಂಡರೆ ಇಷ್ಟ.”

“ಒಮ್ಮೆ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಗೀತ ಬರುತ್ತದೆ.”

“ಚಿತ್ರದ ಸಂಗೀತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜಾಜ್. (Jazz) ಅದು ನನಗೆ ಹಿಡಿಸುವ
 ದಿಲ್ಲ.”

“ಜ್ಯೂಡಿ ತುಂಬ ಹೈಬ್ರೋ (Highbrow) ಕಡ್ಡೀ. ಅವಳಿಗೆ
 ಮೊಜಾರ್ಟ್, ಬೀರೋವನ್, ಬಾಕ್, ಹೇಡನ್ ಇವರ ಸಂಗೀತವೇ ಬೇಕು.”

ಎಂದು ಪುಷ್ಪ ಹೇಳಿದಳು. ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಜ್ಯೂಡಿಯ ಅಭಿರುಚಿ ಕಂಡು
 ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

“ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತ ಕಂಡರೆ ನಿಮಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲವೇ ಮಿಸಸ್
 ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯಲ್.”

“ನಾನು ಸಣ್ಣವಳಿದ್ದಾಗ ಪಿಯಾನೊ (Piano) ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ.
 ಅದೇ ಅಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆದುಬಂತು. ಕಂಟೋನ್ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತ
 ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೇಳುವ ಅವಕಾಶವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂಗೀತದ
 ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿ ಬೆಳೆಯಿತು . . . . ನಿಮಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಂಗೀತ ಸೇರುವ
 ದಿಲ್ಲವೇ?”

“ಜಾಜ್ ನನಗೂ ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬೀರೊವನ್ನನಂಧ ಕಲಾವಿದನ” ಸಂಗೀತ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಕಲೆಯಾವದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೂ ಸಾಧನೆ ಬೇಕಲ್ಲವೇ?”

ಹೊಬ್ಬೇಲ್ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಸಂಜೀವ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತನ್ನ ರೂಮಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು, ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಮಾಣಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಊಟ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೇಳಿದ.

ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯಲ್ ಸಂಕೋಚಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ

“ನಾವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವುದು ಬಿಟ್ಟು, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯೇ ಒಕ್ಕರಿಸಿದ್ದೇವೆ.”

“ನಾವೂ ನೀವೂ ಒಂವೇ ಮನೆಯವರಾಗಿರುವಾಗ ಯಾರು ಎಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಿದರೇನು?”

ಅಕ್ಕ ಭಾವನಿಗೆ ಟವಲುಗಳನ್ನಿತ್ತು ಪುಷ್ಪ ಉಪಚರಿಸಿದಳು

ಮಾಣಿ ಬಂದು ರೂಮಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮೇಜನ್ನು ಮಧ್ಯಕ್ಕೆಳೆದು, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಎರಡು ಕುರ್ಚಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ನಾಲ್ವರೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂಡಲು ಅಣಿಮಾಡಿದ. ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯಲ್ ಎದುರಿಗೆ ಸಂಜೀವ, ಪುಷ್ಪನ ಎದುರಿಗೆ ಜ್ಯೂಡಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತರು.

ಮಾಣಿ ಊಟವ ತಟ್ಟಿ, ಬಟ್ಟಲುಗಳನ್ನು ನಾಲ್ವರಿಗೂ ತಂದಿಟ್ಟ. ಹೊಬ್ಬೇಲಿನ ಯಥಾವಧಿಯ ಊಟದ ಜತೆಗೆ ಜಾಮಾನ್, ಬೋಂಡ, ಶಾಮಿಗೆ ಕೀರು, ನಿಂಬೆಕಾಯಿ ಚಿತ್ರಾನ್ನವೂ ಇತ್ತು.

ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯಲ್ ಊಟಮಾಡುತ್ತ

“ದೊಡ್ಡ ಫೀಸ್ಟೇ (Feast) ಮಾಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರುವಿರಿ?”

“ಇದೆಲ್ಲಾ ಏನು ಮಿ. ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯಲ್. ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ವಿಷಯ ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ.”

“ನನ್ನದೇನು ಹೇಳಲಿ ಸರ್. ದುಡಿಮೆಯ ಜೀವನ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಧಣಿ ತುಂಬ ಒಳ್ಳೆಯವರು.”

“ನಿಮ್ಮದು ಅಮೆರಿಕನ್ ಮಿಷನ್ನೇ? (American Mission)”

“ಅಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಿಷನ್ (English Mission). ನಮ್ಮ ಕೇಂದ್ರ ಕಛೇರಿ ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಮುಂಬಯಿ, ಮದರಾಸ್, ಹೈದರಾಬಾದ್, ತಿರುಚೂರ್, ಕೊಟ್ಟಾಯಂ, ಕೊಯಿಮತ್ತೂರುಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶಾಖೆಗಳಿವೆ. ಮಿ. ಜಾನ್‌ಸ್ಟನ್ ಇಲ್ಲಿಯ ಮ್ಯಾನೇಜರ್.”

“ಅವರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನವರೇನು?”

“ಅವರು ಯೂರೇಷ್ಯನ್ (Eurasian). ಮನುಷ್ಯ ಬಹಳ ಖಂಡಿತ ವಾದಿ. ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಾರದು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಉದಾರಿ. ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ಸೀಸನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ತುಂಬ ಕೆಲಸ. ನ್ಯೂ ಯಿಯರ್ ಡೇ (New Year Day) ದಿವಸ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೂ ಕೈತುಂಬ ಬೋನಸ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.”

“ಮಿ. ಜಾನ್‌ಸ್ಟನ್ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮಾವನವರು ಇದ್ದರಲ್ಲವೇ?”

“ಇಲ್ಲ. ಮಿ. ಜಾನ್‌ಸ್ಟನ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ಮ್ಯಾನೇಜರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಮ್ಯಾನೇಜರಾಗಿದ್ದರು.”

ಊಟ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಸಾಗಿತು. ರನ್ನ ಭಾವನಿಗೂ ಸಂಜೀವನಿಗೂ ಬೆಳೆದ ಮೈತ್ರಿಕಂಡು ಪುಷ್ಟನಿಗೆ ಅತ್ಯಾನಂದವಾಯಿತು.

ಊಟಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಮಾಣಿ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತಿಲೆಹಣ್ಣು, ವೀಳಿಯದೆಲೆ ಅಡಿಕೆ, ಸಿಗರೇಟ್ ಪ್ಯಾಕೆಟ್, ಕಡ್ಡಿಪೊಟ್ಟಣ ತಂದಿಟ್ಟು ತಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡುಹೋದ.

ತಾಂಬೂಲ ಸವಿಯುತ್ತಾ ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯಲ್

“ನಾಳೆ ಒಂದು ದಿವಸ ಇರುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?”

“ಎಕೆ?”

“ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಊಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಆಸೆ.”

“ನಾಳೆ ಇದ್ದು ಬಿಡಿ”

ಎಂದು ಜ್ಯೂಡಿಯೂ ಗಂಡನ ಜತೆಗೆ ದನಿಸೇರಿಸಿದಳು.

“ಈ ಸಲ ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಿ. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬಂದಾಗ ಖಂಡಿತ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಊರಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಕೆಲಸವಿದೆ.”

ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಹೇಳಿದ. ಅವನ ಮಾತನ್ನೇ ವಿತ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿ ಪುಷ್ಪ ಕ್ಷಮೆಬೇಡಿದಳು.

ಗಂಟಿ ಹನ್ನೊಂದಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಸಂಜೀವ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಬರಹೇಳಿ, ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯಲ್, ಜ್ಯೂಡಿಯನ್ನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು. ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪನೂ ಬಂದಳು.

ಜ್ಯೂಡಿಯ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಕಾರಿನಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಇಳಿದರು. ಮನೆ ಯೊಳಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪ ಜ್ಯೂಡಿಯನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು

“ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಯಿತೇ ಅಕ್ಕ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಜ್ಯೂಡಿ ತಂಗಿಯನ್ನಪ್ಪಿ

“ದೇವರು ದೊಡ್ಡವನು ಮೇರಿ. ನಿನ್ನ ಬಾಳು ಇಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗುತ್ತ ದೆಂದು ನಾನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.” ಎಂದಳು.

ಪುಷ್ಪನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಬಳುವಳಿ ಸಿಕ್ಕಿದಂತಾಯಿತು.

ಸಂಜೀವ, ಪುಷ್ಪ, ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯಲ್, ಜ್ಯೂಡಿಯಿಂದ ಬೀಕೆಂಟು ಹೊರ್ಟೆಲ್ ಸೇರಿದರು.

ಮಲಗುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಪುಷ್ಪ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಾಂಬಾಲ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಸಂಜೀವನಿಗೂ ಕೊಟ್ಟು, ತಾನೂ ಸವಿದಳು.

ಸಂಜೀವ ಪ್ರೇಯಸಿಯನ್ನು ಬರಸೆಳೆದುಕೊಂಡು

“ಈಗ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಯಿತೇ ಹನಿ (Honey) ?”

“ನಾನು ಕವಿಯಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತಿದೆ.”

“ಏಕೆ ?”

“ಸಂತೋಷ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಬ್ದಗಳೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕ, ಭಾವನನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಮಗೇನನ್ನಿಸಿತು ?”

“ಒಳ್ಳೆಯ ಜನ - ನಿನ್ನ ಅಕ್ಕ ಇಷ್ಟು ರೂಪವತಿಯಿರಬಹುದೆಂದು ನಾನು ಊಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ನೀವು ಅವಳನ್ನು ಮೊದಲು ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತು. ತಾಪತ್ರಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಡವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅಕ್ಕ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಳು.”

“ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪರಸ್ಪರವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

“ಅಕ್ಕನನ್ನು ಮೋಹಿಸಿದರೇನು?”

“ಯಾಕಾಗಬಾರದು.”

“ಹೋಗಿ - ನನ್ನ ಮಾತಾಡಿಸಬೇಡಿ - ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೇ ಬಂತು.”

ಎಂದು ಸಂಜೀವನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಸರಿದು ಮುದುರಿಕೊಂಡಳು. ಸಂಜೀವ ಅವಳನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಎಳೆದುಕೊಂಡು

“ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ ಗ್ಯಾಕ್ಸಿ, ಅಗ್ರಾಹ್ಯವೆಂದು ಎರಡುಬಗೆಯಿದೆ ಪುಷ್ಪ.”

“ಹಾಗಂದರೇನು?”

“ಚರ್ಚುಗಳಲ್ಲಿ ಮೇರಿಯಮ್ಮನ ಮೂರ್ತಿ ನೋಡಿರುವೆಯಲ್ಲವೇ?”

“ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.”

“ನಮ್ಮ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿರುವ ‘ಅಮ್ಮನವರ’ ವಿಗ್ರಹವೂ ತುಂಬ ಸುಂದರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.”

“ಹೌದು - ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.”

“ಆ ಸೌಂದರ್ಯ ನೋಡಿ ನಮಗೆ ಬಯಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ - ಭಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಹಾಗೇ ಜ್ಯಾಡಿ ಸುಂದರಿಯೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾದನೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ?”

“ನನ್ನ ಸಣ್ಣತನ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡೆ ದೊರೆ - ಕ್ಷಮಿಸಿ . . . . ನಾಳೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ನಿಶ್ಚಯ ತಾನೆ.”

“ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಗಾಡಿಗೆ ಹೊರಟುಬಿಡೋಣ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪುಷ್ಪ

“ನನ್ನಿಂದ ನಿಮಗೆಷ್ಟು ಖರ್ಚು” ಎಂದಳು.

“ಹಣವಿರುವುದು ಖರ್ಚುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ. ಅವನ್ನೇ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸಾಯುವ ಮನುಷ್ಯ ‘ಧನಸಿಶಾಚಿ’ಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನಂತೆ.”

“ನಾನು ಸುಲಿದದ್ದು ಸಾಲದೆಂದು ಅಕ್ಕನಿಗೂ ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಡಿಸಿದೆ.”

“ನಿನ್ನ ಅಕ್ಕ ಈಗ ನನಗೆ ದೂರವರಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿ ಇಲ್ಲ. ಇದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆನೋ ಇಲ್ಲವೋ.”

“ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಾವಿದ್ದ ದಿವಸಗಳನ್ನು ಹೇಗ್ರೀ ಮರೆಯುವುದು?”

“ಮರೆಯುವ ತಂಟೆಯೇ ಬೇಡ - ನೋಡು ಸ್ವೀಟ್ ಈಗ ನಾವು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಏಕೆ?”

“ಬಿಲ್ ಕೊಟ್ಟು ಬರಲು ಹೆಚ್‌ಟೀಲ್ ಕಛೇರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆಗ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಒಂದು ಕಟ್ಟು ಕಾಗದ, ಟೆಲಿಗ್ರಾಫಿಂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದು ‘ನೋಡಿ ಸಾರ್ - ರೇಸ್ ಹಾವಳಿ’ - ಎಂದರು. ‘ಯಾವಾಗ ರೇಸ್’ ಎಂದೆ. ‘ಮುಂದಿನ ವಾರ ಸರ್’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ‘ಮುಂದಿನ ವಾರ ಬಂದು ನೋಡಿ - ಇಲ್ಲಿ ಸೂಜಿಯೂರುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳ ವರುವುದಿಲ್ಲ’ ಎಂದರು.”

“ಈ ಹಾಳು ರೇಸ್ ಬಂದು ಎಷ್ಟು ಮನೆಗಳನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡು ತ್ತದೋ” ಎಂದು ಪುಸ್ತಕ ಹೇಳಿದಳು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಮನೆಗೆ ಹೋವು, ಹಣ್ಣು, ತರಕಾರಿ ಕೊಂಡು ತಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಗಾಡಿಗೆ ಹೊರಟು ಅದೇ ಸಂಜೆ ಮೈಸೂರು ಸೇರಿದರು

ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಒಟಿಕೊಪ್ಪಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದೆಂದು ಪುಸ್ತಕ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಆಣತಿಯಿತ್ತಳು.

ತಾಯಿಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾಲಂಕಷವಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡಿದಳು. ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ಮಗಳ ಕಿವಿ, ಮೂಗು, ಕೊರಳು, ಕೈಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಅಭರಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಗ್ಗಿಹೋದಳು. ಜ್ಯೂಡಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಟ್ಟ ವಿಷಯ ಕೇಳಿದ ಮೇಲಂತೂ ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ತನ್ನ ಅಳಿಯ ಯೇಸು ಸ್ವಾಮಿಯ ಅಪರಾವತಾರ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದಳು.

ಜಾನ್ ಆಪ್ತಾಜಿ ಅಳಿಯನನ್ನು

“ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರವಾಸ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಯಿತೇ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಸಂಜೀವ ‘ಆಯಿತು’ ಎಂದ.

೧೮

ಸುಂದರ ಮನೆಗೆ ಬೇಗ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಆತುರವಡಲು ಕಾರಣವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವನ ಆಸೆ ಸಫಲವಾಗುವ ಸಂಭವವಿರಲಿಲ್ಲ. ಜತೆಯ ಲೆಕ್ಕರರು ಒಬ್ಬರು ರಜೆಯವೇಲೆ ಹೋಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರ ತರಗತಿಗಳೂ ಸುಂದರನ ವಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಕಾಲೇಜಿನ 'ಬಲವಂತದ ಮಾಘಸ್ನಾನ' ಮುಗಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಅಂದಿನ ಟಿಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ 'ಕೆಮಿಕಲ್ ಎಜ್' (Chemical Age) ಪತ್ರಿಕೆ ಮತ್ತು 'ರಾಯಲ್ ಸೊಸೈಟಿ ಆಫ್ ಕೆಮಿಸ್ಟ್ರಿ'ಯಿಂದ (Royal Society of Chemistry) ಬಂದಿದ್ದ ಉದ್ದನೆಯ ಲಕೋಟಿ ಹಿಡಿದು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟ.

ಸುಂದರ ಗಂಡನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಕ್ರೋಷಾ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು

"ಇವತ್ತು ಎರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಿರಿ" ಎಂದಳು.

"ಹೌದು. ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಎರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಮುಗಿಯಿತು - ಆದರೆ ಬೇರೆಯವರ ಪಾಠಗಳು ಗಂಟುಬಿದ್ದವು."

"ನೀವು ಎರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಬರಬಹುದೆಂದು ತಿಂಡಿಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದೆ."

ಎಂದು ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು, ಕಾಫಿ ತಂದು ಗಂಡನ ಕೈಗಿತ್ತು

"ಅಣ್ಣ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ."

"ಎಲ್ಲಿಂದ?"

"ಆಗ್ರಾದಿಂದ. ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ತಿಳಿಸಲು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ."

"ಸಂತೋಷ."

"ಸಂತೋಷವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಂತೋಷವೆಂದೇಕೆ ಹೇಳುವಿರಿ."

"ನಿಮ್ಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ನೀನು ಹಿಮಾಲಯದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಳೆಯಲು ನನ್ನದೇನೂ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ."

"ನಮ್ಮಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿಯೇ ಇರುವರಲ್ಲಾ!"

"ಎಂದು?"

"ಅಂದು - ನಿಮ್ಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷಭಾಷಣದಲ್ಲಿ."

“ಅದು ನಿಮ್ಮಣ್ಣನಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಅಮೆರಿಕನ್ ಡಾಲರ್‌ಶಾಹಿಯ ಪ್ರಚಾರಕ ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.”

“ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಿಮಗೆ ಆಸೂಯೆ.”

“ಏಕೆ?”

“ಅವನು ದೇಶವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗಿರುವನಲ್ಲಾ ಎಂದು.”

“ಅಲ್ ಕೆಪಾನನೂ ಪ್ರಖ್ಯಾತನೇ - ವಾಲ್ಟ್ ಡಿಸ್ಟಿಮನ್ನೂ ಪ್ರಖ್ಯಾತನೇ? ನಾನು ಅಲ್ ಕೆಪಾನಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಗೆ ಎಂದೂ ಆಸೆಪಟ್ಟಿಲ್ಲ.”

“ನಮ್ಮಣ್ಣನ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಆ ಬಗೆಯದೆಂದೋ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.”

“ಚಂದ್ರಶೇಖರ ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮರೆತು ಈ ವಿಷಯ ಯೋಚನೆಮಾಡು. ಹೆಂಗಸರೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕಮನೋಭಾವ ತಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ.”

“ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಬೇಕಿಲ್ಲ.”

“ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವವರಿಗೆ ಬೆಳಕು ಕಂಡರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಬೆಳಕು ನಿಮ್ಮ ಗುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲ.”

“ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಬೆಳಕಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಬದುಕಲಾರೆ, ಬೆಳಕಿಲ್ಲದೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಬದುಕು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ನಿಮ್ಮ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಮೇರೆಯೇ ಇಲ್ಲ.”

“ಅಹಂ ಇಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯ ಗೊಡ್ಡುಪಶು.”

“ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಡ - ಇದು ನಿಮ್ಮ ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿ ಅಲ್ಲ.”

“ಜಗತ್ತೇ ನನ್ನ ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿ.”

“ಉಪ್ಪನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ ನೋಡುವ ನಿಮ್ಮ ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿಗೂ ಜಗತ್ತಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ.”

“ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉಪ್ಪು ಇರುತ್ತದೆ.”

“ಸಕ್ಕರೆ ರುಚಿ ಕಾಣುವವರು ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.”

“ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆಯಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಡಯಾಬೀಟೀಸ್ (Diabetes) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.”

“ಸಾಕುಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರತಿಭೆ.”

“ಮೊದಲು ನೀನು ಸಣ್ಣಮಾತು ಆಡುವುದನ್ನು ಸಾಕುಮಾಡು. ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ಬಂದು ಹೋದಾರಭ್ಯ ಅವನ ಗುಣಪ್ರಶಂಸೆ - ನನ್ನ ಭತ್ಸನೆ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಶಾಂತಿ, ಸಹನೆಯನ್ನು ದೌರ್ಬಲ್ಯದ ಚಿಹ್ನೆಯೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನನ್ನನ್ನು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕನೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆಯಲ್ಲವೇ?”

“ನಾನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ”

“ಅಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಅಸೂಯೆಯೆಂದರೇನು ಅರ್ಥ? ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕರಿಗೇ ಅಸಹನೆ ಬರುವುದು.”

“ನೀವು ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್‌ನಿಗೆ ಸಮಾನರು ಎನ್ನುತ್ತೀನೆ - ಇನ್ನಾದರೂ ಶಾಂತ ರಾಗುವಿರಾ.”

“ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರೂ ಒಂದೇ - ತೆಗಳಿದರೂ ಒಂದೇ. ಜಗತ್ತೇ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳುವಾಗ ನೀನೂ ಹೊಗಳುವೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ. ಬೇಕಾದರೆ ಈ ಕಾಗದ, ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ನೋಡು.”

ಎಂದು ಎರಡನ್ನೂ ಅವಳ ಮುಂದೆ ಒಗೆದು ಎದ್ದು ಹೋದ.

ಸುನಂದ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾದಳು. ಸುಂದರ ಎಂದೂ ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ - ಇಷ್ಟು ಕಠಿಣವಾಗಿ - ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಕೈಯಲ್ಲಾಗದವರು ಮೈಪರಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ರೇಗುತ್ತಾರೆ’ ಎಂದುಕೊಂಡು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿತ್ತಿಸಿದಳು. ಸುಂದರ ಕೈಯಲ್ಲಾಗದವನೇ? ಗಫೂರ್ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಎಂಥ ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. - ಸುಂದರ ದೊಡ್ಡ ವಿಜ್ಞಾನಿಯೆಂದೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಿಲ್ಲಿಕನ್, ಜೀನ್ಸ್, ರಾಮನ್ ಎಂದು ಗಫೂರ್ ಭಾವಿಸಿರಬಹುದು. ಗಫೂರನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಲೋಕ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲ. ಗಫೂರ್ ಸೇವಕ - ಸೇವಕ ವೃತ್ತಿಗನುಗುಣವಾದ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿ ಅವನಲ್ಲಿದೆ. ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡುವುದೇ?

ಸುನಂದನಿಗೆ ಅಂದಿನ ಯೂನಿಯನ್ ಸಭೆ ನೆನಪಾಯಿತು. ಸುಂದರನ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಅವಳನ್ನು ಅರೆಮೂಕಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಗಿಂತ ಸುಂದರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ವಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ರೀತಿ, ಭಾಷೆ, ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಆಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತು ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನದಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದು ಸುಂದರ ವಿಜಯ ಧ್ವಜ ನೆಟ್ಟೆಂಬುದು ನಿಜ - ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಗೆ ಪೂರಾ ತೇಜೋಭಂಗವಾಗಿ ತ್ತೆಂಬುದೂ ನಿಜ.

ಸುಂದರನ ಮಾತಿಗೆ ಜನ ತೋರಿಸಿದ ಪುರಸ್ಕಾರ, ಅಣ್ಣನ ಮಾತಿಗೆ ತೋರಿಸಿದ ತಿರಸ್ಕಾರ ನೆನೆದು ಸುನಂದನ ಮೈಯುರಿಯಿತು. 'ಅಣ್ಣನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇವಕ್ಕೆನು ಗೊತ್ತು ಪಾಪ! ಮಾಣಿಕ್ಯದ ದೀಪ್ತಿ ಕಾಣದವನು ಕೆಂಪುಗಾಜಿನ ಹೊಳಪಿಗೆ ಮರುಳಾಗುತ್ತಾನೆ' ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

ಸುನಂದೆಯ ಮನಸ್ಸು ಚಂದ್ರಶೇಖರ - ಸುಂದರ ಇವರಿಬ್ಬರ ಗುಣ ದೋಷಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವಳ ಲಕ್ಷ್ಯ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆ, ಕಾಗದದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಯಿತು. ಅಲಸ್ಯದಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಯೆತ್ತಿಕೊಂಡು ನೋಡಿದಳು. ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖನಗಳ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರನ ಲೇಖನ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಲೇಖನದ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಸಂಪಾದಕರು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯುತ್ತಾ

'ಈ ಲೇಖನ ಬರೆದಿರುವವರು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಯೋಗ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾದರೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಇಡೀ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನವ್ಯವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ನಾಶಮಾಡಬಹುದೆನ್ನುವುದನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಧಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ನೈಜ್ಞಾನಿಕ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ ಸವಾಲು ಹಾಕಿದಂತೆ ಈ ಪ್ರಾಚ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಲೋಕರಕ್ಷಣೆಯ ಮಾರ್ಗ ನಿರ್ದೇಶನಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ನಮಗೆ ಪ್ರಾಚ್ಯದಿಂದ ಬೆಳಕು ಬಂದಿತು - ಈಗಲೂ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಬೆಳಕು ಬರುತ್ತಿರಬಹುದೇ? ಈ ಲೇಖನದ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ನಾವು ಸ್ವಾಗತ ಬಯಸುತ್ತೇವೆ.'

ಲೇಖನವನ್ನು ಸುನಂವ ಓದಲೆತ್ತಿಸಿದಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಪಾರಿಭಾಷಿತ ಶಬ್ದಗಳ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯ ದುಟ್ಟುವುದು ಅವಳಿಗೆ ದುಸ್ವಾಧ್ಯವಾಯಿತು. 'ಕೆಮಿಕಲ್ ಏಜ್' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರು ಬರೆದಿದ್ದ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಅವಳಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿತ್ತು. ಉದ್ದನೆಯ ಲಕೋಟಿಯನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅವರ ಒಳಗಿದ್ದ ಕಾಗದ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಓದಲು ಮೊದಲುಮಾಡಿದಳು.

"ನಿಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ 'ಕೆಮಿಕಲ್ ಏಜ್' ಸಂಪಾದಕರು ನಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ಲೇಖನದ ಪೂರ್ಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟನಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅದನ್ನು ಕಾಲಂಕಷನಾಗಿ ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿ ನೋಡಿದೆವು. ಇಂಥ ಅಪೂರ್ವ ಶೋಧಮಾಡಿರುವ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಹೈತ್ಸರ್ವಕವಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇವೆ. ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ಸೊಸೈಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ತ ವೆಚ್ಚವನ್ನೂ ಸೊಸೈಟಿ ಹೊರಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ."

ತಾನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು ಕನಸನ್ನೋ ಸತ್ಯವನ್ನೋ ಎಂದು ಸುನಂವ ತನ್ನನ್ನೇ ಚಿವುಟೆಕೊಂಡಳು. ಗಫೂರ್ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜ - ಸುಂದರ ನಿಜವಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಜ್ಞಾನಿ! ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಅಳುಕಿತು. ಅವರ ಯೋಗ್ಯತೆ ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅಳಿಯಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ - ನನಗಿಂತ ನಿರಕ್ಷರಕ್ಕುಕ್ಕಿ ಗಫೂರ್ ಲೇಸಾದನಲ್ಲ ಎಂದು ಮರುಗಿದಳು.

ಇದು ತನ್ನ ಮತ್ತು ಸುಂದರನ ಭವಿಷ್ಯತ್ - ಜೀವನ ನಿರ್ಧರಿಸುವ ದಿನವೆಂದು ಸುನಂದೆಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅಪಚಾರದ ಪೂರ್ಣಚಿತ್ರ ಅವಳ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. 'ನನಗೆ ಯಾವ ಮಂಕು ಕವಿಯಿತು - ಅವರಿಗೇಕೆ ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬಂವಂತೆ ಆಡಿದೆ' ಎಂದು ಮಮ್ಮಲ ಮರುಗಿದಳು.

ಸುನಂದನ ಮನಸ್ಸಿನ ಗಡಿಯಾರದ ಮುಳ್ಳು ಹಿಂಡಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ, ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದ ಸುಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ನೆನಪನ್ನು ಮರುಕಳಿಸಿತು. ತಂದೆ ಹೋದಾಗ ಸುಂದರ ಧಾವಿಸಿ ಓಡಿಬಂದದ್ದು - ಅವನೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಕರ್ಮಾಂತರ ಮುಗಿಸಿದ್ದು - ತನ್ನನ್ನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು - ಸ್ವಂತ

ಖರ್ಚಿಗೆಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಹಣವನ್ನು ತನಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದು - ಕಾನ್‌ವೊಕೇಷನ್ ದಿನ ಅವನು ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಾನು ಗೋಳಾಡಿದ್ದು - ಆಗ ಪುಷ್ಪ, ಶಾಂತಾ, ರಾಜಮಣಿ ತನ್ನನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದು - ತಾನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ಸಂಸಾರ ಹೂಡಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಅವಳ ಹೃತ್ಪಟಲದ ಮೇಲೆ ಸುಳಿದಾಡಿದವು.

‘ನಾನು ತಪ್ಪುಮಾಡಿದೆ - ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ನೋಯಿಸಿದೆ. ಅವರ ಪಾದದ ವೇಲುರುಳಿ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಬೇಕು’ ಎಂದುಕೊಂಡು ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿ ಬಳಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದಳು. ಸುಂದರ ಅಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ - ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬೀಗ ಬಡಿದಿತ್ತು.

ಕಾಲೇಜಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು. ಚಿತ್ರ ಬವಲಾಯಿಸಿತು - ಅಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಸುಂದರ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು - ಯೂನಿಯನ್ ಪ್ರಕರಣ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವ್ಯಾಸಿಸಿದವು. ಅವರ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿದರೆ ಅವರು ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಹಂಕಾರ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. - ‘ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರೂ ಒಂದೇ, ತೆಗಳಿದರೂ ಒಂದೇ. ಜಗತ್ತೇ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳುವಾಗ ನೀನೂ ಹೊಗಳುವೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ’ - ಸುಂದರನ ಈ ಕಠೋರಶ್ವಾಸನ ಅವಳ ಹೃದಯವನ್ನಿರಿಯತೊಡಗಿತು. ‘ನಾನು ಈಗ ಅವರ ಕ್ಷಮೆಬೇಡಿದರೆ, ಕೆಮಿಕಲ್ ಏಜ್ ಮತ್ತು ರಾಯಲ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ಕಾಗದ ಇವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿದ್ದಿದವು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬೇಡ ಬೇಡ - ನಾನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವೇನು? ಅಣ್ಣನನ್ನು ಹೀಗೆಳೆದವರು ಅವರು - ನನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆಳೆದವರು ಅವರು. ಅವರು ತಪ್ಪುಮಾಡುವುದು, ನಾನು ಕ್ಷಮೆಬೇಡುವುದು - ಯಾವ ನ್ಯಾಯ?’ ಎಂದು ವಾದಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ಕತ್ತಲೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಕಳ್ಳನಂತೆ ಜಾನಕಿಯ ಜೀವನದ ನೆನಪು, ಸಮಯ ನೋಡಿ ಅವಳ ಹೃದಯದ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿ ನಡೆಸಿತು. ಸುನಂದ ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗಿದಳು - ಭಯದಿಂದ ಅವಳ ದೇಹಾಡ್ಯಂತವೂ ಬೆವರಿತು. ಜಾನಕಿಯ ಅನುಭವ ಕ್ರಮಕ್ರಮೇಣ - ದೌರ್ಬಲ್ಯದಿಂದ ತನ್ನದಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ ಎನ್ನುವ ಸತ್ಯ ಸುನಂದೆಗೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲ ಕಹಿನೆನವುಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಷೆಯಲ್ಲಿ ಮರಿಯಲಿತ್ತಿಸಿದಳು.

ಸುನಂದೆಯ ವಾದವಿವಾದದಿಂದ ಜೀವತ್ತು ಸುಂದರ ತನ್ನ ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿಯ ಕಡೆ ಸುಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಸೊಗಸಾದ ದೇವಾಲಯವಿದೆಯೆಂದು ನಂಬಿಕೊಂಡು, ವ್ರಯಾಸಪಟ್ಟು ಬೆಟ್ಟವೇರಿದವನಿಗೆ ಹಾಳುಮಂಟಪ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಂತಾಗಿತ್ತು. ಮಧ್ಯಾನ್ಹ ಟಿಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಗದ, ಪತ್ರಿಕೆ ಬಂದಾಗ 'ಇದನ್ನು ಸುನಂದ ನೋಡಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತಾಳೆ' ಎಂದುಕೊಂಡ. ಕಾಲೇಜಿನ ಕಾಮನ್ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗಲೇ ಕಾಗದ, ಪತ್ರಿಕೆ ಬಂದಿದ್ದು. ಜತೆಯ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಅದು ಏನೆಂದು ಕೇಳಿದರು. 'ಯಾವದೋ ಪತ್ರಿಕೆ' ಎಂದು ಮಾತು ತೇಲಿಸಿದ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ನಾಯಿಡು ಅವರಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ 'ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ - ನೀವಂತೂ ನನಗೆ ಅನ್ಯಾಯಮಾಡಿದಿರಿ. ದೇವರು ಅನ್ಯಾಯಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.' ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸು ತಹತಹಪಟ್ಟಿತು. 'ಛೆ! ಛೆ! ಸುನಂದನಿಗೆ ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿ ಮೊದಲು ತಿಳಿಸದೆ ಉಳಿದವರಿಗೆ ಹೇಳುವುದೇ' ಎಂದುಕೊಂಡ. ಕಾಲೇಜ್ ಮುಗಿದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಮನೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಓಡಿಬಂದಿದ್ದ.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಮದೇನು - ಮುಖಭಂಗ!

'ಅಣ್ಣನ ಯೋಗ್ಯತೆ ನಿಮಗಿಲ್ಲ' ಎನ್ನುವ ನಿತ್ಯಪಲ್ಲವಿ.

ಹೌದು! ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬಂದುಹೋದ ಮೇಲೆ ಸುನಂದನಿಗೆ 'ಅಣ್ಣ ಭೂತ' ಹಿಡಿದಿತ್ತು. ದಿನಕ್ಕೆ ನೂರು ಸಲವಾದರೂ ಅವಳು ಅಣ್ಣನನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವನನ್ನು ಸಮಯ ಸಂದರ್ಭವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೊಗಳಬೇಕು.

ಹೊಗಳಲಿ! - ಅಣ್ಣನನ್ನು ತಂಗಿ ಹೊಗಳದೆ ಇನ್ನು ಯಾರು ಹೊಗಳಬೇಕು. ವಿವೇರದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿಪಡೆದ ಅಣ್ಣನನ್ನು - ಆ ಖ್ಯಾತಿ ಯಾವದೇ ಬಗೆಯದಾಗಿರಲಿ - ತಂಗಿ ಹೊಗಳಬೇಕಾದುದು ಸಹಜವೇ! ಆದರೆ ಅದರ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ? ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಚುಚ್ಚಿ ಆಡುವುದೇಕೆ?

ಸುನಂದ ಹೇಳಿದಂತೆ ತನಗೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಸೂಯೆಯೇ? ಈಗ ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಯಾವ ಊರ ಒಕ್ಕಲು ಎಂದು

ತನಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗಿಲ್ಲವ ಅಸೂಯೆ ಈಗ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು ? ಇತರರನ್ನು ಅಸೂಯಾಗ್ರಸ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಗುಣಗಳಾದರೂ ಚಂದ್ರಶೇಖರನಲ್ಲಿ ಯಾವದಿವೆ ?

ನಾನು ಮಾಡುವ ಸೇವೆ - ದುಡಿಮೆ - ಅವರಿಂದ ಸಿಕ್ಕಬಹುದಾದ ಸಿದ್ಧಿ ಸುನಂದನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಬೇಕು - ಸಂವತ್ತು ಬೇಕು - ಬೆಡಗುಬೇಕು.

ತನ್ನ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ನಡೆದಿದ್ದ ಆಘಾತಕಂದು ಸುಂದರನಿಗೆ ನ್ಯೂನವೂ ಆಗಿತ್ತು - ಕೋಪವೂ ಬಂದಿತ್ತು.

ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ನಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು - ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅಂಶತಿಯನ್ನೂ ನಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು - ಆದರೆ ಮನೆಯೊಳಗಣ ಈ ಹಿಂಸೆ - ಈ ಭತ್ಸನೆ - ಈ ಕ್ರೌರ್ಯ ನಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ ?

ಸುಂದರ ಕಾಲು ಸೋಲುವವರೆಗೆ ಸುತ್ತಾಡಿದ. ರಾತ್ರಿಯ ಕ್ಷಣ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಳಗು ಹರಿಯುವವರೆಗೆ ಹೀಗೇ ಸುತ್ತಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ - ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲೇಬೇಕು.

ಮನೆ - ಅಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯಿದೆ, ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಕಾದಿದೆ, ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿ ನನ್ನ ದಾರಿನೋಡುತ್ತಿದೆ - ನನ್ನ ಸುನಂದ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದುಕೊಂಡು ಕಾಲೇಜ್ ಮುಗಿದೊಡನೆ ಮನೆಗೆ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡ.

ಈಗಲೂ ಅದೇ ಮನೆಯಿದೆ - ಅದೇ ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿ ಇದೆ - ಅದೇ ಸುನಂದ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ - ಸಂತೈಸುವುದಕ್ಕಲ್ಲ - ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಲ್ಲ - ಸಂತಾಪವಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ !

ಸುಂದರ ಮನೆಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದ. ಅವನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಡಗಿದ್ದ ಹಿರಿಯತನ ಹೇಳಿತು 'ಅಣ್ಣನ ಶ್ಯಾಂತಿಗೆ ಮರುಳಾದ ಹುಚ್ಚುಹೆಣ್ಣು ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಅವಿವೇಕವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ ತವ್ವು ಮಾತು ಆಡುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಮರೆಯಲು ನಿನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ ? ಮಗು ತವ್ವು ಆಡಿತೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ಫಲ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ? - ಸುನಂದ ಯಾರು ? ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲವೇ !

ನೀನೇ ಅವಳ ಸರ್ವಸ್ವವಲ್ಲವೇ? ನೀನು ಅವಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಿದರೆ ಅವಳಿಗೆ ದಿಕ್ಕು ಯಾರು? - ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಕ್ಷಾತ್ರ ಸಾಧಿಸುವುದು ಗಂಡಸುತನವೇ.'

ಕೋಪೋದ್ವಿಗ್ವನದಿಂದ ಜ್ವಲಂತವಾಗಿದ್ದ ಸುಂದರನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ತಂಗಾಳಿ ಬೀಸಿದಂತಾಯಿತು. ಅರೆನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿದ. ಸುನಂದನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂಬ ತವಕಮೂಡಿತು. ನಡೆಯ ವೇಗ ಹುಚ್ಚಿಸಿ ಮನೆ ನೇರಿದ.

ಬಟ್ಟೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ. ಯಥಾ ಕ್ರಮದಂತೆ ಸುನಂದ ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ. ಅವಳು ಒಳಗಿನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಷಾ ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. 'ನೆತ್ತಿಯ ಕಾವು ಇನ್ನೂ ಇಳಿದಿಲ್ಲ' ಎಂದುಕೊಂಡ. ಎದ್ದು ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. 'ಇದೇ ನಿನ್ನ ಪರೀಕ್ಷಾ ಸಮಯ ಸುಂದರ' ಎಂದು ಯಾರೋ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಸಿ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಅಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದ ಮನಸ್ಸು ಸ್ಥಿರವಾಯಿತು ಕೈಯಲ್ಲಿ 'ಕೆಮಿಕಲ್ ಎಜ್' ಪತ್ರಿಕೆ ಹಿಡಿದು ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ತಿರುವುತ್ತಾ

"ಸುನಂದಾ" ಎಂದು ಕೂಗಿದ.

ಒಳಗಿನಿಂದ ಮಾರುತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ

"ಸುನಂದಾ" ಎಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೂಗಿದ.

ಸುನಂದ ಎದ್ದು ಬಂದು ಬಾಗಿಲ ಒಳಿ ಸಂತಳು

"ಬಾ - ಕುಳಿತುಕೋ"

ಯಂತ್ರದ ಗೊಂಬೆಯಂತೆ ಸ್ವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು.

"ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ನೋಡಿದೆಯಾ?"

"ನೋಡಿದೆ."

"ನನ್ನ ಲೇಖನ ವ್ರಕಟವಾಗಿದೆ."

"ಹೌದು."

"ಸಂಪಾದಕರ ಟಿಪ್ಪಣಿ ನೋಡಿದೆಯಾ?"

"ನೋಡಿದೆ."

"ರಾಯಲ್ ಸೊಸೈಟಿಯಿಂದ ಕಾಗದ ಬಂದಿದೆ."

“ನೋಡಿದೆ.”

“ನಿನಗೇನನ್ನಿಸಿತು ?”

ಮನಂದ ಉತ್ತರಕೊಡಲಿಲ್ಲ

“ಮಾತನಾಡಲೋಯಾ ?”

“ಏನುಮಾತನಾಡಲಿ.”

“ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ನಾನು ಕಲಿಸಿಕೊಡಬೇಕೇನು ?”

“ಹಾಗೇ ಆಗಿದೆ - ನಾನು ಏನು ಆಡಿದರೂ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಜ್ಯವಾಡುವುದರಿಂದ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ.”

“ಅದನ್ನು ನಾನೇನು ಬಚ್ಚೆ.”

“ಇನ್ನು ಯಾರು ಬಲ್ಲರು ?”

“ನೀವು.”

“ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೀನು ಅರಿಯೆಯಾ ?”

“ಅರಿಯಲಾರೆ ಎಂದು ನೀವೇ ಹೇಳಿರುವಿರಿ.”

“ಅದು ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಆಡಿದ ಮಾತು.”

“ಹೌದು ! ಅತ್ತೆ ಒಡೆದ ಮಡಿಕೆಗೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ.”

“ಕೋಪ ಬರಿಸಿದವಳು ನೀನು.”

“ಹೌದು ! ಅನಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ಶನೀಶ್ವರ ಗುರಿ.”

“ಇಬ್ಬರದೂ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಭಾಗ ನೀನೇಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.”

“ನಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪೇನು ತಿಳಿಸಿ.”

“ನನ್ನನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸಿದ್ದು.”

“ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸಿದವರು ನೀವು.”

“ಅವರ ವಿಷಯ ನಾನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಿಲ್ಲ.”

“ನಾನೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದು - ನಿಮಗೇಕಷ್ಟು ಅಸಹನೆ.”

“ಅಸೂಯೆ - ಅಸಹನೆ.”

“ಹೌದು.”

“ಎರಡೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೇ ?”

“ಭಾಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದೊಂದು - ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದೊಂದು.”

“ತಪ್ಪನ್ನೇ ಸಮರ್ಥಿಸುವುದು ಮೂರ್ಖತನ.”

“ನಾನು ಮೂರ್ಖಳು.”

“ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎದ್ದು ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿಯ ಬೀಗದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟಳು.

೧೯

ಸಂಜೀವ, ಪುಷ್ಪ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಅನಂತಯ್ಯನಿಗೆ ಅವರ ಪ್ರವಾಸದ ವಿಷಯ ವೆಂಕಟಾಚಲ - ಕನಕಮ್ಮ ಇವರ ಮೂಲಕ ಮುಟ್ಟಿತು. ಪುಷ್ಪನಿಗೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಒಡನೆ ಕೊಂಡುಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಂಗತಿ ಕೇಳಿದ ಮೇಲಂತೂ ಅನಂತಯ್ಯ ಮತ್ತಷ್ಟು ವ್ಯಗ್ರಚಿತ್ತನಾದ. ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರಿಗೆ ಅವನಿಂದ ಪೂರ್ಣ ವರದಿ ಹೋಯಿತು. ರಾಯರು ಅವನನ್ನೇ ನಂಜನಗೂಡಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

“ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವೆಲ್ಲಾ ನಿಫಲ ಸ್ವಾಮಿ. ಪುಷ್ಪ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಜಿಗಣೆ ಅಂಟಿದ ಹಾಗೆ ಅಂಟಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ.”

“ನುದುವೆ ಯಾವಾಗಂತೆ!”

“ಅದೇ ಗೊತ್ತಾಗಲ್ಲ ನೋಡಿ, ಅದನ್ನವರು ನಿರ್ಧರಿಸಿಯೇ ಇಲ್ಲವೋ, ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಒಂದೂ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗಲ್ಲ.”

“ಆ ಕೆ. ಜಿ. ಎಫ್. ಅಂಕಲ್ (K. G. F. uncle) ಹಿಡಿಯದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಅನಂತಯ್ಯ. ಈ ಗಂಡಾಂತರ ಅವನೊಬ್ಬನೇ ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ.”

“ಅವನ ಪರಿಚಯವೇ ನನಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ಪರಿಚಯ ನಾನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಕಂಟೋ ನೈಂಟಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಡೊಮಿಂಗೋ ಲಾಯರು. ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಯ ವರಿಗೆ ಅವನೇ ಲಾಯರೂಂತ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವನು ಲಾಯ ರಾಗಿರದಿದ್ದರೂ, ಗಣಿ ಲಾಯರ ಪರಿಚಯ ನಿಮಗೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ.... ಊರಿನ ಕಡೆ ಏನು ಸಮಾಚಾರ ಅನಂತಯ್ಯ? ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತ ರಂಗಣ್ಣ ಹೇಗಿದ್ದಾನೆ?”

“ಅವನ ರಾಮಾಯಣ ಬಿಡಿಸ್ತಾಮಿ - ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ ಹರಿಯಲಿಲ್ಲ.”

“ಈಗೆಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗಿರಬೇಕಲ್ಲರೇ. ಪುನಃ ಮದುವೆಯೂ ಆಯಿತು. ....ಹೆಂಡತಿ ಮನೆಗೂ ಬಂದಳು.”

“ಎಲ್ಲಾ ಆಯಿತು. ಆ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ...ಮಗನಿಗೆ ಕಂಕಣಬಲವೇ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಹೆಂಡತಿಗೆ ನಿತ್ಯರೋಗ - ಬೆಳಗಾಗಿದ್ದು ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಅಲೆಯೋದು ರಂಗಣ್ಣನ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ.”

“ಜಾನಕಮ್ಮ ಮೇಲಿಂವ ಮೇಲೆ ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು ಎಂದು ನೀವು ಹೇಳಬಾರದೆ ?”

“ಹೇಳಿದರೆ ‘ ಆಗಲಿ - ಆಗಲಿ ’ ಎಂದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.”

“ನಾನೂ ಎರಡು ಕಾಗದ ಬರೆದೆ - ಒಂದಕ್ಕೂ ಅವನಿಂದ ಜವಾಬಿಲ್ಲ.”

“ಶುದ್ಧ ತರಲೆ ಆಸಾಮಿ. ಆಸ್ತಿ ವಿಷಯ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಇತ್ಯರ್ಥ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೀವು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದ ಹೊರತೂ ಗತ್ಯಂತರವೇ ಇಲ್ಲ.”

“ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಮೈಸೂರು, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಹೋಗಿಬರಬೇಕು - ನನಗೂ ಒಂದು ಘಳಿಗೆ ಪುರಸತ್ತಿಲ್ಲ.”

“ ಎರಡು ದಿನವ ಪುರಸತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡಿ ಸ್ವಾಮಿ. ವಾಪ ಜಾನಕಮ್ಮ - ಹೆಣ್ಣು ಹೆಂಗಸು - ಎರಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಆಕೆ ಪೂರೈಸುವುದು ಹೇಗೆ ?”

“ಆಗಲಿವ್ವಾ. ಈ ವಾರದ ಕೊನೆಗೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿಬಂದು ರಂಗಣ್ಣನನ್ನು ನಾನೇ ನೋಡಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಹೊರಡುವಿರಿ.”

“ಮೈಸೂರಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಡೊಮಿಂಗೋಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದುಕೊಡಿ.”

ಅನಂತಯ್ಯ ಕಾಗದ ಬರೆಸಿಕೊಂಡು ಮೈಸೂರು ಸೇರಿ ತನ್ನ ಕಾಪಿನ ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರಿಸಿದ.

ಐದು ದಿನಗಳ ಕಳೆದವು. ಒಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪುಷ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ

ಸಂಜೀವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ಸ್ನಾನ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಸಂಜೀವನ, ಪುಷ್ಪನನ್ನು ನೋಡಿ

“ಇದೇನು ಡಾರ್ಲಿಂಗ್, ಇಷ್ಟು ಜೀಗ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಪುಷ್ಪ ಸಪ್ತಮೋರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮೌನವಾಗಿ ಕುಳಿತಳು. ಸಂಜೀವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆತಂಕವಾಯಿತು. ಏನೋ ಅನಾಹುತವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ. ಪುಷ್ಪನನ್ನು ನೇವರಿಸುತ್ತಾ ಮೃದುವಾಗಿ

“ಏನು ಆಯಿತು ಹೇಳು. ಸುಮ್ಮನೆ ಚಿಂತೆಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಎಲ್ಲ.”

ಮಾತನಾಡಲು ಬಾಯಿತೆರೆದು ಪುಷ್ಪ ‘ಅಕ್ಕ’ ಎಂದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಂದ ಪ್ರವಾಹವೇ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟಿತು. ಅವಳು ದುಃಖದಾನೇಗವನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿತ್ತು

“ನಿನ್ನ ಅಕ್ಕಾವರಿಗೆ ಏನಾಗಿದೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಪುನಃ ಹಾರ್ಟ್ - ಅಟ್ಯಾಕ್ (Heart - attack) ಆಗಿದೆಯಂತೆ!”

“ಕಾಗದ, ಟಿಲಿಗ್ರಾಂ ಏನಾದರೂ ಬಂತೇ?”

“ಅಂಕಲ್ (Uncle) ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರಂತೆ. ಅವರನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ - ಕೂಡಲೆ ನನ್ನ ಕಿರಿದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.”

“ಹೃದ್ರೋಗ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟ ಕಾಹಿಲೆ. ಅದರ ಸ್ವರೂಪವೇ ಅರ್ಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ಏನು ಸಾರ್ಥಕ. ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಾ.”

“ನಿಮ್ಮೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಬೇಕಲ್ಲ.”

“ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪದೆ ದಿನವೂ ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತಿರು.”

“ನಾನು ಹೋಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ . . . .”

“ಏನೂ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೋಗಿಬಾ. ದೇವರು ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೇ ಹೊರಟುಬಿಡುತ್ತೀಯಾ?”

“ಹೂ ! ಹೊರಡಬೇಕಾಗಿದೆ.”

ಕಾಲ ವಿಳಂಬವಾದುವ ಹಾಗಲ್ಲ. ನೀನಿನ್ನೂ ಹೊರಡುವ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ - ತಡಿ, ನಾನೂ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೇನೆ."

"ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಕಲ್ ಇದ್ದಾರೆ."

"ಇದ್ದರೇನಂತೆ!"

"ನಮ್ಮ ಎಂಗೆಜ್‌ಮೆಂಟ್ ವಿಷಯ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಳೆಯಕಾಲವರು."

"ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಇಲ್ಲೇ ನಿನಗೆ ಗುಡ್ - ಬಯ್ (Good-Bye) ಹೇಳಬಿಡಬೇಕು."

"ಇನ್ನೂ ಹೊತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಗಂಟೆಕಾಲ ನಾನು ಇಲ್ಲಿದ್ದು ಹೋಗಬಹುದು."

"ಬೇಡ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್ - ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೇನೂ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ."

"ಕೋಪಬಂತೇ ದೊರೆ."

"ಕೋಪ ಏಕೆ ಬರಬೇಕು."

"ನನ್ನ ತಾಪತ್ರಯ ನೋಡಿ."

"ನಿನ್ನ ಸುಖ ದುಃಖ ಎರಡೂ ನನ್ನದಲ್ಲವೇ!"

"ಬಹಳ ದಿನವ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ ದೊರೆ. ನನ್ನ ದೇಹ ಅಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಗುಣವಾದ ಕೂಡಲೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ."

"ಹಾಗೇ ಮಾಡು"

ಎಂದು ಡ್ರಾಯರ್ ತೆಗೆದು ಇನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ನೋಟನ್ನು ಪುಸ್ತನ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟ.

"ಇದೇಕೆ?"

"ಕಾಹಿಲೆಯವರನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಬರಿಗೈಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಾರದು. ಔಷಧಿ ಪದ್ಯದ ಖರ್ಚಿಗೆ ಹಣಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಭಾವನಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳು. ನಾನು ಬರಬೇಕಾದರೆ ವೈರ್ (Wire) ಮಾಡು - ಕೂಡಲೆ ಹೊರಟುಬರುತ್ತೇನೆ."

ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಪುಷ್ಪನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮಂಜಾದವು. ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಸಂಜೀವನ ವಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣೇನು ಅವನ ಪಾದಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದವು. ಸಂಜೀವನ ನಶ್ಚಿಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ಸಂತೈಸಿದ.

“ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತೀರಾ?”

“ಖಂಡಿತ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ.”

“ಅಕ್ಕನ ವಿಳಾಸ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ.”

“ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಗುರುತು ಹಾಕಿಕೊಂಡು.”

ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಪ್ಯಾಡ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವಳು ಹೇಳಿದ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಸಂಜೀವನ ಗುರುತು ಹಾಕಿಕೊಂಡು

“ನಿನಗೆ ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು.”

“ಆದರಾಗಲಿ.”

“ರೈಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಮೇಲೆ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೋಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.”

ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಹಿಡಿಯಿತು. ಸಂಜೀವನ ಅವಳ ಜತೆ ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಗಾಡಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದ.

ಪುಷ್ಪ, ಅವಳ ‘ಅಂಕಲ್’ ಅಂದೇ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಯ ಪ್ಯಾಸೆಂಜರ್ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಸಿದರು.

ಅದೇ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನಂತಯ್ಯನೂ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಸಿದ.

ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಬಂದ ಅಂಚೆಯಾಳು ಸಂಜೀವನನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಗದವಿತ್ತ. ಪುಷ್ಪನ ಅಕ್ಷರವಿದ್ದ ಹಾಗಿತ್ತು ಅವಳದೇ ಕಾಗದ.

“ಹೃದಯೇಶ್ವರಾ,

ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ನನಗೆ ಏನೂಬೇಡವಾಯಿತು. ನಿಮಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದರೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವುದೆಂದು ಕುಳಿತೆ. ‘ಸ್ರೀಮಿಗಳ

ಹಾದಿ ಸುಗಮವಾದುದಲ್ಲ' ಎಂಬ ಗಾಢ ನಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಿಸಿದೆ.

ಒಂದೇ ವಾರದ ಕೆಳಗೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದೆವು. ಜತೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆವು. ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಂದಿರುಗಿದೆವು. ಈಗ ನಾನು 'ಅಂಕಲ್' ಜತೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಜತೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹಕ್ಕಿಯ ಹಾಗೆತ್ತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು; ಈಗ ಗುಂಡಿನಂತೆ ಭಾರವಾಗಿದೆ.

ನೀವು ನನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮ ಭಾವಚಿತ್ರ ಇದೆ. ಅದನ್ನೇ ಎದೆಗಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನಿನ್ನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾನು ಬಂದಾಗ ನೀವೇಕೆ ಅಷ್ಟು ಆತುರವಾಗಿ ಕಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿರಿ. ಹಾಗೂ ನಾನು ಸೂಚಿಸಿದೆ. 'ಇನ್ನೂ ಹೊತ್ತಿದೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. 'ನಾಲ್ಕೈದು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದಿರಿ. ಆಗ ನನಗೇಕೆ ಮಂಕು ಕವಿಯಿತು. ಹನ್ನೆರಡರ ರೈಲು ತಪ್ಪಿದರೆ ಮೂರುವರೆಯ ರೈಲು ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು.

ಪ್ರಭೂ - ನನ್ನನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಎಂದು ನೀವು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ಹೌದು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು - ದೇಹ ಎರಡನ್ನೂ ನಿಮಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದೆ. ನೀವು ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿದಿರಿ.

ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಗುಣಮುಖವಾದ ಕೂಡಲೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಬಾಸಿಯ ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸಿ

ಬುಧವಾರ

ಪುಷ್ಯ."

'ಅಯ್ಯೋ ಪ್ರಾಣ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಸಂಜೀವ ಲಕೋಟಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿನೋಡಿದ. 'ಇಲ್ಲಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋದವಳೇ ಕಾಗದ ಬರೆದು ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಅಂಚೆಗೆ ಹಾಕಿದ್ದಾಳೆ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಲು ಕುಳಿತ.

ಬುಧವಾರ ಸಂಜೆಯೇ ಪುಷ್ಯ, 'ಅಂಕಲ್' ಬೆಂಗಳೂರು ಸೇರಿದರು. ಅಂಕಲ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪುಷ್ಯನನ್ನು ಹೊಟೇಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದ. ಅವನು ಮೊದಲೇ 'ರಿಸರ್ವ್' ಮಾಡಿದ್ದ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ರೂಮು ಅವರ ದಾಯಿತು.

ಇದನೆಯ ನಂಬರು ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಅನಂತಯ್ಯ ತಳವೂರಿದ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದಕೂಡಲೆ ಅಂಕಲ್‌ಗೆ ಪುಷ್ಪ "ನಾನು ಆಕ್ಕನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದಳು.

"ಈಗ ನೀನು ಹೋದರೆ ಬರುವುದು ಯಾವಾಗ?"

"ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ."

"ರೇಸ್ ಆರಂಭವಾಗುವುದು ಎರಡು ಗಂಟೆಗೆ,"

"ತಡಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಗ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ."

"ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಬೇಗ ಬಾ"

ಎಂದು ಅಂಕಲ್ ಹೇಳಿದ.

ಪುಷ್ಪನ ಮುಖ ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಜ್ಯೂಡಿ ಬೆಕ್ಕುಸಬೆರಗಾಗ

"ಇದೇನೇ - ಯಾವಾಗ ಬಂದೆ" ಎಂದಳು.

• ಎಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಟಪಾಲು ಬಂತೇ?"

"ಬಂದಿಲ್ಲ - ಇನ್ನೇನು ಬರಬಹುದು. ಏನು ಸಮಾಚಾರ - ಏಕೆ ಇಷ್ಟು ಗಾಬರಿಯಾಗಿರುವೆ?"

"ಭಾವ ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ."

"ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೆಸ್ ಡ್ಯೂಟಿ ಇರುವುದು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿಯಾ?"

"ಜ್ಯೂಡಿ ನಾನು ಮಹಾವಾಸಿ."

"ಏಕೆ? ಏನು ಮಾಡಿದೆ? ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ?"

"ಅಂಕಲ್"

ಜ್ಯೂಡಿ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಶಬ್ದನೆಟ್ಟಿಂತಾಯಿತು

"ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ನಾನು ಏನು ಹೇಳಲೇ ಮೇರಿ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಿತ್ತಾಳಿಗೆ ಆಸೆಪಡುವೆಯಲ್ಲ."

"ಇಲ್ಲಕ್ಕ - ಹಾಗಲ್ಲ. ಮೊನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ - ಹೌದು ಮಂಗಳವಾರ ರಾತ್ರಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅಂಕಲ್ ಇಳಿದುಬಿಟ್ಟ. 'ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊರಡ ಬೇಕು - ಗುರುವಾರದಿಂದ ರೇಸು' ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ನಾನು ಇದ್ದ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಸಿದೆ. ನನ್ನ 'ಎಂಗೇಜ್‌ಮೆಂಟ್' ವಿಷಯವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಅಂಕಲ್ ರೇಗಿಬಿಟ್ಟು 'ಇದುವರೆಗೆ ನಾನು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಬೇಡವಾದೆ ನಲ್ಲವೇ' ಎಂದು ರಾಧಾಂತ ಮಾಡಿದ. ನಾನೂ ಮಮ್ಮಿ ಅವನ ಕಾಲು

ಹಿಡಿದು ಬೇಡಿಕೊಂಡೆವು. 'ನನ್ನ ಜೀವನ ಒಂದು ರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕನಿಕರ ತೋರಿಸಿ ಕಾಪಾಡಿ. ನನ್ನನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡಿ. ನನ್ನಂಥವರು ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಂದಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾರೆ' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೆ."

"ಕೊನೆಗೆ . . . ?"

"ಅವನೂ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ - 'ನಾನು ಕಾಲಿಟ್ಟ ಮನೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತೆ - ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೇಡಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಹಣೆ ಬರಹಕ್ಕೆ ಯಾರೇನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ' ಎಂದ. ಗ್ರಹಚಾರ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಿ. ನನ್ನದು ತಿರುಕನ ಕನಸಾಯಿತು. ಅವನು ಒಂದು ಕರಾರು ಹಾಕಿದ."

"ಕರಾರೇ! ಏನದು?"

"ನಾನು ಬಂದುದಂತೂ ಆಯಿತು. ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ನನ್ನ ಜತೆ ಹೊರಟು, ಮೂರು ದಿವಸ ನನ್ನೊಂದಿಗಿದ್ದು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದುಬಿಡಿ. ಪುನಃ ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಅವನ ಕರಾರು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಎದೆಬಿಚ್ಚಿಹೋಯಿತು. ಆದರೇನು ಮಾಡುವುದು - ಅಡೊಂದೇ ಮಾರ್ಗವಿದ್ದದ್ದು. ನಿನ್ನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಒಂಟಿಕೊಪ್ಪಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಸಡೆದು ಬಂದೆ."

"ಅವರಿಗೇನು ಹೇಳಿದೆ."

"ನಿನಗೆ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್‌ನಿಂದೂ, ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಅಂಕಲ್ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಯೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ."

"ಭಗವಂತ ನಿನ್ನ ಕಾಪಾಡಲಿ ಮೇರಿ."

"ಅವರ ಕಿವಿಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿ ಬಿಳದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು."

ಅಂತೆಯೇನು ಬಂದು ಪುಷ್ಪನ ಹೆಸರಿಗೆ, ಜ್ಯೂಡಿಯ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಕಾಗದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೋದ.

ಕಾಗದವನ್ನು ಒಡೆದು ನೋಡದೆಯೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಪುಷ್ಪ ಶಕ್ತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಕಾಗದ ಸಂಜೀವನದೇ ಆಗಿತ್ತು.

"ಡಾರ್ಲಿಂಗ್,

ನನ್ನ ಕಾಗದ ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬ ನೃಪೆಯಾಯಿತು. ಕ್ಷಮಿಸಿ

ಧಾವತಿಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವೆ ಹನಿ (Honey). ಈ ಸಂಜೀವ ಎಂದಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನವನೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಕಾಹಿಲೆಯೆಂದರೆ ನೀನು ಹೋಗದಿದ್ದರಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಸ್ವೇಷನ್‌ವರೆಗೆ ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡ್ಡೋಳ್ಳಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದೊಂದೇ ನನ್ನ ದುಃಖ.

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ತಳೆಯದೆ ಅಕ್ಕನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಾ - ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನನ್ನಿಂದ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಸು. ಬರುತ್ತೀನೆ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೀವನವೇ ತ್ಯಾಗಮಯವಾದುದು. ನೀನು ಕಾಗದದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪಂಕ್ತಿ ಓದಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬ ದುಃಖವಾಯಿತು. ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿದೆನೋ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿದುವೆಯೇ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಬರೆಯಲಿ ?

ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮ ಅನಂತನಾಗಿ, ಅಮರವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ.
ಗುರುವಾರ ಇಂತು ಸದಾ ನಿನ್ನ ಸಂಜೀವ.”

ಪುಷ್ಪ ನಾಲ್ಕಾರು ಬಾರಿ ಕಾಗದವನ್ನೋದಿಕೊಂಡು, ಅದಕ್ಕೆ ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ಎದೆಗುಟ್ಟಿಕೊಂಡಳು. ಜ್ಯೂಡಿ ತಂಗಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು

“ಅವರನ್ನು ಅಪ್ಪು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೀಯಾ ಮೇರಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಪುಷ್ಪ ಎದುರಿಗಿದ್ದ ಯೇಸುಸ್ವಾಮಿಯ ಚಿತ್ರದ ಕಡೆ ಕೈಮಾಡಿ

“ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸದಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?”

“ಅವರನ್ನು ಯೇಸುಸ್ವಾಮಿಗೆ ಹೋಲಿಸುವುದೇ ಮೇರಿ?”

“ಅವರ ಗುಣ ನೀನು ಕಾಣೆ ಜ್ಯೂಡಿ - ಅವರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತು, ನಡತೆ ದೇವತಾಂಶದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು ಜ್ಯೂಡಿ - ನಿನಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಕೈಗೆ ಇನ್ನೂರು ರೂವಾಯಿಕೊಟ್ಟು ‘ಅಕ್ಕನ ಆರೋಗ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೋ. ನಾನು ಬರಬೇಕಾದರೆ ಬರಿ. ಕೂಡಲೆ ಹೊರಟುಬರುತ್ತೀನೆ’ ಎಂದರು. ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಣ್ಣತನ ತೋರಿಸದಿರುವವರನ್ನು ನಾನು ವಂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

“ಆಗಿಹೋದುದನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿದರೆ ಏನು ಸಾರ್ಥಕ ಮೇರಿ.”

“ಜ್ಯೂಡಿ, ನನಗೊಂದು ಪೋಸ್ಟ್ ಕವರ್ ಕೊಡುವೆಯಾ?”

“ಅವರಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತೀಯಾ?”

“ಹೂ.”

“ನೀನು ಕಾಗದ ಬರಿ. ನಾನು ಕವರ್ ತಂದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಪಕ್ಕದ ಸ್ಟೋರ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪುಸ್ತಕ ಕೈಗೆ ತನ್ನ ಲೆಟರ್‌ವ್ಯಾಡ್ ಕೊಟ್ಟಳು. ಪುಸ್ತಕ ಕಾಗದ ಬರೆದು, ಜ್ಯೂಡಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಕವರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ

“ನೀನೇ ಪೋಸ್ಟ್‌ಮಾಡಬೇಕು ಜ್ಯೂಡಿ.”

“ಕೊಡು - ನಾನೇ ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

“ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಜ್ಯೂಡಿ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಯಾವಾಗ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂಕಲನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ನಾಳೆಯೇ ಹೊರಡಲು ಏರ್ಪಾಟುಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಗದ ಬಂದರೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡು.”

“ಖಂಡಿತ ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಡಿಯರ್. ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಡ.”

ಎಂದು ಜ್ಯೂಡಿ ಆಶ್ವಾಸನುಡಿಸಿತು.

ಪುಸ್ತಕ ಹೊರಬೀಲಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಅಂಕಲ್ ಹೊತ್ತಾಯಿತೆಂದು ತಹತಹಪಡುತ್ತಿದ್ದ. ಪುಸ್ತಕ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಊಟ ಮುಗಿಸಿ, ರೇಸ್ ಕೋರ್ಸ್‌ಗೆ ಹೊರಟ.

ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋದ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಅನಂತಯ್ಯ ಇದ್ದ.

ತನ್ನ ಕೈಸೇರಿದ ಕಾಗದವನ್ನು ಸಂಜೀವ ಓದಿಕೊಂಡ. ‘ಇಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿದರೂ ಪುಸ್ತಕ ಏಕೆ ಅಧೀರಕಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅಕ್ಕನ ಸ್ತಿತಿ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ತಳಮುಳವೇಕೆ’ ಎಂದುಕೊಂಡ.

“ನನ್ನ ಸ್ಯಾಮಿ,

ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ಣ ಪತ್ರ ಕೈಸೇರಿತು. ಅದರ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಜ್ಯೂಡಿಗಿ ಓದಿಹೇಳಿದೆ. ಈ ಕಾಗದವನ್ನು ಅವಳ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತೇ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಜ್ಯೂಡಿ ತುಂಬ ದುರ್ಬಲವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಎದೆಯ ನೋವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ‘ಗಂಜಾಂತರ ಪಾರಾಯಿತು - ಆದರೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರಬೇಕು’ ಎಂದು ಡಾಕ್ಟರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಜ್ಯೂಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳು ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಿದಳು. ನೂರು ಡಾಕ್ಟರು ಮಾಡಲಾಗದ ಕೆಲಸ ನೀವು ಒಂದು ಪಂಕ್ತಿ ಮಾಡಿತು.

ಪ್ರಭೂ - ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಷ್ಟ ಸುಖ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಿರಿ. ತ್ಯಾಗಮಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೀವು ನಮ್ಮನ್ನು ಸೋಲಿಸಿರುವಿರಿ. ನಾನು ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಶಬ್ದಕೋಶದಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿರುವಿರಾ ?

ನಾಳೆ ಜ್ಯೂಡಿಯ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ನಾನು ಹೊರಡುವ ವಿಷಯ ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತೇನೆ. 'ನೀನು ಹೊರಡು - ಫರವಾಗಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಜ್ಯೂಡಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಆದರೆ ಅವಳನ್ನು ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಆತ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರು - ಮೈಸೂರು ಮಧ್ಯೆ ತೂಗಲಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಬೇಸರಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ ಸ್ವಾಮಿ - ಬೇಗ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಾ ? ಒಳ್ಳೆಯ ಪಿಕ್ನರ್ ಇದ್ದರೆ ಹೋಗಿ. ಕನ್ನಂಬಾದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ. ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಬನ್ನಿ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಕೆಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕ ಚಿತ್ರನೋಡಿ ಒಮ್ಮೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಛೇನಾರಿಮಾಡಿ. ಛೇನಾರಿ ಮಾಡಿದಕೂಡಲೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು 'ಡಾರ್ಲಿಂಗ್' ಎನ್ನುವಿರಲ್ಲವೇ ?

ಅಯ್ಯೋ! ಆ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಶಬ್ದ 'ಡಾರ್ಲಿಂಗ್' ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಿ ಎಷ್ಟೋ ಯುಗವಾದಂತಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಮ್ಮೆ 'ಡಾರ್ಲಿಂಗ್' ಅನ್ನಿ ದೊರೆ - ಇಲ್ಲಿಗೆ ನನಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಶುಕ್ರವಾರ

ನಿಮ್ಮ ಚರಣದಾಸಿ ಪುಷ್ಪ."

ಪುಷ್ಪನ ಕಾಗದವನ್ನು ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಂಜೀವ ನೇರವಾಗಿ ಪುಷ್ಪನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಹಲನ್ ಅಮ್ಮ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಉಯಿಸಿದಳು. ಸಂಜೀವ ಪುಷ್ಪನ ಕಾಗದ ತೆಗೆದು

"ಪುಷ್ಪ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದಾ'ಮ್ಮ. ನಿಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಮಗಳಿಗೆ ಗುಣವಾಗುತ್ತಿದೆಯಂತೆ. ನಾಳೆ ನಾಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಬರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾಳೆ."

"ನನಗೂ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ. ದೇವರು ದೊಡ್ಡವನು, ಜ್ಯೂಡಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದ"

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಪುಷ್ಪನ ರೂಮಿನ ಬೀಗ ತೆಗೆದಳು. ಸಂಜೀವ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಪುಷ್ಪನ ಕಾಗದವನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಓದಿಕೊಂಡ. ಅವಳ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ

"ನಿನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನಿನಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್"

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪುಷ್ಪನ ಡ್ರಾಯರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಲೆಟರ್‌ವ್ಯಾಡ್ ತೆಗೆದು

ಕೊಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಹೆಲನ್‌ಅಮ್ಮ ಕಾಫಿ ಮಾಡಿ ತಂದು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟಳು.

“ಇದೇಕಮ್ಮ ಈಗ - ಸುಮ್ಮನೆ ತೊಂದರೆಯಾಯಿತು ನಮಗೆ.”

“ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ನನಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದರೆ ನಿಮ್ಮಗಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯಾಗಿರಬೇಕಪ್ಪಾ.”

“ತನಗೆ ಅಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವಾಗಷ್ಟೇ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತೊಂದರೆ”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಾಫಿ ಕುಡಿದು ಮುಗಿಸಿದ. ಹೆಲನ್‌ಅಮ್ಮ ಕಪ್ಪು ಸಾಸರು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಳು.

“ಪುಸ್ತಕನಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಏನಾದರೂ ತಿಳಿಸಬೇಕೇ?”

“ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಜ್ಯೂಡಿಯನ್ನು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಬರೆಯಿರಿ”

ಸಂಜೀವ ಕಾಗದ ಮುಗಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಕಿವೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೊರಡಲನುವಾದ.

ಹೆಲನ್‌ಅಮ್ಮ ಒಳಗಿನಿಂದ ಬರುವವರಿಗೆ ವೆರಾಂಡದಲ್ಲಿ ಕಾದಿದ್ದು

“ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಿ - ನಾನು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತೇನೆ.”

“ಇಷ್ಟುಬೇಗ ಹೊರಟುಬಿಡುತ್ತೀರಾ?”

“ನಾಳೆ ಬರುತ್ತೇನೆ.”

‘ನಿಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಯವಸ್ತು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ - ನೀವೇಕೆ ಸಿಲ್ಲವಿರಿ’ ಎನ್ನುವಂತೆ ಹೆಲನ್‌ಅಮ್ಮ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕಳು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಜ್ಯೂಡಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಕಾಗದ ತರಬೇಕೆಂದು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಅವಳು ಅಳುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಅಂಕಲ್ ಅವಕಾಶಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕನಿಗೆ ನರಕಯಾತನೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಶನಿವಾರ ತನ್ನ ಒಳ್ಳೆಯ ವಾರವೆಂದು ಅಂಕಲ್ ತಿಳಿಸಿ, ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ರೇಸ್‌ಕೋರ್ಸಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ರೇಸ್‌ಕೋರ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ನೋಟುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು

“ನೋಡು ಪುಷ್ಪಾ, ಇವತ್ತು ಸಾವಿರರೂಪಾಯಿ ಆಡುತ್ತೇನೆ. ಏನೂರು

ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ - ಐ.

ಅಕೌಂಟ್ ಮಾಡೋಣ.

“ಅಷ್ಟು ಹೋದರೆ.

“ಹೋದರೆ ನನಗೆ ಹೋಗಿ

ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ”

ಮೊದಲನೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿವೆಂದರೂ ಪುಸ್ತಕ - ಆಟದ ಮೇಲಿರಲಿಲ್ಲ - ಅಂಕಲ್ ಗೆದ್ದರೆ ತನಗೆ ಬರುವ ಹಣದ ಕಡೆಗೂ ಅವಳ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ರೇಸ್‌ಕೋರ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸೀರೆ, ಕುಪ್ಪಸ, ಒಡವೆ ಮೆರಸಲು ಬಂದಿದ್ದ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ನಾರೀರತ್ನಗಳನ್ನು ಅವಳು ಕತ್ತೆತ್ತಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಚಿಂತೆ - ಇಲ್ಲಿಂದ ವಾರಾಗುವುದು ಹೇಗೆ ?

ಸಂಜೀವನ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತ ಪುಷ್ಪ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಳು. ನಾಲ್ಕುಗಂಟೆಗೆ ಅಂಕಲ್ ಒಳ್ಳೇ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದ. ಅವನ ನಗೆಮೊಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಬಾಯಿಂದ. ಸೂಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಧ್ಯದ ವಾಸನೆಯಿಂದಲೂ ಅವನ ಉತ್ಸಾಹ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೊಟೀಲಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ಅಂಕಲ್ ಕಿಸೆಯಿಂದ ನೋಟಿನ ಕಂತೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎಸೆದು

“ನೀನು ಶುಂಬ ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿ ಪುಷ್ಪ” ಎಂದ.

“ಏಕೆ?”

“ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು - ನನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆಡಿದ ಐದುನೂರು ಮುಳುಗಿ ಹೋಯಿತು - ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆಡಿದ ಐದುನೂರಿಗೆ ಎರಡೂವರೆ ಸಾವಿರ ಬಂದಿತು. ಒನ್ ಟು ಫೈವ್ (One to Five) ಬಿಗಿನರ್ಸ್ ಲಕ್ (Beginner's Luck) ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ನಿಜವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡು.”

ಪುಷ್ಪ ನೋಟುಗಳನ್ನೆಣಿಸಿ “ಎರಡೂವರೆ ಸಾವಿರ ಸರಿಯಾಗಿದೆ.” ಎಂದಳು.

“ಸರಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಎರಡು ಅರ್ಧಮಾಡು.”

ಪುಷ್ಪ ಸಾವಿರದ ಇನ್ನೂ ರೈನತ್ತರ ಎರಡು ಕಂತೆ ತೆಗೆದಿಟ್ಟಳು.

ಎಂದು ಹೇಳಿದರಿ. ಬಂದುದು
 ಎರಡು ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಸಾವಿರ - ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾವಿರದ್ದೆನಿಸಿತು.
 ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧವೆಂದೂ ನಾನು ಎಳುನಾರೈವತ್ತು ಬರಬೇಕು.”

“ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಸಾವಿರದ್ದೆನಿಸಿತು ತೆಗೆದುಕೋ. ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅಷ್ಟು
 ನಿನಗೇ ಸೇರಬೇಕು.”

“ನನಗೊಂದು ಉಪಕಾರಮಾಡಿ.”

“ಹೇಳು.”

“ಈ ರಾತ್ರಿ ನಾನು ಹೊರಡಲು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿ. ಈ ದುಡ್ಡು ನನಗೆ
 ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನೀವೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ - ಈ ರಾತ್ರಿ ನನ್ನ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ
 ಬಿಟ್ಟರೆ ನೀವು ಮಹೋಪಕಾರ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.”

“ನಾನು ನಿನಗೆ ಯಾವ ಅಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ.”

“ಅಪಕಾರಮಾಡಿದ್ದೀರೆಂದು ನಾನು ಯಾವ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಿ ಈಗ
 ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರ.”

ಅಂಕಲ್ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಯೋಚನೆಮಾಡಿ

“ಈ ರಾತ್ರಿ ಬೇಡ - ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೊರಟುಬಿಡು” ಎಂದ.

ಅವನಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂದು ಪುಷ್ಪ
 ಸುಮ್ಮನಾದಳು.

ಆ ಕಾಳರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯುವುದು ಪುಷ್ಪನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ
 ಯಾಗಿತ್ತು. ಆನರೆ ಕಳೆಯಲೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು - ನಟಿಸಿ ಯಾವುದೂ
 ಸಂತೋಷ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು - ಕಿವಿಗೆ ಬೇಡವಾದ ಲಶ್ಮಿಮಾತುಗಳನ್ನು
 ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು - ಹೃದಯ ಒಡೆದು ಸಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅಸಹ್ಯ
 ಪ್ರಣಯಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಗಳನ್ನೆಣಿಸುತ್ತ ಪುಷ್ಪ ಮಲಗಿದಳು. ಯಾವದೋ ರೂಪವಿದ್ದಲ್ಲಿ

ಮಳೆ ಬೀಳತೊಡಗಿತು. ಪ್ರಕೃತಿದೇವಿ
 ದಿದ್ದ - ಪುಷ್ಪನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ತಂವೆಸೆಯು
 ಪುಷ್ಪ ಎದ್ದವಳೇ ಗಡಿಯಾರ ತೆಗೆದು
 ಝೆಲು ಹೊರಡಲು ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳಿಗ್ಲವ
 ಕೊಂಡು, ವಸ್ತ್ರಧರಿಸಿ ಹೊರಡಲನುವಾದಳು. ಇನ್ನ

ಅಂಕಲನ್ನು ತಾನೇ ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು.

“ಗಂಟೆಯೆಷ್ಟು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಆರು ಹೊಡೆಯಿತು.”

“ಈಗ ನೀನು ಹೊರಡಲೇಬೇಕೇ?”

“ಆ ವಿಷಯ ನಿನ್ನೆಯೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೆವಲ್ಲ.”

“ನಿನ್ನೆಯ ಮಾತು ಇರಲಿ. ಇವತ್ತಿನ ವಿಷಯ ಹೇಳು.”

“ಹೊರಡಲೇ ಬೇಕು.”

ಅಂಕಲ್ ಎದ್ದವನೇ ಮುಖಮಾರ್ಜನೆ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಫಿ ಸೇವಿ
 ಸುತ್ತ

“ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಯಿಸುವುದರಿಂದ ತುಂಬ ಅನರ್ಥಗಳಾಗುತ್ತವೆ.”

“ನಿನ್ನ ವಿಚಾರವಷ್ಟೆ ನೀನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವುದು - ನನ್ನ ವಿಷಯ
 ನಿನಗೆ ಬೇಡವಾಗಿದೆ.”

“ಇದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು.”

ಅಂಕಲ್ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ನೋವಿನ ಗೆರೆಗಳು ಮೂಡಿವವು.

“ಇನ್ನ ಮೇಲೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲೇಕೂಡದೇ?”

ಅವಳು ಉತ್ತರ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಿರುವುದು ವಿವೇಕವಲ್ಲ ಎಂದು ಪುಷ್ಪ ಸುಮ್ಮ
 ನಿಡ್ದಳು.

“ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡದೆ ಇರಲಾರೆ.”

ಪುಷ್ಪನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭೀತಿ ಹುಟ್ಟಿತು.

“ನೀವು ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆಯನ್ನು ನೀವೇ ಕೆಡವುತ್ತೀರಾ.”

“ನಾನೇನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಯೊ ನನಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.”

ಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಲಭವಲ್ಲ ಪುಷ್ಪ.”

ಽ ಬಂತು. ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ -
ಸ್ವಪ್ನೇಡಿ.”

“ರೈಲು ಹೋವರೆ ಹೋಗಲಿ - ಟ್ರಾಕ್ಸಿನಾಡಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.”

“ಅಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯೇಕೆ?”

“ನಿನ್ನ ಜತೆ ನಾನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬರುವುದು ನಿನಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ.”

ಪುಷ್ಪ ಹತಾಶಳಾದಳು. ತನ್ನ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಲು ವಿಧಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಳು. ಆದರಾಗ ತನ್ನ ಹಿತ - ಸುಖ - ಭವಿಷ್ಯ ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ‘ನನ್ನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಂಬಿರುವ ಅವರ ಗತಿಯೇನು? ಅವರನ್ನು ನಾನೇ ಕೈಯಾರೆ ಕೊಂದಂತೆ ಆಗುವುದಲ್ಲ’ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಅವಳಿಗೆ ದುಃಖ ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ತಡವಲಿಂತೆ ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಕಣ್ಣೀರು ಹರಿಯಿತು.

ಅಂಕಲ್ ಎದ್ದು ನಿಂತು.

“ಹೊರಡು - ರೈಲು ತಪ್ಪಿಹೋದೀತು” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಅಂಕಲ್ ಪುಷ್ಪನನ್ನು ಸ್ವೇಷನಿಗೆ ಕರೆತಂದು, ಸೆಕೆಂಡ್ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ, ಟಿಕೆಟ್ ತಂದುಕೊಟ್ಟ. ರೈಲು ಹೊರಡಲಿನ್ನೂ ವೇಳೆಯಿತ್ತು. ಅವನ ಹೃದಯವೂ ಭಾರವಾಗಿವಿದ್ದು ಕಂಡು

“ವ್ಯಥೆಪಡಬೇಡಿ - ನನ್ನ ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸಿ - ದೇವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಟಿನ್ನಾಗಿಟ್ಟಿರಲಿ”

“ನೀನು ಬರುವ ವಿಷಯ ಮನೆಗೆ ವೈರ್ (Wire) ಮಾಡಲೇ?”

“ಎನೂ ಬೇಡಿ - ಹನ್ನೆರಡಾವರೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಸೇರುತ್ತೇನಲ್ಲ”

“ದುಡ್ಡು ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡೆಯಾ?”

“ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವೆ.”

“ನಿನಗೇನಾವರೂ ಬೇಕಾದರೆ ಬರಿ.”

“ಆಗಲಿ.”

“ಯಾವಾಗಲಾದರೊಮ್ಮೆ ಬಂದು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದಷ್ಟೆ?”

“ಊರಿಗೆ ಹೋದ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತದೆ.”

ರೈಲು ಹೊರಡುವ ವೇಳೆಯಾಯಿತು. ಮೊದಲನೆಯ ಗಂಟೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಪುಷ್ಪ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದು ಅಂಕಲ್‌ನ ಎರಡೂ ಪಾದಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ಅಂಕಲ್‌ಗೆ ಅವಳನ್ನು ನೋಡುವ ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮುಖವನ್ನತ್ತ ತಿರುಗಿಸಿದ. ಪುಷ್ಪ ಸ್ವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಳು. ಅಂಕಲ್ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿಂತಿದ್ದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅವಳು ಕಿಟಕಿಯಿಂದಾಚೆ ಕೈನೀಡಿದಳು. ಅಂಕಲ್ ಅವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡು, ಮುದ್ದಿಟ್ಟ.

ರೈಲು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿತು.

ಪುಷ್ಪ, ಅಂಕಲ್ ಇವರ ಸಂಭಾಷಣೆ ಕೇಳುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ ಅನಂತಯ್ಯ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೊರಬಿದ್ದ.

ಅಂಕಲ್ ಸಾಲಭಂಜಿಕೆಯಂತೆ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ. ರೈಲು ಸಿಗ್ನಲ್ ಪೋಸ್ಟ್ ದಾಟಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು.

ಅವನು ನಿಂತೇ ಇದ್ದ - ರೈಲು ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

ಪುಷ್ಪ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟಳು.

ರೈಲು ಚೆನ್ನವಟ್ಟಣ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಿತು.

ಎನ್ನೋ ನೆನಪಾಗಿ ಪುಷ್ಪ ಯಾವ ಕೊಂಡು, ತಲೆಯ ತುಂಬ ಮುಡಿದು ಕೊಂಡಳು. ‘ಒಂಟಿಕೊಪ್ಪಲಿಗೆ ವೈರ್ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗಬಹುದು’ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಧಟ್ಟನೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಬಂದಿದ್ದ ಮೂರು ಕಾಕರಾತ್ರಿಗಳ ನೆನಪಾಯಿತು. ‘ಬೇಡ - ಮೊದಲು ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ’ ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

ಮೈಸೂರು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ರೈಲು ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೂ ಪುಷ್ಪನಿಗೆ ವ್ಯವಧಾನವಿಲ್ಲ. ರೈಲು ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತನ್ನ ಕಂಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ರೈಲು ನಿಲುಗಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕೆಳಗೆ ಧುಮಕಿ, ಕೂಲಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನು ತೆಗೆಸಿ

ಕೊಂಡು, ಟಾಂಗಾ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತಳು. ಬಾಡಿಗೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡುವುದೂ ಅವಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಪುಷ್ಪ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ನೋಟು ತೆಗೆದು ಗಾಡಿಯವನಿಗಿತ್ತು ಒಳಗೆ ಧಾವಿಸಿದಳು. ಗಾಡಿಯವನು ಅವಳ ಸಾಮಾನು ತಂದು ಒಳಗಿಟ್ಟ.

ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ತಾಯಿಯನ್ನು

“ಅವರು ಬಂದಿದ್ದರೇ ಮಮ್ಮಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಬಂದಿದ್ದರು. ದಿನವೂ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.”

“ಏನು ಹೇಳಿದರು.”

“ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮೊನ್ನೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ನಿನಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆವರು.”

“ಮಮ್ಮಿ - ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ರಿಡೈರೆಕ್ಟಾಗಿ (Re Direct) ನನಗೆ ಕಾಗದ ಬಂದಿದೆಯೇ?”

“ಒಂದು ಕಾಗದ ಬಂದಿದೆ”

ಎಂದು ಹೆಲನಾ ಅಮ್ಮ ಮಗಳ ಕೈಗೆ ಕಾಗದ ತಂದುಕೊಟ್ಟಳು. ಲಕೋಟಿ ನೋಲೆ ಸಂಜೀವ ಹಾಕಿದ್ದ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಡಿಲಿವರಿಯ (Express Delivery) ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾಂಪುಗಳೂ, ಅದನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವಾಗ ಜ್ಯೂಡಿ ಅಂಟಿಸಿದ್ದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾಂಪುಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸಿದವು

ಪುಷ್ಪ ತನ್ನ ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತು ಕಾಗದವನ್ನೊಡೆದು ಓದಿಕೊಂಡಳು

“ಡಾರ್ಲಿಂಗ್,

ಈ ಕಾಗದವನ್ನು ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವೆ ಬಲ್ಲೆಯಾ. ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ - ನನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ತಮ್ಮ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನೀನು ಹೊರಡಲು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಿನ್ನಕ್ಕೆ ಜ್ಯೂಡಿಯವರ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಮೂಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ - ನಿನ್ನ ಕಾಗದ ನೋಡಿದಕೂಡಲೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಮಾಡಿದೆ. ನಾನು ‘ಡಾರ್ಲಿಂಗ್’ ಎಂದು ಕೂಗಿದುದು ನಿನಗೆ ಕೇಳಿಸಿತೇ ?

ನನ್ನ ಹುಚ್ಚು ನೋಡಿ ನಗುವೆಯೇನೋ? ನೀನು ನಕ್ಕರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಪ್ರೀತಿಯು. ನಿನ್ನಿಲ್ಲವು ನನ್ನನ್ನು ಹುಚ್ಚನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ

ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಹುಚ್ಚನಿಗೆ ನಿನ್ನ ನಗೆಬೇಕು. ಆ ನಿನ್ನ ಸುಂದರ ಮುಖಮುದ್ರೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ದುಃಖದಿಂದ ಕಂಗೆಡಬಾರದು. ನಿನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ನಗೆಯಳಿಸಿಹೋಗದ ಹಾಗೆ ನಾನು ಶಕ್ತಿವಿಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದೆ ಹನಿ (Honey) - ಭಗವನ್ನಾ ಮಸ್ಕರಣೆಯಿಂದ ಮೂಕ ಮಾತಾಳಿಯಾಗುವಂತೆ, ಕುಂಟ ಪರ್ವತ ಹಾರುವಂತೆ † ಆ ಮಾತು ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯ! ಪ್ರೇಮವೇ ಭಗವಂತ (Love is God) ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಯೇಸು ಸ್ವಾಮಿ ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹಾರ್ದಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಭಗವದ್ವ್ಯ ರೂಪಿಯಾದ ಯೇಸುವಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಹೋಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ಆದರೆ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅನುಭವವೂ ಅದೇ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರೇಮದ ವಿದ್ಯುದ್ಸಂಚಾರ ದಿಂದ ನನ್ನ ರಕ್ತಸಂಚಾರದ ವೇಗ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಎಂಥ ಆವ್ಯಕ್ತ ಶಾಂತಿ, ತೃಪ್ತಿ, ಆನಂದ ತುಂಬಿದೆ ಬಲ್ಲೆಯಾ ? ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ನನಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ, ನಾನು ತಾನು ಬೇರೆಯಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ ಒಂದು ಜೀವ ಇದೆ ಎನ್ನುವ ತೃಪ್ತಿ ದೈವಿಕ ವಾದುದಲ್ಲವೇ ? ಇದನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಕೆಮಿಸ್ಟ್ರಿ ಆಫ್ ಲವ್ (Chemistry of Love) ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಲಾರದೆ - ಸೂಫಿಗಳದನ್ನೇ ಆಲ್ ಕೆಮಿ ಆಫ್ ಲವ್ (Alchemy of Love) ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರೇಮದ ಕ್ರಿಯೆ ರಸಾಯನಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲ; ಅದು ರಸಸಿದ್ಧಿ ಕ್ರಿಯೆ. ಎರಡು ದ್ರವಗಳ ಸಂಗೋಪನದಿಂದ, ಉಭಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ವಲಂಬಿಸಿದ ವಸ್ತು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗು ತ್ತದೆಯೆಂದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಹೇಳಿದರು. ಸೂಫಿಗಳು ಹೇಳುವಂತೆ ಪ್ರೇಮ ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದೆ. ಉಭಯ ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣಗಳನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಪ್ರೇಮ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಹಿತ್ತಾಳೆ ಅಚ್ಚುಭಂಗಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹುಚ್ಚು ಹೊಳೆಯಂತೆ ಸಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ ನನ್ನ ವಿಚಾರಲಹರಿ.

ಪಿಕ್ಚರ್‌ಗೆ ಹೋಗಿಬನ್ನಿ - ಕನ್ನಂಚಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿಬನ್ನಿ ಎಂದು ಎಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೇಳುವೆ ಸ್ಟೀಟರ್. ಪಿಕ್ಚರ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ನಾನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆ ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ನಡೆಯುವುದೇನು ಬಲ್ಲೆಯಾ - ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಚಿತ್ರಚರಿತ್ರೆ. ನೀನಿಲ್ಲದ ಬೃಂದಾವನ ನನಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು.

† ಮೂಕಂ ಕರೋತಿ ವಾಚಾಲಂ
ಪಂಗುಂ ಲಂಘಯತೇ ಗಿರಿಮ್ ||
ಯತ್ಕೃಪಾ ತಮಹಂ ವಂದೇ
ಪರಮಾನಂದಮಾಧನಮ್ ||

ನೀನೂ ಬಾ, ಹೋಗೋಣ - ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಹೋಗೋಣ - ಉತ್ತರ ಭುವಕ್ಕೆ ಹೋಗಲೂ ನಾನು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಶನಿವಾರ

ಇಂತು ನಿನ್ನ ಸ್ರೇಮೋಪಜೀವಿ - ಸಂಜೀವಿ.”

‘ನನ್ನ ದೊರೆ - ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ - ನನ್ನ ದೇವರೆ’ ಎಂದುಕೊಂಡು ಪುಷ್ಪ ಕಾಗದವನ್ನೆತ್ತಿ, ಮುದ್ದಿಟ್ಟು, ಕುಣಿದಾಡಿದಳು.

ಸ್ನಾನ, ಊಟ ಮುಗಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ಪುಷ್ಪ

“ಮಮ್ಮಿ - ಅವರು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತೀನೆಂದರು.”

“ಎನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ಬರುವುದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೆಯಾ?”

“ಇಲ್ಲ”

“ಹಾಗಾದರೆ ಸಂಜೆಗೇ ಬರುವುದು.”

ಪುಷ್ಪ ತನ್ನ ಟ್ರಂಕ್ ತೆಗೆದು, ಅಂಕಲ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಸಾವಿರದಿನನ್ನ ರೈವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತಾಯಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಅವರ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದಳು.

“ಕೊನೆಗೆ ಅವರೇನಂದರು?”

“‘ಯಾವಾಗಲಾದರೊಮ್ಮೆ ಬಂದು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದಷ್ಟೇ’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.”

“ನೀನೇನು ಹೇಳಿದೆ.”

“‘ಊರಿಗೆ ಹೋದ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತದೆ’ ಎಂದೆ ಹೇಳಿದೆ.”

“ಹಾಗೇಕೆ ಹೇಳಿದೆ”

“ಮಮ್ಮಿ - ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಾನು ಮೇರಿ ಪುಷ್ಪನಲ್ಲ - ಪುಷ್ಪ ಸಂಜೀವಿ.”

ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ನೋಟ ಬದಲಾಯಿಸಿದಳು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲಲು ಪುಷ್ಪನಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ.

‘ಸಂಜೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ - ಈಗಿನ್ನೂ ಒಂಮಾವರೆ - ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳು -

ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳು ಅವರನ್ನು ಕಾಣದಿರಬೇಕೇ’ ಎಂದು ಹೊರಡುವ

ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಅವರವರಿಗೆ ಧರಿಸದಿದ್ದ ನೀಲಿ ಜಾರ್ಜೆಟ್

ಸೀರೆ ಧರಿಸಿ, ಮೊಗ್ಗಿಯ ಕಸೂತಿ ಮಾಡುವ ಕೆಂಪು ಕುಪ್ಪಸ ತೊಟ್ಟಳು.

ತುಟೆಗೆಂಪನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಣೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ಕಾಣುತ್ತದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬಂತೆ ಮುಖಕ್ಕೆ ತೆಳುವಾಗಿ ಪೌಡರ್ ಪೂಸಿಕೊಂಡಳು. ಹತ್ತು ಬಾರಿ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಲಂಕಾರ ನೋಡಿ ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿಕೊಂಡಳು.

ಅಲಂಕಾರ ಮುಗಿದೊಡನೆಯೇ ತಾಯಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ನಡೆದಳು. ನೆತ್ತಿ ಸಿಡಿದುಹೋಗುವಂತೆ ಬಿಸಿಲು ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಬಿಸಿಲಿನ ಝಳಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣು ಮಿಡುಕಿತು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ತನ್ನ ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಬ್ಯಾಗ್ ಹಿಡಿದು ಓಂಗಳಾ ಸ್ವಾಲ್ಪಂಡಿನ ವರೆಗೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಗಾಡಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂಟಿಕೊಪ್ಪಲಿನ ಕಡೆ ನಡೆದಳು.

ಪುಷ್ಪನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲದ ದುಗುಡ - ಅತಂಕ.

‘ಅವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೇನು ಗತಿ’

‘ಅಲ್ಲೇ ಕಾದರಾಯಿತು.’

‘ನಾನು ಬರುವ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತೇನೋ!’

‘ಇಲ್ಲ - ಈಗ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು.’

‘ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನೆಯ ಬೀಗದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು - ಅವರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ಒಳಗೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.’

‘ಅಂಕಲ್ ದ್ರೋಹ ಬಗೆದಾನೇ?’

‘ಬಗೆಯಲಾರ - ಅವನು ಜಂಟಿಲ್‌ಮನ್ (Gentleman)’

‘ದೇವರನ್ನು ನಂಬಿದ್ದೀನೆ - ಅವನು ಮಾಡಿಸಿದಂತಾಗಲಿ’

ಗಾಡಿ ಸಂಜೀವನ ಮನೆ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಪುಷ್ಪ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಅವನ ಮನೆಯ ಕಿಟಕಿಗಳು ತೆಗೆದಿದ್ದವು ಗಾಳಿಗೆ ಕಿಟಕಿಯ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದವು

‘ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಾಗಿವೆ’ ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

ಗಾಡಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಸಂಜೀವನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದಳು. ಬೀಗ ಹಾಕಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಸದ್ಯ . . . .’ ಎಂದುಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದಳು, ಒಳಗಿನಿಂದ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಪುಷ್ಪನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಭಯ ವಾಯಿತು. ತನ್ನ ಅವಿಚಾರಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಸ್ವಾತ್ತಮನವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಬಾಗಿಲು ಬಡಿದಳು

‘ಯಾರು?’ ಎಂದು ಮರುದನಿ ಬಂದಿತು.

ಪುಷ್ಪ ಉತ್ತರಿಸದೆ ನಿಂತಳು

‘ಯಾರು’ ಎಂದು ಮರುದನಿ ಬಿರುಸಾಗಿ ನುಡಿಯಿತು.

‘ನಾನು’ ಎಂದು ಕ್ಷೀಣಸ್ವರದಲ್ಲಿ ನುಡಿದಳು.

‘ಪುಷ್ಪನೇ’ ಎಂದು ಒಳಗಿನಿಂದ ಧ್ವನಿ.

‘ಹೌದು’ ಎಂದಳು.

ಒಳಗಿನಿಂದ ಸಂಜೀವ ಓಡಿಬಂದು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದ.

೨೦

ಕಾಲೇಜಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ತನಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಕಾಗದ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸುಂದರರಾಯ, ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರನ್ನು ಉಪಾಹಾರದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡ ಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಎರಡು ಗಂಟೆಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಬಂದು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಿಂದ ನಿರೂಪಬಂದಿತ್ತು. ‘ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಬರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ’ ಎಂದುಕೊಂಡೇ ಪಾಠ ಮುಂದುವರಿಸಿದ.

ಎರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗದೆ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ತಡೆಮಹೋದ. ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು ತಮ್ಮ ‘ಲಂಚ್’ (Lunch) ಅದೇ ಮುಗಿಸಿದ್ದರು.

“ಎರಡು ಗಂಟೆಗೇ ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ಸುಂದರರಾವ್. ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಕುಡಿಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು”

ಎಂದು ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು ತಮ್ಮ ಸೌಜನ್ಯ ತೋರಿಸಿದರು.

“ಬರಮಾಡಿದ್ದೇಕೆ ಸರ್ ” ಎಂದು ಸುಂದರರಾಯ ಕೇಳಿದ.

“ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ. ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.”

ಸುಂದರರಾಯರ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ತರುವಾಯ

“ಈಗಿನ ಕಾಲ ಬಹಳ ನಾಜೂಕಾಗುತ್ತಿದೆ ಸುಂದರರಾವ್.”

“ಹೌದು ಸರ್,”

“ನಮಗೆ ಯಾವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ನೌಕರಿ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಆತ್ಮವನ್ನೇ ಮಾರಿಕೊಂಡಂತಾಗುತ್ತದೆ.”

“ತಾವು ಯಾವದಕ್ಕೆ ಆನ್ವಯಿಸಿ ವಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಿರೋ ತಿಳಿಯ ಲಿಲ್ಲ ಸರ್.”

“ವೈಸ್‌ಭಾನಸ್ಲರ್ ಸಾಹೇಬರು ನನಗೊಂದು ಗುವ್ತಕಾಗದ ಬರೆದು ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ.”

“ನನ್ನ ವಿಷಯವೆಲ್ಲಾ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿಯೇ ಇದೆಯಲ್ಲಾ !”

“‘ಯುಗವಾಣಿ’ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಲೇಖನ ನೋಡಿದಿರಷ್ಟೆ. ಅವನ್ನು ನೋಡಿದ ವೈಸ್‌ಭಾನಸ್ಲರ್ ನೀವು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ದ್ದಾರೆ.”

“ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರುವಂತೆ ಸಂಪಾದಕರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಭಾಷಣ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆಯಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಾನು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್, ಫ್ಯಾಸಿಸ್ಟ್, ನ್ಯಾಷನಲಿಸ್ಟ್ ಗೊತ್ತಾಗು ತ್ತದೆ.”

“ನಾನು ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ - ನೀವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಲೇಖನವೊಂದು ‘ಕೆಮಿಕಲ್ ಏಜ್’ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆಯಂತೆ.”

“ಆಗಿದೆ ಸರ್.”

“ಇಲ್ಲಿ ನೀವು ಮಾಡುವ ರಿಸರ್ಚ್‌ಗಳ ಲಾಭ ಈ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಗೆ ಮೊದಲು ಆಗಬೇಕಲ್ಲವೇ ?”

“ಅವುಗಳ ಲಾಭ ಈ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ ಸರ್.”

“ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಸಮಯಾಚಾರಗಳನ್ನು (Conventions) ಗೌರವಿಸಬೇಕು ಮಿ. ಸುಂದರರಾವ್.”

“ನನ್ನ ಸಹನೆಗೂ ಮಿತಿಯಿದೆ ಸರ್. ಇಲ್ಲಿ ನನಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯ ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರೆ.”

“ನಿಮಗೂ ಯಾರೂ ಅನ್ಯಾಯಮಾಡಿಲ್ಲ ಮಿ. ಸುಂದರರಾವ್.”

“ಹೋಗಲಿ - ಆ ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ಸರ್. ಇಂದು ನಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೂ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ - ನಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೂ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದ ಕೀರ್ತಿ ನನ್ನ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದೇ ನನ್ನ ತಪ್ಪು.”

“ನಿಮ್ಮ ಕಾಲ ನೀವು ಕಾಯಬೇಕು ಮಿ. ಸುಂದರರಾವ್. ಸುಮ್ಮನೆ ಅವಸರಪಟ್ಟಿರಾಗುತ್ತದೆಯೇ?”

“ಆ ಕಾಲ ಬರುವುದರೊಳಗೆ ನಾನು ಕಾಲಾಧೀನನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ ಸರ್”

ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು ಗಂಟುಪೋರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತರು. ಸುಂದರರಾಯ

“ನನಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ರಜಾಬೇಕು ಸರ್. ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ.”

“ಮೂರು ತಿಂಗಳೇ - ಏಕೆ? ಹುಡುಗರ ವರೀಕ್ಷೆ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತಲ್ಲ!”

ಸುಂದರರಾಯ ಮರುಮಾತನಾಡದೆ ತನ್ನ ಕಿಸೆಯಿಂದ ಉದ್ದನೆಯ ಲಕೋಟೆ ತೆಗೆದು ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟ. ಕಾಗದ ಒದುತ್ತ ಓದುತ್ತ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರ ಮುಖ ವಿವರ್ಣವಾಯಿತು. ಕಾಗದವನ್ನು ಮಡಿಚಿ ಸುಂದರರಾಯನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸುತ್ತಾ

“ನೀವು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಮಾರ್ಗ ಕ್ರಮ ಬದ್ಧವಾದುದಲ್ಲ ಮಿ. ಸುಂದರರಾವ್.”

“ಏಕೆ ಸರ್.”

“ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ನಿಮಗಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಕಾಗದಗಳು ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರ್, ವೈಸ್ ಛಾನ್ಸಲರ್ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಮೂಲಕವೇ ಹೋಗಬೇಕು.”

“ಹೋಗಬೇಕಾದ್ದು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಆಹಾರ ಸಚಿವರ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವೇನು ಬರೆಯಲಿ?”

“ನಿಮ್ಮಿಷ್ಟ ಬಂದುದು ಬರೆಯಿರಿ.”

“ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು ರಜಾಕೊಡಲಿಲ್ಲ - ಬರುವುದಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ.”

“ನೀವು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿ ನಿಂತಿರುವಿರಿ?”

“ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆಹಾರ ಸಚಿವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಿರುವನನು ನಾನಲ್ಲ ಸರ್ - ಆಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ವೈಸ್‌ಚಾನ್ಸಲರ್.”

“ರಜಾಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಭ್ಯಂತರವೇನೂ ಇಲ್ಲ - ಅವರಿ ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನಾನು ವೈಸ್‌ಚಾನ್ಸಲರಿಗೆ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಮಾಡಿ ಸರ್. ಅವರ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ರಾಜಿನಾಮೆ ಪತ್ರವನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಿ.”

ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು ತಮ್ಮ ಸೀತಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಬಂದು, ವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸುಂದರರಾಯನ ಕೈಹಿಡಿದು

“ಹೋಗಿಬನ್ನಿ ಮಿ. ಸುಂದರರಾವ್. ನಾನು ಸದಾ ನಿಮ್ಮ ಹಿತೈಷಿಯೆಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಬಲ್ಲರಿ. ದೇವರು ನಿಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡಲಿ. ಯಾರಿಗಾದರೂ ಪರಿಚಯ ಪತ್ರ ಬೇಕಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಸಿ - ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಬರೆದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು.

ಸುಂದರರಾಯನಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆಹಾರ ಸಚಿವರಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಕರೆಯ ವಿಷಯ ಕೇಳಿ ಅವನ ಸಹ - ಶಿಕ್ಷಕರು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ಜಯರಾಮ್ ಅವನಿಗೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಅಭಿನಂದನೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ. ಪ್ರೊ. ಕೇಶವಯ್ಯ ಅವನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಾ

“ಇಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಹಾರ ಸಚಿವರಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಮಿ. ಸುಂದರರಾವ್” ಎಂದರು.

ಸುಂದರರಾಯ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ

“ಮನೆಜಗಳ ಹೊರಗಿನವರ ಮುಂದೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ”

ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ.

ಮನೆಗೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಸುಂದರರಾಯ ಸುನಂದಿಯನ್ನು ಕರೆದು

ಕಾಗದದ ಏಷಯ, ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರೊಂದಿಗೆ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಏಷಯ ನಿರೂಪಿಸಿದ.

ಸುನಂದೆ ಯಾವ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸದೆ

“ಹೋಗಿಬನ್ನಿ - ಸಂತೋಷ ” ಎಂದಳು.

ಅವಳ ಶುಷ್ಕ ಅಭಿನಂದನೆ ಸುಂದರರಾಯನಿಗೆ ಜೇಕಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತರೂ ಸುಂದರರಾಯನ ಮನಸ್ಸು ಸ್ಥಿಮಿತಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ, ಸುನಂದನ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವರೂಪ ಅವನಲ್ಲಿ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯನ್ನೂ ಭಯವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಿತ್ತು.

‘ಇದಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ’ ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಅವನನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿತು.

ಗಫೂರ್ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಂದು ಒಂದೆಡೆ ನಿಂತ. ಅವನು ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರೂ ಸುಂದರರಾಯ ಕೂಡಲೆ ಮಾತನಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ

“ಏನು ಗಫೂರ್ ” ಎಂದ.

“ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರ್ - ಸುಮ್ಮನೆ ಬಂದೆ - ಖಾನಾ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇ ಸರ್ಕಾರ್.”

“ಮಾಡಿದರಾಯಿತು.”

“ಅಮ್ಮಾಜಿ ತುಂಬ ಅಳುತ್ತಾರೆ ಸರ್ಕಾರ್.”

“ಏಕೆ?”

“ಇವತ್ತಾದರೂ ಬೇಗ ಖಾನಾಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರ್ ”

ಸುಂದರ ನೀರವನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಗಫೂರ್ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಟುಹೋದ. ಗಫೂರನ ಒಂದೇ ಮಾತು ಸುಂದರನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಭಾವನಾತರಂಗಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದಿಟ್ಟಿತು.

‘ನಾನೇ ತಪ್ಪುಮಾಡುತ್ತಾ ಸುನಂದೆಯ ಮೇಲೆ ವೃಥಾ ಕೋಪಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆನೇ? ಅವಳು ಹೇಳುವುದು ನಿಜ - ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಅವಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಗಂಡ ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀತಿಸಬೇಕು. ಆರಾಧಿಸಬೇಕು - ತನ್ನ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೆಣ್ಣು ಬಯಸುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. - ಅವಳ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಬಯಕೆ

ಗಳನ್ನು ನಾನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿಲ್ಲ - ನಾನಾಯಿತು ನನ್ನ ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿ ಯಾಯಿತು. - ಇತರ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಸುನಂದಾ ಅಷ್ಟಕ್ಕಲ್ಲ, ಅನಕ್ಷರಜ್ಞಳಲ್ಲ - ಅವಳೂ ಓದಿದವಳು. ನನ್ನ ಕೆಲಸದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಅವಳಿಗಿದೆ. ನನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ವೇಳೆಯನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ವಿಸರ್ಜಿಸುವುದಾದರೆ ನಾನು ಕೃತಕೃತೃತೆ ಪಡೆಯುವುದು ಹೇಗೆ? ವಿದ್ಯಾ, ಕಲೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮನುಷ್ಯನ ಸಮಸ್ತ ಚೇತನವನ್ನೂ ಹೀರುತ್ತದೆಂಬುದು ಸುನಂದನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಅವಳೇಕೆ ಹಟ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. - ಅಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ತಂಗಿಗೆ ಪ್ರೇಮ, ಗೌರವ ಇರಬೇಕಾದುದು ಸಹಜ - ನ್ಯಾಯ. ಆದರೆ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಹೋಲಿಸಿ, ನಾನು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕನೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಅವನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಅವಳು ಹಟಹಿಡಿಯುವುದು ಧರ್ಮವೇ? ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಏನೇನಾದರೂ ಪಡೆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯೇ ಮುಖ್ಯವಾದುದೇ? ನಾನು ಕೇವಲ ನಿರುಪಯೋಗಿಯಾಗಿರಬಹುದು - ಆದರೆ ಸುನಂದೆಯ ಗಂಡನಲ್ಲವೇ? ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ, ಹೆಂಡತಿ ಗಂಡನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ, ಗೌರವ ತಳೆಯದಿದ್ದರೆ ಸಂಸಾರ ಸಾಗುವುದು ಹೇಗೆ? ಇಬ್ಬರೂ ಬೆಳಗ್ಗೆಯಿಂದ ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ನಾಯಿ ಬೆಕ್ಕುಗಳಂತೆ ಕಾದಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮನೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಹೆಣ್ಣು - ಗಂಡು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುವುದಾದರೂ ಸಾವಿರ ಮಾತು ಬರುತ್ತದೆ - ಸಾವಿರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವನ್ನೇ ಬೆಳಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಅವರ ಬಾಳ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಉಳಿಯುವುದೆಂತು? ಅಶಾಂತಿಯ ವಿಪ್ಲವಕ್ಕೊಳಗಾದ ಬಾಳ್ವೆ ಬಾಳ್ವೆಯೇ?

ಎಂದು ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಿರುವಷ್ಟೆ ಸುಂದರನಿಗೆ ಧಟ್ಟನೆ ಎನೋ ಹೊಳೆದಂತಾಯಿತು.

‘ಸುನಂದನನ್ನು ನಾನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವಳು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೇನೋ? ನನ್ನ ಸಮಸ್ತ ದುಡುವು, ಯಶಸ್ಸು, ಸಂಪಾದನೆ ಅವಳಿಗಾಗಿಯೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವಳು ಅರಿಯಳು.’

‘ನಾನೂ ಹಟಮಾಡಿದೆ - ಅವಳ ತಪ್ಪುಮಾತು ಕೇಳಲಾಗದೆ ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ - ನನಗೇಕೆ ಇಂಥ ಮಂಕು ಕವಿಯಿತು? ಅವಳ ಕೋಪವನ್ನು

ನಾನು ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಇದಿರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಭರ್ತೃನೆಯನ್ನು ಪ್ರಿಯ ವಾಕ್ಯೆನಿಂದ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಅಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿತ್ತು.’

‘ನಾನು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ’ ಎನ್ನುವ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ.

ಗಫೂರ್ ಹೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿಯ ಮಾತೂ ನೆನಪಾಯಿತು. ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಂದ. ಸುನಂದಾ ಯಾವದೋ ಕಾದಂಬರಿ ಓದುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಸುಂದರನೂ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಕುಳಿತ. ಸುನಂದ ಮಾತನಾಡಿಸುವಳೇನೋ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ. ಅವಳು ಕತ್ತಿತ್ತಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ - ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನಳಾಗಿದ್ದಳು. ಸುಂದರನೇ ಮಾತನಾಡಿಸಿದ

“ಊಟ ಮಾಡ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ.”

ಸುನಂದಾ ಉತ್ತರಕೊಡದೆ ಪುಸ್ತಕ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು ಯಂತ್ರದಂತೆ ಎಸ್ದು ನಿಂತಳು.

“ಇಬ್ಬರೂ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡೋಣ.”

“ನಿಮ್ಮದಾಗಲಿ.”

“ಇನ್ನೂ ಕೋವವೇ? ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರ ಜಗಳ ಉಂಡೂ . . . ಎನ್ನುವ ಗಾದೆ ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ?”

ಗಾದೆ ಕೇಳಿ ಸುನಂದ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕಳು. ಸುಂದರನ ಹೈತ್ತುಮುದ ಬಿರಿಯಿತು.

“ನೀನು ನಕ್ಕದ್ದು ನೋಡಿ ಬಹಳ ದಿವಸವಾಗಿತ್ತು ಸುನೂ.”

“ನೀವು ಮುಖಕ್ಕೆ ಗಡಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತೀರಿ.”

ಸುಂದರ ಅವಳ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಎದ್ದು ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಸುನಂದೆಯ ಹಟಮಾರಿತನವನ್ನು ಸುಂದರ ನಡೆಯ ಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಊಟ ಮುಗಿಸಿದರು. ಗಫೂರನಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಡಿಸಿ, ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಸುನಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಳು. ಸುಂದರ ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಅಂದಿನ ‘ಯುಗವಾಣಿ’ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದ. ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಂಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಓಡಿಯಾಡತೇ ಎನಾ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಂದೂ ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಸುಂದರನಿಗೆ ಮನೆ ಏಕೋ ಲೂನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. 'ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನಿರುವ ಒಂದು ಗಳಿಗೆಯೇ ಹೀಗೆ ನನಗೆ ಲೂನ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿದರೆ ಸದಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸುನಂದನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಸರವಾಗಿರಬಹುದು' ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ 'ಯುಗವಾಣಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದ ಮೆಲಿನ್ಸ್‌ ಫುಡ್ (Mellin's Food) ಜಾಹೀರಾತಿನ ಕಡೆ ಅವನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹೋಯಿತು. ನಗೆಮಲ್ಲಿಗೆಯನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ದಷ್ಟಪುಷ್ಟ ಮಗುವೊಂದು ಕುಳಿತತ್ತು. ಅದರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಿರೀಟ. ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೂರಾರು - ಸಾವಿರಾರು ಸಲ ನೋಡಿದ್ದ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮೆಲಿನ್ಸ್‌ ಫುಡ್ ಜಾಹೀರಾತು - ಅದರಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಚಿತ್ರ. ಆದರಿಂದ ಚಿತ್ರ ಅವನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿತು.

'ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗುವೊಂದಿದ್ದರೆ ನಾವಿಷ್ಟು ಬೇಸರಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವೆ? ಸುನಂದ ಹೀಗೆ ಮಾತುಮಾತಿಗೂ ಕನಲುತ್ತಿದ್ದಳೇ? ನಾನು ಮನೆಗೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಮಗುವಿನ ಆಟಪಾಟ, ಚೀಷ್ಟ, ರಗಳೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳಿಷ್ಟು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಮಗು ಎಷ್ಟು ಬೆಸೆಯುತ್ತಿತ್ತು'

ಎಂದುಕೊಂಡ. ಆ ಭಾವನೆ ಸುಂದರನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವೇದನೆಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು - ಸಂತೋಷವನ್ನೂ ತಂದಿತ್ತು.

ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸುನಂದ ತೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದು ಗಂಡನನ್ನು ಕುರಿತು

"ಎಲಡಿಕೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ?" ಎಂದಳು.

"ಕೊಟ್ಟರೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ."

ಎಲೆಗೆ ಸುಣ್ಣ ಸವರಿ, ತಾಂಬೂಲ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಸುನಂದ

"ಎಲಡಿಕೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಗುವುದೋ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಿದ್ದೆ."

"ನಾನಷ್ಟು ಜಗಳಕಂಟಕನೇ?"

"ಜಗಳಕಂಟಕರಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೀವು ನನಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲದ ಯಾವದೋ ಪ್ರಸಂಚದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವೆಂದು ನನಗೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ."

“ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಹಜಗುಣ (Instinct) ಕವಿ, ರವಿ ಕಾಣಲಾಗದದ್ದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ ಸುನೂ. ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜ. ನಾನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬರಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಕ ಯಂತ್ರ, ಗಾಜಿನ ಕೊಳವೆಗಳು, ದ್ರಾವಕಗಳ ಶೀಷೆಗಳು ತುಂಬಿವೆ. ಆದರೆ ಆ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆಯಾದರೂ ಹೊರಗೆ ಎಳತರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ನಾನು ಮರೆತು ಬಿಡಬಹುದು.”

“ನನಗಷ್ಟು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನೀವು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.”

“ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಾರದು - ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

ಸುನಂದಾ ಅವನಿಗೆ ತಾಂಬೂಲ ನೀಡಿದಳು. ಅವಳು ಕೊಟ್ಟ ತಾಂಬೂಲ ಭುಜಿಸುತ್ತಾ

“ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಕಲಾವಿದರು, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಸಾಧಕರು ಇವರನ್ನು ನಿತ್ಯದೋಗಿಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಹೆಣ್ಣು ಧಾತ್ರಿಯಾಗಿ ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯ ?”

“ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದಾಗಬೇಕಾದ ಸೇವೆಗೆ ಕುಂದುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಇದು ತುಂಬ ಹಳೆಯ ಭಾವನೆಯಲ್ಲವೇ ?”

“ಭಾವನೆ ಹಳೆಯದೋ ಹೊಸದೋ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ - ಅದು ಸತ್ಯವೋ ಅಸತ್ಯವೋ ಎಂದು ನಾವು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು. ಇಂದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೂಡುವ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಹೊಸವಲ್ಲ. ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅದೇ ಸೂರ್ಯ, ಅದೇ ಚಂದ್ರ, ಅದೇ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಮೂಡುತ್ತಿವೆ. ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರು ಹಳೆಯ ಕಾಲದವರೆಂದು ನಾವು ಅವರನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿಲ್ಲ.”

“ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ದಾರ್ಶನಿಕರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

“ವ್ಯಕ್ತಪ್ರಪಂಚಜ್ಞಾನವೇ ವಿಜ್ಞಾನ, ಅವ್ಯಕ್ತಪ್ರಪಂಚಜ್ಞಾನವೇ ದರ್ಶನ.”

“ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದು ಒಂದೇ ಪ್ರಪಂಚ - ಅಜ್ಞಾನ ಪ್ರಪಂಚ.”

“ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದವರು ಯಾರು?”

“ಯಾರೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.”

“ನೀನು ಅಜ್ಞಾನಿ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಸುನೂ. ನಾನೆಂದೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ವಾಸಲುಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಂತರ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನೆಷ್ಟು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವೆ ಬಲ್ಲೆಯಾ? ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ಅಸಂತುಷ್ಟಿಯ ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಹೋದರು. ಇಂದಲ್ಲ - ನಾಳೆಯಾದರೂ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ ಗಣ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುವೆನೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿದೆ. ಆ ಆಶಾವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ನೀರೆರೆದು ವೋಷಿಸಬೇಕಾದವಳು ನೀನು. ನನಗೂ ಆಯಿದೆ ಸುನೂ - ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಸುಖಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಪವಿತ್ರವಾದ ಪ್ರೇಮನುಯ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ನಾನೂ ತ್ರಿಕರಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

ಸುಂದರನ ಕಳಕಳಿಯ ನುಡಿ ಸುನಂದೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮಾರ್ದವ ಗೊಳಿಸಿತು. ಸುಕುಮೋಲ ರಸಭಾವವೊಂದು ಅವಳ ಮೈ, ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಸಿಸಿತು.

ಸುಂದರ ಆಡಿದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಶಬ್ದ ಅವಳನ್ನು ಚಕಿತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಅವಳ ಸುಕೋಮಲತೆ ವಜ್ರಕಾಠಿಣ್ಯಕ್ಕೆಡೆಕೊಟ್ಟಿತು . . . ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು . . . . ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು . . . . ಅಕ್ಕ ಜಾನಕಿಯ ಚಿತ್ರಚರಿತ್ರೆ ಅವಳ ಹೃದ್ವಟದ ಮೇಲೆ ಹಾದುಹೋಯಿತು. ‘ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಬೇಕಾಗಲ್ಲ - ಇನರೀಕೆ ಮಕ್ಕಳ ಸುದ್ದಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ.’ ತಕ್ಷಣವೇ ಸತ್ಯ ಶೂಲದಂತೆ ಬಂದು ಅವಳ ಎದೆಯಿರಿಯಿತು. ‘ಅವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ’ ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ಮೈ ಧನುರ್ಮಾಸದ ಚಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಂತೆ ನಡುಗಿತು.

ಸುಂದರ ಎದ್ದು ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈ ಹಿಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದ.

ಸುಂದರ, ಸುನಂದೆಯ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಮಹಾರಾತ್ರಿ ಯಾಯಿತು ಆ ರಾತ್ರಿ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದವನೇ ಸುಂದರ, ದುಸ್ವಪ್ನ ಕಂಡವನು ದೇವರ ಮನೆಗೆ ಧಾವಿಸುವಂತೆ ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದ.

ಅದೇ ಆಲಸ್ಯದಿಂದ ಸುನಂದ ತನ್ನ ನಿತ್ಯಗಲಸ ಸಾಗಿಸಿದಳು
ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಧ್ಯೆ ಯೋಜನ ಯೋಜನಗಳ ಅಂತರವೇರ್ಪಟ್ಟಿತು.

೨೧

ಸಂಜೀವನ ಮನೆಯ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಒಡನೆಯೇ ಪುಷ್ಪನ ಕಣ್ಣು ಸೆಳೆದುದು ಯೇಸುವ್ರಾಮಿ, ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಪಠಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಾಲೆಗಳು ಅವಳು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚಕಿತಳಾಗಿ

“ಇದೇನು ಡಿಯರ್ ” ಎಂದಳು.

“ಹೇಳುತ್ತೇನೆ - ಮೊದಲು ಅಕ್ಕ ಜ್ಯೂಡಿಗೆ ಹೇಗಿದೆ ತಿಳಿಸು.”

“ಗುಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಾಣಾಪಾಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಡಾಕ್ಟರು ಹೇಳಿದರು.”

“ನೀನು ಯಾವಾಗ ಬಂದೆ?”

“ಇದೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ.”

“ನನಗೆ ವೈರ್ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಸ್ಪೇಷನ್ನಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ ”

“ಎಷ್ಟು ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವುದೆಂದು ಸುಮ್ಮನಾದೆ.”

“ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಕಲ್ ಬಂದರೇ ? ”

“ಇಲ್ಲ - ನಾನೊಬ್ಬಳೇ ಬಂದೆ.”

“ನನ್ನ ಶನಿವಾರದ ಕಾಗದ ಕೈಸೇರಿತೇ ? ”

“ಇಲ್ಲಿಗೆ ರೀ - ಡೈರೆಕ್ಟ್ (re-direct) ಆಗಿ ಬಂತು. ಮನೆಗೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ನೋಡಿದೆ.”

“ನಿಮ್ಮಕ್ಕನಿಗೆ ಗುಣವಾದದ್ದು ಕೇಳಿ ತುಂಬ ಸಂತೋಷನಾಯಿತು ಸ್ವೀಟ್.”

“ಹಾರಗಳ ವಿಷಯ ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ.”

“ಮೊನ್ನೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ - ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನಿನಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದೆ - ಮನಸ್ಸಿಗೇಕೋ ತುಂಬ ವ್ಯಥೆಯಾಗಿತ್ತು - ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಹಾರಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುತಂದು ನನ್ನ ಆರಾಧ್ಯಮೂರ್ತಿಗಳ ಚರಣಗಳಿಗರ್ಪಿಸಿದೆ.”

“ಜ್ಯೂಡಿಗೇ ಗುಣವಾಗಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಿರಾ?”

“ಹೌದು.”

ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಪುಷ್ಟಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತಳು. ಅವಳು ಸಮಾಧಾನಗೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ತಡೆದು ಸಂಜೀವ

“ಎಕೆ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್ - ಅದಕ್ಕೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಅಳಬೇಕು.”

“ಜ್ಯೂಡಿಗೇ ಗುಣವಾದದ್ದು ಡಾಕ್ಟರ್ ಇಂಜಕ್ಷನ್ನಿಂದಲ್ಲ ದೊರೆ - ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ. ನನ್ನಿಂದ ನಿಮಗೆಷ್ಟು ತೊಂದರೆ.”

“ಹಾಗೆ ನೀನು ಹೇಳಲೇಬಾರದು.”

“ಈ ಮೂರು ದಿನವೆ ಎನು ಮಾಡಿದಿರಿ? ಪಿಕ್ಚರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಿರಾ?”

“ಪಿಕ್ಚರ್‌ಹೌಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಮನಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಮನೆಯಾಯಿತು - ನಾನಾಯಿತು. ಮನೆ ಬೇಸರವಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಿನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದು ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ನೀನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್?”

“ಅಕ್ಕನ ಜತೆಬಿಟ್ಟು ಕದಲಿಲ್ಲ. ಭಾವ ಒಂದು ದಿನ ಬಲವಂತದಿಂದ ಪಿಕ್ಚರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರು - ಅದು ಯಾವ ಪಿಕ್ಚರೋ ಗಮನಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ.”

“ಸದ್ಯ ವೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ಜ್ಯೂಡಿ ಗಂಡಾಂತರದಿಂದ ಪಾರಾದರಲ್ಲ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು.”

“ದೇವರ ದಯೆಯಲ್ಲ - ನಿಮ್ಮ ದಯೆ. ಜ್ಯೂಡಿಯೂ ಅದೇ ಹೇಳಿದಳು. ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಎಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಿದೆವೋ?”

“ಬೇರೆ - ಅದಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಷಯವಿರಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ನನಗಿರಲಿಲ್ಲ ದೊರೆ. ಜ್ಯೂಡಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾನು ಯಾವ ವಿಷಯ ತೆಗೆದರೂ ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು.”

“ನಿಮ್ಮ ಭಾವ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಿದ್ದರೇ ?”

“ಭಾವನಿಗೇಕೆ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಬೇಕು.”

“ನಾನು ಪ್ರತಿಕಕ್ಷಿಯಾದೆನೆಂದು ?”

“ಹೋಗಿ ದೊರೆ - ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ರೇಗಿಸುವಿರಿ ?”

“ನಾಳೆ - ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ಅಡ್ಡಹಾದಿ ಹಿಡಿದರೆ ?”

“ನೀವು ಅಡ್ಡಹಾದಿ ಹಿಡಿಯುವವರಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿವೆ.”

“ಅದು ಸರಿ - ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ?”

“ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಲು ನಾನು ಯಾರು ?”

“ನೀನು ಏನು ಮಾಡುವೆ.”

“ಅತ್ತುಕೊಂಡು ಕೂಡುತ್ತೇನೆ. ಅನ್ನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

“ಆಲ್ಲಿಗೂ ನಾನು ದಾರಿಗೆ ಬರದಿದ್ದರೆ ?”

“ಸಂತೋಷವಿದ್ದಂತೆ ಮಾಡಲಿ ಎಂದುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತೇನೆ.”

“ನಿಜವಾಗಿ !”

“ಹೂ! ನನ್ನ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಾನಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವಿರಾ ? . . , ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಿರಾ ದೊರೆ ?”

“ಹುಚ್ಚಿ ! ಪರಿಹಾಸ್ಯವನ್ನು ನಿಜವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆಯಾ ? ಹೃದಯವನ್ನು ಹರಿದು ಹಂಚುವುದಕ್ಕೆ ಅದೇನು ಹಳೇ ನ್ಯೂಸ್‌ಪೇಪರ್ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಯಿತೇ ? - ನನ್ನ ಮನೋಭಾವ - ಅಭಿರುಚಿಗನುಗುಣವಾದ ಜೀವಗಳತಿ ಬೇಕೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತಿದ್ದೆ . . . ಗುರುಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೀನು ನನಗೆ ಲಭಿಸಿದೆ .”

“ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಜೀವಗಳತಿಯಾಗಬಲ್ಲೆನೆಂದು ಯಾವ ನಂಬಿಕೆ.”

“ಉಮರಾಖಯ್ಯಂ ಅವನ್ನು ‘ಕುರುಡು ನಂಬಿಕೆ’ (Blind understanding) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ- ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಎಟುಕದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಒಂದಿದೆ. ಅದನ್ನೇ ಅನುಭಾವಿಗಳು ಅಫರೋಕ್ಷಾನುಭೂತಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಭೂತಿ ಸುಪ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏನು ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವನ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ ಅಹಂಕಾರದಿಂದಲೂ ಕೆವಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಬುದ್ಧಿಯೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾದುದು ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾನೆ. ಬುದ್ಧಿ ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೋ ಒಂದು ದಾರಿತಪ್ಪಿಸಿ ಕೈಬಿಡುತ್ತದೆ.”

“ಬುದ್ಧಿ - ವಿಚಾರ ಮಾನವನಿಗೆ ಬೇಡವೇ ?”

“ಬೇಡವೆಂದವರು ಯಾರು ? ವೈದ್ಯನಾಗುವವನು ದೇಹಶಾಸ್ತ್ರ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದೇಹಶಾಸ್ತ್ರದ ಜ್ಞಾನವೇ ಅವನ ಗಮ್ಯವಲ್ಲ. ಅದು ಗತಿ ಮಾತ್ರ. ಹಾಗೇ ಬುದ್ಧಿಯ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅನಂತಜ್ಞಾನವನ್ನರಸಬೇಕು.”

“ನೀವು ಮಾತನಾಡುವುದು ಕೇಳಿದರೆ, ಯಾವವೂ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀವು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಾಗಿರಬಹುದು ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ.”

“ಇರಬಹುದು - ಆದರೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಗೃಹಸ್ಥ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೊರೆದು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗುವುದು ಸುಲಭ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗುವುದು ಕಷ್ಟ.”

“ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೆ ವೀಣಾಗಾನ ಕೇಳಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಆ ವೀಣೆ ನುಡಿಸುತ್ತಿರುವವಳು ನೀನೇ !”

“ದೊರೆ - ಪ್ರೇಮ, ಭಯಗಳೇಕೆ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ.”

“ಯಾವದಕ್ಕೂ ನೀನು ಭಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ.”

“ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ. ದೈವಿಕವಾದ ನಿಮ್ಮ ಸರಳ ಸೌಜನ್ಯ ನೋಡಿ ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ ಸರಿಯಾಗಬಲ್ಲುದೇ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ.”

“ವಿರಾಟ್‌ಸ್ವರೂಪವಾದ ಪ್ರೇಮದ ಪ್ರಮಾಣ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲು ಯಾರು ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ ? ಅದರ ಶಕ್ತಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಅಳತೆಗೋಲಿನಿಂದ ಅಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ? ಯೇಸುವಿನ ಪ್ರೇಮವನ್ನೇ ನೋಡು - ಅದು ಹೇಗೆ ಕಾಲ, ದೇಶ, ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನು ಮಾರಿಸಿಂತಿದೆ.”

“ವಿಲ್ಲಿ ಯೇಸು ? - ಎಲ್ಲಿ ನಾನು !”

“ನೀನು, ನಾನು, ವಿಶ್ವ - ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪ್ರೇಮ, ತ್ಯಾಗ, ಸೇವೆಯ ಮೊತ್ತವೇ ಯೇಸು. ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯೇಸುವಿಲ್ಲ - ಯೇಸುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀನಿಲ್ಲ.”

ಭಗವದ್ವಾಣಿಯೇ ತನ್ನ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಪುಷ್ಪ ಭಾವಿಸಿದಳು. ಬೈಬಲ್ಲಿನ ಮೇರಿ ನಾಗ್ಡಾಲಾ ಕಥೆ ಅವಳಿಗೆ ನೆನಪಾಯಿತು. ಭಗವಂತನ ಆ ದಯಾದ್ರವ್ಯನುಡಿಗಳು - 'ಹೆಣ್ಣೀ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿರುವೆ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡಬೇಡ.' ಆ ಅವನೇ ಸಂಜೀವನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತು ಆಡಿಸುತ್ತಿರುವನೇ ?

ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ಭಕ್ತಿಭಾವದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪ ಪರವಶಳಾದಳು. ಪಹಜ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಂಜೀವನ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮುದ್ದಿಟ್ಟಳು. ಸಂಜೀವ ಅವಳನ್ನು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಅಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಿಟ್ಟ. ಕ್ಷಣಕಾಲ ಹಿಂದೆ ಪುಷ್ಪನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದ ಬಿರುಗಾಳಿ ಶಾಂತವಾಗಿ ತಂಬೆಲರು ಬೀಸಿತು.

೨೨

ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರು ತಾವೇ ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ರಂಗಣ್ಣನ ಕಾಗದವೂ ಬಂದಿತು. ರಾಯರನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದಿದ್ದ ಅನಂತಯ್ಯ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ವರದಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದ. ರಾಯರು ಅವನು ತಿಳಿಸಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಕಿತರಾದರು.

"ನಾವು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದು ದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಘಾಟಿ ಈ ಹುಡುಗ ಅನಂತಯ್ಯ."

"ಸುಭಾಷಿತ ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ ಸ್ವಾಮಿ - ಔದುಂಬರಾಣಿ ಪುಷ್ಪಾಣಿ . . ."

"ಒಳ್ಳೆಯ ಗ್ರಹಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂತಲ್ಲೇ - ಈಗೇನು ಮಾಡುವುದು."

"ನೀವು ಮೊದಲು ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬನ್ನಿ, ಕೊನೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿಬಿಡೋಣ."

"ಏನು ಮಾಡುವುದು ?"

"ಸಂಜೀವನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಕಣ್ಮಣಿಯ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸೋಣ. ಅವನಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಒದಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ - ಕನಕಮ್ಮನೂ ನಮಗೆ ಸಹಾಯಕಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ."

“ಪರಿಣಾಮ ಒಂದು ಹೋಗಿ ಒಂದಾದರೇನುಮಾಡುವುದು ?”

“ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ರಂಗಣ್ಣ ಹಯಬರಟ - ನಾಲ್ಕು ಮಾತು ಆಡಲೂ ಬಲ್ಲ, ಆಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲೂ ಬಲ್ಲ. ಸಂಜೀವ ಹಾಗಲ್ಲ. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರಕೃತಿ ಅವನದು. ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದು ಕೇಳಿ ಅವನ ತಲೆಕೆಟ್ಟರೆ ಏನುಮಾಡುವುದು ?”

“ಪುಷ್ಪನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅವನು ಪಡುವ ಪಾಡಿಗಿಂತ ಇದು ಮೇಲಲ್ಲವೇ ?”

“ನಾನು ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ. ಆಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡೋಣ - ರಂಗಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಏನಾಗಿತ್ತು ಅನಂತಯ್ಯ.”

“ಕ್ಷಯವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ದಾಮೋದರ - ಅವನಿಗೆ ಕಂಕಣಬಲವಿಲ್ಲ, ಮದುವೆ ಹುಚ್ಚು ಬಿಡುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಜತೆಯಲ್ಲಿ ನೀವೂ ಬರುವಿರೇನು ?”

“ನಾನೇಕೆ ಸ್ವಾಮಿ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಸೋಮಶೇಖರರಾಯರು ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯ ಗಾಡಿಗೆ ಹೊರಟು ರಂಗಣ್ಣನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಅದೇ ಸಂಜೆ ನಂಜನಗೂಡು ತಲುಪಿದರು. ಅನಂತಯ್ಯ ಅವರ ದಾರಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಇಬ್ಬರೂ ಜತೆಗೂಡಿ ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದರು.

ರಾಯರ ಮುಖ ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಜಾನಕಮ್ಮನಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಕ್ರೋಧ ಉಕ್ಕಿರಬಂತು. ರಾಯರು ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಮಾತು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

“ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದೆನಮ್ಮ. ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನರನ್ನು ಕಂಡುಬಂದೆ.”

“ಏನು ಹೇಳಿದರು ?”

“ಹೆಂಡತಿ ಹೋದ ದುಃಖದಲ್ಲಿದ್ದ.”

“ದುಃಖ - ಅವರಿಗೆಂಥ ದುಃಖ. ಈಗಾಗಲೇ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿರಬಹುದು.”

“ಬಹಳ ಬಿರುಸುಮಾತನಾಡುತ್ತೀ ಜಾನಕಮ್ಮ.”

“ನಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ನನಗೆ ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲ. ಆಕೆಗೆ ಏನಾಗಿ ತ್ತಂತೆ?”

“ಕ್ಷಮವಂತೆ!”

“ಕ್ಷಮ!”

“ನಿನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಾದಂತಿಲ್ಲ”

“ಆ ಹುಡುಗಿ ಬದುಕುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯ ಮೊದಲೇ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.”

“ರಂಗಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಕೊಲೆಯ ಅಪಾದನೆ ಯಾರಿಸುವೆಯೇನು?”

“ಕತ್ತುಹಿಸುಕಿಕೊಂಡರೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಲೆಯೇ? ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮ ಅವರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನನಗೇನಾಗಬೇಕು - ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯ ಏನುಮಾಡಿಡಿರಿ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ರಂಗಣ್ಣನ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆಗಬಹುದು ಎಂನು ಅನನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.”

“ಆಗಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದು ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದು ಯಾವಾಗ? ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಾನು ಪೂರೈಸುವುದು ಹೇಗೆ? ನನ್ನ ವಿಷಯ ನೀವೂ ಉದಾಸೀನ ಮಾಡುವಿರೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ ಸೋಮಶೇಖರಾಯರೇ. ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಿಗೆ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂದು, ಅವಳು ನಾನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ನೀವು ಸುಮ್ಮನೆಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಿರಾ? ಕೋರ್ಟು ಕಛೇರಿ ಹತ್ತಬಾರದು ಎಂನು ನಾನು ತಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮಿ - ನೀವು ಬೇಗ ಇತ್ಯರ್ಥಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಬೇರೆ ಲಾಯರಿಟ್ಟು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇತ್ಯರ್ಥಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.”

“ಆ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನಮ್ಮ.”

“ಏನು ಯೇಚನೆಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಅದನ್ನಾದರೂ ತಿಳಿಸಿ.”

ಶ್ರೀಮತಿ

“ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನನಿಗೂ ನನಗೂ ಅವ ವಾ
ತಿಳಿಸಲೇಕೆ.”

“ಅವನು ಸ್ವಾಮಿ.”

“ನೀನೂ ಮಕ್ಕಳೂ ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ
ಅಭಿಲಾಷೆ. ಏನೋ ಕಳೆದುಹೋದದ್ದು ಹೋಯಿತು - ನೀವಿಬ್ಬ
ವಾಗಿ ಬಾಳುವೆ ಮಾಡುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು.

“ನಾನು ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಜತೆ ಸಂಸಾರ
ವಿಷಯ ಮುಗಿದುಹೋಯಿತೆಂದು ಅವತ್ತೇ ತಿಳಿಸಿದೆನಲ್ಲ.
ಮಂದಾವನದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ನಿಟ್ಟು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೂ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ
ಸಿಪ್ಪವಾಗಿಲ್ಲ.”

“ಇದೇ ಕೊನೆಯ ಮಾತೇ?”

“ನಿನ್ನಂದೇಹವಾಗಿ. ಮಕ್ಕಳ ಆಸ್ತಿಯ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಡುವುದು ನಿಮ್ಮಿಂವ
ಸಾಧ್ಯವೋ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೋ ಹೇಳಬಿಡಿ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟದಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ. ಈ ಸಾರಿ ನಾನೇ ಚಾಮರಾಜ
ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಈ ವಿಷಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿಸು
ತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಮಾತು ಅವನು ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ಕೋರ್ಟ್ ಇದ್ದೇ ಇದೆ.”

ಜಾನಕಮ್ಮನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಯಿತು.

“ನಾನು ಒರಟಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಅಂದಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿ.”

“ನಿನ್ನ ಸಂಕಟ ನಾನು ಬಸ್ತೆ ಜಾನಕಮ್ಮ ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ
ಆಶುರಪಟ್ಟರೆ ಕೆಲವ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಿನಗೂ ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನನಿಗೂ
ರಾಜಿಮಾಡಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ನಿಮ್ಮ ವೈಮನಸ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಸಂಸಾರದ
ವಿಷಯ ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ನಾಲ್ಕು
ದಿವಸ ಕಳೆಯಲಿ ಎಂದು ತಡಮಾಡಿದೆ.”

“ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹಿಂದಿರುಗಿ
ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಜತೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡುವ ವಿಷಯವೊಂದು
ಹೇಳಬೇಡಿ. ಉಳಿದ ವಿಷಯ ನೀವು ಹೇಗೆ ಇತ್ಯರ್ಥಮಾಡಿಸಿದರೂ ನನಗೆ
ಸಂತೋಷವೇ.”

ಶ್ರೀಮತಿ

ಒಬ್ಬ ವಿಷಯ ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಯೋಚನೆಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ

೧. ಯಾರ ವಿಷಯ ?”

ನನ ವಿಷಯ.”

ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.”

ಶ್ಚಿಯನ್ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವ
ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು.”

ದ್ದೆ.”

ಲಗ್ನ ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಹುಡುಗನ ಭವಿಷ್ಯ ಹಾಳಾಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ.”

‘ಪುಷ್ಪನನ್ನು ಅವನು ಕೈಬಿಡುವಂತಿಲ್ಲ.’”

“ಆ ಹುಡುಗ ಚರಿತ್ರೆ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅನಂತಯ್ಯ
ನವರನ್ನು ಕೇಳು ಎಲ್ಲಾ ವಿಶದವಾಗುತ್ತದೆ.”

ಅನಂತಯ್ಯ ತಾನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ನಿರೂಪಿಸಿವೆ.
ಜಾನಕಮ್ಮ ಅವನ ಹೇಳಿಕೆ ಕೇಳಿ ಅವಾಕ್ಯಾದಳು.

“ಈಗೇನಮ್ಮ ಹೇಳುತ್ತೀ ?” ಎಂದು ರಾಯರು ಕೇಳಿದರು.

“ಅದು ಇಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗ ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ”

“ನೀವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜವೇ ?”

“ಯಾವದೋ ಹುಡುಗಿಯ ಮೇಲೆ ನಾನೇಕಮ್ಮ ಇಲ್ಲವಲ್ಲದ್ದನ್ನು
ಹೇಳಬೇಕು.”

“ಈಗ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು.”

“ಈ ಲಗ್ನ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲೇ ಬೇಕು.”

“ನಾನು ಅನಂತಯ್ಯ ಸಂಜೀವನ ಮನೆಗೇ ಹೋಗಿ ಈ ವಿಷಯ
ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವನು ನಮ್ಮ ಮಾತು ಕೇಳುವ ಸಂಭವ ಕಡಿವೆ.
ನಿನ್ನ ಸಲಹೆ ಏನಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಬೇಕು.”

“ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ”

ಎಂದು ಜಾನಕಮ್ಮ ಆಶ್ಚರ್ಯನಕೊಟ್ಟಳು. ಪುಷ್ಪನನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗುವ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಜೀವ ತಳೆದಿದ್ದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ನೆನಪುಮಾಡಿಕೊಂಡು

ಜಾನಕಮ್ಮ ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗಿವಳು. 'ಯಾವ ಗ್ರಹ ಇಷ್ಟು ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದೆ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಮಮ್ಮಲ ಮರುಗದಳು.

ರಾಂ' ನನ್ನಾ, ಅನಂತಯ್ಯನನ್ನಾ ಸಂಜೀವ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಬರಮಾಡಿ ಕೊಂಡ. ಕೆಲವೇ ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ತನಗೂ ಅವರಿಗೂ ಆವ ಘರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಲಗ್ನದ ದಿವಸನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅನನ ಮನಸ್ಸು ಉಲ್ಲಾಸಗೊಂಡಿತ್ತು. ತನ್ನ ಅನಂದದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಜಗತ್ತೇ ಉಲ್ಲಸಿತವಾದಂತಿತ್ತು ಅವನಿಗೆ.

ರಾಯರಿಗೂ, ಅನಂತಯ್ಯನಿಗೂ ತಾನೇ ಕಾಫಿನಾಡಿ ತಂದಿತ್ತು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು

"ಎನು ಸ್ವಾಮಿ, ಇಷ್ಟು ದೂರ ದಯೆಮಾಡಿಸಿದಿರಿ" ಎಂದ.

"ಕೋರ್ಟು ಕೆಲಸವಿತ್ತು ಬಂದಿವೆ. ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ನೋಡಬೇಡಿ ಉರಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲ"

ಲಗ್ನದ ವಿಷಯ ತಾವು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬಾರದೆಂದೂ, ಮಾತಿನ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ, ರಾಯರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ರಾಯರ 'ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಲಾಯರಿಕೆ' ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಜೀವ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತ, ಲಗ್ನದ ವಿಷಯ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಹೊರಡಾಡಿದ್ದ.

ರಾಯರು ಮಾತಾಡಿ ಆಡಿ ಬೇಸತ್ತು ಕೊನೆಗೆ ತಮ್ಮ ಸೋಲನ್ನು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಬಿಸ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರ ಸಂಕಟ ನೋಡಲಾರದೆ ಅನಂತಯ್ಯ,

"ನಿನ್ನ ಲಗ್ನ ಯಾವಾಗ ಸಂಜೀವ" ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

"ರಜಿಸ್ಟ್ರಾರರಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಉತ್ತರ ಬಂದಕೂಡಲೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ."

"ಆರ್ಯ ಸಮಾಜ, ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಾಜವೂ ಇಂಥ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸುವುದಂತೆ!"

"ಹೌದು - ಮಾಡಿಸುತ್ತವೆ. ಪುಷ್ಪ ಜಾತಿ ಬವಲಾಯಿಳುಮು ನನಗೆ

ಸಮ್ಮತವಿಲ್ಲ. ಅವರವರ ನಂಬಿಕೆ ಅವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡದು. ಅದನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ.”

“ಕೊನೆಗೂ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮಾತನ್ನೂ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿ”

ಎಂದು ರಾಯರು ನುಡಿದರು.

“ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದೆ ಎಂದು ನೀವು ಭಾವಿಸುವುದೇ ತಪ್ಪು ರಾಯರೇ. ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಕ್ಕಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಇತರರನ್ನು ಹೊರದೂಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ನಿನ್ನ ಆದರ್ಶಕ್ಕೂ ಆಚರಣೆಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ ಸಂಜೀವ.”

“ಆದರ್ಶ, ಆಚರಣೆಯನ್ನು ನಾನು ಮೇಳವಿಸಿರುವುದೇ ನಿಮ್ಮ ಅಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.”

“ಹೋಗಲಿ - ಬ್ರಹ್ಮಲಿಪಿ ತಪ್ಪಿಸಲು ಯಾರಿಂದ ಶಕ್ಯ. ಒಳ್ಳೆಯ ಮನೆತನದವರ ಹುಡುಗಿಯ ಕೈ ನೀನು ಹಿಡಿದಿದ್ದರೆ - ಅವಳ ಗುಣ, ಶೀಲ ನೋಡಿ ಜಾತಿಯನ್ನು ಮರೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನೀನು ಕೈಹಿಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕುಲ, ಶೀಲ, ಜಾತಿ ಒಂದೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎನ್ನುವುದೇ ನಮ್ಮ ದುಃಖ.”

ಸಂಜೀವನ ಮುಖ ಕೆಂಪೇರಿತು. ಅಧಿಶೇಯನ ಸದ್ವಿನಯವನ್ನೂ ಮರೆತು ರಾಯರನ್ನು ಹೊರದೂಡಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. ಅತಿ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಸಂಯಮತಂದುಕೊಂಡು

“ನಿಮ್ಮಂಥ ದೊಡ್ಡವರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕೀಳುಮಾತು ಬರಬಾರದು.”

ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ರಾಯರೂ ಉದ್ದೇಗಗೊಂಡು

“ಸಂಜೀವ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನೋಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಕನಸು ಮನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ನಿನಗೆ ಅಕಲ್ಯಾಣಮಾಡುವವನಲ್ಲ ಎಂದು ನಿನಗೇ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇರುಳು ಕಂಡ ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಹಗಲು ಬೀಳುತ್ತಿರುವೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸಲು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳು - ಈ ಮದುವೆ ನಿಲ್ಲಿಸು. ನಿನ್ನ ಪುಷ್ಪನ ರಹಸ್ಯಜೀವನ ಭೇದಿಸುವ ಯತ್ನಮಾಡಬೇಡ. ಅದೊಂದು, ಕೆಟ್ಟ ಕನಸೆಂದು ಮರೆತುಬಿಡು. ನಿನಗೊಪ್ಪಿಗೆ ಯಾಗುವ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಕಿ ತಂದು ನಿನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುವ ನಾವಾಬ್ದಾರಿ

ನನಗರಲಿ. ನಮಗಾಗಿಯಲ್ಲ - ನಿನಗಾಗಿ - ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ - ನಿನ್ನ ಮನಃಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಈ ಮದುವೆ ನಿಲ್ಲಿಸು.”

“ಅವಳ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮದೇನು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ?”

“ಅವಳ, ಅವರಕ್ಕನ, ಅವರಮ್ಮನ ಪಾಸಜೀವನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತೀರಿದಿದೆ.”

“ಲೋಕದ ಬಾಯಲ್ಲಿರುವುದು ಎಂಬಿಲ್ಲದ ನಾಲಗೆ - ಅದು ಬೇಕಾದತ್ತ ಹೊರಳುತ್ತದೆ.”

“ಲೋಕ ಆಡುತ್ತಿರುವುದು ಸತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ!”

“ಮಜುವಾತುವಡಿಸುತ್ತೀರಾ?”

“ಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಆ ಹೊಲಸು ಕಥೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೇಳಿಸಬಾರದೆಂದಿದ್ದೆ. ಈಗ ನೀನೇ ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ.”

“ಎನು ಹೇಳುವಿರೋ ಹೇಳಿ ಸ್ವಾಮಿ - ಕೇಳಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

“ಹೇಳಿ ಅನಂತಯ್ಯ” ಎಂದು ರಾಯರು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರು.

ಅನಂತಯ್ಯ ಚಾ - ಚೂ ತಪ್ಪದೆ ಪುಷ್ಪನ ತಾಯಿಯ ಕಥೆ, ಅಕ್ಕನ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ ಪುಷ್ಪ - ಅಂಕಲ್ ಇವರಿಗಿದ್ದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ.

ಸಂಜೀವನ ತಲೆ ಸುತ್ತುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಅರ್ಧನಿಮಿಷವಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹಾಗೇ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡವು. ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಒಂದೊಂದೇ ಹನಿಗಳು ದುರಿದವು. ಸಂಜೀವನ ಶೋಕಾರ್ತನಾಗಿ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ. ವಿಕ್ಷಿಪ್ತನಾಗಿದ್ದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹತೋಟಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು

“ಇದಿಷ್ಟು ಕಟ್ಟುಕಥೆ - ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನೂ ನಾನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಅನಂತಯ್ಯ ಕೆರಳಿ

“ಪುಷ್ಪ, ಅಂಕಲ್ ಇಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಹೊಟೀಲಿದೆ - ಪುಷ್ಪನ ಭಾವ ಇದ್ದಾನೆ - ಅಂಕಲ್ ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದಾನೆ - ಅವರನ್ನೂ ಕೇಳಿ ನೋಡಬಹುದಲ್ಲ.” ಎಂದ.

ಸಂಜೀವನ ಶೋಕತಪ್ತವಾದ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಗಡಿಯಾರ ನೋಡಿ

“ಇನ್ನು ಅರ್ಧಗಂಟಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಗೌಡ್ಸ್ ಮೆಂಟ್ ಬಸ್ ಇದೆ ನನ್ನ ಜತೆ ಬರುವಿರಾ ಅನಂತಯ್ಯನವರೇ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಅನಂತಯ್ಯ ಉತ್ತರಿಸಿದ.

ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಲು ಸಂಜೀವ ಒಳಗೆದ್ದು ಹೋದ. ರಾಯರು ಅನಂತಯ್ಯನಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ಸಂಜೀವನ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆಯದೆ ಎದ್ದು ಹೋದರು.

ಅನಂತಯ್ಯ ಸಂಜೀವನನನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕರೆತಂದವನೇ ನೇರವಾಗಿ ‘ಸಿಲ್ವರ್ ಹೊಟೀಲ್’ಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ನಂಬರು ರೂಮಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡಾರಮಾಡಿದ.

ಅದೇ ರಾತ್ರಿ ಹೊಟೀಲ್ ವ್ಯಾನೇಜರ ತನಿಖೆಯಾಯಿತು. ವ್ಯಾನೇಜರ್ ಅತಿಥಿಗಳ ಆಗಮನ, ನಿರ್ಗಮನದ ಪುಸ್ತಕ ತಂದು ತೋರಿಸಿದ. ಅದರಲ್ಲಿ ‘ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯ ಮತ್ತು ವತ್ಸಿ’ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿದ್ದು ನನ್ನ ಸಂಜೀವ ಗಮನಿಸಿದ - ತಾರೀಖು ನೋಡಿದ - ಅದೇ ತಾರೀಖು - ಪುಸ್ತಕ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ‘ಅಂಕಲ್’ ಜತೆ ಹೋದ ತಾರೀಖು.

ತೃಪ್ತಿಗೊಂಡ ಅನಂತಯ್ಯ ರಾತ್ರಿ ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸಿದ, ಸಂಜೀವ ದಳ್ಳುರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹುಲ್ಲಿಯಂತೆ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡಿದ.

ದಿಳಿಗೆ ಎದ್ದ ಕೂಡಲೆ ಸಂಜೀವ

“ಇವತ್ತು ಯಾವ ಸಾಕ್ಷಿ ಕಾಣಬೇಕು ಅನಂತಯ್ಯನವರೇ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಅನಂತಯ್ಯ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ

“ತನ್ನ ಅಕ್ಕ ಜ್ಯಾಡಿಗೆ ಕಾಹಿಲೆಯೆಂದಲ್ಲವೇ ಪುಸ್ತಕ ಅಂಕಲ್ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದದ್ದು?”

“ಹೌದು.”

“ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜ್ಯಾಡಿ ಕಾಹಿಲೆಯಿದ್ದಳೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿಯುವುದೋಳೈಯದು.”

“ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು?”

“ಇ. ಎಲ್. ಎಸ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ಯಾನ್ಯಾಸ್ಯಾಲ್ ಭೆಟ್ಟಿಯಾದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.”

“ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ - ನೀವು?”

“ನಾನು ಲಾಯರ್ ಡೊಮಿಂಗೋ ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ‘ಅಂಕಲ್’ಗೆ ಪರಿಚಯ ಪತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ.”

ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟದ ವೇಳೆಗೆ ಹೋಟೆಲ್ ಸೇರಿದರು. ಸಂಜೀವ ಹೋದ ಕೆಲಸವೇನಾಯಿತೆಂದು ಅನಂತಯ್ಯ ಕೇಳಿಲ್ಲ.

“ಬಂಗಾರವೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿಬರೋಣವೇ?”

“ಏಕೆ?”

“ಅಂಕಲ್ ಇರುವುದು ಅಲ್ಲಿಯೇ.”

ಸಂಜೀವ ಯಂತ್ರದಂತೆ ಅನಂತಯ್ಯನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ.

ಬಂಗಾರುಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಗಣಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯನ ಮನೆ ಸುತ್ತ ಹೆಚ್ಚುವುದು ಅವರಿಗೆ ತಡವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸೊಗಸಾದ ಕೈತೋಟದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭವ್ಯವಾದ ಅವನ ಮನೆಗೆ ಅನಂತಯ್ಯ, ಸಂಜೀವ ಬಂದಾಗ ಎರಡು ಅಲ್ ಸ್ಯಾಷಿಯನ್ ನಾಯಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತಬಯಸಿದವು. ಮಾಲಿ ಬಂದು ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ. ಅನಂತಯ್ಯ

“ಸಾಹುಕಾರರು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆನಯ್ಯ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಆವ್ರೆ ಬುದ್ಧಿ - ಯಾರು ಬಂದವ್ರೆ ಅಂತ ಎಳ್ಳೇಕು.”

“ಲಾಯರು ಡೊಮಿಂಗೋ ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಯಾರೋ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸು.”

“ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿ ಬುದ್ಧಿ”

ಎಂದು ಮಾಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರೆದೊಯ್ದು ವೆರಾಂಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಿಸಿ ಒಳಗೆ ಸಾಹುಕಾರರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿಸಲು ಹೋದ.

ಸಾಹುಕಾರನ ಮನೆಯ ವೈಭವ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಅನಂತಯ್ಯ ಕುಳಿತಿದ್ದ, ಜೀವಶವದಂತೆ ಸಂಜೀವ ಕತ್ತು ತಗ್ಗಿಸಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯ ಒಳಗಿನಿಂದ ಬಂದು

“ಯಾರು ನೀವು” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಅನಂತಯ್ಯ ಅವನ ಕೈಗೆ ಲಾಯರ್ ಡೊಮಿಂಗೋ ಕಾಗದಕೊಡಲು, ಅದನ್ನೊಡೆದು ನೋಡಿಕೊಂಡು

“ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ” ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದ.

ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಣ ಹಜಾರ ಅನಂತಯ್ಯನ ಕಣ್ಣು ಕೋರೈಸಿತು. ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಾಸಿದ್ದುದು ಅಮೃತಶಿಲೆಯ ಹಲಗೆಗಳು, ಹಜಾರದ ತುಂಬ ಸೊಗಸಾದ ಫರ್ನಿಚರು. ಕಿಟಕಿ, ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೆ ಸಿಲ್ಕ್ ತೆರಿಗೆಗಳು. ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕುಮಾರನಾಗಿದ್ದ ಸಂತಿಯನ್ನು ಅವನ ಹಜಾರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಮಾನೂ ಸಾರಿ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವು.

ಎಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತ ಮೇಲೆ ಅನಂತಯ್ಯ ತನ್ನ ಮತ್ತು ಸಂಜೀವನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ.

“ನನ್ನಿಂದ ನಿಮಗೆ ಏನಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು?”

“ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು.”

“ಕೇಳಿ.”

“ಅವು ನಿಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವು.”

“ನನ್ನ ಜೀವನದ ವಿಷಯ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಮಗೆ ಆಗಬೇಕಾದ ದೇನು?”

“ನಿಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೂ - ಇವರ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಕುಣಿಕೆಬಿದ್ದಿದೆ.”

“ಕುಣಿಕೆ! ನೀವು ಆಡುತ್ತಿರುವ ಮಾತು ನನಗರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಬೇಸರಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯನವರೇ. ನಿಮ್ಮ ಜೀವನ ಕೆವಕಿನೋಡುವ ಅಧಿಕಾರ ನಮಗಿಲ್ಲ - ಅದಕ್ಕೇ ಅಂಜಿಕೆಯಾಗಿದೆ.”

“ನಿಮಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಲಾಯರು ಬರೆದುಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಗೌರವಕೊಡುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಡೊಮಿಂಗೋ ಅವರು ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತು.”

“ನನಗೆ ಈಚಿನ ಪರಿಚಯ. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಸೋಮಶೇಖರರಾಯ ರಗೂ ಅವರಿಗೂ ತುಂಬ ಸ್ನೇಹ.”

“ಡೊಮಿಂಗೋ ನನಗೆ ತುಂಬ ಉಪಕಾರಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮಾತೆಂದರೆ ನನಗೆ ವೇದವಾಕ್ಯ.”

“ಅದು ನಿಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯ ಗುರುತು.”

“ನೀವು ಬಂದ ಕೆಲಸ ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ.”

“ಈ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಲಗ್ನವಾಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ.”

“ಬಹಳ ಸಂತೋಷ - ನನ್ನಿಂದ ಏನಾದರೂ ಸಹಾಯಬೇಕಾಗಿ ತ್ತೀನು?”

“ವಘು ಯಾರು ಎಂದು ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ.”

“ವಘು ಯಾರು?”

“ಜಾನ್ ಅಪ್ಪಾಜಿಯ ಮಗಳು ಪುಷ್ಪ.”

“ಪುಷ್ಪ!”

ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯ ಚಕಿತನಾದ.

“ನಿಮ್ಮನ್ನೋ ಪುಷ್ಪ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.”

“ಪುಷ್ಪನನ್ನು ನೀವು ಬಲ್ಲರಾ?”

“ಜಿನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ.”

“ನಿಮ್ಮ ಪುಷ್ಪನ ಸ್ನೇಹದ ವಿಷಯ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?”

“ಆ ವಿಷಯ ಈಗೇಕೆ ಕೆದಕುವಿರಿ. ಕಳೆದುಹೋದದ್ದು ಹೋಯಿತು. ಅವಳ ಮದುವೆಗೆ ನಾನೇಕೆ ಅಡ್ಡಬರಲಿ.”

“ನೀವು ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ಸಂದೇಹ ಇವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹುಳುಕೊರೆದಂತೆ ಕೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ತೆತ್ತು ಕೊರಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸತ್ಯವನ್ನೆದು ರಿಸುವುದು ಲೇಸಲ್ಲವೇ?”

“ನೀವು ನನಗೆ ತುಂಬ ಅಪ್ರಿಯವಾದ ಕೆಲಸ ವಿಧಿಸುತ್ತಿರುವಿರಿ.”

ಸಂಜೀವ ಮಧ್ಯೆ ಬಾಯಿಹಾಕಿ

“ಹೇಳಿ ಮುನಿಸ್ವಾಮಯ್ಯನವರೇ - ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಸತ್ಯಸಂಗತಿ ತಿಳಿಸಿ.”

“ಪುಷ್ಪನ ಅಕ್ಕ ಜ್ಯೋಡ್ಡಿಗೂ ನನಗೂ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳ ಸ್ನೇಹವಿತ್ತು. ಅವಳು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪನಿಗೂ ನನಗೂ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಯಿತು.

ತನ್ನ ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿರುವ ವಿಷಯ ಪುಷ್ಪ ತಿಳಿಸಿ, ನಾನು ದೂರವಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಸ್ನೇಹಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ತಿಲೋದಕಬಿಟ್ಟೆ.”

ವಿಷಣ್ಣವದನನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಮುನಿಸ್ವಾಮಿಯು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ. ಸಂಜೀವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹೋರಾಟ ಗ್ರಹಿಸಿ

“ಋ. ಸಂಜೀವ - ನೀವು ಪುಷ್ಪನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ಕನ್‌ಗ್ರ್ಯಾಜುಲೇಷನ್ಸ್ (Congratulations) - ಅವಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗಿ - ನಿಮ್ಮ ಜೀವನ ಸುಖಕರವಾಗಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಸಂಜೀವನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಮಾತು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಎದ್ದವನೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟ. ಅನಂತಯ್ಯ ಅವನನ್ನು ನುಸರಿಸಿದ.

ಇಬ್ಬರೂ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಸಂಜೀವ ಧೈರ್ಯತಂದುಕೊಂಡು,

“ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿವೆಯೇ ಅನಂತಯ್ಯನವರೇ.”
ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಇನ್ನೂ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲವೇ ?”

“ನಂಬಿಕೆಯ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ - ನಿಮ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಬಿಡಿ.”

ಸಂಜೀವನಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಅನಂತಯ್ಯ ಅವನನ್ನು ನರ್ಸ್ ಕನಕಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಕರದೊಯ್ದು, ಪುಷ್ಪ ಮೈಯಿಳಿಸಿ ಕೊಂಡ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವಳಿಂದ ಹೇಳಿಸಿದ.

ಕನಕಮ್ಮನ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಸಂಜೀವ, ಅನಂತಯ್ಯನ ಕಡೆ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ತಿರುಗಿ

“ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯಿತಲ್ಲವೇ ?”

“ಮುಗಿದಂತಾಯಿತು.”

“ನಿಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಸಫಲವಾಯಿತೆಂಬ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ನೀವು ಹೋಗಬಹುದು.”

“ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಸರವಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ ಸಂಜೀವ.”

“ನನಗೊಂದು ಉಪಕಾರವಾಡುವಿರಾ ?”

“ಎನು ಹೇಳು.”

“ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನೀವಾಗಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಮಿತ್ರರು ಸೋಮಶೇಖರರಾಯ ರಾಗಲಿ ನನಗೆ ಮುಖತೋರಿಸಬೇಡಿ.”

ಎಂದವನೇ ಭ್ರಮಿಷ್ಯನಂತೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ನಡೆದುಬಿಟ್ಟ. ಅನಂತಯ್ಯನಿಗೆ ದಿಕ್ಕೇ ತೋರದಂತಾಯಿತು. ತಾನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಕೆಲಸದ ವರದಿ ಒಪ್ಪಿಸಲು ನಂಜನಗೂಡಿಗೆ ಹೊರಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಬನ್‌ಸ್ಟ್ಯಾಂಡಿಗೆ ಹೋದ.

ಸಂಜೀವ ರಷ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಗಾಡಿಯನ್ನೇರಿ ಮನೆ ತಲುಪಿ ತೊಟ್ಟಿ ಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸೋಫಾವ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಬಿದ್ದ. ಅದುವರೆಗೆ ತಡೆದಿದ್ದ ದುಃಖದ ಹೊನಲು ಹುಚ್ಚುಹೊಳೆಯಾಗಿ ಹರಿಯಿತು.

‘ಪುಷ್ಪ ಮೋಸಗಾತಿಯೇ - ದುಶ್ಯಲಕೇ - ವಾಸಿಯೇ’

ಎಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯೆದ್ದಿತು.

ತೇವಗೊಂಡ ಕಣ್ಣು ಮಂಜಾಗಿತ್ತು.

ಕತ್ತೆತ್ತಿ ನೋಡಿದ - ಎದುರಿಗೆ ವರವಗುರು ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮ ಹಂಸರ ಭಾವಚಿತ್ರ - ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಯೇಸುವ್ಯಾಮಿಯ ಕಲ್ಪನಾಚಿತ್ರ.

‘ಯಾವ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಈ ಶಿಕ್ಷೆ’

‘ಗುರುದೇವ ವವಾಡಪುರುಷ - ಪುಷ್ಪನ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ತಿಳಿದಿರುವುದನ್ನು ಅವನು ಮರೆಪಲಾರನೇಕೆ - ಅವನ್ನು ಸುಳ್ಳೆನಿಸಲಾರನೇಕೆ?’

‘ನ್ರವಂಚವೇ ಸುಳ್ಳು - ಅದೊಂದು ಮೋಸದ ಮೊಟ್ಟೆ - ಪುಷ್ಪನಲ್ಲಿಯೇ ಇಷ್ಟು ಮೋಸವಿರುವಾಗ ಉಳಿದವರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಮೋಸವಿರಬೇಕು?’

‘ಯಾವ ಸುಖ - ಯಾವ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಾಳಬೇಕು’

ಇಡೀಯ ವಿಸ್ತವೇ ಅಂಧಕುರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಂತೆ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಚಿಂತೆಯ ಕಟುತಾಪದಲ್ಲಿ ಅವನ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರಬಲ ಧಕ್ಕೆ ತಗುಲಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮೆದುಳು ತಿಳಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಸಂಬಂಧ ವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿಚಾರಶ್ರೇಣಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕುಸಿದುಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಬುದ್ಧಿ ನಿರಾಶ್ರಿತೆಯಂತೆ ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಅಲೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ವರ್ಷಕಾಲದ ಕಾರ್ಮೋಡ ಗಳಂತೆ ಶೂನ್ಯತೆ ಎಲ್ಲಡೆಯಿಂದಲೂ ಬಂದು ಅವನ ಹೃದಯವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಪುಷ್ಪನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಟಕಟನೆ ಹಲ್ಲುಕಡಿಯುವನು - ಸೋಫಾದ ಕೈಗೆ ಹಣೆಚುಚ್ಚುವನು - ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರ ಚೇತಾರ - ಅಸಹನೀಯ ವೇದನೆ.

ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಎತ್ತಣೆಂದಲೋ ಶಾಂತಿಯ ತಂಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನನ್ನೇ ಹಳಿದುಕೊಳ್ಳುವನು - ತನ್ನಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ್ದ ಕೊರತೆ, ದೌರ್ಬಲ್ಯ, ಅತಿಯಾಸೆಗಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುವನು.

ಅಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಜೀವನ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಮುಂದೇನುಮಾಡುವುದು ?

ವೈಸಾರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರ - ಬಹಳ ದೂರಹೋಗಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ. ಎಲ್ಲಿಗೆ ?

‘ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಆಸೆಯಿರುವವನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಬೇಕು - ನಾನೇಕೆ ಯೋಚಿಸಲಿ’

‘ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಒಮ್ಮೆ ಪುಷ್ಪನನ್ನು ನೋಡಲೇ - ಹೀಗೇಕೆ ಮಾಡಿದೆಯೆಂದು ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಲೇ ?’

‘ಕೇಳಿದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ? - ಅವಳು ನಿರಾಕರಿಸುವಳು - ಎಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳೆಂದು ಹೇಳುವಳು - ಸುಳ್ಳಿಗೆ ಸುಳ್ಳು ಸೇರಿಸುವಳು.’

‘ಸುಳ್ಳು - ಸುಳ್ಳು - ಜಗತ್ತೇ ಸುಳ್ಳಿನಸಂತಾನ.’

‘ಪುಷ್ಪನನ್ನು ನೋಡದೆ ಹೋಗುವುದು ಹೇಡಿತನವಲ್ಲವೇ ? ಅವಳು ಅಪರಾಧಿನಿ - ಮೋವಗಾತಿ - ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಅದರೆ ತನ್ನ ನಡತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳು ಕೊಡುವ ವಿವರಣೆ ಕೇಳಬೇಕಲ್ಲವೇ ?’

ಸಂಜೀವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರ ಮಂಥನವಾರಂಭವಾಯಿತು. ಸುಪ್ತ ತಾಮಸಶಕ್ತಿ ಅವನೆದುರು ನಿಂತು

‘ಮಾರ್ಖಾ - ಆ ಕುಲಟಿಯ ಮುಖ ಪುನಃ ನೋಡುವೆಯಾ - ನಿನಗೆ ಆತ್ಮಗೌರವವಿಲ್ಲವೇ - ಬೇರೊಬ್ಬನ ತೋಳತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವೆಯಾ - ಅವಳನ್ನು ತೊರೆದು, ಮರೆತು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡು’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಸಾತ್ವಿಕಶಕ್ತಿಯೊಂದು ಅವನ ಬಳಿ ಬಂದು,
 'ಮಗೂ, ಹೆಣ್ಣು ತಪ್ಪುವುದಾದೆ. ನಿನ್ನ ಕನಸನ್ನು ತುಮರು
 ತುಮರಾಗಿ ಒಡೆದಿದೆ. ನಿನ್ನ ಅನ್ಯಾಜ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ಕಾಲಿನ ಕಸದಂತೆ
 ಕಂಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣವಿರಬೇಕಷ್ಟೆ. ಪುಷ್ಪ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಲಿಲ್ಲ
 ವೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವೆಯಾ - ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗಿಂತ ಅವಳ ಪ್ರೀತಿ ಯಾವ ರೀತಿ
 ಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾದುದಲ್ಲ - ಅವರೂ ತಪ್ಪಿ ನಡೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ
 ಬಳಿಹೋಗು - ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಕೇಳು - ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕೇ
 ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ ವಿಚಾರವಾದು. ಪ್ರೇಮವಿಪ್ಲವಿ ಯಾವ ಅಪರಾಧವೂ
 ಅಕ್ಷಮ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿ?' ಎಂದು ದೇವತೆತಿತ್ತು.

ಸಂಜೆಗಳೆದು ರಾತ್ರಿ ಮೆಲ್ಲಡಿಯಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮಸಕುಮಸಕಾಗಿ ಕತ್ತಲೆ
 ಕವಿದಿತ್ತು.

ಸಂಜೀವ ಎದ್ದು ಮನೆಯಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ
 ಹೊರಟ. ಅನೈಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಕಾಲುಗಳು ಕುಕ್ಕನಹಳ್ಳಿಕೆರೆಯ ದಂಡೆಗೆ
 ಕರೆದೊಯ್ದವು.

ಹಿಂದಿನ ನೆನಪು ಶೂಲದಂತೆ ಬಂದು ಹೃದಯಕ್ಕೆ ನೆಟ್ಟಿತು. ಯಾವದೋ
 ಭೂತಕಂಡು ಅಂಜಿದವನಂತೆ ಆ ಸ್ಥಳಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟ.

ಕಾಲು ಎಳೆದೊಯ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಗುರಿಯಿರಲಿಲ್ಲ.

ಚಾಮುಂಡಿ ವಿಸ್ತರಣದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದ. ಚಿರಪರಿಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಆ ರಸ್ತೆ
 ಅವನಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿತು.

ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದವನೇ ಒಂದು ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತ. ಕತ್ತಿತ್ತಿ
 ನೋಡಿದ - ಅದೇ - ಪುಷ್ಪನ ಮನೆ! ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲುಕೀಳ
 ಲೆತ್ತಿಸಿದ. ಕಾಲು ಅವನಿಚ್ಛೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿತು.

ಬಾಗಿಲು ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿದ್ದ. ಅನೈಚ್ಛಿಕವಾಗಿ
 ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದ.

ಪುಷ್ಪ ಒಳಗಿನಿಂದ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ಅವನಿಗೆ ಸುಸ್ವಾಗತ
 ಬಯಸಿದಳು.

ಸುಂದರರಾಯ ತನ್ನ ಡೆಲ್ಲಿಯಾತ್ರಿ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ಸ್ವಾಗತ ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುದಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ಅದು ತನ್ನ ಭಾಗ್ಯರವಿಯ ಉದಯದ ಚಿನ್ನೆಯೆಂದು ಅವನು ಭಾವಿಸಿದ್ದ.

ತನಗೂ ತನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೂ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಗೌರವ ಕಂಡು ಸುಂದರರಾಯನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಎಷ್ಟು ಕೀರ್ತಿ ಬಂದರೇನು - ಎಷ್ಟು ಸಂವತ್ತು ಕೂಡಿವರೇನು - ಸುನಂದನಿಗೆ ಅವು ಬೇಡವಾದ ಮೇಲೆ' ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ

ದಿನಗಳೆದಂತೆ ಸುಂದರರಾಯ, ಸುನಂದ ಇವರ ಜೀವನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಾರ್ತೆಗಳನ್ನರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ತನ್ನ ವೈವಾಹಿಕಜೀವನ ತಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸುಂದರರಾಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿದ್ದ, ಸುನಂದೆಗೂ ಅದು ಸುಪರಿಚಿತವಾಗಿತ್ತು. ಈ ವಿಷಣ್ಣಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಬಹುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಸುನಂದೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ - ಆದನ್ನೂ ಸುಧಾರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯೂ ಅವಳಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಸುಂದರರಾಯ ನಿರಾರನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ

'ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಸುನಂದಾ ಅಸಮಾಧಾನ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿವಳು. ಯಾವಜ್ಜೀವನವೂ ನಾನು ಕಾಲೇಜಿನ ಲೆಕ್ಚರರಾಗಿ ಕೊಳೆಯಬಾರದೆಂದು ಅವಳ ಇಚ್ಛೆ - ಅವಳು ಹಾಗೆ ಇಚ್ಛಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿಯೇ ಇದೆ - ಗಂಡನ ಭವಿಷ್ಯ ಸುಧಾರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೆಂಡತಿ ಬಯಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿದೆ? ನನ್ನ ಭವಿಷ್ಯ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ - ಇನ್ನಾದರೂ ಸುನಂದ ಸಂತೋಷವಾಗಿರಲು ಅಡ್ಡಿಯೇನು?' ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ.

ಆದರೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಅವನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಡೆಲ್ಲಿಯಿಂದ ತಾನು ಹೊರಟು ಬೆಂಗಳೂರು ಸೇರುವ ದಿನವನ್ನು ಮೊದಲೇ ಸುನಂದೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದ. ಪ್ಲೇನು ಬಂದು ಏರಿಯೋಡ್ರೋಮಿನಲ್ಲಿ (Aerodrome) ಇಳಿದಾಗ ಸುಂದರರಾಯನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸುನಂದೆಯನ್ನರಿಸಿದವು. ಸುಂದರರಾಯನಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಬಯಸಿದವನು ಗರ್ಫಾರ್.

“ಅನ್ಯಾವರು ಬರಲಿಲ್ಲವೇ ಗಫೂರ್” ಎಂದು ಆತುರದಿಂದ ಕೇಳಿದ.

“ಇಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರ್. ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೀನು ಹೋಗಿ ಬಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.”

“ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು?”

“ಮೈಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು.”

“ಏನಾಗಿದೆ?”

“ತೆಗೆಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು ಸರ್ಕಾರ್.”

ಸುಂದರರಾಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದವನೇ ಮನವಿಯನ್ನು ಕೂಗಿದ. ಅವಳು ಬಂದು ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲು

“ಮೈಯಲ್ಲಿ ಹೇಗಿದೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ನನಗೇನಾಗಿದೆ”

“ತಲೆನೋವು ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಗಫೂರ್ ಹೇಳಿದ.”

“ಅವನೊಬ್ಬ ಓಲ್ಡ್ ಫೂಲ್ (Old fool)”

“ಎರಿಯೋಡ್ರೋಮಿಗೆ ನೀನು ಬಂದಿರುತ್ತೀಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ.”

“ತಲೆ ಸಿಡಿದುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು ಬರಲಾಗಲಿಲ್ಲ.”

ಎಂದವಳೇ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಕಾಫಿ ಬೆರೆಸಿ ತಂದು ಸುಂದರರಾಯನ ಕೈಗತ್ತು

“ಹೋದ ಕೆಲವನೇನಾಯಿತು?”

“ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು. ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆ ಕಂಡು ಆಹಾರಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ವಿಲಾಯಿತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ದೆಂದು ಅವರೂ ಸೂಚಿಸಿದರು.”

“ಮುಂದೆ?”

“ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ (Indian Institute of Science) ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದೆ.”

“ಅದಕ್ಕೇನು ಹೇಳಿದರು.”

“ಆಗಬಹುದೆಂದರು.”

“ಹಾಗಾದರೆ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ರಾಜಿನಾಮೆಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಬೇಕಿಲ್ಲ - ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಎರವಲು ಹೋಗಬಹುದು.”

“ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆಯೇ?”

“ಅದು ನನ್ನ ವಿಲಾಯಿತಿಯಾಶ್ರಯನ್ನವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ.”

“ಸರಿ!”

“ಈಗ ಸಂತೋಷವಾಯಿತೇ ಸುನೂ.”

“ನಿಮಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದರೆ ಸರಿ.”

“ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಬಹಳ ದಿನವ ಗಳ ಬಯಕೆಯಾಗಿತ್ತು.”

“ಅದು ಫಲಿಸಿದಂತಾಯಿತಲ್ಲ.”

“ಯಾವದು ಫಲಿಸಬೇಕೋ ಅದು ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ.”

“ಯಾವದದು?”

“ನಿನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸ.”

“ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ಅದು ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ಆಡುವ ಮಾತು.”

“ನಾನು ಅಜ್ಞಾನಿ.”

“ನೀನು ಅಜ್ಞಾನಿಯಲ್ಲ - ಆದರೆ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವೆ.”

“ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ.”

“ನಿನಗಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು - ನನಗಿದೆ. ಹೋಗಲಿಬಿಡು. ಮಾತಿನ ಚಕಮಕಿಯಿಂದ ಬೆಂಕಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವುದು ಬೇಡ. ನನ್ನ ಪ್ರಯಾಣ ಬಹಳ ದೂರ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಆರು ತಿಂಗಳೋ ವರ್ಷವೋ ನಾವು ಅಗಲಿರಬೇಕು. ಈ ನಾಲ್ಕುದಿನವೂ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸುವುದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ?”

“ನೀವು ವಿಲಾಯಿತಿ ಪ್ರವಾಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವವರೆಗೆ ನಾವು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುತ್ತೇನೆ.”

“ಇಲ್ಲಿ ನಿನಗೇನು ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ.”

“ನಾನು ಒಬ್ಬಂಟಿಗಳು - ಅಲ್ಲಿ ಜತೆಗೆ ಅಮ್ಮ ಇರುತ್ತಾರೆ.”

“ಹಾಗೇ ಮಾಡು ಗಳು ಮನೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.”

“ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತು ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಬೇಸರ.”

“ಅದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವೆ?”

“ವ್ರಯತ್ನವಾಡಿವರೆ ನನಗೊಂದು ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು.”

“ನೀನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವಲ್ಲ!”

“ಏಕೆಲ್ಲ? ನಾನು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಬಾರದೇನು?”

“ಸ್ವಾವಲಂಬನವೆಂದರೇನು?”

“ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರೆ ನನಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು, ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಹೊರೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.”

“ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನನಗೊಂದು ಹೊರೆಯೇ? ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಲ್ಪತನ ತೋರಿಲ್ಲವಲ್ಲ.”

“ನೀವು ಅಲ್ಪತನ ತೋರಿದ್ದೀರೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.”

“ನನ್ನ ವಿಲಾಯಿತಿ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಕೈಯಿಂದ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸಂಬಳವೆಲ್ಲಾ ನೀನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.”

“ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಲು ನಾನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ.”

ಸುಂದರರಾಯನಿಗೆ ಚಿತ್ತಶಾಂತಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಸುನಂದೆ ವಿನಾಕಾರಣ ಹಟವಾಡುತ್ತಿರುವಳೆಂಬ ಭಾವನೆ ಅವನಿಗೆ ಬಂದಿತು.

“ನೀನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರುವುದು ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ.”

“ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನಿರ್ಧಾರ ನಾನು ಬದಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಇದು ಹಟವಾರಿತನ.”

“ಹೌದು : ನಾನು ಹಟವಾರಿ.”

“ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನೀನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ತುಂಬ ಮನಸ್ತಾಪ ಬರುತ್ತದೆ.”

“ಬಂದರೆ ಬರಲಿ.”

“ಸಂಸಾರ ಒಡೆದು ಹೋದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೂಡಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ.”

“ಕೂಡದಿದ್ದರೆ ಬೇಡ.”

“ನಾನು ನಿನಗೇನು ಅನ್ಯಾಯಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.”

“ಅನವಶ್ಯಕ ಚರ್ಚೆಯಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜ.”

“ಈ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ವಿಶ್ವಾಸ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ವೈಮನಸ್ಯ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.”

“ಪ್ರಪಂಚವೇ ನನಗೆ ಬೇಡವಾಗಿದೆ.”

“ನಿಮ್ಮಣ್ಣು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಪುನಃ ನಮ್ಮಣ್ಣಿನ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವಿರಲ್ಲ.”

“ನಿಮ್ಮಣ್ಣಿನ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದು ಅವರನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನಿಚ್ಛೆಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ವಿಚಿತ್ರ ನಡವಳಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಿರಬೇಕಷ್ಟೆ.”

“ಕಾರಣ ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲ. ನನಗೆ ಪ್ರಪಂಚ ಬೇಡವಾಗಿದೆ.”

“ನೀನು ಯಾವುದನ್ನು ಪ್ರಪಂಚ ಎನ್ನುವೆಯೋ ಅದು ಕೇವಲ ನಿನ್ನ ದಾಗಿಲ್ಲ - ನನ್ನದೂ ಆಗಿದೆ.”

“ಸುಮ್ಮನೆ ವಾದಮಾಡಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ”

“ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇನಿದೆ, ಅದನ್ನಾದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳು.”

“ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲ. ನಾನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು - ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಸೇರಬೇಕು.”

“ಇದೇ ನಿನ್ನ ಕೊನೆಯ ನಿರ್ಧಾರವೇ ? ”

“ಹೌದು” ಎಂದಳು.

ಸುಂದರರಾಯನ ಮೇಲೆ ಆಕಾಶವೇ ಕಳಚಿಬಿದ್ದಂತಾಯಿತು. ಸುನಂದೆಯ ಮನೋವಿಕಲ್ಪದ ಕಾರಣವೇನಿರಬಹುದೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿಯೇ ಆಲೋಚಿಸಿದ - ಬಗೆಹರಿಯದಾಯಿತು.

ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಗಘೂರನನ್ನು ಕರೆದು ಅವನಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ. ಸುನಂದೆಯ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಗಘೂರ ಬೆಳಕುಚಿಲ್ಲಬಹುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಸುಂದರರಾಯನಿಗಿತ್ತು. ಗಘೂರನೇ ಕೇಳಿದ

“ನೀವು ಸೀಮೆಗೆ ಹೋದ್ರೆ ಅಮ್ಮಾಜಿ ಎಲ್ಲಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರ ? ”

“ಇಷ್ಟೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆ ಹಾಗೆ ಕೇಳುವೆ ?”

“ಇಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ - ಮೈಸೂರಿಗೆ ಒಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೀನಂತ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.”

“ನಾನು ಊರಿನಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಅಮ್ಮಾನರು ಹೇಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು ಗಫೂರ್ - ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ?”

“ಭಾಳ ಮಂಕಾಗಿರತ್ತಾರೆ ಸರ್ಕಾರ್ - ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದ್ರೂ ಕಸೂತಿ ಹಾಕುತ್ತಾ ಇರತ್ತಾರೆ. ಈಚೆಗಂತೂ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಮಾತೇ ಆಡುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಇದಕ್ಕೆ ನೀನೇನು ಹೇಳುತ್ತೀ ?”

“ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಲಿ ಬಿಡಿ ಸರ್ಕಾರ್.”

“ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನೇರುತ್ತಾರಂತೆ !”

ಗಫೂರನಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅವನೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ.

ಸುನಂದೆಯ ಮನೋರೋಗದ ಕಾರಣವನ್ನರಿಯಲು ಸುಂದರರಾಯ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಷ್ಫಲವಾಯಿತು. ದಿನಗಳೆಂತೆ ಸುನಂದ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ಅವಹನೆ ತೋರಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಮನಸ್ಸು ಬಂದರೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವಳು - ಬೇಡವಾದರೆ ತೆಪ್ಪಿಗೆ ಕುಳಿತುಬಿಡುವಳು.

ಸಂದಿಗ್ಧಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಸುಂದರರಾಯ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಒಂದು ದಿನ

“ಸುನಂದಾ, ನೀನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗು, ನಾನು ಬೇಡವೆನ್ನು ವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೇರಬೇಡ.”

ಸುನಂದಾ ಕೆಣಕಿದ ಸರ್ಪಿನೆ ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ನಿಂತು

“ನನ್ನೇಕೆ ಹೀಗೆ ಗೋಳು ಹುಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಿರಿ. ನಾನು ಕೆಲಸ ವಾದರೂ ಸೇರುತ್ತೇನೆ - ಹಾಳಾಗಿರಬಾರದು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಗೊಡವೆಗೆ ಬರಬೇಡಿ” ಎಂದು ಅಬ್ಬರಿಸಿದಳು.

ಸುಂದರರಾಯನಿಗೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವೇ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಗಫೂರನ ಜತೆಮಾಡಿ ಸುನಂದೆಯನ್ನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ.

ಗಫೂರ್ ಸುನಂದೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಮೇಲೆ

“ಏನು ಹೇಳಿದರು ಗಫೂರ್” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಸುಮ್ಮನೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು ಸರ್ಕಾರ್.”

“ದೊಡ್ಡ ಅಮ್ಮಾವರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ತಿಳಿಸಿದೆ. ಕೆಲವು ದಿನಸ ಹೋಗಲಿ ಎಂದವರು ಹೇಳಿದರು.”

“ಗಫೂರ್ . . .”

“ಸರ್ಕಾರ್.”

“ಈ ಮನೆ, ಮಠ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನನಗಾಗಬೇಕಾದದ್ದೇನು? ನಿನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಮನೆ ಮಾರಿಬಿಟ್ಟು ಬರುವ ಹಣವನ್ನು ಸುನಂದನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟುಬಿಡು.”

“ನೀವು ಸರ್ಕಾರ್.”

“ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾವ ಸೌಖ್ಯ ಕ್ಯಾಗಿ ಬರಬೇಕು.”

ಗಫೂರನ ಬಿಳಿಯ ದಾಡಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದೇ ಹನಿ ಬಿದ್ದು ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಿತು. ಗಫೂರ್ ಎದ್ದುಬಂದು ಸುಂದರರಾಯನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು.

“ಸರ್ಕಾರ್, ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿರಾ?”

“ಹೇಳು ಗಫೂರ್.”

“ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸದಿಂದ ವರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇಮ ಆಗ್ಲೈತೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಿ
ಜ್ಞಪ್ತಿ ಏತೇ?”

“ಇದೆ ಗಫೂರ್.”

“ಬಡವರ ಉದ್ಧಾರ ಆಗ್ಲೈತೆ ಎಂತಾ ಹೇಳಿದ್ದಿ.”

“ಹೌದು.”

“ನೀವು ಮನಸ್ಸು ಕೆಡಿಸ್ಕೊಂಡ್ರೆ ಋದಾ ಮೆಚ್ಚಾನಾ ಸರ್ಕಾರ್.”

“ನಿನ್ನ ಋದಾ ನನಗೇನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ನೋಡು.”

“ಪರವರ್ಧಿಗಾರ್ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಾಕಿಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರ್. ನೀವು ಸೀಮೆಗೆ ಹೋಗಿಬನ್ನಿ. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಅಮ್ಮಾವ್ರಿಗೆ ತಬ್ಬಿಯತ್ ಚಿಂದಾಕಿ ಆಗಿರೈತೆ - ನಾನೇ ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಳ್ಕೊಂಡು ಬತ್ತೀನಿ.”

“ಇಲ್ಲ ಗಫೂರ್, ಅವಳನ್ನು ಯಾವದೋ ಭೂತ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದೆ.”

“ಆ ಬೂತ ನಾನು ಬಿಡಸ್ತೀನಿ ಸರ್ಕಾರ್. ನನ್ನ ಮ್ಯಾಕೆ ಭರೋಸಾ ಮಡಗಿ.”

“ಗಫೂರ್ - ಯಾವ ಜನ್ಮದ ಬಂಧುವೋ ನೀನು”

ಎಂದವನೇ ಗಫೂರನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ತಲೆಯಿಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಗಳಗಳನೆ ಆತ್ತುಬಿಟ್ಟ.

೨೪

ಪುಷ್ಪ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದೊಡನೆಯೇ ಸಂಜೀವ ಹೋಗಿ ಅವಳ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ. ಪುಷ್ಪ ಬಂದು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಿಂತಳು. ಸಂಜೀವ ಅತ್ತವ್ಯಸ್ತನಾಗಿದ್ದವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ

“ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ತುಂಬ ಕೋಪ ಬಂದಿದೆ” ಎಂದಳು.

“ಬಂದಿರಬೇಕು.”

“ಏಕೆ ಎಂದು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವೇ ?”

“ಏಕೆ ?”

“ಮೂರು ದಿನವದಿಂದ ಎಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗಿದ್ದಿರಿ.”

“ನಾನು ಊರಿನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಒಂಟಿಕೊಪ್ಪಲಿಗೆ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ನನಗೆ ಸಾಕಾಯಿತು.”

“ಐ ಆಮ್ ವೆರಿ ಸಾರಿ (I am Very Sorry)”

“ಯಾವ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಿರಿ ?”

“ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ.”

“ಅದೇನು ಇಷ್ಟು ಅರ್ಜೆಂಟ್ (urgent) ನನಗೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿ ಹೋಗಬಾರದಾಗಿತ್ತೇ ?”

“ನಿನಗೆ ಹೇಳಿ ಹೋಗುವ ಹಾಗರಲಿಲ್ಲ.”

“ಏಕೆ ಹೀಗಿದ್ದೀರಿ ಮೊರೆ.”

ನೇವರಸಲು ಬಂದ ಅವಳ ಕೈಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಸರಿಸಿ, ಅವಳನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿನೋಡಿ

“ಪುಷ್ಪಾ - ನಾನು ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೇಳಲೇ ?”

“ಕೇಳಿ.”

“ನೀನು ನನಗೇಕೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದೆ.”

“ಸುಳ್ಳು! - ಸುಳ್ಳೆಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.”

“ನನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕೊರತೆಯಿತ್ತು?”

“ಯಾವ ಕೊರತೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ.”

“ನಾನು ನಿನಗೆ ಮೋಸಮಾಡಿರುವೆನೇ?”

“ಇಲ್ಲ.”

“ನೀನು ನನಗೇಕೆ ಮೋಸಮಾಡಿದೆ?”

“ನಾನೇನು ಮಾಡಿದೆ?”

“ಈ ‘ಅಂಕಲ್’ ಯಾರು?”

“ನನ್ನ ಅಂಕಲ್.”

“ಅಲ್ಲ - ಈತ ಕೆ. ಜಿ. ಎಫ್‌ನಲ್ಲಿ ಗಣಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್. ನಿನ್ನ ಅಕ್ಕ ಜ್ಯೂಡಿಯ ಗೆಳೆಯನಾಗಿದ್ದ. ಜ್ಯೂಡಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯನಾಗಿದ್ದ.”

“ನಿಮಗಿಷ್ಟು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ನಿಮ್ಮ ಹಾಲುಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಷ ಹಿಂಡಿ ದವರು ಯಾರು ದೊರೆ.”

“ಅಂಕಲ್ ಜತೆ ನೀನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋದೆಯಲ್ಲ, ಆಗ ನಿನ್ನಕ್ಕ ಜ್ಯೂಡ ಕಾಹಿಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಳೇ?”

“ಅವಳನ್ನೇ ಕೇಳಿ ನೋಡಿ.”

“ಕೇಳಿ ನೋಡಿದೆ - ಆಗ ನೀನು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ - ಸಿಬ್ಬರ್ ಹೊಬ್ಬೆಲಿನಲ್ಲಿ ಅಂಕಲ್ ಜತೆಗಿದ್ದೆ - ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ನಂಬರು ರೂಮಿನಲ್ಲಿ!”

ತನ್ನ ಸುಳ್ಳಿನ ಕೋಟಿ ಕುಸಿದುಬಿದ್ದದನ್ನು ಪುಷ್ಟ ಕಂಡುಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪೂರ ಬವಂತಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಬದಕಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ - ಮಹಾಪೂರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದವನು ಜೊಂಡು ಹುಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅವಳು ಸತ್ಯದ ಮರೆಹೊಕ್ಕಳು.

“ದೊರೆ - ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದೆ. ನಿಮಗೆ ಮೋಸಮಾಡಿದೆ - ಆದರೆ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.”

“ಅಂಕಲ್ ಶ್ರೀಮಂತ !”

“ಅದಕ್ಕಲ್ಲ ದೊರೆ. ನನ್ನ ಮನೆಯ ವಿಷಯ ನಿನಗೇ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವೆನಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದವನು ಅಂಕಲ್ - ಜ್ಯೂಡಿ ಲಗ್ನವಾದ ಮೇಲೆ ಶನಿ ನನಗೆ ಗಂಟುಬಿದ್ದಿತು”

“ಇವನ್ನು ನನಗೆ ಮೊದಲೇ ದೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲ.”

“ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.”

“ನಮ್ಮ ಲಗ್ನ ಸಿಚ್ಚಯವಾದ ಮೇಲೂ ಅಂಕಲ್ ಜತೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಧೈರ್ಯವಾಯಿತಲ್ಲವೇ ?”

“ನಡೆದ ಸಂಗತಿ ಹೇಳಲಿ.”

“ಹೇಳು.”

“ನೀವು ನಂಬುವಿರಾ ?”

“ಈಗ ಯಾವುದನ್ನೂ ನಂಬುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಿಲ್ಲ - ಹೇಳು.”

“ನಾವು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಕೆಲವೇ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಕಲ್ ಬಂದ. ಅವನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಎಂಗೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ಮೂರು ದಿವಸ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ನಾನಿದ್ದರೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಅವನು ಹೇಳಿದ. ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಅವನ ಜತೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು.”

“ನರ್ಸ್ ಕನಕಮ್ಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು ?”

“ನನ್ನ ವತನಕ್ಕೆ ಅವಳೂ ಕಾರಣ - ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಲು ಯಾರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಆ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ನುಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲರೂ ಶಕ್ತಿಯಿರಿಸಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ”

“ಕನಕಮ್ಮನನ್ನು ಮೈ ಇಸಿದ್ಡು ನಿಜವೇ ?”

“ಅವಳೇ ಇವನ್ನೂ ನಿನಗೇ ಹೇಳಿದಂತಿದೆ - ಸುಳ್ಳು ಎಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಿ.”

“ನಿನ್ನ ವಾಸ ಮುಚ್ಚಲು ನಾನು ಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲವೇ ?”

“ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಲಾರೆ ದೊರೆ. ಪಾಪದ ನರಕಕೂಸದಿಂದ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕಿತ್ತಿದಿರಿ. ನನಗೆ ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡಿದಿರಿ.

ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಅಡ್ಡವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಾಪಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕನಸು ಮನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಈಗ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವೆ.”

“ನನ್ನ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿ - ಆದರೆ ನನ್ನ ಕೈ ಬಿಡಬೇಡಿ.”

“ಸುಳ್ಳಿನ ಜತೆ ಸಂಸಾರಮಾಡು ಎನ್ನುವೆಯಾ? ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಯಾವ ಮಾತು ನಂಬಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯ?”

“ದೊರೆ ನನ್ನ ಬಾಳು ಸುಳ್ಳು - ನಾನು ಸುಳ್ಳು - ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಷಯ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ.”

“ಏನದು?”

“ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಾನಿಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರೇಮ.”

“ಪ್ರೇಮ! ಅದು ಅಮೌಲ್ಯವೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆ.”

“ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಬದುಕಲಾರೆ”

“ನೀನು ಬದುಕಬಲ್ಲೆ ಪುಷ್ಪ.”

“ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಚರಣದಾಸಿಯಲ್ಲವೇ?”

“ಇನ್ನಾದರೂ ಈ ನಾಟಕದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಾಕುಮಾಡು.”

“ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ?”

“ಕ್ಷಮಿಸಲು ನಾನು ಯಾರು?”

“ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನಾನಷ್ಟು ತುಚ್ಛವಷ್ಟುವೇ?”

“ನಾನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ - ಹೇಳುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ತುಚ್ಛವಷ್ಟು - ನಿನ್ನ ಹೃದಯ ಗೆಲ್ಲುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ನನಗಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ನನ್ನನ್ನು ತೊರೆಯುತ್ತೀರಾ?”

“ತೊರೆದಿರುವವಳು ನೀನು.”

ಎಂದವನೇ ಎದ್ದುನಿಂತು, ಕೆನೆಯಿಂದ ಪುಷ್ಪನ ಕಾಗದಗಳ ಕಟ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದು

“ನಿನ್ನ ಕಾಗದಗಳು - ಪ್ರೇಮ ಪತ್ರಗಳು. ನನ್ನ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡು.”

“ಇದೇ ಕೊನೆಯ ಮಾತೇ ?”

ಸಂಜೀವ ಅವಳ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲೆತ್ತಿಸಿದ. ಪುಷ್ಪ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ನಿಂತು

“ಹೋಗಬೇಡಿ ದೊರೆ” ಎಂದು ಚೀರಿದಳು.

ಸಂಜೀವ ಬಲಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿ ಪುಷ್ಪನನ್ನು ಒಂದು ವಕ್ರಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ವೇಗವಾಗಿ ನಡೆದ. ಪುಷ್ಪನನ್ನು ಅವನನ್ನು ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲವರೆಗೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಸಂಜೀವನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬಾಗಿಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದಳು. ಹಣೆಯಿಂದ ನೆತ್ತರು ಚಿಮ್ಮಿತು. ‘ಅಮ್ಮಾ’ ಎಂದು ಚೀರಿದಳು. ಒಳಗಿದ್ದ ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮಾ ಓಡಿಬಂದು ಮಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದಳು.

ಸಂಜೀವ ಪುಷ್ಪನ ಮನೆಯಿಂದ ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಓಡಿದ.

ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮಾ ಮಗಳ ತಲೆಗೆ ಪಟ್ಟಿಕಟ್ಟಿ ಅವಳನ್ನು ಸಂತ್ರೈಸಲೆತ್ತಿಸಿದಳು. ತಾಯಿಯ ಕೈಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪುಷ್ಪ ಓಡಿದಳು. ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮಾ ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು.

“ನಾನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು.”

“ಹುಚ್ಚಿ ಹಾಗೆ ಆದಬೇಡ - ತಡೀ, ನಾನೂ ಒರುತ್ತೇನೆ. ಗಾಡಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ”

ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದಳು.

ತಾಯಿ, ಮಗಳು ಒಂಟಿಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ಬಂದು ಸಂಜೀವನ ಮನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರು. ಮನೆಗೆ ವಾಕಿದ ಬೀಗ ಹಾಗೇ ಇತ್ತು.

ಸಂಜೀವ ಮನೆಯ ಕಡೆ ಹೋಗಲು ತಿರುಗಿದ. ‘ಪುಷ್ಪ ನನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದರೂ ಬರಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ’ ಎಂದುಕೊಂಡ. ಮನೆಯ ನೆನಪು ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಅವನ ಮೈ ನಡುಗಿತು. ‘ಅದು ಮನೆಯಲ್ಲ - ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಸಮಾಧಿಗಳ’ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿತು.

‘ಪುಷ್ಪ ಇರುವ ಈ ಮೈಸೂರೇ ಬೇಡ - ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಯಾವ ಸೌಖ್ಯಾಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು’

ಎಂದುಕೊಂಡು ಸ್ಟೇಷನ್ ಮುಟ್ಟಿದ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮೆಯಿಲ್ ಗಾಡಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಟಿಕೆಟ್ ಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೇಹ ತುರುಕಿದ.

ಕೆಲವೇ ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದೇ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋದ ನೆನಪು ಬಂದಿತು. ಆಗ ಜತೆಯಲ್ಲಿ, ಪುಸ್ತಕ ಇದ್ದಳು. - 'ನೆನಪು - ಹಾಳು ನೆನಪೇಕೆ ಹೀಗೆ ಕಾಡುತ್ತಿದೆ.'

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ರೈಲು ಬೆಂಗಳೂರು ಮುಟ್ಟಿತು.

'ಹಾದು - ಅದೇ ಬೆಂಗಳೂರೇ - ತುನೂ ಪುಸ್ತಕ ಬಂದು ಸನ್‌ಷೈನ್ ಹೊಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದ ನೆನಪು - ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಿಯಾಡಿದ ನೆನಪು - ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿದ ನೆನಪು . ಮತ್ತೆ ನೆನಪಿನ ಕಾಟ.'

ಬೆಂಗಳೂರು ಬಿಟ್ಟು ದೂರ ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುವುದು. ಮದರಾಸಿನ ಗಾಡಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. 'ಮದರಾಸಿಗೆ ಹೋಗುವುದೇ? - ಏಕೆ ಹೋಗಬಾರದು? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ತಾನೆ ಕೇಳುವವರು ಯಾರು? ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಓಡಿಯಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬರ ಚಿಂತೆ ಒಬ್ಬರಿಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವರವರ ಚಿಂತೆ! ನನ್ನ ಚಿಂತೆ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿವೆ. ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನ ತುಂಬಿರುವ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಂಜೀವನೆಂಬ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿ ಕಾಣೆಯಾದರೆ ಆಗುವ ನಷ್ಟವೇನು? ಪ್ರತಿದಿನ ಎಷ್ಟು ಜನ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ - ಎಷ್ಟು ಜನ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ! ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳಿಗಧೀನವಾಗುವ ಜಗತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯ ನಡದೇ ಇದೆ.'

ವ್ರಾಣವೇಕೆ ಧರಿಸಬೇಕು. ಬದುಕಬೇಕೆಂದೇಕೆ ಬಯಸಬೇಕು? ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು? ಎನ್ನವ ಘೋರಭಾವನೆ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಕಾಡತೊಡಗಿರು.

ಸಂಜೀವನ ವಿಚಾರಲಹರಿಗೆ ಕೊನೆಯಿರದಿದ್ದರೂ ಅವನು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರೈಲಿಗೆ ಕೊನೆಯಿತ್ತು. ನುಲ್ಕು ಗಂಟಿಗೆ ರೈಲು ಮದರಾಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಮುಟ್ಟಿತು.

ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ - ಹೋಗುವುದೆಲ್ಲಿಗೆ?

ಧಟ್ಟನೆ ಸಮುದ್ರದ ನೆನಪಾಯಿತು.

ದಾರಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಮುದ್ರದ ದಂಡೆ ನೇರಿದ. ಅಲ್ಲಿನ ಮರಳು ಹಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಸೋತು, ಬೆಂಡಾಗಿ ಪವಡಿಸಿದ. ಸಮುದ್ರದ.

ದಂಡೆಗೆ ವಿಹಾರಕ್ಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದವರು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

‘ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ವೈಮೇಲೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲವೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ.’

‘ರೋಗಗ್ರಸ್ತನಿರಬೇಕು - ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೀಗೆಯೇ ಬಂದು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ.’

‘ಯಾವನೋ ಪರದೇಶಿ - ಸಮುದ್ರದ ದಂಡೆಯೇ ಅವನ ಮನೆಯಾಗಿರಬೇಕು.’

‘ನಿರುದ್ಯೋಗಿಯಿರಬೇಕು.’

‘ಯಾವನೋ ಸೋಮಾರಿ.’

ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸು, ಶೇಂಗಾಯಿ, ಬುಲಾನ್, ರಿಬ್ಬನ್ ಮಾರುವವರು ಕೂಗಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ರೇಡಿಯೋದಲ್ಲಿ ಯಾರದೋ ಸಂಗೀತ - ಎದುರಿಗೆ ನೀಲಸಾಗರವ ಗಂಭೀರಘೋಷ.

ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಗುಬ್ಬಿಚ್ಚಿಗೂಡು ಕಟ್ಟಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಒಂದೆಡೆ ಪುಟ್ಟ ತಂಗಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಗುಬ್ಬಿಚ್ಚಿಗೂಡುಗಳನ್ನು ಅವಳ ತುಂಟೆ ಅಣ್ಣ ಕೆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಮಗು ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅವಳ ತಂದೆ ಬಂದು ಮಗನನ್ನು ಗದರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಗಳಿಗೆ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿಕೊಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನ ವಿಫಲವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಮಗ ನಗಲಾರಂಭಿಸಿದ - ಅಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಪುಟ್ಟ ತಂಗಿಯೂ ನಗಲಾರಂಭಿಸಿದಳು.

ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣು ಮುದುಕಿಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಆರೇಳು ವರ್ಷದ ಮಗನ ಕೈಹಿಡಿಸು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮುದುಕಿ ಫರಿಸಿದ್ದ ವಸ್ತ್ರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜೀರ್ಣವಾಗಿತ್ತು ಅವಳ ಮೈ. ಚಕ್ರಗಳ ಚೀಲದಲ್ಲೊಂದು ಎಲುವಿನಗೂಡು. ಆ ಮುದುಕಿ ಬದುಕಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಡಿಬೇಡಿ ಅನ್ನ ಮೊರಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ತರುಣ ದ್ರೂಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದು ಓಡಿಯಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಗು ಬಲಾನ್ ಬಯಸಿತು. ಉಬ್ಬಿದ ಬಗೆಬಗೆ ಬಣ್ಣದ ಬಲಾನ್ ಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ತಂದೆ ಮಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟ.

ಮೂರು ಜನ ಲಾಯರುಗಳು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಜೀವನ ನವಲಿನಂತೆ ಪುಕ್ಕಕೆದರಿಕೊಂಡು ಮಳಲುಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ರೋಗ - ರುಜಿನ - ಸಾವು - ನೋವುಗಳೂ ಅಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ್ದವು, ನಗೆ - ನವಜೀವನ - ಬಾಲ್ಯದ ಮಾಧುರ್ಯ - ಜೀವಿತದ, ಬಯಕೆಗಳೂ ಅಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಸವಡಿಸಿದ್ದು ಸಾಕಾಗಿ ಸಂಜೀವ ಎದ್ದು ಸಮುದ್ರದ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅದರ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಮುಖತೊಳೆದ.

ಸಂಜೆ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು ನಿರಾಶ್ರಿತರು, ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಮನೆಮರವಿಲ್ಲದ ಭಿಕಾರಿಗಳು ಸಮುದ್ರದ ದಂಡೆಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆಗೆ ಮಳಲುಂಡೆ ಪ್ರಶಾಂತವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರನ್ನಳಿದು ಜನಸಂದಣಿಯೆಲ್ಲಾ ಮಾಯವಾಗಿತ್ತು.

ನಭವೂ ನೀಲವಾಗಿತ್ತು - ಸಮುದ್ರವೂ ನೀಲವಾಗಿತ್ತು. ಉಭಯ ನೀಲಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಚಂದ್ರ ತನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆಳಕು ಬಿತ್ತರಿಸಿದ್ದ. ಸಮುದ್ರದ ಒಂದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕು, ದಂಡೆಯವರೆಗೆ ಹರಡಿ ಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಪೂರ್ವ ಕಾಂತಿ, ಶಾಂತಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಂಜೀವನ ಹೃದಯ ಕಾಂತಿ, ಶಾಂತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕಿನ ಬಿತ್ತು 'ಅವನಿಗೆ ಲಾವಾರಸದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಚಂದ್ರನ ಗೋಳುಕಾರ, ಯಜ್ಞ ಸಶುವಿಗೊತ್ತುವ ಕಾಸಿದ ಮುದ್ರೆಯಂತೆ ಕಂಡು ಬಂದಿತು.

ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಚಿಂತೆ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಎಡಬಿಡದೆ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. 'ಈಗ ನಾನು ಸಮುದ್ರ ಹೊಕ್ಕರೆ ಯಾರಿಗೇನು ತೊಂದರೆ. ನಾಳೆ ಹೆಣ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ನನ್ನ ಗುರುತೂ ಸಿಕ್ಕಲಾರದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಜಲಚರಗಳು

ತಿಂದರೆ, ಅದೂ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಈ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ದೇಹದಿಂದ ಅಷ್ಟಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಯಿತಲ್ಲ.'

ವೇಳೆಯು ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿತ್ತು - ಸಂಜೀವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಆತ್ಮ ಹತ್ಯೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿತ್ತು - ಆದರೆ ಬದುಕು ಇನ್ನೂ ತನ್ನ ಮೋಹದ ಬಲೆಯನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕು, ಮಗುವಿನ ನಗೆ, ನೀಲನಭದ ಚೇತೋಹಾರಿಯಾದ ಸೌಂದರ್ಯ ಅವನನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಜಗ್ಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ - ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ - ನಿರ್ಜೀವ ಮುದುಕಿಯೂ ಬದುಕಲಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು, ಬಾಹ್ಯೋಲಾಟವನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ಸಾಗಿವಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಬದುಕಿನಿಂದ ಯಾರಿಗೇನು ಪ್ರಯೋಜನ - ಅವಳಿಗೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಆದರೂ ಅವಳು ಬದುಕಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದುದೇಕೆ ?

ಮನಸ್ಸು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂಜೀವ ನೀರಿಗಿಳಿದ. ಅವನು ನೀರಿಗಿಳಿದಂತೆ ಅದು ಹಿಂದುಹಿಂದುಕ್ಕೆ ಸರಿಯುತ್ತಿತ್ತು 'ಸಮುದ್ರಕ್ಕೂ ನಾನು ಬೇಡವಾಜನೆ' ಎಂದುಕೊಂಡ. ಸಮುದ್ರದ ಅಸಹಕಾರ ಕಂಡು ಅವನು ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಯಿತು. ವಿರನಿರ್ಧಾರ ತಳೆದು ಸಮುದ್ರದ ಒಳಗೆ ನಡೆಯುತ್ತ ಹೋದ. ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಯಾವದೋ ನೆನಪುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕ್ಷಣಕಾಲ ನಿಂತ. ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳು ಅವನ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಅವುಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಸಂಜೀವ ನೀರಿನ ಮಧ್ಯೆ ಏಕೆ ನಿಂತನೋ, ಎಷ್ಟು ಹೂತ್ತು ನಿಂತನೋ ಅವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲ. ಕಾಲುಗಳು ನೆಲಕ್ಕೆ ನೆಟ್ಟಂತಾಗಿತ್ತು.

ಚಂದ್ರಮಂಡಲ ಕ್ರಮಕ್ರಮೇಣ ಬೇರೆ ರೂಪು ತಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅವನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ. ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಹರಿಣಿಯ ಛಾಯೆ ಮಾಯವಾಯಿತು, ಅದೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವರಮಗುರು ಶ್ರೀ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು - ವರಮಪುರುಷ ಯೇನು ಸ್ವಾಮಿ.

'ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ತಡೆಯುತ್ತಿರುವಿರಿ' ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಗರ್ಜಿಸಿದ.

ಗುರುದೇವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮೊಗ್ಗಿಯಂತೆ ಅರಳಿತು.

'ನಿಮ್ಮ ಜೀವದಾನ ನನಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ.'

‘ನಿನಗೆ ಜೀವಧಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಲ್ಲವೇ ನಾನು ಪಿಲಾತನ ತಿಲುಬೆ ಯನ್ನೇರಿದ್ದು’ ಎಂದು ಯೇಸುವಾ ಮಿ ಉತ್ತರಿಸಿದ.

‘ನಾನು ಬದುಕಿ ಆಗಬೇಕಾದದ್ದೇನು?’

ಪೂರ್ವದಿಗಂತದಲ್ಲಾಗಲೇ ಉಷಃಕಿರಣ ಮೂಡುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣ ಅತ್ತ ಕೈ ಮಾಡಿ

‘ಸೂರ್ಯ ಹುಟ್ಟಿ ಆಗಬೇಕಾದುದೇನು?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

‘ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ಬೇಕು, ಕಾವು ಬೇಕು, ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ ಬೇಕು.’

‘ಲೋಕಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಬೆಳಕು - ಕಾವು - ಶಕ್ತಿ ಬೇಕು.’

‘ನಾನು ಹುಲುಮನುಜ - ಸೂರ್ಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣ.’

‘ಅವನು ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ - ನೀನೂ ನಾರಾಯಣನೇ, ಅವನು ಅಮೃತಪುತ್ರ - ನೀನು ಸಂಜೀವ.’

‘ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಂಬಿ ನಾನು ಕೆಚ್ಚಿ ಗುರುದೇವ.’

‘ನಿಜವಾಗಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ನಂಬಿದ್ದೆಯಾ?’

‘ಇಲ್ಲವೇ?’

‘ಇಲ್ಲ - ನೀನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದು ನನ್ನನ್ನಲ್ಲ - ನಿನ್ನನ್ನೇ - ಪುಷ್ಪನನ್ನೂ ನೀನು ಪ್ರೀತಿಸಲಿಲ್ಲ.’

‘ಈ ಮಾತು ನೀವು ಹೇಳಿದರೂ ನಾನು ಕೇಳಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿಲ್ಲ’

‘ಕ್ಷಮೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರೇಮ ಪ್ರೇಮವೇ - ಔದಾರ್ಯವಿಲ್ಲದ ಅನುರಾಗ ಅನುರಾಗವೇ. ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಭಗವಾನ್ ಯೇಸು ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಕೇಳು. ವೇಶ್ಯೆಯನ್ನು ಸಂತಕನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದುದು ಯಾವದು ಬಲ್ಲಿಯಾ - ಭಗವಾನನ ಅವ್ಯಾಜ ಅಂತಃಕರಣ - ನಿಸ್ಸೀಮ ಪ್ರೇಮ!

‘ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ತಂದೆ?’

‘ನನ್ನನ್ನು ತಂದೆಯೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವೆಯಾ?’

‘ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೇ ಇರುವೆನಲ್ಲಾ!’

‘ಈಗ ಹೇಳು - ದುಃಖದ ಮೂಸೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಅಪರಂಜಿಯಾಗಿರುವ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡುವೆಯಾ?’

‘ಕೊಡುವೆ ಗುರುಸ್ವಾಮಿ.’

‘ನಿನ್ನಣ್ಣ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿನಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗು. ಅವನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡು.’

‘ನೀವೂ ಭಗವಾನರೂ ನನ್ನ ಕೈಬಿಡಬಾರದು.’

‘ಮೂಢ - ನೀನು ಬಿಡು ಎಂದರೂ ನಾನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.’

ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಅಲೆಯೊಂದು ಸಂಜೀವನನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದು ದಡದ ಮೇಲೆ ಚಿಲ್ಲಿತು. ಗುರುದೇವನೂ, ಯೇಸೂಸ್ವಾಮಿಯೂ ಮಾಯವಾಗಿದ್ದರು.

ಪೂರ್ವ ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯನೂತನ, ನಿತ್ಯಸುಂದರ, ನಿತ್ಯನಿರ್ಮಲನಾದ ಅಮೃತಪುತ್ರನೂಡಿದ್ದ. ಅವನ ಅಮೃತಕಿರಣ ಸಂಜೀವನನ್ನೆ ಚ್ಚರಗೊಳಿಸಿತು.

ಸಂಜೀವನಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಕಳೆದ್ದಂತಾಗಿತ್ತು. ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತಿದ್ದ - ಹೆಗಲು ಮುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಭಾವವನ್ನು ಯಾರೋ ಇಳುಹಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ದಾರಿತಪ್ಪಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಗುರುವಿನ ಕೃಪಾಹಸ್ತ ದಾರಿಗೆ ತಂದುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

‘ಯಾವನನ್ನು ನಾನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲಾರೆನೋ ಅದನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ನನಗೇನಿದೆ. ಈ ದೇಹವನ್ನೊಂದು ನಾನು ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಮಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ಮತ್ತೆ ಮಾನವಾಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬಲ್ಲೆನೆ?’

‘ಯಾವ ನಿಮಿತ್ತಕ್ಕಾಗಿ ಈ ದೇಹ ನಿರ್ಮಿತವಾಯಿತು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ - ಸಾಯುತ್ತಾರೆ - ಸೃಷ್ಟಿ - ಲಯಗಳ ಚಕ್ರ ವಿಭ್ರವಾಣದರ ಹೃದಯೇನು?’

‘ಜಗದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಗುರಿ ಹುದುಗಿವೆಯೇ? ಗುರಿಯನ್ನೂರಿತ ಜೀವಿ ಆದನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾನೆ - ಅರಿಯದವನು? - ಅವನ ಜೀವನ ವ್ಯರ್ಥವೇ?’

‘ಅಣ್ಣ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನನಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುವನೆಂದು ಗುರು ದೇವ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರು - ನನ್ನನ್ನೂ ಅಣ್ಣ, ಮನೆ ಇವುಗಳ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಕೆಡವಬೇಕೆಂದು ಗುರುದೇವರೇತಕ್ಕೆ ಅವೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ.’

ಗುರುದೇವ ಹೂಡಿದ್ದ ಸಂಚನ್ನು ಭೇದಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಂಜೀವ ನಡೆದ. ದಾರಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡು, ಬಸ್ಸು ಹತ್ತಿ ಬಸ್ಸು ಇಳಿದು ಕೊನೆಗೆ ಮೈಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವರೊಬ್ಬರು ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಮ ತೋರಿಸಿದರು.

‘ಇದೇ ನನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಮನೆಯಿರಬಹುದೇ?’

ಎಂದುಕೊಂಡೇ ಅಶ್ರಮದ ಒಳಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೊಬ್ಬ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಕೇಳಿದ

“ಯಾರು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು ನಿಮಗೆ?”

“ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾಗಿತ್ತು.”

“ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂಡಿ - ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ - ಈಗನರು ಪೂಜೆ ಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ - ಬರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಗಬಹುದು.”

“ದೇವಮಂದಿರ ತೋರಿಸುವಿರಾ?”

“ನನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ.”

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಸಂಜೀವನನ್ನು ದೇವಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರನ್ನು ಬರಮಾಡಲು ಹೋದ.

ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಸೊಗಸಾದ ಮಂದಾಸನ, ಮಂದಾಸನದಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ವದ್ಯಾಸನಾಸೀನ ಅಮೃತಶಿಲಾಮೂರ್ತಿ. ಅತ್ತಿತ್ತ ಮಹಾಮಾತೆ ಶಾರದಾಮಣಿಯವರ, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ತೈಲ ಚಿತ್ರಗಳು. ಮಂದಾಸನದವರು ನಂದಾದೀಪ. ದೇವಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಡಂಬರವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಚ್ಛತೆಯೊಂದೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲಂಕಾರ.

ಗುರುದೇವನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಸಂಜೀವ ಕುಳಿತ. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಹಿಂದಿರುಗಲು ತಡವಾಗಲಿಲ್ಲ. ತದೇಕಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸಂಜೀವನ ವಾಮಭುಜವನ್ನು ಮೃದುವಾಗಿ ಮಟ್ಟಿ

“ಸ್ವಾಮಿಜಿ ದಯೆಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.”

ಸಂಜೀವ ದೀರ್ಘದಂಡ ಪ್ರಣಾಮಮಾಡಿದ. ಅಶ್ರುಧಾರೆ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಪಾರಿಜಾತ ಕುಸುಮಗಳಂತೆ ಉದುರಿದವು.

ಸ್ವಾಮಿಜಿ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಹಿಡಿದಿತ್ತಿ ಅಪ್ಪಿ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರೂಮಿಗೆ ಕರೆಮೊಯ್ದರು.

ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ರೂಮಿನಲ್ಲಿದ್ದುದು ಒಂದು ಹೊರಸು ಮಂಚ. ಅದರ ಒಂದು ಬದಿಗೆ ಮೇಜು, ಒಂದು ಕಬ್ಬಿಣದ ಕುರ್ಚಿ. ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಾಲು. ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ, ಶಾರದಾಮಣಿ ದೇವಿ, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳು. ನೆಲವ ಮೇಲೆ ಜಿಂಕೆಯ ಚರ್ಮ ಹಾಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಸ್ವಾಮಿಜಿ ಯೊರಸು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸಂಜೀವನನ್ನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆತ್ತಿ ಸಿದರು. ಸಂಜೀವ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ವಾದದ ಬಳಿ ಕುಳಿತ. ಸ್ವಾಮಿಜಿ ವೃದುವಾಗಿ ಅವನ ತಲೆ ನೇವರಿಸುತ್ತಾ

“ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಇಷ್ಟೇಕೆ ತಡನಾಡಿದೆ ಕಂದಾ. ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಿರಾ ಸ್ವಾಮಿಜಿ.”

“ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ - ನಿನ್ನೆಯಿಂವ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೂ ಹೇಳಿದೆ.”

ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯನ್ನು ಕರೆದು

“ಹಾಲು ಹಣ್ಣು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ” ಎಂದರು.

ಸಂಜೀವ ಮಾತನಾಡಲೆತ್ತಿ ಸಿದ. ದುಃಖ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದು ಅವನ ಕಂಠ ಗದ್ದದವಾಯಿತು

“ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವೆಯಂತೆ. ಆಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ.”

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಹಾಲು, ಹಣ್ಣು ತಂದು ಸಂಜೀವನ ಮುಂದಿಟ್ಟ. ಸ್ವಾಮಿಜಿ ‘ತೆಗೆದುಕೋ ’ ಎಂದು ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

“ನನಗೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿಜಿ.”

“ಇರಲಿ ತೆಗೆದುಕೋ ”

ಎಂದು ತಾವೇ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಸುಲಿದು ಸಂಜೀವನ ಕೈಗತ್ತರು.

ಸಂಜೀವನ ಗಂಟೆಲಲ್ಲಿ ಹಾಲು, ಹೆಣ್ಣು ಇಳಿಯದು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಬಲವಂತಕ್ಕೆ ಫಲಾಹಾರ ಮುಗಿಸಿದ. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ತಟ್ಟಿ, ಬಟ್ಟಲು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು

“ಪೂಜೆಗೆ ವೇಳೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ಸ್ವಾಮಿಜಿ ” ಎಂದ.

“ಓಡೂ ಪೂಜೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ”

ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಬಾಗಿಲು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾಮಿಜಿ ಕೇಳಿದರು

“ಈಗ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳು.”

“ನೀವು ಪೂಜೆಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರೇನೋ!”

“ಹೌದು ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಗುರುದೇವರು ಬಂದು ಪೂಜಾನಂದಿರದಿಂದ ಹೊರಗಟ್ಟಿದರು.”

“ನನ್ನಿಂದ ನಿಮಗೆಷ್ಟು ತೊಂದರೆ ಸ್ವಾಮಿಜಿ.”

“ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದ ಬಂತು. ಹೂವಿನಿಂದ ಪೂಜೆಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನೂ ಅವನೇ - ಮಾತಿನಿಂದ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನೂ ಅವನೇ - ಪತ್ರಂ ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ತೋಯಂ ಯೇಮೇಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ.”

“ನಾನು ಪಾಸಿ ಸ್ವಾಮಿಜಿ - ಪ್ರಾಣ ನೀಗಿಕೊಳ್ಳಲಿತ್ತಿಸಿದೆ.”

“ಪ್ರಾಣವೇ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪ. ಪ್ರಾಣಹತ್ಯೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ.”

“ಗುರುದೇವ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದರು.”

“ಕಾಪಾಡದೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ! ಗುರುದೇವ ದೊಡ್ಡ ಮಿಾನುಗಾರ. ನೂರಾರು ಗಾಳ ಹಾಕಿ ದಡದಲ್ಲಿ ಬಕಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಅವತಾರದ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನರೇಂದ್ರನ ಕೈಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿಸಿದ - ಅವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವೆಯಾ - ನಿತ್ಯ ಆತ್ಮಪ್ರನವನು - ನನ್ನನ್ನು, ನಿನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅವನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.”

“ನಾನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ಸ್ವಾಮಿಜಿ.”

“ಮಿಾನುಗಾರನ ರಹಸ್ಯ ಮಿಾನುಗಾರನಿಗೆ ಗೊತ್ತಲ್ಲದೆ ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು?”

“ಸ್ವಾಮಿಜಿ - ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ, ಪ್ರೇಮ, ಅಹಿಂಸೆ ಇವೆಯೇ ?
ಸತ್ಯ - ಪ್ರೇಮ, ಅಹಿಂಸೆ ಎಂದು ನಾನು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಯಲು
ಭ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲವೇ ?”

“ಸೂರ್ಯನಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ನೀನು ನಂಬುವೆಯಲ್ಲವೇ ?”

“ಹೌದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ.”

“ಹೇಗೆ ನಂಬುತ್ತೀ ?”

“ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಬಲ್ಲೆ.”

“ಕುರುಡನಿಗೆ ಅವನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಕುರುಡನಿಗೆ ಸೂರ್ಯ
ನಿಲ್ಲವೆಂದು ತರ್ಕವಾಡೋಣವೇ ?”

“ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕುರುಡ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡದಿದ್ದರೂ, ಸೂರ್ಯ
ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಭವಿಸಬಲ್ಲ. ಆ ಅನುಭವದಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ಇರುವನ್ನು
ಅವನು ಅರಿಯಬಲ್ಲ ”

“ಅದೇ ಅನುಭವದಿಂದಲೇ ನೀನೂ ಸತ್ಯ - ಪ್ರೇಮ - ಅಹಿಂಸೆಗಳ
ಇರುವಿಕೆಯನ್ನೂ ಅರಿಯಬಲ್ಲೆ.”

“ನನ್ನದು ಕಟು ಅನುಭವ ಸ್ವಾಮಿಜಿ ”

“ಹೇಳಬಹುದಾದವರೆ ಹೇಳು ”

ಸಂಜೀವ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ - ಪುಷ್ಪನ ಪರಿಚಯ
ವಾದ ದಿನದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಅಂದಿನವರೆಗೆ ನಡೆದಿದ್ದ ಸಮಸ್ತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ
ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಸ್ವಾಮಿಜಿ ರೋಕಿಚಿತ್ತರಾಗಿ ಸಂಜೀವನ
ಜೀವನಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರು ಸಂಜೀವನನ್ನು ಆಗೂಮೈ ಈಗೂಮೈ
ಕರುಣಾವೂರಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಜೀವನಿಗೆ ದುಃಖತುಂಬಿ
ಬಂದು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮಾತು ನಿಂತುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು ಸುದಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ
ಅವನು ತನ್ನ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಕೊನೆಮುಟ್ಟಿದ.

ಸ್ವಾಮಿಜಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

“ಇಂಥ ಅನುಭವವಾದ ಮೇಲೂ ನಾನೂ ಬದುಕಿರಬೇಕೆ ಸ್ವಾಮಿಜಿ”
ಎಂದು ಆರ್ತನಾಗಿ ಕೇಳಿದ.

‘ಬದುಕಿರಬೇಕು ಮಗು ಬದುಕಿರಬೇಕು. ಹೆಣ್ಣು ಮಾಗುವ ಮುನ್ನ ಹುಳಿಯಾಗುವುದು ಪ್ರಕೃತಿಧರ್ಮ.’”

“ಪುಷ್ಪನಲ್ಲಿಯೇ ಇಷ್ಟು ಮೋಸ - ಇಷ್ಟು ವಂಚನೆ ಕಂಡಮೇಲೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ನಂಬಲಿ.”

“ಬೆಳಗಿನ ಸೊಗಸು ಅರ್ಧವಾಗಬೇಕಾದರೆ ರಾತ್ರಿಯ ಅನುಭವವಾಗಲೇ ಬೇಕು. ಮೋಸದ ಹಿಂದೆ ಋಜುತ್ವ, ಅಸತ್ಯದ ಹಿಂದೆ ಸತ್ಯ, ಸಾವಿನ ಹಿಂದೆ ಬದುಕು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.”

“ಈ ಘಾಯ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನಾನು ಹೇಗೆ ಬಾಳಲಿ?”

“ಘಾಯ ಮಾಗುತ್ತದೆ ಮಗೂ, ಭವವೈದ್ಯನಾದ ಗುರುದೇವ ನಿನ್ನ ಸಂಕಟ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಾನೆ.”

“ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ.”

“ಏನೂ ಮಾಡಬೇಡ - ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿರು. ಶಾಲೆ, ಅನಾಥಾಶ್ರಮ, ಪುಸ್ತಕಭಂಡಾರ, ವಾಚನಾಲಯ, ಪ್ರವಚನ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಮ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದರೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸು. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಸಂಕೋಚಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಇದು ನಿನ್ನ ಮನೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಆಶ್ರಮವಾಸಿಗಳು ನಿನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು. ನೀನು ಏಕಾಂಗಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬೇಡ.”

ಯಾರೋ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದ ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ‘ಬನ್ನಿ’ ಎಂದರು ಸ್ವಾಮಿಜಿ. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಒಳಗೆ ಬಂದು

“ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ವೇಳೆಯಾಯಿತು” ಎಂದ.

ಸ್ವಾಮಿಜಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು,

“ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ, ಇವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೀನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಿನ್ನ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೋ ಇವರ ಸ್ನಾನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಬೇರೆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡು.” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದರು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ರೂಮಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಡಾರವಾಯಿತು. ಸ್ವಾಮಿಜಿ ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯಗೌಲಸಗಳ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವಾಗ

ಸಂಜೀವನನ್ನು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಸಾವ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾಗ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಂಜೀವನಿಗೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೂ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು.

“ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯಬೇಕು.” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ನನ್ನ ಹೆಸರು ಸತ್ಯೇಂದ್ರನಾಥ. ಸತ್ಯೇನ್ ಎಂದು ಕರೆಯಿರಿ.”

“ನೀವು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಾದವು”

“ಅರು ವರ್ಷಗಳಾದವು.”

“ಸನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವಿರಾ?”

“ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯೇ ಬಂದೆ.”

“ಎಂ. ಎ. ಪಾಸುಮಾಡಿದ್ದವರು ಯಾವದಾದರೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ ಆಶ್ರಮಜೀವನಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಬಂದಿರಿ?”

“ಮಾನವಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಜೀವ ಸವೆಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಯಾಗಿತ್ತು. ಬೇಲೂರಿನ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನವಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು ಅವರೇ ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದರು.”

“ಅರು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಸ್ವಾಮಿಜಿ ನಿಮಗೇಕೆ ಸನ್ಯಾಸ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.”

“ಮೂಸೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರ ಕರಗಿಸುವ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಗಲ್ಲವೇ ಅದರ ಹದ ಗೊತ್ತು.”

“ನನಗೇನಾದರೂ ಕೆಲಸ ವಿಧಿಸಿ ಸತ್ಯೇನ್ ಬಾಬು. ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ.”

“ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೇನೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ ಅನಾಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಿರಾ?”

“ನೀವು ಹೇಳಿದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಹೇಳಿದ.

ಅನಾಥಾಶ್ರಮದ ಕೆಲಸ ನೊದನೊದಲು ಸಂಜೀವನಿಗೆ ದಣವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಂಟು, ಕುರುಡು, ಮೂಕ ಮಕ್ಕಳು ಸಂಜೀವನ

ದಣವನ್ನು ಮರೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ನುಡಿಯಾಡಿದವರೆ ಮಕ್ಕಳು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಕೃತಜ್ಞತೆ - ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾಪನ ಭಾವವನ್ನು ಚ್ಚರಿಸಲು ಮಕ್ಕಳು ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಯಾಸ ಸಂಜೀವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡಿತ್ತು.

ಎಷ್ಟೇ ಕೆಲಸವಿರಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆಗಳಾದರೂ ಸ್ವಾಮಿಜಿ ಅನಾಥ ಶಿಶುಗಳ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯ ಸುತ್ತ ನೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಒಂದು ಅವರ ಉತ್ತರಿಯವನ್ನೆಳೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿತ್ತು, ಮತ್ತೊಂದು ಅವರನ್ನು ಕುದುರೆ ಮಂಡಿಕೊಂಡು ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು, ಮಗದೊಂದು ಸ್ವಾಮಿಜಿ ತೊಡೆಯೇರಿ ಕಥೆ ಹೇಳಿ ಎಂದು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಸ್ವಾಮಿಜಿ ಮಕ್ಕಳ ಜತೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಟವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ನಕ್ಕು ನಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಮೂಕ ಶಿಶುವನ್ನು ಹಿಡಿದಿತ್ತಿಕೊಂಡು ಅಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಾಡುತ್ತ

“ಈ ಕಂವ ಹೆತ್ತವರಿಗೆ ಬೇಡನಾಯ್ತು. ಇದನ್ನು ಯಾರೋ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಆಶ್ರಮದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದರು” ಎಂದರು

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿನ ಕರುಣಾಜನಕ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಹೇಳುತ್ತ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರೂರುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಚಲ ಮೇರುವಿನಂತಿದ್ದ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಹೃದಯರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಆಶ್ರಮದ ಅನಾಥ ಶಿಶುಗಳು ಪ್ರಭುತ್ವ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಸಂಜೀವ ಬೆರಗಾಗಿದ್ದ,

ಒಮ್ಮೆ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಸಂಜೀವ ಪರಿಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ

“ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಸಂಸಾರ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ನಿಮಗೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿಜಿ” ಎಂದ.

ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ನಕ್ಕು

“ಸ್ವರ್ಗ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಆಕಾಶದ ಮೇಲೆ ಇದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವೆಯಾ ಮಗೂ - ಇದೇ ಸ್ವರ್ಗ. ಎಲ್ಲಿ ಹೃದಯಶುದ್ಧಿ ಇದೆಯೋ, ಎಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ತಿಳಿಯಾಗದೆಯೋ, ಎಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನೆಲಸಿದೆಯೋ ಅದೇ ಸ್ವರ್ಗ” ಎಂದರು.

೨೫

ಸಂಜೀವನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕುಳಿತು ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಸಾಕುಸಾಕಾಯಿತು. ಪುಷ್ಪ ಜಾಗಬಿಟ್ಟಿಳುವ ಸೂಚನೆಯನ್ನೇ ಕೊಡಲೊಲ್ಲಳು. ರೈವ್ವಿ ಸ್ವೇಷನಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಜಟಿಕಾ ಗಾಡಿಗಲೂ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದವು.

“ಹೀಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತರೆ ಏನರ್ಧ ಪುಷ್ಪ” ಎಂದು ತಾಯಿ ಕೇಳಿದಳು.

“ಅವರು ಬರಲಮ್ಮ.”

“ಹನ್ನೊಂದಾಯಿತು - ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ.”

ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಗಂಟೆಯಾಯಿತು.

“ಏಳು ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ. ನೋಡಿದವರು ನಕ್ಕಾರು.”

“ಅವರನ್ನು ನೋಡದೆ ನಾನು ಮನೆಗೆ ಬರಲಾರೆ.”

“ಬೆಳಗ್ಗೆ ಅವರೇ ಮನೆಗೆ ಬರಬಹುದು - ಅವರು ಬರದಿದ್ದರೆ ನಾವೇ ಇಲ್ಲಿ ಬರೋಣ.”

“ಅವರು ಬರುವುದಿಲ್ಲಮ್ಮ.”

“ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತಿರಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆ”

“ನೀನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಮ್ಮ - ನಾನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ.”

“ನಿನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲೇ ? ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳು ತಾಯಿ. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಮನೆಗೆ ಬರಲಾರರು. ನಡೀ ಹೋಗೋಣ”

ಎಂದು ಮಗಳನ್ನು ಬಲವಂತದಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಳು. ಸ್ವೇಷನವರಿಬ್ಬರೂ ಇಬ್ಬರೂ ನಡೆದೇ ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಸಿನೀಮಾ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಡಿಯೊಂದು ಎದುರಿಗೆ ಬಂತು. ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ಗಾಡಿಯವನನ್ನು ಗೋಗರೆದುಕೊಂಡು, ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಮನಸೇರಿದಳು.

ಪುಷ್ಪನ ಸಂಕಟ ಅಸಹನೀಯವಾಯಿತು. ತಾಯಿಯ ಸಮಾಧಾನದ ನುಡಿಗಳು ನಿರರ್ಧಕವಾದವು

“ನನ್ನ ಭಾಗದ ದೈವ ನನ್ನ ಕೈಬಿಟ್ಟಿತು”

ಎಂದು ಪುಷ್ಪ ಹೆಲುವಿದಳು. ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ಮಗಳ ಮಗಳು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದವಳೇ ಪುಷ್ಪ, ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಒಂಟಿಕೊಳ್ಳಲಿಗೆ ಹೋದಳು.

ಸಂಜೀವನ ಮನೆಯ ಬೀಗ ಹಾಕಿದಂತೆಯೇ ಇತ್ತು. ತಾಯಿ ಮತ್ತೆ ಬಲವಂತಮಾಡಿ ಅವಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆತರಬೇಕಾಯಿತು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ - ಸಂಜೆ ಸಂಜೀವನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕಾದು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಬರುವುದೇ ತಾಯಿ, ಮಗಳ ಕೆಲಸವಾಯಿತು.

ಮೂರು ದಿನ ಕಳೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪ ಜ್ವರಪೀಡಿತಳಾದಳು. ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ಜ್ವರವೇರುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಜ್ವರ ಸಾಧಾರಣ ಸ್ಥಿತಿಗೆ (Normal) ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಪುಷ್ಪನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಅಸೃಷ್ಟ ಮಾತುಗಳು - 'ಅವರು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ನಾನು ಪಾಪಿ - ನನ್ನ ದೇವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದೆ - ನಾನು ಮೋಸಗಾತಿ ನನಗೆ ಕ್ಷಮೆಯಿಲ್ಲ.'

ರಾತ್ರಿ ಎದ್ದಿದ್ದು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವಳು. ಅವಳನ್ನು ಕಾಯುವುದೇ ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸವಾಯಿತು. ಮಲಗುವ ಮುನ್ನ ಎಲ್ಲ ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಲಾರಂಭಿಸಿದಳು.

ಪುಷ್ಪ ಜ್ವರದ ತಾಪದಲ್ಲಿ ಬಡಬಡಿಸುತ್ತ

'ಕೋಪ ಬಿಡಿ ದೊರೆ. ಸತ್ಯವಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲದೆ ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅಂಕಲ್ ಜತೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಕರ್ಮ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ನೀವೇ ನನ್ನನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ ನನಗೆ ಯಾರು ದಿಕ್ಕು. ಒಮ್ಮೆ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ತುಂಬ ನನ್ನನ್ನು ತುಂಬಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಿರಿ. ಈಗಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸೂಜಿಯ ಮೊನೆಯಷ್ಟು ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲವೇ ?'

ಮಗಳ ಸಂಕಟ ನೋಡಲಾರದೆ ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ಮೊಣಕಾಲಾರಿ ಯೇಸುಸ್ವಾಮಿಯ ಮೂರ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಕುಳಿತುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಪುಷ್ಪನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತನ್ನ ಜೀವನವೇ ಕಾರಣವೆಂಬುದನ್ನರಿಯಲು ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಬಹಳ ಕಾಲ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮಗಳಿಗೆ ಗುಣವಾದರೆ ಸಾಕು

ಎನ್ನುವುದೊಂದೇ ಅವಳ ಆಶಯವಾಯಿತು. ಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ದಕ್ಷರಾದ ಡಾಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ರೋಗದ ನಿಧಾನ ಮಾಡಿಸಿದಳು.

ಡಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಪುಷ್ಪನ ದೇಹಾಲಸ್ಯ ಮಹಾಸಮಸ್ಯೆಯಾಯಿತು. ದೇಹದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯೂ ಆಗರಲಿಲ್ಲ. ಹೃದಯ, ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳ ಆರೋಗ್ಯಸ್ಥಿತಿಗೆ ಎಕ್ಸ್-ರೇ (X-Ray) ಫೋಟೋ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಒದಗಿಸಿತ್ತು. ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಕಲ್ಪವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪುಷ್ಪ ಸುಸಂಬಂಧವಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದರೂ ಅವಳ ಮೈ ಒಣಗುತ್ತಿತ್ತು, ರಕ್ತ ನೀರಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಾಂತಿಹೀನವಾಗಿ ಗುಳಿಬಿದ್ದವು. ಜ್ವರ ಚೆಲ್ಲಾಟವಾಡತೊಡಗಿತು. ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡೆರಡು ಪೆನ್ಸಿಲಿನ್ ಇನ್‌ಜಕ್ಷನ್ ಚುಚ್ಚತೊಡಗಿದರು. ಅದರ ಜತೆಗೆ ವಿಟಮಿನ್, ಕ್ಯಾಲ್‌ಷಿಯಂ, ಲಿವರ್ ಇನ್‌ಜಕ್ಷನ್‌ಗಳು - ಗುಳಿಗೆಗಳು.

ಪುಷ್ಪನ ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸುಧಾರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರೆದು ಮಗಳು, ಅಳಿಯನನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡಳು. ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯೆಲ್ ಒಂದು ದಿನವಿದ್ದು ನಾದಿನಿಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಹೋದ.

ಪುಷ್ಪ ಸಂಜೀವ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ನಡೆದುಬಂದಿದ್ದ ತರುವಾಯ ಅವಳು 'ಅಂಕಲ್' ಜತೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ನಡೆದಿದ್ದುದನ್ನೂ ಜ್ಯೂಡಿ ತಾಯಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದಳು. ಮುಂದೇನು ಮಾಡುವುದೆಂದು ತಾಯಿ, ಮಗಳು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿಯೇ ಹಾಕಿದರು. ಜ್ಯೂಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಹೇಳಿದಳು

"ಮಿ. ಸಂಜೀವ ಅವರನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿ ಕರೆತರದಿದ್ದರೆ ಮೇರಿ ಬದುಕುವುದಿಲ್ಲಮ್ಮ."

"ಅವರನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವುದು ಜ್ಯೂಡಿ- ಒಂದು ದಿನ ತಪ್ಪದಂತೆ ನಾನು ಒಂಟಿಕೊಪ್ಪಲಿಗೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವರೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದಂತೂ ಖಂಡಿತ."

"ಮೇರಿಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಯಾರಮ್ಮ ವಿಷಹಿಂಡಿದವರು ?"

"ಯಾರು ಎಂದು ಹೇಳಲಿ ಜ್ಯೂಡಿ. ನನ್ನ ಪರಮ ಸ್ನೇಹಿತೆಯೆಂದು

ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕನಕಮ್ಮ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕಿಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳೇ ಸಂಜೀವ ರಾಯರಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾಳೆ.”

“ಕನಕಮ್ಮನೇ! - ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ತಿಂದದ್ದು ಸಾಲದೆಂದು ಅವಳು ಈ ಉಪಕಾರವನ್ನೂ ಮಾಡಿವಳೇ?”

“ದುರದೃಷ್ಟ್ಯ ಗಂಟುಬಿದ್ದರೆ, ಹುಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಬೊಕ್ಕೈ ಎದ್ದಂತೆ ಅಪಘಾತಗಳು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ. ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನ ರಿಗೂ ಹೇಳು ಜ್ಯಾಡಿ - ಸಂಜೀವರಾಯರು ಬಂದ ಹೊರತೂ ಮೇರಿ ಗುಣ ವಾಗುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ.”

ಜ್ಯಾಡಿ ತಂಗಿಯ ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕದಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಪುಷ್ಪ ಅಕ್ಕನ ಕೈಹಿಡಿದು

“ಅವರು ಬರುತ್ತಾರೆಯೇ ಜ್ಯಾಡಿ” ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚುವಳು.

“ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಾರೆ ಮೇರಿ. ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರದ ನಿಜಸ್ಥಿತಿ ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವಲ್ಲವೇ?”

“ಹೌದು - ಅವರು ಹಸು ಮಗುವಿನಂಥವರು. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ನಂಬುತ್ತಿದ್ದರು.”

“ನೀನು ಅವರನ್ನೆಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಸುವೆಯೋ ಅವರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಾರೆ.”

“ನಿಜವೇ ಅಕ್ಕ - ನಿಜವೇ! ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ ಪುನಃ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರುವರೇ? ಈ ವಾಪಿಯ ಮಹಾಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವರೇ?”

“ನೀನು ಯೋಚನೆ ಬಿಡು ಮೇರಿ. ನಾನೂ ನಿಮ್ಮ ಭಾವ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಅರವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ”

“ಜ್ಯಾಡಿ - ಜ್ಯಾಡೀ . . .”

“ನೀನು ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಮಲಗಿ, ಕೊರಗಿ ಕೊರಗಿ, ಹೀಗೆ ಸಿಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಯಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂಶೋಷವಾಗುವುದೇ? ನಿನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ ಅವರಿಗೆಷ್ಟು ಸಂಕಟವಾಗುವುದು ವಿಚಾರಮಾಡು. ಅವರ ಸಲುವಾಗಿಯಾವರೂ ನೀನು

ನಿನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡವೇ? ನಿನ್ನ ದೇಹ - ಪ್ರಾಣ ಎರಡೂ ಅವರದಲ್ಲವೇ? ಅವರ ವಸ್ತು ನಾಶಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ನಿನಗಿದೆಯೇ? ”

“ಅವರ ಪವತ್ರದೇಹ ಮುಟ್ಟಿ ಆಶುಚಿಮಾಡಿದೆ ಜ್ಯೂಡಿ. ಬೇರೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿಯೂ ಅವರು ನೋಡಿದವರಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ನಿನ್ನ ವಿಷಯ ಮಾತು ಬಂತು. ನಿನ್ನರೂಪ ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡರು - ಆಕೃತನನ್ನು ನೋಡಿಹಿಸಿದಿರಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ - ಯಾಕಾಗಬಾರದು ಎಂದರು. ನಾನು ಹುಸಿ ಮುನಿಸು ತೋರಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರೇನು ಹೇಳಿದರು ಬಲ್ಲೆಯಾ - ‘ಚರ್ಚು ಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮೇರಿಯಮ್ಮನ ಮಾತಿಗೆ, ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಮ್ಮನವರ ವಿಗ್ರಹಗಳೂ ತುಂಬಾ ಸುಂದರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಸೌಂದರ್ಯ ನೋಡಿ ನಮಗೆ ಬಯಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಭಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಹಾಗೇ ಜ್ಯೂಡಿ ಸುಂದರಿಯೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾದೆನೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ’ ಎಂದರು.”

“ಅವರು ದೊಡ್ಡವ್ಯಕ್ತಿ ಮೇರಿ. ಅವರ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ.”

“ನಿನಗೆ ಹೃದ್ರೋಗವೆಂದು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದೆ. ಆದನ್ನು ಅಕ್ಷರಣಃ ನಂಬಿದರು. ಯೇಸುಸ್ವಾಮಿ, ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಪಠಗಳಿಗೆ ಹೊವೇರಿಸಿ, ನಿನಗೆ ಗುಣವಾಗಲೆಂದೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದರು - ನನ್ನ ಜೀವನದ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನವರಿಗೆ ಅರುಹಿ ಅವರ ವಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಕ್ಷಮೆಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಾಯಿತು - ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ - ಎಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿಬಿಡುವರೋ ಎಂದು ಹೆದರಿವೆ.”

“ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಉರಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಬೇಯಬೇಕೆಂದು ಭಗವದ್ವಂಶಲ್ಪ ವಿರುವಾಗ ಯಾರೇನು ಮಾಡಲು ಶಕ್ಯ ಮೇರಿ. ಆಗಲೆ - ಬಂದದ್ದು ಅನುಭವವೇಕು - ಧೈರ್ಯಗಡಬಾರದು.”

“ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕಿಸುತ್ತೀಯಾ ಜ್ಯೂಡಿ.”

“ಅವರಿಗೆ ರಜಾ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿ ಅದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ - ನೀನು ನಿಶ್ಚಿಂತಳಾಗಿರು. ನಾನು ನಾಳೆ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ.”

“ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಹೊರಡಬೇಕೇ? ”

“మనీయల్లి యారూ ఇల్ల. వునః బరుత్తేనే.”

ಎಂದು ತಂಗಿಯನ್ನప్పి మುದ್ದಿಟ್ಟಳು.

జ్యూಡಿಯ ధ్యేయద మాతు పుష్పన జీవనద ಹಣತೆಗೆ ತೈಲ
వేరೆಯితు.

౨౬

సునంద బందు తారుమనీయల్లి నేలసిదಳు. సుందర విలాయితీగి
ಹೊರಡುವವರೆಗೂ ಅವನ ಜತೆಯಲ್ಲಿರದೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಓಡಿಬಂದುಧಕ್ಕೆ
ಇಂದಿರಮ್ಮನವರು ಅಸಂತುಷ್ಟರಾದರು. ಗಂಡನಿಗೂ ತనಗೂ ಬಂದ
ವೈಮನಸ್ಯದ ವಿಷಯ ಸುನಂದ ತಾನಾಗಯೇ ವಿವರಿಸಲಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸుందರ,
సుನಂದ ಇವರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಡಕುಹುಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ಇಂದಿರಮ್ಮ
ಊಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆವರೆ ನಿಜವಾದ ಕಾರಣವೇನೆಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾ
ಗಲಿಲ್ಲ. ಜಾನಕಮ್ಮನ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಅದೇ ಆಗಿತ್ತು. ವಿನಾಕಾರಣ ಸುಂದರ
ಅಸಮಾಧಾನಗೊಳ್ಳುವವನಲ್ಲವೆಂಬುದೂ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರಿಗೆ ತಿಳಿದೇಇತ್ತು.

ಮಗಳ ಬಾಯಿಬಿಡಿಸಿ ಅವಳಿಂದ ಸತ್ಯಸಂಗತಿ ತಿಳಿಯಲು ಇಂದಿರಮ್ಮ
ನವರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಒಂದು ದಿನ ಸಂಜೆ ಕ್ರೋಷಾಹಿಡಿದು ವೆರಾಂಡಾದಲ್ಲಿ
ಸುನಂದ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಜಾನಕಮ್ಮ ಯಾವದೋ ಕಾದಂಬರಿ ಓದುತ್ತ
ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಇಂದಿರಮ್ಮನವರೂ ಬಂದು ಅವರ ಜತೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.
ಆ ಮಾತು ಈ ಮಾತು ತೆಗೆದು ಕೊನೆಗೆ

“ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನರು ವಿಲಾಯಿತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳಾಯಿ
ತಲ್ಲವೇ ಸುನಂದ ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ಹೌದಮ್ಮ.”

“ಮೂರು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆಯಬೇಡವೇ ? ”

ಸುನಂದ ಉತ್ತರಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

“ನೀನೂ ಅವರಿಗೆ ಬರೆದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ.”

“ಅವರು ಬರೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀನು ಮುನಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ? ”

“ನಾನು ಬರೆಯಬೇಕಾದದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲಮ್ಮ.”

“ಹಾಗಂದರೇನೇ ? ”

“ನಾನು ಪುನಃ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೇ ಇದ್ದು ಯಾವ ದಾದರೂ ಕೆಲಸ ಸೇರುತ್ತೇನೆ.”

“ನಿನಗೂ ಅವರಿಗೂ ಏನಾದರೂ ಮಾತು ಬಂತೇ ? ”

“ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬಂತು. ಅಣ್ಣಯ್ಯನನ್ನು ನಿಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಅವರು ಕಂಡದ್ದು ನನಗೆ ಸರಿಬೀಳಲಿಲ್ಲ.”

“ಮಾತು ಬರುತ್ತದೆ, ಮಾತು ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ? ”

“ಅವರ ಜತೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡುವುದು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ಏಕೆ ? ”

“ಅವರು ತಾಳಿಕಟ್ಟಿರುವುದು ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ವಿನಾ ನನಗಲ್ಲ, ಅವರ ಲ್ಯಾಬೊರೇಟರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಳು ಗಫೂರ್ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕಾದವನೇ ವಿನಾ ನಾನಲ್ಲ. ಗಫೂರನ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರು ಸುಖವಾಗಿರಲಿ.”

“ನಿನ್ನ ಮಾತೇ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಸುನಂದ. ಗಂಡಸರು ಅವರ ಕೆಲಸ ಅವರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡವೇ ? ಸದಾ ಹೆಂಡತಿಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಚಕ್ಕಂದವಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ ? ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಓದಿಕೊಂಡು ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಸಂಸಾರ ಸಾಗುವುದು ಹೇಗಮ್ಮ ! ”

“ಏನು ಸಂಸಾರವೋ - ಹಾಳು ಸಂಸಾರ.” ಎಂದಳು.

ಅವಳ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಇಂದಿರಮ್ಮನವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವಿಶೇಷ ನೋವಾಯಿತು. ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಂಸಾರದ ಎಲ್ಲ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಅವರ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಬಂದುನಿಂತವು.

“ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಪುಣ್ಯ ಎಷ್ಟು ಎಂದು ಹೇಳಲಿ. ಮೂರು ಮಕ್ಕಳು ಮೂರು ತೀರು - ಈ ಸುಖ ಬೇಡವೆಂದೋ ಏನೋ ಮಹಾರಾಯರು ಕಣ್ಣು

ముచ్చికొండరు. అవర ముక్తి అవరు కండుకొండరు - ననగి కాదిదే
యల్లా కమఱ.”

ఎందు గొణగికొండు ఒళగి హోదరు.

జానకమ్మ పుష్టకవన్న కేళగిట్టు సునందన పక్కకే బందు
కుళితు

“ఎనాయితు సునూ - నిజవాద సమాజూర నన్నల్లాదరూ
హేళు.” ఎందళు.

“హేళువుదచ్చి ఎనూ ఇల్ల అక్క.”

“నిను నూతు హారిసిదరి నాను కేళువవళల్ల.”

“నిజవాగి ఎనూ ఇల్ల - ఇద్దద్దు హేళరువనల్లా.”

“గండనెంరరి కుణిదు కుప్పళిసత్తిద్దే.”

“హౌదు.”

“నిన్న కాన్ వోకేశన్నిగి బరలిల్లవేందు అత్తుగొళాడిదే.”

“హౌదు.”

“గండన మనగి సంతోషవాగియే హోదే.”

“హౌదు.”

“ఈగేనాయితు? ”

“అమ్మనిగి హేళువుదిల్లవేందు నూతుకొట్టరి హేళుత్తేనే.”

“అమ్మనిగి హేళువుదిల్ల.”

“అవరు మక్కళాగలేందు ఇష్టపట్టరు.”

“న్యాయవే! అదరల్లి తప్పేను? ”

“ననగి మక్కళు జీకిల్ల.”

“నన్న జీవనద కప్పనరళు నిన్న మేలూ బిత్తీనే? ”

“నాను కాణి. గండన అడియాళాగి బాళువుదు ననగి బీడ
వాయితు.”

“నిన్న యజమానరు కేట్టివరల్లవల్ల! ”

“ಕೆಟ್ಟವರು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ಮರ್ಜಿ ಹಿಡಿಯುವುದು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.”

ಜಾನಕಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚು ತನಿಖೆ ಮಾಡಲೆತ್ತಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಸುನಂದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ವಿನಂತಿ ಪತ್ರ (application) ಹಿಡಿದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಎಜುಕೇಷನಲ್ ಆಫೀಸರ್ (District Educational officer), ವಿಸ್ತವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ರಜಿಸ್ಟ್ರಾರರ ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು.

ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಸುನಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವಳು ನಿರಾಶೆಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಕಾಲೇಜಿನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿ ಯೊಬ್ಬಳು ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಹೆರಿಗೆ ರಜದ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವವಳಿದ್ದಳು. ಹಂಗಾಮಿಯಾಗಿ ಆ ಕೆಲಸ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ರಜಿಸ್ಟ್ರಾರರು ಆಶ್ವಾಸನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿ ಮುಗಿದ ಮೇಲೂ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಹಂಗಾಮಿ ಕೆಲಸ ಖಾಯಂ ಆಗಬಹುದೆಂದು ಸುನಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಳು.

ಒಂದು ದಿನ ಅಂಚೆಯಾಳು ಒಂದು ಕಾಗದ, ಒಂದು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ಡ್ ಪುಸ್ತಕ ತಂದು ಸುನಂದನ ಕೈಗಿತ್ತು. ಸುನಂದ ಕಾಗದವನ್ನೊಡೆದು ಓದಿಕೊಂಡಳು.

ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಟೂಡೆಂಟ್ಸ್ ಹಾಸ್ಟೆಲ್
ಲಂಡನ್

ಚಿ|| ಸೌ|| ಸುನಂದನಿಗೆ.

ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನೆ ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತವಾಯಿತು. ನನಗೆ ಡಿ. ಎಸ್‌ಸಿ ದೊರಕಿತೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು “ಕಮಿಕಲ್ ಎಜ್” ಸಂಸ್ಥೆಯವರೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ನಾನೂ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವರ್ಷ ಇಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅನಂತರ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪ್ರೊಫೆಸರ್‌ಶಿಪ್ ಕೊಡಲೊಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ.

ನಾನು ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ನೀನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೀಯೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡ್ಡುಡುವುದಕ್ಕೂ ನೀನು ಬರಲಿಲ್ಲ - ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕಾವರಿಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ ತಿಳಿಸು.
ಇಂತು ನಿನ್ನ 'ಸುಂದರ'

ಸುನಂದ ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ಯಾಕೆಟ್ ಒಡೆದು, ಅದರ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ತಿರುವಿದಳು. ಅದರಲ್ಲಿಡೆ 'ಅರ್ಪಣ ಪುಟ' ಅವಳ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಿತು.

'ನನ್ನ ಸೇವಕನಾಗಿ - ಮಿತ್ರನಾಗಿ
ಸಂಶೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ
ಗಘೂರನಿಗೆ
ಪ್ರೀತಿಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ.'

'ಅರ್ಪಣ ಪುಟ' ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಸುನಂದೆಯ ಮೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಉರಿಯೆದ್ದಿತು. ತಾಯಿಯನ್ನೂ ಅಕ್ಕನನ್ನೂ ಕರೆದು ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಿ

"ಈಗಲಾದರೂ ನನ್ನ ಮಾತು ನಂಬುವಿರಾ - ಅವರು ತಾಳೇ ಕಟ್ಟಿರುವುದು ನನಗಲ್ಲ - ಗಘೂರನಿಗೆ" ಎಂದಳು.

೨೭

ಆಶ್ರಮಜೀವನ ಕ್ರಮಕ್ರಮೇಣ ಸಂಜೀವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಗ್ಗುತ್ತಬಂತು. ಆಶ್ರಮದ ಎಲ್ಲ ಚಟುಚಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಐದು ಗಂಟೆಗೆದ್ದರೆ ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತರವರೆವಿಗೂ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಾತರ್ವಿಧಿಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ 'ಗೀತಾ - ಉಪನಿಷತ್ತು'ಗಳ ಪ್ರವಚನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಎಂಟರಿಂದ ಒಂದು ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಅನಾಥ ಶಿಶುಗಳ ಸೇವೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತರುವಾಯ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಾಲ್ಕರವರೆಗೆ ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೋದುತ್ತಿದ್ದ. ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಆರವರೆಗೆ ಶಿಶು ಪಾಲನೆ. ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಸತ್ಯೇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಮಲಗಿದರೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಐದರವರೆಗೆ ನಗಾರಿ ಬಾರಿಸಿದರೂ ಅವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸೇವಾಧೀಕ್ಷೆ ಅವಕಾಶವೇ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಪದ್ಮವ್ಯಾಹ ಭೇದಿಸಿ ಚಿಂತೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

‘ಪುಷ್ಪ ಈಗ ಸುಖವಾಗಿರಬಹುದು. ಅಂಕಲ್ ಜತೆ ತನ್ನ ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಅನ್ವಾಹತವಾಗಿ ಸಾಗಿಸಿರಬಹುದು.’ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವನು.

ಪುಷ್ಪನ ನೆನಪು ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಮೈ, ಮನಸ್ಸು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟು ಸೋತ ದೇಹಕ್ಕೂ ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸತ್ಯೇಂದ್ರ ಸಂಜೀವನ ಧೃವತಾರೆಯಾಗಿದ್ದ. ಸ್ವಾಮಿಜಿ ತನ್ನನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹತ್ತಿರ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅವರಿಗೂ ತನಗೂ ಏನೋ ಅಂತರವಿದೆಯೆನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಸಂಜೀವನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಳಿಯಲೊಲ್ಲದು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ವಯಸ್ಸೋ - ತಪಸ್ಸೋ - ಹಿಮಾಲಯಸದೃಶ ಗಾಂಭೀರ್ಯವೋ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸತ್ಯೇಂದ್ರ ಅವನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮೀಪಗತನಾದ.

ಎಷ್ಟೇ ಆಯಾಸವಾಗಿದ್ದರೂ ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಸತ್ಯೇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡದೆ ಸಂಜೀವನ ಮಲಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಅವನ ಹಾದಿನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಸತ್ಯೇಂದ್ರ ಬರುವವೇಳೆಗೆ ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೊಂದಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಸಂಜೀವನ ತೂಕಡಿಸಿಕೊಂಡೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ.

ಅಂದು ಸತ್ಯೇಂದ್ರನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ದೈವಿಕಪ್ರಭೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅನ್ಯತಪಾನಮಾಡಿ ಬಂದಿರುವಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅರ್ಥನಿಮಾಲಿತವಾಗಿದ್ದ ಅವನ ನೇತ್ರದ್ವಯಗಳು ಶಾಂತಿ, ಪ್ರೇಮ, ದಯೆಯ ಕಾರಂಜಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸಂಜೀವ ತನ್ನ ಮಿತ್ರನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿನೋಡಿ

“ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿದ್ದಿರಾ ಸತ್ಯೇನ್ ಬಾಬು.”

“ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆ.”

“ಇವತ್ತೇನೋ ವಿಶೇಷ ನಡೆದಿದೆ.”

“ಏನು ನಡೆದಿದೆ ಬಾಬು.”

“ಕನಕ ಕದ್ದು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು - ಕಸ್ತೂರಿ ಕದ್ದು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ಬಾಬು, ನಿಮಗೆ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ದೊಡ್ಡ ನಿಧಿ ದೊರಕಿದೆಯೇ?”

“ಇಲ್ಲ.”

“ನಿಧಿ ದೊರಕಿದರೆ ಆಗುವ ಅನುಭವ ಬಲ್ಲರಾ?”

“ಬಲೆ”

“ಆ ಅನುಭವ ನನಗೆ ಇಂದಾಗಿದೆ.”

“ಏನಾಯಿತು ಬಾಬು.”

“ಈ ರಹಸ್ಯ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರೇ ಇರಬೇಕು.”

“ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಆಗಲಿ.”

“ಸ್ವಾಮಿಜಿ ಸವಾಧಿಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ನಾನೂ ಅವರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತು ಧ್ಯಾನಾರೂಢನಾದೆ. ನನಗೆ ಅರಿವಾಗದಂತೆ ಸ್ವಾಮಿಜಿ ತಮ್ಮ ಕಾಲಬೆರಳಿನಿಂದ ನನ್ನ ಭ್ರೂವುಧ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿದರು - ಆಗ ನನಗಾದ ಅನುಭವ ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಲಿ. ಆ ಆನಂದವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಶಬ್ದ ಯಾವದು? - ನಾನು ರಸಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮೀಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸ್ವಾಮಿಜಿ ‘ಸತ್ಯೇನ್ - ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲು ಬಯಸುವೆಯಾ’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.”

“ನೀವೇನು ಹೇಳಿದಿರಿ?”

“ಗುರುದೇವಾ, ಆಶ್ರಮದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲಿ ಎಂದೆ.”

“ಧನ್ಯ ಸತ್ಯೇನ್ ಬಾಬು - ಸ್ವಾಮಿಜಿ ಏನು ಹೇಳಿದರು.”

“ನನ್ನನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅಪ್ಪಿ, ನೇವರಿಸಿ ‘ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಶಿಷ್ಯನಾದುದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ಸತ್ಯೇನ್ - ಪರಮ ಗುರುವಿನ ಜಯಂತಿಯ ಶುಭದಿವಸ ನಿನಗೆ ಸನ್ಯಾಸಕೊಡುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದರು.

ಸಂಜೀವನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ - ಸಂಚಾರವಾದಂತಾಯಿತು. ಸತ್ಯೇನ್ ಬಾಬುವಿಗೆ ದೀರ್ಘದಂಡ ಪ್ರಣಾಮಮಾಡಿದ.

“ಇದೇನು ಬಾಬು - ನೀವು ನನ್ನ ಗೆಲೆಯರಲ್ಲವೇ? ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಗುರು - ಭಾಯ್‌ಗಳು (ಗುರು ಸೋದರರು)”

“ಸ್ವಾಮಿ ಸತ್ಯಾನಂದರಿಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಣಾಮ ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ ಸತ್ಯೇನ್.”

“ಸ್ವಾಮಿಯೂ ಸ್ನೇಹಾಭಿಲಾಷಿ.”

“ಸತ್ಯೇನ್ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹ, ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಕಟಾಕ್ಷ ನನ್ನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಅದನ್ನು ಎಂದಿಗೆ ಮರೆಯಬಲ್ಲೆ - ನಿಮ್ಮ ಋಣ ಯಾವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತೀರಿಸಬಲ್ಲೆ.”

“ಭಗವಾನ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಋಣಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.”

“ಸತ್ಯೇನ್ ಬಾಬು ನನಗೊಂದು ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವಿರಾ ?”

“ಹೇಳಿ.”

“ನನ್ನ ಮಾಯೆಯ ಸಂಕೋಲೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿರಾ ?”

“ಹಾಗೆಂದರೇನು ?”

“ಸನ್ಯಾಸಪ್ರದಾನ.”

“ಸ್ವಾಮಿಜಿ ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳುವಿರೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವಿರಾ ?”

“ನನ್ನ ಪರವಾಗಿ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಒಂದು ಮಾತು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆಮಾಡಿರಿ.”

“ಆಗಲಿ - ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

ಎಂದು ಸತ್ಯೇನ್ ಬಾಬು ಹೇಳಿದ. ಸಂಜೀವ ಸಂತ್ಯಸ್ತನಾಗಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸಿದ.

ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆದವು. ಒಂದು ದಿನ ಸ್ವಾಮಿಜಿ ತೋಟದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಜೀವ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ. ಸ್ವಾಮಿಜಿ ಕೆಲಸ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಬಳಿಯಿಂದ ಕೆಲವು ಮೊಗ್ಗೆ, ಹೂಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಪಾತಿಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು

‘ಕೈ ತೆಗೆ’ ಎಂದು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮೊಗ್ಗೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ‘ಇದನ್ನು ಅರಳಿಸು’ ಎಂದರು. ಸ್ವಾಮಿಜಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸಂಜೀವ ಮಾಡಿದ. ಅವನ ಕೈಗೆ ಪೂರ್ಣ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿದ್ದ ಒಂದು ಹೂವನ್ನಿತ್ತು

“ಅದೂ ಹೂವೇ - ಇದೂ ಹೂವೇ - ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದು ಚೆನ್ನ” ಎಂದರು.

“ಪೂರ್ತಿ ಅರಳಿರುವ ಹೂ ಚೆನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಜಿ” ಎಂದ.

ಸ್ವಾಮಿಜಿ ಮುಂದೆ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮುಂದು ವರಿಸಿದರು.

ಸಶ್ಯೇನ್‌ಬಾಬು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಸ್ವಾಮಿಜಿ ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರ ಕಂಡು ಸಂಜೀವ ಅಪ್ರತಿಭನಾದ. ಸಶ್ಯೇನ್‌ಬಾಬು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದ ಮಾತು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂತು. ‘ಒರೆದು, ತಿಕ್ಕಿ, ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿನೋಡಿ, ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಖಚಿತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾಮಿಜಿ ಸನ್ಯಾಸ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನು ವುದನ್ನು ನೆನೆದು, ಅದರ ಚಿಂತೆಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ.

‘ಮನೆಬೇಕು, ಐಶ್ವರ್ಯಬೇಕು, ಪದವಿಬೇಕು ಎಂದು ಬಯಸಿ ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುವುದು ಎಷ್ಟು ತಪ್ಪೋ ಅಷ್ಟೇ ತಪ್ಪಲ್ಲವೇ ಸನ್ಯಾಸ ಬೇಕು - ಮೋಕ್ಷಬೇಕು - ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಶನವಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವುದು. ಅನಾಸಕ್ತನೂ, ನಿರ್ಮೋಹಿಯೂ ಆದ ಸಾಧಕನಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾಕಾಂಕ್ಷೆಯೂ ಒಂದು ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವೇ. ಅಸನ್ನಾ ನಾನು ಬಯಸಬಾರದೆಂದು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಇಚ್ಛೆ’ ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ.

ನಿತ್ಯಗಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಜೀವನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹುರುಪುಹುಟ್ಟಿತು. ಎಷ್ಟು ದುಡಿದರೂ ಅವನಿಗೆ ದಣವೇ ಆಗಲೊಲ್ಲದು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರೇ ಅವನ ಕೆಲಸ ಬಿಡಿಸಿ

“ಹೋಗು ಮಗೂ - ಸಮುದ್ರದ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿಕೊಂಡು ಬಾ” ಎಂದು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆಶ್ರಮವಾಸಿಗಳು ಯಾರಾದರೂ ಪ್ರವಾಸ ಹೊರಟರೆ, ಕಾಹಿಲಿಯಾಗಿ ಮಲಗಿದರೆ ಅವರ ಭಾಗದ ಕೆಲಸವೂ ಸಂಜೀವನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಮಧ್ಯಾನ್ತಾನಂತರದ ವಿಶ್ರಾಮ, ಪತ್ರಿಕಾಪಠನ ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದು ಒಂದುದಿನ ಅವುಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದ.

ಆಸಾಮಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ನೆರೆಯಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ನಿರಾಶ್ರಿತರಾದರು. ಅವರ ಸೇವೆಗೆ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಮಗಳಿಂದ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು. ಮದರಾಸಿನಿಂದ ಮಣಿ, ಚಿನ್ನತಂಬಿ ಇಬ್ಬರೂ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸತ್ಯೇನ್‌ಬಾಬು ಸಂಜೀವ ಹಂಚಿ ಕೊಂಡರು.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸವೂ ಮೈಗೂಡಿದ ಮೇಲೆ ಸಂಜೀವ ಒಂದು ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹಿಂದಿನ ವಾರದ 'ಹಿಂದೂ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ. 'ದಪ್ಪ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ಪ್ರಕಟನೆ ಅವನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯಿತು.

“ನೀವು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸರಿ

ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸರಿ

ಕೂಡಲೆ ಹೊರಟು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬನ್ನಿ.

ನನ್ನ .. . ಮರಣಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ.”

— ಸ್ವಾಮ್ಯಯಲ್.

ಸಂಜೀವ ಅದೇ ಪ್ರಕಟನೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಓದಿದ. ಆ ವಾರದ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿನೋಡಿದ. ಅದೇ ಪ್ರಕಟನೆ ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಅಚ್ಚಾಗುತ್ತ.

ಸಂಜೀವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಮಲಿ ಎಷ್ಟವವುಂಟಾಯಿತು. ‘ನಿಮ್ಮ... ಮರಣಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ.—’. ‘ಪುಷ್ಪ ಮರಣಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆಯೇ?’ ಅಯ್ಯೋ! . . . . .

ಏನು ಮಾಡಲಿ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಕೂಡಲೆ ಹೊರಡಲೇ! ಆಶ್ರಮದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇರುವ ಜನ ಸಾಲದು. ನಾನೂ ಹೊರಟು ಹೋದರೆ!

ಮತ್ತೆ ಈ ಸಂಸಾರದ ಶರಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಲೇ! ಆ ಮಾಯಗಾತಿಯ ಮೋಹಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಲೇ!

ಈ ಪ್ರಕಟನೆ ಸತ್ಯವೇ! ಪುಷ್ಪ ನಿಜವಾಗಿ ಮರಣಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆಯೇ? ನನ್ನ ಬರವಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಳು ಹೊಡಿರುವ ಸಂಚೀಕಾಗರ ಬಾರದು!

ತನ್ನ ಅಂತಸ್ತಾಪವನ್ನು ತೋರಗೊಡದೆ ನಿತ್ಯಗಲಪಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ. ಎರಡು ದಿನಗಳ ತರುವಾಯ ಪ್ರಕಟವಾದ ಸುದ್ದಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಭಯೋತ್ಪಾದಕವಾಗಿತ್ತು.

“ನಿಮ್ಮ ಅಂತಿಮದರ್ಶನ ಪಡೆದು
ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ . . . ಸಾಯಲು ಬಯಸುತ್ತಾಳೆ,
ಅವಳಿಗೆ ದರ್ಶನಭಾಗ್ಯ ಕರುಣಿಸಿ.”

— ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯಲ್

ಸಂಜೀವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೇವಾಸುರ ಕೌಳಗವಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅವಳ ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ’ ಎಂಬ ಧ್ವನಿಯೊಂದು ಕಡೆ. ‘ದಯೆಯೇ ಪ್ರೇಮ - ದಯೆಯೇ ಧರ್ಮ’ ಎನ್ನುವ ಘೋಷ ಇನ್ನೊಂದುಕಡೆ.

ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಂಜೀವ ತನ್ನ ಆಂಹತಿಯನ್ನು ಮರೆಮಾಜಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

“ಏನು ಚಿಂತೆಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಮಗೂ” ಎಂದನರು ಕೇಳಿದರು.

“ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿಜಿ.”

ಎಂದು ಸಂಜೀವ ಮಾತು ಹಾರಿಸಿದ.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಪ್ರಕಟವಾದ ಮೂರನೆಯ ಜಾಹೀರಾತು ಸಂಜೀವನ ಚಿತ್ತಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ನುಚ್ಚುನೂರುಮಾಡಿತು. ಸಾವಿರ ಸರ್ಪಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅವನನ್ನು ಕಚ್ಚಿದಂತಾಯಿತು. ಒಡಲಿನಲ್ಲಿ ದಳ್ಳುರಿ ಎದ್ದಿತು.

“ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮಾನವಗುಣ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಉಳಿದಿದ್ದರೆ
ಕೂಡಲೆ.... . ನನ್ನ ನೋಡಿ.

ಉದಾಸೀನಕ್ಕೆ ಇದು ವೇಳೆಯಲ್ಲ

— ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯಲ್.

ಸಂಜೀವನಿಗೆ ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೋದ. ಸಂಜೀವನ ಧಾವತಿಕಂಡು ಸ್ವಾಮಿಜಿ

“ಎನು ಮಗೂ - ಬಹಳ ಗಾಬರಿಗೊಂಡಿರುವೆ?”

ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಮುಂದೆ ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ. ಸ್ವಾಮಿಜಿ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನೋದಿಕೊಂಡು

“ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಕಟನೆ ಎಂದು ಬಂದಿತು?”

“ಸುವಾರು ಹತ್ತು ದಿನಗಳ ಕೆಳಗೆ.”

“ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿರುವೆಯಾ. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಮೆಚ್ಚುವ ಕೆಲಸವೇ ಇದು.”

“ನಾನು ಹೋಗಬೇಕೇ ಸ್ವಾಮಿಜಿ.”

“ಎಚ್ಚಾರಮಾಡು. ನಿನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮ ಹೇಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡು.”

“ನನ್ನದು ಅಪರಾಧವಾಯಿತು. ಕ್ಷಮಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿಜಿ - ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ.”

“ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹೊರಟರೆ ಮೈಸೂರು ಯಾವಾಗ ಸೇರುತ್ತೀ.”

“ನಾಡಿದ್ದು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸೇರುತ್ತೇನೆ.”

“ಹೋಗಿಬಾ - ಶ್ರೀ ಗುರುದೇವ ಎಲ್ಲಾ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.”

“ಹಿಂದಿರುಗಿ ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ ಸ್ವಾಮಿಜಿ.”

“ಆಗಲಿ - ಗುರುದೇವ ಪ್ರೇರಣೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಮಾಡು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರನ್ನು, ಸತ್ಯೇಂದ್ರನನ್ನು, ಅಶ್ರಮವನ್ನು, ಆಶ್ರಮದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು ಸಂಜೀವನಿಗೆ ತುಂಬ ಕೆಡುಕೆನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಯಾವದೂ ಅನ್ಯಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ ಕಡೆ ಎಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದು ಸಮುದ್ರದ ದವಡೆಯಿಂದ ಯಾರು ಅವನನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆದರೋ ಅವರೇ ಅವನನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ ಕಡೆ ಎಳೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆಶ್ರಮ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಸಂಜೀವ ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿವೆ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಮಾತಾಡಿಸಿ, ಅಪ್ಪಿ ಮುದ್ದಿಟ್ಟು, ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಪಾದಗಳನ್ನಪ್ಪಿ ಅಶ್ರುಧಾರೆಯಿಂದ ತೊಳೆದ. ಸತ್ಯೇನ್ ಅವನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಬಂದ. ರೈಲು ಹೊರಡುವ ವೇಳೆಯಾಗಲು ಸತ್ಯೇನ್ ಬಾಬು ವನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಕಣ್ಣೀರುಗರೆದ.

ರೈಲು ಮುಂದಡಿ ಇಟ್ಟಿತು.

ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಊಟ, ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಒಂದೂ ಬೇಡವಾಯಿತು- 'ಬೇಗ ಮೈಸೂರು ಮುಟ್ಟಬೇಕು' ಎನ್ನುವ ಇಚ್ಛೆ ಅವನಿಗೆ ಲೋಕವನ್ನೇ ಮರೆಸಿತ್ತು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮೈಸೂರು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದವನೇ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗದೆ ನೇರವಾಗಿ ಪುಷ್ಪನ ಮನೆಗೆ ಹೋದ. ಗಾಡಿಯಿಂದಿಳಿದು ಅವನು ಒಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ, ವೆರಾಂಡದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯೆಲ್ ಸ್ವಾಗತ ಬಯಸಿ ಅವನನ್ನು ಒಳಗಿದ್ದ ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮನ ರೂಮಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದ ಜ್ಯಾಡಿ, ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮನೂ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

"ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವಿರಿ" ಎಂದು ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯೆಲ್ ಕೇಳಿದ.

"ಮದರಾಸಿನಿಂದ. ನೀವು ಯಾವಾಗ ಬಂದಿರಿ."

"ಎರಡು ವಾರವಾಯಿತು. 'ಹಿಂದೂ' ಪ್ರಕಟನೆ ಕೂಡಲೆ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲವೇ?"

ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯೆಲ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಜೀವನ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳದೆ ಜ್ಯಾಡಿಯಕಡೆ ತಿರುಗಿ

"ಪುಸ್ತಕ ಹೇಗಿದ್ದಾಳೆ."

ಜ್ಯಾಡಿ ಕಣ್ಣುತುಂಬಿ ಬಂತು. ಉತ್ತರಕೊಡಲು ಅವಳು ಅಸಮರ್ಥಳಾದಳು.

"ನೀವೇ ನೋಡುವಿರಂತೆ" ಎಂದು ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯೆಲ್ ಹೇಳಿದ.

"ನಾನು ಪುಷ್ಪನನ್ನು ನೋಡಬಹುದೇ?"

"ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆಯಿರಿ. ನೀವು ಬಂದಿರುವ ವಿಷಯ ಅವಳಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ."

"ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಳೇ?"

"ನಿದ್ದೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು! ಮಂಪರು ಬಂವಂತಾಗಿದೆ - ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾಳೆ."

"ಪುಷ್ಪನ ಪ್ರಾಣ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿವೆ"

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು. ಅವಳನ್ನು ಜ್ಯಾಡಿ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಳು.

“ಏಳಿ - ನನ್ನನಮಾಡಿ”

ಎಂದು ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯಲ್ ಉವಚರಿಸಿದ. ಜ್ಯಾಡಿ ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯಲ್‌ಗೂ, ಸಂಜೀವನಿಗೂ ಕಾಫಿ ತಂದಿತ್ತಳು.

ಕಾಫಿ ಲೋಟ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಂಜೀವ

“ವ್ರಾಣ ಭಯವಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಆಸೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಜ್ಯಾಡಿ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು.

ಕಾಫಿಯನ್ನು ಒಂದೇ ಗುಟಕಿಗೆ ಕುಡಿದು ಮುಗಿಸಿ ಸಂಜೀವ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟ. ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯಲ್ ಅವನ ಬಳಸಾರಿ ಸಂತೈಸುತ್ತ

“ಚಿಂತೆ ಮಾಡಬೇಡಿ - ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿ ಯೋಗುತ್ತದೆ” ಎಂದ.

ಜ್ಯಾಡಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಪುಸ್ತಕ ರೂಮಿಗೆ ಹೋದಳು. ಪುಸ್ತಕ ಮಂವರು ಹರಿದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಅವಳನ್ನೆ ಬ್ಬಿಸಿ ಮುಖಕ್ಕೆ ನೀರುಕೊಟ್ಟು, ತಲೆಬಾಚಿ ಗಂಟು ಹಾಕಿದಳು. ಹೆಲನ್ ಅಮ್ಮ ಮಗಳಿಗೆ ಕಾಫಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟಳು.

ಪುಸ್ತಕ ಮಾತನಾಡಲಿತ್ತೆಂದಳು. ಅವಳ ಕ್ಷೀಣಸ್ವರದಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತುಗಳನ್ನರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ, ಮೈತುಂಬ ರಗ್ ಹೊದಿಸಿ, ಜ್ಯಾಡಿ ಅವಳ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಮಾತನ್ನು ಆಲೈಸಿದಳು.

“ಇವತ್ತು ಯಾವ ವಾರ ಜ್ಯಾಡಿ”

“ಭಾನುವಾರ.”

“ಭಾವ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಕಟಣೆಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ.”

“ಆಗೇ ಅಗುತ್ತದೆ. ನೀನು ಯೋಚನೆ ಬಿಡು.”

“ಅವರು ಬರುವರೇ?”

“ಪ್ರಕಟನೆ ಇನ್ನೂ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬರುವರು.”

“ಜ್ಯೂಡಿ - ನನಗೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಯಿಲ್ಲ.”

“ಕೆಟ್ಟನಾತು ಆಡಬೇಡ ಮೇರಿ.”

“ಕೆಟ್ಟನಾತಲ್ಲ - ಸತ್ಯಸಂಗತಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ, ಮತ್ತೆ ನನ್ನನ್ನೆಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವರೋ ಎಂದು ಭಯವಾಗುತ್ತಿದೆ.”

“ಅದಕ್ಕೇಕೆ ಭಯ. ನೀನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವುದೇ ಅದಲ್ಲವೇ?”

“ಅಲ್ಲ ಜ್ಯೂಡಿ. ಯಾವ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನಾನು ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿ. ಅವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಮತ್ತೆ ಅಪವತ್ರಗೊಳಿಸಲಿಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಕ್ಷಮೆಬೇಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ‘ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದೇನೆ’ ಎಂದವರು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು - ನಿರಾತಂಕ ವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಬಿಡುತ್ತೇನೆ.”

“ನಿನ್ನನ್ನವರು ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಬಲ್ಲೆ ಯಾ?”

“ಏಕೆ?”

“ನೀನು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರೆ ಅವರು ಬದುಕುತ್ತಾರೆಯೇ?”

“ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ ಚೆನ್ನಾಗಿರಬೇಕು ಜ್ಯೂಡಿ - ಹಾಗೆ ಹೇಳಬೇಡ.”

“ನೀನು ಬದುಕಲು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಬೇಕು. ನಿನಗೂ ಯಾವದೋ ಗ್ರಹಚಾರ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು - ಅದು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವ ಕಾಲಬಂದಿದೆ.”

“ಯಾವಾಗ?”

“ಇಂದೋ ನಾಳೆಯೋ”

“ಇಷ್ಟು ಬೇಗನೆ!”

“ಹೌದು ಮೇರಿಗರ್ಲ್ - ಅಷ್ಟುಬೇಗ - ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಈಗ ಯಾರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಹೇಳು . . . ಊಹಿಸು ನೋಡೋಣ.”

“ಯಾರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ - ನೀನು, ಭಾವ.”

“ಅಲ್ಲ - ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರನ ಕಡೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.”

“ನಿಜವೇ? ನಿಜವೇ ಜ್ಯೂಡಿ”

ಎಂದು ಪುಷ್ಪ ಮೇಲಕ್ಕೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಅವಳು ಏಳಲು ಜ್ಯಾಡಿ ಅವಕಾಶಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

“ಅವರು ಹೇಗಿದ್ದಾರಂತೆ !”

“ಚೆನ್ನಾಗಿಿದ್ದಾರಂತೆ.”

“ಬಂದಿರುವವರನ್ನು ಬೇಗ ಕಳುಹಿಸು ಜ್ಯಾಡಿ - ಬೇಗ . . . . ತಡಿ ಜ್ಯಾಡಿ . . . . ಸ್ವಲ್ಪ ತಡಿ . . . . ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಕೈಗನ್ನಡಿ ಇರಬಹುದು ಸ್ವಲ್ಪಕೊಡು.”

ಜ್ಯಾಡಿ ಕೈಗನ್ನಡಿಯನ್ನು ಪುಷ್ಪನ ಕೈಗತ್ತಳು. ಪುಷ್ಪ ಅವರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ

“ನನ್ನ ಮುಖ ತುಂಬ ಒಣಗಿಹೋಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ ಜ್ಯಾಡಿ.”

“ನೀನೇನು ಕಮ್ಮಿ ಅನುಭವಿಸಿರುವೆಯಾ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್.”

“ನನ್ನ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿದರೆ ತುಂಬ ದುಃಖಪಡುತ್ತಾರೆ.”

“ಬೇಗ ಗುಣಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮಾತು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಜ್ಯಾಡಿ - ನನ್ನ ಹಣೆ ಬರಿದಾಗಿದೆ. ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟಿಡು.”

ಜ್ಯಾಡಿ ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟಿಟ್ಟು

“ಅವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲೇ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು

“ಕಳುಹಿಸು.”

ಪುಷ್ಪನಿಗೂ ತನಗೂ ಆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಜ್ಯಾಡಿ ಒಳಗೆಹೋಗಿ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ವರದಿಮಾಡಿ

“ಎಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ” ಎಂದಳು.

ಸಂಜೀವ ಎದ್ದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಪುಷ್ಪನ ರೂಮಿನೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಕೂಡಲೆ ಪುಷ್ಪನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವನಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಾಗದು. ಕಾಲಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿ ಪುಷ್ಪ ‘ಯಾರು’ ಎಂದಳು. ಸಂಜೀವ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಂದು ಅವಳ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತ.

ಪುಷ್ಪ ಅವನನ್ನೇ ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡಿದಳು. ಅವಳ ರಕ್ತರಹಿತ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಹನಿಗಳು ಜಾರಿದವು. ಕ್ಷಯಿಸಿದ್ದ ಕೈಗಳನ್ನೆತ್ತಿ

“ಹತ್ತಿರ ಬನ್ನಿ ದೊರೆ” ಎಂದಳು.

ಸಂಜೀವ ಅವಳ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ.

“ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿರ ಬನ್ನಿ” ಎಂದಳು.

ಸಂಜೀವ ಅವಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಪುಷ್ಪ ತನ್ನ ದುರ್ಬಲ ಕೈಯನ್ನು ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಆಡಿಸಿ, ನೇವರಿಸುತ್ತಾ

“ಎಷ್ಟು ಬಡವಾಗಿದ್ದೀರಿ - ಅರೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದೀರಾ?”

“ಇದ್ದೇನೆ.”

ಸಂಜೀವ ಪುಷ್ಪನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ, ಮೈಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸಿದ. ಅವಳ ಜೇಹ ತಳೆದಿದ್ದ ರೂಪು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ದುಃಖ ಉಕ್ಕಿಬಂದಿತು. ಪುಷ್ಪನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಮುಖವಿಟ್ಟು ಕಂಬನಿಗರೆದ. ಪುಷ್ಪ ಅವನ ತಲೆ ನೇವರಿಸುತ್ತಾ

“ದುಃಖಿಸಬೇಡಿ”

ಎಂದು ಅವನ ಗಲ್ಲಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ನೋಡುತ್ತಾ

“ನಿಜವಾಗಿ ನೀವೇ ಬಂದಿರುವಿರಾ ದೊರೆ. ಇದೇನು ಕನಸೋ?”

“ನಾನೇ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ - ಕನಸಲ್ಲ.”

“ಇಷ್ಟು ದಿನ ಎಲ್ಲಿದ್ದೀರಿ?”

“ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ.”

“ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ?”

“ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ.”

“ನನ್ನ ಮರೆಯಲೆತ್ತಿಸಿದಿರಾ?”

“ಯತ್ತಿಸಿದೆ - ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.”

“ನಿಮಗೆ ನಾನು ತಿರುಗಿ ತೊಂದರೆಕೊಟ್ಟೆ.”

“ಹಾಗನ್ನ ಬೇಡ.”

“ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ತೊಂದರೆಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಸವಾಮಿ.”

“ಅಮಂಗಳ ನುಡಿಯಬೇಡ.”

“ನನ್ನ ಬಯಕೆ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು ದೊರೆ.”

“ಏನು ಬಯಸಿದೆ.”

“ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದ ಹೊರತೂ ಪ್ರಾಣಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಟ ತೊಟ್ಟಿದ್ದೆ.”

“ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಾಪಹರಣ ಮಾಡಲು ನಾನು ಬಂದಂತಾಯಿತು.”

“ಅಲ್ಲ - ನನ್ನ ಉದ್ಧಾರಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಿ.”

“ನನಗೆ ಆ ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲ.”

“ನೀವೆಂದೂ ಅಹಂಕಾರಪಟ್ಟವರಲ್ಲ . . . . ನನ್ನ ಅಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸಿರುವಿರಾ ?”

“ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಬೇಕಾದವಳು ನೀನಲ್ಲ - ನಾನು.”

“ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಅಪರಾಧಿ - ಪಾಪಿ - ಮೋಸಗಾತಿ.”

“ಯಾವದೂ ಅಲ್ಲ ಸ್ವೀಟ್.”

“ಸ್ವೀಟ್ ಎಂದು ಕರೆದಿರಾ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ. ಈ ಮಾತು ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಾದಿನ ಬದುಕಿದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. - ನನ್ನ ನೈಷ್ಠು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಿ ದೊರೆ. ನನ್ನ ತಲೆ ಎಷ್ಟು ತಿರುಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿರಿ. ನಾನಷ್ಟು ಮೆರೆಯಬಾರದಾಗುತ್ತ.”

“ನೀನು ಮೆರೆಯದೆ ಇನ್ನು ಯಾರು ಮೆರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತ ?”

“ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ದಿವಸದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೇನಾಯಿತು ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಿ - ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರಿ ?”

ಸಂಜೀವ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋದಂದಿನಿಂದ, ಆಶ್ರಮ ಬಿಟ್ಟುಬರುವವರೆಗೆ ನಡದಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳು, ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ. ಪುಷ್ಪ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟು

“ಸನ್ಯಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದಿರಾ ?”

“ಹೇಗಾದರೂ ಜನ್ಮಸಾರ್ಥಕ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲ.”

“ದೊರೆ - ನೀವು ಸನ್ಯಾಸದ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಕೂಡದು.”

“ಏಕೆ ?”

“ನಿಮ್ಮ ಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವಳನ್ನು ನೀವು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು.”

ಸಂಜೀವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಏಕಟನಗೆಯೊಂದು ಮಿಂಚಿತು

“ನನಗಿನ್ನು ಮದುವೆಯೇ ?”

ಪುಷ್ಪ ಉತ್ತರಕೊಡದೆ ನೀರವಳಾದಳು.

“ನನ್ನ ಮದುವೆ ಎಂದೋ ಆಗಿಹೋಯಿತು ಪುಷ್ಪ.”

“ನನ್ನ ಪಾಪಕ್ಕೆ ವಿಮೋಚನೆಯೇ ಇಲ್ಲ.”

“ವಿಮೋಚನೆಯಾಗಿದೆಯಲ್ಲ.”

“ನಿಜವಾಗಿ.”

“ಸತ್ಯವಾಗಿ ಆಗಿವೆ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್.”

ಪುಷ್ಪನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಒಂದೆರಡು ಹನಿಗಳುಮರಿದವು. ಸಂಜೀವ.
ಅವುಗಳನ್ನು ಮೃದುವಾಗಿ ತೊಡೆಯುತ್ತಾ

“ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಬಾರದು.”

“ದುಃಖವಡುತ್ತಿಲ್ಲ ದೊರೆ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲದ ಸಂತೋಷ
ವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದು ನನಗೆ ದೊರೆಯಿತು.”

“ಏನದು?”

“ನಿಮ್ಮ ಕ್ಷಮೆ. ಇನ್ನು ನಾನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ವ್ರಾಣಬಿಡಬಲ್ಲೆ.”

ಸಂಜೀವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನರಕಯಾತನೆಯಾಯಿತು.

“ಸಾಯುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡ ಸ್ವೀಟ್.”

ಪುಷ್ಪ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿದಳು. ಸಂಜೀವ
ಮೃದುಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ

“ತುಂಬ ಆಯಾಸವಾಯಿತೇ?”

“ನಾನು ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಿ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಾಗಿದ್ದವು.”

“ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೋ.”

ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ರಗ್‌ಹೊದಿಸಿ ಮೇಲಕ್ಕೇಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದ. ಪುಷ್ಪ
ಅವನ ಕೈ ಹಿಡಿದು

“ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಬೇಡಿ.”

“ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಡಾರ್ಲಿಂಗ್ - ನೀನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿ
ಪಡೆಯುವುದೊಳ್ಳೆ ಯದು.”

“ಆರು ತಿಂಗಳಿಂದ ಈ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಅನುಭವಿಸು
ತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

“ಸುಮ್ಮನೆ ಆಯಾಸಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆ.”

“ದೊರೆ - ನನಗೊಂದು ಉಪಕಾರಮಾಡುವಿರಾ?”

“ಹೇಳು.”

“ನನ್ನ ತಲೆದಿಂಬಿನ ಕೆಳಗೆ ‘ವವಿತ್ರ ಬೈಬಲ್’ (Holy Bible) ಅದೆ. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ‘ಪೇಟರ್‌ನಾಸ್ಟರ್’ (Paternoster) ಓದಿ.”

ಪುಷ್ಪನ ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಕೇಳಿ ಸಂಜೀವನಿಗೆ ನೋಜಗವಾಯಿತು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಭಯವೂ ಆಯಿತು. ಪುಷ್ಪನ ವಿನಂತಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಸಂಜೀವ ಕೈಗೆ ಬೈಬಲ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಾಳೆ ತಿರುವಹಾಕಿದ. ಮತ್ತಾಯನ ಸುವಾರ್ತೆಯ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೇರ್‌ಸಿನ್ ಇತ್ತು. ಆ ಪುಟ ನೋಡಿದ -

ತಕ್ಷಣವೇ ಸಂಜೀವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪುಷ್ಪನ ಉದ್ದೇಶ ಭಾಸವಾಯಿತು. ‘ವಾದ್ರಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ನನ್ನಿಂದೇಕೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ’ ಎಂದುಕೊಂಡ.

“ಓದಿ ದೊರೆ” ಎಂದಳು.

ಪುಷ್ಪ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ, ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿದಳು. ಸಂಜೀವ ಮೆಲ್ಲನೆ ಓದಲಾರಂಭಿಸಿದ.

“ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯೇ,

ನಿನ್ನ ನಾಮವು ಪರಿಶುದ್ಧವೆಂದು ಎಣಿಸಲ್ಪಡಲಿ.

ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯವು ಬರಲಿ.

ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತವು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೆರವೇರುವ ಪ್ರಕಾರ

ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ನೆರವೇರಲಿ.

ನಮ್ಮ ಅನುದಿನದ ಆಹಾರವನ್ನು ಈ ಹೊತ್ತೂ ದಯವಾಲಿಸು.

ನಮಗೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವರನ್ನು ನಾವು ಕ್ಷಮಿಸಿದಂತೆ

ನಮ್ಮ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು.

ನಮ್ಮನ್ನು ಶೋಧನೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿಸದೆ, ಕೇಡಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸು.”

ಪುಷ್ಪನ ಶುಟಿಗಳು ಮಾತ್ರ ‘ಅಮೆನ್’ ಎಂದು ಅಲುಗಾಡಿದವು.

ಬೈಬಲ್ ಕೈಯಿಂದ ಜಾರಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದದನ್ನೂ ಸಂಜೀವ ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ.
ಉದ್ದೇಗಗೊಂಡು

“ಪುಷ್ಪಾ - ಪುಷ್ಪಾ ಸ್ವೀಟ್ ” ಎಂಮು ಕೂಗಿದ.

ಪುಷ್ಪ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಣ್ಣಿರೆದು

“ಎನು ದೊರೆ - ಕರೆದಿರಿ.”

“ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆ.”

“ಎಲ್ಲಿಗೋ ಕಾಣೆ ದೊರೆ.”

ಸಂಜೀವ ಆರ್ತನಾಗಿ

“ಇಲ್ಲ ಪುಷ್ಪ - ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಬಿಡಲಾರೆ. ನಿನ್ನ ಸಾವನ್ನು
ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿ ನನ್ನನ್ನು ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ವಾರುಮಾಡಿರಲಾರ.
ನೀನು ಬದುಕಬೇಕು - ನನ್ನ ಬಾಳು ಬೆಳಗಬೇಕು - ಬದುಕಬೇಕು - ಬದುಕ
ಬೇಕು ಪುಷ್ಪ.”

ಪುಷ್ಪನ ಮುಖ ಹೂ ಅರಳಿದಂತೆ ಅರಳಿತು. ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅನಂದ
ಭಾಷ್ಪಗಳು ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕಿದವು.

“ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಬಂದು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಾರೆಂದು ಕರೆದರೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ದೊರೆ. ನನ್ನ ದೇವರು ನನ್ನೆದುರಿಗಿರುವಾಗ ಬೇರೆ ದೇವರನ್ನು
ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಏಕೆ ಹೋಗಲಿ.”

“ಗುರುದೇವ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನಿಜ ಪುಷ್ಪ - ಸ್ರೇಮನೇ ದೇವರು -
ಅನುಕಂಪನೇ ದೈವಪೂಜೆ - ಸೇವೆಯೇ ಜಪತಪ.”

ಪುಷ್ಪ ನಮನಗುತ್ತಾ ‘ಅಮೆನ್’ (Amen) ಎಂದಳು.

ಅ. ನ. ಕೈ. ಅವರ ಹೊಸ ಕಾದಂಬರಿಗಳು

(ಆಚ್ಚಿನಲ್ಲಿವೆ)

೧. ಗಾಜಿನ ಮನೆ : ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಸಾಹಿತಿ ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಚಿತ್ರ. ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ - ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕಾಲೋಕದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಮಾಮೂಲಕ ವಿವೇಚನೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿ 'ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ'ದ ಪೂರಕವೂ ಹೌದು : ಸ್ವತಂತ್ರವೂ ಹೌದು.

೨. ಕಾರ್ನೀಡ್ ಗಣೇಶ : ಮಾರ್ಕ್ಸವಾದ ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸೋವಿಯೆಟ್ ರಷ್ಯ ಮತ್ತು ಚೀನಾ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವು ಭಾರತಕ್ಕೂ ಮಾರ್ಕ್ಸವಾದವನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಭಾರತಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಮರಸವಾಗುವಂತೆ ಮಾರ್ಕ್ಸವಾದವನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಪಕ್ಷ, ಸೋವಿಯೆಟ್ ರಷ್ಯಾ ಅನುಭವ ಮಾರ್ಕ್ಸವಾದವನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷ. ಈ ಪಕ್ಷ ವಿಪಕ್ಷಗಳ ಕಾದಾಟ - ಮಾರ್ಕ್ಸ ವಿಚಾರವಾದದ ದುರುಪಯೋಗ - ಹಿಂಸಾವಾದಿಗಳಾದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರ ಒಂದು ತಂಡ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚೇಷ ಗೊಳಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಅವತ್ಯ, ಅಪಪ್ರಚಾರ, - ಅವರ ಜೀವನ, ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳ ಸಮಗ್ರಚಿತ್ರ.

೩. ಶೋಕಚಕ್ರ : ೧೯೪೭ ರಿಂದ ಈಚೆಗೆ - ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ತರುವಾಯ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಾಗುವ ನೈತಿಕಪತನದ ದಾರುಣಚಿತ್ರ.

ಅ ನ ಂ ದ್ ಬ ರ್ ದ ರ್ಸ್

ಬೆಂಗಳೂರು ೨.

ಆ. ನ. ಕೃ. ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳು
ನಮ್ಮ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು

ಶ್ರೀಮತಿ	...	ಕಾದಂಬರಿ
ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರ	..	”
ಅರುಳು ಮರುಳು	.	”
ತಾಯಿಯ ಕರುಳು	..	”
ಅಮರ ಆಗಸ್ಟ್	.	”
ಹೊಸಲುದಾಟದ ಹೆಣ್ಣು	..	”
ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ	..	”
ಉದಯರಾಗ	..	”
ಜೀವನಯಾತ್ರೆ		”
ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ	..	”
ಮುಯಿಗೆ ಮುಯ್ಯಿ	..	”
ಕಣ್ಣೀರು	..	”
ಕಾಲಚಕ್ರ	..	”
ಮಿಂಚು	...	ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ
ಕಿಣ್ಣಿ	..	”
ಶಿಲ್ಪ	..	”
ಸುಗ್ಗಿ ಕನ್ನಡಿ	..	”
ಮಧುವೆಯೋ ಮನೆಹಾಳೋ	...	ನಾಟಕ
ಛವಿಪೂತ ಲಕ್ಷ್ಮಿ	..	”
ಗೋಮುಖವ್ಯಾಘ್ರ	..	”
ಸ್ವರ್ಣಮೂರ್ತಿ	.	”
ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು	....	”
ಕಿತ್ತೂರರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ	...	ರೇಡಿಯೋ ನಾಟಕ
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ (ಭಾಗ ೨)	...	ಪ್ರಬಂಧಗಳು
ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಯುಗಧರ್ಮ	...	”
ಕನ್ನಡಕುಲ ರಸಿಕರು	...	ಸಾಹಿತಿಗಳ ಪರಿಚಯ
ಕರ್ನಾಟಕ ಕಲಾವಿದರು (ಭಾಗ ೨)	....	ಕಲಾವಿದರ ಸಂಚಯ

ಆನಂದ್ ಬ್ರಹ್ಮರಾಜ್ : ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಬೆಂಗಳೂರು-೨.

‘ನಾವು ಭಾರತವನ್ನು ಬಲಿಕ್ಕೊಡಬಾರದೆಂಬುದೇ
 ‘ಶ್ರೀಮತಿ’ ಕಾದಂಬರಿಯ ಸಂದೇಶ’

ಎಂದು ಆ. ನ. ಕೃ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.
 ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂಟು ಪ್ರಧಾನಪಾತ್ರ ಹೇಳುವ
 ಮಾತು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದಾಗಿದೆ

‘ಲೆನಿನ್ ಮಹಾಶಯ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸಂದೇಶ
 - ದ್ವೇಷ (Hate); ಟ್ರುಸ್ಟಿನ್ ಮಹಾಶಯ ಜಗತ್ತಿಗೆ
 ಕೊಟ್ಟ ಸಂದೇಶ - ಪರಪೀಡನೆ; ಗಾಂಧೀಜಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ
 ಕೊಟ್ಟ ಸಂದೇಶ ಪ್ರೇಮ (Love). ಇವುಗಳಲ್ಲಿ
 ನಮಗೆ ಯಾವದು ಬೇಕು - ಜಗತ್ತಿಗೆ ಯಾವದು
 ಬೇಕು ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸ ನೋಡಿದರೆ ಜಗತ್ತಿನ
 ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ದೇಶ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರಮು
 ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ - ಹಾಗೂ ಜಗತ್ತಿಗೆ
 ಬೇಕಾದುದು ಅಮೆರಿಕನ್ ಜೀವನ ಕ್ರಮವೂ
 (American way of Life) ಅಲ್ಲ; ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್
 ಜೀವನಕ್ರಮವೂ (Communist way of Life)
 ಅಲ್ಲ; ಭಾರತದ ಜೀವನಕ್ರಮ (Indian way of
 Life) - ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಮುಖಗಳು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ
 ರುವ ರಾಜಮಾರ್ಗ.’

ಮೈವಾಹಿಕ ಜೀವನದ ಅಸ್ತಿಭಾರ ಯಾವುದು?
 ಟೈಂಗಿಕಾರ್ಪಣೆಯೇ ಏಕತ್ರವಾದ ಅದರ್ಶವೇ?
 ಜೀವನಮರಣ ಸಮಯೋಧತ್ವವೇ? ವಿವಾಹ ದೇಹ
 ಗಳ ಮಿಳನವಲ್ಲ - ಅಭಿರುಚಿ, ಆವರ್ತ, ಅನಂದಗಳ
 ಸಮನ್ವಯ. ದಂಪತಿಗಳು ಜೀವನರಥದ ಎರಡೂ
 ಮಹುತ್ತಗಳು. ಎರಡೂ ಬಂದತ್ತ ಎಳೆದರೆ ವಿವಾಹ
 ಬಿಲ್ಲ - ಅಶರ ಬಾಳು ಬೆಳೆದಿಂಗಳು; ಎರಡೂ ಬೇರೆ
 ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗ ಆರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ವಿವಾಹ ಬೇವು - ಅಶರ
 ಬಾಳು ಸರಕಸದ್ದಿತ. ‘ಶ್ರೀಮತಿ’ ಹಲವು ಮೈತ್ರಿಗಳ
 ಮನೋವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಕಾದಂಬರಿ
 ಮಾಗಿದೆ.

ಈ ಸುವೀರ್ಧ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಲುವತ್ತು
 ಮೂರು ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಕಲೆ ಹಾಗೂ
 ವಿವೇಚನೆಯ ಮಧುರವೈತ್ರಿಯನ್ನು ಆ. ನ. ಕೃ

